STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 05559

VAYT FUN MOSKVE

Vasilii Azhaev

Permanent preservation of this book was made possible by Dr. Gloria Kass in memory of their parents, Faye & Morris Leibowitz

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

וואסילי אזשאיעוו

ווייט פון מאסקווע

ראמאן

פארלאג „יידיש־בוך"
ווארשע 1951

WASYLI AŻAJEW

„DALEKO OD MOSKWY"

Tłumaczył z rosyjskiego *Leo Frumkin*

Okładkę projektował *B. Pacanowski*

דאָס דאָזיקע בוך איז אין יאָר 1948 באַ־
לוינט געוואָרן מיט דער סטאַלין־פּרעמיע
ערשטע מדרגה.

Wydawnictwo „IDISZ BUCH"
Warszawa 1951

Nakład 3.000 egz. Ark. druk. 81,5, ark. wyd. 17.
Papier satynowany kl. V, 61 × 86 cm, 70 g.
Druk ukończono w sierpniu 1951. Nr zam. 185.

2-B-19273

Druk. „Nowe Życie", W-wa, Świerczewskiego 79.

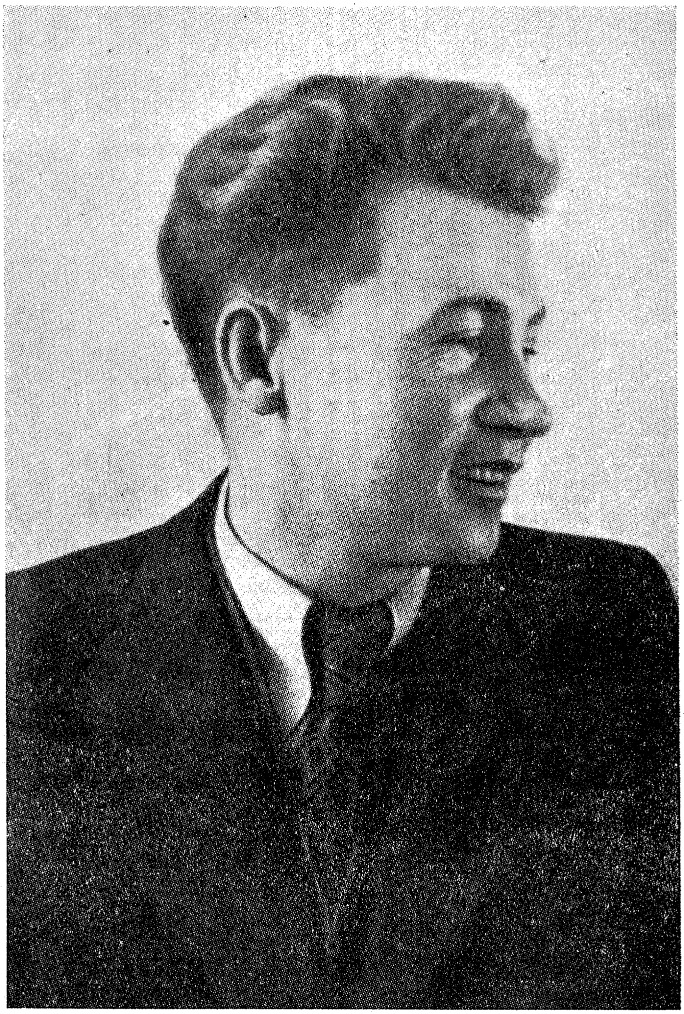

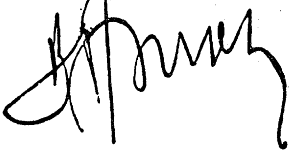

ערשט בוך

קאַפּיטל איינס

אויף ווידערזען, מאָסקווע!

ביז דער סאַמע לעצטער מינוט האָט דער אינזשעניער אַלעקסיי קאָווזשאָוו נישט געגלייבט, אַז ער פאָרט אַרויס אויפן מזרח, אין טיפן הינטערלאַנד. אין דער הויפּט־פאַרוואַלטונג, ווו מ׳האָט אים ענדגילטיק מיטגעטיילט וועגן זיין נייער באַשטימונג, האָט ער נישט געקאָנט גובר זיין די געדריקטע שטימונג, און האָט גלייכגילטיק אויסגעהערט אין דער קאַדרען־אָפּטיילונג די איליקע אינסטרוקציעס, גלייך זיי וואָלטן צו אים קיין שייכות נישט געהאַט.

— זוכט אויף דעם נאַטשאַלניק פון דער בויונג, באַטמאַנאָוו, און דעם הויפּט־אינזשעניער בעריאָזין, — האָבן זיי אים געזאָגט, — זיי זיינען נאָכנישט אַוועקגעפאָרן.

אַלעקסיי איז אַרומגעגאַנגען איבער די קאָרידאָרן און געכאַפּט אַ קוק אין די קאַבינעטן אַריין. די אינסטיטוציע האָט זיך עוואַקוירט פון דער רעזידענץ. אַ סך אַרבעטנדיקע זיינען שוין אַרויסגעפאָרן. אין די לערגעווארענע צימערן מיטן קאַנצעלאַרישן מיסט אויף דער פּאָדלאָגע האָבן געבאַלעבאַטעוועט מיליטער־לייט — די נייע באַלעבאַטים פון דעם בנין.

לסוף האָט זיך קאָווזשאָוו איינגעגעבן אָפּצוגעפינען בעריאָזין, וועלכער איז ערשט נעכטן געקומען צו פליען פון גרוזיע. דאָרט האָט ער, אונטער דער קאַווקאַזער זון, פאַרבראַכט זיין אורלויב נאָכן פאַרענדיקן די בויונג אויפן דרום, און אין אָנהייב פון דער מלחמה אָנגעפירט מיטן אויפבוי פון אַ געוויסן פאַרטיידיקונגס־אָביעקט.

די אינזשעניערן האָבן זיך פריינדלעך אַרומגענומען. פון בעריאָזין האָט ווי געשמעקט מיט דרומדיקן ווינט, זון און ים־כוואַליע. ער האָט

געשמייכלט און געשפאסט, פינקלענדיק מיט די אויגן, נישט ארויסוויזנדיק מיט גאָרנישט, נישט קיין אומרויקייט, נישט קיין צעררודערונג. אלעקסיי האָט, ארומפלאָנדיק מיט פאריבל די ליפּן־ווינקלען, באטראכט דעם חברס עלעגאנטע קליידונג: א נייער קאָסטיום, מאָדערנע שיך, א פּוליצענע הוט — דאָס אלץ פון שאָקאָלאד־קאָליר.

— דו חידושט זיך? — האָט פריילעך געפרעגט בערידזע.

— ס'איז שווערלעך זיך נישט צו חידושן. איך בין געוווינט געווען דיך צו זען אין א צעשפּיליעטער בלוזע און אין געקנייטשטע הויזן, אריינגעלאָזטע אין געזונטע, פּראָסטע שטיוואליעס. צו דעם דאָזיקן פראנטישן קאָסטיום ווידער קלײדט נישט די באָרד. וואָלסט זי געמעגט אראָפּנעמען.

— ניין, אליאָשא, כ'בין נישט מסכים. איך וועל זי שלעפּן ביז אין קבר אריין. דו ווייסט אליין, אַז מיין גאַנצער כוח איז אין דער באָרד. — בערידזע האָט א גלעט געטאָן זיין שווארצע באָרד, וואָס האָט קוים פארדעקט דעם קראוואט. — נאָר דעם קאָסטיום וועט מען מוזן טוישן, דאָס איז ריכטיק.

ער האָט מיט אימפּעט א נעם געטאָן קאָווּשאָוון אונטערן אָרעם. אלעקסיי האָט זיך פארקרימט און אָפּגערוקט:

—גיי בעסער פון דער צווייטער זייט, געאָרגי. מיין האנט האָט זיך פארהיילט, אָבער נישט פולשטענדיק — זי איז נאָך אלץ שפּירעוודיק.

— זיי מוחל, טייערער!

בערידזעס אויפמערקזאמע אויגן האָבן באטראכט אלעקסייען: אַן אָנגעכמורעט, באַזאָרגט פּנים, אַן אָפּגעבליאקעוועטע בלוזע, שווערע זעלנערישע שיך און צעווילטע לאנגע הויזן.

— דיך איז אויך נישט תיכף צו דערקענען. ביסט עפּעס אזוי שטרענג געוואָרן. האָסט, הייסט עס, א שמעק געטאָן פּולווער? א כוואט!

— וואָס־זשע פאר א כוואט? גלייך אין דער ערשטער שלאכט פארוווּנדעט געוואָרן, — האָט אלעקסיי געזאָגט פארכמורעט.

— ערגער זיך נישט. עס שטייען דיר פאָר שלאכטן פון אַן אנדערן מין, און אין זיי וועסטו אָניאָגן, וואָס דו ביסט געבליבן הינטערשטעליק. מיר זיינען ווידער צוזאמען, און דאָס איז גוט. ווען כ'האָב זיך נעכטן דערוווּסט, אַז דו ביסט אין מאָסקווע, — האָב איך זיך משוגענערווייז דערפרייט. כ'בין אוועקגעלאָפן צו באטמאנאָוון און געזאָגט: „ס'האָט זיך אָפּגעפונען דער נייטיקער מענטש, קיין בעסערער איז איך גאנץ מאָסקווע נישטאָ". וואָס ביסטו אַזאַ זויערער? האָסט זיך מיט עפּיק אָנגעטרונקען? צי סע גלוסט זיך דיר נישט ארבעטן מיט מיר אויף דער דאָזיקער בוידונג?

— קומפן וויל איך! — האָט אלעקסיי געענטפערט פארביטערט.

— איך וויל אויפן פראָנט. עס מאכט מיך מטורף די דאָזיקע טיוולאָנישע האנט. געלעגן אין שפיטאָל — געליטן, פארפאלן, מע מוזווארטן. ארויסגעלאָזט אויף א באשטימטער צייט, זיך צו פארריכטן. וואָס טוט מען די דאָזיקע צוויי חדשים? זיצן אין שטוב? בין איך געגאנגען בעטן ארבעט נענטער צום פראָנט — נו, האָב איך זיך אָנגעפרעגט אין עסק! זיי האָבן געזאָגט: האָסט זיך איינמאָל ארויסגעדרייט פון דער באפרייונג פון פראָנט, א צווייט מאָל וועט עס נישט גיין. גוט, וואָס דו האָסט זיך אונדז אונטערגערוקט! זיי האָבן געהייסן זיך אונטערשרייבן אונטערן באפעל — און אָט האָסטו דיר, פאַר הינטער די הרי־חושך!

בערידזע האָט געדולדיק אויסגעהערט.

— כ'פארשטיי דיך, מיין טייערער. כ'האָב אליין אזעלכעס איבערגעקרענקט. נאָר פארפאלן, מע מוז זיך פארנעמען אין א זייט פון דער מלחמה. סארא בוויונג דאָרט גייט!

— נישט שווין־זשע קאָן מען זיך דאָרט אָן אונדז נישט באגיין, אויף דער דאָזיקער בוויונג? — האָט אלעקסיי געפרעגט אויפגערעגט. — וואָס פאר א זין האָט עס אפצורייסן מענטשן פון דאנען און שיקן זיי אויפן ווייטן מזרח? מיר זיינען דאָ, אומבאדינגט, נייטיקער.

זיי זיינען געשטאנען אין קאָרידאָר. בערידזע האָט פריינדלעך געקוקט אויפן חבר.

— ווי אין כעס דו ביסט! נא, עס, אפשר וועסטו ווערן צוגעלאָזענער.

ער האָט ארויסגענומען פון קעשענע צוויי אפעלסינען און איינעם אריינגעשטופט אלעקסייען אין האנט. יענער האָט מיט פארדרוס געוואָלט א שמיץ טאָן דעם אפעלסין, נאָר ס'האָט אים א נעם געטאָן זיין זוניקע שיינקייט, און ער האָט אָנגעהויבן אָפשיילן זיין גאָלדיקע שאָלעכץ.

— וועמען איז ערשט נייטיק די דאָזיקע בוויונג ציען טויזנט קילאָמעטער פון פראָנט? — האָט זיך קאָוושאָוו נישט איינגעשטילט. — ס'איז א פארנעפלטער ענין. די נאפט־רערן וועלן פארטיק ווערן צו דער קומענדיקער מלחמה.

— זיי נישט קלוגער פונעם פאָלקס־קאָמיסארן־ראַט, — האָט נאָך אלץ אזוי געדולדיק געזאָגט בערידזע און זיך איינגעביסן מיט די ציין אין דעם פלייש פון אפעלסין. — גלאַט אזוי וואָלט מען נישט אָנגענומען קיין ספעציעלן באשלוס וועגן פאָרסירן די בוויונג. עס האָט א זין אונדזער באשטימונג. מע שיקט אהין באַטמאַנאָוון, מיך און דיך. דריי.

באטמאנאָוו און איך — זיינען, א דאנק גאָט, נישט קיין נייע מענטשן אין יענע קאנטן, האָבן שוין דאָרט עפּעס־וואָס אויפגעבויט, דו ווידער, הגם א נייער מענטש פאַרן ווייטן מזרח — ביסטו נישט קיין נייער פאַר מיר, א געטרייער געהילף, קיין בעסערן ווינטש איך זיך נישט. מיט איין וואָרט, איך זע דאָ נישט קיין פאַרנעפּלטקייט, מיין ליבער. סיידן אפשר ביי דיר אין קאָפּ?

בערידזע האָט געפירט קאָנווערסאַציע זיך צו באקענען מיטן נאטשאַל־ניק פון דער בויונג. באטמאַנאָוו האָט אַלעקסייען אנטוישט. עפּעס איז ער געווען צופיל יום־טובדיק: א הויכע וווקס, א געפורעמטע, גוט־גע־בויטע פיגור, א קאָפּ מיט אַש־קאָלירטע גלאטע האָר, א גרויסער שטערן, פרעציז געצייכנטע ליפּן. אין דעם פרעמדן קאבינעט איז ער געזעסן, ווי אין אן אייגענעם.

„אויף זיכער א פאָזער און א פריץ" — האָט נישט פריילעך א טראַכט געטאָן אַלעקסיי. אים האָט עס איצט געצויגן צו מיליטערישע לייט, פּשוטערע און גראָבערע אויפן אויסזען, אין שטיוול, מיט רימענס און געווער.

א יונגינק מיידל איז אריינגעלאָפן אין קאבינעט און האָט גע־שמייכלט צו באטמאַנאָוון:

— איך האָב אייך אומעטום ארומגעזוכט, וואסיל מאַקסימאָוויטש. די מאַשין שטייט פאַרן אריינפאָר.

דער נאטשאַלניק פון דער בויונג האָט זי באדאנקט מיט א קאָפּ־שאָקל. ער האָט די אינזשיניערן געשענקט נישט מער ווי א שעה. אַלעק־סייען איז נישט געפעלן געוואָרן זיין דורכדרינגענדיקער בליק און אויך נישט דאָס, וואָס בעתן שמועס האָט ער זיך מער געווענדט צו אים, איידער צו בערידזען. אַלעקסייען האָט זיך געדאַכט, אז באטמאַנאָוו שטודירט אים אויס.

— איך קער זיך אום אויף עטלעכע טעג אויפן דרום — איבער־צוגעבן דעם אָביעקט, מיט וועלכן כ'האָב זיך די לעצטע צייט באַשעפ־טיקט. כ'וועל צופאָרן קיין קרים זיך געזעגענען מיט דער פאַמיליע. פון דאָרטן וועל איך גלייך פליען אויפן ווייטן מזרח. ארומשמועסן מיט אייך וועגן דער בויונג איז איבעריק. אויפן אָרט וועט אַלץ קלאָרער זיין. און בכלל האָבן מיר דאָ נישט וואָס צו טאָן. צום נאטשאַלניק פון דער הויפּט־פאַרוואַלטונג איז אייך נישט נייטיק צו גיין: איך האָב פאַרבראַכט ביי אים דעם גאַנצן טאָג. די הויפּט־פאַרוואַלטונג האָט זיך שוין כמעט אויפ־געלאָדעוועט אין די וואַגאָנעס. אַלדאָס נייטיקע פאַר דער בויונג גע־

פינט זיך — לויט די באריכטן פון די אינטענדאנטן — אויפן ארט, אדער אין וועג. — באטמאנאָוו האָט זיך אויפגעהויבן און צונויפגענו־מען די פאפירן אין א לעדערנער טעקע אריין. — כ׳פארלאנג פון אייך בלויז איין זאך: איילט זיך צו מיטן ארויספאָרן. ס׳איז שווערלעך מיט בי־לעטן, די וואָקזאלן זיינען אָנגעשטאָפּט מיט טויזנטער מענטשן — מע מוז ארויסווייזן ענערגיע און רירעוודיקייט. די פאמיליע נעמט איר מיט זיך? — האָט ער געפרעגט אליעקסייען.

—די אלטע ווילן נישט ארויספאָרן. דער טאטע האָט א גאנץ לעבן געוווינט אין מאָסקווע. דעם יינגערן ברודער האָט מען די טעג אריינגע־געבן אין א מיליטערישער שול. — וועגן זינען, זיין ווייב, האָט קאָוושאָוו עפּעס פארשוויגן.

— שמועסט איבער נאָכאמאָל מיט די עלטערן, אפשר וועלן זיי פאָרן, — האָט באטמאנאָוו געראטן. עס וועט זיי בעסער זיין מיט אייך צוזאמען.

— זיי וועלן נישט פאָרן, — האָט אליעקסיי אָפּגעהאקט דעם שמועס.

זיי זיינען געגאנגען באגלייטן דעם נאטשאלניק צו דער מאשין. באט־מאנאָוו האָט, פארביילאָזנדיק קאָוושאָוון פאָרויס און אָנווינקענדיק אויף אים, געפרעגט בערידזעון:

— איר זענט זיכער, אז איר האָט צוגעקליבן א טיכטיקן פארטרע־טער? ער איז עפּעס צו יונג, און ער האָט זיך נישט, לויט כ׳זע, שטארק דערפרייט מיט דער פּערספּעקטיוו ארויסצופאָרן אויפן ווייטן מזרח. לויט אייערע רייד האָב איך זיך פאָרגעשטעלט א פולשטענדיק אנדערן מענטשן, איר וואָלט באדארפט נעמען א סאָלידערן אינזשיניער. ערשט, וואָס אַך אמת, איז שוין שפּעט!

—באומרויקט זיך נישט, וואסילי מאקסימאָוויטש. כ׳בין אין אים זיכער נישט ווייניקער, ווי איז זיך אליין. ער איז יונג, דערצו איז קיין עצה נישטאָ, און אומדערפאַרן; ער איז, קאָן זיין, אפילו נאיוו אין גע־וויסע זאכן. נאָר אויף ארבעט פארשטייט ער זיך ווי ס׳געהער צו זיין. א זייער פעיקער און אויסהאלטעוודיקער. איך האָב אייך שוין געזאָגט: אויף דער דרומדיקער בויונג האָט ער זיך אויסגעצייכנט ארויסגעוויזן בעסער פון א סך אַנגעזעענע. אציינד האָט אים די מלחמה צוגעסמאליעט. ער איז פארביסענער געוואָרן, אויסגעוואָקסן. אָט וועט איר זעען, אז איך בין גערעכט...

—איך האָב גאָרנישט קעגן אים, כ'בין בלויז באַזאָרגט צוליב אייך. עס שטייט פאָר צו לייזן אַ שווערע אויפגאַבע, און אייער געהילף דאַרף זיין אַ פאַרלאָזלעכער.

באַטמאַנאָוו האָט זיך העפלעך, נאָר טרוקן געזעגנט מיט די אינזשעניערן, מיט אַ געווינטער באַוועגונג צוגעקלאַפּט הינטער זיך דאָס לאַקירטע טירל פון דער מאַשין און אַוועקגעפאָרן — אַ שטאַלצער און שטייפער.

— אַ פאַרדינסטפולער קונסט־טוער, און אַפּערע־ און באַלעט־אַרטיסט. ווו האָסטו עס אויפגעזוכט אַזאַ נאַטשאַלניק? — האָט אַלעקסיי געפרעגט.

— כ'האָב עס פאַרויסגעזען! — האָט זיך בערידזע פונאַנדערגעלאַכט.

— קוק נישט אויף מיר מיט קיין גאַנערישע אויגן און הער אויף צו צישען. ער איז פון דעם אייגענעם באַלעט, וואָס מיר. וואָלסט זיך כאָטש פאַראינטערעסירט מיט זיין ביאָגראַפיע, מע האָט וועגן אים אַזויפיל געשריבן: אַ הייצער, אַ מאַשיניסט, אַ פּאַרטיי־טוער, געענדיקט די אַקאַדעמיע, האָט אָנגעפירט מיט דער גרעסטער בויונג אין פאַרבאַנד. און איז מער נישט אַלט ווי דריי און פערציק יאָר. אַזעלכע נאַטשאַלניקעס זיינען נישטאָ קיין סך אין דעם פאָלקס־קאָמיסאַרן־ראַט. וואָלט איך דען געגאַנגען צו אַבי־וועמען? גלאַט אַזוי באַשענקט מען נישט קיין מענטשן מיט קיין צוויי לענין־אָרדענס. אים באַשטימט מען אויף אַזעלכע ערטער, ווו פיל אַנדערע וועלן נישט באַווייזן. נו, כ'האָב דיך איבערצייגט? ניין, אוודאי! איך קען דיך, אַליאָשע, כ'זע דיך דורך און דורך.

— מיר האָט ער געצהט נעמען די פאַמיליע מיט זיך, און זיין אייגענער לאָזט ער איבער אין קרים? — האָט האַלב־פרעגנדיק באַמערקט אַלעקסיי.

— זיין זינדל איז שווער קראַנק אויף שווינדזוכט, און אַננע איוואַנאָוונע, זיין ווייב, וווינט מיט אים אין יאַלטע.

די אינזשעניערן האָבן זיך אומגעקערט אין דער פאַרוואַלטונג נאָך די דאָקומענטן. איצט זיינען זיי געווען פריי. ווי אין פאַרלעגנהייט האָבן זיי זיך אַרומגעשלעפּט איבער די גאַסן.

— איך האָב דיך דערוואַרט אין גרוזיע, — האָט בערידזע געזאָגט. — האָסטו פאַרפירט, נישט געקומען, צוגעוואָקסן געוואָרן צו די מאָסקווער שטיינער, איינגעליבט זיך אין עפּעס אַ בלאָנדינע און אפילו אויף דער חתונה נישט פאַרבעטן. ווען איז פאַרגעקומען די דאָזיקע פייערלעכע געשעניש?

— דעם פינפצעטן יוני, אום זינטיק...

— אפשר וואָלסטו זי מיר געוויזן...

אַלעקסיי האָט שווייגנדיק אַרויסגענומען פון דער בלוזע־קעשענע אַ פאָטאָגראַפיע.

— אַ פּראַקטיק מיידל, — האָט אָפּגעזיפצט בערידזע. — אַ ליבלעך, גוט פּנים, אויגן העלע און קלוגע און... עפּעס אַזעלכע פרעגנדיקע. ווייז זי מיר אַ לעבעדיקע, קיין פאָטאָגראַפיעס גליב איך נישט. אַנישט, וועל איך נישט דערלויבן מיטנעמען זי מיט זיך.

— זי איז אויפן פראָנט, — האָט אָנגעכמורעט אַ זאָג געטאָן אַלעקסיי. — אויב פּינקטלעכער, איז הינטער דער פראָנט־ליניע.

בערידזע איז שטיין געבליבן אַ פאַרווונדערטער.

— אַזוי גאָר! ווי האָט זי זיך אַהין באַקומען?

— זי האָט געשטודירט אויפן לעצטן קורס פון אינסטיטוט. אַ פאַרבינדלערין, אַ ראַדיאָ־טעלעגראַפיסט. איך בין אַוועק אין זאַפּאַס, און זי גלייך נאָך מיר, דורכן ראַיאָנקאָם פון קאָמיוג, — אין דער אַרמיי. זי פאַרטיידיקט ערשט דאָס היימלאַנד, און איך... — אַלעקסיי האָט מיט ערגערנייש אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט און אַוועק פאָרויס.

בערידזע האָט מיט אַ באַזאָרגטן בליק באַגלייט דעם חבר, דערנאָך אים אָנגעיאָגט.

— קוק זיך איין אין מאָסקווע, אַלעקסיי, קוק זיך איין זשעדנער! ווער ווייסט, ווען מיר וועלן זיך אַמאָל אומקערן... — האָט ער געזאָגט, וועלנדיק אָפּווענדן אַלעקסייען פון זיינע מחשבות.

אַלעקסייס האַרץ האָט זיך ווייטיקלעך איינגעשרומפּן. זיי זיינען געגאַנגען איבער דער סאַדאָווע. דער פייכטער ברוק האָט געגלאַנצט. די שקיעהדיקע זון האָט זיך געזעגנט מיט די זעניטלער אויף די דעכער פון די הייזער. פון די „רויטע טויערן" האָט זיך דערטראָגן אַ געזאַנג, געבוירן פון דער מלחמה, — ס'איז דאָרט געגאַן מיליטער. אינמיטן דער ברייטער גאַס האָבן שלאַכט־לייט געשלעפּט דעם ריזיקן קערפּער פון אַן אַעראָסטאַט. ווען ס'האָבן זיך פאַרבייגעטראָגן אויטאָמאָבילן, שאַרכענדיק איבערן אָפּגעפּאַלירטן אַספאַלט, האָט זיך געדאַכט, אַז מחמת דער באַוועגונג פון דער לופט וועט זיך דער אַעראָסטאַט אַ רייס טאָן צום הימל און מיטשלעפּן מיט זיך די מענטשן, וואָס האַלטן אים צו.

— אָט איז זי, די לייבלעכע, אינגאַנצן אַ פאַרקלעפּטע מיט פּאַפּירענע צלמים, ווי פאַרן טייוול, — האָט בערידזע געזאָגט. — נישט קיין פרייכלעכע — קיין איין פייערל נישט אין דער נאַכט. מאָסקווע אָן פייערן... בלויז פאַר דעם אַליין וואָלט איך דעם פאַשיסט איבערגעביסן דעם גאָרגל!

— מיין פּליכט איז... באַשיצן יעדן שטיין... ביזן לעצטן אָטעם, — האָט דורך פאַרקריצטע ציין און אַ ביסל זיך פאַרהיקענדיק אַ זאָג געטאָן קאָווּשאָוו. — אַנשטאָט דעם שלעפּ איך זיך... נאָך דיר... צום טייוול ערגעץ!

— גענוג וועגן דעם! מע וועט מוזן פאָרן, אָפּרופן דעם באַפעל וועט מען נישט, — האָט שטרענג און האַרט אַ זאָג געטאָן בערידזע. ער האָט אַ קוק געטאָן אויפן חברס פאַרפינצטערט און ווי פאַרשאַרפט פּנים און גענומען אים אונטערן אָרעם: — לאָז זיך נישט אַריין אין אַזאַ שטימונג, פייניק זיך נישט. גיי אַהיים צו די עלטערן און פאַרברענג מיט זיי. איך וועל זיך אַראָפּכאַפּן אויפן וואָקזאַל, קריגן בילעטן און פון דאָרט וועל איך קומען צו דיר.

קאַפּיטל צוויי

אויף אַ נייַ אָרט

די ערשטע נאַכט אויפן נייעם אָרט איז קאָווּשאָוו געשלאָפן אין אַן אַמטלעכן קאַבינעט, אויף אַ צעראַטעוועטער גלאַטער און קילער קאַנאַפּע.

זיך אויפגעכאַפּט און שווער אויפגעעפנט די אויגן, האָט אַלעקסיי נישט גלייך פאַרשטאַנען, וווּ ער געפינט זיך. דער רחבותדיקער קאַבינעט איז באַגאָסן געווען מיט דער ראָזלעכער זונשיין פון אַ קילן פרימאָרגן. אויף דער צווייטער קאַנאַפּע איז געלעגן בערידזעס אקוראַט צונויפגעלייגט בעטגעוואַנט. ער אַליין איז געזיצן ביי אַ שרייבטיש און איבערגעקוקט פּאַפּירן. ביים פענצטער איז אויפן ראַנד פון אַ שטול געזעסן אַן אויפגעבלאָזענע עלטערע פרוי אין פענסנע אויף אַ שנירל און מיט אַ מידער שטים דערציילט:

— איך האָב עוואַקוירט נאַטעטשקען מיט איר קינד און פאַרבליבן אַליין אין אַ ריזיקער זומער־וווינונג, וווּ ס'האָט פריער געוווינט אַ פאַמיליע פון צען אירע. יעדן טאָג האָט זיך פאַר מיר געשטעלט דאָס פּראָבלעם: אָפּהיטן דאָס האָב און גוטס, אָדער ראַטעווען זיך אַליין אין באַהעלטעניש? שרעקלעכער פון אַלץ אויף דער וועלט זיינען פאָרט די באָמבעס. איך בין אַריינגעקראָכן אין דעם באַהעלטעניש מיט אַנדערע אַלטע לייט און געציטערט דאָרט, ווי אַ פאַרשיווע הינטל. צווישן אונדז האָט זיך עפּעס נישט

געפונען קיין איין געזעצטער אלטער מאן — איר ווייסט, אומעטום זיינען פאַראן אזעלכע גוטע אלטע לייט, וואָס קומען מיט א טרייסט־וואָרט. ביי אונדז, פאַרקערט, האָט זיך אָפּגעפונען אן אלטער פון אן אנדער מין, ער האָט געטרייסט אזוי: „די דייטשן וועלן זיכער קומען און זיך אָפּרעכענען מיט אונדזער מוזען. איך מיין, אז זיי וועלן אונדזער טייערע שכנה אויפ־הענגען אויפן סאַמע העכסטן בוים". דאָס האָט ער אויף מיר, הייסט עס, אזוי נביאות געזאָגט. מיין איידעם, פאַרשטייט איר מיר, איז א קאָמאַנדיר אין דער רויטער ארמיי. פאַרוואָס, זאָגט מיר, האָבן מיר פאַר דער מלחמה נישט באַמערקט די רישעותדיקע מענטשן? דער דאָזיקער גיפטיקער אַל־טינקער האָט געוווינט לעבן מיר פופצן יאָר, און איך האָב אים געהאַלטן פאַר א ליבן און סימפּאַטישן. צי שטער איך אייך נישט צופיל?

— נישט זייער, — האָט בערידזע געענטפערט, נישט אָפּרייסנדיק זיך פון די פּאַפּירן.

— איין דאַטשע־גאַס איז אינגאנצן חרוב געוואָרן, ס'זיינען איבער־געבליבן בלויז ברעטלעך און גרוז, און גרודעס צעשטויסן גלאָז!.... איך בין אינגאנצן אראָפּ פון מוט. וואָס אַשטייגער האָט אן אלטער מענטש מורא צו האָבן פאַרן טויט, נאָר איך האָב זיך איבערגעשראָקן. באַקענטע האָבן צוגערעדט אַוועקצופאָרן. אויפן וואָקזאַל איז געווען א דערשטיקעניש, די באַגלייטער זיינען געבליבן הינטערשטעליק מיט מיינע טשעמאָדאַנעס, זיכער, אומיסטן, זאָל זיי ווויל באַקומען! עפּעס א חברה ווילע און פריילעכע יינגלעך האָבן מיך, ווי זיי האָבן זיך אויסגעדריקט, אריינגעפּאַקעוועט אין וואַגאָן אריין. און איך בין אַוועקגעפאָרן, אַלטער נאַר, אויפן עק וועלט. אפשר שטער איך אייך?

— ביטע! — באַוועגנדיק מיט די פינגער די שוואַרצע באָרד, האָט בערידזע געקוקט אויף דער פרוי.

— כ'האָב זיך אַזוי דערפרייט, דערוויסנדיק זיך, אז איר זענט גע־קומען צו פאָרן, טייערע מאַסקוויער! איך וווין דאָ שוין מער פון א חודש און קאָן זיך אַלץ נישט צוגעוווינען. אַפילו די לופט איז עפּעס נישט, ווי ביי אונדז. מע שמועסט, אז זי שאַדט צום האַרצן?

— די לופט איז נישט קיין שלעכטע. א פרישע. און זי איז דאָ לרוב. מע האַרף נישט ארויספאָרן אויף זומער־וווינונג, — האָט דער הויפּט־אינ־זשעניער צעשטרייט אונטערגעהאַלטן דעם שמועס.

— ס'איז נישטאָ מיט וועמען א וואָרט צו רעדן. ס'האָט מיך גערירט ביז טרערן, וואָס איר האָט זיך נישט אָפּגעזאָגט צו נעמען פאַר א סעקרע־טאַר אן אלטן מענטשן. געוויינלעך קלייבט מען זיך צו פאַר א סעקרעטאַר א מיידל, אזא, וואָס האָט א יונג און פריילעך פּנימל.

— מיר איז איינגענומען צו האָבן פּאָר א סעקרעטאַר א מאָסקווערין, א קולטורעלן מענטשן. און זייער יונגע און פריילעכע מיידלעך האָב איך נישט באַזונדער ליב אויף דער אַרבעט, — האָט זיך ברידזע מודה געווען, א בליץ טוענדיק מיט די אויגן צו אַלעקסייען, וועלכער האָט זיך שטום צוגעהערט צום שמועס. — איך האָב אייך דאָ אַנגעשריבן, מוזע פיליפּאָוו־נע, אויפן דאָזיקן פּאַפּירל מיינע ערשטע אויפטראַגן. איך דאַרף תיכף־ומיד האָבן אַלע טאַמען פונעם פּראָיעקט און די צושריפטן צו זיי. פון צוועלף אַזייגער וועלן מיר אַרויסרופן די מענטשן.

— כ׳וועל שוין אָנהייבן אַרבעטן, — האָט זיך מוזע פיליפּאָוונע צערודערט. — דערנאָך אין דער פרייער צייט וועט איר מיר דערציילן וועגן מאָסקווע.

„אָט בין איך אויך אַנטלאָפן פון מאָסקווע, און איצט וועל איך זיך אינטערעסירן מיט איר פון דערווייטנס“, — האָט מיט א פאַרקלעמט האַרץ א טראַכט געטאָן קאַוושאָוו.

— איר האָט שוין פאַרפירט אינטריגעלעך, חבר הויפּט־אינזשיניער?

— האָט ער א פרעג געטאָן, באַגלייטנדיק מיט די אויגן די סעקרעטאַרין.

— כ׳באַמי זיך, נישט צו פאַרלירן קיין צייט, כל־זמן דו שלאָפסט, טייערער, — האָט זיך אָפּגערופן ברידזע.

אַלעקסיי איז לייכט אַראָפּגעשפּרונגען און אין די בלויזע טרוסיקעס צוגעגאַנגען צום פענצטער. ער האָט ברייט צעעפנט די שויבן־טירלעך און געמאַכט עטלעכע גימנאַסטישע באַוועגונגען. די מוסקולן אונטער דער אָפּגעברענט־ברוינער הויט האָבן זיך אָנגעבלאָזן. ברידזע האָט אים באַטראַכט מיט א שמייכל.

— ס׳איז אינטערעסאַנט, ווען עס וועט זיך אין דיר אָנהייבן די ענדערונג: דאָס אָפּזאָגן זיך פון די גוטע געוווינהייטן, ווי אַשטייגער גימנאַסטיק, לטובת די שלעכטע, ווי למשל רייכערן אָדער א קעלישאָקל פאַרן מיטיק? כ׳האָב באַמערקט: מיט די יאָרן ווערט דער מענטש אומבאַדינגט באַוואָקסן מיט שלעכטע געוווינהייטן.

— כ׳וועל זיך באַמיען זיך קעגנשטעלן דעם דאָזיקן נאַטור־געזעץ, — האָט זיך אָפּגערופן אַלעקסיי.

זיין תמיד בלאַס פּנים איז רויז געוואָרן, די האָר האָבן זיך אַראָפּגעלאָזט איבערן שטערן, ווי א העלע גלייכע פּאַסמע. ער האָט טיף געאָטעמט, פילנדיק ווי ס׳דערוואַרעמט זיך אין אים דאָס בלוט. זיך צוזעצנדיק אויף א שטול, האָט ער זיך גענומען מאַסירן די לינקע האַנט. פון דער דלאָניע ביז צום עלנבויגן האָבן דריי ברייטע העפטן איבערגעהאַקט די הויט.

— נו, ווי איז אַליאָשע, מיט דער האַנט?

— נישקשה, איננגיכן וועט זי זיין פולשטענדיק נאָרמאַל.

זיי האָבן געקוקט אין פענצטער. דער פירעטאַזשיקער ציגל־בנין פון דער בוירונג־פאַרוואַלטונג איז געשטאַנען אויפן באַרג־שיפוע. אונטן האָט זיך ברייט געצויגן דער אייביק לעבעדיקער טייך, אויף זיינע כוואַליעכלעך האָט געשימערט די ערשט נישט לאַנג געבוירענע זון. דער קעגנאיבערדיקער ברעג האָט זיך מיט אַ געבראָכענער ליניע פון סאָפּקעס אַרויסגעשיילט אין אַ בלויען נעפּל. די ערד האָבן באַצירט ברוינע, געלע און גאָלדיקע בלומען — דער צייכן פון דעם האַרבסטיקן העלן וועלקן פון דער נאַטור.

— גרויס און רחבותדיק איז אונדזער אַדון! ס'איז אַוודאי אים נישט איבערצושוויימען. — האָט מיט שטוינונג געזאָגט אַלעקסיי.

ערגעץ־ווו האָט, ווי מיט אַ טענה, אַ וואָיע געטאָן אַ לאָקאָמאָטיוו. זיין פייף האָט דערמאָנט די אינזשעניערן זייער צוואָנציקטאָגיקע רייזע איבער די פעלדער, וועלדער און בערג פון היימלאַנד. זיי האָבן אָפּגעזיפצט.

אַלעקסייס קערפּער האָט זיך איבערגעצויגן מיט אַ געזונטער הויט, ער האָט זיך שנעל אָנגעטאָן און געלאָפן זיך אַרומוואַשן.

— מיר וועלן זיך האַלטן צוזאַמען, זיך נישט שיידן איינער פונעם צווייטן, אָדער, ווי ספּאָרטמענער דריקן זיך אויס, אָטעמען צוזאַמען, — האָט בערידזע געזאָגט, ווען זיין געהילף איז צוריקגעקומען. ער האָט געוואָלט אויפמונטערן אַלעקסייען, באַמערקנדיק אַן אומעט אין זיינע אויגן.

בערידזע האָט אָנגעצייכנט דעם פּלאַן, וואָס זיי האָבן צו טאָן. די ערשטע אויפגאַבע באַשטייט דערין, מע זאָל אָפּעסן, זיך אַרומוואַשן אין באָד, באַקומען אַ וווינונג, קריגן צייטונגען און אַ מאַפּע, געניי זיך אָריענטירן אין דעם מצב פון דער בוירונג.

— ס'וועט קלעקן אויף דער ערשטער צייט? אין מער נייטיקן זיך נישט קיין הויכקוואַליפיצירטע ספּעציאַליסטן צום לעבן און צו דער אַרבעט? — האָט בערידזע געפרעגט.

— ס'וועט קלעקן. אויפן ערשטן אָרט וואָלט איך געשטעלט דעם פרישטיק, — האָט קלאָרער געמאַכט אַלעקסיי.

— הייבן מיר אָן!

— בערידזע האָט אָנגעקלונגען צום נאַטשאַלניק פון אַפּראָוויזאַציע. יענער האָט עטלעכע מאָל געפרעגט, מיט וועמען ער רעדט, און געענטפערט אומבאַשטימט:

— כ'וועל עס אויפקלערן.

— וואָס ווילט איר אויפקלערן? — איז געוואָרן דאַווידאָוויטש רויט געוואָרן פון פאַרדרוס. — ס'איז נישטאָ וואָס אויפצוקלערן. איך חזר איי

בער: מיט אייך רעדט דער הויפּט־אינזשיניער פון דער בויונג, בערידזע. פּאָראָדנט ומכח אַ פּרישטיק פאַר מיר און מיין פּאַרטרעטער, חעם חבר קאָװשאָװו. טוט אַ טראַכט װעגן אונדזער פּראָוויאַנטירונג בכלל.

דער אַפּראָוויזאַציע־נאַטשאַלניק האָט געענטפערט, אַז אים איז באַקאַנט בלויז איין הויפּט־אינזשיניער — גרובסקי און זיין פּאַרטרעטער — טאָפּאָליעוו. חוץ דעם פירט ער אויס אויסשליסלעך די באַפעלן פון דעם פאַרוואַלטונגס־נאַטשאַלניק. בערידזע האָט טעלעפאָניש אַרויסגערופן די גאַרקין. פון דאָרט האָט מען געמאָלדן: זיי וועלן אַרויסגעבן פרישטיק, אויב ס׳וועט זיין אַ פאַראָרדנונג פונעם אַפּראָוויזאַציע־נאַטשאַלניק. בערידזע האָט אַן אויפגעקאָכטער אַ וואָרף געטאָן דאָס טעלעפאָן־טרייבל און זיך אויסגעזידלט. אַלעקסיי האָט זיך צעלאַכט.

צעעפּענענדיק ברייט די טיר, איז אַריינגעקומען באַטמאַנאָוו. די אינזשיניערן זיינען געקומען צו פאָרן ביינאַכט און האָבן זיך מיט אים נאָכנישט געזען, בלויז גערעדט דורכן טעלעפאָן.

דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג איז געווען אין מיליטערישער קליידונג. דאָס האָט אים פולשטענדיק געענדערט. אַלעקסיי האָט זיך נישט געקאָנט אָפּוואונדערן: אין מאָסקווע האָט ער זיך באַקענט מיט אַ מענטשן, וואָס איז ענלעך אויף אַן אַרטיסט אָדער מאָלער, און ערשט שטייט פאַר אים אַ געהעריק געקליידעטער קאָמאַנדיר: אַלץ אויף אים האָט געגלאַנצט — פון דעם ווייסן זוים פון קעלנערל ביז די אָפּגעפּוצטע שטיוול. אַלעקסיי האָט נישט וועלנדיק אַ קוק געטאָן אויף די אייגענע פאַרשטויבטע שטיוול און זיך אַ גלעט געטאָן דאָס נישט געראַזירטע פּנים.

באַטמאַנאָוו האָט מיט בפירושן פאַרגעניגן, כמעט האַרציק באַגריסט די אינזשיניערן. זיין געוויינלעכע איינגעהאַלטנקייט האָט אים קאָנטיק געשטערט זיך פּשוט צו צעקושן מיט זיי. ער האָט זיך געניו אויסגעפרעגט וועגן דער רייזע און די איינדרוקן. באַטמאַנאָוו אַליין איז געקומען צו פליען אויף אַן אַעראָפּלאַן.

בערידזע האָט דערציילט וועגן די פּאַסירונגען אין וועג. ביי דאַנילאָוו איז דער צוג אָנגעגריפן געוואָרן פון דער לופט. זיי זיינען געשטאַנען ביי אַ קליינער באַנסטאַציע, און דעם באַנדיט, וואָס איז אָנגעפלויגן אומדערוואַרט, האָט זיך איינגעגעבן גוט אָנצוצילן. די באָמבע האָט געטראָפן אין אַ וואַגאָן. די שכנותדיקע וואַגאָנעס האָט עס צעשעדיקט, אין דעם וואַגאָן, וו בערידזע מיט קאָװשאָװון האָבן זיך געפונען, האָט עס אַרויסגעריסן די ראַמען און אויסגעשלאָגן די שויבן.

די געשעענישן פון יענע מינוטן האָבן זיך איינגעשניטן אין זכרון. אַלעקסיי האָט אויפגעשוידערט, — אַזוי פּינקטלעך האָבן זיי נאָכאַמאָל אויפ־

געלעבט, בעת בערידזעס דערציילן. אנידערפאלנדיק בעתן אויפרייס, האט קאוושאוו צוגעדריקט אונטער זיך דעם הויפט־אינזשיניער און אים פאר־שטעלט מיט זיין קערפער. דערנאך האבן זיי זיך געשטעלט אויף די פיס, נישט גלייבנדיק, אז זיי זיינען גאנץ. בערידזע האט זיך דערשראקן, דער־זעענדיק בלוט אויפן חברס פנים און האר. נאר, חוץ לייכטע איינשניטן, האט קאוושאוו סיין וואונדן נישט באקומען.

דער דייטש איז נאכאמאל געקומען צו פליען — שוין נישט צו באמ־בירן, נאר צו באטראכטן זיינע אויפטוען. קאוושאוו מיט בערידזען האבן איבערגעטראגן אין א ראוו אריין א פרוי מיט צעדרויבלטע פיס. דער פרוי האט זיך אויסגעדאכט, אז מע האט זי אוועקגעווארפן, און זי האט געגוואל־דעוועט:

— טייערינקע... ליבענקע... לאזט נישט איבער... כ'וועל אומקומען!... כ'וועל אומקומען!...

אלעקסיי איז ארויפגעלאפן אויפן פלאנט און געשריגן צו בערי־דזען:

— דאס איז א חרפה, דו הערסט! ס'איז א חרפה זיך אויסצובא־האלטן אין די ראוועס. צום טייוול!

פון דאנילאוו איז אנגעקומען א סאניטאר־צוג. די געבליבענע פאסאזשירן האבן גענומען טראגן די פארוואונדעטע. בערידזע האט ארויסגעצויגן פון אונטער די ברעטער פון א וואגאן א יינגל; זיין פנים איז געווען צעשמעטערט, נאר אין דער ברוסט האט נאך געצאפלט דאס לעבן. דער דאקטער האט זיך צעכעסט:

— די פארוואונדעטע דארף מען טראגן, די טויטע זאלן ליגן, זיי וועט שוין גארנישט העלפן.

— ער איז נאך געווען לעבעדיק.

— נעמלעך — געווען. גייט נאך די ווייטערדיקע.

דער סאניטאר־צוג איז אוועק. אלעקסיי און געארגי דאווידאוויטש זיינען אריין אין וועלדל — איינצורעדן די פאסאזשירן, וואס האבן זיך דארט אויסבאהאלטן, זיי זאלן זיך אומקערן אין די וואגאנעס. לסוף האט זיך דער צעקאליעטשעטער צוג גערירט ווייטער. אין דאנילאוו האבן זיי זיך פארהאלטן. דער סטאנציע־נאטשאלניק האט נישט געהאט צוצו־שטעלן פאר די פאסאזשירן קיין אנדערן צוג אויף ווייטער צו פארן. די פאסאזשירן האבן זיך געווענדעט טעלעגראפיש צום פאלקס־קאמיסאר מיט אן אנקלאג אויפן סטאנציע־נאטשאלניק און געבעטן הילף. אויס־געמאטערט פון די עגמת־נפשן, וואס האבן זיך אויף אים אראפגעלאזן

צוזאַמען מיט די דייטשע צינדבאָמבעס, האָט דער אייזנבאַן־באַאַמטער איבערגעלייענט די טעלעגראַמע און זיך פאַרוואונדערט אויף איר נאַיווקייט.

— מע קאָן מיינען, אַז בלויז איך אַליין אויף דער גאַנצער וועלט האָט היינט דער דייטש באָמבירט. דער פאָלקס־קאָמיסאַר האָט נישט מער קיין עצמות־נפשן — ווי נאָר צו לייענען אייער טעלעגראַמע. ווייזט זי בעסער קיינעם נישט, צערייסט זי. איך וועל אייך אָפּשיקן טאַקע מיט אייער צוג קיין קיראָוו, דאָרט איז שוין טיף הינטערלאַנד, און דאָרט וועט מען אייך איינאָרדענען.

און מע האָט זיך ווידער געמוזט אויסבאַהאַלטן: אויף דער סטאַציע זיינען צום זעקסטן מאָל דעם טאָג אָנגעפלויגן די דייטשן. ס׳האָבן געוואָיעט די לאָקאָמאָטיוון. פון צוויי מיליטערישע עשעלאָנען, וואָס זיינען געשטאַנען אויף דער סטאַציע, האָבן אַ זעץ געטאָן זעניטקעס און קוילנוואַרפער. די ערד האָט זיך אַ וויג געטאָן, די לופט האָט זיך באַוועגט.

ביז קיראָוו איז מען געלאָפן אָן איין איינציקן אָפּשטעל. די פּאַסאַזשירן האָבן זיך געשטופּט אין די צוג־קאָרידאָרן, נעענטער צום אַרויסגאַנג. די קיראָווער אייזנבאַן־באַאַמטע האָבן געוואָלט פאַרהאַלטן די אויסגעמאַטערטע מענטשן און זיי שפּעטער אָפּשיקן ווייטער, אויף וויפל ס׳איז מעגלעך אין קליינע גרופּעס. אָבער די געליטענע האָבן אויסגעפעלט, מע זאָל זייער צוג דורכלאָזן. אַזוי זיינען זיי דערפאָרן קיין סווערדלאָווסק — אין וואַגאָנעס אָן פענצטער און טירן. אויף די סטאַציעס זיינען צום צוג אַרויסגעקומען המונים מענטשן און האָבן אים באַגלייט מיט געוויין: פון די וואַגאָנעס זיינען נישט אַרויסגעקומען יענע, וועלכע זיי זיינען געקומען באַגעגענען.

דערציילנדיק וועגן דעם, האָט בערידזע נישט דערמאָנט וועגן זיין איינציידענט מיט אַלעקסייען אין דאַנילאָוו. דאָרט, ביים צעטראָמירטן צוג, האָט קאָווּשאָוו געמאָלדן אַנטשלאָסן, אַז ער קערט זיך אום קיין מאָסקווע. אויף בערידזעס אַלע טענות האָט ער געהאַט איין עקשנותדיקן ענטפער:

— איך מוז זיין אין מיליטער. מיין אָרט איז אויפן פראָנט, כ׳בין אַ זעלנער.

באַטמאַנאָוו, ווי ער וואָלט זיך עפּעס אָנגעשטויסן, האָט איבערגעפירט דעם בליק אויף אַלעקסייען.

—דאָ שטעלן מיר אַ פּינטל. ערשט איז דאָס עיקר־דיקסטע פאַר די רייזנדער — אַ פרישטיק, אַ באָד, אַ שערער און דערנאָך אַ וווינונג.

קאָװשאָװ האָט זיך נישט אָפּגערופן, הגם דער נאַטשאַלניק פון דער בױונג האָט זיך געװענדעט צו אים. ס׳האָט געענטפערט בערידזע:

— איר האָט אונדז געטראָפן אַקוראַט אין דעם מאָמענט, װען מיר האָבן זיך באַמיט אָנצובינדן אַ קאָנטאַקט מיטן אָפּראָװיזאַציע־נאַטשאַלניק. און דער ערשטער ביסן איז אונדז שטעקן געבליבן אין האַלדז: ער אָנערקענט אונדז נישט.

— אָנצובינדן אַ קאָנטאַקט מיטן אינטענדאַנט לאָזט איבער פאַר מיר, — האָט באַטמאַנאָװ געזאָגט. זײַן פּנים איז געװאָרן האַרב. — לאָמיר זיך אָפּרעדן אױף דער ערשטער צײַט: איר פאַרנעמט זיך מיט די אינזשיניערישע ענינים, באַקענט זיך מיט דער טעכניק, מיטן מצב פון דער בױונג, קלײַבט זיך פונאַנדער אין דעם פּראָיעקט. די אָרגאַניזאַציאָנעלע זײַט זאָל אײַך ביז אַ געװיסע צײַט נישט אינטערעסירן — דאָס איז מײַן מאָנאָפּאָל, ביז איך װעל דאָ נישט װערן דער פולשטענדיקער באַלעבאָס.

ער איז אַרױסגעגאַנגען פון קאַבינעט.

— אױף װאָס האָט ער זיך צעבײזערט אונדזער ליבער נאַטשאַלניק? — האָט אַלעקסײ געפרעגט. מיר האָבן נאָכנישט באַװיזן אין עפּעס זיך צו פאַרשולדיקן.

—האָסט נישט פאַרשטאַנען. באַטמאַנאָװ איז בײז געװאָרן פאַר אונדז.

זײ זײַנען געזיצן און געװאַרט.

— װײַזט אױס, אַז סע װעט זיך אים נישט אַזױ שנעל אײַנגעבן צו װערן דער פולשטענדיקער באַלעבאָס און אײַנשטעלן גוטע באַציונגען, — האָט אַלעקסײ געזאָגט מיט אַ זיפץ: מיר ריזיקירן צו שטאַרבן פון הונגער.

גלײַך װי אַן ענטפער אױף דעם, האָט אַ רוף געטאָן דער טעלעפאָן — מ׳האָט זײ פאַרבעטן אין גאָרקיך.

— די באַציונגען שטעלן זיך אײַן, — האָט בערידזע אַ זאָג געטאָן, װערנדיק פריילעכער.

אין צװײ שעה אַרום האָבן זײ זיך אומגעקערט, מער אָדער װײניקער זאַטע, זױבערע, אָפּגעראַזירטע. בערידזע האָט געקריגן אַן אָרטיקע צײַטונג. אַלעקסײ האָט אױף אַ קול איבערגעלײענט דעם פראָנט־קאָמוניקאַט און דאָס לײַט־אַרטיקל פון דער „פּראַװדאַ". די דײַטשישע דיװיזיעס האָבן װײַטער אָנגעגריפן אונדזער מיליטער. דאָס לײַט־אַרטיקל האָט גערופן די אַרמײ און דאָס פאָלק צו פאַרטײדיקן יעדן מעטער באָדן און צו פאַרניכטן אַלץ אין די אָפּגעגעבענע שטעט און דערפער.

דעם גאנצן טאָג האָבן זיך די אינזשעניערן פונאנדערגעקליבן אין די מאַטעריאַלן פונעם פּראָיעקט. ס'האָט זיי צוגעהאָלפן גרובסקי — דער געוועזענער הויפּט־אינזשעניער און איינער פון די אויטאָרן פון פּראָיעקט. א קליין מענטשל מיט א פייגליש פּנים און נאַקעטן ברוינעם שאַרבן; ער האָט זיך געהאַלטן וויכטיק, מיט א צו גרויסער, ווי אויפגעבלאָזענער חשיבות.

— מיט וואָס קאָן איך אייך דינען? — האָט ער געפרעגט, זיך מעלדנדיק ערשט נאָכן פערטן אַרויסרוף: איך בין ערשט זייער פאַרנו־מען און געקומען בלויז דערפאַר, וואָס די חשובע דאַמע אין פענסנע האָט מיך געצוואונגען זיך אָפּצורייסן פון א דרינגענדיקן ענין. א זייער איינגעשפּאַרטע פּערזאָן.

— דער סאַמע דרינגענדיקסטער ענין אין איצטיקן מאָמענט איז פאַר אייך — דאָס אַריינפירן אונדז וואָס שנעלער אין דעם קורס פון די ענינים, — האָט דערוויידערט בערידזע.

— דאָס דאָזיקע איז מיר נישט באַוווּסט. — גרובסקיס דינע ליפּן האָבן זיך איראָניש פאַרקרימט.

— אויב איר וועט דערלויבן, וועל איך זיך האַלטן ביי מיין קוק אויף די פליכטן, וועלכע איך האָב איך נאָכנישט איבערגעגעבן.

— וואָס פאַר אַ באַדייטונג האָט עס? איבערגעבן די ענינים וועט איר נישט אין א יאָר אַרום, נאָר שוין מאָרגן.

— איך וועל אָנהייבן איבערגעבן, ווען עס וועט מיר באַפעלן מיין נאַטשאַלניק פון דער בויונג. אויב ער וועט באַפעלן, קאָן איך אָנהייבן מאָרגן. היינט אפילו. אין א שעה אַרום. איך וועל גערן אַריבערוואַרפן אויף אייך די דאָזיקע נישט לייכטע משא.

אַלעקסיי האָט געקוקט אויפן אינזשעניערס שמאָל פּנים, זיין דינעם האַלדז מיטן גרויסן קנאָפּ, אויסגעהערט דעם סכסוכדיקן שמועס — און ער האָט זיך אָנגעהויבן אויפרעגן. ער איז צוגעגאַנגען צום פענצ־טער — איבערן טייך האָבן זיך אויפגעהער געשוויבלט שיפלעך און קוטערס, אין מיטן איז פאַמעלעך געשווומען א גרויסער דאַמפּער.

— פאַר יאָן אָנהייב פאַרלאַנגען מיר פון אייך נישט קיין סך: העלפן אונדז קלאָר צו מאַכן די טעכנישע קאָנצעפּציע פון דער בויונג, — האָט פאַרגעזעצט בערידזע.

— העלפן בין איך מסכים, ביטע זייער. אין א שעה אַרום וועל איך דאָ זיין, נאָך דעם ווי איך וועל פאַרענדיקן דעם ענין, וואָס איך האַלט פאָרט פאַר נישט אָפּלייגלעך.

ער איז געקומען פּינקטלעך אין א שעה ארום. גרובסקי האָט גע־שמועסט גלאַטיק, באַנוצנדיק אַט פּאָפּולערע, אַט ספּעציעלע און קאָמ־פּליצירטע פאָרמולירונגען. דעם צענטאָמיקן פּראָיעקט האָט ער געקאָנט אויף אויסנווייניק און שנעל אויפגעזוכט די נייטיקע בלעטער מיט די צייכענונגען און טאַבעלעס. די בויונג איז, לויט זיינע אויפקלערונגען, אויסגעפּלאַנירט געוואָרן, נישט צו ענדערן, אויף א משך פון דריי יאָר.

דער נאַפט פון דעם אינדזל טאַיסין זאָל קומען צום קאָנטינענט, צו די נאַפט־ראַפינעריעס אין דער שטאָט נאָווינסק, מיטן קירצסטן וועג, דורך א רערן־ליטונג — דאָס איז דער זין פון דער בויונג. מע דאַרף אויסמיידן דאָס שווערע איבערפירן דורך ים־ און טייך־וועגן מיטן איבערגיסן דאָס שוואַרצע גאָלד פון ים־שיפן אויף טייך־שיפן. אום ווינטער זיינען די וועגן פאַרפרוירן געוואָרן, די נאַפט־צושטעלונג פונעם אינדזל האָט זיך איבערגעריסן. אין משך פון לאַנגן ווינטער האָט זיך דער נאַפט אָנגעזאַמלט אין טאַיסין אין ריזיקע סכומים. דאָס זיין אָפּ־הענגיק פון דעם ווינטער, פון טראַנספּאָרט האָט שוין לאַנג פּאַראַליזירט די אַנטוויקלונג פון דעם אַרויסבאַקום. טאַיסין וואָלט געקאָנט געבן א סך מער ברען־מאַטעריאַל, אײדער ס׳האָט זיך איינגעגעבן אַרויסצופירן איבער די לאַנגע וואַסער־וועגן. די נאַפט־ליטונג איז געווען א לעבנס־נויטבאַדערפעניש: זי וואָלט ביליקער געמאַכט דעם ברען־מאַטעריאַל, פאַרשפּאָרט די ריזיקע היזקות ביים איבערפירן און, דער עיקר, געגעבן די מעגלעכקייט צוצושטעלן דעם נאַפט אויף די זאַוואָדן א גאַנץ קיי־לעכיק יאָר אָן איבעררייס.

גרובסקי האָט עקשנותדיק אונטערגעשטראָכן די שוועריקייטן פון דער בויונג. די פילקילאָמעטערדיקע טראַסע האָט זיך געצויגן איבער ווילדע שטחים טיגע מיט רייען הויכע סאָפּקעס, וואַסער־פאַרצווייגונגען און זומפּיקע פלעצער. צום ערשטן מאָל איז אויסגעקומען צו בויען א נאַפט־ליטונג אין די באַדינגונגען פון א קורצן זומער־סעזאָן און א לאַנגן ווינטער מיט בוראַנעס, שנייפאַלן און פּופּציקגראַדיקע פרעסט; קיין שום דערפאַרונג איז נישט געווען. די ווינטערדיקע חדשים, האָט מען, לויט גרובסקיס מיינונג, בכלל באַדאַרפט אַראָפּנעמען פון חשבון דערפאַר, ווייל די סאַמע אויטאָריטעטסטע אויסלענדישע ספּעציאַליסטן האָבן אין זייערע ביכער ווערק קאַטעגאָריש פאַרווערט דאָס שווייסעווען און דאָס אויסלייגן די רערן־ליטונג אין ווינטער־צייט. איינציקע קאָמפּליצירטע טעכנישע פּראָבלעמען זיינען ביז איצט פאַרבליבן נישט געלייזט. די מלחמה האָט געבראַכט נייע שוועריקייטן, פאַרקאָמפּליצירט דעם מצב.

מע מוז פונאנדערפירן די רערן און די מאטעריאלן איבער דער טראסע, און קיין וועגן זײַנען נישט פאראן, און דאָס אויפבויען זיי פאָדערט אַ סך צייט און כוחות. עס שטייען פאַר די עבודת־פּרכדיקע ערד־אַר־בעטן, און קיין אַרבעטס־הענט זײַנען נישטאָ — ווו זאָל מען זיי נעמען? ווי קאָן מען אויסשטעלן אויף אַן ענדגילטיק אויסלייגן די רערן־לייטונג, אויב די רערן און די אינסטאַלאַציע זײַנען נאָך בכלל נישט אָנגעקומען, און ס'איז אומבאַוווּסט, צי קאָן מען אויף זייער אָנקומען אויסשטעלן? די קאַדרען זײַנען שוואַכע, מיט זיי צו פירן די אַרבעט האָט קיין זין נישט, און אויף אַ פאַרשטאַרקערונג איז נישטאָ וואָס צו האָפן.

עס האָט זיך געדאַכט, אַז צו גרובסקיס טענות וועט קיין סוף נישט נעמען. נאָר ווען ער איז לסוף פאָרט אַנטשוויגן געוואָרן, האָט בער־רידזע געזאָגט מיט איראָניע:

— יאָ, די אויפגאַבע איז נישט קיין לײַכטע, אַ סך שוועריקייטן. עס בלײַבט אונדז איבער בלויז צו באַדאַנקען אײַך פאַר אײַער אויספיר־לעכער אינפאָרמאַציע. נאָר איר האָט אונדז נישט דערציילט דעם עיקר: ווי אַזוי איז איבערגעבויט געוואָרן די טעכנישע קאָנצעפּציע אין צו־זאַמענהאַנג מיט דעם נײַעם באַשלוס פון דער רעגירונג. די צייט פאַרן אויסלייגן די נאַפט־לייטונג איז פאַרקירצט געוואָרן פון דרײַ יאָר אויף איינעם. איך בעט אײַך באַרירן אויך דאָס דאָזיקע פּראָבלעם.

— דאָס דאָזיקע פּראָבלעם האָבן מיר באַרירט אין אַ מעמאָריאַל צו דער הויפּט־פאַרוואַלטונג. איך האָב געמיינט, אַז ער איז אײַך באַקאַנט. בײַ מיר איז פאַראַן אַן אָפּשריפט, איר קאָנט זיך מיט איר באַקענען.

— איך האָב אים געלייענט אין מאָסקווע. איר פאַרזיכערט, אַז ס'איז נישט מעגלעך אויפצובויען די נאַפט־לייטונג אין איין יאָר. און שוין, דערמיט איז עס פאַרענדיקט?

— איך חזר איבער: פון דעם איינציקן יאָר, וואָס איז אונדז צוגעטיילט געוואָרן, מיט זײַנע צוועלף חדשים — פאַלט אויס זיבן פון זיי אויף ווינטער.

— אָבער אויף אײַער אויספירלעכן באַריכט האָט מאָסקווע געגעבן אַ פולשטענדיקע קלאָרע פאַראָרדענונג — אָן קיין שום תירוץ צוטרעטן צום פּראַקטישן אויספירן דעם באַשלוס פון דער רעגירונג און, באַזונ־דערס, איבערצואַרבעטן דעם פּראָיעקט.

— מיר פאַרשטייען דאָס אַלײן: דעם באַשלוס פון דער רעגירונג מוז מען אויספירן אָן קיין שום תירוץ און פּראַקטיש. נאָר צי איז נישט

בעסער צו זאָגן ערלעך דעם אמת וועגן דער נישט־רעאַלקייט פֿון דעם טערמין, אײדער אָפּצונאַרן די רעגירונג מיט, אין תּוך, נישט־ערלעכע פּרוּוון צו פֿאַרקירצן די צייט אויף דריי מאָל?

— פֿאַרוואָס עפּעס מיט נישט־ערלעכע? — האָבן בערידזעס גרויסע אויגן אַ גלאַנץ געטאָן.

— כ'וועל אײַך זאָגן פֿאַר וואָס. אין פּלאַן פֿון דער מלחמה־פֿירונג רעכנט אַפֿנים די רעגירונג אויף אונדזער נאָפּט־לייטונג, און דעריבער באַשליסט זי זיך אויסצונוצן אויף איר אויפֿבוי די טייערע מענטשן־ענערגיע און מאַטעריעל־טעכנישע מיטלען. צי איז נישט אונדזער בירגערלעכער חוב צו דערווײַזן, אַז די מענטשן און די מיטלען דאַרף מען איבערשליסן אין דינסט פֿון דער מלחמה אויף אַ צווייטן פּלאַץ, וווּ אַלע אויסגאַבן וועלן ברענגען אַ באַלדיקע הילף דעם פֿראָנט.

— צי אויף דער געגעבענער טעמע האָט איר געשיקט אַ צווייטן אויספֿירלעכן מעמאָריאַל? — האָט בערידזע געפֿרעגט.

— מיר האָבן געשיקט אַ טעלעגראַמע. איר זײַן איז אַזעלכער: זייענדיק ביים פֿולקומען געזונט און ביים פֿעסטן זינען, קאָנען מיר זיך נישט אָפּזאָגן פֿון דעם שטאַנדפּונקט, וואָס איז אַרויסגעבראַכט געוואָרן אין דעם ערשטן מעמאָריאַל.

— שטאַנדפּונקט, שמאַנדפּונקט! — האָט בערידזע אַ געשריי געטאָן מיט פֿאַרדרוס: איר האָט אומזיסט צעפּטרט די טייערע מלחמה־צייט אויף צו פֿאַרפֿאַסן מעמאָריאַלן. אײַך האָבן פֿאַרהיפּנאָטיזירט די צען טאָמען פֿונעם פּראָיעקט, איר האָט זיך צוגעוווינט, ווי צו אַ ווייב. מ'האָט באַדאַרפֿט דרייסט און אַנטשלאָסן רעוויזירן דאָס דאָזיקע פֿאַרמלחמהדיקע ווערק, אָנשטאָט צו האָבן ספֿקות מכּוח דעם באַשלוס פֿון דער רעגירונג.

גרובסקי איז אויפֿגעשטאַנען. ער איז געווען נישט ווייניקער אויפֿגערעגט פֿון בערידזען, נאָר האָט זיך באַהערשט.

— בלייבט איבער פֿאַר אײַך צו טאָן דאָס, וואָס מיר האָבן נישט געקאָנט: אַרויסווײַזן דרייסטקייט, אַנטשלאָסנקייט און די אַנדערע מעלות פֿון אַ לייב, וועלכע האָבן ביי אונדז אויסגעפֿעלט. כ'וועל צופֿרידן זיין צו באַטראַכטן אײַערע העלדנטאַטן, — האָט ער געזאָגט כּמעט רויִק און איז אַרויסגעגאַנגען.

בערידזע האָט אויליק געשפּאַנט איבערן קאַבינעט, פֿאַרפֿלעכטנדיק די פֿינגער הינטערן רוקן און זיך אַ ביסל אײַנבייגנדיק.

— דער דאָזיקער איינדיק וועט זיך ערשט אַפּוואַשן די הענט, שטיין מן־הצד און אַפּלאַכן פון אונדז, — האָט ער געזאָגט, צוגייענדיק צו אַלעקסייען, וועלכער איז אומבאַטייליקט געזעסן אויפֿן פענצטער־פּאַראַפּעט. — וואָס ווע ס ט ו זאָגן?

— וועגן דעם איינדיק וועל איך זאָגן אַטרוואָס: אין זיינע אורטיילן איז פאַראַן לאָגיק. איך האָב אפילו נישט דערוואַרט פון אים אַזאַ שכל־הישר.

— קאָן זיין, אַז לאָגיק איז פאַראַן, אָבער ער אורטיילט שענדלעך, — האָט בערידזע אָפּגעשניטן.

— שענדלעך? דאַכט זיך, אַז ער אורטיילט ניכטער. די דייטשן זיינען שוין ווייט אַוועק, זיי גייען, ווי אַ געפּאַנצערטע לאַווינע, אויף מאָסקווע, דער גורל פון דער מלחמה ווערט אַנטשיידן אין משך פון טעג. וועמען איז נייטיק די נאָפּט־לייטונג, אויב אַפילו זי וועט פאַרטיק ווערן נישט אין דריי יאָר אַרום, נאָר אין אַ יאָר אַרום? אָדער ס׳וועט אײַנגיכן זיין אַן אַנטשיידנדיקע שלאַכט, און מיר וועלן זיי צעשלאָגן. אָדער...

— אַלעקסיי, שווייג! — האָט בערידזע אַ געשריי געטאָן. מיט איין שפּרונג איז ער געווען לעם קאַווישאָווק.

די אינזשעניערן זיינען געשטאַנען ביים פענצטער פּנים־אל־פּנים: אַלעקסיי — אַ בלייך געוואָרענער, ווי פּאַפּיר; בערידזע — רויט פון אויפרעגונג.

— פאַרגעדענק, שלאָג זיך אַריין אין דיין נאַרישן קאָפּ אַריין: קיינע „אָדערס”! די מלחמה וועט געדויערן אַזוי לאַנג, וויפל ס׳וועט נייטיק זיין פאַרן נצחון. אויב ס׳וועט נייטיק זיין — אַ יאָר! אויב ס׳וועט נייטיק זיין — דריי יאָר, פינף יאָר, צען יאָר! און נאָך שלאָג זיך אַריין אין דיין קאָפּ: קוים האָט די רעגירונג באַשלאָסן ווייטער אָנצוגיין מיטן אויפבוי פון דער נאָפּטלייטונג, הייסט עס, אַז מע דאַרף זי האָבן אין לעבן אַריין און נישט שפּעטער ווי אין אַ יאָר אַרום... — בערידזע האָט איבערגעכאַפּט דעם אָטעם און געזאָגט מיט מער גלייכגעוויכט: — צי האָט מען אונדז דען געשיקט אַהער, אַז מיר זאָלן אונטערהאַלטן יעדע צווייפל־האַפטע „לאָגיק”?

— מיך האָט מען אַהער נישט געשיקט, — האָט שנעל אַ זאָג געטאָן אַלעקסיי און זיך אָוועקגעדרייט. ער האָט פאַרשטאַנען, אַז ער איז אומגערעכט, נאָר ער איז נישט אימשטאַנד געווען אונטערצודריקן אין זיך

דעם חשק פון איבערשפּאַרן און האָט האַרב צוגעגעבן: — דיך האָט מען געשיקט. מיך האָסטו מיטגעכאַפּט פּשוט צוליב פרײַלעכער געזעלשאַפט.

בעריאָזע האָט לאַנג שטום געקוקט אויף קאָווּשאָוו. זײַנע הענט, צונויפגעקוועטשט אין פויסטן, האָבן זיך געהויבן, און די אויגן איז אים טונקל געוואָרן פאַר צאָרן.

אַלעקסיי האָט ווי נישט באַמערקט בעריאָזעס צושטאַנד, נאָר, פּינקטלעך א נײטוועגדיקייט איבערצורײַסן דעם שמועס, האָט ער זיך אָנגעלענט אויפן פענצטער־פּאַראַפּעט און, אומצופרידן מיט זיך, וואָס ער האָט באַליידיקט דעם חבר, געקוקט מיט נײַשטרזשעגדיקע אויגן אין דער רחבות־דיקער ווײַט פון יענער זײַט פענצטער.

— איך האָב פאַר דיר ערב געוועזן באַטאַמאַנאָוון, — האָט, שטיקנ־דיק זיך, א זאָג געטאָן בעריאָזע. — כ'האָב אים געזאָגט, אַז איך בין זיכער אין דיר, ווי אין זיך אַליין. צווינגזשע מיר נישט צו צווייפלען דערין, אויב דיר איז טײַער אונדזער פרײַנדשאַפט און אַלדאָס הייליקע! דו הערסט, וואָס איך רעד?

קאָווּשאָוו האָט זיך נישט אָפּגערופן. בעריאָזע האָט א מאַך געטאָן מיט ביידע הענט, האָסטיק זיך אויסגעדרייט און שנעל אַרויסגעגאַנגען, כמעט אַרויסגעלאָפן פון צימער.

קאַפּיטל דריי

צי דאַרף די מלחמה האָבן די נאָפט־לײַטונג?

אַלעקסיי האָט געהאַט גענוג פרײַע צײַט אין די דאָזיקע ערשטע טעג פון זײַן וווינען אין נאָווינסק. די אַרבעט האָט זיך דערווײַל באַגרענעצט מיט דעם באַקענען זיך מיט די מאַטעריאַלן פון דעם פּראָיעקט און מיט די באַריכטס־דאָקומענטן. הערצו נאָך האָט זיך בעריאָזע, נאָך זײַער פּלוצעמדיקן סיכסוך, אָפּגעזונדערט און אויפגעהערט צו רעדן מיט אַלעקסייען, הגם זיי האָבן זיך ווי פריער באַשעפטיקט אין איין קאַבינעט.

דעם דריטן טאָג האָט זיך קאָווּשאָוו געלאָזט צופוס אין שטאָט אַרײַן, אויף פּאָטשט. פון דער פאַרוואַלטונג, וואָס האָט זיך געפונען אין דעם

וואָקזאַל־ראַיאָן, ביז אין שטאָט אַריין איז געווען אַכט קילאָמעטער. אַלעקסיי איז אַראָפּ פֿון דעם שטויביקן, געלעכערטן וועג און געלאָזט זיך צו די סאַפּקעס, פּאַרקירצענדיק דעם מהלך. פֿונדערווייטנס האָבן די סאַפּקעס אונטער דער זון אויסגעזען, ווי פֿאַרשפּרייט מיט אַ ברוינ־לעכער וואָל. ווען אַלעקסיי האָט זיך דערנענטערט, זיינען זיי געוואָרן פּוכיק און זייער פֿילקאָליריק.

אויפֿן וועג פֿון מאָסקווע, אין צוג, האָט בערעזאַ דערציילט אַלעק־סייען וועגן דעם ווייטן מזרח, צוזאָגנדיק אַ סך טשעקאַווע און נייע זאַכן. באמת, די ווייט־מזרחדיקע נאַטור האָט איבערראַשט שוין אויף די ערשטע טריט.

די שיפּועים פֿון די סאַפּקעס, אויף וועלכע אַלעקסיי האָט זיך אויפֿ־געהויבן, זיינען באַוואָקסן געווען מיט אַ יונג דעמבנוועלדל. זיינע גרוי־סע זשאַווערדיקע בלעטער, באַוועגט פֿון ווינט, האָבן טויטלעך געשאָרכט, אָבער נישט אַראָפּגעפֿאַלן. די צווייגן פֿון אַ „בלעטערבוים" איבערן דעמבנ־וועלדל זיינען געווען נאַקעט. די נאָדל־טראַכט פֿון דעם דאָזיקן בוים, וואָס צעשיט זיך פֿאַרן ווינטער, האָט געקנאַקט אונטער די פֿיס. אַלץ נישט אַזוי ווי אין דער געגנט אַרום מאָסקווע: די בלעטער פֿון דעמב בלייבן איבערווינטערן אויף די צווייגן, און אַ נאָדלבוים הייסט דערפֿאַר „בלעטערבוים", ווייל זיינע נאָדלען פֿאַלן צו ווינטערצייט אַראָפּ...

אַלעקסיי האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אין יאַר און געקראָכן אין די גראָזן, וואָס זיינען כמעט פֿון דער וווּקס פֿון אַ מענטשן. זיי האָבן דאָ איבערגעדויערט און געראַוויסט, דורכגעטריקנטע פֿון דער זון, און זיך נישט דערוואַרט אויפֿן שניי־זמעסער. ביי יעדן טראָט האָבן אין דעם גראָז אויפֿ־געשימערט העלע האַרבסטיקע בלומען — געלע, פּורפּורנע און טונקל־בלויע, ענלעכע אויף גרויסע גלעקלעך. זיי האָבן זיך דרייסט געצויגן אַרויף, גלייך זיי וואָלטן דערוואַרטן נישט ווינטער, נאָר זומער.

דער אינזשעניער האָט שנעל אָנגעקליבן אַ גרויסן בוקעט אים אומבאַקאַנטע בלומען, זייער שיינע, נאָר אָן אַן אַראָמאַט, און געגנ־מען זיך אַרויסבאַקומען אויפֿן וועג. ער האָט אָנגעטראָפֿן אויף געוויקסן פֿון טרוקענע נישט־אָנזעעוודיקע קוסטיקעס. אַלעקסיי האָט זיך אָפּגעשטעלט און געקוקט אויף זיי מיט אַ באַדויערנדיקן שמייכל — ער האָט שוין געוווּסט, אַז דאָס זיינען ראָדאָדענדראָנען, *) וועגן וועלכע ביי אים האָט זיך געשאַפֿן אַ פֿאָרשטעלונג, לויט זשול ווערנס ביכער, אַז זיי זיינען פּרעכטיק שיין, ווי אין אַ צויבער־מעשהלע.

---

*) ראָדאָדענדראָנען — אַלפּן־בלומען

אויך נאָווינסקי האָט אנטוישט דעם מאָסקווער תושב. מ'האָט אַזוי־פיל געשריבן וועגן דער דאָזיקער שטאָט — וווּ־זשע איז זי? נישט קיין הויכע שיינע בנינים, נישט קיין רעגולערע גאַסן. מיינסטנטייל זייַנען דאָ געווען הילצערנע געביייען, אַנשטאָט שטיינערנעם ברוק און אַספאַלט האָבן זיך דאָ געצויגן שלעכטע גרונט־וועגן. די פּוסגייער האָבן געשפּרייזט איבער ברעטער, אויסגעלייגטע ביי די פענצטער פון די הייזער. אַלע הויפּט־גאַסן פון שטאָט האָבן זיך אָנגעהויבן ביים טייך און זיך פון אים אַוועקגעצויגן אויף עטלעכע קילאָמעטער מיט פּאַראַלעלע רייען פון סטאַנדאַרטע געביייען. צווישן זיי האָבן זיך געטראָפן ציגל־בנינים — גראָבע גרויסע פּודלעס אָן אַרכיטעקטורישער באַפּוצונג.

אויף דער פּאָטשט האָט אַ מיידל געענטפערט אַלעקסייען מיט אַ שמייכל:

— מע שרייבט ערשט.

קאָוושאָוו האָט זיך געערגערט: ער האָט געהאָפט צו באַקומען אַ בריוול פון דער היים. ער האָט זיך אָפּגערעדט מיט דער שוועגער, אַז זי וועט אים אָנשרייבן וועגן זינען, ווי נאָר זי וועט באַקומען עפּעס אַ ידיעה. הייסט עס, אַז ס'איז נאָך פון דאָרט גאָרנישט נישטאָ. אַלעקסיי האָט אָפּגעגעבן ביים פענצטערל אַ בריוו מיט אַ טעלעגראַמע — אַ לימיט אויף צוואַנציק ווערטער אויסצודריקן הינטער די אויגן די האַרציקסטע געפילן. אַלעקסיי האָט באַשלאָסן צו שרייבן וועגן זיך צו זינען — אין דער האָפענונג, אַז סוף־כל־סוף וועט זיך איינגעבן איבערצושיקן זיינע בריוו און טעלעגראַמעס פון מאָסקווע, און זיי וועלן אָריינפאַלן אין אירע הענט.

דאָס מיידל הינטערן פענצטערל האָט איבערגעציילט די ווערטער פון דער טעלעגראַמע, זיי איבערגעלייענט און פאַראינטערעסירט אויפגעהויבן די אויגן אויף אַלעקסייען:

— און פאַר וועמען זיינען די בלומען?

— פאַר קיינעם נישט. איך קאָן זיי אייך שענקען.

מיט אַן ערנסטער מינע האָט ער איר דערלאַנגט די בלומען, זיך פאַרניגט און אַרויסגעגאַנגען פון דער פּאָטשט־געביידע. זיין איינגענע טעלעגראַמע האָט נאָך מער צעגראַבלט זיין גייסטיקע וווּנד. אין זיין ברוסט איז דער ווייטיק זיך צעוואַקסן, פאַרשאַרפט ביז פיזישער פּיין. ער איז שטיינגעבליבן אינמיטן גאַנג און אַרויסגענומען פון קעשענע אַ פינקטלעך צוזאַמענגעלייגט שטיקל פּאַפּיר.

„איך בין געגאַנגען אויפֿן עקזאַמען. טראַכט וועגן מיר. נאָר באַ־אומרויִק זיך נישט באַזונדערס — כ׳וועל זיכער אויסהאַלטן. זײַנע״.

דאָס בריוועלע מיט די עטלעכע ווערטער, וואָס האָט זיך צופֿעליק פֿאַרהיט אין טישקעסטל, און ער האָט עס אָפּגעפֿונען נאָכן אַרויסקומען פֿון שפּיטאָל — סאַראַ גרויסע באַדײַטונג ס׳האָט געהאַט פֿאַר אַלעקסײַען! ער האָט עס געקאָנט לייענען שעהנווײַז. זײַן פֿאַרבריינגען אין נאָווינסק, אין טיפֿסטן הינטערלאַנד, אין זיכערקייט און פֿוסטאָונפּאַסטקייט, האָט זיך אַלעקסײַען אויסגעוויזן פֿאַר אַן אומגליק.

„ווער ביסטו ערשט? — האָט ער זיך געפֿרעגט מיט צאָרן. — ווער ביסטו, דו וואָס שפּאַצירסט זיך רויִק אַרום אויף דער פֿרידלעכער נאַטור, בעת דײַן פֿרײַנדין און חברים קעמפֿן פֿאַרן היימלאַנד, ווען דאָס סאַמע ליבסטע און טײַערסטע, אַז וועלכן דאָס לעבן האָט קיין זין נישט — די צוקונפֿט פֿון דײַן פֿאָלק, מאָסקווע, איז יעדע מינוט אויס־געשטעלט אויף טויט־געפֿאַר?..״ ס׳איז שוין אַזוי געשען, אַז בערעזין האָט זיך אײַנגעגעבן אים צו איבערצײַגן אין דאַניִלאָוו! פֿון נאָווינסק אַרויסצופֿאָרן איז נאָך שווערער, זײַן יעדער פּרוּוו וועט אויף זיכער אויפֿגענומען ווערן פֿון בערעזין און באַטמאַנאָוון נישט ריכטיק, פֿײַנד־לעך, סקאַנדאַליעז, זיי וועלן נישט באַנעמען זײַנע אמתע מאָטיוון, נישט גלייבן, אַז ער קען פּשוט אַנדערש נישט האַנדלען. פֿון דער צווייטער זײַט קען אים דער סכסוך מיט בערעזין אויספֿאַלן לטובה: באַטמאַ־נאָוו וועט אים מער נישט פֿאַרהאַלטן, אויף וויפֿל בערעזין האָט זיך שוין צוריקגעצויגן...

בײַם וועג־אויסבײַג האָט קאָווּשאָוו איבערגעיאָגט אַ פּאַסאַזשירן־אויטאָ, אַרויסלאָזנדיק אויף אים שטויב מיט בענזין. אָפּפֿאָרנדיק נישט קיין סך, האָט זיך די מאַשין אָפּגעשטעלט. ווען אַלעקסײ האָט זיך מיט איר אויסגעגליכט, האָט אים דער מענטש, וואָס איז געזעסן בײַם רו־דער, אַ רוף געטאָן און פֿאַרגעלייגט אונטערצופֿירן.

די מאַשין איז געפֿאָרן מיט אַ גרויסער שנעלקייט, געשיקט אויס־מײַדנדיק די נישט־גלײַכקייטן אויפֿן וועג.

— וווּהין דאַרפֿט איר? — האָט דער שאָפֿער געפֿרעגט.

— צו דער פֿאַרוואַלטונג פֿון דער בויונג, ווו באַטמאַנאָוו איז נאַטשאַלניק. איך איז אַזעלכעס באַקענט?

דער שאָפֿער האָט אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ און אויפֿמערקזאַם, שאַרף אַ קוק געטאָן אויף קאָווּשאָוון.

— אייך קאָן איך עפּעס נישט, — האָט ער געזאָגט, איבער־וואַרפנדיק דעם פּאַפּיראָס פון איין ליפּן־ווינקל אין צווייטן. — כ'האָב אייך קיינמאָל נישט געזען...

— איר זענט דען מחויב אַלע צו קענען?

— מחויב. יעדנפאַלס וואָלט איך אייך פאַרגעדענקט, ווען כ'וואָלט אייך כאָטש איין מאָל געזען געוועזן.

— איר זענט גערעכט, איך בין דאָ הי בסך־הכל דריי טעג. אַ צוגעפאָרענער.

— פון מאָסקווע? אויב אַזוי, יוויס איך, ווער איר זענט. אינזשי־ניער קאָושאָוו.

— פּאַרוואָס־זשע דווקא קאָושאָוו. מיר זיינען דאָ דריי צוגעפאָ־רענע. איינער פון די דריי האָט ווירקלעך אַזאַ פאַמיליע.

דער שאָפער האָט אַוועקגעוואָרפן דעם פּאַפּיראָס און אַ שמייכל געטאָן, אַ גאָלדענער צאָן אין מויל האָט אויפגעשימערט ווי אַ פּייערל. דער בליק פון זיינע לעבעדיקע אויגן האָט ווידעראַמאָל זיך אַ גליטש געטאָן איבער אַלעקסייס פּנים.

— איך האָב באַשטימט ווער איר זענט לויטן מעטאָד פון אויס־שליסן. איר זענט נישט באַטמאַנאָוו.

— און אפשר יאָ באַטמאַנאָוו?

— באַטמאַנאָוו איז אַ מאַן פון מיין עלטער און אַט מיט די זעלבע סימנים פון פאַרוועלקטער יוגנט. — דער שאָפער האָט באַרירט מיט דער האַנט זיין גרויליכן שלייף. — באַטמאַנאָוו איז אַ פּאָפּולערע פּערזענלעכקייט.

— הייסט עס, אַז איך בין בערעזשנע.

— וואָס־זשע פאַר אַ בערעזשנע זייט איר! — האָט זיך דער שאָפער פונאַנדערגעלאַכט. — בערעזשנע איז, אורטיילנדיק לויט דער פאַמיליע, אַ גרוזין. איר אָבער זענט דאָך אַ רוס, און דערצו נאָך אַ מאָסקווער. עס פאַראַט אייך די מאָסקווער אויסשפּראַך און די פאַרריסענע רוסי־שע נאָז. בערעזשנע האָט אַ נאָז מיט אַ הויקערל, אַ שוואַרצע באָרד. און הגם ער רעדט ריין, אָן אַ פרעמדן אַקצענט — אָבער פאָרט נישט אויפן מאָסקווער שטייגער.

— פון וואַנען־זשע ווייסט איר פונדעסטוועגן וועגן בערעזשנעס שוואַרצער באָרד און זיין אויסשפּראַך? איר האָט שוין באַוויזן זיך צו באַקענען?

— כ׳בין זיך מודה: בערייזע און באטמאנאָוו זיינען מיינע אלטע באַקאַנטע. מיט דריי יאָר צוריק האָב איך זיי באַגלייט פונעם ווייטן מזרח אויף מערב. בערייזע האָט שוין דעמאָלט געטראָגן אַ באָרד, און באטמאנאָוו האָט שוין געהאַט פערציק יאָר. נו, איר גיט זיך אונטער, חבר קאָוושאָוו?

— כ׳גיב זיך אונטער. איצט בלייבט איך איבער בלויז צו זאָגן, ווער איר זענט — און מיר וועלן זיך קאָנען האַלטן פאַר באַקאַנטע.

די מאַשין איז, אונטערשפרינגענדיק, אַריבערגעפאָרן אַ בריקל פון קלעצער.

— כ׳וועל אייך נישט זאָגן מיין פאַמיליע. שטויסט זיך אליין אָן, — האָט שפּאַסיק פאַרגעלייגט דער שאָפער.

אַלעקסיי האָט באַטראַכט דעם מענטשן פאַרן רודער. אַ גרויער קאָסטיום, אַ פריש, אויף צוויי קנעפּלעך צוגעשפיליעט, גרוי זייד׳ן העמד. שוואַרצע מאַטעווע האָר, ווי אַ דריבנער קאַראַקול, צוגעזיילבערט בלויז ביי די שלייפן. אַ טונקל צוגעברוינט פּנים, אַ העלער שמייכל. מחמת דעם שמייכל קלייבן זיך צונויף שטראַלעכלעך אַרום די אויגן, און דאָס פּנים באַקומט אַן אויסדרוק פון גוטסקייט.

אויפכאַפּנדיק דעם פאַרשנדיקן בליק, האָט זיך דער מענטש פאַרן רודער צעלאַכט.

— אַ גוט רעטעניש פאַרגעבן?

— טרעפן ווער איר זענט איז מיר שווער, ס׳איז נישטאָ פאַר וואָס זיך אָנצוכאַפּן. איין זאַך נאָר איז קלאָר: איר זענט נישט קיין שאָפער, כאָטש איר פירט אויסגעצייכנט די מאַשין. איר זענט זיכער אַן אָנפירנדיקער חבר, וואָס האָט עפּעס אַ שייכות צו דער בויונג.

דער מענטש פאַרן רודער האָט זיך ווידער צעלאַכט. ער האָט קענטיק ליב געהאַט אַ שפּאַס צו טאָן.

— אין שטאָט זענט איר געווען? נאָווינסקי איז אייך געפעלן געוואָרן? — האָט ער געפרעגט נאָך אַ מינוט שוויגן — ער האָט אַרויפגעפירט די מאַשין אויפן וועג, צו די בנינים אין וואָקזאַל־ראַיאָן.

— ניין, — האָט, נישט פאַרטראַכטנדיק זיך, קאָוושאָוו זיך אַ ביסל דענערווירט: נישט געפעלן געוואָרן. ס׳איז דען אַ שטאָט? עטלעכע טויזנט אלציינע הילצערנע הייזער, אויסגעצויגן אין שערענגעס. קיין זאַך דערפרייט נישט דאָס אויג, אין תוך אַריין וועט מען מוזן אַלץ צעלאָמען, כדי אויפצושטעלן אַ געהעריקע שטאָט. אומזיסט האָבן די צייטונגען אַזוי אויסגעלויבט אייער נאָווינסק.

קאָוושאָווס באַמערקונגען זיינען אויסדריקלעך נישט געפעלן געוואָרן זיין מיטרייזנדער.

— צו שאַרף, איך וואָלט געזאָגט — טענדענציעז האָט איר זיך אָפּגערעכנט מיט נאָווינסק. דער פּאַראָרטייל איז, איבעריקנס, פאַרשטענדלעך: איר זענט געקומען צו פאָרן פון מאָסקווע, און איר מאַכט אַ פאַרגלייך מיט איר. איך מיין, אַז אייער מיינונג וועגן אונדזער שטאָט וועט זיך אינגיכן ענדערן. איר האָט למשל נישט געזען די זאַוואָדן אין גאַנג, — זיי קאָנען פאַרשאַפן כבוד יעדער אונטערנעמונג אין דער וועלט, — ווי אויך נישט די נאַפטראַפינעריעס, צו וועלכע איר וועט דאַרפן ציען די נאַפט־לייטונג. איר האָט נישט געזען די זאַוואָדן, וואָס האַלטן זיך אין בויען. איר האָט נישט געזען נישט דעם טעאַטער און נישט דעם פּאַלאַץ פון די פּיאָנערן. נאָווינסק האָט זיך פאַרדינט געליבט צו ווערן. שטעט וואַקסן אויס אין משך פון יאָרהונדערטער — אונדזער נאָווינסק איז נאָך קיין צען יאָרעלעך נישט אַלט, זי איז ערשט אַן אונטערוואַקסנדיקע. איר, יונגערמאַן, זענט צעבאַלעוועט, עס פעלט אייך גאָר נישט איין אַנטקעגנצושטעלן: וואָס ס'איז געווען — און וואָס ס'איז איצט. צי איז מעגלעך נישט אָפּצושאַצן דעם שווונג, מיט וועלכן עס האָט זיך געבויעט די שטאָט און וועט זיך בויען נאָך דער מלחמה? מיר פאָרן שוין אַ מינוט פופצן איבערן דיאַמעטער פון דער קומענדיקער שטאָט. אייך איז נישט באַוווּסט, אַז בסך־הכל מיט עטלעכע יאָר צוריק האָבן די נאַנאַיצעס*) אויף די האָזיקע פּלעצער געשטעלט פּאַנגענעצן פאַר סויבלען. אַט דעם האָזיקן ריזיקן פליען האָט מען אַרויסגעריסן ביי דער טייגע, און זי פאַרטריבן אויף יענעם ברעג. איר וואָלט באַדאַרפט באַטראַכטן דעם פּראָיעקט פון דעם צוקונפטיקן נאָווינסק. צי האָבן דען די אַמאָליקע שטאָט־בויער געוווּסט פאָרויס, וואָס ביי זיי וועט אַרויסקומען?

— צו שטאַרק נעמט איר זיך אָן פאַר נאָווינסק. וואָס זענט איר, אַן אַרכיטעקט אָדער דער פאַרוואַלטער פון דעם שטאָטישן ווירטשאַפט־קאָמיסאַריאַט?

— איר וועט דאָ וווינען — וועט איר געוואָר ווערן. כ'וועל אייך נאָך אַמאָל דערמאָנען די שלעכטע מיינונג וועגן נאָווינסק.

— נישטאָ זיך וואָס צו שרעקן. איר וועט מיר גאָרנישט נישט טאָן: איך קלייב זיך צו פאָרן צוריק אויף מערב.

*) אָרטיקע איינוווינער

די מאשין האָט זיך אָפּגעשטעלט פאַרן פּירושטאָקיקן ברייטן געמויערטן הויז פון דער פאַרוואַלטונג.

— איך גיי אַראָפּ, און איר באַרט ווייטער איבערן דיאַמעטער פון אייער שטאָט. און מער וועלן מיר זיך, זיכער, נישט זעען. אַ דאַנק פאַרן צופירן. אַדיע.

דער אומבאַקאַנטער האָט זיך צעלאַכט:

— אַדיע... אַדיע...

נאָר אויך ער איז אַרויס פון דער מאַשין און נאָכגעגאַנגען הינטער אַלעקסייען. יענער האָט זיך פאַרהאַלטן.

— איר דאַרפט צו אונדז?

דער אומבאַקאַנטער האָט אַ שאָקל געטאָן מיטן קאָפּ און געפרעגט ערנסט, כמעט בייז:

— צוליב וואָס האָט איר גערעדט וועגן צוריקפאָרן? איר האָט געמאַכט אַ שפּאַס, צי ס'איז פאַראַן אַזאַ פאַראָרדנונג?

— קיין שום פאַראָרדענונג! פון אייגענער איניציאַטיוו וועל איך זיך מיט אַלע כוחות דערשלאָגן, מע זאָל מיך צוריקשיקן אויף מערב. דריי טאָג געפּין איך זיך דאָ — און דריי טאָג ברענען ביי מיר די אויערן פאַר חרפה צוליב מיין שענדלעכן וווילזיין.

זיי זיינען שטיינגעבליבן פאַרן טויער.

— ערשט זיינט איר מיין שונא, — האָט אַ זאָג געטאָן דער אומבאַקאַנטער בייזלעך. — אַ מענטש, וואָס באַרעדט נאָווינסקי און אַנטלויפט פונעם ווייטן מזרח, איז מיין פּערזענלעכער שונא.

און אַלעקסייען האָט עס אויפגעבליצט:

— איך האָב זיך שוין אָנגעשטויסן: איר זענט זאַלקינד, דער סעקרעטאַר פון נאָווינסקער שטאָטקאָמיטעט? בערידזע האָט מיר וועגן אייך דערציילט. איר האָט אים אויך איינמאָל דערקלערט פאַר אייער פּערזענלעכן שונא.

זאַלקינדס פּנים האָט אויפגעהעלט:

— ער האָט דערציילט וועגן מיר, בערידזע? הייסט עס, ער האָט נישט פאַרגעסן. נו, מיט אים זיינען מיר מער נישט קיין שונאים: ער האָט זיך צוריקגעקערט. נאָר אייערע — אַן אומברחמנותדיקער שונא. יאָ, נעמט אויך איין אַכט: פון נעכטן אָן בין איך נישט בלויז דער סעקרעטאַר פונעם נאָווינסקער שטאָטקאָם, נאָר אויך דער פּאַרטאָרג אויף דער בויונג.

אין אָוונט האָט קאָוושאָוו אָנגעשריבן א ראַפּאָרט צו באַטמאַנאָוון. דער אינזשעניער האָט אויף צוויי זייטן עקשנותדיק באַוויזן, אַז ער מוז תיכף־ומיד זיך אומקערן אויף מערב. איבערגעבנדיק דעם פּאַפּיר דעם סעקרעטאַר פון נאַטשאַלניק פון דער באַוועגונג, האָט אַלעקסיי גענומען וואַרטן אויף א תשובה.

די צימערן פון דער צוזאַמענוווינונג זיינען אַרויסגעגאַנגען אויף א קאָרידאָר. אַלעקסייס צימער איז געווען דער סאַמע עקסטער. דער קאָמענדאַנט האָט צעעפנט פאַר אים די טיר.

אַן אייזערן בעט מיט א דינעם מאַטראַץ, פלאַכער קישן און גרויער זעלנערישער קאָלדרע. א טומבעטשקע פון שפּיטאָלישן טיפּ. א קליינער טיש, צוויי שטולן. אויף דער וואַנט — א פּאָרטרעט פון דימיטראָוון, אויפן טיש — א שוואַרצער קאַבינעט־לאָמפּ. אויסגעבויגן ווי א פּרעגצייכן. אויפן פענצטער — א האַלבאַראָפּגעלאָזטע שטאָרע פון בלוי פּאַפּיר צו פאַרמאַסקירן דאָס ליכט.

זיי זיינען אַריין אין צימער זאַלבעצווייט, און ס'איז געוואָרן ענג. דער קאָמענדאַנט האָט צווייפלדיק געקוקט אויף אַלעקסייען און זיך פאַרחידושט אויף זיינע ווערטער:

— פּרעכטיק, עס פעלט מיר מער גאָרנישט.

דער נייער קוואַרטיראַנט איז מיט א האַנטעך דורכגעגאַנגען דעם קאָרידאָר, וואָס איז געווען טונקל באַלויכטן פון אַן איינציק לעמפּעלע. ער האָט געעפנט די לעצטע טיר: ער האָט דערזען א גרויסע קיך — א שמוציקע און אומבאַקוועמע, ווי מע טרעפט געוויינלעך אין קאָמונאַלע וווינונגען. אין א ברייטער וואַנטפּאַרטיפונג האָט ער געפונען א וואַש־שיסל — צוויי אייזערנע קאַריטעס, — איינע איבער דער אַנדערער. פון דער אייבערשטער האָבן אַראָפּגעשטאַרצט קראַנען. באַמיענדיק זיך ניט צו מאַכן קיין רעש, האָט קאָוושאָוו זיך אָרומגעוואַשן.

נישט אַלע קוואַרטיראַנטן זיינען געשלאָפן. מיט א טומל האָט זיך אויפגעעפנט די פאָדערשטע טיר, און ס'איז אַריינגעקומען א מיידל אין א לעדערנער קורטקע און שטיוול. זי האָט זיך נישט זייער שטיל געהאַלטן און, אויפשליסנדיק די טיר פון איר צימער, האָט זי אונטערגעזונגען: „עס שלאָפן די טונקלע קורהאַנען...“

— שטילער! אַרום שלאָפן מענטשן, און נישט קיין קורהאַנען, — האָט אַלעקסיי געזאָגט.

— אוי, איך האָב אייך נישט באַמערקט. איר זענט דער נייער הייצער?

— א נייער קוואַרטיראַנט, וואָס איז פּאַראינטערעסירט, אַז דאָ זאָל שטיל זיין ביינאַכט.

זי איז צוגעגאַנגען צו אים און זיך נייגעריק איינגעקוקט.

— הייסט עס, אַז דאָס האָט מען פאַר אייך צוגעגרייט אינדערפרי א צימער? דער קאָמענדאַנט האָט געזאָגט — פון נייעם הויפּט־אינזשיניער, אָדער זיין פאַרטרעטער. דאָס זענט איר עס?

—איך בין זיך מודה.

— איך האָב געזידלט דעם קאָמענדאַנט. מ'האָט אייך געגעבן אַן אייזקעלער אָנשטאָט א צימער. ער איז איצט קאַלט, ווי־זשע וועט שוין זיין אום ווינטער? ער טויג זיך אויף צו האַלטן אין אים גרינצייג, קיין לעבעדיקער מענטש וועט דאָרט נישט אויסהאַלטן. זאָגט זיך אָפּ, זאָל מען אייך געבן אַן אַנדערן.

קאָוואַלוואַן האָט אויפגעהייטערט דאָס, וואָס עמעץ האָט געשטערט זיין הריקנדיקע איינזאַמקייט, און ער האָט מיט פאַרגעניגן געהערט דעם מיידלס געפּלוידער. זי איז אויף א מינוט אַריינגעלאָפן צו זיך און צוריקגעקומען אָן דער לעדערנער קורטקע, אין א ליכטער זיידענער בלוזקע. פאַרריכטנדיק די האָר, האָט זי פאַרוואָרפן די הענט, נאַקעטע איבע די עלנבויגנס, הינטערן קאָפּ און אים נאָכאַמאָל גענומען איינרעדן:

— אינגיכן וועלן באַפרייט ווערן א סך צימערן. מע זאָגט, אַז דער נייער נאַטשאַלניק פון דער בוינג האָט באַשלאָסן אונדז אַלע פונאַנדערצוטרייבן. די פאַרוואַלטונג האָט זיך כמעט אינגאַנצן איינגעפּאַקט און קלייבט זיך אַרויסצופאָרן מיטן אַלטן נאַטשאַלניק.

— שטילער קאָנט איר נישט רעדן? — האָט אַלעקסיי געפרעגט.

— פאַרוואָס שטילער? ביי אונדז איז מען געוווינט זיך נישט צו שטערן. זעקס אַזייגער אינדערפרי וועט איר זיך אַליין איבערצייגן: קיינער וועט נישט ריידן „שטילער”. אָט דאָ קעגנאיבער וווינט גרעטשקין, דער נאַטשאַלניק פון דער פּלאַנירונג־אָפּטיילונג. ביי אים זיינען דאָ פיר קינדער, און זיי ליאַרעמען קיינמאָל נישט איינציקווייז — אומבאַדינגט אין האָר. נאָר דאָס איז נאָכנישט דאָס סאַמע שרעקלעכסטע. דאָס סאַמע שרעקלעכסטע איז ליזעטשקע, גרעטשקינס ווייב. זי איז אַ קליינינקע, אַ דאַרינקע, נאָר ווען זי שרייט, וועט אייך תמיד קלינגען אין די אויערן.

דאָס מיידל האָט הינטער די אויגן באַקענט קאָוואַלוואַן מיט די קוואַרטיראַנטן. נישט בעטנדיק קיין דערלויבניש, איז זי אַריינגעגאַן צום אינזשיניער אין צימער, קריטיש עס באַטראַכט און געבליבן אומצופרידן.

— פייכט. שלעכט געוואַשן, און זעט, סאַראַ וואַסער־פלעקן ביים פונדאַמענט. דאָס מעבל צופעליקס, כלאַם. קיין מאַטראַץ, זעט איר, איז

נישטאָ, אַנשטאָט דעם האָט מען דאָ אַוועקגעלייגט פאַר אייך אַ בויגן פּאַפּיראָס־פּאַפּיר. אויף דעם איז אוממעגלעך צו שלאָפֿן, איר וועט זיך די זייטן אָפּקוועטשן.

— מע קאָן דאָ שלאָפֿן, אומבאַדינגט, — האָט קאָוושאָוו באַשלאָסן. דערצו נאָך וועט מיר נישט אויסקומען קיין סך צו לאָזן זיך וווילגייִן אויפֿן געלעגער.

דאָס מיידל האָט פאַרענדיקט מיטן באַטראַכטן דאָס צימער און איר־ בערגעפירט דעם בליק אויפֿן אינזשעניער: אירע אויגן זיינען גרויסע און ליבלעכע.

— איר זיינט זיכער נישט קיין באַווייבטער און געוווינט אָפּצוקומען מיט שהי־פּהי.

— כ׳האָב טאַקע, וואָס אָן אמת, ערשט נישט לאַנג חתונה געהאַט.

זי האָט אויף אים אַ קוק געטאָן איבערראַשט און זיך פאַרגאַנגען אין געלעכטער:

— דאָס יונגע ווייב האָט איר איבערגעלאָזן אין דער היים? פיין!

דעם אינזשעניער איז נישט געווען צום האַרצן די ווענדונג, וואָס דער שמועס האָט אָנגענומען, ער האָט מיטאַמאָל פאַרלוירן דעם אינטערעס צום מיידלס פּלוידערן. זי האָט באַמערקט די דאָזיקע ענדערונג און איז אַוועקגעגאַנגען, ווינטשנדיק אים אַ גוטע נאַכט.

עס האָט זיך נישט געוואָלט שלאָפֿן. אַלעקסיי האָט צוגעלייגט דעם שטערן צום קאַלטן גלאָז. אינדרויסן איז געווען ליכטיק, ווי בייטאָג. דאָס פּאָספּאָרישע טויטע לבנה־ליכט האָט באַגאָסן די באַראַק־אַרטיקע געבייען און די אָן אַ שיעור פּניאַקעס, פאַרבליבענע ווי שפּורן פון דער טייגע, וועלכע איז אַרויסגעשטופּט געוואָרן פון דעם פּלאַץ. רעכטער אַ ביסל, הינטער דעם עקסטן באַראַק, האָט געגלאַנצט דער מאַיעסטעטישער אַרון. ערגעץ־ווו האָט אָן אויפהער געוואָיעט און געקוויטשעט אַ צירקל־זעג, און טיילמאָל האָט זי געיאָמערט, ווי אַ פּרויענצימער.

אומעטיקע געדאַנקען האָבן זיך ווידער געשטויסן אין קאָפּ. בייטאָג איז אָנגעקומען אַ בריוו פונעם ברודער. דער קליינער, אַכצניעריקער בחור האָט געשריבן פון דער מיליטערישער שול, אַז ער לערנט זיך שלאָגן די דייטשן און וועט אינגיכן גיין אויפן פראָנט. אין די דאָזיקע עטלעכע פראַזן האָט אַלעקסייען דורכגעקלונגען אַ פּירהאַלט.

קאָוושאָוס איינזאַמקייט האָט געשטערט בערידזע. אַלעקסיי איז אויפגעשפּרונגען, אויף זיין פּנים האָבן זיך אָפּגעשפּיגלט צעמישונג און פרייד: דער רוגז מיטן חבר האָט אים געדריקט, ער האָט זיך געפילט שולדיק.

— כ'בין געקומען דיך זידלען און שלאָגן, — האָט בערידזע געזאָגט און, צוגייענדיק צום חבר, האָט ער אים אומגעשיקט, פון דער זייט ארומגענומען.

דעם הויפּט־אינזשיניער איז אויך נישט געפעלן געוואָרן קאָוושאָווס צימער.

— איך האָב געהערט, אַז די ווענט ווערן באַצויגן מיט אייז און עפּעס איז עס אַזאַ חושכדיקס. יאָגט אָן אַן אומעט. דו קלייב זיך אַריבער צו מיר, ביי מיר איז וואַרעם, און די באַלעבאָסטע איז אַ געטרייע.

— אַ דאַנק. דערווייל וועל איך וווינען דאָ, מיר אַנטשפּרעכט דאָס צימער.

— דו האָסט באמת באַשלאָסן אויסצופּועלן צוריק צו פאָרן קיין מאָסקווע? — האָט אים בערידזע געפרעגט גלייך אין פּנים אריין.

— יאָ, — האָט אַלעקסיי קורץ געענטפערט. ער האָט פאַרשטאַנען צוליב וואָס בערידזע איז צו אים געקומען. — באַטמאַנאָוו האָט דיר געזאָגט? ער לאָזט מיך אָפּ, אָדער נישט?

— באַטמאַנאָוו האָט גאָרנישט גערעדט וועגן דיר. האָסט שוין באַוויזן זיך צו ווענדן צו אים?

— כ'האָב אים נעכטן דערלאַנגט אַ ראַפּאָרט.

— עך, אַ מזיסט־אומנישט! — האָט בערידזע געזאָגט מיט ערגערניש. ער איז בפירוש געוואָרן גערודערט און אָנגעהויבן אַרומצושפּרייזן איבערן צימער: דריי טריט פאָראויס, דריי טריט צוריק. —דו ביסט שוין, אַלעקסיי, אַ דע־וואַקסענער מענטש, דו האָסט דיין אייגענעם קאָפּ אויף די פּלייצעס, נאָר חבריש וועל איך דיר זאָגן: האָסט אומזיסט פאַרצויגן דעם ניגון. דו האָסט זיך נאָכנישט איינגעשלאָסן אין דער אַרבעט, און דערפאַר וואַרפסט עס מיט דיר. שטותים. מע דאַרף אין זיך דערשטיקן די דאָזיקע שטימונג.

קאָוושאָוו איז געזעסן אויפן נידריקן בעט מיט אַן אַראָפּגעלאָזטן קאָפּ. בערידזע האָט זיך קוים איינגעהאַלטן נישט צוצוגיין צו אים און אים גלעטן איבער די העלע האָר.

— ס'איז נישט באַקוועם לגבי באַטמאַנאָוון, טייערער. ס'איז אים ערשט זייער שווער: אַ כאַאָס אין דער אָרגאַניזאַציע, מענטשן צעקריכן זיך. מיר זיינען געקומען צו פאָרן צוזאַמען מיט אים, און מיר זיינען עשט זיין

הויפּט־שטיצע און פּלוצעם אַ ראַפּאָרט: „זייט מיר געזונט". ס'איז ווי אַ זעץ אין רוקן.

— צו שיין שילדערסטו עס, געאָרגי דאַווידאָוויטש. דעם נאַטשאַלניק וועלן נישט קומען אין קאָפּ אַריין אַזעלכע פיינקייטן. איך בין פאַר אים אַ קליין מענטשל, ער וועט זיך אָן מיר אויך זייער גוט באַגיין.

—פאַרשטענדלעך, אַז ער וועט זיך באַגיין. נאָר צי וועט ער מסכים זיין זיך צו באַגיין — דאָס ווייס איך נישט. יעדנפאַלס וועט ער זיך נישט באַציִען צו דיין ראַפּאָרט גלייכגילטיק. דו שטעלסט אויך מיך אין אַן אומבאַקוועמער לאַגע — איך האָב פאַר דיר ערב געווען. איך זע פאַר אומאָנגענעמלעכקייטן.

ס'האָט אָנגעקלאַפּט און אַריינגעקומען אין צימער זאַלקינד. ער האָט געטראָגן אַ לייכטן זומער־פּאַלטאָ. ער האָט זיך אויפמערקזאַם אַרומגעקוקט.

— שלום געוואָרן? — האָט דער פּאַרטאָרג געפרעגט בערידזען, זיך צוזעצנדיק אויפן בעט לעבן אַלעקסייען. — נישט געדאַרפט. וואָס שייך מיר, קלייב איך זיך נישט מיט אים שלום ווערן.

— האָסט געהערט? ער האָט שוין באַוויזן צו דערלאַנגען אַ שריפטלעכן ראַפּאָרט דעם נאַטשאַלניק פון דער בויונג, — האָט בערידזע געזאָגט.

— אַלץ ערגער פאַר אים. — זאַלקינד האָט אַרויפגעלייגט אַ האַנט אויף אַלעקסייס פּלייצע. — שפּעטער וועט איך אַליין זיין נישט באַקוועם, איר וועט באַדויערן דעם ראַפּאָרט.

— פאַרוואָס? — האָט אַלעקסיי געפרעגט דענערווירט. — איך בעט דאָך נישט מע זאָל מיך שיקן אויף אַ קוראָרט.

זאַלקינד האָט אונטערגעלענט דעם קאָפּ מיט ביידע הענט.

— טייל מענטשן ביי אונדז חקירען אַזוי. אַלץ איז געשטעלט געוואָרן אויף דער מלחמה־קאָרט, דאָס לאַנד איז געשפּאַנט ביז דער העכסטער מדרגה, ס'איז אויסגערעכנט יעדער מענטש און יעדע קויל. און אויפן ווייטן מזרח זיינען דערווייל אומטעטיק באַוואָפנטע כוחות. מע דאַרף זיי תיכף־ומיד צונעמען פון דאַנען און אַריבערוואַרפן אויף מערב. די ווייטמזרחדיקע דיוויזיעס זיינען גוט אויסגעשולט און באַוואָפנט — זיי זיינען אימשטאַנד אָפּצושטעלן די פאַשיסטן. אויב די יאַפּאַנער וועלן דאָס אויסניצן און אָפּרייסן ביי אונדז דעם ווייטן מזרח — איז נישט אַזאַ אומגליק, מיר וועלן זיך באַגיין אָנעם ווייטן מזרח. אונדז זיינען די שטעט, דערפער און לענדערייען פון דעם נאָענטן רוסלאַנד ליבער און טייערער פון די האַרבע ווייטמזרחדיקע שטחים. ווי שאַצט איר אָפּ אַזאַ מין אורטיילן?

— אַזוי צו אורטיילן איז נידערטרעכטיק! איך וואָלט זיך מיט אַזעלכע לייט נישט געצערעמאָניעט.

— ריכטיק און פאטריאטיש! — האט אים געלויבט זאלקינד. — יעדער שטיין און יעדעם יאל זיין פארזומפיקט טייכל איז טייער דעם פאטערלאנד. ווען מיר זאלן אפילו זיין די דירעקטע אייניקלעך פון יערמאקן און פאיארקאוון, וואלטן מיר אויך נישט געהאט דאס רעכט אפצוגעבן כאטש איין זעמדעלע פון דעם ווייטן מזרח. אגב, דא איז יעדעס זעמדעלע געלד. און מיר זיינען נישט בלויז די אייניקלעך פון יערמאקן, מיר זיינען די יורשים פון לענינען, סאוויעטישע מענטשן, מיר האבן דעם דאזיקן לאנד געגעבן א ניי לעבן.

— פרעגט זיך: וואס פאר א שייכות האט דערצו דער אינזשיניער קאוושאוו? — האט אלעקסיי געפרעגט.

— דער אינזשיניער קאוושאוו, וועלכער האט פאטריאטיש פאראורטיילט די אנטיפאטריאטישע ארויסזאגונגען, איז אין דער ווירקלעכקייט מסכים אפצוגעבן די יאפאנער דעם גאנצן ווייטן מזרח. אים איז טייער איין מאסקווע.

אלעקסיי האט אויפגעהויבן די ברעמען.

— אפשר האב איך שוין אפגעגעבן די יאפאנער דעם ווייטן מזרח?

זאלקינד האט נישט געלייגט קיין אכט אויף זיין באמערקונג.

— ס'איז איבריק צו ריידן וועגן דעם באדייט פונעם הינטערלאנד אין דער מלחמה, — האט ער ווייטער גערעדט: די שטאנדהאפטיקייט און די ארבעטס־פעיקייט פונעם הינטערלאנד באדייטן אזויפיל, וויפל די ארמיי אליין. וואס איז דאס הינטערלאנד? די זאוואדן, קאלווירטן, די פארשיידענערליי בויונגען, די הונדערטער און טויזנטער גרויסע און קליינע מלוכהשע אינסטיטוציעס, וועלכע ווערן איבערגעבויט אויף א מיליטערישן שטייגער..

— זייער אינטערעסאנט, — האט אלעקסיי א שמייכל געטאן. — ס'איז, וואס אן אמת, ענלעך א ביסל צון אן ארדנטלעך ארטיקל אין אן ארטיקער צייטונג. צי מיינט איר, אז מיר זיינען נישט קלאר אזעלכע פאפולערע אמתן.

— איר האט מיך און בערידזען געענטפערט מיטן נישט וועלן באנעמען געוויסע פאפולערע אמתן. אונדזער נאפטלייטונג באטייליקט זיך אין דער מלחמה אין דער זעלבער מאס, ווי א זאוואד פון וואפן אדער א טאנקן־דיוויזיע. די בויונג פון דער נאפטלייטונג האט א דירעקטע שייכות צו די באוואפנטע כוחות פון דעם ווייטן מזרח. אייך קאכן אויף די מענטשן, וועלכע לייגן פאר אראפצונעמען די ארמיי פון דער ווייטמזרחדיקער גרענעץ. פארוואס־זשע שטיצט איר זיי אונטער אין דער פראקטיק, פארלייקענענדיק די נייטווענדיקייט פון דער נאפטלייטונג פאר דער מלחמה?

קאָוושאָוו האָט זיך אויפגעהויבן, דורכגעשטופּט צווישן טיש און בעט און געזעצט ביים טישל אין ווינקל, קעגנאיבער בערידזען. יענער האָט זיך שווייגנדיק געשפּילט מיט אַ מעסערל, וואָס האָט געהאַט אַ גאַנצן גאַנג אינ־סטרומענטן — פון אַ קאָנסערוון־מעסער ביז אַן אָל.

— איך פאַרלייקן נישט גאָרנישט. איך זע פּשוט, אַז ס'איז נישט מעגלעך זי אויפצובויען אַזוי שנעל. הייסט עס, אַז איר וועט נישט אויס־קומען זיך צו באַטייליקן אין דער מלחמה.

זאַלקינד האָט פון בערידזעס האַנט אַרויסגענומען דאָס מעסערל און אויפמערקזאַם גענומען אויפעפענען איין זאַך נאָך דער צווייטער.

— אייערע ווערטער האָבן קיין וואָג נישט. איר האָט נישט קיין פאָרשטעלונג וועגן דעם אַלגעמיינעם פּלאַן פון דער מלחמה, איר ווייסט נישט נישט אירע רעסורסן, נישט אירע טערמינען. אַוודאי ווייסן אויך מיר נישט אַלץ. אַלץ ווייסן בלויז אונדזערע פירער אין מאָסקווע. און זיי טאָקע אַנטשיידן. פאַר זיי איז געשטאַנען דאָס פּראָבלעם פון דער נאַפּטלייטונג, אײנס פון מיליאָנען פּראָבלעמען. גרובסקי האָט דערוויזן: אויפבויען אין משך פון איין יאָר איז אוממעגלעך. אין מאָסקווע האָט מען מיט אים נישט מסכים געווען. די נאַפּטלייטונג איז נייטיק פאַר דער מלחמה, אָפּזאָגן זיך פון איר איז נישט מעגלעך. צוליב דעם דער באַשלוס: אויספירן די בויונג אין משך פון אַ יאָר. דאָס איז ווי אַ באַפעל — שטעלן דאָס לעבן אין קאָן און שאַפן דאָס אוממעגלעכע. צוליב דעם דאָס טוישן די אָנפירונג פון דער בויונג... איצט געפינט זי זיך אין זיכערע הענט. אייך איז נישט אויסגעקו־מען צו לייענען בשעתו אַ פאַרצייכענונג וועגן באַטמאַנאָוון און בערידזען: „וועגן מענטשן, וואָס קאָנען שאַפן דאָס אוממעגלעכע”?

— איך געדענק נישט, — האָט אַלעקסיי געזאָגט.

— ס'איז געווען בשעתו אַזאַ פאַרצייכענונג, — האָט מיט שטאָלץ געזאָגט דער פּאַרטאָרג. — מיך האָט זייער דערפרייט דער באַשלוס פונעם ראַטפּאָלקאָם וועגן פאָרסירן די בויונג. אין דעם האָב איך דערזען נאָך אַן אַרויסווייז פון אונדזער קראַפט. טוט נאָר אַ טראַכט: אויב די נאַפּט־לייטונג, וועלכע געפינט זיך ווייט פונעם פראָנט אין עטלעכע טויזנט קי־לאָמעטער, איז נויטווענדיק און פאַרנעמט אַ באַשטימט אָרט אין דער מלחמה, הגם זי וועט פאַרענדיקט ווערן ערשט אין אַ יאָר אַרום, — הייסט וואָס פאַר אַ חכמה פון פאָרויסזעען איז שוין פאַראַן אין דעם אַלגעמיינעם פּלאַן פון דער מלחמה מיט די פאַשיסטן!

— כ'פאַרשטיי אַלץ. כ'בין מודה, כ'בין מיט אַלץ מסכים! — האָט אַלעקסיי אויסגערופן, אויפשפּרינגענדיק. — נאָר צי קאָנט איר מיך פאַרשטיין, אָדער נישט? איך וויל אויפן פראָנט, דאָרט, וווּ ס'איז ערשט

צום שווערסטן! מע האָט אונדז געלערנט פון קינדערווייז אויף, און אויף דער שול־באַנק, און אין קאָמיוג: זיך נישט אויסבאַהאַלטן פאַר קיין שוועריקייטן, זיין דאָרט, וווּ ס׳איז צום געפערלעכסטן.

— און צי האָט מען אייך נישט געלערנט חוץ דעם... דיסציפּלין? צי דאַרף מען זיך סוף־כּל־סוף אונטערוואַרפן עלטערע חברים, אָדער נישט? — האָט זאַלקינד אַ פרעג געטאָן האַרב. — צי האָט מען אייך נישט געלערנט, אַז מע טאָר זיך נישט אָפּזונדערן פונעם קאָלעקטיוו? אויב מע האָט אייך נישט געלערנט, וועט איר אויך אויפן פראָנט חקירהן: „דאָס באַטייליקט זיך אין דער מלחמה, און דאָס באַטייליקט זיך נישט, דאָס איז וויכטיק, דאָס פּאַסט מיר יאָ, און דאָס פּאַסט מיר נישט”. אָדער אפשר זייַנען מיר נישט פאַר אייך קיין עלטערע חברים? בעריהזע האָט מיר געזאָגט, אַז דער פראָנט זאָל אייך האָבן פאַרהאַר־טעוועט. כ׳בין זיך ערלעך מודה — כ׳באַמערק עס נישט. איך עצה אייך גוט אַרומצוטראַכטן, וואָס מיר האָבן גערעדט...

זאַלקינד האָט צוריקגעגעבן בעריהזען דאָס מעסער און זיך אויפגעשטעלט. אויך דער הויפּטראַינזשיניער האָט זיך אויפגעשטעלט. אַלעק־סיי האָט זיך אָנגעלענט מיטן רוקן אין דער וואַנט, זיי אַדורכצולאָזן. פאַר־בייגייענדיק, האָט אים זאַלקינד אַ דריק געטאָן מיט דער פּלייצע און זיך צעלאַכט:

— מיר האָבן צוגעשפּאַרט דעם בחור צו דער וואַנט אין פּיזישן און גייסטיקן זין!

— וואָס פאַרלאַנגט איר פון מיר, עלטערע חברים? — האָט אַלעק־סיי געפרעגט.

— וואָס מיר פאַרלאַנגען פון אים, געאָרגי דאַווידאָוויטש? זאָג אים.

— מיר פאַרלאַנגען פון דיר, טייערער, דו זאָלסט אויפהערן טראַכטן וועגן צוריקפאָרן. איך שטעל דאָך זיך אַ סך אויף דיין הילף, שוין צייט אַריינצוקריכן אין דער אַרבעט ביז איבער די אויערן. און נאָך עפּעס דאַרף מען נעמען אין באַטראַכט. דיין צוריקפאָרן וועט שלעכט ווירקן אויף די פאַרוואַלטונג־מיטאַרבעטער. אָן דעם איז אויך אומרויק. מיט באַטמאַנאָוון וועל איך דערליידיקן: כ׳וועל אָפּנעמען ביי אים דעם ראַפּאָרט, און דו וועסט נישט דאַרפן אים געבן קיין דערקלערונגען...

אַלעקסיי האָט אויפמערקזאַם אַ קוק געטאָן אויף די שפּעטע געסט:

— מע דאַרף נישט אָפּנעמען דעם ראַפּאָרט, איך האָב נישט מורא פאַר קיין דערקלערונגען. אויב ס׳איז נייטיק, וועל איך אַליין איבערשמועסן מיטן נאַטשאַלניק פון דער בוויונג.

— דאָס איז נוצלעך, — האָט זאַלקינד אַ שמייכל געטאָן, זיך פאַר־שמעלנדיק משמעות דעם פאַרשטייענדיקן שמועס און, אַ קוועטש טוענדיש אַלעקסייען מיט אַ פינגער אין בויך, איז ער ארויסגעגאַנגען. בערידזע איז נאָך געשטאַנען אַ מינוט און אים נאָכגעגאַנגען.

אונטער דעם יאָמערדיקן קוויטש און דעם קרעכצן פון דער צירקל־זעג האָט זיך אַלעקסיי גענומען איינמאַסטיען אויף זיין האַרט געלעגער.

קאַפּיטל פיר

אַלע ווילן אַוועקפאָרן

אין אַ זוניקן, זויבערן און פרישן טאָג, וואָס דער ווייטער מזרח פאַר־מאָגט אַזעלכע אַ סך אום האַרבסט, זיינען בערידזע און קאַוושאַוו צום ערשטן מאָל געפלויגן מיט אַן אַעראָפּלאַן איבער דער טראַסע. זי האָט זיך געצויגן פאַזע דעם רעכטן ברעג פון טייך און בלויז אין איניקע ערטער אַ ביסל אָפּגעשטאַנען פון אים.

פון דער הייך האָט דער אַדון נאָך מער איבערראַשט מיט זיין רחבות־דיקן פונאַנדערגאַנג. דער אומאויפהערלעכער וואַרסערשטראָם, וואָס האָט זיך אויפגעדעקט פאַרן בליק אויף דער ערד, איז זיך פונאַנדערגעפאַלן, ווען מ׳האָט געקוקט אויף אים פון דער הייך: דער טייך האָט זיך פאַרטאָפּלט, פאַרדרייפאַכט און זיך פאַרמערט אין אָן אַ שיעור אויסגוסן,ביישטראָמען און צופלוסן. זיי האָבן געגלאַנצט, געשימערט און געפינקלט קעגן דער זון.

אויף ביידע זייטן טייך, ווי ווייט דאָס אויג האָט דערגרייכט, האָט זיך פונאַנדערגעשפּרייט די טייגע — אַן אומגעהייערע אָנהויפונג פון געוויקסן. אין אירע גרעניצלאָזע וואַלד־געדיכטעניש זיינען געוואָקסן אין דער נאָ־ענטסטער שכנותשאַפט די שטרענגע צפון־איינוווינער — דער „בלעטער־בוים” און די שוואַרצע יאַגדע — מיט די צערטלעכע קינדער פון דרום — דייב סאַמעט־בוים און די וויינטרויבן, און דער באַלעבאָס פון די טראָפּישע דזשונגלעם — דער טיגער האָט זיך געיאָגט נאָכן צפון־הירש.

מע האָט געקאָנט דאַכטן, אַז קיין מענטשלעכער פוס האָט נאָכנישט געטראָטן איבער די דאָזיקע ווילדע מקומות. נאָר אָט האָט זיך פלוצעם באַוויזן דער ערשטער ישוב מיט אַ פינקטלעכער ליניע פון הייזלעך און

מיט אַ פרישער געלקייט פון פאַרזייטע פעלדער. אינגיכן האָבן זיך די ישובים — די באַוווינטע און אויפן אָנבליק פריילעכע מענטשן־נעסטן ביים טייך — אַלץ אָפטערער אָנגעהויבן פאַרבייצוטראָגן אונטערן פליגל פונעם אַעראָפלאַן.

דער אַדון האָט צוויי מאָל איבערגעשניטן די טראַסע — הינטער נאָוווינסק און ביי דער קליינער שטאָט אָלגאָכטע, וואָס שטייט אויך ביים טייך. אַ ביסל גידריקער פון דעם דאָזיקן אָרט האָבן זיך דער טייך און די טראַסע צעשיידט: דער אַדון איז זיך שטאָלץ אַוועקגעגאַן אויף רעכטס, די טראַסע האָט זיך אַוועקגעקערט אויף לינקס, אויף צפון. זי האָט זיך דערנענטערט צום ים, געצויגן זיך מיטן ברעג ביז צום קאַפּ טשאָנגר. דאָ — אויפן סאַמע שמאָלסטן אָרט — האָט די נאַפּטלייטונג באַדאַרפט דורכשניידן דעם ברויזנדיקן צוועלפקילאָמעטערדיקן דזשאַגדינסקער דורכגום און אויפן קאַפּ גיבעלגי זיך אַרויסבאַקומען אויפן אינדזל טאַיסין. די נאַפּטגרובנס האָבן זיך געפונען אויף די צפונדיקע ראַנדן פונעם אינדזל, אינעם ראַיאָן פון דער שטאָט קאָנטשעלאַן — צון אים טאַקע האָבן די ביי־אַרבעטער געדאַרפט דורכלייגן די נאַפּטלייטונג.

געאָרגי דאַווידאָוויטש איז צופרידן געבליבן מיט דער אינספּעקציע. מיט עטלעכע יאָר צוריק האָט ער דורכגעמאַרשירט די ברעגעס פון דעם אַדון מיט אַ גרופּע געאָלאָגן — און היינט פון דער הייך פון אַ פויגל־פלי דערקאָנט די באַקאָנטע מקומות. עס זיינען ביי אים געבוירן געוואָרן געוויסע געדאַנקען, ער האָט זיי נאָכנישט אַרויסגעזאָגט, נאָר פילבאַדייטעוודיק געדראָעט אַרויסצוגיין אין אָנגריף קעגן גרובסקין.

אַרויסקריכנדיק פונעם אַעראָפלאַן, וועלכער האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויפן קליינעם אַעראָדראָם הינטערן בערעזעזוועלדל, נישט ווייט פון דער פאַרוואַלטונג, האָט זיך דער הויפּט־אינזשעניער געטאָן אַ וואָרף אין קאַבינעט אַריין און, ווי סע רעדט זיך, גלייך פון וועג זיך אונטערגעטונקען אין די בלויע תהומות פון די צייכנונגען, ברומענדיק אונטער דער נאָז מאַיאַקאָווסקים פערזן — ער האָט זיי ליב געהאַט און אַ סך פאַרגעדענקט:

נאָר ס'וויזט זיך אַרויס גאָר:
איידער מע נעמט זיך צום זינגען,
גייט מען אַרום און מע מאַטערט זיך לאַנג מיט דער יווירונג...

אויף אַלעקסייען האָט דער פלי איבער דער טראַסע געמאַכט אַ דערדריקנדיקן איינדרוק. ער איז נישט אויפמערקזאַם געווען אויף דער פּרעכטיקער טראַכט פון דער האַרבסט־שיינהייט, ס'איז אים נישט געווען צום געמיט צו שעפּן פון איר נחת. דער אינזשיניער האָט פלייסיק באַטראַכט די לעבן־סימנים פון דער בויונג. ליידער, זי האָט זיך קוים־קוים געלאָזט

באַמערקן: מיט אַ שרינט אין דער טייגע, וואָס איז דורכגעהאַקט ווייט נישט אומעטום, מיט אַ דורכגעלייגטן וועג ערגעץ, וואָס טווישט זיך ווידער מיט צענמליקער קילאָמעטערס אומוועג, מיט ביידלעך אָדער געביידעס פון פריש מעהילץ אויף די באַצירקן. די טראַסע, ווי אַ גאַנצע, האָט עקזיסטירט בלויז אין דער פאַנטאַזיע פון די פאַרשער־פּראָיעקטירער, אין זייערע צייכנונגען און אויסרעכענונגען.

אַלעקסיי האָט מיט שרעק געזאָגט צום הויפּט־אינזשעניער:

— ס'איז דאָך גאָרנישט נישטאָ אויף דער טראַסע, אַ הוילער פּלאַץ כמעט!

בערידזע, הגם ער איז געווען מוטיק געשטימט, האָט אים נישט גענקאָנט באַרויקן:

— דער מצב איז ערגער, ווי דו טראַכטס, אַליאָשע, — האָט ער געזאָגט, באַווייזנדיק דורך אַ שמייכל די ווייסע ציין אין דער ראָם פון די שוואַרצע וואָנסן און באָרד. — לויט מיר נאָך האָבן מיר בכלל קיין טראַסע נישט. מע וועט דאַרפן זוכן אַ נייע. עס קומט אויס, אַז מיר, איך און דו, האָבן היינט באַטראַכט פון דער הייך אַן אַרויסגעוואָרפענע אַרבעט.

נאָך דעם פאַרגעדענקלעכן שמועס מיט זאַלקינדן אין דער צוזאַמענוויינונג האָט אַלעקסיי אַלץ נאָך אָפּגעוואַרט באַטמאַנאָווס ענטפער אויף זיין ראַפּאָרט, ער האָט אָבער אויפגעהערט צו האָפן אויף אַרויסצופאָרן. די זאָרגן וועגן דער בוויונג האָבן אים אַלץ מער און מער אַרומגעקלאַמערט. עס האָט אים געחידושט די רויקייט פון באַטמאַנאָוון און בערידזען.

— ווי לאַנג וועט זיך באַטמאַנאָוו באַשעפטיקן מיטן איבערנעמען די בוויונג? — האָט זיך געקאָכט אַלעקסיי. — ער איז פאַמעלעכדיק, אייער פאַרלויבטער נאַטשאַלניק. אין דער פאַרוואַלטונג האָט זיך אַלץ אויסגעמישט — סיי די פערד, סיי די מענטשן. מע קאָן צו קיין טאָלק נישט דערגיין. די פריערדיקע נאַטשאַלסטווע פאָרט עפּעס נישט אַרויס, מישט זיך אין אַלץ אַריין. די נייע נאַטשאַלסטווע קוקט זיך צו צון אַלץ וואָס עס טוט זיך אַרום, וואַרט עפּעס אָפּ און נעמט נישט איבער די מאַכט!

בערידזען און קאָװשאָוון האָט געביסן אַקטיוו זיך אַריינצומישן אין די ענינים. די אַרבעט איבערן פּראָיעקט האָט געפאָדערט צו באַזייטיקן גרובסקין, צו רעאָרגאַניזירן דעם אַדמיניסטראַציע־אַפּאַראַט, איבערצוגרופּירן די מענטשן.

באַטמאַנאָוו האָט אָפּגעקילט די אינזשעניערן:

— איילט זיך נישט, לאָזט מיך קודם איבערנעמען דאָס באַלעבאַטישקייט.

ארויסצופֿאָרן איבער די טראַסע האָט ער זיי נישט דערלויבט, איז אַפֿילו אין כעס געוואָרן:

— מיט וואָס וועט איר זיך באַווייזן אויף דער טראַסע, חברים אינזשיניערן? איר זענט דאָרט זייער נייטיק מיט לערע קעפּ און הוילע הענט! אויף יעדן באַציִרק וועט מען אייך באַוואַרפֿן מיט טויזנט פֿראַגעס, און איר וועט נישט אימשטאַנד זיין צו פֿאַרענטפֿערן. די סאַמע העכסטע בילדונג וועט אייך נישט העלפֿן, איר זענט נאָכנישט פֿעיִק צו געבן פֿאַראָרדנונגען — איר זענט נישט גרייט. איר וועט אומבאַדינגט אָנהייבן צו פּלאָנטערן, און ס׳איז אַזוי אויך אַ גענוגער פּלאָנטער. איך וועל אייך לאָזן אויף דער טראַסע, און אַליין אַהין פֿאָרן נאָר נאָך אַ גרינטלעכער צוגרייטונג. פֿאַרשטייט: דאָס סאַמע עיקרדיקסטע אין דער ערשטער, אָרגאַניזאַציאָנעלער סטאַדיע פֿון יעדער מין בויונג איז — די אַרבעט פֿון דער פֿאַרוואַלטונג, פֿון שטאַב.

דאָס איינציקע, אין וועלכן באַטמאַנאָוו האָט זיך אַנטשיידן און תיכף אַריינגעמישט, איז געווען דאָס אויסלאָדן די מאַטעריאַלן, די אויסשטאַטונג, די לעבנסמיטל און דאָס צושטעלן זיי דורכן וואַסער אויפֿן אינדזל און אַנדערע ווייטע בויונגס־פּונקטן. צו די בוכטעס פֿונעם אינדזל און די האַפֿנס פֿון די טייגעשע קאָנטינענט־באַציִרקן זיינען נישט געווען קיין אַנדערע צוגענג, אויסער דורכן וואַסער. עס האָט זיך געפֿאָדערט אַרויפֿצופֿירן אויף דער טראַסע וואָס מער לאָדונג אין משך פֿון ווייניק טעג, איידער עס שטעלט זיך דאָס אייז אויפֿן אַדון, כדי שפּעטער זיך צו מאַטערן וואָס ווייניקער מיטן איבערפֿירן זי איבערן ווינטער־וועג. און באַטמאַנאָוו האָט אַ דריק געטאָן סידאָרענקאָן, דעם פֿריערדיקן נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג, און אים געצוווּנגען צו פֿאָרן עטלעכע מאָל אין טאָג צום האַפֿן, ווו מ׳האָט אָנגעלאָדעוועט די באַרזשעס און די דאַמפֿערס, צו זידלען דורכן טעלעפֿאָן די פֿאַרוואַלטונג פֿון דער טייך־קאָמוניקאַציע, צו שיקן צענטליקער טעלעגראַמעס אין געגנט־צענטער — די שטאָט רובעזשאַנסק און קאָנטשעלאַן — אַ שטאָט אויף טאַיסין.

אין די אַנדערע ענינים האָט באַטמאַנאָוו כמעט ווי בפֿירוש אַרויסגעוויזן אַ פּאַמעלעכדיקייט. בערידזע האָט זי באַרעכטיקט און אָן טענות אויסגעפֿאָלגט זיינע פֿאַראָרדענונגען. אַלעקסייען האָט פֿאַרחידושט אַזאַ־אַ הכנעהדיקייט, וואָס איז דעם הויפּט־אינזשיניער נישט אייגן געווען.

— דו אויסטיילסט לויט די ערשטע איינדריקן, און איך קען אים שוין פֿון לאַנג, — האָט בערידזע ווייך גערעדט. — איך בין געוווינט זיך אים אונטערצואָרדענען אויף אַ האַלב וואָרט, דערפֿאַר וואָס איך האָב צו אים צוטרוי, און ער האָט זיך קיינמאָל נישט אַרויסגעוויזן נידריקער פֿון

מיין צוטרוי... דו קוק זיך צון אים צו אַ ביסל בעסער, ווּעסטו אויך אויפהערן צו וואַרטשען: ער איז אַ מאַן פון סיסטעם און האַנדלט שטענדיק מיט אַ טאַלק. מעגלעך, אַז צומאָל איז אָנגענעמער, ווען דער נאַטשאַלניק לויפט אַרום פאַרשמייעט און געוואַלדעוועט אויף אַ קול, מיט אַרויסגעקראָכענע אויגן, אָפּגעבנדיק באַפעלן אויף רעכטס און אויף לינקס. באַטמאַנאָוו איז אַ ערנסטער מענטש, און ער אַנערקענט נישט אַזעלכע שיין־ און קלאַנגעפעקטן.

בערידזע איז גערעכט געווען. דער צענטער האָט זיך אַריינגעמישט אין דעם מצב פון די ענינים אויף דער בויונג, געגעבן אַ נייע איינשטעלונג און געטוישט די פירערשאַפט. דאָס איבריקע האָבן געדאַרפט טאָן די נייע באַלעבאַטים. און באַטמאַנאָוו האָט ריכטיק פאַרשטאַנען זיין ערשטע אויפגאַבע: זי איז באַשטאַנען אין איבערבאַוואָפענען די מענטשן, און דעם צוגרייטן זיי צו גרויסע שווערע אַרבעטן. מע האָט נישט געטאָרט קיין טראַכט טאָן אַפילו וועגן אַ פולשטענדיקן פאַרטויש דעם אַלטן קאָלעקטיוו אויף אַ נייעם — ווער וואָלט עס געשיקט אַהער אַזויפיל נייע מענטשן צום פאַרטוישן? עס איז פאַרבליבן איין מעגלעכקייט: שאַפן אַ נייעם קאָלעקטיוו פון דעם אַלטן. דאָס איז געווען אָן אַ שיעור קאָמפּליצירטער, אייידער אָנצוהייבן אַלץ פון דאָס ניי. באַטמאַנאָוו האָט געדאַרפט שנעל זיך פונאַנדערקלייבן אין די מענטשן און באַשליסן זייער גורל.

די קראַנקהייט פון דעם קאָלעקטיוו איז באַשטאַנען אין זיין נישט־צוגעפּאַסטקייט צו די באַדינגונגען פון דער מלחמה. די מענטשן האָבן געוווּסט: ערגעץ־ווו, זייער ווייט פון זיי, קומט פאָר אַ מלחמה. זיי האָבן געוווּסט אין נאָמען פון וואָס זי קומט פאָר, זיך באַאומרויקט און אויפגערעגט, גיריק געהערט דעם ראַדיאָ, זיך פאַרזאַמלט ביי דער מאַפּע און געשמועסט וועגן דעם, וואָס זיי האָבן געלייענט און געהערט. נאָר דעם סאַמע עיקר האָבן זיי נישט געוווּסט: וואָס פאַר אַ פּלאַץ עס דאַרף פאַרנעמען יעדערער פון זיי אין דער מלחמה.

דאָס לעבן אויף דער בויונג איז ווייטער געגאַנגען ווי פרידנסצייט און לויט אירע נאָרמעס. די פריערדיקע אָנפירער פון דער בויונג האָבן נישט געקאָנט גיין פאָרויס און פירן די מענטשן נאָך זיך. די אויפגאַבע — אויף צוויי מאָל פאַרשנעלערן דעם אויפבוי פון דער נאַפטליטונג — איז געווען זייער ערשטער פּרוּוו, האָבן זיי זיך אים אַקעגנגעשטעלט. דער פּראָיעקט פון פרידנסצייט, אויסגערעכנט אויף דריי יאָר, איז אויך אויף ווייטער פאַרבליבן ווי אַ געזעץ פאַר דער בויונג. עס האָט זיך זיי געדאַכט פאַר אוממעגלעך צו ענדערן אים, ווייל ס'האָט געדויערט גאַנצע יאָרן אים צוזאַ־

מענצושטעלן: אויף אויסצוארבעטן אַ נייעם פּראָיעקט וואָלט צומווייניקסטן אָוועקגעגאַנגען אַ יאָר.

און דער עיקר — די פריערדיקע אָנפירער האָבן נישט געגלייבט, אַז די בויונג, וואָס איז אַזוי ווייט פון פּראַנט און אויסגערעכנט אויף אַ לאַנגן טערמין, קאָן נייטיק זיין דער מלוכה תיכף־ומיד. זיי האָבן דערוואַרט: אָט וועט זיך מאַסקווע אַ נעם טאָן אויך צו זיי, אַראָפּנעמען פון דער גאָפּט־לייטונג און צוטיילן צון אַ באמת וויכטיקער ארבעט פאַר דער מלחמה.

דאָס באַשטימען אַ נייע אָנפירונג האָט אַריינגעבראַכט אַ צעמישונג. די מענטשן האָבן זיך אומבאַהאָלפן געטוליעט צו דער פריערדיקער נאַ־טשאַלסטווע, און פיל האָבן אָפן אויסגעדריקט אומפריינדלעכקייט צו די געקומענע. אָנט־עפנדיק כסדר אויף מניעות, האָט זיך קאָוושאָוו געקאָכט:

— אויף וואָס וואַרט ער, דער נאַטשאַלניק! מע דאַרף זי וואָס שנע־לער צעטרייבן, די קאָמפּאַניע! זיי זיינען דאָ פאַרשימלט געוואָרן. אַזעלכע מיטאַרבעטער זיינען אַזויפיל ווערט, ווי אונדזערע פאַרבינדעטע אויף מערב!

— קאָך זיך נישט, אַליאָשע, — האָט אים בערידזע איינגעשטילט, — אייל זיך נישט. וווהין יאָגסטו זיך? עס וועט קלעקן צייט און ס'וועט נאָך איבערבלייבן, וועסט זעען! די פאַרשימלטע לאָז איבער אויף וואַסילי מאַקסימאָוויטשן און זאַלקינדן.

די מיטאַרבעטער פון דער פאַרוואַלטונג האָבן זיך געהאַלטן פאַרשיידן. דער נאַטשאַלניק פון דער פּלאַנירונג־אָפּטיילונג, גרעטשקין, האָט נישט גע־וואַרט, מע זאָל אים אַרויסרופן, און איז אַליין געקומען צו באַטמאַנאָוון. ער האָט זיך אינקורצן פאַרגעשטעלט, אויפגעעפנט אַ טעקע און גענומען ראַפּאָרטירן זאַכלעך וועגן דעם מצב פון די ארבעטן אויף דער בויונג. באַטמאַנאָוו ווידער האָט אויפגענומען דעם באַריכט אַזוי, ווי ער וואָלט שוין אַ סך מאָל געהערט גרעטשקינען.

— פאַר דער לעצטער צייט איז ביי אונדז קיין צוווקס פון צוריק־געקערטן קאַפּיטאַל כמעט ווי נישטאָ, — האָט גרעטשקין פאַרענדיקט, טייטלענדיק מיט דער בלייפעדער אויף די באַריכטן, וואָס זיינען געלעגן פאַר באַטמאַנאָוון. — אין אַזעלכע פאַלן מאַכן מיר, עקאָנאָמיסטן, דעם אויספיר, אַז די אָרגאַניזאַציע האָט באַנקראָטירט. מענטשן באַקומען געלט, עסן, טרינקען, טוען עפּעס, רודערן, נאָר קיין טאָלק איז נישטאָ. די בויונג איז אַריין אין אַ טעמפּן ווינקל.

— אייערע אָנגאָבן זיינען פרישע? — האָט באַטמאַנאָוו געפרעגט, איבערקוקנדיק די באַריכטן.

— ערלעך גערעדט, זיינען די אָנגאַבן שוין פאַרעלטערטע, מיט אַ באָרד. איך דערהאַלט זיי דורך דער פּאָטשט. מע שטעלט זיי צו ווי עס לאָזט זיך, אַפילו מיט הינט. איך וויל טאַקע גלייך אויפן אָרט אַרויס מיט אַ טענה. ס׳איז נישט מעגלעך אויסצוקומען אָן קיין דראָט־פאַרבינדונג! דער הויפּט־אינזשיניער, דער פּריערדיקער, האָט עפּעס געהאַלטן, אַז דער טעלעפאָן איז נייטיק בלויז מיר אַליין, צו באַקומען באַריכטן פון דער טראַסע. ער גופא האָט זיך אויסגעקליגלט צו באַגיין בכלל אָן אַ פאַרבינדונג.

באַטמאַנאָוו האָט אַ פרעג געטאָן, זיך אָנשטויסנדיק פאָרויס וועגן דעם כאַראַקטער פונעם ענטפער:

— איר קלייבט זיך אויך, וואָרשיינלעך, אַוועקצופאָרן פונדאַנען?

— אויב איר וועט אַרויסטרייבן, וועל איך אַוועקפאָרן, — האָט גרעטשקין געענטפערט, זיך נישט פאַרטראַכטנדיק.

דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט אים באַטראַכט מיט פאַראינטערעסירונג. ביי מענטשן, וואָס האָבן אים נישט געקענט, האָט גרעטשקין אַרויסגערופן אַ שמייכל. זיין קליינע וווקס מיט די קורצע דיקע פיס האָבן זיך שלעכט געפּאָרט מיטן היפּשן גוף און גרויסן קאָפּ. דאָס אַ ביסל אָנגעבלאָזענע פּנים מיט דער גוליע אויף דער גאָמבע זיינען געווען מיאוס. גערעדט האָט גרינטשקין פילבאַדייטעוודיק, אויפן שטייגער ווי מע רעדט אין דער וואָלגעהגעגנט און ברייט צעעפּענענדיק די גרין־געלע קעציישע אויגן.

— איר האָט קינדער? — האָט באַטמאַנאָוו געפרעגט.

— פיר.

— ווען האָט איר דאָס באַוויזן? איר זענט דאָך קוים עלטער פון דרייסיק יאָר.

— פינף און דרייסיק. איך קאָן זיך נישט, חבר נאַטשאַלניק, אָפּזאָגן פון קינדער. זיי קומען איינס נאָכן אַנדערע, און וואָס טוט מען מיט זיי?

— הייסט עס, אַז צוליב די קינדער ווילט איר נישט אַוועקפאָרן, — האָט באַטמאַנאָוו באַשלאָסן. זיינע ווערטער האָבן געקלונגען ווי אַ פאָרוואורף.

— סאיז נאָר קיין חידוש נישט. קינדער זיינען נישט קיין קעצלעך, — האָט גרעטשקין געזאָגט אַ ביסל באַליידיקט. — ס׳איז נישט לייכט מיט זיי צו פאָרן פון איין עק אויפן צווייטן. איינס איז מיר אַזוי פאַרלוירנגעגאַנגען אין וועג: האָט זיך פאַרקילט, קראַנק געוואָרן — און געשטאָרבן. נאָר אויב ס׳וועט נייטיק זיין — וועל איך זיך נישט שרעקן צו פאָרן מיט דער גאַנצער פאַמיליע. מיינע קינדער זיינען פעסטינקע, און ליזאַטשקע, מיין ווייב, איז געוווינט צו מאַכן רייזעס. ס׳איז פשוט נישט איינגענומען אַוועקצופאָרן פון דאַנען מיט גאָרנישט. ס׳איז מיר זייט איך לעב נישט אויסגעקומען

אוועקצוווארפן א נישטפארענדיקטע בוידונג. איך האב געארבעט אויפן וויטן מזרח אויף צוויי בויונגען, און פאר ביידע געקריגן פון דער רעגירונג א דאנק. — ער האט מיט אנגעמרוזשעטע אויגן א קוק געטאן אויף באטמאנאוון און נאיוו געפרעגט: נו, און איצטער וועלן אונדזערע ענינים אוועק אדער ניין?

— איך מיין, זיי וועלן אוועק, — האט באטמאנאוו א שמייכל געטאן. — אויסצייכענונגען האט איר?

— צוויי מעדאלן — „פאר אויסגעצייכנטער ארבעט" און „פאר ארבעטס־העלדישקייט".

וואסילי מאקסימאוויטש האט זיך פארגעשטעלט די מעדאלן אויף גרעטשקינס רחבותדיקער ברוסט און נאכאמאל א שמייכל געטאן.

— לאמיר זיך אפרעדן מיט אייך אזוי, — האט זיך באטמאנאוו אויפגעשטעלט. — איר וועט מיך באקענען מיט די ארבעטער פון אייער אפטיילונג: כ'וויל זעען, וואס פאר א מענטשן דאס זיינען. מיט א ראפארט וועגן דעם גאנג פון דער ארבעט וועט איר קומען יעדן טאג אויפן פרימארגן. ארבעטס איבער די דאזיקע ליילעכער, דא זיינען פאראן דריי פוד ציגערן. — באטמאנאוו האט אויפגעהויבן א פעקל טאבעלעס מיט די אנגאבן, ווי אויסצופירן דעם פלאן.

— מע דארף זיי פאראייניפאכערן, מאכן זיי לאקאנישער און פארשטענדלעכער. פארטראכט זיך איבער אייערע טעגלעכע אינפארמאציעס: זיי האבן נישט קיין זאכלעכן אנאליז, און זיי דארפן אים יא האבן. שפעטערצו וועלן מיר ארגאניזירן א פארבינדונגס־אמט. איך מיין, אז ער וועט זיין אין אייער הענט. איך טראכט בכלל ווי אויסצוברייטערן דעם קרייז פון די פליכטן פון דער אפטיילונג. פארשטענדלעך, מיר וועלן קומען דערצו ביסלעכווייז... דערווייל — איך זענט פולשטענדיק גערעכט — איז דאס סאמע אומאנגענעמלעכסטע, וואס ס'איז קיין פארבינדונג נישטא. מע דארף זי האבן אין לעבן אריין. אן איר זיינען מיר בלינד און טויב. איך בין געוווינט, אז ביי מיר דא — ער האט הילכיק א קלאפ געטאן מיט דער דלאניע אויפן טיש־גלאז — זאל שטיין א סעלעקטארישער טעלעפאן־אפאראט. איך מוז די גאנצע צייט הערן די טראסע און האבן דאס מיגלעכקייט צו רעדן מיט איר איעדע מינוט.

וואסילי מאקסימאוויטש האט אויסגעשטרעקט די האנט צום געזעגענען, דער פלאנען־צייכנער האט זי אויפגעהייטערט א כאפ געטאן. דער האנטדרוק האט ווי פארפעסטיקט זייער פארשטענדיקונג וועגן מיטארבעט.

אין ווארט־צימער פון דעם נאטשאלניק זיינען געזעסן די מיטארבעטער, וואס זיינען ארויסגערופן געווארן צו באטמאנאוון. אויס־

באַהאַלטנדיק אונטער שפּאַסערייען זייער צעמישונג און אומזיכערקייט, האָבן זיי געכאַפּט אַלעמאָל אַ קוק אויף דער טיר פון קאַבינעט, וועלכע איז געבויט געוואָרן לויטן אויסזען פון אַ שאַפע.

— נו, וואָס? — האָט איינער אַ פרעג געטאָן גרעטשקינען, ווען ער האָט זיך באַוויזן. — פאַרוואָס שוויצטו עפּעס? ס'איז היים געווען?

גרעטשקין האָט הוזקלעך אויף זיי אַ קוק געטאָן, אַרויסגעקערט די אויגן און געהייב אַ שעפּטש געטאָן:

— פאַר מיר איז דאָס גאָרנישט, איך שוויץ פון פאַרגעניגן וועגן. אייך אָבער וועט קאַלט ווערן. איר וועט איינפרירן. מיט אייך איז ביטער דער עסק. דער אייבערשטער האָט אונדז געשענקט אַ נאַטשאַלניק — אַ ראַזיר־מעסער! ער זייפט אַליין אָן, און אַליין ראַזירט ער...

— מער האָט ער גאָרנישט צוגעגעבן און, אויסבאַהאַלטנדיק אַ שמייכל, קרומפּיסיק אַוועקגעשפּאַנט מיט זיינע גרויסע אומגעלומפּערטע שטיוול.

באַטמאַנאָוו און זאַלקינד האָבן צוזאַמען אַרויסגערופן די נאַטשאַל־ניקעס פון די אָפּטיילן מיט אַלע זייערע מענטשן. אין אָנהייב האָבן די נאַטשאַלניקעס פון די אָפּטיילן ראַפּאָרטירט וועגן דער אַרבעט פונעם קאָלעקטיוו, דערנאָך האָט יעדער פון די מיטאַרבעטער דערציילט וועגן זיין אַרבעט. מ'האָט זיי געשטעלט פראַגן, וועלכע האָבן זיי אויסגע־דאַכט צו זיין מאָדנע און נישט־דעליקאַטע; די דאָזיקע פראַגן האָבן אַרויסגערופן אַ שמייכל אָדער פאַרב אויף די באַקן.

בערידזע, וועלכער האָט זיך אַריינגעכאַפּט צום נאַטשאַלניק פון דער בויונג, האָט לאַכנדיק איבערגעגעבן קאָוושאָוון דעם אינהאַלט פון באַט־מאַנאָווס אַ געשפּרעך מיט איינעם פון די נאַטשאַלניקעס פון אַן אָפּטייל:

— אַ חוצפּהדיקער פאַרשוין, אַן אָנגעבלאָזענער, ווי אַקויל, פון צופיל פּערזענלעכען שטאָלץ. אין משך פון דריי מינוט האָט ער זיך איינגעשע־שרומפּן צו זיין נאָרמאַלער גרייס. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט זיך דער־ווּסט, אַז לויט זיין ספּעציאַליטעט איז ער אַ שאָפער, און האָט געזאָגט: „איך האָב נאָכנישט איבערגענומען אַלע ענינים, אָבער ווי נאָר איך וועל זיי איבערנעמען, וועל איך גלייך איינשטעלן יושרדיקייט: כ'וועל אייך געבן אַ מאַשין און אַרויסשיקן אויף דער טראַסע. אַ שלעכטער נאַטשאַלניק קאָן יעדער זיין, אָבער אַ גוטן שאָפער מוז מען זוכן. דערווייל נעמט אַרויס פון באַהעלטעניש אייער פאָר־רעכט־לעגיטימאַציע און מאַכט זיך גרייט אַרויסצופאָרן".

געאָרגי דאַווידאָוויטש האָט זיך דערמאָנט:

— יאָ, ער האָט געהייסן דיך שיקן. גיי צון אים, אַלעקסיי.

קאָוושאָוו האָט בעתן אראָפּגיין מיט די שטיגן פון דריטן עטאַזש אויפן צווייטן, צוגעטראַכט די ריידע צו פאַרטיידיקן זיין ראַפּאָרט. אָבער צום פאַר־טיידיקן דעם ראַפּאָרט איז עס פונדעסטוועגן נישט דערגאַנגען. באַטמאַנאָוו האָט טרוקן געענטפערט אויף זיין באַגריסונג און געזאָגט:

— מיר, איך און חבר זאַלקינד, באַקענען זיך מיט די מענטשן. זיצט, הערט זיך איין.

דער נאַטשאַלניק איז געשטאַנען ביי דער באַלקאָן־טיר, אין דעם שניראָם זונשיין, וואָס האָט אַריינגעפּלייצט אין קאַבינעט דורכן גלאָז פון דער טיר און הוּדך אַלע פיר פענצטער פון דעם גרויסן קאַבינעט. זאַלקינד איז געזעסן הינטער אַ לאַנגען טיש פאַר זיצונגען, וועלכער איז געווען צוגעשטעלט צו אַ שרייב־טיש. ער האָט שווייגנדיק אָנגעוויזן אַלעקסייען אַן אָרט לעבן זיך.

— רופט אַריין דעם ווייטערדיקן, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט צום סעקרעטאַר.

סאיז אַריינגעקומען אַ הויכער מענטש מיט אַ מאָגער פּנים.

— אינזשיניער פילימאָנאָוו, — האָט ער קאַרג אַ ברום געטאָן.

— אין וועלכן אָפּטייל אַרבעט איר? פאַרוואָס זענט איר געקומען אַליין, ווו זיינען די איבעריקע מיטאַרבעטער? — האָט באַטמאַנאָוו געפרעגט.

— איך בין אין קיין אָפּטייל נישט, כ'אַרבעט אַליין. מיין אַמט ווערט אָנגערופן — אינזשיניער פון טראַנספּאָרט. איך בין אונטערגע־אָרדנט דירעקט דעם הויפּטאינזשיניער.

פילימאָנאָוו האָט געענטפערט בפירוש נישט גערן.

— ווען האָט איר געענדיקט דעם אינסטיטוט?

— אין אַכטאונדרייסיקסטן יאָר.

— גלייך פון אינסטיטוט אויפן ווייטן מזרח?

— יאָ, איך האָב געאַרבעט אויף דער בויונג פון וועגן ווי אַן אינזשי־ניער־מעכאַניק.

— פונוואַנען שטאַמט איר?

— פון דאָנעצער געביט. — פילימאָנאָוו האָט אַ שמייכל געטאָן: די אַלע אָנגאַבן זיינען פאַראַן אין די אַקטן פון דעם קאַדרען־אָפּטייל.

— אייך איז שווער צו ענטפערן? — האָט הייטער זיך אָפּגערופן וואַסילי מאַקסימאָוויטש. — ביז איצט האָב איך אייך געשטעלט אַריינ־פיר־פראַגן, וועלכע זיינען נישט באַליידיקנדיק נישט לויט דער פאָרם, נישט לויט זייער תוך. ווייטער וואָלט איך וועלן אייך שטעלן באַליידיקנדיקע פראַגן. וועגן געוויסע זאַכן מוז איך זיך מיט אייך פאַרשטענדיקן פון דאַמע אָנהייב. סידאָרענקאָ האָט מיר איבערגעגעבן אייער ביטע, אָבער אין־

האָב נישט בדעה אייך אָפּצולאָזן אויף מערב. צי דאַרפן מיר ווייטער שמו־עסן?

פּילימאָנאָוו האָט געהויבן די אַקסל. באַטמאַנאָוו האָט געוואָרפן אַ שנעלן בליק אויף קאָוושאָוון — יענער איז געזעסן איינגעבויגן איבערן טיש.

— איר האָט געזאָגט: „דער אמט ווערט אָנגערופן — „אינזשיניער פון טראַנספּאָרט". איר האָט אַן אַנדער קוק אויפן דאָזיקן אמט? ענטפערט מיר אויף אַזאַ אומדעליקאַטער פראַגע: מיט וואָס האָט איר זיך באַשעפ־טיקט אויף דער בויונג אַנהייב מלחמה?

באַטמאַנאָוו האָט געהאַט אַ מאַניר צו פירן אַ שמועס, נישט אָפּרייסנ־דיק דעם דורכדרינגענדיקן בליק פון דעם מיטשמועסערס פּנים. ער האָט נישט געהאַט די מיאוסע געוווינהייט, וואָס ס'האָבן געוויינלעך אַ סך נאַ־טשאַלניקעס, צו רעדן מיט די מענטשן צעשטרייט, זיך גראָבנדיק אין פּאַ־פּירן.

— ס'איז שווער צו ענטפערן אויף אייער פראַגע, — האָט פּילימאָ־נאָוו געזאָגט. — ס'קומט אויס אָדער צו זאָגן צוויי־דריי ווערטער, זיך אַרויסצודרייען, אָדער זאָגן אַ סך.

— דאָס איז אייער זאַך. ענטפערט ווי איר געפעלט. כ'וועל נישט פאַרבאַהאַלטן, אַז פאַר מיר וואָלט ניחאָר געווען, איר זאָלט רעדן אַ סך.

שווייגנדיק אַ וויילע, האָט פּילימאָנאָוו אַרויסגעזאָגט אויפריכטיק און שאַרף, אָן תירוצים און אָן קיינע פּרוון זיך צו פאַרענטפערן. דער נאַ־טשאַלניק האָט אים אויפמערקזאַם אויסגעהערט, אונטערשפּאַרנדיק דעם קאָפּ מיט דער האַנט. אויפן טיש האָט צוויי מאָל אַ קלונג געטאָן דער טעל־עפאָן, דער נאַטשאַלניק האָט נישט אויפגעהויבן דאָס הער־רערל.

באַטמאַנאָוו איז ווייניק געזיצן הינטערן שרייבטיש. אָפטער האָט ער אַרומגעשפּאַצירט איבערן קאַבינעט, אָדער זיך צוגעזעצט ערגעץ־ווו אין אַ זייט. דער גרויסער טיש מיט דעם שווערן מאַרמאָרנעם שרייבגעצייג, וואָס האָט פאַרגעשטעלט אַ גרופּע לייבן צעשפּרייט איבער פעלדזן, האָט אים, קענטיק, געשטערט. איצט האָט ער זיך אויפגעהויבן פון פאָטעל און זיך איבערגעזעצט נעענטער צו זאַלקינדן און קאָוושאָוון.

— איך וועל מאַכן אַן אויספיר פון אייערע רייד, גוט? — האָט וואַ־סילי מאַקסימאָוויטש געפרעגט פּילימאָנאָוון און פאַרגעזעצט, נאָך אַ פּויזע, ענדערנדיק כמעט די שטים: — „איך בין נישט צופרידן מיט מיין אַרבעט אויף דער בויונג. מלחמה־צייט ווילט זיך אַרבעטן מער און בעסער. נאָר איך ווייס נישט, צי לוינט זיך צו פאַרנעמען מיט אונדזער בויונג? מע האָט דאָ פון די ערשטע מלחמה־טעג דערוואַרט אַ באַפעל איבערצורייסן די

אַ־בעט, אויך איך האָב דערוואַרט. איך שטעק דאָ לויט אינערציע, צוזאַמען מיט אַלע. מיין הינטערשטעליקייט איז אַ טייל פון דער הינטערשטעליקייט פון דעם קאָלעקטיוו. איך האָב אייך געבעטן איר זאָלט מיך באַפרייען אויפן פראָנט און בעט עס אויך ערשט". אַלץ?

— ס'קאָן הייסן אַלץ, — האָט פילימאָנאָוו מסכים געווען. ער איז בלאַס געוואָרן, דער שמועס האָט אים אויפגערעגט. — אויב איך האָב נישט ריכטיק געטראַכט, איז מיר פונדעסטוועגן נישט קלאָר: ווו הייבט זיך אָן מיין פעלער און ווו ענדיקט ער זיך?

— איך וועל אייך העלפן אויסגעפינען דעם אָנהייב און דעם סוף פון דעם פעלער, — האָט אים באַטמאַנאָוו צוגעזאָגט: — נאָר נישט מיט יווערטער. מיר וועלן מער נישט פירן קיין שמועס אויף אַבסטראַקטע טעמעס.

— איר לאָזט מיר איבער אויף דער בויונג, אַזוי דאַרף איך אייך פאַרשטיין? — האָט פילימאָנאָוו באַשלאָסן. — מיט וואָס דאַרף איך זיך פאַרנעמען?

דער נאַטשאַלניק האָט זיך אויפגעשטעלט, אויך פילימאָנאָוו האָט זיך אויפגעשטעלט. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט זיך דורכגעשפּאַצירט צום פענצטער און צוריק. די גרינע סטעשקע פון דעם טעפּיך האָט פאַרשלונגען דעם קלאַנג פון זיינע טריט.

— איך טראַכט עפּעס־וואָס צו ענדערן אין דער סטרוקטור פון דער פאַרוואַלטונג, באַזונדערס — צו אָרגאַניזירן אַ נייע גרויסע אָפּטיילונג: אָן אויטאָ־מעכאַנישע. ווי מיינט איר?

— אַ ריכטיקער באַשלוס, אומבאַדינגט, — האָט פילימאָנאָוו גלייך מסכים געווען.

באַטמאַנאָוו און זאַלקינד האָבן זיך איבערגעקוקט.

— מע האָט מיר געזאָגט, אַז איר האָט אַ געוויסע צייט געפאָדערט אַזאַ אָפּטיילונג.

— געפאָדערט. מע קאָן נישט בויען קיין נאַפטליטונג, אויב מע זאָל אַפריער נישט אויסלייגן קיין וועג און ברענגען אין אָרדנונג דעם טראַנספּאָרט. איידער מע שווייסעוועט צוזאַמען די רערן, דאַרף מען זיי צעפירן איבער דער טראַסע און אויסציען ווי אַ פאָדעם. מיר האָבן אַ סך אויטאָס און מעכאַניזמען, נאָר קיינער האָט אויף זיי נישט קיין השגחה. דער אַזויגערופענער אינזשיניער פון טראַנספּאָרט אין איינצאָל האָט זיך געקאָנט אַן עצה טאָן בלויז מיט דער סטאַטיסטיק און מיט דער אָפּרעכענונג מיר האָט זיך נישט איינגעגעבן צו דערווייזן דער אָנפירונג די עלעמענטאַרסטע זאַכן.

— פאַרוואָס? — האָט זיך זאַלקינד פאַראינטערעסירט.

פילימאָנאָ'ן איז געקומען אין פאַרלעגנהייט:

— מיין פאָרשלאַג איז אָפּגעשאַצט געוואָרן, ווי אַ פרווו צו שאַפן אַן אָפּטיילונג פאַר זיך, כּדי זיך ארויסצודרוקן אויפן אמת. דער נאַטשאַלניק פון דער בוידונג האָט מיר געזאָגט: „איך וועל אייך העכערן די פענסיע אָן אַ פאַרגרעסערונג פון די עטאַטן, צו וואָס אָן אַ טאָלק אָנהייבן אָפּטיילונגען?"

— איר וועט דאַרפן שאַפן אַן אָפּטיילונג און אָנפירן מיט איר. מע קאָן נישט לאָזן דעם טראַנספּאָרט פון אויטאָס און מעכאַניזמען אָן אַ באַלעבאָס, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט. — איך האָב באַשלאָסן אייך צו באַשטימען פאַרן נאַטשאַלניק פון דער נייער אָפּטיילונג.

פילימאָנאָוו האָט זיך געענדערט אויפן פּנים, די פאַלדן אין דער לענג פון זיינע באַקן און ביים מויל האָבן זיך שאַרפער אָנגעצייכנט.

— איך האָב זיך באַזונדערס מיט קיין זאַך נישט אויסגעצייכנט. צי וועט ביי מיר קלעקן פולווער, צי וועל איך נישט פאַרפירן? ס'איז אַ וויכטיקער ענין, כ'וואָלט בעסער וועלן זיין אַ געוויינלעכער אַרבעטער אין דער אָפּטיילונג.

וואַסילי מאַקסימאָוויטש איז אַרומגעגאַנגען דעם לאַנגן טיש און האָט זיך דערנענטערט פּנים־אל־פּנים צום אינזשיניער.

— אין די אַנקעטעס פון דעם קאַדרען־אָפּטייל, צו וועלכן איר האָט מיך אָפּגעשיקט, ווערט געזאָגט, אַז איר האָט אָנגעפירט מיט אַ קאָנטאָר פון אויטאָ־טראַנספּאָרט. דאָרט איז נאָך עפּעס אַנדערש פאַראַן: אייך איז אויסגעקומען זיך צו באַשעפטיקן מיט מעכאַניזאַציע אויף איינער פון די בויונגען.

דער אינזשיניער האָט געמאַכט אַ באַוועגונג מיט דער האַנט, נאָר באַטמאַנאָוו איז אים פאַרלאָפן די דערווידערונג:

— איר ווילט זאָגן: דאָ איז דער מאַסשטאַב הונדערט מאָל גרעסער? דער מענטש דאַרף טאַקע גיין פון קלענערן צו גרעסערן. איך וועל אייך זאָגן אָפן: איך וועל פון אייך היפּש פאַרלאַנגען, דערפאַר באַקומט איר דאָס מיגלעכקייט אָנצוזאָגן דאָס, וואָס איר האָט אַדורכגעלאָזט.

— כ'וועל איבערטראַכטן, — האָט פילימאָנאָוו געזאָגט.

באַטמאַנאָוו האָט זיך שטיל צעלאַכט. דער שמייכל האָט אים שענער געמאַכט, וואַסילי מאַקסימאָוויטשעס שטרענג פּנים האָט זיך גלייך געענדערט, עפּעס היימיש געוואָרן.

— איר האָט מיך נישט פאַרשטאַנען, חבר. צו דער פראַגע וועגן אייער באַשטימונג האָב איך נישט בדעה זיך אומצוקערן. וועגן דעם איבערטראַכטן האָט איר נישט וואָס: איר זייט שוין באַשטימט, און פאַר

אזעלכן באטראכט זיך. ערשט נעמט טראכטן וועגן דעם, ווי וואָס שנעלער צונויפנעמען ארום זיך די אָפּטיילונג.

פילימאָנאָוו האָט אַ קוק געטאָן אויף באַטמאַנאָוון, אויף זאַלקינדן, אויף קאָוושאָוון — זיי האָבן אים אָפּוואַרטנדיק נאָכגעפאָרשט — און אומעטיק אַ זאָג געטאָן:

— אַן אומדריי אויף הונדערט אַכציק גראַד!... וועל איך ערשט אַריינכאַפּן פונעם ווייב! זי האָט שוין באַוויזן אויסצופאַרקויפן די הינער און דאָס קיך־געשיר.

אַלע האָבן זיך צעלאַכט. פילימאָנאָוו איז אַוועקגעגאַנגען אַ קאָנצענטרירטער און ערנסטער.

אין קאַבינעט האָט קלונג געטאָן דער צווישנשטאָטישער טעלעפאָן. באַטמאַנאָוו איז צוגעגאַנגען צום אַפּאַראַט. צוהערנדיק זיך צו זיינע ענטפערס, האָט זאַלקינד געזאָגט:

— מע קלינגט פון רובעזשאַנסק. אָדער פון געגנטלעכן פּאַרטיי־קאָמיטעט, אָדער דער באַפולמעכטיקטער פון מלוכהשן פּאַרטיידיקונגס־קאָמיטעט.

באַטמאַנאָוו האָט געמוזט שרייען אין רערל אַריין. ער האָט זיך געמוזט דערצו אָנשטרענגען, ווען ער האָט צו הויך אויפגעהויבן די שטים, האָט זי זיך איבערגעבראָכן.

— בעת די וואַלן צום אויבערראַט פון דער רעפּובליק איז אים אויסגעקומען אַ סך מאָל אַרויסצוטרעטן פאַר די וויילער — האָט זאַלקינד געזאָגט. — אויפן שטאָט־פּלאַץ האָט ער גערעדט, אויך אויפן זאַוואָד פון וואַגאָנען־רעמאָנט, אויף דער בריק־בויונג, אויפן פישער־ברעג. ס׳איז געווען אַ שטאַרקער פראָסט האָט זיך דער נאַטשאַלניק די שטים אונטערגעריסן.

— צו וואָס דאַרפט איר קומען צו פאָרן אַהער? כ׳וועל זיך אַליין פונאַנדערקלייבן! — האָט באַטמאַנאָוו געשריגן. — דאָס איבערנעמען גייט שוין צום אַ סוף. וואָס פריער ער וועט אַוועקפאָרן, אַלץ בעסער. איך זאָג, אַלץ בעסער, אויב ער וועט גיכער אַוועקפאָרן. ער שטערט אונדז, איך קאָן זיך דאָך נישט אַרומרייסן מיט אים צוליב יעדער נאַרישקייט! ער וואַרט אויף אָנווייזונגען פון מאָסקווע. ער וואַרט, זאָג איך, אויף אָנווייזונגען — וווהין צו פאָרן. ס׳איז פאַראַן אַן אָנווייזונג? דאַן בעט איך טעלעגראַפירן אויף זיין אַדרעס.

דאָס טעלעפאָן־געשפּרעך האָט זיך פאַרצויגן. רויט ווערנדיק פון אָנשטרענגונג צו ריידן העכער, האָט באַטמאַנאָוו מיטגעטיילט וועגן די אָפּ־

לאָדונגען פון מאַטעריאַלן און פּראָוויאַנט אויף די באַצירקן. העדבײַ האָט ער אומגעדולדיק געקלאַפּט מיטן חתונה־רינג אויפן טיש־גלאָז.

קאָושאָוו, וועלכער האָט זיך צון אים קריטיש צוגעקוקט, האָט שוין לאַנג באַמערקט דעם דאָזיקן רינג.

— אייך זעט נישט אויס אויסטערליש דער דאָזיקער פּאַרעלטערטער חתונה־סימבאָל בײַ דעם קאָמוניסט באַטמאַנאָוו? — האָט ער געפרעגט זאַלקינדן. — נישט שוין־זשע האָט דער נאַטשאַלניק חתונה געהאַט אין קלויסטער?

דער רינג איז בײַ אים נישט פאַרבונדן מיט קיין קלויסטער־צערע־מאָניע. אים איז אויסגעקומען א סך צײַט צו לעבן באַזונדער פון זײַן ווײַב, זיי האָבן זיך אָפּטער צעשיידט, און איינמאָל האָבן זיי זיך אָפּגערעדט צו טראָגן רינגען. באַטמאַנאָוו שפּאַסט, אַז דאָס העלפט זיי צו טראַכטן איינער וועגן צווייטן. ער שפּאַסט און נעמט אים נישט אַראָפּ.

— ער האָט געהאַט די פאַמיליע אין קרים, דאַכט זיך, — האָט זיך אַלעקסיי דערמאָנט. — און ווי איז זי הײַנט? קרים איז אָפּגעשניטן...

— פון אָנגעאיוואַנאָוונעס זײַנען נישט פאַראַן קיין ידיעות. באַט־מאַנאָוו גיט זיך בשום־אופן נישט איין צו דערגיין — איז זי אַרויס־געפאָרן אָדער נישט. ס'איז דאָ בלויז איין האָפענונג, אַז אָנגע איוואַנאָוו־נע — אַן ענערגישע פרוי וועט זיך אַן עצה געבן.

אַלעקסיי האָט נישט ווילנדיק א קוק געטאָן מיט סימפּאַטיע אויף באַטמאַנאָוון.

— ווי איז אייך געפעלן פילימאָנאָוו? — האָט זאַלקינד געפרעגט.

— ער וועט זיך גלײַך אַרויסווײַזן ווי א מענטש אויף זײַן אָרט, און קיינער וועט פון אים נישט הערן קיין וואָרט פון פאַריבל, — האָט קאָוו־שאָוו געענטפערט איבערצײַגט. — אַזעלכע זײַנען אָבער ווייניק פאַראַן אין דעם אַפּאַראַט. דאָ זײַנען צומייניסטן פאַראַן זוברעס, ווי, למשל, גרובסקי אָדער דער נאַטשאַלניק פון באַזאָרגונג, ליבערמאַן. אומזיסט עסקט ער זיך מיט זיי אַרום, באַטמאַנאָוו. — האָט אַלעקסיי א שפּאַס גע־טאָן בײַזלעך אָנגעכמורעט: — מע וואָלט זיי ביידן געדאַרפט אָפּבינדן מיט איין שטריקל — און אין אַדון אַרײַן. זאָל בלײַבן ווייניקער עולם, אָבער דערפאַר וועט די לופט ריינער ווערן.

— דערטרינקען אין אַדון? — האָט זאַלקינד געפרעגט. — פאַר־שווענדעריש!

— אין דער מלחמה־צײַט האָבן זיך די באַציונגען צווישן מענטשן אַנטבלויזט. ערשט, ווען פון דעם מענטשן ווערט געפאָדערט אַלץ, וואָס

ער קאָן געבן, ווייזט ער זיך ארויס אין זיין ווירקלעכער געשטאַלט, — האָט אַלעקסיי געזאָגט. — הײנט דאַרף מען שטרענגער צוגיין צו מענטשן. כ'בין זיך מודה, נישט אַלץ דאָ פאַרשאַפט מיר פרייד. עס זיינען דאָ פאַראַן קליינלעכע מענטשן. זיי האָבן דורכגעלעבט אין דעם לאַנד פון סאָציאַליזם אַ פערטל יאָרהונדערט, און סאָציאַליסטישעס שטעקט אין זיי עפּעס ווייניק. איך זע נישט גאָרנישט קיין סאָציאַליסטישעס אין ליבערמאַנען. אָדער — טאָפּאָליעוון. איך האָב זיך דערפרייט, ווען כ'האָב זיך דערוווּסט, אַז ער אַרבעט דאָ. אַ גרויסער אינזשיניער, אין אינסטיטוט האָט מען אים אונדז געשטעלט פאַר אַ ביישפּיל. און אין דער אמתן, זע איך — אַן אָפּענער סאַבאָטאַזשניק. בחינם האָט ער אָפּגעלעבט צווישן אונדז אַזויפיל יאָרן, דער אַלטער.

זאַלקינדן האָבן פאַרחידושט דעם אינזשיניערס ווערטער. ער האָט אויפגעהערט זיך צוהערן צו באַנכאַטאָווס טעלעפאָן־געשפּרעך און אויפמערקזאַם אַ קוק געטאָן אויף אַלעקסייען.

— איר האָט אַלץ אָנגעוואַלגערט אין איין הויפן אָן קיין שום חילוק! איצט וועט מען מוזן פאָנאַנדערסאָרטירן. — זאַלקינד האָט טיף פאַרצויגן און ארויסגעלאָזט אַ וואָלקן רויך. דער מענטש ווייזט זיך הײנט ארויס בולטער, דאָס איז ריכטיק. עס קומט פאָר, לאָמיר זאָגן, אַן עוואַקואַציע פון אַ שטאָט. און אַ וועלכער־עס־איז קאָמוניסט און נאַטשאַלניק, ריכטיקער אַ מענטש, וואָס מע האַלט אים פאַר אַ קאָמוניסט און נאַטשאַלניק, אַנטלויפט פון שטאָט דער ערשטער, לאַדעוועט אָן דעם דינסטלעכן אויטאָ מיט די פאַרשידנסטע פּריוואַטע קלייניקייטן, איבערלאָזנדיק אונטער דער באָמבאַרדירונג פרויען און קינדער. אַזאַ מענטש איז נישט קיין קאָמוניסט און נישט קיין נאַטשאַלניק, ער איז ערגער פון נעם שונא. עס האָט זיך אים איינגעגעבן זיך צוצופּאַסן, פינף און צוואַנציק יאָר האָט ער אויסבאַהאַלטן זיין נידערטרעכטיק פּנים און עס אַנטבלויזט ערשט אין דעם קריטישן מאָמענט, ווען ס'האָט אים אַרומגעכאַפּט די שרעק פאַר דער אייגענער פעל. אַזעלכע שווימען ארויף אויף דער אויבערפלאַך, ווי מיסט. צו זיי קאָן מען אָנווענדן דאַנטעס ווערטער: „זיי זיינען נישט ווערט די רייד, גיב אַ קוק, שפּיי אויס — און גיי פאַרביי". איך וויל באַמערקן — „שפּיי אויס" האָב איך אַליין מוסיף געווען, כדי ס'זאָל ארויסקומען שטאַרקער... דאָ ביי אונדז האָבן זיך געפונען מענטשן, צווישן זיי נאַטשאַלניקעס און קאָמוניסטן, וועלכע האָבן זיך גענומען, פאַרויסזעענדיק שווערקייטן, זאַפּאַסעווען מיט פּראָדוקטן אויף

א יאָר און צוויי. ווי מע דאַרף קוקן אויף אַזעלכע, איז אויך קלאָר. פונדעסטוועגן קאָנען זיין אומשטענדן און האַנדלונגען פון אַן אַנדער מין. יענע זיינען א סך קאָמפּליצירטער. איך קאָן כמעט נישט ליבערמאַנען, טאָפּאָליעוון און די אַנדערע מענטשן פון דער פאַרוואַלטונג. פונדעסטוועגן פיל איך: אייער מיינונג וועגן זיי איז נישט קיין גערעכטע, און זי וועט זיך בייטן אין דער צוקונפט, ווען אונדזער קאָלעקטיוו וועט פעסטער ווערן און אַלע וועלן זיך שטעלן אויף זייערע פלעצער. צייטנווייז משפּטן מיר מענטשן לויט צופעליקע פּרטים, אָדער לויט א שטימונג...

זאַלקינד האָט עטלעכע מאָל פאַרצויגן דעם פּאַפּיראָס. ער האָט געריבערט זשעדנע און א סך. אַלעקסיי האָט מיט דער האַנט פונאַנדערגעטריבן דעם רויך.

— אייערע ווערטער זיינען געווענדעט קעגן אייך אַליין. צי באַמערקט איר נישט? — האָט ווייטער גערעדט דער פּאַרטאָרג. — זאָגט מיר, נישט באַליידיקנדיק זיך: צי קאָן מען נישט לויט אייער אויפפירן זיך אויף דער בויונג זיך שאַפן וועגן אייך א נעגאַטיווע מיינונג? איר זענט דאָך א קאָמוניסט און פאַרנעמט נישט קיין לעצטע אמט.

קאָווּשאָוו האָט אַראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ און געדעמפּט א שעפּטשע געטאָן:

— פון היינט אָן וועט איר מיר ביי יעדער פּאַסיקער געלעגנהייט געבן איבערן פּנים מיט א פויסט, איינגעוויקלט אין מיין ראַפּאָרט. נישט שווינדשע איז אַזוי שווער צו פאַרשטיין מיין ביטע ריכטיק?

— מ'האָט אייך ריכטיק פאַרשטאַנען, יעדנפאַלס — איך מיט בעדירדזען. אויף זיכער האָט אייך אויך באַטמאַנאָוו ריכטיק פאַרשטאַנען. געבן אייך מיט דער פויסט קלייב איך זיך נישט, כ'האָב אייך פּשוט געבראַכט אייער אייגענעם ביישפּיל צוליב גרעסערער איבערצייגעוודיקייט. מע טאָר נישט משפּטן קיין מענטשן, איידער מע האָט אים ריכטיק דערקאַנט. איר זייט, וואָרשיינלעך, נישט קיין שלעכטער יונגערמאַן און קאָנט אַרבעטן. און פונדעסטוועגן וועט זיך אומבאַדינגט געפינען א צווייטער יונגערמאַן, וועלכן איר וועט נישט געפעלן ווערן. ער וועט זיך שאַפן וועגן אייך א פאַלשע פאָרשטעלונג און אייך זידלען אויפן סאַמע אומשיידנסטן אופן. נישט יעדערער האָט דאָס רעכט צו משפּטן דעם צווייטן.

— איך האָב נישט דאָס רעכט צו משפּטן? — האָט קאָווּשאָוו אויפגעהויבן דעם קאָפּ.

זאַלקינד האָט אים א דראָט געטאָן מיטן פינגער:

— פארפלאָנטערט נישט די פראַגע. איך וויל אייך זאָגן בלויז איין זאַך: איר האָט דערמאָנט וועגן אַ שטרענגער באַציאונג צום מענטשן. מיר האָבן דאָס רעכט זיך צו באַציִען צון אייך שטרענגער ווי, לאָמיר זאָגן, צו טאַפּאָליעוון אָדער ליבערמאַנען. מיר האָבן דאָס רעכט אָדער נישט?

— איר האָט עס, — האָט קאָוושאָוו מסכּים געווען.

— אָך, איז דאָס אַ קאָמפּליצירטע קאָנסטרוקציע דער מענטש! — זאָלקינד האָט דאָס געזאָגט אָן קיין שום ערגערניש, פאַרקערט, מיט צו־פרידנקייט. — איך זידל זיך אַליין דערפאַר, וואָס פריער פלעג איך נישט דערשאַצן די דאָזיקע קאָמפּליצירטקייט. כ'בין זיך ערלעך מודה, טייל מענטשן האָב איך געקענט לויט אַנקעטעס, לויט אַן אַרויסטרעטונג אויף באַראַטונגען, אָדער לויט אייליקע באַגעגעניש אין צעך, אין קאַ־בינעט, אויפן בויונגס־פּלאַץ. צופעליקע איינדרוקן האָבן זיך מיר אויס־געוויזן פאַר גענוגנדיק צו מאַכן ענערגישע און פולשטענדיק באַשטימטע אָפּשאַצונגען: אַ גוטער מענטש, אַן ערלעכער, אַן אויסגעפּרוּווטער, אַן אַנטשפּרעכלעכער פאַר זיין באַשטימונג, אָדער, פאַרקערט, אַ שלעכטער, און אומערלעכער, נישט קיין אַנטשפּרעכלעכער. אין דער נשמה פון אַ מענטשן איז שווערלעך אַריינצודרינגען. ווי דאָס זאָל נישט זיין, קומט אָפּט אויס צו באַדויערן, פאַרוואָס ס'איז געפּטרט געוואָרן אַזויפיל צייט אויף פאַרשידענע פאַרזאַמלונגען און רוישיקע מאַסן־אימפּרעזעס.

אויפן הויף הינטערן פענצטער האָט געוואָרטשעט אַ מאַשין. דער רויש האָט געשטערט באַטמאַנאָוון. ער האָט מיט פאַרדרוס אַרויסגע־קוקט דורכן פענצטער און הייזעריק אַריינגעשריגן אין דעם רערל צו צוויי־דריי מאָל יעדע פראַזע.

— ס'איז יעדן קלאָר באַוווּסט: פאַר אַ קאָלאָסאַלער מערהייט מענ־טשן, וואָס וווינען אין אונדזער לאַנד, איז דאָס פּערטל יאָרהונדערט נישט אוועק אומזיסט, — האָט שטיל ווייטערגערעדט זאָלקינד, זיך צוביִיגנ־דיק צו קאָוושאָוון, כּדי נישט צו שטערן באַטמאַנאָוון. — ס'איז בלתּי־ספק, אַז דער גייסטיקער תּוך פונעם פאָלק איז אויסערגעוויינלעך באַריי־כערט געוואָרן. דאָס זעט מען לויט דער באַציונג פון אַ יעדן בירגער צו דער מלחמה. אַלע רייסן זיך אויפן פראָנט! און אפילו אין דעם פאַל, ווען דער מענטש איז נישט גערעכט, איז ער אומגערעכט אויף אַ גוטן אופן. נישט באַנעמענדיק, אַז ער איז אומגערעכט, באַגערט ער גוטס פאַרן פאָטערלאַנד, און נישט פאַר זיך. ס'איז לעכערלעך אפילו צו פאַר־גלייכן די סאָוויעטישע מענטשן מיט די מענטשן פון דער קאַפּיטאַליס־טישער וועלט, נישט אַזוי?

— ריכטיק, — האָט קאָוושאָוו באַשטעטיקט.

— הייסט עס, אַז מע דאַרף נישט אָנשטעלן קיין גרויסע אויגן, ווען מע זעט פעלערן ביי מענטשן. אוודאי זיינען אויך אונדזערע סאַמע גוטע מענטשן ווייט פון שלימות. די געבורט־פלעקן פונעם קאַפּיטאַליזם — מיט קיין וואַסער וועסטו זיי נישט אָפּוואַשן. מיר און אייך האָט מען געלערנט: דער מענטש וועט זיך באַפרייען פון דער לאַסט פון דער פאַרגאַנגענהייט, ווען ס'וועט זיין קאָמוניזם. איר האָט דערפונדן אַ נייעם אופן: דערטרינקען די געבורט־פלעקן פונעם קאַפּיטאַליזם אין דעם אדון. אַ פאַרגיכערטער אופן, אָבער זיכער נישט קיין פּאַסיקער. מיט די געבורט־פלעקן קאָנען אויך די מ ע נ ט ש ן דערטרינקען ווערן.

זאַלקינד האָט זיך צעלאַכט, פאַרהאַלטנדיק דאָס געלעכטער מיט דער האַנטפלאַך. באַטמאַנאָוו האָט זיך, אָפּרייסנדיק זיך ענדלעך פונעם אַפּאַראַט, אָפּגעווישט דאָס פּנים מיט אַ טיכל. ער האָט נייגעריק אַ פרעג געטאָן:

—וואָס שעפּטשעט איר דאָרטן און כיכיקעט?

— מיר האָבן געשמועסט וועגן פילימאָנאָוון און אין אַלגעמיין וועגן דעם היגן עולם, — האָט זאַלקינד געזאָגט.

— יאָ, דאָ זיינען פאַראַן אַ סך ווערטפולע מענטשן — ס'וועט זיך צונויפשטעלן אַ גוטער קאָלעקטיוו, — האָט דער נאַטשאַלניק פון דער בוירונג געזאָגט איבערציינגעוודיק.

זאַלקינד האָט שווייגנדיק אַ קוק געטאָן אויף אַלעקסייען.

— דאָס ווייטערדיקע געשפּרעך — מיט ראָגאָוון, — האָט אַ זאָג געטאָן באַטמאַנאָוו, אַ קוק טוענדיק אויף דער רשימה, וואָס איז געלעגן פאַר אים. — ער האָט אַנומלט אָנגעקלונגען צו מיר און געפאָדערט, כ'זאָל אים תיכף־ומיד באַפרייען פון דער בוירונג. אַזוי טאַקע האָט ער געמאָלדן דורכן טעלעפאָן: „כ'פאָדער".

ראָגאָוו, דער נאַטשאַלניק פון דעם אַדמיניסטראַטיוו־ווירטשאַפטלעכן אָפּטייל פון דער פאַרוואַלטונג, איז גלייך ביים אַריינקומען צו באַטמאַנאָוון אים באַפאַלן:

— פאַרוואָס האָט איר באַפוילן מיר נישט אַרויסצוגעבן די באַפרייונגס־דאָקומענטן? דער נאַטשאַלניק פון דער בוירונג סידאָרענקאָ האָט מיך באַפרייט. ווי לאַנג קאָן מען פייניקן אַ מענטשן? — ער האָט גערעדט מיט אַ הויך הייזעריק קול, געשריגן כמעט. — פאַרשטייט, ס'האָט מיך דערעסן צו עסקן זיך מיטן רעמאָנט פון קוואַרטירעס, מיטן האָלץ, מיט די אויפרוימערינס און די שרייבמאַשינקעס. צון אַזאַ אַרבעט

שטעלט אוועק אינוואלידן! פון דעם ערשטן מלחמה־טאָג בעט איך, מע זאָל מיך שיקן צום מיליטקאָם. כ'וועל פאָרן אויפן פראָנט, וועל קעמפן, וועל זיך פילן ווי א מענטש, ס'איז האָך א שאנדע, צום טייוול, זיך דאָ ארומצודרייען מיט א פולן בויך און דערפילן פארעווע דינסט־פליכטן. איך בין אויסגעצייכנט געזונט, און קאָן זיין א קאָמאנדיר אין דינסט. איך בעט מיך נישט צו שטערן, אויב דאָס איז אָפּהענגיק פון אייך.

ראַגאָוו האָט אויסגעשאָסן אַלץ פאַר איין מאָל, נישט איבער־באפנדיק דעם אָטעם. אויסהערנדיק אים, האָט באטמאנאָוו געפּאָרשט מיטן בליק דאָ אים, דאָ קאָוושאָוון. אויף אלעקסייען האָט ראַגאָוו גע־מאכט א שטארקן איינדרוק, דעם אינזשיניערס באקן זיינען ראָז געוואָרן, די ליפן האָבן זיך באוועגט. וואסילי מאקסימאָוויטש האָט א טראכט געטאָן וועגן אים: „א דורכזיכטיקער יונג, מע קאָן אים זעען דורך און דורך".

ראַגאָוו איז געפעלן געוואָרן באטמאנאָוון. אין געדאנק האָט שוין דער נאטשאלניק באשלאָסן זיין גורל: „אַזאַ חברה־מאַן קאָן בערג איבער־קערן. אים דארף מען געבן דעם סאמע שווערסטן באציַרק און זעלבשטענדיקייט. סידאָרענקאָ האָט געמאכט א טעות, פארשטופנדיק אים אין דער קאנצעלאריע. ער אין דעם אפאראט איז — א העלפאנט אין א געפעס־קראָם". לויט זאלקינדס בליק האָט באטמאנאָוו פארשטא־נען: זייערע מיינונגען וועגן ראָגאָוון זיינען זיך צונויפגעפאלן.

—אַלץ? — האָט וואסילי מאקסימאָוויטש א פרעג געטאָן, ווען ראַגאָוו איז שטילגעבליבן אינמיטן א פראזע. — ערשט וועל איך רעדן. ווירקלעך, ס'הענגט אָפּ פון מיר: אייך פריי צו לאָזן, אָדער נישט. איך באפריי אייך נישט. ,

— פארוואָס? — האָט ראַגאָוו געפרעגט מיט אויפרעגונג.

דעם דאָזיקן ברייטפלייציקן מענטשן, ווי פון אייזן אויסגעארבעט, איז שווער געווען צו באהערשן זיין קראפט. צוליב זיין געוואלטיקער באַ־וועגונג מיט דער האנט האָט זיך זיין גימנאסטיאָרקע, ווי זי וואָלט צוגע־קלעפּט זיין צום קערפּער, אָנגעצויגן און א פלאַץ געטאָן.

— איר זענט נייטיק דאָ.

— ווי שנעל איר באשליסט! נישט שוין־זשע זעט איר אַלץ פון אייער... — ער האָט נישט דערדעדט און א מאַך געטאָן מיט דער האנט.

— גלאָקנטורעם? — האָט פאר אים דערדעדט באטמאנאָוו, — יאָ, איך זע ווייט פון מיין גלאָקנטורעם. מיך האָט מען אָנפארטרויט צו

דיספּאָנירן מיט די מענטשן אויף דער בויונג. און פון וואָס פאַר א גלאָ־קנטורעם קוקט איר? ווער האָט אייך געגעבן דאָס רעכט צו דיספּאָנירן מיט זיך מלחמה־צייט?

— נישט שוין־זשע האָב איך נישט דאָס רעכט צו דיספּאָנירן מיט זיך אליין! — האָט ראַגאָוו אויסגעשריגן. — מיין שטרעבונג איז געזעצ־לעך, איך וויל העלפן דעם היימלאנד אין א שווערער צייט!

— נישט אזא הילף איז נייטיק דעם היימלאנד, ווי איר לייגט פאָר. ערשט איז פאַר אונדז וויכטיק אָרדנונג, א שטאָלענע אָרגאַניזאציע אין הינטערלאנד. אויב יעדער איינער וועט זיך וועלן זיין איינגענער באַ־לעגאָלע — וועלן מיר פארלירן. ווי מיינט איר: איך וויל העלפן אָדער כ'וויל נישט העלפן דעם היימלאנד אין זיין שווערער צייט? אז איך בין מיט אומגעדולד געפאָרן אהער — אין דער פארקערטער ריכטונג פונעם פראָנט? אָדער איר האלט זיך פאַרן איינציקן אָרנטלעכן מענטש אינעם הינטערלאנד?

— איך קאָן נישט ארבעטן אין הינטערלאנד, איך פייניק זיך בלויז! איך מוז מיט די אייגענע הענט איינקלאמערן זיך אינעם פאשיסט. איך באשטיי — לאָזט מיך פריי!

— כ'וועל נישט פריילאָזן. באשטיין האָט איך אייך נישט. איך קאָן אייך צוזאָגן דעם סאמע שווערסטן און וויכטיקסטן באצירק אויף דער טראסע. ס'וועט שווער זיין, זייער שווער. נישט לייכטער, ווי אונדזערע חברים אין קאמף. און אלע אייערע כוחות וועלן אויסגענוצט ווערן אין דער ארבעט, און א רעשט, זיי וועלן נאָך אפשר נישט קלעקן. נאָך איין צוזאָג: אויב דאָ, אויפן וויטן מזרח, וועט זיך אָנהייבן די מלחמה, וועל איך אייך גלייך דעם ערשטן טאָג באפרייען אין דער ארמיי.

— איר האנדלט נישט ריכטיק! — האָט זיך ראַגאָוו קעגנגעשטעלט. באטמאנאָוו האָט זיך מיט פארדרוס פארקרימט:

— בלויז צוליב אונדזער ערשטער באגעגעניש דערלויב איך אייך צו פירן מיט מיר א שמועס אין אזא פראָסטן קאַוואַלעריע־סטיל. פאַר־געדענקט זיך עס אויף דער צוקונפט: וואָס ווייניקער אויסגעשריי־צייכנס!

דער נאטשאלניק האָט זיך דורכגעשפּאצירט איבער דער טעפּיך־סטעשקע.

— לאָמיר אָננעמען, אז דער חבר סטאלין וואָלט אייך געזאָגט: „מיר דאַרפן האָבן אַ נאפט־ליטונג, גיט זי שנעל אַהער". וואָלט איר אויך צון אים א געשריי געטאָן: „ס'איז נישט ריכטיק"?

ראַגאָוו האָט נישט געענטפערט, נאָר זיין פּנים האָט אויסגעדריקט צעמישונג. קאָווּשאָוו — אַן אויפגערעגטער, גלייך נישט ראַגאָוו, נאָר ער אַליין וואָלט זיך געאַמפּערט — האָט אויפגעהויבן די אויגן אויפן נאַטשאַלניק, און דאָס בלוט האָט אים אַ פליץ געטאָן אין פּנים אַריין: וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט געקוקט גלייך אין די אויגן אַריין נישט ראַגאָוון, נאָר אים, אַלעקסייען.

בעת ראַגאָווס פאַרצווייפלטע אַטאַקעס און באַטמאַנאָווס שטרענגע ענטפערס, האָט זיך אַלעקסיי קוים איינגעהאַלטן פון איינשטעלן זיך פאַר ראַגאָוון און גלייכצייטיק פאַר זיך. ער איז געווען איבערצייגט, אַז דער נאַטשאַלניק וועט נישט קאָנען זיך קעגנשטעלן דעם איידעלן דראַנג פון אַ מענטשן, וועלכער רייסט זיך אַנטקעגן געפאַרן. די הייסע רייד זיינען שוין גרייט געווען זיך אָפּצורייסן פון די ליפּן. נאָר זיי האָבן זיך נישט אָפּגעריסן. זיי האָבן זיך צעשמאָלצן אונטער באַטמאַנאָווס בליק, וואָס איז אים אַריינגעדרונגען אין דער סאַמע נשמה.

— חבר סטאַלין קאָן נישט אָנווייזן דעם קאָמפּלאַץ יעדן מענטשן פּערזענלעך, — האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש ווייטער גערעדט, פירנדיק דעם בליק פון ראַגאָוון אויף קאָווּשאָוון. — ער האָט מיליאָנען זעלנער. ער דיספּאָנירט מיט זיי דורך די אָרגאַניזאַציעס, דורך אונדז, די פירער אויף באַזונדערע באַצירקן. ער האָט אונטערגעשריבן דעם באַפעל וועגן מיין באַשטימונג און דערמיט מיר געגעבן דאָס רעכט צו דיספּאָנירן מיט אייך.

אינדרויסן האָט אַ וואַיע געטאָן אַ סירענע. ראַגאָוו איז געוואָרן אומרויִק.

— איך דאַרף לויפן — אַן אַליאַרעם. איך בעט אייך, חבר נאַטשאַלניק פון דער בויונג, טיילט מיר צו אַן אַרבעט, אַזש די ביינער זאָלן טרעשטשען! משונהדיקע געדאַנקען קריכן אין קאָפּ אַריין, כ'קאָן זיך קיין אָרט נישט געפינען. איך פיל זיך ווי אַ לײידאַק אָן אַ לייטישער אַרבעט.

וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט הסכמהדיק צוגעשאָקלט מיטן קאָפּ — און ראַגאָוו איז אַרויסגעלאָפן. דער נאַטשאַלניק האָט אַרויסגעקוקט דורכן פענצטער: אינדרויסן זיינען זיך מענטשן צעלאָפן צעשאָטענערהייט, עס האָט זיך געשטעלט אין אָרדנונג די קאָמאַנדע פון קעגן־לופטאַנגריף, און דער זייט האָט אַ מיידל, זיך איילנדיק, אַרויפגעצויגן אויף זיך מיט מאַטערניש אַ גרינעם גומי־קאָמבינעזאָן. איבער דעם בערעזענע וועלדל האָבן זיך נידעריק פאַרביי געטראָגן דריי עראָפּלאַנען.

— איז וואָס טוט מיט דעם דאָזיקן הייסן יונגערמאַן? — האָט זיך באַטמאַנאָוו אויסגעדרייט צו זאַלקינדן. — אפשר לאָזן מיר אים פריי, ער זאָל מער נישט קרעכצן?

ער האָט אויף קאָוושאָוון נישט געקוקט. אַלעקסיי איז אַליין צוגעגאַנגען צו אים:

— איך בעט אייך, קערט מיר אום מיין ראַפּאָרט.

— געהעריקע זאַכלעכע רייד! — האָט זאַלקינד געלויבט. — ס'וועט מיר אויסקומען אים איבערצופירן פונעם צעטל פון מיינע שונאים אויפן צעטל פון די פריינד.

באַטמאַנאָוו האָט גענומען פון טיש אַלעקסייס ראַפּאָרט, אַ קוק געטאָן אויף אים און, זיך צעשמייכלענדיק, אים פאַררוקט אין סייף:

— נו, כ'וועל זיך אַרויסווייזן פאַר דעם סאַמע פאַרביסנסטן. כ'וועל דעם ראַפּאָרט נישט אָפּגעבן. איך האָב אַ געוווינהייט: קאָלעקציאָנירן טשעקאָווע פּאַפּירלעך. דער ראַפּאָרט וועט אַריין אין דער דאָזיקער קאָלעקציע. כ'וועל צוקלייבן אַ מאָמענט, ווען זיין אויטאָר וועט זיין באַזונדערס נישט באַקוועם זיך צו באַקענען צו זיין קינסטלעריש ווערק — דעמאָלט ערשט וועל איך אים אַרויסשלעפּן פון דער קאָלעקציע און אָפּגעבן.

געזעגענענדיק אַלעקסייען, האָבן באַטמאַנאָוו און זאַלקינד זיך צעשמועסט וועגן אים, וועגן ראַגאָזין, וועגן די אַנדערע מענטשן, וועלכע זיי האָבן די טעג דערקענט.

— זיי רייסן זיך צום קאַמף, אַז ס'איז זיי נישט אייגנצוהאַלטן, — האָט פאַרטראַכט געזאָגט באַטמאַנאָוו. — די מלחמה וועט שנעל פאַרענדיקן זייער דערציונג. ערשט איז דער באַגריף פון קאַמף פאַרן היימלאַנד און דעם קאָמוניזם געוואָרן פאַר זיי קאָנקרעט, ווי קיינמאָל נישט. זיי האָבן באַנומען, די חברה־לייט, וואָס ס'איז ווערט דאָס פריידיקע לעבן אויף דער סאָוויעטישער ערד, — זיי האָבן עס באַנומען, ווען דער פאַשיסט האָט זיך דערוועגט עס צו צו באַרויבן. עס באַאומרויקט זיי בלויז איין זאַך: נישט צו בלייבן מן־הצד! איך קוק אויף ראַגאָזין, אויף קאָוושאָוון — זידלען מוז מען, אַנבויקערן, בכדי צו דערהאַלטן אָרדענונג, אָבער עס גלוסט זיך זיי דריקן די הענט און בענטשן: „גייט אין מיליטער, שלאָגט דעם פאַשיסט!" אויידעלע מענטשן האָט דערצויגן די סאָוויעטישע מאַכט, מיכאַיל באָריסאָוויטש, אַ לויב איר!

זיי זיינען געשטאַנען ביי דער מאַפּע. די שוואַרצע פענדלעך, וועלכע האָבן באַצייכנט די פּאָזיציעס פונעם פיינדלעכן מיליטער, האָבן זיך גאָר נאָענט צוגערוקט צו מאָסקווע.

— רוק איבער דאָס פּענדעלע, וואַסילי מאַקסימאָוויטש. נעכטן האָבן אונדזערע פּאַרלאָזט אָריאָל...

ביידע האָבן געשוויגן, נישט אימשטאַנד געווען אָפּצוּווענדן דעם בליק פון דער מאַפּע — דעם דאָזיקן אַבסטראַקטן בילד פון די אומגליקן, וואָס האָבן געטראָפן דעם הײמלאַנד.

קאַפּיטל פינף

די ירושה ווערט איבערגענומען

ס'איז געקומען די ריי אויך אויף גרובסקין און טאָפּאָליעוון. באַטמאַנאָוו האָט זיי געווידמעט אַ גאַנצן אָוונט. דער באַריכט פון געוועזענעם הויפּט־אינזשיניער האָט געדויערט דריי שעה. ער איז געזעסן מיט אַן אויסגעגלייכטער פּלייצע, זיך נישט באַוועגנדיק כמעט, און גערעדט, גערעדט מיט אַ גלייכער שטים, באַלעקנדיק מיטן צונג די פּאַרטריקנטע ליפּן. באַטמאַנאָוו, זיצנדיק אין זיין באַליבטער פּאָזע, דעם קאָפּ אונטערגעשפּאַרט מיט די הענט, האָט אים אויסגעהערט מיט פולשטענדיקער אויפמערקזאַמקייט און נישט איבערגעשלאָגן; דער פּאַפּיראָס האָט זיך אים אויסגעלאָשן, האָט ער אים נישט אָנגעצונדן. די גרויע אויפמערקזאַמע אויגן פונעם נאַטשאַלניק האָבן עקשנותדיק נאָכגעפּאָרשט דעם באַריכטגעבער — זיין גאָרגל־קנאָפּ, וואָס האָט זיך באַוועגט איבערן האַלדז אַראָפּ און אַרויף און דעם אויסדרוק פון זיין שמאָל פּנים מיט דער שאַרפער פייגלשער נאָז.

טאָפּאָליעוו — אַ הויכער קנאָכיקער זקן מיט גרוי־גרינבלעכע וואָנצעס — האָט פאַרן גאַנצן אָוונט קיין איין וואָרט נישט געלאָזט פאַלן. זיינע גרויסע אויפגעבלאָזענע אויגן־לעדלעך האָבן זיך אַראָפּגעלאָזן אויף די שטרענגע אָנפּאַרביקע אויגן. ס'דאָט זיך געדאַכט, ער דרימלט. זעלטן האָט דער אַלטער אויפגעלעבט: אַרויסגעצויגן פון קעשענע אַ רויט שנופּטיכל, מיט אַ שאַל ווי פון אַ טרומייט אויסגעשנייצט די נאָז, דערנאָך גענומען פון אַ זילבערנער טאַבעק־פּושקע אַ היפּשן שמעק טאַבעק און אים רוישיק אַריינגעצויגן מיט די ברייטע נאָזלעכער. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט זייטיק מיט אינטערעס באַאָבאַכטעט די דאָזיקע פּראָצעדור.

גרובסקי איז מיד געוואָרן און קוים איבערגעדרייט דעם צונג, נאָר באַטמאַנאָוו האָט אים נישט איבערגעשלאָגן. לסוף האָט זיך דער אינזשיניער דערעדט אײנגאַנצן. מיט עטלעכע ווערטער האָט דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג געמאַכט אַן אויספיר פון דעם לאַנגן באַריכט:

— אַזוי אַרום באַקומט זיך ביי אייך: ערשטנס — דער נייער טערמין פאַר ענדיקן די בויונג איז נישט צום אויספירן; צווייטנס — דער אָנגענומענער פּראָיעקט פון דער נאַפט־לייטונג איז דער סאַמע בעסטער פון אַלע מעגלעכע! ווייל די אַנדערע וואַריאַנטן זיינען אין גאַנג פון די אויספאָרשונגען אָפּגעפאַלן. אַזעלכער איז אייער ענדגילטיקער אויספיר?

— ווירקלעך, — האָט גרובסקי מסכים געווען. איך האַלט פאַר מיין חוב נאָך אַמאָל...

באַטמאַנאָוו האָט אים צום ערשטן מאָל איבערגעשלאָגן:

— נאָך אַמאָל איז נישט נייטיק. כ'האָב שוין געהערט און געלייענט אייערע באַוואָרענישן און אייך פולשטענדיק פאַרשטאַנען. און איר, חבֿר טאָפּאָליעוו, וועט מיר גאָרנישט זאָגן?

דער אַלטער האָט זיך אויפגעהויבן, איינהאָרבענדיק די פּלייצעס:

— פּיאָטר יעפימאָוויטש גרובסקי האָט אייך באַריכטעט אויספירלעך און לויט אַ סדר, ביי מיר וועט זיך בעסר נישט באַקומען. מיר האָבן צוזאַמען אויסגעפאָרשט די טראַסע, צוזאַמען געאַרבעט איבערן פּראָיעקט, צוזאַמען דעם באַריכט געשריבן. ס'איז נישטאָ וואָס צוצוגעבן.

באַטמאַנאָוו האָט אַרויסגערופן בערידזען און קאָוושאָוון און געמאָלדן, ווענדנדיק זיך פאַראַמאָל צו אַלע:

— ס'איז אונדז שוין מער קיין צייט נישט פאַרבליבן פאַר באַטראַכטונגען וועגן דער נישט־רעאַלקייט פון דעם בויונגס־טערמין און נאָך אַזעלכע זאַכן אין געביט פון אַבסטראַקטער טעאָריע. די אויפגאַבע איז — אויסלייגן די נאַפט־לייטונג צום טערמין, וואָס די רעגירונג האָט באַשטימט. ביזן אָנהייב פון די פּראַקטישע אַרבעטן איז נויטווענדיק צו שאַפן אַ פּלאַן פון טעכנישע לייזונגען, וואָס זיינען נישט אין קעגנזאַץ, נאָר אַנטשפּרעכן אונדזער ציל. דערפון דרינגט, אַז דאָס איבעראַרבעטן דעם עקזיסטירנדיקן פּראָיעקט איז אומפאַרמיידלעך.

די אינזשיניערן זיינען געשטאַנען פאַרוויינט: בערידזע און קאָוושאָוו, גרובסקי און טאָפּאָליעוו. דער נאַטשאַלניק איז געשטאַנען צווישן זיי. ער האָט געהאַלטן די הענט אין די קעשענעס און גערעדט אָן זשעסטיקולאַציעס.

— ס'איז בלתי־ספק, אַז דאָס שאַפן אַ פּראָיעקט איז אַ שעפערישער פּראָצעס און קאָן נישט באַגרענעצט ווערן מיט קיין טערמין, אָדער מיט אַ וועלכע ס'איז האַרבע באַדינגונגען. — די פּראַזע, הגם אַרויסגעזאָגט

ערנסט, האָט געקלונגען איראָניש. — דערפאַר באַשטים איך נישט, נישט קיין טערמינען און נישט קיין באַדינגונגען. כוויל אייך בלויז וואָרענען. ע׳שטעט איז די צייט פון דער צוגרייטונג. און כל־זמן איך גרייט צו די מענטשן, שיק אויף די באַצירקן די מאַטעריאַלן, רעאָרגאַניזיר דעם אַפּאַראַט — קאָנט איר שטיין מן־הצד, עס ווערט פון אייך גאָרנישט פאַרלאַנגט. אָבער ווי נאָר די צוגרייטונגס־אַרבעט וועט זיך פאַרענדיקן — וועט איר זיך שטעלן אין שפּיץ פון די בויער.

— מיט אַנדערע ווערטער, צו יענער צייט וועט זיך פאָדערן פון אונדז דער נייער פּראָיעקט, — האָט בערידזע פאַרפינקטלעכט.

— פּונקטלעך ריכטיק, — האָט באַטמאַנאָוו רויק באַשטעטיקט.

קאָוושאָוו האָט זיך צעלאַכט. ביי באַטמאַנאָוון האָט אַ צוק געטאָן אַ ווינקל מויל; אַלעקסייס געלעכטער איז געווען אָנשטעקנדיק.

גרובסקיס פּנים האָט אויסגעדריקט פאַרלעגנהייט און פאַרדרוס. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט עס באַמערקט.

— איך זע, אַז איר זענט פאַרוווּנדערט: ווי איז דאָס אַזוי — אַ גאַנצן אָוונט האָט איר אַ מענטשן געגעבן צו פאַרשטיין, וואָס און ווי אַזוי, און ער האָט גאָרנישט נישט באַנומען. אָבער איר פאַרשטייט דאָך מיך אויך נישט. איך קאָן נישט צוטראָגן דער רעגירונג אָנשטאָט אַ נאַפט־ליטונג נאָך אַ מעמאָריאַל.

באַטמאַנאָוו איז צוגעגאַנגען האַרט צו גרובסקין און טאָפּאָליעוון.

— איך שטעל נישט דערויף, אַז איר וועט קאָנען תיכף זיך אַרויסבאַקומען פון אונטער דעם איינפלוס פון אייער פּראָיעקט. די אייגענע פון אַ געוווינהייט איז נישט לייכט גובר צו זיין. די שווערקייט פון דער מי און דער פאַראַנטוואָרטלעכקייט פאַרן איבעראַרבעטן דעם פּראָיעקט וועט זיך לייגן, וואָרשיינלעך, אויף די פּלייצעס פון בערידזען און קאָוושאָוון. פון אייך ווידער דאַרף מיר הילף — חברלעכע, געוויסנהאַפטיקע, וואָס קומט פון ריינעם האַרצן. היינט צו טאָג זענט איר די טרעגער פון דעם אינזשעניערישן וויסן אויף דער בויונג, אָן אייך וועט מען זיך קיין עצה נישט געבן, און איך בעט אייך, איר זאָלט זיך נישט אונטערגעבן די פאַלשע און אומווירדיקע שטימונגען צוליב קליינלעכע באַליידיקונגען און צעשטערטע אַמביציעס. מאָרגן שרייבן מיר אונטער דעם אַקט פון איבערגעבן און איבערנעמען די בויונג, און מאָרגן וועלן זיך אַלע שטעלן אויף זייערע פּלעצער. איר, חבר גרובסקי, ווערט באַשטימט פאַר מיין רעפערענט איבער די טעכנישע פראַגן. דער חבר טאָפּאָליעוו ווערט איבערגעפירט אין דעם אַפּאַראַט פונעם הויפּט־אינזשעניער.

— כ'וועל עס אויפקלערן ביים חבר סידאָרענקאָ. ער האָט מיר קיין קאָמאַנדירונג נישט געגעבן. אויף וויפל מיר איז באַוווסט, האָט ער געהאַט אַנדערע פּלענער, — האָט גרובסקי געזאָגט.

באַטמאַנאָוו האָט אויף אים אַ קוק געטאָן איראָניש:

— פאַרשטייט זיך, ס'האָט אַ זין דאָס אויפצוקלערן. נאָר באַמיט זיך, אַז צוליב דער אויפקלערונג זאָל נישט פאַרטונקלט ווערן דאָס, וואָס איר האָט דאָ געהערט פון מיר...

אַ באַזונדערן אינטערעס האָט אַרויסגערופן ביי באַטמאַנאָוו דער נאַטשאַלניק פון דעם באַזאָרגונגס־אָפּטייל, ליבערמאַן. דער דאָזיקער שווער־ער און דיקער און גלייכצייטיק רירעוודיקער מאַן האָט זיך געפונען צווישן די, וועלכע האָבן כמעט אָפן אַרויסגעוויזן זייער אומגינציקע באַציונג צו די נייע פירער פון דער בויונג.

ער האָט דערקלערט, ווו ער איז געגאַנגען און געשטאַנען, אַז ער וועט אָנוועקפאָרן מיטן אַלטן נאַטשאַלניק, און דערווייל וועט ער די פריש־געקו־מענע איינאָרדענען אַזוי, „זיי זאָלן האָבן צו זינגען און צו זאָגן". און באמת האָבן די פריש־געקומענע, באַזונדערס בערידזע און קאָוושאָוו, איינגיכן דערפילט אין דעם מאַנגל פון פאַרשידענע זאַכן די האַנט פון דעם באַזאָר־גונגס־נאַטשאַלניק. אין דער גאָרקיך האָט מען פאַר זיי געקאָכט דעם מיטיק אויסשליסלעך פון גרינוואַרג און קאַשע, און דערלאַנגט האָט מען עס אין אַ קאַלטן צושטאַנד. דער נייער הויפּט־אינזשעניער און זיין פאַרטרעטער האָבן נישט דערעסן. קאָוושאָוו איז געגאַנגען אויפן באַזאַר, נאָר חוץ קאַר־טאָפליעס און גרויסע געלע אוגערקעס איז דאָרט נישט געווען צו קריגן. אַ צווייטן מאָל האָט ער צופעליק געקויפט אויפן וועג פאַר אַ טייערער פּרייז אַ לעבעדיקן לאַקס, און דריי טעג האָבן זיך די אינזשינירן אונטערגעהאַלטן מיט זיין טרוקן פלייש, וואָס גרעטשקינס ווייב האָט עס צוגעבראָטן אויף קאָוושאָווס ביטע.

דער אינטענדאַנט האָט זיך באַרימט פאַר אַלעמען, אַז ער האָט געצוווּנ־גען די פריש־געקומענע אינזשינירן צו גיין אויפן באַזאַר. בערידזע האָט אים געמאַכט אַ באַמערקונג צוליב די שלעכטע מיטיקן און די אומאָרדנונ־גען אין גאָרקיך. דער אינטענדאַנט האָט אויסגעדרוקט אָן אויסערגעוויינ־לעכע פאַרווונדערונג מיט זיין גאַנצן ברייטן געשפּרענקלטן פּנים.

— מאמעלע טייערע! פון וואנען זענט איר דאס געקומען צו פארן? ס׳איז ערשט מלחמה־צייט, צי קאן מען ארויסשטעלן אזעלכע פאדערונגען? ס׳איז דא נישט דער האטעל „מאסקווא”, נאר א ווילד ווינקל אין דער טייגע!

באטמאנאוו האט אויפגענומען ליבערמאנען אין בייזיין פון אלטן נאטשאלניק פון דער בויונג. דער אינטענדאנט איז שטיינגעבליבן לעם דער טיר, האט פארלייגט די גרויסע הענט אויפן בויך און אנגעשטעלט אויף דער נאטשאלסטווע זיינע בלייערנע אייגעלעך.

— ביי מיר איז איינגעפירט פערזענלעך צו קאנטראלירן, ווי עס ווערן דערפילט מיינע פרינציפיעלע פאראָרדענונגען, — האט וואסילי מאקסימאָוויטש געזאגט ליבערמאנען. — און איך האב באמערקט: פון זינט כ׳בין אהער געקומען צו פארן האב איך אייך געגעבן פיר וויכטיקע אויפטראגן. איר האט נישט אפגעגעבן קיין באריכט, וואס איר האט דערלײדיקט און, ס׳ווייזט זיך ארויס, איר האט זיך פשוט נישט באמיט זיי צו דערפילן. בארוואס?

— זייט מיר מוחל, חבר באטמאנאוו, עפעס באנעם איך עס נישט מיט מיין שוואכן קאפ: וועגן וואס נעמלעך גייען דא די רייד? מע גיט מיר איצט, נעבעך, אזוי פיל באפעלן, און אזוי פיל פראגן שטעלן זיך פון זיך אליין — איז דען א וואונדער, וואס עפעס וואס איז אדורכגעלאזן געווארן? פאדערט זשע נישט אזוי פיל.

ער האט אויפגעהויבן די בלייערנע אייגעלעך צום הימל און ענלעך געווארן צו א ביטערע און צביעותדיקן מאנאך. באטמאנאוו האט שארף אקצענטירט:

— כ׳וועל אומבאדינגט פאדערן! איך רעד בלויז וועגן די פרינציפיעלע אויפגאבן, וואס האבן א שייכות צום באזארגן די באציירקן און צו דעם איבערגעבן און איבערנעמען. כ׳שטעל זיך פאר די זאך אזוי: איר איגנארירט מיך באוווסטזיניק.

ליבערמאן האט זיך מיט אן עפעקטפולן זשעסט א כאפ געטאן פארן קאפ:

— מאמעלע טייערע! איך איגנאריר? גאט באהיט!

— ביטע־וועט נישט, ליבערמאן, רעדט נישט צו גאט, איר האט קיין שום גאט נישט... איר פירט זיך אויף נישט געהעריק. קענען וועמען האט איר באשלאסן צו פירן אינטריגעס? איר ווילט זיך פארמעסטן אין די כוחות מיט מיר. איך רעד נישט דערוויל וועגן דעם, וואס איר האט ארגאניזירט פאר מיר און דעם הויפט־אינזשיניער א חזירישע דערנערונג. דאס איז

אַ באַזונדערע פּראַגע, און צו דעם וועל איך זיך נאָך אומקערן ביי אַ פּאַסיקער געלעגנהייט.

באַטמאַנאָוו האָט גערעדט רויק און דייטלעך. די דאָזיקע רויקייט און דער אַקצענטירטער אופן פונעם רעדן האָבן אַריינגעבראַכט אין פאַרלעגנהייט דעם אינטענדאַנט, וועלכער איז געוווינט געווען סידאָרענקאָ זאָל אויף אים שרייען הויך און דערנאָך מוחל זיין.

— ביז היינט האָט באַפוילן יאַקאָוו טאַראַסאָוויטש, — האָט דער אינטענדאַנט אַ וואָרטשע געטאָן, זיך פאַררופנדיק אויפן געוועזענעם נאַטשאַלניק פון דער בויונג, וועלכער איז שווייגנדיק געשטאַנען לעם פענצטער. — צי האָב איך נישט דערפילט אַוועלכע ס'איז פאַראָרדנונג, יאַקאָוו טאַראַסאָוויטש?

— איך באַשטעטיק: ליבערמאַן איז אַ מוסטערהאַפטער און דיסציפּלינירטער אַרבעטער, — האָט זיך נישט אויסדרייענדיק, אַ זאָג געטאָן סידאָרענקאָ.

באַטמאַנאָוו האָט זיך צעלאַכט.

— טשעקאַווע! אַן אַרבעטזאַמער, דיסציפּלינירטער נאַטשאַלניק פון באַזאָרגונג פירט נישט אויס מיינע פאַראָרדנונגען; ער האַלט זיי נישט פאַר פאַרפליכטנדיק פאַר זיך. פאַר אים זיינען פאַרפליכטנדיק בלויז דיינע, יאַקאָוו טאַראַכאָוויטש. פאַרוואָס?

— פאַרוואָס? — האָט זיך סידאָרענקאָ אויסגעדרייט.

— דער הונט ליגט נישט טיף באַגראָבן: ליבערמאַן גיט איבער די ענינים צוזאַמען מיט דיר, אָבער ער נעמט זיי נישט איבער צוזאַמען מיט מיר. דערפאַר האָט ער מיר געמאַכט אַ פלאָנטער מיטן פּראָוויאַנט און די מאַטעריאַלן, גיט מיר נישט קיין ידיעות וועגן די רעסורסן אויף די באַצירקן, און האַלט אין דער טעקע די שריפטלעכע פאַראָרדנונגען וועגן נישט רעאַליזירטע פאָנדן. ביז היינט וויים איך נישט געהעריק, וואָס ס'איז פאַראַן אויף דער טראַסע, און וואָס ס'איז דאָרט נישטאָ. ליבערמאַן קלייבט זיך אַוועקצופאָרן. אָבער נאָטש ליבערמאַן איז אַ כיטרער מענטש, האָט ער זיך דאָס מאָל פאַררעכנט.

— און וואָס? — האָט סידאָרענקאָ געפרעגט פאַראינטערעסירט.

— ער וועט מיט דיר נישט פאָרן, ער וועט פאַרבלייבן אויף דער בויונג.

ליבערמאַן האָט אַ פינטל געטאָן מיט די רויטע ברעמען.

— איך מיין, אַז מיר איז דערלויבט מיטצונעמען עמעצן פון מיינע מענטשן. זיי אַרבעטן שוין לאַנג מיט מיר, זיינען צו מיר געוווינט געוואָרן. איך האָב זיי דערצויגן, — האָט סידאָרענקאָ געזאָגט.

— פאַר זייער דערציונג — אַ טיפֿן דאַנק. — באַטמאַנאָוו האָט אַ נייג געטאָן דעם קאָפּ. — אַגב, יעדער אָנפֿירער איז מחויב צו דערציִען קאַדרען. אָבער איך האָב נישט קיין אַנדער אויסוועג. צו וואָס זאָל איך זוכן אַ מוסטערהאַפֿטן, דיסציפּלינירטן, רירעוודיקן נאַטשאַלניק פֿון באַזאָרגונג, אַז איך האָב שוין אַ גרייטן ליבערמאַנען?

— איך בעט אייך מיך באַפֿרייען, — ליבערמאַן האָט געלייגט די הענט אויף דער ברוסט. — כ'בין זייער צוגעבונדן צו יאַקאָוו טאַראַסאָוויטשן. מיינע אַרבעטס־מעטאָדן קאָנען אייך נישט אַנטשפּרעכן.

— איר וועט זיך מוזן צוגעוווינען צו מיר, דעמלט וואָס אייער מעטאָד אַנטשפּרעכן. איך זאָג צו אַרויסצווייזן אַ באַזונדער זאָרג וועגן אייער מעטאָד, — האָט קאַלט און שפּאָטיש אַ זאָג געטאָן באַטמאַנאָוו.

ליבערמאַן האָט אַ שפּריז געטאָן פֿאַרויס:

— פֿונדעסטוועגן...

באַטמאַנאָוו האָט אים אָפּגעשטעלט מיט אַ זשעסט:

— פּטרט נישט אומזיסט קיין צייט. גייט.

די נאַטשאַלניקעס, דער נייער און דער געוועזענער, זיינען געשטאַנען ביים פֿענצטער. אין דער לופֿט האָט געקרייזט דער ערשטער שניי. דער אַדון איז טונקל געוואָרן און זיך אויפֿגעבלאָזן. אַ ווינט האָט אַראָפּגעבלאָזן צום וואַסער שמוציקע צוויטיקע כמאַרעס. אַ דרייסטער קוטער האָט זיך דאָ באַוויזן, דאָ ווידער פֿאַרשווונדן צווישן די שוימיקע כוואַליעס און זיך געאײלט איבערצושניידן דעם אויפֿגעשטורעמטן און ברייטן שטח פֿונעם טייך.

— דו דאַרפֿסט תיכּף־ומיד אוועקפֿאָרן. צי לענגער נישט אָפּ, — האָט שטיל אַ זאָג געטאָן באַטמאַנאָוו. — ס'וואָלט גוט זיין זאָלסט היינט נאָך אונטערשרייבן דעם אַקט.

— טרייבסט אַרויס? איך שטער?

— איך טרייב. דו שטערסט. דו שטערסט גאָר שטאַרק, יאַקאָוו טאַראַסאָוויטש, — האָט זיך וואַסילי מאַקסימאָוויטש מודה געווען.

זיי האָבן אַ ווייל געשוויגן. באַטמאַנאָוו האָט מיט אַ געמאָסטענעם טראָט געשפּאַנט איבערן קאַבינעט. אַ בלויער טאַבאַק־רויך האָט זיך נאָכגעצויגן הינטער אים. סידאָרענקאָ האָט זייטיק און אומפֿריינדלעך געכאַפּט אַ קוק אויף אים.

— צווישן אונדז בײדע זיינען נישט נייטיק קיין דעליקאַטעסענטימענטאַלע נישט־דערזאָגעכצן און פֿאַרשידענערליי אומאויפֿריכטיקע ווערטעלעך. מיר זיינען מענטשן זאַכלעכע, איז לאָמיר זיך צוליב דער זאַך

אפּזאָגן פון געמאכטער העפלעכקייט און פאלשע אמביציעס. ס'איז אומגוצלעך נאָכאמאָל צו ריידן אויף דער טעמע — פאַרוואָס איך בין געקומען צו פאָרן, און דו דאַרפסט אוועקפאָרן. אַזוי האָט מען פאַר אונז באַשלאָסן. דו דאַרפסט אוועקפאָרן אויף א נײַ אָרט, איך — באַלעבאַטעווען דאָ.

וואסילי מאקסימאָוויטש איז צוגעגאנגען צו סידאָרענקאָ. דער ווינט האָט געמאכט ציטערן די שויבן, און זיי האָבן געקלונגען. געדיכטע שניפלעקלעך און ברוינע בלעטער האָבן זיך געדרייט הינטערן פענצטער. די סאָפּקעס אויף דעם קעגנאיבערדיקן טייך־ברעג זײַנען פאַרשוואונדן אונטער א גרויען פאָרהאַנג, וואָס האָט זיך אראָפּגעלאָזן אויפן וואסער.

— דו זעסט אליין: כל־זמן דו ביסט דאָ, זײַנען מײַנע הענט געבונדן. דער קאָלעקטיוו האָט זיך פונאנדערגעקלייעט. די מענטשן שלעפּן זיך ארום, ווי אין א וואַלד. כ'האָב זיך אנומלט פאַרבײַגעשפּאַצירט איבער דער פאַרוואַלטונג: מענטשן זיצן אויף קעסטלעך און וואַליזעס, וואַרטן אויפן צווייטן קלונג. זיי קומען אינדערפרי און אָנשטאָט צו ארבעטן פּלוידערט מען דעם גאנצן טאָג: וואָס פאַר א לעבן עס שטייט זיי פאָר אין קאראגאנדע? זיי צווייפלען נישט, אז דו וועסט זיי אהינפירן. אָבער קיין צווייטער קלונג וועט דאָך נישט זײַן!... צי וואָס פאַרטומלסטו מענטשן דעם קאָפּ? קאָוושאָוו האָט נעכטן נישט אויסגעהאַלטן און געזאָגט: „די צייט גייט. איר וועט זיך נאָך לאַנג צוקוקן צו זיי?" ער איז גערעכט: די צייט קאָן מען נישט פאַרהאַלטן. מע קאָן זיך ערשט נישט דערלויבן זי צו צעפּטרן אומזיסט. דו וועסט שוין אַזוי אוועקפאָרן אָן דעם גלויבן, אז איך וועל ווירקלעך באַווײַזן אויפצובויען די נאַפט־לייטונג אין משך פון איין יאָר. דו ביסט נישט געווען אויפן מערב, יאַקאָוו טאַראסאָוויטש, און דאָ שמעקט דערווײַל נישט מיט קיין פּולווער. אונדזער נאַפט־לייטונג — דו האָסט זי אָנגעהויבן בויען, איך וועל זי פאַרענדיקן — איז די יונגערע שוועסטער פון דער קאָוויקאַזער, און זי איז נייטיק דעם לאַנד, ווי סנאַריאַדן און טאַנקען.

— דו וואַרפסט מיר פאָר מײַן פרידנס־שטימונג, גלײַך ווי איך אליין וויל זיך נישט באַטייליקן אין דער מלחמה, — האָט זיך סידאָרענקאָ אויפריכטיק באַליידיקט.

— כ'גלייב דיר, דו ווילסט. אָבער דו האָסט נישט געזען קיין וויינענדיקע פרויען און טויטע קינדער אויפן וועג.

— און דו וואָס האָסט געזען? די מלחמה געדויערט נאָכנישט קיין פיר חדשים.

— מיר איז אויסגעקומען צו עוואַקוירן א שטאָט אויפן דרום, איבער־

לאָזן פאַר די דייטשן חורבות און פּוסטקייט. עס איז נישטאָ קיין ביטע־רערע זאַך, ווי אַרויסזעצן מענטשן פון זייערע וואַרעמע וווינונגען, אָדער אַרויסרייסן ווערקשטעלן פון זייערע פונדאַמענטן, איבער וועלכע זיי האָבן זיך אַזוי פריילעך געדרייט. צי דען זיינען פיר חדשים ווייניק אויף צו פאַרהאַרטעווען דאָס האַרץ און דעם ווילן? מיר איז אויסגעקומען צו בויען אַ בייפּראַנטיקע באַן־ליניע. אַ קלייניקייט — אַ דריי צענטליק קי־לאָמעטערס. מיר האָבן זי געבויט עטלעכע מאָל: ס'זיינען אָנגעפלויגן באָמבירערס, צו הונדערט יעדע שעה, — און אַלץ האָט זיך אָנגעהויבן פונסניי... צי זיינען מיר נישט מחויב צו בויען די נאָפט־ליַיטונג אַזוי, גלייך ווי דייטשע באָמבעס וואָלטן אויפגעריסן לעבן אונדז?

סידאָרענקאָ איז צוגעגאַנגען צום שרייב־טיש — פון דעם טאָג אָן, ווען באַטמאַנאָוו איז געקומען צו פאָרן, איז ער הינטער אים נישט גע־זעסן, — האָט אויפגעעפנט מיט אַ שליסל דעם אונטערשטן שופלאָד און אַרויסגענומען אַ אַלטינקן ביכעלע מיט אַ מאָוזער.

— איך וויל דיר שענקען דאָס דאָזיקע ביכעלע, — האָט סידאָרענקאָ געזאָגט ווייך, כמעט גערירט. — בלעטער עס דורך אין אַ פרייער צייט, וועסט דאָרט געפינען עטלעכע ווערטער וועגן סידאָרענקאָן, ער איז גאָר־נישט אַזאַ שלימזלדיקער מענטש. דאָס איז ווי אַ צייכן פון פריינדשאַפט, וועלכע קאָן, אויב ס'זאָל באַשערט זיין, זיך פאַרציען... נאָר ס'לוינט נישט ווערן סענטימענטאַל אפילו אויף קיין איין מינוט. לאָמיר פאַרדריי־בערן. — זיי האָבן פאַררייכערט. — איך וויל דיר זאָגן: טו אַלץ, וואָס נייטיק איז. פיר אָן, נישט נעמענדיק מיך אין אַכט. איך וואַרף זיך דיר אונטער אין אַלץ. צווישן אונדז האָט זיך נישט אַלץ געהעריק איינגע־שטעלט — איך מיין, אַז דו פאַרשטייסט, נישט צוליב ביזקייט אָדער שנאה, נאָר אַזוי, צוליב מענטשלעכער שוואַכקייט. מיר זיינען מענטשן, נישט קיין הילצערנע שאַך־פיגורן. באַליידיקונגען, אַנטוישונגען און ליבע צו זיך — דאָס אַלץ לעבט אין אים אינעווייניק. ס'איז שווער צו זיין בלויז אַ מענטש פון אַרבעט.

באַטמאַנאָוו האָט געבלעטערט דאָס ביכעלע — אַ פאַרצייכענונג וועגן די מענטשן, וואָס האָבן אויפגעבויט דעם טורקסיב [1]); זיינע אויגן האָבן זיך אָנגעפילט מיט וואַרעמען אומעט.

---

*) טורקסיב — אַ באַגליניע איינע פון די גרעסטע דערגרייכונגען פאַרן ערשטן פינפיאָר־פּלאַן. זי פאַראייניקט די מדברדיקע מזרח־טייל פון קאַזאַכסטאַן מיט דער שפּעדיקער מערבדיקער טייל פון דעם לאַנד, און אויף צפון באַהעפט זי זיך מיט דער סיבירער מאַגיסטראַל.

— אונדזער עֶרשטלינג. און דעם דניעפּראָגעס [2]) וועט מען מוזן בויען פּונסניי, — האָט געזאָגט וואַסילי מאַקסימאָוויטש.

יאַקאָוו טאַראַסאָוויטש האָט נאָכגעקוקט זיינע הענט, וואָס האָבן געגלעט זיין געשאַנק, און פּלוצעם אַ זאָג געטאָן אַנטשלאָסן:

— קום, לאָמיר תיכף־ומיד פּאַרענדיקן מיטן איבערגעבן און איבער־נעמען. רוף אַרויס די נאַטשאַלניקעס פון די אָפּטיילן. כ'וועל זיי זאָגן צום געזעגענען אַ פּאָר קאַלטע ווערטער. כ'קאָן זיי אַפילו אויסזידלען אויך, זאָלן זיי סוף־כל־סוף אויף מיר אין כעס ווערן. וועט דיר לייכטער ווערן. — סידאָרענקאָ האָט אָפּגעזיפצט און זיך מודה געווען: — איך פאַרשטיי ניט, ווי דו וועסט זיך דאָ אַרויסדרייען!...

וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט געהייסן דעם סעקרעטאַר אַרויסרופן די אָנפירנדיקע מיטאַרבעטער פון דער פאַרוואַלטונג. דער אַלטער און דער נייער נאַטשאַלניק האָבן געקוקט אויף די מענטשן, וואָס זיינען אַריינגעקומען אין קאַבינעט. ס'איז צוגעקומען גרובסקי, האָט אָפּגערופן יאַקאָוו טאַראַסאָוויטשן אויף אַ זייט און אָנגעהויבן עפּעס אים אַריינצושעפּטשען אין אויער.

סידאָרענקאָ האָט דערצערנט אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט:

— הער אויף.

גרובסקי האָט אויפגערעגט ווייטער געשעפּטשעט, קוקנדיק זייטיק אויף באַטמאַנאָוון מיט די געלבלעכע אויגן־ווייסלען.

— וואָס לאָזטו מיך נישט צו רו! — האָט זיך סידאָרענקאָ אויפגע־קאָכט. — ער איז דאָ דער באַלעבאָס, נישט איך.

— דער באַפעל איז נאָכנישט אונטערגעשריבן. און מע קאָן נישט באַלעבאַטעווען, איידער מע האָט זיך קלאָר געמאַכט די ענינים, — איז גרובסקי נישט אָפּגעשטאַנען.

—איך זאָג דיר נאָכאַמאָל: צו מיר דאַרף מען זיך שוין מער נישט ווענדן! — האָט סידאָרענקאָ כמעט געשריגן.

אויפן צווייטן טאָג איז דער געוועזענער נאַטשאַלניק פון דער בויונג אוועקגעפאָרן. ער מיט די מיטאַרבעטער, וועלכע זיינען מיט אים באַפרייט געוואָרן, האָבן פאַרנומען אַ גאַנצן וואַגאָן. כמעט די גאַנצע פאַרוואַל־טונג האָט באַגלייט די אוועקפאָרנדיקע. זיי האָבן פאַרזאָרגטע אויסגעהערט

*) דניעפּראָגעס — הידראָעלעקטרישע אַנשטאַלטן א. נ. פון לעניגען אויפן דניעפּר וואָס איז אויפגעבויט געוואָרן אין די יאָרן 1927—1932. די גרעסטע דאַמבע אין דער וועלט.

די עצות, ווינטשעוואניעס און שפאסן פון די באגלייטער. באטמאנאוו, זאלקינד און בערידזע האבן אויפגעזוכט סידארענקאן אין דעם עקסטן קופע. ער האט זיי באגעגנט אנגעכמורעט, די גאנצע צייט פיינלעך געשוויגן.

—זארג נישט, יאקאוו טאראסאוויטש! וועסט קומען אויף א ניי ארט, וועט אויף דיר א נייע הויט ארויף, — האט אים זאלקינד בארויקט.

ווען זיי האבן זיך אומגעקערט פון וואקזאל, האט בערידזע באמערקט:

— סידארענקא דערמאנט א קאמאנדיר, וואס איז אנטלאפן, איבערלאזנדיק דאס מיליטער אין ארומרינגלונג...

— אט ווייסט איר, וואס איך האב געוואלט זאגן, — האט באטמאנאוו איבערגעשלאגן. — לאמיר מער סידארענקאן מיט קיין שלעכט ווארט נישט דערמאנען. מיר זיינען די באלעבאטים פון דער בויונג, און ס'פאסט נישט זיך אונטערצוגעבן דעם ביליקן נסיון — אלץ ארויפווארפן אויף דער אלטער אנפירערשאפט, ס'הייסט: א שווערע ירושה, און פטור. לאז מיר זיך איינשטעלן אן ערלעכן פרינציפ: אויף קיינעם נישט ארויפווארפן, נאר אויף זיך אליין. קיינעם נישט באשולדיקן — בלויז זיך אליין. מיר וועלן האלטן אזוי: דאס האבן מיר, אזעלכע־און־אזוינע חברה־לייט, דערפירט די זאך צו אזא מצב.

— זייער א פאסיקע איינשטעלונג! — האט זאלקינד באוויליקט מיט דרך־ארץ א קוק געטאן אויפן נאטשאלניק פון דער בויונג, וועלכער האט ברייט געשפרייזט לעבן אים.

קאפיטל זעקס

דער ווינטער איז געקומען

אין דער נאטור איז פארגעקומען א געראנגל צווישן צוויי צייטן פון יאר. דער ווינטער האט אנגעגריפן, דער הארבסט האט זיך פארטיידיקט. אין אנהייב האט דער אנגריפנדיקער צד געמאכט אויסשפירונגען, ארויסגעשיקט פרעסט אויף א קורצער צייט, שטעכיקע דורכדרינגענדיקע

ווינטן און שניי־זאַווערוכעס. די קוסטעס און די בלעטערביימער האָבן זיך אַנטבלויזט, די גראָזן זיינען אינגאַנצן אָפּגעשטאָרבן. טייך־אויסגוסן און שטראָמלעך האָט איינגעשמידט אַ דינער ברעקלעכער אייז, אויפן אָדון: האָבן זיך אונטערן דרוק פון דעם וואַסער באַוויזן און זיך געבראָכן אייז־שטיקער.

מיטאַמאָל האָט זיך אָנגעהויבן דער אַנטשיידענער אָנגריף פונעם ווינטער. ס׳האָט זיך געדאַכט, דער הימל האָט זיך אַריבערגעקליבן אויף דער ערד. ער האָט זי באַשאָטן מיט אַ געדיכטער ווייסער מאַסע, דורך וועלכער מ׳האָט פון דער נאָענט נישט געקאָנט דערקאָנען קיין מענטשן. אין משך פון אַ מעת־לעת האָט דער שניי־שיכט פון אַ מעטער די גרעב דערדריקט אונטער זיך די רויטע ערד. אַלץ אַרום איז ווייס געוואָרן: די סאָפּקעס זיינען באַשנייט געוואָרן, מאָגערע גראָזן און פּניאָקעס האָבן זיך פאַרבאָרגן. די ביימער זיינען געשטאַנען שווערע פון שניי. די וועגן זיינען פאַרשווונדן — ס׳איז נישט מעגלעך געווען צו פאָרן נישט מיטן באַן, נישט מיט קיין אויטאָ, נישט מיט קיין פערד.

ווי נאָר דער שנייפאַל האָט אויפגעהערט, איז די באַפעלקערונג פון נאָווינסק אַרויס אָפּצורייניקן די פאַרשאָטענע וועגן. באַטמאַנאָוו האָט באַצייטנס פאַראָרדנט צוצוגרייטן לאָפּעטעס און אין דעם נייטיקן מאָמענט אַרויספירן די מענטשן פון דער פאַרוואַלטונג אויף אָפּצורייניקן דאָס שטיקל באַנליניע, וואָס פירט צום האַפן, און די וועגן, וואָס ליגן אַרום ישוב פון דער בויונג. די אָנפירונג מיט דער אַרבעט האָט ער אַרויפגעלייגט אויף ראַגאָזין, בערידזען און קאָווּשאָוו, פאַרטיילנדיק צווישן זיי די באַצירקן.

דעם טאָג איז וואַסילי מאַקסימאָוויטש אויפגעשטאַנען, ווי געוויינלעך, זייער פרי. אין דערוואַרטונג אויפן פרימאָרגן האָט ער אַרומגעשפּאַצירט איבער דער רחבותדיקער קוואַרטיר, זיך איינשרימפּנדיק פון קעלט. באַטמאַנאָוו האָט גאָרנישט געענדערט אין דער דאָזיקער ווילע, וואָס ער האָט געירשנט פון סידאָרענקאָ. אַלץ איז אים געפעלן — דאָס עסצימער, דאָס שלאָפצימער, דער קאַבינעט, דאָס קינדערצימער; וואָלטן נאָר אַהער געקומען צו פאָרן אַננע איוואַנאָוונע און קאָסטיע. עס זיינען אים נשיט געפעלן בלויז די בילדער, געמאָלטע מיט אייל־פאַרב. אויף איינעם איז געווען געמאָלן אַ שטורעם אויפן ים און אַן אונטערגייענדיקע שיף, אויף דער צווייטער — אַ נאַקעטע פרוי, וואָס גייט אַרויס פון וואַסער. ווען וואַסילי מאַקסימאָוויטש איז דאָס ערשטע מאָל אַריינגעקומען אין שטוב, איז ער שטיינגעבליבן פאַר די בילדער און האָט אויף אַ קול באַוווּנדערט די געשמאַקלאָזיקייט פון דעם אָרטיקן מאָלער און דעם געוועזענעם באַלעבאָס פון דער קוואַרטיר.

— זיי האָבן זיכער, נעבעך, קיינמאָל נישט געזען קיין ים, נישט קיין שיינע פּרויען, נישט קיין אמתע מאָלעריי. די דאָזיקע „ווערק" צוועקנעמען פון דאַנען, זיי געפעלן מיר נישט, — האָט ער באַפוילן דעם קאָמענדאַנט.

פאַרבראַכט האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש אין קאַבינעט, ווען ער איז געקומען צו פאָרן פון דער פאַרוואַלטונג אויף אַ קורצער צייט זיך אָפּצורוען. דורכשפּאַצירנדיק זיך איבער די טונקעלע צימערן, האָט ער, שוין צום וויפלטן מאָל, אַ טראַכט געטאָן, אַז מע וואָלט דאַרפן באַזעצן דאָס הויז מיט אַ וועלכער ס'איז גרויסער פאַמיליע אָדער יחידים, ווי בערידזע און קאָושאָוו. נאָר אַלץ אין אים האָט זיך קעגנגעשטעלט דעם דאָזיקן געדאַנק. באַזעצן דאָס הויז וואָלט הייסן פאַרלאָזן יעדע האָפענונג אָפּצוגעפינען די אייגענע פאַמיליע. אין שלאָף און אויף דער וואָר פלעגט זיך אים אַלץ אָפטער און אָפטער שטעלן פאַר זיין בליק דאָס בילד פון דער לעצטעצעשיידונג: אננע מיט קאָסטיען שטייען אויפן וועג, זיך האַלטנדיק פאַר די הענט, און קוקן אים נאָך. זי שטייט אומבאַוועגלעך, ווי פאַרשטיינערט, מיט אַ זייער, זייער אומעטיק פּנים. דאָס יינגל שרייט עפּעס צון אים און מאַכט מיט דער האַנט...

באַטמאַנאָוו האָט אַ פּיר געטאָן מיט דער האַנט איבער די אויגן, אָפּיאָגנדיק די וויזיע. אין דער שטילקייט האָט זיך דערהערט אַ פרויען־שטימע, נישט קיין הויכע — דאָס האָט די הויז־אַרבעטערין יעוודאָקיע, אַ מיזאַמע, קליינע באַיאָרטע פרוי, געזונגען איינע פון אירע אומענדלעכע לידער.

— ווי לעבט זיך עס היינט, יעוודאָקיע סעמענאָוונע? — האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש געפרעגט, אַריינגייענדיק אין קיך.

— נישט ערגער פון נעכטן, — האָט זי געענטפערט, שמייכלענדיק. — די אויוונס האָב איך גוט אויסגעהייצט, אין אַ שעה אַרום וועט יואַרעם זיין אין אונדזער קוואַרטיר. אמת, איר ווווינט כמעט נישט אין איר. דער פרישטיק איז שוין גרייט, כ'וועל אייך באַלד דערלאַנגען עסן...

ביים טיש איז באַטמאַנאָוו תּמיד געזעסן מיט אַ בוך — די דאָזיקע געוווינהייט פון די סטודענטישע יאָרן איז אַננען נישט געפעלן געוואָרן. איצט האָט ער אַנידערגעלייגט לעם זיך אַן אָפענעם באַנד „יעווגעני אָנעגין". ער פלעגט זיך ווענדן צו פּושקינס פּערזן תּמיד, ווען ס'איז נייטיק געווען צו באַקומען גייסטיק גלייכגעוויכט.

פּושקינס געני האָט אים אויפגעצוווּנגען נאָכצופאָרשן מיט לעבעדיקן מיטגעפיל דעם גורל פון מענטשן, וואָס זיינען געווען אַזוי ווייט פון אים אין פרעמד. זיי האָבן נישט פאַרשטאַנען, ווי זיך צוצופּאַסן צום לעבן, ווי צו פאַרווענדן די כּוחות און די צייט. זיי האָבן נישט געהאַט קיין געמיינ־

זאמע אינטערעסן, און זייער לעבן האָט זיך איינגעשלאָסן בלויז אין דעם קרייז פון זייער אייגענער פּערזאָן. און סאַרא שרעקלעכע ליידיקגייעריי, בעלער, אויסגלאַסנקייט און ליבע־פאַרבינדונגען!

באַטמאַנאָוו האָט געשאָקלט מיטן קאָפּ. זיי האָבן פאַרשווענדעט דאָס לעבן, זיי האָבן נישט געוווּסט עס אָפּצושאַצן. „נישט־שוין־זשע, — האָט ער געטראַכט, — וועלן זיך נישט געפינען קיין מענטשן, וועלכע וועלן אויך אזוי געניאַל שילדערן אונדזערע טעג? אונדזערע אוראייניקלעך וועלן ירש־נען דעם קאָמוניזם, וואָס מיר האָבן אויפגעבויט, און זיי דאַרפן באַנעמען אונדזער לעבן, וואָס איז פול מיט אומאויפהערלעכער מעטיקייט און פאַראַנטוואָרטלעכקייט פאַר דער געשיכטע, וואָס איז אומאייגנוציק, רייך אין גרויסע זאַכן, הגם טיילמאָל אָרעם אין קלייניקייטן...“

אַ נישט־הויכער קלונג האָט אים אומגעקערט צו דערווירקלעכקייט.

— וואַסילי מאַקסימאָוויטש, איך האָב אַרויסגעפירט מיינע מענטשן צום האַפן, כ׳פאַרנעם זיך מיטן ריניקן, — האָט אים ראַגאָוו באַריכטעט דורכן טעלעפאָן מיט זיין הייזעריקלעכער שטים. — כ׳האָב געוואָלט ביי אייך פרעגן: צי זאָל מען ווייטער אָנלאָדעווען די שיפלעך אָדער איבער־רייסן? ס׳גייט אַ זייער נעדיכטע קריע. מע זאָגט, אַז דער שטאַטראַט האָט פאַראָרדנט אָפּצושטעלן די באַוועגונג אויפן טייך.

— האָרך קיינעם נישט. כל־זמן דער אָדון וועט זיך נישט שטעלן, וועלן מיר אָנלאָדעווען די שיפלעך און זיי אָפּשיקן. מיר וועלן באַווייזן צו דערשלעפּן אַ שטיק פיר צו די נאָענטסטע באַצירקען, כ׳וועל ביי דיר אינ־גיכן זיין.

אַ בלויער נעפּל איז פּאַמעלעך צעגאַנגען הינטער די פענצטער. ווען זאַלקינד איז אַריינגעקומען צו באַטמאַנאָוון, איז שוין פולשטענדיק ליכ־טיק געוואָרן.

מיכאַיל באָריסאָוויטש האָט געטראָפן דעם נאַטשאַלניק אויף דער טעראַסע, וואָס איז געווען באַדעקט מיט שניי ביז צו די קאָלירטע קוואַד־ראַטלעך, מיט וועלכע די טעראַסע איז באַגלאָזט געווען. רויטע, בלויע און געלע פּאַסמעס זיינען געקראָכן איבער באַטמאַנאָוון, וועלכער איז געשטאַ־נען אומבאַוועגלעך, די הענט אַריינגעלאָזט טיף אין די טיפע קעשענעס — איבער זיין פּנים, לעדערנעם פּאַלטאָ און ווייסע וווּליקעס. וואַסילי מאַק־סימאָוויטש האָט אַ קאָנצענטרירטער באַטראַכט זיין ערשטן באַפעל אויף דער בוויונג.

— עס וואַרט דאָרט דער פורמאַן מיטן פערד, אָבער מיט קיין שליטן וועלן מיר נישט קאָנען פאָרן — האָט דער פּאַרטאָרג געזאָגט, באַגריסנדיק זיך.

— מיר וועלן פרווון, — האָט זיך אָנגערופן באַטמאַנאָוו. — אַז מיר וועלן נישט קאָנען פאָרן, וועלן מיר גיין צופוס.

זיי זיינען אָפּגעפאָרן נישט מער ווי אַ קילאָמעטער, מ'האָט געמוזט אַראָפּקריכן פון שליטן און קריכן אין טיפן שניי. די מענטשן, וואָס זיינען צעשאָטן געווען אומעטום, האָבן ווי אַ שוואַרצער לעבעדיקער פונקטיר באַצייכנט די ריכטונג פונעם וועג. אַלע האָבן ניגעריק באַגעגנט דעם נאַטשאַלניק פון דער בויונג און דעם פּאַרטאָרג.

— בעסער וואָלט איר צוגעוואַרט, אָט באַלד וועלן מיר אין אָרדנונג ברענגען דעם וועג! — האָט אַ געשריי געטאָן אַן אויסגעקיילעכיקטער כינעטש אין אַ שפּיצנער און וואַטענע הויזן.

באַטמאַנאָוו האָט דערקאָנט גרעטשקינען. אַרום אים האָבן ענערגיש געהאָרעוועט די אַרבעטס־מענטשן פון זיין אָפּטיילונג, וואַרפנדיק אין דער לופט דעם זילבערנעם שטויב.

אַ טייל פון דעם באַנפּלאַנט איז שוין געווען אָפּגערייניקט. אין אַ טראַנשיי דורכגעשניטן אין שניי, האָבן זיי דערזען בערידזען. דער רויט־געוואָרענער הויפּט־אינזשיניער איז געשטאַנען ביים לאָקאָמאָטיוו, וועלכער האָט געסאָפּעט אין דערוואַרטונג זיך צו לאָזן אין וועג. ווי נאָר עס זיינען אָפּגעדעקט געוואָרן פרישע דריי־פיר צענטליק מעטער וועג, האָט דער לאָקאָמאָטיוו, יעדעס מאָל מיט אַ גרויליקן רעווען, אָנגעיאָגט די מענטשן, וואָס האָבן זיך פאַרויסגערוקט אין דער טראַנשיי.

אַ קילאָמעטער ווייטער פון זיי האָט געאַרבעט מיט זיינע בריגאַדעס קאָוושאָוו. צוגייענדיק צו דעם געדיכטן געזעמל פּאַרוואַלטונג־מיטאַרבעטער, האָט ער זיי צעשטעלט אין אַ שאַך־אָרדנונג איןביידע זייטן פון פּלאַנט.

— לאָמיר זיך טוישן! נעמט איר די לאָפּעטע, און איך וועל אָנהייבן צו קאָמאַנדירן, — האָט אַ געשריי געטאָן אַ הויך מיידל.

דער אינזשיניער האָט אין איר דערקאָנט די שכנטע פון דער צוזאַמענוווינונג.

— מסכים, — האָט ער אַ זאָג געטאָן און זיך אַ צי געטאָן צון איר לאָפּעטע.

— ניין, איך קאָן נישט קאָמאַנדירן. ס'האָט זיך מיר פּשוט פאַרוואָלט ציען אויף זיך אייער אויפמערקזאַמקייט.

אַלעקסיי האָט גענומען אַ לאָפּעטע און זיך געשטעלט קעגן דעם מיידל. זיי האָבן אָפּגעוואָרפן דעם לייכטן שיטעוודיקן שניי אין די זייטן און גע־פּלוידערט.

— איר וועט זיך צוקילן: קאָן מען דען אַזוי שפּאַסן מיטן ווייטמזרח־דיקן פראָסט?

אונטער דעם צעשפּיליעטן שפּענציער האָט זיך געזען אַ דין ספּאָרט־העמד. די געדיכטע האָר אין דריבנע קרייזעלעך האָבן זיך אים אָפּערגעקריגן פֿון אונטערן בערעט און באַדעקט געוואָרן מיט טויפּראָסט.

— איך בין אַ היציקע, קוקט. — זי האָט זיך געכאַפּט און גע־לאַכט: — אוי, נישט אין דעם זין האָב איך געמיינט! איך האָב פֿאַרן פֿראָסט קיין מורא נישט, כ׳בין דאָך אַ היגע, פֿון דער טייגע.

זי האָט אים אָפּגעשאָטן מיט שניי, כּלומרשט נישט־ווילנדיק, און אַ קוק געטאָן אויף אים מיט נייגיר — ווי וועט ער אויף דעם רעאַגירן? דער אינזשעניער האָט זיך אַפילו נישט אָפּגעטרעסלט און ווייטער אויפֿן כּאַמע געווויסנהאַפֿטיקן אופֿן געוואָרפֿן מיט דער לאָפּעטע.

— מע דאַרף נישט זיין אַזעלכער, — האָט זי געזאָגט פֿאַראָור־טיילנדיק.

— אַוועלכער?

— בלויז אַ נאַטשאַלניק, וואָס איז פֿאַרנומען מיט דער אַרבעט. איר באַמיט זיך אָנצוגיין פֿאַר אַ פּופּציק־יעריקן — און עס גיט זיך אייך איין.

— וואָס דאַרף מען טאָן יינגער צו ווערן?

— אַרויסווייזן אינטערעס צו די אַרומיקע.

— צו אַלע? איך ווייז סיווי אַרויס, כ׳האָב שוין באַוויזן צו באַקענ־ען זיך מיט אַלע פֿון דער פֿאַרוואַלטונג.

— דאָס איז אַן אַמטלעכער אינטערעס, אַ גלייכער צון אַלעמען.

— עפּעס באַנעם איך דאָ נישט.

— וואָלט איר זיך כאָטש פֿאַראינטערעסירט צו וויסן, ווי איך הייס.

— שטעלט אייך פֿאָר, איך האָב זיך פֿאַראינטערעסירט. איר הייסט זשעניע קאָזלאָווע. גרעטשקין האָט מיר אַפילו אייער כאַראַקטעריסטיק גע־געבן: נישט קיין שלעכטער עקאָנאָמיסט. און נאָך עפּעס־וואָס האָב איך זיך וועגן אייך דערוווּסט.

— כ׳שטוים זיך אָן, ליזעטשקע האָט זיך פֿאַרקלאָגט: כ׳שלאָג ביי איר אָפּ דעם מאַן.

— גלאַט אַזוי וואָלט זי נישט זאָגן.

— נו, זעט איר! עס זיינען טאַקע, אמת, געוואָרן ווייניקער קאַוואַ־ליערן, נאָר וואָס פֿאַר אַ קאַוואַליער איז גרעטשקין אומשטיינסגעזאָגט.

— איר שרעקט זיך פֿאַר ליזעטשקען?

— נישט אַזוי אַ י ך ש ר ע ק זיך, וויפֿל ער אַליין. אַז זעט איר וואָהין ער האָט מיך פֿאַרטריבן צו רייניקן דעם שניי! ליזעטשקע קאָן זיך פּלוצעם דערוויסן, אַז מיר האָבן צוזאַמען דעם שניי גערייניקט. אפשר וועט אַ י ר

זיך דערוועגן צו באַפריינדן מיט אַ נישט־שלעכטן עקאָנאָמיסט? — האָט זי אים געפרעגט נאָך אַ ווייל שווייגן.

— וואָס אַנטהאַלט אייער אויסדרוק „זיך באַפריינדן”? — האָט אַלעקסיי אַ שמייכל געטאָן.

— נישט אויסמיידן דעם עקאָנאָמיסט, נישט מאַכן זיך ווי מע באַמערקט אים נישט, ווען מע באַגעגנט אים, גיין מיטן עקאָנאָמיסט אויף נאַרטעס, איין מאָל אין חודש איינלאַדן דעם עקאָנאָמיסט אין שטאָט אַריין — אין טעאַטער אָדער אין קינאָ.

— און דאָס איז אַלץ?

— אַלץ. וואָס־זשע קאָן זיין נאָך?

זיי האָבן זיך ביידע צעלאַכט. נישט ווייט זיינען פאַרבייגעגאַנגען באַטמאַנאָוו און זאַלקינד. אַלעקסיי האָט זיי נישט באַמערקט. זיי האָבן אים אַ ווייל נאָכגעשפּירט מן־הצד.

— זעסט, דער בחור האָט זיך צוגעפּאַסט. ער איז אפילו ווי פריילעכער געוואָרן, — האָט באַטמאַנאָוו באַמערקט.

— ער האָט באַקומען דאָס גלייכגעוויכט. ערשט קאָן מען אויף אים אָנלאָדעווען וויפל עס לאָזט זיך, ער וועט שלעפּן יעדן וואָגן, — האָט זאַלקינד מסכים געווען.

דער פּאַרטאָרג האָט קיין טעות נישט געהאַט. קאָווּשאָוו האָט זיך ווירקלעך פאַרהעלטנישמעסיק גייסטיק באַרויקט, אויף וויפל דאָס איז מעגלעך געווען אין דער בסדרדיקער מורא פאַרן גורל פון מאָסקווע. „דיין מיליטערישער טייל פאַרטיידיקט די רעזידענץ דאָ. הער דעם באַפעל: קיין איין טראָט נישט צוריק!” — די הויזיקע פאָרמולע האָט פאַרגעלייגט זאַלקינד, און אַלעקסיי האָט נישט געקאָנט זי נישט אָננעמען.

אין דעם אַלעם האָבן נישט קיין קליינע ראָל געשפּילט די בריוו, וואָס קאָווּשאָוו האָט ענדלעך באַקומען פון די עלטערן און דער שוויגער. דעטאַמע האָט געשריבן וועגן די חברים — וועלכע פון זיי ווו עס אַרבעט אָדער קעמפט, וועגן דעם, אַז ער אַליין נעבעטיקט אויפן דאַך פונעם הויז, אויף דער וואַך, אַז די מאַמע גייט אַרויס דריי מאָל אין מעת־לעת אין אַ קעגנגאַז־מאַסקע צו דיזשורירן אויפן הויף. צו קומען קיין נאָווינסק האָט זיך דער אַלטער קאַטעגאָריש אָפּגעזאָגט. לויט דעם זונס קאַרגע בריוו האָט ער זיך אָנגעשטויסן, אַז ביים זון אויף דער נשמה איז עפּעס נישט אין אָרדנונג, און האָט מיט כעס פאַרגעהאַלטן: „וואָס קרימסטו זיך אַן אויפהער? לויט ווי מיין אַלטער שכל זאָגט מיר, איז אייער נאָכפאָלייטונג — אַ זעלנערישער קריגס־ענין...”

און די שוויגער האָט מיטגעטיילט בקיצור, אַז פון אַ דריטן מויל האָט מען איר איבערגעגעבן: זינע לעבט און איז געזונט, די חברים רופן זיך אָפּ וועגן איר מיט אַ סך הארציקייט, ווי וועגן אַ שטאַנדהאַפטיקן און דרייסטן קעמפער...

באַטמאַנאָוו און זאַלקינד זיינען צוגעקומען צום אָפּריסיקן ברעג, דער האַפן איז געווען פון אונטן. ס'איז אויסגעקומען אַראָפּצופאָרן פון דער הייך אין אַ זיצנדיקער פּאָזיציע. זאַלקינד האָט געוויזן אַ ביישפּיל. אויפֿ־הייבנדיק אַ ווייסן וואָלקן, האָט ער דורכגעגראָבן אַ קאַנאַווע אינעם שניי. נאָך אים האָט זיך, לאַכנדיק, אַראָפּגעלאָזט באַטמאַנאָוו.

דער אַדון האָט נאָך אַלץ זיך קעגנגעשטעלט דער קראַפט, וואָס האָט אים געקאָוועט. דער אומענדלעכער, ווי פון צאָרן, שוואַרצער וואַסער־שטראָם האָט געטראָגן אויף זיך די אייז־קאַשע רוישנדיק מיט איר ביי די ברעגעס און דעם האַפן. איבערן טייך איז געהאָנגען אַ נישט איינגע־שטילטער טויבלעכער רויש, ווי הונדערטער קאַלאָסאַלע מילן וואָלטן גע־מאָלן דאָס אייז אויף זייערע שטיינער.

אין האַפן זיינען געשטאַנען צוויי באַרזשעס. אויף איינער האָט מען אָנגעלאָדעוועט פּראָוויאַנט — זעק מעל און גרויפּן, פעסער מיט בוימל און פיש, אויף דער אַנדערער — פערד, אינסטרומענטן און טעכנישע מאַ־טעריאַלן. אַ הונדערט אַרבעטער האָבן זיך באַשעפטיקט מיט אָפּרייניקן דעם שניי פון סקלאַדעס און פּלעצער.

אויפֿן בריקל האָט זיך ראַגאָוו געקריגט מיטן עלטסטן פונעם קוטער. יענער האָט זיך אָפּגעזאָגט צו נעמען אויפֿן בוקסיר די באַרזשע, וואָס איר אויפלאָדעווען האָט זיך שוין פאַרענדיקט.

— ביסט בלינד, צי וואָס? דער אַדון קאָן זיך אַ ליאַדע רגע שטעלן, בין איך דאָך דעמלט אַ פאַרלוירענער, — האָט מיט צאָרן געשריגן דער עלטסטער.

— וועסט הונדערט מאָל באַווייזן, פּאָלישטשוק, זיי נישט קיין האָז, — האָט אים ראַגאָוו איינגעשמועסט.

— ער האָט מורא? — האָט, צוגייענדיק, געפרעגט באַטמאַנאָוו. — דאָס איז אַ נויטווענדיקע זאַך, חבר. אויב מיר וועלן ערשט נישט אָפּשיקן די באַרזשע, וועלן מיר שפּעטער מיט בלוט שפּייען.

— שוין, נו, ער וועט פאָרן, — האָט ראַגאָוו געזאָגט.

דער רויטבאַקיקער פּאָלישטשוק האָט אַ קוק געטאָן אויף באַטמאַנאָוון און, שווייגנדיק אַ ווייל, זיך געלאָזן, שאָקלענדיק זיך פון איין זייט אויף דער אַנדערער, צו דעם קוטער. ראַגאָוו האָט געפירט זאַלקינדן און וואַסילי מאַקסימאָוויטשן צום דיזשור־הייזל — אַזוי האָט מען גערופן דאָס שטיבל,

וואָס האָט זיך געטוליעט ביים סאַמע וואַסער. אין דעם ענגן צימערל איז היים געווען פון דעם צעגליטן אייזערנעם אייוועלע.

זיי האָבן נאָך נישט באַוויזן זיך אָנצוואַרעמען, און ראַגאָוו האָט נאָר־וואָס אָנגעהויבן אָפּצוגעבן אַ באַריכט, וואָס ער האָט אָפּגעלאָדעוועט פאַרן מעת־לעת אויף די דריי אָפּגעשיקטע באַרזשעס, — ווי אין שפּיבל איז אַריינגעפאַלן אַ מענטש און גלייך אָנגעהויבן רייסן פון זיך דאָס אָנטועכץ. דער שפּענצער, די הויזן, די ווויליקעס, אַפילו די היטל זיינע זיינען פאַרשטייפט געוואָרן. אונטער אַן אייז־שאָלעכץ. איינגאַנצן אַ בלויער, האָט ער געציטערט און געקלאַפּט מיט די ציין.

— דאָס שיפל „טאַיפון"... איז געבליבן שטעקן אויף דעם זאַמדיקן לאַנדצונג, — האָט ער פון זיך אַרויסגעדריקט ווערטערווייז: — מע דאַרף העלפן... די אַפּאַראַטן צום שווייסעווען... אַמאַנאַל... מכשירים... אַן עולם דאַרט... הונדערט מענטשן. ס'איז אַ פּאַניק... איך אויפן קליינעם שיפעלע האָב זיך איבערגעקערט... כ'האָב געמוזט שווימען.

ראַגאָוו האָט אַ קוק געטאָן אויף באַטמאַנאָוון און איז ווי אַ ווינט אַרויסגעפלויגן פון דיזשור־הייזל. צולויפנדיק צום האַפן, האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש דערזען ראַגאָווס ברייטע פּלייצע אין אַ בלויען מאַט־ראָסן־מאַנטל אויף אַ קוטער, וואָס איז שוין אָפּגעשווומען פון ברעג.

אויף דער באַרזשע האָבן באַטמאַנאָוון אַרומגערינגלט די טרעגער און די קאָמאַנדע פון דעם בוקסיר.

— מיר וועלן אויף צוריק אָפּלאָדעווען, נאַטשאַלניק? — האָט גע־פרעגט דער בריגאַדיר פון די טרעגער.

— אומזיסט האָט מען אונדז אויפגעצוווּנגען צו נעמען אויפן בוק־כיר. אַרנטלעכע מענטשן פאַרנעמען זיך אין דער צייט מיט רעמאָנטירן דעם פלאָט, טרייבן נישט קיין קוטערס דורכן אייז.

באַטמאַנאָוו האָט דערקאָנט אין דעם וואָס רעדט דעם רויטבאַקיקן פּאָלישטשוק, מיט וועלכן ראַגאָוו האָט זיך פריער געקריגט.

— צוריק אָפּלאָדעווען וועט נישט אויסקומען, און בוקסירן האָט מען אויפגעצוווּנגען נישט אומזיסט, — האָט זיי באַטמאַנאָוו געענטפערט.

— עס גייט איצט אונטער אַ שיפל אויף דעם זאַמדיקן לאַנדצונג, ס'זיינען פאַראַן אויף דעם מענטשן און אַ סך פאַרמעגן. ווער איז דער־פאַר פאַראַנטוואָרטלעך? — האָט פּאָלישטשוק געפרעגט.

— דאָס שיפל וועלן מיר פון דער לאַנדצונג אַראָפּנעמען, קאָנסט זיין רויק, כ'האָב אַהין געשיקט ראַגאָוון, ער וועט דעם טייוול פון בלאָטע אַרויסשלעפּן.

דער נאַטשאַלניק האָט אַ קוק געטאָן אויף די געפּרווירענע, נישט־פּריי־לעכע מענטשן, וואָס האָבן אים אַרומגערינגלט.

— קיין פּאַניק מאַכן דערלויב איך נישט! — האָט ער אַ געשריי גע־טאָן. — קוקט נאָר אָן די קינדערלעך! אויב מע זאָל אויף יעדן טריט מיט אַ געוויין אַרויס — וועלן קיין טרערן נישט קלעקן. מאַכט זיך גרייט אָפּ־צושווימען! — האָט ער זיך אַ ווענד געטאָן צו פּאָלישטשוקן.

— איר האָט נישט קיין רעכט צו צווינגען. ס'איז פאַראַן אַ פאַר־באָט פון דעם שטאָטישן אויספיר־קאָמיטעט — האָט דער עלטסטער ביי־דערווידערט.

— איך האָב יאָ דאָס רעכט, בחור. ס'לוינט זיך נישט צו קאָנטראָלירן מיינע רעכט, דו רעדסט נישט צום ענין. כ'וועל דיר איצט גאָר נישט צווינגען, וועסט עס אַליין פאַרשטיין. — באַטמאַנאָוו האָט צונויפגעדריקט און אויפ־געעפנט די געפרווירענע פינגער אין די לעדערנע הענטשקעס. — מיר האָבן אויף די באַצירקן אַ סך מענטשן, דער אחון וועט זיך שטעלן — וועלן מיר שיקן נאָך. און מיט וואָס וועלן מיר זיי שפּייזן? איידער מיר וועלן דורכ־לייגן אַן אייז־וועג איבערן אַדון און צופירן פּראָדוקטן מיט פערד אָדער מיט מאַשינען — וועט אַוועק אַ צייט. און אַרבעטן דאַרפן זיי. אָבער אויף די פּלעצער פעלן אויס אינסטרומענטן, זיינען נישט פאַראַן די סאַמע גיי־טיקסטע מאַטעריאַלן. מיט ליידיקע הענט וועסטו גאָרנישט אויפטאָן. אויך פערד דאַרף מען האָבן — אויף די פּלייצעס וועסטו קיין האָלץ פון וואַלד נישט ברענגען. לויט דיר קומט אויס: אַ כּפּרה די מענטשן, זאָלן זיי אויס־גיין פאַר הונגער, שלעפּן האָלץ פון וואַלד אויף די פּלייצעס, זאָלן זיי נישט אַרבעטן?

— איך זאָג נישט: אַ כּפּרה די מענטשן, — האָט פּאָלישטשוק געזאָגט.

— הייסט עס, אַז דו ווילסט, איך זאָל זיי פון דאָרט אַרויספירן? באַרעכן נאָר, צי קאָן איך אַרויספירן די מענטשן פון דער טייגע און פאַר־לירן צייט איצט, ווען מיר האָבן זי אַזוי קנאַפּ. זיי דאַרפן זיך ערשט איינאָרדענען אויף די באַצירקן, גרייטן זיך צו די ווינטער־אַרבעטן, און ווען דער אַדון וועט זיך שטעלן — מאַכן אַ וועג אויפן אייז. צי אפשר האָסטו צוגעטראַכט אַן אַנדער אויסוועג פון דער לאַגע?

וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט גערעדט באַפעלעריש און רויק. פּאָליש־טשוק איז אין כעס געוואָרן:

— מאַכסט חוזק פון מיר, נאַטשאַלניק! איך האָב גאָרנישט צוגע־טראַכט. און אויפקלערן מיר איז אויך נישט נייטיק: כ'בין געפאָרן צו די באַצירקן, געזען די מענטשן, גערעדט מיט זיי. זיי וועלן בשום־אופן נישט דורכהאַלטן.

— זיי וועלן דורכהאַלטן, אויב מיר וועלן זיי שנעל ברענגען די צוויי באַרזשעס. — וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט באַטראַכט די מענטשן און מיטאַמאָל אויסגעשאָסן: — איר שרעקט זיך, צי וואָס?

— ס'איז קיין חידוש נישט, מיר שרעקן זיך, — האָט זיך עמעץ פון עולם מודה געווען. — סיי דאָס פאַרמעגן וועט פאַרלוירנגיין, סיי מיר אַליין וועלן אומקומען. איר צווינגט אונדז צו טאָן אַ שווערע זאַך, אַן אוממעגלעכע.

— כ'האָב נישט געוווסט, אַז אייך דאַרף מען נאָר לייכטע זאַכן פאַרגעבן, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט און צוגערופן פון עולם דעם, וועלכער האָט אים דערוווידערט. — ווי מיינט איר, אונדזערע חברים אויפן פראָנט פאַרגיט מען זייער לייכטע זאַכן? שעמען וואָלט איר זיך געמעגט — ער האָט זיך נאָכאַמאָל געווענדט צו פּאָלישטשוקן: — שווימט אָפּ, איך וועל פאָרן מיט אייך ווי דער אָנפירער.

— ס'איז נישט קיין ענין, — האָט זיך פּאָלישטשוק אָפּגעזאָגט נאָך אַ וויילע שווייגן. — ס'פּאַסט נישט, דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג זאָל באַגלייטן יעדע באַרזשע. — דער עלטסטער האָט אַרויפגעצויגן די הענטשקעס, — יעדע ווי אַ לאָפּעטע די גרייס — וועלכע ער האָט געהאַט אַראָפּגענומען אין דער היץ פון געשפּרעך, און אָנגערוקט די היטל.

— זיינען דאָ פאַראַן קאָמוניסטן צווישן אייך? — האָט אַ געשריי געטאָן זאַלקינד: ער איז אויך אַרויפגעקומען אויף דער באַרזשע מיט אַ גרופּע מענטשן. — די קאָמוניסטן מיט מיר וועלן פירן ביידע באַרזשעס.

— וואָס רעדט איר דאָס, מיכאַיל באָריסאָוויטש! — האָט וויינעריש אַ געשריי געטאָן פּאָלישטשוק. — איך בין אַן אומפּאַרטייישער, איז דאַרף מען מיך פון קאָן אַרויסטרייבן, וואָס? און דערנאָך וועל איך אין שטאָט זיך נישט קאָנען ווייזן: אָנשטאָט פּאָלישטשוקן האָט זאַלקינד געפירט די באַרזשעס אויפן אַדון! גיי אַראָפּ!

דער עלטסטער האָט אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט צו זיין קאָמאַנדע. די בוקסירלייט זיינען גלייך נאָכן עלטסטן אַראָפּגעלאָפן מיטן בריקל, הויך קלאַפּנדיק מיט די פיס.

קאַפּיטל זיבן

ווי זיי האָבן זיך צעטיילט מיט די פליכטן

דער אָנהויב פון דער בויונג איז אויסגעפאַלן אום ווינטער — אין דעם איז באַשטאַנען די באַזונדערע שווערקייט פון דער לאַגע. לויט אַלע טעכנישע געזעצן איז נישט רעקאָמענדירט געוואָרן צו בויען אַ נאַפט־לייטונג אין די באַדינגונגען פון ווינטער. יעדנפאַלס האָבן אָנגעזעענע אויסלענדישע ספּעציאַליסטן, וואָס אויף זייער אויטאָריטעט האָט זיך גרובּ־סקי אָפּט סומך געווען, געהאַלטן אַזאַ זאַך פאַר נישט דערלאָזלעך. באַט־מאַנאָווס שטאַב איז ווי געבליבן נישט אַנדערש צו טאָן, נאָר מסכּים צו זיין אויף אַ לאַנג זיצעניש אין די קאַבינעטן, אָפּטרעטן די טראַסע אָן אַ קאַמף די ווינטן און די בוראַנעס.

נאָר דאָס וואָלט באַדייטן אונטערשרייבן זיך אויף גרובסקיס באַריכט וועגן דער אומרעאַלקייט פון דעם רעגירונגס־טערמין. פון די צוועלף חדשים, וועלכע זיינען באַשטימט געוואָרן אויף אויסצולייגן די נאַפט־לייטונג, האָט נישט ווייניקער פון זיבן פאַרנומען דער ווינטער — ווי־זשע האָט מען זיך געקאָנט פון זיי אָפּזאָגן? באַטמאַנאָוו און זיינע געהילפן האָבן זיך נישט געקליבן אָוועקצולייגן דאָס געווער, און במילא איז די ליניע פון זייער האַנדלונג באַשטימט געוואָרן פון זיך אַליין: נישט שוינען דעם ווינ־טער קיין איין חודש, קיין איין וואָך, קיין איין טאָג — פּשוט נישט לייגן אויף אים קיין אַכט! פונדעסטוועגן איז נישט אַזוי לייכט צו פאַרגעסן דעם ווינטער. ווי נאָר ער האָט זיך אָנגעהויבן, האָט ער שוין געבראַכט פאַר די בוי־אַרבעטער אָן אַ שיעור קלאָפּאָטן.

ס'איז פאַרביי דער ערשטער שנייפאַל — און וויפל איז נאָך געווען צו דערוואַרטן! — און די נאָרמאַלע אַרבעט פון דער פאַרוואַלטונג און אויף די פּלעצער איז געשטערט געוואָרן, ס'איז אויסגעקומען זיך צו פאַר־נעמען אויסשליסלעך מיטן אָפּרייניקן די וועגן. אַ פּשוטע זאַך — דאָס אָפּשיקן עטלעכע באַרזשעס אויף די באַציִרקן — איז פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַ קאָמפּליצירטן ענין. ראַגאָוו, וועלכער האָט זיך געוואָרפן ראַטעווען די באַרזשע, וואָס איז שטעקנגעבליבן אין מיטן דעם אַדון, האָט זיך ביז היינט נישט אומגעקערט, — און מ'האָט קלאָר נישט געוווסט, ווו ער אַליין איז און די באַרזשע מיט די מענטשן. דורך דער לעבעדיקער פּאָטשט איבערן טייך איז דערגאַנגען פון אים אַ מינדלעכע ידיעה: „פון דעם לאַנדצונג האָבן מיר זיך אָפּגעריסן, מיר זיינען געפאָרן ווייטער". דער

גורל פון די לעצטע צוויי באַזשעס, וואָס פּאַלישטשוק האָט בוקסירט, איז אויך געווען אומבאַוווּסט. די בוי־אַרבעטער זיינען געבליבן לחלוטין אָן וועגן צו די באַצירקן: דער וואַסער־וועג האָט זיך פאַרענדיקט, דעם ווינטערדיקן — איבערן אייז האָט מען ערשט געדאַרפט מאַכן. דאָס איינציקע פאַרקער־מיטל מיט דער טראַסע איז איצט געווען דער אַעראָפּלאַן, אָבער אויך ער האָט בלויז געקאָנט אַראָפּוואַרפן פּאָטשט אויף די באַצירקן — אַן אָרט, ווו צו לאַנדן איז נישט מעגלעך געווען צו געפינען.

דער אַדון איז דורכויס ווייס געוואָרן, האָט זיך לויטן קאָליר אויסגעגליכט מיט די ברעגעס. ווען מע האָט זיך שאַרף איינגעקוקט, האָט מען געקאָנט באַמערקן די פּאַמעלעכדיקע באַוועגונג פון דער אייז־אויבערפלאַך, וואָס איז געצויגן געוואָרן פון דער וואַסער־קראַפט; פאַרקאָוועט אין אַ פּאַנצער, האָט זי זיך נאָך אַלץ נישט אונטערגעגעבן.

קוקנדיק כסדר אויפן טייך, האָט באַטמאַנאָוו דיקטירט זיין ערשטן באַפעל אויף דער בויונג. ער האָט אַנטהאַלטן די טאַקטיק פון דעם קאַמף מיט דעם אָנגעקומענעם ווינטער: זיך גרייטן צו לאַנגע פרעסט, קיין שעה נישט פאַרלירנדיק; זיך באַזאָרגן מיט הייץ־מאַטעריאַל, פאַרקלעפּן די וווינונגען, פאַרריכטן דאָס ווינטערדיקע אָנטועכץ און שוכוואַרג; אויפבויען אויף די באַצירקן דאָס אַלץ, וואָס איז נויטווענדיק פאַר דעם שווערן לעבן אין דער טייגע — באַראַקעס און ערד־שטיבלעך, בעקערייען און קאַרקיכן, בעדער און וואַשערייען, סקלאַדעס און קלובן; ווען דער אַדון וועט זיך שטעלן — אָפּרייניקן אַן אייז־וועג איבערן טייך און פון אים — צוגענג צו דער טראַסע; אויף דעם אייז־וועג אומאויפהערלעך צעפירן פון די סקלאַדעס אויף די באַצירקן איבער דער גאַנצער ליניע פּראָוויאַנט, רערן, אויסשטאַטונג, טעכנישע מאַטעריאַלן.

צום באַפעל איז בייגעלייגט געוואָרן אַן אינסטרוקציע. עס האָט זי צוזאַמענגעשטעלט אַ קאָמיסיע פון דערפאַרענע מענטשן. ס'איז אין איר פאַרויסגעזען געוואָרן אַלץ: מיט וואָס אָנצופילן די מאַטראַצן, אויף וואָס פאַר אַן אופן פירן דעם פּישפּאַנג אונטערן אייז פונעם אַדון, ווי אַזוי צוצוגרייטן און איינצונעמען אַן עסענץ פון נאָדלבלעטער קעגן סקאָרבוט, ווי צו מאַכן אויפשיטן לעבן פונדאַמענטן, ווי צו פאַרשטאָפּן די שפּאַלטן פון די קאָרידאָרן און איינהאַלטן די וואַרעמקייט אין די באַראַקן.

דעם באַפעל האָט מען אָפּגעשיקט אויף דער טראַסע מיט אַן אַעראָפּלאַן. גלייכצייטיק האָט זאַלקינד אַרויסגעשיקט אַ בריוו וועגן צוגרייטן אַ פּאַרטיי־קאָנפערענץ, וואָס ווערט באַשטימט אויף די ערשטע טעג נאָוועמבער. אין לעצטן מאָמענט, ווען דער אַעראָפּלאַן איז שוין גרייט געווען זיך אויפצוהייבן אין דער לופט, האָט דער פּאַרטאָרג באַשלאָסן אליין צו

פליען. אָבער אַראָפּצולאָזן זיך האָט זיך אין ערגעץ נישט איינגעגעבן, און זאַלקינד האָט זיך אומגעקערט בלויז נאָך אַ שפּאַציר אין דער לופט. דאָס האָט אים גענערוועט.

— איך באַדויער זייער, וואָס מיין אַרויספּלי האָט זיך נישט איינגעגעבן — האָט ער אין אָוונט געזאָגט באַטמאַנאָוון און בערידזען. — עס גלוסט זיך מיר איצט זיין צוזאַמען מיט די מענטשן אויף דער טראַסע. טוט נאָר בלויז אַ טראַכט, וואָס זיי מוזן איצטער איבערטראָגן!

בערידזע האָט מיטפילנדיק צוגעטאַקעוועט. באַטמאַנאָוו, וועלכער האָט דורכגעקוקט די באַפעלן, וואָס זיינען אָנגעקומען פון דער הויפּט־פאַרוואַלטונג און דעם פאַלקאָם, האָט אויפגעהויבן דעם קאָפּ און אויפמערקזאַם אַ קוק געטאָן אויפן פאַרטאָרג.

— מיט דיין אַרויספּלי האָסטו געצאָלט אַ צינז דיין שטימונג, און איך באַדויער נישט, וואָס ער האָט זיך נישט איינגעגעבן, — האָט ער געזאָגט. — איך צווייפל נישט, אַז ווען דו וואָלסט פאַרבראַכט אויף אַ וועלכן־ס׳איז באַצירק אַ טאָג פופצן — וואָלט פון דעם אַרויסגעקומען אַ נוץ, אָבער דו ביסט דאָך דער פאַרטאָרג נישט פון איין באַצירק, נאָר פון צוועלף באַצירקן. איך חזר איבער צום הונדערטסטן מאָל און וועל דאָס זאָגן אַזוי לאַנג, ביז וואַנען איר וועט עס נישט באַנעמען: דאָס סאַמע עיקר־דיקסטע פאַר דער בויונג איז אין איצטיקן מאָמענט — שאַפן אַ צילאָנגעשטעלטן, פעסטן, אַרבעטס־פעיִקן שטאַב. אָט שרייבט וועגן דעם זעלבן דער פאַלקאָם, פאַררופנדיק זיך אויפן ביישפּיל פון דער דורכגעפאַלענער בויונג 215. — באַטמאַנאָוו האָט גענומען איינעם פון די באַקומענע באַפעלן און צוגעוואָרפן זאַלקינדן. — זיך לאָזנדיק באַהערשן פון דער שטימונג, זיינען מיר ביידע שיר נישט אָפּגעשוווּמען מיט דער באַרזשע אָנשטאָט פאַלישטשוקן. אַ נס, וואָס ביי דעם דאָזיקן בחור האָט נאָך געקלעקט פאַרשטאַנד אונדז אָפּצוהאַלטן. ווען נישט, וואָלט די בויונג פאַרבליבן אָן אָנפירער. צי מיינסטו, אַז מיר ווילט זיך נישט אויף דער טראַסע? נו־אָט, לאָמיר זיך לאָזן באַהערשן פון דער שטימונג און זאַלבעדריט זיך אַ לאָז טאָן אַהין. מיר וועלן זיך באַזעצן אויף אַ באַצירק און נעמען באַלעבאַטעווען. צו וואָס וועלן מיר זיך דערשלאָגן? דערצו, וואָס פון אַ נאַטשאַלסטווע פון דער גאַנצער בויונג וועלן מיר זיך פאַרוואַנדלען אין אַ נאַטשאַלסטווע פון בלויז איין באַצירק...

איבעררייסנדיק די דאָזיקע סאַרקאַסטישע טיראַדע, האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש אַנידערגעלייגט דעם באַפעל אויפן אָרט. זאַלקינד און בערידזע האָבן געשוויגן. און באַטמאַנאָוו האָט זיי שוין גוטמוטיק פאַרשפּראָכן:

— האָט געדולד, די צייט וועט קומען — מע וועט אייך פּראָסט־פּשוט נישט אַריינלאָזן אין דער פאַרוואַלטונג, איר וועט ווינען אויף דער טראַסע.

דער פאַרטאָרג און דער הויפּט־אינזשיניער האָבן אַליין פאַרשטאַנען די ריכטיקייט פון באַטמאַנאָווס ווערטער. זיי האָבן באַגלייך מיט אים גע־מאַכט אַלע אָנשטרענגונגען געהעריק איינצושטעלן די אַרבעט פון דער פאַרוואַלטונג. און זי איז מיט יעדן טאָג אַלץ מער ענלעכער געוואָרן צון אַ גוט־אַרבעטנדיקן שטאַב. אין דעם דאָזיקן שטאַב האָבן באַטמאַנאָוו, זאַל־קינד און בערידזע פאַרגעשטעלט מיט זיך דריי צענטערס, פון וואַנען די ענערגיע איז געגאַנגען, ווי פון אַקאָמוליאַטאָרס, צו די רינגען פונעם אַפּאַראַט.

איינמאָל האָבן זיי אין אַ געשפּרעך, טרייבנדיק שפּאַס, פונאַנדערגע־מיילט צווישן זיך די פליכטן אַזוי:

— איך האָב אַ שוואַרצע אַרבעט: רייניקן דעם שניי, דינגען זיך מיט ליבערמאַנען, שפּייזן און אָנטאָן די מענטשן, האַלץ פאַרגרייטן וכדומה. ווען כ׳וועל ענדיקן מיט די דאָזיקע קלייניקייטן, וועל איך מיר אַוועקגיין אויף אַ זייט, קנאַקן באַניעקערן און זיך צוקוקן, — האָט געזאָגט וואַסילי מאַקסימאָוויטש.

— און מיין אַרבעט איז נאָך פּשוטער... פירן שמועסן מיט די מענטשן, פאַרווילן זיי צו ביסלעך, עס זאָל זיי נישט זיין אומעטיק, — האָט זיך אין זיין טאָן אָפּגערופן זאַלקינד.

בערידזע האָט זיך, ווי אַ פּאַרמשפּטער, אַ קלאַפּ געטאָן איבערן האַלדז־און־נאַקן:

— און דאָס איבעריקע, הייסט עס, וואַליע איך אַרויף אויף זיך, און גיי, פערדל, אין שפּאַן!

אין באַטמאַנאָווס „שוואַרצער" אַרבעט האָט אַ סך פאַרנומען די באַזאָרגונגס־אָפּטיילונג. צו עטלעכע מאָל אין טאָג פלעגט ער אַרויסרופן צו זיך ליבערמאַנען און אים אונטערטרייבן מיט אָפטע טעלעפאָנען. דער אינטענדאַנט האָט זיך געכאַפּט פאַרן גרויסן געלן קאָפּ און פלינק געש־לעפּט צו אים פאַרצייכנונגען, באַשטעטיקונגען, באַריכטן. אויספאָרשנ־דיק די ציפערן, איז באַטמאַנאָוו דערגאַנגען דעם אמת. ס׳האָט אים אומאָנ־גענעם איבערראַשט דאָס היפּשע אויספעלן פון אָנטועכץ אויף די באַצירקן.

— איר האָט באַגעגנט דעם ווינטער אין טרוסיקעס! — האָט ער געזידלט ליבערמאַנען. — פאַר די נייע רעזערוון אַרבעט־קראַפט — זיי דאַרפן איינגיכן אָנקומען — האָט איר נישט, נישט קיין וואַרעם אָנטועכץ, נישט קיין שוכוואַרג. אויף דער טראַסע וועלן די פרעסט איינגיכן אַ נעם

מאָן ביז פּערציק־פופציק גראַד. מיט וואָס האָט איר בדעה אָנצוטאָן און באַשוכן די מענטשן?

ליבערמאַן האָט געבראַכט צו שלעפּן אַ דיקע טעקע מיטן אויפשריפט: „פּערזענלעכע קאָרעספּאָנדענץ” און באַוויזן אַ הדריי צענדליק באַריכטן, וואָס ער האָט דערלאַנגט דעם געוועזענעם נאַטשאַלניק פון דער בוויונג.

— זעט איר, איך האָב געשריבן: ס'פעלן אויס אָנטועכץ און שוכוואַרג, מירן פאַרבלייבן אויפן ווינטער נאַקעטע. די געוועזענע אָנפירערשאַפט האָט קיין זאַך נישט גענומען אין אַכט.

— איר טייטלט בעסער נישט אויף דער אַלטער אָנפירערשאַפט. צו וואָס האָט איר זיך דאָס פאַרגרייט מיט דער דאָזיקער אָנגעשוואָלענער טעקע — כדי אויף יעדן פאַל זיך צו פאַרזיכערן מיט פאַפּירלעך? דאָס איז אַ מיאוסער עסק. ווען ס'וועט אויסקומען צו זיין פאַראַנטוואָרטלעך פאַר די זינד, וועלן נישט העלפן אַפילו קיין הונדערט טאָן פאַרשריבן פאַפּיר. כדי עס זאָלן זיך ביי אייך נישט שאַפן קיין אומזיסטע אילוזיעס, וועל איך אייערע ווערק פאַרבאַהאַלטן צום אָנדענק. — באַטמאַנאָוו האָט ווירקלעך באַהאַלטן די טעקע אין סייף. — מיט מיר, רעקאָמענדיר איך אייך, נישט צו פאַרנעמען זיך מיט אַזאַ פּערזענלעכער קאָרעספּאָנדענץ, איר ריזיקירט צו באַקומען פאַר יעדן ראַפּאָרט אַ שלעכטע שטימונג אויף אַ וואָך. ענטפערט פונדעסטוועגן: מיט וואָס וועט איר אָנטאָן און באַשוכן די מענטשן?

— מאַמינקע טייערע! פון וואַנעץ־זשע זאָל איך עס נעמען? אויפן באַזאַר וועסטו עס נישט קויפן, און דער צענטער שיקט נישט!... איך בעט אייך אונטערשרייבן אַ טעלעגראַמע צו דער הויפּט־פאַרוואַלטונג.

ליבערמאַנס טעלעגראַמע האָט געבעטן הילף: „ס'האָט זיך געשאַפן אַ קאַטאַסטראָפאַלע לאַגע מיטן באַקליידן אויסצומיידן די נאַקעטקייט און באָרוועסקייט פון די אַרבעטער וואָס באַדראָט מיט אַרונטעררייסן די בויונג שיקט שפּענצערס וואַטענע הויזן מאַטראָסן־מאַנטלען פעלצלעך ווויליקעס”.

— הומאָריסט איר איינער, איר אומגעראָטענער יורש פון מאַרק טווען, — באַטמאַנאָוו האָט צעריסן די טעלעגראַמע. — פאַרוואָס לייענט איר נישט קיין צייטונגען?

— איך לייען... די „פּראַוודאַ”... די „איזוועסטיאַ”... די אָרטיקע צייטונג...

— איר לייענט נישט, ס'איז נישט אמת. דער וואָס לייענט אַ צייטונג, וואָלט נישט פאַרפאַסט קיין טעלעגראַמע מיט אַזאַ נוסח, ווי אייערע. נאָט אייך אַ צייטונג, קוקט אַריין, וואָסער ענין ס'איז געווידמעט אַ גאַנ־

צע זייט. — וואסילי מאַקסימאָוויטש האָט דעם אינטענדאַנט אויסגעקש־טרעקט א ציטונג.

— „לאָמיר דורכפירן א זאַמלונג פון ווארעמע זאַכן פאַר די זעלנער פון דער רויטער אַרמיי”, — האָט ליבערמאַן איבערגעלייענט אויף א קול.

— זאַלקינד אָרגאַניזירט א זאַמלונג פון זאַכן צווישן די מיטאַרבע־טער. מע דאַרף אים העלפן. טיילט אויס פון די נייע פעלצלעך, וווּיליקעס און היטלען א העלפט פאַר דער רויטער אַרמיי.

— מאַמינקע טייערע! ווי קאָן מען דאָס! — האָט זיך ליבערמאַן דער־שראָקן. — ביי אונדז אליין פעלט דאָך אויס. איר האָט נאַר־וואָס געזאָגט: די מענטשן זיינען נאַקעט.

— צווינגט מיך נישט איבערצוחזרן. אָפּגעבן! איר אַנטוישט מיך זייער, ליבערמאַן. אין אָנהייב האָט איר זיך מיר אויסגעדאַכט פאַר א מענטשן מיט א ברייטן שוווּנג, און אין דער ווירקלעכקייט — זייט איר א מאַגאַזינער, א קמצן, נישט קיין באַזאָרגונגס־נאַטשאַלניק. אייער גאַנצע איניציאַטיוו ווערט אויסגענוצט, ווייזט אויס, אויף צו פאַרפאַסן אומנוצ־לעכע ראַפּאָרטן. ביי אייך אונטער דער נאָז געפינען זיך לאַגערן מיט אָנ־טועכץ און שוכוואַרג, פאַרוואָס אינטערעסירט איר זיך נישט מיט זיי?

— ווו זיינען די לאַגערן? — האָט ליבערמאַן א דריי געטאָן מיט דער היפּשער פרישטשעוואַטער נאָז.

— כ'האָב זיך אָפּגעשמועסט מיט די מיליטערישע, זיי גיבן אונדז אַלט אָנטועכץ — פון דעם וועט איר מוכל זיין אויפצונייען ווינטער־אָנטועכץ פאַר אונדזערע אַרבעטער. פאַרט קיין רובעזשאַנסקי און לאָז־דעוועט אויף דאָס פאַרמעגן. און צווייטנס: אָרדנט איין א גרויסן שניידעריי־וואַרשטאַט. זוכט אויף א לאָקאַל. זאַלקינד האָט צוגעזאָגט צוצוציען די שטוב־באַלעבאָסטעס. אין א וואָך אַרום דאַרף דער וואַרשטאַט אַרבעטן.

באַטמאַנאָוו האָט באַשלאָסן אָפּצוטיילן די שפּייז־און באַקלייד־באַ־זאָרגונג פון דער טעכנישער, ווייל ליבערמאַנס באַלעבאַטישקייט איז געווע; א צו ברייטע — פון א טשוואַק ביז אייל. אָבער די אָרגאַניזירונג פון דער נייער אָפּטיילונג פאַר טעכנישער באַזאָרגונג האָט זיך פאַרהאַלטן צוליב דעם, וואָס ס'האָט זיך נישט געפונען אונטער דער האַנט דער מענטש, וועלכער זאָל זיך קענען שטעלן אין איר שפּיץ.

— מאַמינקע טייערע, מיר האָבן לחלוטין נישט קיין באַזאָרגונגס־מיטאַרבעטער, — האָט זיך ליבערמאַן געקלאָגט. — אינזשעניערן זיינען דאָ א סך, טעכניקער נאָך מערער, עקאָנאָמיסטן א גוזמא — קיין באַזאָר־גונגס־אַרבעטער זיינען נישטאָ. און מיין אָפּטיילונג זיינען פאַראַן — אָדער

שוטים, אָדער זשוליקעס. קיינער וויל נישט אַרבעטן, אַלץ מוז מען טאָן אַליין. נאָר איך בין ווייט נישט קיין יוליוס צעזאַר.

ווי אַן ענטפער אויף דער דאָזיקער טענה האָט באַטמאַנאָוו באַמערקט:

— איר האָט מיר דערמאָנט אַן אַלטן אַנעקדאָט. איינער אַן אָרדי־נאַנס האָט געפּריידיקט אַ טעאָריע ענלעך צון אייערער: די גאַנצע וועלט זאָל באַשטיין פון צוויי טיילן. איין טייל — דער אָרנטלעכסטער — דאָס איז זיין וווילגעבוירן דער אָפיצער און ער — דער אָרדינאַנס. די צווייטע טייל — זשוליקעס, לײדאַקעס און שוטים. דער דאָזיקער אָרדינאַנס איז אייער דירעקטער אידעישער לערער.

אומדערוואַרט האָט זיך אָפּגעזוכט אַ נאַטשאַלניק פאַר דעם נייעם אָפּטייל, און דאָס גראָד צווישן די אַרבעטער, וועלכע ליבערמאַן האָט באַרעדט.

וואַסילי מאַקסימאָוויטש איז אָפּט אַריינגעקומען אין די אָפּטיילן, זיך צוגעקוקט צו די מענטשן. אין אַ שפּעטער ביינאַכטיקער שעה פלעגט זיך אים פאַרוועלן קאָנטראָלירן, וועער עס איז, חוץ אים, פאַרבליבן אין דער פאַרוואַלטונג.

כמעט אין אַלע צימערן איז שוין געווען פינצטער און ליידיק, בלויז אין די קאַבינעטן פון זאַלקינדן, בערידזען, קאָוושאָוון, גרעטשקינען און פילימאָנאָוון איז נאָך געווען ליכטיק, און ס׳האָבן זיך געהערט שטימען. אין דעם באַזאָרגונגס־אָפּטייל האָט אַ שיינער רויטבאַקיקער בחור מיט גע־קרייזלטע האָר געשמועסט אין טעלעפאָן, וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט נאָך פון קאָרידאָר געהערט זיין שטים. עס איז געגאַנגען אַ געשפּרעך, ווי מע זאָגט, אַ היציקס, און, ווייזט אויס, מיט ליבערמאַנען, וועלכער איז אין דער צייט געווען אין רובעזשאַנסק.

— איר זענט לויט אייער כאַראַקטער אַן אַקטיאָר, נישט קיין באַזאָר־גונג־אַרבעטער! איך זאָג, איר זייט אַן אַקטיאָר, איר האָט ליב צו שפּילן, זיך פאַרשטעלן, פאַרשטעלן מיט זיך אַ גרעסער פאַרזענלעכקייט, ווי איר זענט עס אין דעראמתן! — האָט דער בחור געשריגן אינעם טעלעפאָן־רערל. — די אַפּלאָדיסמענטן, וואָס עס באַקומט אייער ברודער לאַזאַר ליבער־מאַן, לאָזן, אייך נישט רוען. וואָס? איר הערט נישט? איר האָט נישט ליב אַזעלכעס צו הערן! און צווישן מיינע ברידער איז קיין אַרטיסט נישט פאַראַן, און איך נייטיק זיך נישט אין קיין הויכן רום. איך זאָג, מיר פעלט נישט קיין רום. איך וואָלט וועלן פאַרבלייבן אַ באַזאָרגונג־אַרבעטער. מיר שטעלט פולשטענדיק צופרידן די דאָזיקע קליינע ראָל אין דער געשיכ־טע! — אויסהערנדיק, וואָס ליבערמאַן האָט אים געענטפערט, האָט דער בחור ווייטער גערעדט: — איך וועל זיך צעשיידן מיט אייך אָן טרערן און

יאָמער! איך וועל אפילו אויסטרינקען אַ גלעזל בראָנפן פאַר פרייד! פאַר מיר זאָרגט זיך נישט, איך וועל זיך איינאָרדענען. כ'וועל גיין צו באַטמאַנאָוון, ער, זאָגט מען, געפינט פאַר יעדן אַרבעט... און איר שרעקט מיך נישט, כ'בין נישט קיין יינגעלע. בעסער באַדענקט איר זיך אַליין — אייער יאַקאָוו טאַראַסאָוויטש איז אַוועקגעפאָרן, עס זיינען נישט געבליבן קיין באַשיצער פון אייער קונסט!...

באַמערקנדיק באַטמאַנאָוון, וועלכער איז געשטאַנען אין דער טיר, איז דער בחור אויפגעשפּרונגען, זיך אויסגעגלייכט און פאַרגעסן דעם טעלעפאָן.

— ווער זענט איר? — האָט באַטמאַנאָוו געפרעגט.

— פעדאָסאָוו, דער פאַראַנטוואָרטלעכער באַאַמטער פאַר דער טעכנישער באַזאָרגונג.

— פאַרוואָס קען איך אייך נישט?

— צווישן אייך און די געוויינלעכע אַרבעטער שטייען צייטנווייז די נאַטשאַלניקעס פון די אָפּטיילן. אונדז, די באַזאָרגונג־אַרבעטער, זעט מען נישט אַרויס פון הינטער ליבערמאַנס פיגור. — פעדאָסאָוו האָט געענטפערט, קוקנדיק באַטמאַנאָוון גלייך אין די אויגן אַריין.

— יאָ, ער האָט אַ פעסטן גוף, — האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש מסכים געווען. — אין שייכות מיט וואָס האָט איר מיך דערמאָנט אין אייער ענערגישן געשפּרעך?

— כ'האָב זיך געקליבן אייך בעטן, איר זאָלט מיר געבן אַן אַרבעט, וואָס איז נישט געבונדן מיט ליבערמאַנען. ס'האָבן מיך דערעסן די דאָזיקע דעקאָראַציעס: מיר אַרבעטן שלעכט, אָבער — מיר זעען אויס גוט, מיר באַמיען זיך נישט צו אַרבעטן בעסער, אָבער — מיר באַמיען זיך אויסצוזעען אימפּאָנירנדיק. מיר נאַרן אייך אָפּ מיט מוטיקע ראַפּאָרטן לויטן מיליטערישן נוסח: „שוין אויסגעפילט... שוין דערגרייכט... שוין געפאָדערט...״ אין דער ווירקלעכקייט איז אַלץ אין אומאָרדנונג, ס'איז גאָרנישט געטאָן געוואָרן, ס'איז גאָרנישט אויסגעפילט געוואָרן. די באַזאָרגונג איז אַן אַ פּלאַן. די באַצירקן שרייען געוואַלד, מיר באַרויקן זיי, מיר האַלטן אין איין ליגן זאָגן. אַ סך מאַטעריאַלן פעלן אויס, מעגלעך, אַז זיי זיינען נאָך דערוויילע טאַקע נישט נייטיק, נאָר אינגיכן וועלן זיי נייטיק זיין, און דעמלט וועלן איבעררייסן אין דער אַרבעט זיין אומפאַרמיידלעך. ס'זיינען נויטווענדיק אויסערגעוויינלעכע מאָסמיטלען, מיר אָבער פאַרפאַסן פּאַפּירלעך, כדי זיך צו פאַרסטראַכירן...

פעדאָסאָוו האָט זיך אַראָפּגעריעדט מיט איין אָטעם, ווי אַ מענטש, ביי וועלכן דאָס האַרץ איז אָנגעווייטיקט. דאָס טעלעפאָן־רעדל, וואָס ער

האָט אָוועקגעלייגט, האָט געוואָרטשעט און געשיפּעט. באַטמאַנאָוו האָט עס גענומען און צוגעלייגט צום אויער.

— האַלאָ, פּעדאָסאָוו, איך פּרוּוועט אייך צו גיין צו באַטמאַנאָוון! — האָט ליבערמאַן געשריגן ביים צווייטן עק דראָט. — מאַמינקע טייערע, צו וואָס אַרויסטראָגן דאָס מיסט פון שטוב? מיר האָבן זיך אַ ביסל אויסגעזידלט, ווועלן מיר זיך איבערבעטן. מאַלע וואָס עס מאַכט זיך! איך פּאַרזיכער אייך, עס האָט קיין זין נישט קאַליע צו מאַכן די באַציִונגען מיט מיר, — ליבערמאַנס שטים האָט געקלונגען האָניק־זיס.

— ליבערמאַן, — האָט באַטמאַנאָוו אַריינגערעדט אין רעדל, — ס'האָט זיך ווירקלעך אַרויסגעוויזן אַ היפּש ביסל מיסט אין אייער הויז, ווי נאָר איך בין אַריינגעקומען בין איך גלייך דערטרונקען געוואָרן דערין. איר הערט מיר? — ליבערמאַן האָט זיך נישט אָפּגערופן. ער איז אוודאי צעמישט געוואָרן פון דעם נאַטשאַלניקס אומדערוואַרטעטן אַריינמישן זיך אין דעם טעלעפאָן־געשפּרעך. — פּאָרט אַרויס קיין נאָווינסק, איך וועל אייך דאָ דערפּרייען: ס'האָט זיך אָפּגעזוכט אויפן ערדקיילעך נאָך אַ באַזאָרגונג־אַרבעטער, חוץ אייך, און דערצו נישט קיין שוטה און אויך, דאַכט זיך, נישט קיין זשוליק. יענער לערער אייערער, דער אָרדינאַנס, האָט אייך דעם קאָפּ פאַרדרייט.

ווען ליבערמאַן האָט זיך אומגעקערט פון רובעזשאַנסק, האָט באַטמאַנאָוו, נישט אָפּלייגנדיק, אַדורכגעפירט דאָס פונאַנדערטיילן דעם באַזאָרגונג־אַמט אויף צוויי טיילן. אַרויסרופנדיק צו זיך ביידע באַזאָרגונג־אַרבעטער, האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש בעראָניס פאָרגעשטעלט פּעדאָסאָוון פאַר ליבערמאַן:

— באַקענט זיך, און לאָמיר אַ גראָב טאָן אין אייער מיסט.

פּעדאָסאָוו האָט אויספירלעך דערציילט, ווי די באַצירקן זיינען באַזאָרגט. ער איז קיין איין מאָל נישט אַרויסגעטרעטן קעגן זיין געוועזענעם נאַטשאַלניק, האָט זיך קיין איין מאָל אויף אים נישט פאַררופן, נאָר אַלץ וואָס ער האָט געזאָגט האָט ווי געשמיסן ליבערמאַנען איבערן פּנים.

אַ סך זאַכן האָבן אויסגעפעלט אויף דער בויונג: רערן, ריגלען, מאָטאָרן, אַפּאַראַטן צום שווייסעווען, עלעקטראָדן צום שווייסעווען, אונטערוואַסער־קאַבעל, און אַנדערע מאַטעריאַלן. פּעדאָסאָוו האָט געהאַלטן פאַר זיך לאַנגע רשימות, און ס'האָט זיך נישט פאַרגעזען קיין סוף צו די מאַטעריאַלן, וואָס פעלן אויס. יעדער נאָמען פון פּעדאָסאָווס צעטל האָט געהאַט זיין פאַרוויקלטע געשיכטע. די רערן, ריגלען און די אויסשטאַטונג־טיילן פון די פּאָמפּעסטאַנציעס זיינען אָפּהענגיק געווען פון די באַשטעלונגען דורכן פּאָלקאָם פון אויסערלעכן האַנדל, און ס'איז נישט געווען קיין האָפענונג,

מע זאָל זיי שנעל באַקומען. טייל מאַטעריאַלן זיינען אָנגעלאָדעוועט געווען אַהער פון זאַוואָדן אויף דרום און די ערשטע מלחמה־טעג פאַרלוירנגעגאַנגען אין וועג. ערשטנס זיינען די דאָזיקע זאַוואָדן אָדער אַריבערגעפירט געוואָרן אויפן מזרח, אָדער זיי האָבן, זיך איינאָרדענענדיק שוין אויפן נייעם אָרט, אַריינגעלאָזט אן אַנדערע פּראָדוקציע — פאַרן פראָנט.

פעדאָסאָוו האָט זיך באַמיט פאַרצושטעלן אין זיין באַריכט דאָס בילד אין זיין גאַנצער קאָמפּליצירטקייט, גאָרנישט צו פאַרהוילן און גאָרנישט צו באַפאַרבן. דעם באַזאָרגונג־אַרבעטער אַליין האָט אינטערעסירט, ווי וועט זיך דער נאַטשאַלניק באַציִען צו זיינע מיטטיילונגען. ער האָט דערוואַרט אַ שטורמישע רעאַקציע. אָבער וואַסילי מאַקסימאָוויטשעס פּנים האָט אויסגעדריקט בלויז אויפמערקזאַמקייט און אָנגעשטרענגטע מוח־אַרבעט. ער איז צופרידן געווען דערמיט, וואָס ענדלעך האָט ער באַקומען אַ קלאָרן באַגריף אין דער קאָמפּליצירטער באַלעבאַטישקייט פון דער טעכנישער באַזאָרגונג, וואָס פריער האָט ער אים נישט געהאַט. ער האָט שוין צרומגעטראַכט די דרינגענדיקע מאָסמיטלען.

ליבערמאַן, וועלכער איז געשטאַנען מיטן אָנבליק פון אַ מענטשן, וואָס איז אומיושרדיק באַליידיקט געוואָרן פונעם גורל און פון לייט, האָט אומזיסט דערוואַרט דונערן און בליצן איבער זיין קאָפּ און אומזיסט אומנישט צוגעגרייט אַ לאַנגע פאַרטיידיקונגס־רעדע. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט אַרויסגערופן דעם סעקרעטאַר, אים דיקטירט אַ קורצן באַפעל וועגן דער אָרגאַניזירונג פון אַ נייער אָפּטיילונג אונטער דער אָנפירערשאַפט פון פעדאָסאָוון און אויפן אָרט אים אונטערגעשריבן.

— נאָך איין פראַגע, חבר נאַטשאַלניק, — האָט פעדאָסאָוו געזאָגט. — מיר האָבן אין דער באַזאָרגונג אַ געמיינזאַמען באַלאַנס, איין פינאַנסיעלע ווירטשאַפט. איך בעט, אונדז פונאַנדערטיילן אויך אין דער הינזיכט.

פאַרפילנדיק, אַז די ערשטע צייט וועט ליבערמאַן שטערן פעדאָסאָוון, האָט באַטמאַנאָוו פאַראָרדנט דורכן טעלעפאָן אויסצוטיילן די נייע אָפּטיילונג אויף אַ זעלבשטענדיקן באַלאַנס.

דער הויפּט־בוכהאַלטער האָט דערווידערט: מע קאָן נישט אויסטיילן די אָפּטיילונג שוין איצט, מע מוז צווואַרטן ביזן פאַרענדיקן דעם יאָר־באַלאַנס. בכלל איז בעסער אָפּצוּוואַרטן — די פאַראָרדנונג ליגט נישט אין אינטערעס פון דער בוכהאַלטעריע.

— הערפאַר אָבער אין אינטערעס פון דער בויונג. ווען וועט איר זיך פאַרגעדענקען דעם אמת: אייער בוכהאַלטעריע עקזיסטירט פאַר דער בויונג, אָבער בשום־אופן נישט קאַפּויער? איך וויל נישט וואַרטן אויף אייער באַ־

דיכט. און רעגט מיר ווייניקער אויף מיט אייער שרעקלעכן בוכהאַלטערישן באַריכט, אַנישט וועל איך זיך אַ נעם טאָן פאַר אים אויסער דער ריי, און ב׳וועל אים מאַכן אינגאַנצן פאַר אויס שרעקלעך... גייט און צעטיילט זיך, — האָט זיך באַטמאַנאָוו געווענדעט צו די באַזאָרגונגס־אַרבעטער. — און געדענקט: נישט פאַרפירן קיינע אינטריגעס און רכילותן. איר קאָנט זיך איינער דעם אַנדערן נישט ליב האָבן, שפּירן אַנטיפּאַטיע און אַלע אַנדערע דראַמאַטישע געפילן, נאָר אין דער אַרבעט זיינט איר מחויב אַרויסצוהעלפן איינער דעם צווייטן, זיך באַפריינדן און, אויב ס׳איז נוצלעך פאַר דער זאַך, זיך קושן אַפילו. גאָט באַהיט, איך זאָל דערהערן, אַז איר מאַכט אַ מויזענעם געליאַרעם!

ליבערמאַנס דיק און ברייט געזיכט מיט דער גרויסער נאָז און די טונקעלע אויגן האָט אויסגעדריקט איראָניע און פאַרדריסנקייט. דאָס האָט געצוווּנגען וואַסילי מאַקסימאָוויטשן צו פאַרהאַלטן ליבערמאַנען נאָכן געזעגענען פעדאָסאָוון.

— פאַר דעם מיסט, וואָס כ׳האָב אַנטדעקט אין אייער שטוב, וואָלט איך געקומען פעסט אַריינצופּיצקען. איך האָב זיך אָפּגעהאַלטן, מיינענדיק, אַז איר וועט שוין אַליין מאַכן פאַר זיך די געהעריקע אויספירן און וועט אָפּשאַצן מיין דעליקאַטקייט. איך האָב אַ טעות געהאַט, איר האָט קיין אויספירן נישט געמאַכט, מיין דעליקאַטקייט האָט איר נישט אָפּגעשאַצט. דאָס איז צו זעען אויף אייער פּנים. איך קוק אויף אייך און וווּנדער זיך: וואָס פאַר אַ מענטש זייט איר, ליבערמאַן? האַלטן אייך פאַר אַ שונא קאָן מען נישט. נאָר ביז היינט זיינט איר אויך קיין געהילף נישט. אַלץ איז ביי אייך איבערגעדרייט מיטן אונטערשלאַק אַרויף. דאַכט זיך, נישט קיין נאַרישער מענטש, און טפּשות אַ סך. איר פאַרטראַכט זיך איבער זיך, אַנישט ריזיקירט איר אַוועקצושווימען אין אַזאַ ווייט, פון וואַנען איר וועט שוין נישט קאָנען צוריקשווימען. ס׳איז מלחמה־צייט.

— לאָזט מיך בעסער פריי פון דער בוויונג. איך טויג נישט, זיך אָפּגעווינט צו אַרבעטן, — האָט באַשיידן, אָבער נישט אויפריכטיק געזאָגט ליבערמאַן.

— הערט אויף, ליבערמאַן, פּראַוועט נישט קיין ספּעקטאַקלען. איך האָב ליב לגמרי נישט דאָס, מיט וועלכן איר זענט מיר מכבד. איך פאַרלאַנג פון אייך אויפריכטיקייט און פּשטות. זייט יעדע מינוט איר אַליין, פאַל־שעוועט נישט, דערלאַנגט אַלץ אַזוי, ווי עס איז אין דער ווירקלעכקייט. איך וויל זיך קאַטעגאָריש פאַרזיכערן קעגן נייעם מיסט אין אייער שטוב, זי איז דאָך טיילווייז אויך מיין שטוב, נישט אמת? לאָמיר זי בעסער דער־האַלטן אין מוסטערהאַפטער ריינקייט.

— איך אַרבעט טאָג אין נאַכט, כ׳באַמי זיך מיט אַלע כוחות. מאַמיניקע טייערע! און ס׳איז נאָך אַלץ נישט גוט...

— באַוויליקט צו ענדערן דעם אַרבעטס־מעטאָד. איר דערמאָנט זיך, אַז איך האָב גערעדט מיט אייך וועגן דעם מעטאָד? אַ שאָד, ס׳וועט אויסקומען איבערצוחזרן. איך וועל — מער קיין איבערחזרונגען וועלן נישט זיין.

באַטמאַנאָוו האָט אַ ווייל געשוויגן, אַפּוואַרטנדיק אַן ענטפער. ליבערמאַן איז געשטאַנען צוזן אים אין פּראָפיל.

— איר האָט געלייענט לעוו טאָלסטאָיס געדאַנקען, וואָס זיינע נאָענטע האָבן פאַרשריבן? — האָט דער נאַטשאַלניק פּלוצעם געפרעגט.

— כ׳וועל אייך דערמאָנען איין אַרויסזאָגונג זיינע. איר נעמלעך דאַרפט זי אייננהיטן אין זכרון. לעוו ניקאָלייעוויטש האָט געזאָגט, אַז דער מענטש איז געגליכן צו ברוך־צאָל, אין וועלכן דער ציילער איז דאָס, וואָס ער שטעלט מיט זיך ווירקלעך פאָר, און דער טיילער — וואָס ער שטעלט זיך פאָר וועגן זיך. וואָס גרעסער ס׳איז דער טיילער, אַלץ קלענער איז דער ברוך־צאָל. אויב דער טיילער איז אַן אומענדלעכקייט, איז זיין ברוך־צאָל גלייך נול. אַ גוטע סענטענץ, אמת?

ליבערמאַן האָט זיך נישט אָפּגערופן. אין זיין איינגעבויגענעם קאָפּ מיטן געלן האָר־יעזש און מיטן דיקן האַלדז איז געווען עפּעס אַ ביקישע איינגעשפּאַרקייט.

— געוווינט זיך צו צו קוקן אין די אויגן, ווען מע זאָגט אייך נישט איינגענעמענע, נאָר ריכטיקע זאַכן! — האָט באַטמאַנאָוו לייכט אויפגעהויבן די שטים. — איר ריזיקירט, לויט טאָלסטאָיס פאָרמול, זיך צו פאַרוואַנדלען אין אַ נול. — וואָסילי מאַקסימאָוויטש האָט אויסגעמאָלט אַ נול מיט די פינגער. — איך גיב אייך נישט קיין סך צייט אויף צו באַדענקען זיך. אָדער מיר וועלן זיך דערערדן, אָדער כ׳וועל אייך איבערפירן צו פעדאָסאָוון ווי דעם סאַמע יונגסטן עקספּעדיטאָר.

נאָך דער דאָזיקער דערקלערונג האָט דער נאַטשאַלניק פון דער בוויונג צו רו געלאָזן ליבערמאַנען, ער האָט געוווסט די קראַפט פון זיין איינפלוס. מיט נאָך מער ענערגיע האָט זיך באַטמאַנאָוו גענומען איינצושטעלן פעדאָסאָוס ווירטשאַפט. ער האָט זיך פעריזענלעך באַקענט מיט יעדן אַרבעטער פון דער נייער אָפּטיילונג, האָט זיך באַטייליקט אין דער ערשטער באַראַטונג פון דעם אָפּטיילונג־קאָלעקטיוו.

ער און פעדאָסאָוו זיינען ביינאַנד אַרומגעקראָכן איבער דער צענטראַלער באַזע, האָבן קאָנטראָלירט דאָס פאַרמעגן אין די סקלאַדעס, אָנגע־

מערקט די רייקייט פון אָפּשיקן די פּראַכטן אויף דער טראַסע איבערן איינ־וועג.

נישט ווייט פון דעם האַפן האָט באַטמאַנאָוו פֿערזענלעך אויסגעקליבן אַן אָרט פאַר אַן איבערלאָדונגס־באַזע; אין משך פון דריי טעג האָט זיך אויפן ברעג פון אַדון באַוויזן אַ פּאַלאַטקע־ישוב, וועלכן מ׳האָט אַ נאָמען געגעבן „סטאַרט". פון דאַנען האָט זיך געעפנט דער קומענדיקער אייז־וועג איבערן אַדון. דאָ, קאָן מען רעכענען, האָט זיך אָנגעהויבן די נאַפט־לייטונג.

גלייכצייטיק האָט דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג באַשלאָסן צו שיקן אין אַלע גרויסע שטעט אויפן ווייטן מזרח פּראַקטישע מענטשן אויפ־צוזוכן און איינצוקויפן די מאַטעריאַלן און אויסשטאַטונגען, וואָס פעלן אויס.

די באַפולמעכטיקטע האָט באַטמאַנאָוו אָפּגעקליבן צוזאַמען מיט זאַלקינדן.

דער פּאַרטאָרג האָט געהאַט אַ סך קאָאָפּאַרדרייעניש. ער האָט זיך פלייסיק געגרייט צו דער פּאַרטיי־קאָנפערענץ, וועלכע ער האָט בדעה געהאַט דורכצופירן ביז די נאָוועמבער־פייערונגען. ס׳האָבן אים קיין רו נישט געגעבן די אומרויקע געדאַנקען וועגן די מענטשן אויף דער טראַסע, וועלכע זיינען צוואָרפן אויף אַ קאָלאָסאַלן שטח, ביז היינט נאָך נישט פאַרייניקט, נישט פאַרבונדן אַפילו דורך אַ טעלעפאָן־דראָט. זאַל־קינד האָט ווי געוואָלט דורך דער קאָנפערענץ פאַראייניקן אַלע בוי־אַר־בעטער. ס׳איז וויכטיק געווען זיך נענטער צו באַקענען מיט די פּאַר־טייישע אָנפירער אויף די באַצירקן, דערוויסן זיך פון זיי מיט וואָס די טראַסע לעבט, אויפקלערן דורך זיי די בוי־אַרבעטער די פאַרשטייענ־דיקע אויפגאַבן.

אין דער פאַרוואַלטונג איז צושטאַנדגעקומען אַ פּאַרטייישע פאַרזאַמ־לונג מיט וואַלן צון אַ נייעם עקזעקוטיוו. אויסער זאַלקינדן און באַטמאַנאָוון זיינען אין זיין באַשטאַנד אַריין קאָוושאָוו, גרעטשקין און פילימאָנאָוו. היכף נאָך דעם האָט זיך, אויף דער איניציאַטיוו פונעם פּאַרטאָרג, פאַר־זאַמלט דער קאָמיוגישער קאָלעקטיוו. די קאָמיוגיסטן האָט אָפּגעגעבן אַ באַריכט דער אָנפירערשאַפט פון דער בויונג. דער פאַרבינדונגס־טעכניקער, קאָליע סמירנאָוו, אַ בחור מיט פּלייצעס, מיט אַן ענערגיש פּנים און רויקע מאַנירן, וועלכער איז אַרויסגעטרעטן מיט אַ זאַכלעכער און אויספירלעכער רעדע, האָט נישט אָן פאַרביטערונג געזאָגט, זיך ווענדנדיק צו זאַלקינדן אוז באַטמאַנאָוון:

— היינט צו טאָג זיינען מיר נישט קיין אַקטיוו, נאָר אַ פּאַסיוו. ס׳איז ביטער זיך מודה צו זיין, אַז אין אַזאַ מאָמענט האָבן מיר זיך אַרויסגעוויזן,

אַדאַנק דער נישט־ווייטזעוודיקייט פון דער אָנפירערשאַפט, פאַר אומפּראָדוקטיוו. מע דאַרף אָניאָגן דאָס דורכגעלאָזטע. שפּאַנט אונדז שנעלער איין אין דער אַרבעט. מיר האָבן שוין אַרבעט, נאָר זי איז פאַר אונדז ווייניק.

צו דער פולשטענדיקער צופרידנקייט פון דעם פּאַרטאָרג איז קאָליע כמירנאָוו איינשטימיק אויסגעוויילט געוואָרן פאַר סעקרעטאַר פונעם קאָמיוגישן פּאַרוואַלטונגס־קאָמיטעט.

פון מאָסקווע איז אָנגעקומען אַ דערלויבעניש אַרויסצוגעבן אַ צייטונג אויף דער בויונג. זאַלקינד האָט זיך דערפרייט און אין איין מאָמענט צונויפגעשטעלט אַ רעדאַקציע, ער האָט געבראַכט פון שטאָט צוויי צייטונגס־מענטשן. זיך איינקוואַרטירנדיק צייטווייליק אין דעם פּאַרטאָרגס קאַבינעט, האָבן זיי זיך תיכף־ומיד גענומען פאַרן ערשטן נומער פון דער צייטונג.

אין די אָפּטיילונגען האָט מען יעדן טאָג פאַר דער אַרבעט גענומען דורכפירן פּאָליטאינפאָרמאַציעס. אין דעם וועסטיביול פון דער פאַרוואַלטונג האָט מען אויפגעשטעלט אַ ריזיקן טאָוול — אַ וויטרינע פאַרן אַרבעטס־פאָרמעסט און פאַר די פּאַר־יום־טוב־פאַרפּליכטונגען פון די אָפּטיילן. ווי דער איניציאַטאָר איז אַרויסגעטרעטן גרעטשקין מיט זיינע פּלאַניר־אַרבעטער.

חוץ דעם אַלעמען האָט זאַלקינד נישט אַרויסגעלאָזן פון אויג אויך באַטמאַנאָוון און געפונען צייט אים מיטצוהעלפן. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט נישט איינמאָל אָפּגעמערקט ביי זיך די וואַכזאַמקייט און אויפמערקזאַמקייט פונעם פּאַרטאָרג צו די ווירטשאַפטלעכע נויטן. מיט דער דערלויבעניש פון פּאַרטייאישן קרייזקאָם האָט זאַלקינד אויף אַ צייט זיך באַפרייט פון די פליכטן ווי ערשטער סעקרעטאַר פון שטאָטקאָם, און זיי אַריבערגעוואָרפן אויפן צווייטן סעקרעטאַר. נאָר ביינאַנד דערמיט האָט ער כסדר דערמאָנט וועגן זיינע רעכט, ווי נאָר זיי האָבן געקאָנט נוצן ברענגען דער בויונג.

ער האָט זיך אַליין אַרויסגערופן צו באַגלייטן באַטמאַנאָוון, בערידזען און פּעדאָסאָוון צו די דירעקטאָרן פון די נאָווינסקער זאַוואָדן. די וויזיטן האָבן געהאַט דעם ציל איינצושטעלן באַציונגען, וואָס צווישן די ווירטשאַפט־טוער ווערן זיי אָנגערופן „הזשענטעלמענישע" און באַשטייען אין אַנטקעגנקומען זיך מיט קעגנזייטיקער הילף. באַטמאַנאָוו האָט געהאַפט זיך צו דערעדן מיט די באַלעבאַטים פון די שטאָטישע אונטערנעמונגען וועגן אויספּאַרטיקן די אויספעלנדיקע אויסשטאַטונג און באַקומען ביי זיי אַ ביסל מאַטעריאַלן. און שוין אויפן ערשטן זאַוואָד האָט ער זיך איבערצייגט, אַז זאַלקינד האָט זיי נישט אומזיסט באַגלייט.

דער דירעקטאָר פונעם זאַוואָד, טערעכאָוו, א הויכער, בלאָסער יונ־גערמאַן פון א יאָר דרייסיק, האָט זיי באַגעגנט וואַרעם, אויפגעלייגט, אָבער ווי נאָר זאַלקינד האָט א רעד געטאָן וועגן דעם ציל פון זייער קומען, האָט ער גלייך א פרעג געטאָן:

— קודם־כּל וויל איך קלאָר מאַכן: וועלכן חבר זאַלקינד זע איך דאָ פאַר זיך — דעם סעקרעטאַר פון שטאָטקאָם, צי דעם פּאַרטאָרג פון דער בויונג?

— ביידע גלייכצייטיק, — איז געקומען דער ענטפער. — זאַלקינד דער פּאַרטאָרג בעט אייער הילף פאַר דער בויונג. זאַלקינד — דער סעק־רעטאַר פון שטאָטקאָם, קאָנענדיק אויסגעצייכנט די מעגלעכקייטן פונעם זאַוואָד, וועט זיך באַמיען, אַז זיינע אָנפירער זאָלן צו די נויטן פון דער בויונג אַרויסווייזן א פולשטענדיק מלוכהשע און פּאַרטייישע באַציונג.

זאַלקינד האָט א שמייכל געטאָן נישט פריער, איידער טערעכאָוו האָט, פאַרהייבנדיק די הענט אַרויף, א געשריי געטאָן:

— כ׳גיב זיך אונטער! כ׳נעם אָן די באַשטעלונגען אויף די עלעק־טראָדן. כ׳וועל געבן צוויי אַפּאַראַטן צום שווייסעווען. כ׳וועל זיך צעטיילן מיטן מעטאַל. וועגן די איבעריקע ביטעס וועל איך א טראַכט טאָן.

אויפן אַרומפאָרן איבער דער שטאָט שטאָט זיינען אַוועק צוויי טעג. אויך אויף די אַנדערע זאַוואָדן האָט מען באַטמאַנאָוון גוט באַגעגנט, די דירעק־טאָרן פון די אונטערנעמונגען זיינען אים געפעלן געוואָרן, אַנדערע האָבן אים נאָכגעשטט פאַרגעסן פון זיין פריערדיקער אַרבעט אין דעם קאַנט. ער האָט דערפילט דעם לעבעדיקן אינטערעס פון דער שטאָט צו דער בויונג.

— אויב זיי וועלן אפילו מאַכן בלויז א העלפט פון דעם, וואָס זיי האָבן צוגעזאָגט, וועט זיי אויך קומען א גרויסער דאַנק, — האָט באַטמאַ־נאָוו געזאָגט, א צופרידענער פון דער רייזע.

— זיי וועלן מאַכן מער, איידער זיי האָבן צוגעזאָגט, — האָט מיכאַיל באָריסאָוויטש א זאָג געטאָן איבערצייגט. — זיי מאַכן תמיד מער, וויפל זיי זאָגן צו.

די אָנפירער פון דער בויונג האָט אויך באַאומרויקט דער מצב פון די מענטשן־רעסורסן. לויט בערידזעס און גרעטשקינס רעכענונגען האָט זיך געפאָדערט, מע זאָל, צום ווייניקסטן, פאַרטאָפּלען דעם סכום פון אַרבעטס־הענט. אויף די באַצירקן האָבן אויסגעפעלט טעסלערעס, שאָפערן, שוויי־סערס, טעלעפאָניסטן און שוואַרצע אַרבעטער. די אָנגעמערקטע פּלענער אויפן ווינטער האָבן געקאָנט דורכפאַלן. די וועאַקואַציע־כוואַליע פון מערב האָט זיך אָהער נישט דערקייקלט. ס׳איז געווען איין אויסוועג: געפינען די נייטיקע מענטשן אויפן אָרט אַליין, הגם אפילו פרידנסצייט האָט זיך דאָ

תמיד געפֿילט אַ נויט אין אַרבעטער־רעזערוון. באַטמאַנאָוו מיט זאַלקינדן האָבן צוזאַמען באַשלאָסן אָרגאַניזירן קיין רובעזשאַנסק, כּדי זיך צו דערשלאָגן אַ לייזונג אויף דעם פּראָבלעם פֿון אַרבעטס־כּוחות.

די צוגרייטונגען צו די ווינטער־אַרבעטן זיינען אָנגעגאַנגען ווי נישט אָפּהענגיק דערפֿון, צי זיינען געפֿונען געוואָרן די טעכנישע לייזונגען אָדער נישט.

— באַטמאַנאָוו האַנדלט אַזוי, ווי מיר וואָלטן שוין אונטערגעטראָגן דעם נייעם פּראָיעקט אויף אַ טעלער און זעען אַלץ ביזן דנאָ, — האָט מיט אַ געוויסער אומרויקייט באַמערקט קאָוושאָוו, אַרויסגייענדיק צוזאַמען מיט בערידזען פֿונעם נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג נאָך אַן אָרדענטלעכער פֿאַרוואַלטונגס־באַראַטונג.

— ער לייגט האָפֿענונג אויף אונדז, פֿריינד אַליאָשע, — האָט זיך בערידזע אָפּגערופֿן. — און חוץ דעם פֿאַרשטייט ער, דער כיטראַק און גרויסער דיפּלאָמאַט, ווי צו ווירקן אויף אַזעלכע פֿאַרשווינען ווי איך מיט דיר. צי דו ווילסט, צי נישט, האָסטו איצט אַזאַ געפֿיל: דיין פֿליכט וואַקסט, און בכלל ביסטו איינער אַליין שולדיק אין אַלץ און דו טאָמאַזירסט שיר נישט די בויונג. נישט ריכטיק, וועסטו אפֿשר זאָגן?

— ריכטיק. דו האָסט מיך פּונקט געכאַפּט דערויף, ווי כ׳האָב באַשלאָסן צו נעמען מיינע מענטשן אין דער האַנט און שטאַרקער פֿאַרשרויפֿן די מוטערקעס.

אין דער ווירקלעכקייט זיינען די פֿאָרשונגען פֿון נייע טעכנישע ליי־זונגען געווען נאָך ווייט פֿון פֿאַרענדיקן זיי. אין משך פֿון צענדליקער יאָרן האָבן די סאָוויעטישע אינזשיניערן אָנגעזאַמלט אויפֿן ווייטן מזרח נישט קיין קליינע דערפֿאַרונג ביי בויען באַנליניעס, בריקן, קאָמפּליצירטע אינדוס־טרי־בויונגען, אַנטדעקט אַ סך סודות פֿון דער איביקער געפֿרירעכטס נאָר בויען דאָ אַ נאַפֿט־לייטונג איז זיי נאָכנישט אויסגעקומען.

געוויינלעך קומט פֿאַר יעדער בויונג פֿאַר אַ מיזאַמע אונטערזוכונג פֿון דער לאַגע און די באַדינגונגען, אַ רעכטצייטיקע אויספֿאָרשונגס־אַרבעט און עקספּערימענטירונג. דאָס דאָזיקע איז נאָך מער נויטווענדיק געווען פֿאַר אַזאַ נייע זאַך, ווי דאָס אויסלייגן אַ נאַפֿט־לייטונג. דאָס, וואָס ס׳האָבן געטון גרובסקי, טאָפּאָליעוו און זייערע געהילפֿן, האָט נישט אַנטשפּראָכן דער אויפֿגאַבע און אין בעסטן פֿאַל געקאָנט דינען פֿאַר אַ טראַמפּלין, וואָס

זיך אָפּשטויסנדיק פֿון אים, האָט מען געדאַרפֿט זוכן אַן אַנדערע, די איינציק־ריכטיקע טעכנישע קאָנצעפּציע. קיין צייט פֿאַר אַ לענגערער צוגרייטונג איז שוין נישט איבערגעבליבן. בערידזען איז אויסגעקומען צו מאַכן אַלץ מיטאַמאָל: איבערבויען דעם אַפּאַראַט, פֿאַרנעמען זיך מיט דער אויספֿאָרשונג און פּראָיעקטירונג, אָנפֿירן פּראַקטיש מיט די באַצירקן. ער האָט אויפֿסניי אָרגאַניזירט דעם פּראָדוציר־טעכנישן אָפּטייל מיט עטלעכע אָפּטיילונגען, לויט די פּראָדוקציע־צווייגן, און מיט אַ גרויסער פּראָיעקטן־גרופּע, וווהין מ'האָט אַריינגעפֿירט צוזאַמען אַלע ספּעציאַליסטן, וואָס זיינען באַקאַנט מיט דער פּראָיעקטירונג. אין שפּיץ פֿון דעם אָפּטייל איז געשטעלט געוואָרן קאָווּשאָוו, פֿאַר זיין פֿאַרטרעטער — טאָפּאָליעוו. באַטמאַנאָוו מיט בערידזען זיינען געקומען צום אויספֿיר, אַז איצט פֿאַראייניקן זיך אין דער אָנפֿירונג פֿון דעם אָפּטייל פֿילצוזאָגנדיק די ענערגיע און אַנטשלאָסנקייט פֿון דעם יונגן אינזשעניער מיט דער דערפֿאַרונג און פֿאָרזיכטיקייט פֿון דעם אַלטן חשובֿן ספּעציאַליסט.

דער נייער אָפּטייל איז תּיכּף אַריינגעצויגן געוואָרן אין דער אַרבעט, דער הויפּט־אינזשעניער האָט בוכשטעבלעך פֿאַרוואָרפֿן אַלעקסייען מיט זיינע מיטאַרבעטער מיט אויפֿגאַבן. בערידזעס אידייען זיינען געבוירן געוואָרן אַזוי שנעל, האָבן זיך אויסגעדאַכט אַזוי אומדערוואַרטעט און דרייסט, אַז זיי האָבן געפּלעפֿט אַפֿילו אינזשעניערן, וואָס האָבן שוין פֿאַר זייער לעבן עפּעס געזען. די פֿאָרשלאָגן, וואָס האָבן זיך געשאָטן ווי שניי אויפֿן קאָפּ, האָבן ביי זיי צייטנווייז אַרויסגערופֿן ספֿקות און אַפֿילו פֿאַרוווּנדערונג.

פֿאַרהעלטנישמעסיק לייכט האָבן זיי אויפֿגענומען בערידזעס פֿאָרדערונג צו פּראָיעקטירן די אָרגאַניזירונג פֿון דער אַרבעט ביים אייז־וועג אויף איבערצופֿירן דעם פֿראַכט אויף אויטאָמאַשינען, טראַקטאָרס און פֿערד. נאָרגי דאַווידאָוויטש האָט זיך פֿאָרגעשטעלט דעם דאָזיקן וועג איבערן געפֿרוירענעם אַדון, ווי אַ מעכטיקע מאַגיסטראַל, ענלעך צו אַ באַנליניע, וווּ די באַוועגונג גייט לויט אַ שטרענגער גראַפֿיק. אַלעקסיי האָט, אַרומטראַכטנדיק די אויפֿגאַבע, זי איבערגעגעבן אין אַ פֿאַרברייטערטן אויסזען די פּראָיעקטירער, און יענע האָבן מיט דערפֿאָלג פֿונאַנדערגעאַרבעט דאָס אַלץ, וואָס האָט אַ שייכות צום אייז־וועג: סיי די אופֿנים פֿון אָפּרייניקן אים פֿון די אייז־הויפֿנס, סיי די מיטלען צו באַקעמפֿן די שניי־אָנשיטן, סיי די מעכאַניזמען אויף איבערצוטראַנספּאָרטירן שווערע משׂאות — רערן, לאָקאָמאָבילן, אויסשטאַטונגס־טיילן.

נישט אָן סקעפּטיציזם איז אויפֿגענומען געוואָרן בערידזעס פֿאָרדערונג וועגן איבערמאַכן דעם פּראָיעקט פֿון די „באַריער־פּלעצער" — אַזוי האָבן זיך אָנגערופֿן די קאָמפּליצירטע און שווערגעוויכטיקע אָביעקטן פֿון

דער בווּנג, ווי די איבערגעגנג איבערן טייך און די פּאָמפּע־סטאַציעס. בערידזע האָט געפּאָדערט מאַקסימאַל צו פאַרקלענערן דעם אומפאַנג פון דער אַרבעט אויפן חשבון פון די צווייטראַנגיקע בווּנגען.

נאָר פּלוצעם האָט דער הויפּטאינזשיניער פּאַרגעליגט, מע זאָל ענדערן די ריכטונג פון דער טראַסע אויף איר גאַנצן קאָנטינענט־באַצירק, אַריבער־טראָגן זי פון דעם רעכטן ברעג אויפן לינקן... די דאָזיקע אידייע האָט פאַר די פּראָיעקטירער געשיינט צו זיין אַ נישט־ריכטיקע און פּשוט נישט צום פאַרווירקלעכן. אמת, דאָס איבערטראָגן די טראַסע האָט זי אויסגעגלייכט, פאַרקירצערט די לענג פון דער נאַפט־ליטונג און געגעבן דאָס מעגלעכקייט ־ייטיק אַרומצוגיין די היגלען־קייט פון דעם רעכטן ברעג. אָבער די פאָר־שונגען, וואָס זיינען אַפריער דורכגעפירט געוואָרן, האָבן אַנטשיידן אָפּגע־וואָרפן דעם דאָזיקן וואַריאַנט, ווייל ס'איז פעסטגעשטעלט געוואָרן, אַז בעת דער טייך צעגיסט זיך, ווערט דער לינקער ברעג שטאַרק פאַרטרונקען. דערצו נאָך האָט דאָס איבערטראָגן די טראַסע געהייסן — אָפּזאָגן זיך פולשטענדיק פון דער אַרבעט, וואָס איז שוין דורכגעפירט געוואָרן אויפן רעכטן ברעג, און אויפסניי אויפבויען די באַצירקן אויפן לינקן.

דאָס האָט אַלעמען אויפגערעגט. „עפּעס אַ האַלצהעקער, האַקט ווי עס לאָזט זיך, ווי אין אַ קלאָץ אַריין" — האָט מען זיך געשושקעט אין דעם אָפּטייל. דער אָנפירער פון דער פּראָיעקטיר־גרופּע, קאָבזעוו — אַ געוויסנ־האַפטיקער און גאָר מיזאַמער אינזשיניער מיט אַ ווייך, נישטרעגעריש פּנים און מיט אַ תמיד צעקאָשמעטער פריזור — האָט געוואָרנט אַלעקסייען (ער האָט גלייך דערפילט צו אים אַ סימפּאַטיע):

— איר וועט זען, אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטש, ער וועט אונדז אַריינ־פירן אין אַ וואַלד־געדיכטעניש, נישט אַרויסצוקריכן! ס'וואָלט גלייכער זיין אַ דיסקוטיר צו טאָן מיט אים, פּרוון איבערצייגן אים, איידער גלאַט אים געהאָרכן און טאָן באַשטימט אַרויסגעוואָרפענע אַרבעט.

קאָבזעוו און די אַלע, וואָס האָבן זיך באַטייליקט אין שאַפן דעם אַלטן פּראָיעקט, האָבן נאָך אַלץ נישט באַזיניקט, אַז זיי זיינען מחויב אַזוי אָדער אַנדערש העלפן בערידזען צו געפינען די אופנים פון אויפבויען די נאַפט־ליטונג אין משך פון אַ יאָר. בערידזע האָט זיך זיי פאָרגעשטעלט ווי אַן אומבאַרעכנטער אַזאַרטער מענטש, וואָס האַנדלט אָן קאָפּ. זיי האָבן מיטגעפילט אַלעקסייען, מיינענדיק, אַז ער פירט אויס בערידזעס באַפעלן שיר נישט געצוווּנגענערהייט און איז, ווי זיי, אַ מין קרבן פון די באַ־דינגונגען.

אַלעקסיי האָט זיך געפונען ווי אויף אַ קרייצוועג פון צוויי קעגנגע־זעצטע כוחות. ער איז געווען בערידזעס ערשטער פאַרטרויונגסמאַן און דער

ערשטער אויספירער פון זיינע פאַראָרדנונגען. פון דער צווייטער זייט האָט נעמלעך ער אוממיטלבאַר אָנגעפירט מיט די מענטשן, וועלכע האָבן זיך נאָכנישט באַפרייט פון גרובסקיס איינפלוס. דער יונגער נאַטשאַלניק פון דעם אָפּטייל האָט זיך געדולדיק באַמיט איבערצוציינגן די מענטשן אין בערידזעס גערעכטיקייט און אויסגענוצט יעדע געלעגנהייט, כדי אויפצווירקן אויף זיי זיין גלויבן אין דעם הויפּט־אינזשעניער. ער האָט דאָך יאָ געוווּסט, וואָס עס באַהאַלט זיך אויס הינטער דער דאָזיקער כלומרשט אומזיכערער לייכטקייט, מיט וועלכער ס'קומען אויף בערידזעס טעכנישע אידייען. דער הויפּט־אינזשעניער איז געווען פון דעם מין נאָוואַטאָרן, ביי וועלכע די אַנטדעקונגען, דערפינדונגען און אויפטוען ווערן געבוירן דעמלט, ווען זיי זיינען נייטיק אין לעבן אַריין, ווען מע קאָן זיך אָן זיי שוין נישט באַגיין. בערידזע האָט פאַרמאָגט די פעיקייט צו קאָנצענטרירן די אויפמערקזאַמקייט אויף דעם איינאיינציקן סאַמע וויכטיקסטן פּראָבלעם, זיך נישט געשראָקן פאַר קיין ריזיקע און פאַראַנטוואָרטלעכקייט, געהאַט אַן אויסגעצייכנטע טעאָרעטישע צוגרייטונג און אַ גרויסע דערפאַרונג. זיין לעבן איז אַדורכגעגאַנגען אין אַרויסענדיקן איין בויונג און אָנהייבן אַ נייע. ווען מע זאָל אַמאָל וועלן זיך קלאָר מאַכן, וואָס איז געווען דער עיקר אין בערידזעס גאַנצער אינזשעניערישער טעטיקייט, וואָלט זיך אַרויסגעוויזן: דער עיקר איז געווען דאָס זוכן אַן אויסוועג פון פאַרשיידענע קריטישע לאַגעס און דאָס געפינען דעם דאָזיקן אויסוועג.

דער געדאַנק וועגן אַריבערטראָגן די טראַסע אויפן לינקן ברעג, איז געקומען נישט צופעליק, נישט פון הימל אַראָפּגעפאַלן. נאָך אין מאָסקווע, אָננעמענדיק די נייע באַשטימונג, האָט ער פאַרשטאַנען: דער דערפאָלג פון דער זאַך וועט אָפּהענגען דערפון, צי וועלן געפינען ווערן אופנים צו פאַרקירצערן די צייט אויף אַ דריטל. פון דעמלט אָן האָט ער געטראַכט בלויז וועגן דעם. ווי צענטליקער מאָל פריער, איז פאַר אים געשטאַנען די אויפגאַבע: אומבאַדינגט צו געפינען אַן אויסוועג. בערידזע האָט גוט געקאָנט דעם אַדון נישט לויט די מאַפּעס, נאָר לויט די פאָרשונגען, אין וועלכע ער האָט זיך באַטייליקט עטלעכע יאָר צוריק. עס האָט אים גלייך איבערראַשט, וואָס מ'האָט אויסגעוויילט פאַרן אויסלייגן די נאַפט־לייטונג דעם רעכטן ברעג, וועלכער איז פון אַ סך שטאַנדפּונקטן נישט גינסטיק. ער האָט זיך תיכף אויפגעהויבן צוזאַמען מיט אַלעקסייען אויף אַן אַעראָפּלאַן אין דער לופטן, כדי פון דער הייך אָפּצושאַצן די מעלות פון דעם לינקן ברעג. דערנאָך האָט ער אויפן אויפמערקזאַמסטן אופן דורכגעשטודירט די שקיצן־מאַטעריאַלן פונעם אַלטן פּראָיעקט און זיך איבערצייגט: דער לינקברעגיקער וואַריאַנט איז דורך די אויספאָרשער פאַרגעלייגט געוואָרן, אָבער גרוב־

סקי האָט אים אָפּגעוואָרפן, דערפאַר ווייל די באַצירקן פון לינקן ברעג פלעגן פאַרטרונקען ווערן אין דער צייט פון געוויסערן. „אין אויסלאַנד זיינען אויפגעבויט געוואָרן צענטליקער נאַפט־לייטונגען, ביי אונדז איז דאָס אַ נייע זאַך. אויב אויטאָריטעטן דערקלערן, אַז אַזוי קאָן מען נישט בויען, דאַרף מען זיי גלייבן אויפן וואָרט, זיי ווייסן בעסער פון אונדז", — אַזוי האָט באַשלאָסן גרובסקי און אַריבערגעטראָגן די אויספאָרשונגען אויפן רעכטן ברעג.

דער נייער הויפּט־אינזשיניער האָט נישט געהאַט די טבע צו געטרויען בלינד אפילו די סאַמע געאַכטעסטע אויטאָריטעטן. דער טראַסע־וואַריאַנט, וואָס גרובסקי האָט אָפּגעוואָרפן, האָט צו פיל צוגעזאָגט, אַז מע זאָל אים אַזוי לייכט מבטל זיין. בערידזע האָט געוואָלט זיך פערזענלעך איבערצייגן, צי איז ווירקלעך אַזוי גרויס די געפאַר, אַז דער לינקער ברעג זאָל פאַרטרונקען ווערן. און אין פאַל, אויב די דאָזיקע געפאַר זאָל זיך אַרויסווייזן פאַר רעאַל, האָט געאָרגי דאַווידאָוויטש פאַרויס באַשלאָסן צו שטעלן אונטער אַ ספק דעם פאַרבאָט גופא פון בויען אַ נאַפט־לייטונג אויף ערטער, וואָס ווערן פאַרטרונקען.

ס'האָט זיך קיינער נישט אָנגעשטויסן, אפילו נישט אַלעקסיי, פאַר וואָס פאַר אַ פּרייז פון אָנגעשטרענגטע באַטראַכטונגען עס האָט זיך באַקומען דער באַשלוס וועגן דער נייער ריכטונג פון דער טראַסע אויפן קאָנטינענט... אַ צווייט, אַ דריט און אַ פערט מאָל האָט זיך בערידזע אויפגעהויבן מיטן עראָפּלאַן און געמאַטערט דעם פּילאָט, צווינגענדיק אים זיך צו דרייען שעהענווייז איבערן אַדון... ער פלעגט זיצן פאַרשלאָסן אין קאַבינעט און פול מאַכן מיט אויסבעסערונגען די בלעטער פון די טאָפּאָגראַפישע מאַפּעס און די פּראָיעקט־צייכענונגען, און האָט אומאויפהערלעך געריכערט די פייקע: די לופט אין צימער איז געוואָרן נעפלדיק־גרין... אין די נעכט, אין דער היים, פלעגט ער אַרומגיין איבערן צימער אָדער געזיצן אומבאַוועגלעך אויפן דיוואַן, אַרויסשטאַרצנדיק די שוואַרצע באָרד.

אַלעקסיי, באַטמאַנאָוו און זאַלקינד האָבן זיך די ערשטע דערוווּסט וועגן דעם באַשלוס פון הויפּט־אינזשיניער איבערצוטראָגן די טראַסע. דער נאַטשאַלניק און דער פאַרטאָרג האָבן באַוויליקט די אידיי. הגם זי איז אין פלוג אַנטשטאַנען אומדערוואַרט, האָט אויסגעזען ריזיקאַליש און געפאָדערט די צעשטערונג פון אַ סך באַצירקן. אַלעקסיי, זיך דערטראַכטנדיק, וואָס פאַר אַ נוצן ס'וועט ברענגען בערידזעס פאַרשלאַג, האָט געיובלט. דער הויפּט־אינזשיניער האָט אפילו געמוזט אָפּקילן אַ ביסל זיין געהילף.

— באַגייסטער זיך נישט צופיל, רעכן אויס אויף שוועריקייטן, — האָט ער אים געעצהט, איבערגעבנדיק קאָוושאָוון דעם באַפעל תיכף־ומיד

אָנצוהייבן פונאַנדעראַרבעטן דעם נייעם וואַריאַנט פון דעם פּראָיעקט. — מיע וועט מוזן אַ סך אַרבעטן, איידער אַלץ וועט קלאָר ווערן פאַר אַלעמען. דו וועסט נאָך זען, אַז איינעם און אַ צווייטן וועט מיין פאָרשלאַג נישט ווילשמעקן.

און אַזוי איז טאַקע אַרויסגעקומען. אויפן צווייטן טאָג האָט קאָוו־שאָוו, וואָס האָט פאַרלוירן אַ ביסל דעם קוראַזש, דערציילט בערידזען, ווי אומצוטרויליך די פּראָיעקטירער האָבן אויפגענומען דעם נייעם באַפעל. אַלעקסיי האָט געבעטן דעם הויפּט־אינזשיניער, ער זאָל איבערשמועסן מיט די מענטשן.

— איבערשמועסן קאָן מען, פריינד אַליאָשע, — האָט בערידזע מסכּים געווען. — נאָר מיט קיין שום שמועס וועסטו נישט פאַרטוישן קיין ברענענדיקע אַרבעט. מיר וועלן מיטרייסן די מענטשן מיט מעשׂים. זאָלן זיי אַרבעטן איבערן פּראָיעקט טאָג און נאַכט — און, כ'גיי אין געוועט, אַז דיין קאָבזעוו, און נאָך אים אויך די אַנדערע, וועלן ווערן אונדזערע סאַמע געטרייסטע אָנהענגער.

גרובסקי און טאַפּאָליעוו האָבן זיך געהאַלטן מן־הצד פון די אַלע קאָפּ־פאַרדרייעניש. טאַפּאָליעוו האָט מען לחלוטין נישט געזען און נישט גע־הערט. ער איז גאַנצע טעג אָפּגעזעסן אין קאַבינעט. נאָך נישטגעראָטענעם פּרוּוו מיט אים זיך צו באַפריינדן האָט אַלעקסיי באַשלאָסן נישט צו באַ־אומרויקן דעם אַלטן ביז אַ געוויסער צייט. גרובסקי האָט ווי דער רעפערענט פון דעם נאַטשאַלניק פון דער בויונג פּינקטלעך אויסגעפירט באַטמאַנאָווס אויפגעבונגען און זיך אין קיין זאַך אַקטיוו נישט אַריינגעמישט. נאָכשפּי־רנדיק בערידזעס און קאָוושאָווס באַמיונגען, האָט ער שטילערהייט אָפּגע־הוזקט פון זיי און זיי גערופן „די אַנטדעקער פון אַמעריקע".

דערהערנדיק וועגן בערידזעס לעצטן פאָרשלאַג, האָט דער געוועזענער הויפּט־אינזשיניער אַ זאָג געטאָן מיט שאַדנפרייד צו די פּראָיעקטירער פון קאָבזעווס גרופּע, וועלכע זיינען געקומען צו לויפן צו אים נאָך אַן עצה:

— דער בערדיקער פירט אונדז מיט אַ גלייכן וועג אין דעם זאַל פון געריכטס־פאַרהאַנדלונגען. איך האָב נישט קיין חשק אַריינצופאַלן אין דער קאָמפּאַניע פון די געמשפּטע, און דעריבער פאַרבלייב איך אויף דער פּאָזיציע פון פרידלעכן באַאָבאַכטן דעם אומפאַרמיידלעכן אומקום — זיינעם און אייערן צוזאַמען מיט אים.

פונדעסטוועגן האָט ער זיך נישט איינגעהאַלטן אין די גרענעצן פון באַאָבאַכטערישער טאַקטיק. מ'האָט אים איבערגעגעבן, אַז בערידזע האָט גלייכצייטיק מיט זיין באַפעל קאָוושאָוון וועגן דעם פּראָיעקט פאַר־

אָרדנט איבערצורייסן די אַרבעט אויף באַזונדערע באַצירקן פונעם רעכטן ברעג און זייער באַזע אַריבערטראָגן אויפן לינקן. זיך דערוואַרט באַטמאַנאָווס אומקער פון רובעזשאַנסק, וווהין ער איז אַוועקגעפלויגן אויף צוויי מעת־לעת, האָט גרובסקי אין בייזיין פון דעם נאַטשאַלניק פון דער בוֹיונג באַשולדיקט בערידזען אין נישט ריכטיקע און פאַרברעכערישע האַנדלונגען.

— אייער פּראָיעקט איז נאָכנישט באַשטעטיקט געוואָרן אין די העכערע אינסטאַנצן, — האָט ער סקאַנדירנדיק גערעדט. — נאָך מער, ער איז נאָכנישט פאַרטיק. בלויז מיט הפקרדיקער לייכטזיניקייט קאָן מען דערקלערן אייערע איילִיקע פאַראָרדענונגען. טייטשט אויס זייער זין.

— איר זענט נישט קיין פּראָקוראָר, און איך האָב נישט בדעה צו האַלטן פאַר אייך קיין פאַרטיידיקונגס־רעדע, — האָט בערידזע געענטפערט דעם קליינעם גאַליקן מענטשן.

— ציט צוריק בערידזעס דירעקטיוון. זיי זיינען פעלערהאַפט און טראָגן אין זיך שעדלעכע פאָלגן, — האָט זיך גרובסקי אַ קער געטאָן צו באַטמאַנאָוון. — ווי דער נאַטשאַלניק פון דער בוֹיונג ריזיקירט איר מיט אייער קאָפּ צוליב זיין אומבאַרעכנטקייט.

באַטמאַנאָוו האָט כמעט פאָרויסגעזען גרובסקיס פּראָטעסט, און איז אינערלעך געווען צוגעגרייט דערצו. ער האָט גלייך באַשלאָסן אָפּצוהאַלטן גרובסקין, שטעלן אים אויפן אָרט, און גלייכצייטיק אונטערוואַרעמען בערידזען, געבן אים צו פילן, וואָס פאַר אַ פאַראַנטוואָרטלעכקייט עס ליגט אויף אים. באַטמאַנאָוו האָט געדולדיק אויסגעהערט די הייסע דיסקוסיע צווישן דעם אַלטן הויפּט־אינזשיניער און דער נייעם און פעסט אַ זאָג געטאָן:

— איך האָב נישט בדעה צו נעמען דעם הויפּט־אינזשיניער אונטער מיין אַפּיטרופּסות. ער איז פּונקט אַזאַ באַלעבאָס אויף דער בוֹיונג, ווי איך. זאָל ער אַרויסגעבן פאַראָרדענונגען לויט דער מאָס פון די רעכט, וואָס זיינען אים געגעבן געוואָרן, און לויט דער פאַראַנטוואָרטלעכקייט, וואָס ליגט אויף אים. וואָס ווידער עס אָנבאַלאַנגט מיין קאָפּ — באַזאָרגט זיך נישט, ער זיצט ביי מיר אויף אַ פעסטן קאַרק.

גרובסקי איז געקומען אין פאַרלעגנהייט. ער האָט דערוואַרט פונעם נאַטשאַלניק אַן אַנדער באַציונג.

— איך בין געווען פאַרפליכטעט אייך צו וואָרענען. איצט בלייבט מיר בלויז איבער צו פאַרמאַכן די אויגן אויף אַלץ, וואָס קומט דאָ פאָר, — האָט ער אויסגערופן פאַרביטערט און נישט אָן פּאַטעטיק און איז, אַ בפירוש באַליידיקטער, אַרויסגעגאַנגען פון באַטמאַנאָווס קאַבינעט.

קאַפּיטל אַכט

די שליחטע פון דער טראַסע

אויפן זיבעטן טאָג גאַנג איז טאַניע וואַסילטשענקאָ צוגעקומען אויף די נאַרטעס צו נאָווינסק. אינעם ברוינעם בײַיענעם קאָסטיום און רויטן געשטריקטן היטעלע, מיטן רוקזאַק און צונויפגעקײַקלטער קורטקע אויף דער פּלײצע איז זי ענלעך געווען צו אַ באַטײליקטן אין אַ פילקילאָמעטערדיקן נאַרטן־געווינט. ס'האָט געפעלט בלויז די ליענטע מיט אַ נומער אויף דער ברוסט.

ס'האָבן זי באַמערקט פון „סטאַרט" באַטמאַנאָוו, זאַלקינד און בערידזע. דאָס קלײנינקע פיגורעלע איז אָט פאַרלוירן געוואָרן, אָט האָט עס ווידער זיך באַוויזן אויף די ווײַטע שטחים פון דעם אַדון.

אין דער פאַרוואַלטונג האָט מען זיך באַמיט נישט צו פאַרשלאָפן דעם אויגנבליק, ווען דער טײַך וועט זיך שטעלן. אין די אָפּטײלן איז מען געגאַנגען אין געווענט — צי דער אַדון האָט זיך געשטעלט, אָדער נישט, און די, וואָס האָבן זיך געשפּאַרט און די הענט איבערגעשלאָגן, זײַנען אַלעמאָל געלאָפן צו די פענצטער, אָדער אַרויסגעלאָפן צום ברעג. דער אַדון האָט אויסגעזען פולשטענדיק אומבאַוועגלעך, נאָר זעלטן האָט זײַן אײַז־אויבער־פלאַך מאַיעסטאַטיש, מיט אַ טויבן ווײַטן ליאַרעם אויפגעשווידערט.

דער אַדון האָט זיך, ענדלעך, געשטעלט — און קײנער האָט דעם אויגנבליק נישט באַמערקט. אין דער כאַאָטישער אָנהויבונג פון זײַנע אײַז־שטיקער איז פאַרגליווערט געוואָרן זײַן ריזיקע קראַפט.

...עס זײַנען זיך צעשווימען די רעשטלעך נעפּל, צעהאָנגענע צוויטנוויי! איבערן טײַך. ס'האָט העל געשײַנט די קאַלטע ווינטערדיקע זון. דאָ און דאָרט האָט, צווישן די אויפגעטורעמטע אײַז־פּריזמעס, פּיראַמידן און פאַרעמלאָזע שטיקער, אַ שײַן געטאָן אַ בריליאַנטענער, פאַר די אויגן אומדערטרעגלעכער גלאַנץ. די קוסטעס בײַם ברעג, דורכגעליכטענע פון די שטראַלן, באַדעקט מיט טויפראָסט, זײַנען ענלעך געווען צו ראָזעווע קאָראַלן.

באַטמאַנאָוו, בערידזע און זאַלקינד האָבן זיך אַראָפּגעלאָזט אויפן אײַז. גײן צווישן די אײַז־שטיקער איז שווער געווען, די פיס האָבן זיך אויסגעגליטשט און זיך אָנגעשטויסן אין די שאַרפע אײַז־אַרויסשטאַרצן. איבערן טײַך האָט זיך געטראָגן אַ ווינטל. עס האָט צעשאָטן דעם לײַכטן שנײ און געשמיסן אין פּנים. דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט באַפוילן אַרויסצופירן די מענטשן אויף אָפּצורײניקן די וועגן און אַראָפּלאָזן אויפן

איז אַ טראַקטאָר. ס'האָט זיך ווידער באַוויזן, איצט שוין נאָענט, די איינזאַמע פיגור פון דער נאַרטלערין.

— אַ רויט היטעלע אויפן אַדון, — האָט בערידזע אַ שמייכל געטאָן. — טשעקאַווע, פון וואַנען און וווהין וואָגלט די דאָזיקע לעבעדיקע נשמה?

נישט דערגייענדיק צום „סטאַרט", האָט טאַניע וואַסילטשענקאָ אַראָפּגענומען די נאַרטן און, אַרויפלייגנדיק זיי אויף די פּלייצעס, זיך געלאָזט אַרויפגיין אויפן אָפּריסיקן ברעג. זי האָט געזוכט אַ שוצאָרט, ס'האָט זיך איר געגלוסט אָפּרוען און ברענגען זיך אין אָרדנונג. דאָס מיידל האָט זיך געלאָזט צו איינעם פון די צווייצימערדיקע הייזלעך אין דעם ישוב, לעבן דער פאַרוואַלטונג. דאָרט האָט געוווינט איר פריינדין, דאָקטער אָלגע ראָדיאָנאָווע. אויף איר אָנקלאַפּן האָט זיך קיינער נישט אָפּגערופן. טאַניע איז געשטאַנען אַ ביסל אויפן גאַניקל און, אָנלענענדיק די נאַרטעס אויף דער טיר, איז זי מיטן שטעגל, אויסגעטרעטן אינעם שניי, געגאַנגען אין דער פאַרוואַלטונג.

זי האָט זיך לאַנג אַרומגעדרייט איבער די קאָרידאָרן, זוכנדיק איר צווייטע פריינדין — דעם עקאָנאָמיסט זשעניע קאָזלאָווע. אויפן אַלטן אָרט איז זי נישט געווען, אַלץ איז דאָ אַנדערש געווען, נישט ווי פריער, אין די באַקאַנטע צימערן זיינען געזעסן אַנדערע מענטשן.

— אַ פילצוואָגנדיקע התחלה פאַר דער נייער אָנפירערשאַפט — איבערזעצן אַלע פון איין אָרט אויפן צווייטן. ס'איז קרילאָווס אַ משל, און נישט קיין פאַרוואַלטונג, — האָט טאַניע געוואָרטשעט.

זשעניען האָט זי געפונען אויפן פערטן עטאַזש. זשעניע איז געזעסן אין אַ קליין צימערל לעבן אַן אומגעלופערט גרויסן שרייבטיש און צוזאַמען מיט אַנדערע עקאָנאָמיסטן צוזאַמענגערעכנט טאַבעלעס, אָפּגעדרוקטע אויף אַ מאַשינקע. זשעניע האָט באַגעגנט טאַניעס אומדערוואַרטע דערשיינונג מיט אַ פריידיקן אויסגעשריי.

אויף קושן, אַרומהאַלדזן און קעגנזייטיקן באַטראַכטן זיך איז ביי די חברטעס אַוועק אַ גוטע דרייסיק מינוט. דעם מיטאַרבעטער ביים טיש האָט דערעסן צו זיי זיך צוצוקוקן, און ער האָט אָנגעקלאַפּט מיטן בלייער אין דעם טישגלאָז:

— אפשר נעמען מיר זיך ווידער פאַר די טאַבעלעס?

זשעניע האָט אַ פּאַטש געטאָן מיט די הענט און זיך פאַרקלאָגט: דער נאַטשאַלניק פון דעם אָפּטייל, גרעטשקין, איז אַראָפּ פון זינען, שרייבט טאָג אין נאַכט, מאַכט איבער דעם פּלאַן, האָט פינף מאָל געהייסן איבערמאַכן די אַרבעט־חשבונות, לאָזט נישט דעם אָטעם איבערכאַפּן. ווי אַ

באַשטעטיקונג אויף אירע רייד האָט אַ קלונג געטאָן דער טעלעפאָן. דער עקאָנאָמיסט האָט פּילבאַדייטנדיק אַ קוק געטאָן אויף זשעניען און עמעצן פאַרזיכערט:

— מיר באַרעכענען די לעצטע טאַבעלעס. איינגיכן פאַרענדיקן מיר.

זשעניע האָט זיך אַ וואָרף געטאָן צום טיש, דערנאָך איז זי ווידער צוגעלאָפן צו דער חברטע.

— כ'גיי צו דיר, — האָט איר טאַניע צוריקגעהאַלטן. — כ'וועל פריִוון איינשלאָפן. מיר וועלן שמועסן ביינאַכט.

זשעניע האָט הויך אַ קוש געטאָן די חברטע און, באַגלייטנדיק זי, געשאָטן מיט רייד:

— ביי אונדז דאָרט איז קאַלט, זאָלסט זיך שטאַרק איינדעקן... הייץ אָ, הייץ נישט דאָס אייוועלע — די וואַרעמקייט גייט סיי־ווי אַרויס. ביי מיר איז נאָך ווי־עס־איז, נאָר דעם אינזשיניער קאָוושאָוו האָט מען באַזעצט אין דעם עקסטן צימער — ביי אים ליגט שניי אויף די ווענט. אגב, אַ סימפּאַטישער, נאָר אַ צופיל ערנסטער. זאַלבעדריט זיינען זיי געקומען, און אַלע זיינען זיי טשעקאַווע. דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג — אַ שיינהייט! אַ הויכער, שטאַלטנער, גרויאויגיקער. מע זאָגט אָבער, אַ שטרענגער. דערבאַר איז דער הויפּט־אינזשיניער אַ גוטער. איך האָב אים אָפּגעטראָגן באַריכטן — ער שפּאַסט, שמייכלט און האַלט אין איין גלעטן די שוואַרצע באָרד. אָט אַזאַ־אָ איז זי ביי אים.

זשעניע האָט געוויזן מיט דער האַנט ביזן פּאַסעק און פּלוצעם אַ פרעג געטאָן:

— און אַלגען האָסטו געזען? ביי איר אין צימער איז אַ באָד, איך גיי צון איר זיך וואַרעמען.

וואַסילטשענקאָ האָט זיך אַ כאַפּ געטאָן און גענומען קלינגען צו ראַדיאָנאָווען אין שפּיטאָל. די טעלעפאָניסטין האָט דערקאָנט טאַניעס שטים, הגם זי האָט זיך פון אויגוסט אָן נישט באַוויזן אין דער פאַרוואַלטונג.

— גוטמאָרגן, טאַטיאַנע פּעטראָוונע, איר האָט זיך צון אונדז אומגעקערט שוין אויף כסדר? — האָט זי געפרעגט און, נישט דערוואַרטנדיק זיך אויף קיין ענטפער, פאַרבונדן מיטן שפּיטאָל.

טאַניע האָט אונטערגעוואַרט, ביז די דעזשורירנדיקע שוועסטער איז געגאַנגען נאָך ראַדיאָנאָווען. זי האָט אַ שמייכל געטאָן, דערהערנדיק אַלגעס רויִק און שטרענג קול. דאָס דאָזיקע קול האָט אַ ציטער געטאָן און וואַרעם געוואָרן, ווי נאָר וואַסילטשענקאָ האָט איר אָנגערופן ביים נאָמען.

— קלאָר, קלאָר, — האָט איר אַלגע איבערגעריסן אינמיטן דער פּראַזע. — האָסט געמאַכט אַ קאַלאַסאַלן וועג אויף נאַרטעס און קאַקע־מירסט — ביסט נישט מיד! שווין גיי צו מיר זיך אָפּרוען.

— דו ביסט גאַסטפּריינדלעך, אָבער דיין שטוב איז אויף אַ שלאָס.

— יאָ, ריכטיק! סעראַפימע האָט זיך געקליבן צו גיין אין שטאָט. וואָס־זשע טוט מען?... ביי בערידזען איז פאַראַן אַ צווייטער שליסל. דאָס איז אונדזער נייער הויפּט־אינזשעניער, ער האָט זיך אַריינגעקליבן צו אונדז. גיי אַריבער צון אים.

— כ׳וועל בעסער גיין צו זשענקען.

— זאָלסט זיך נישט דערוועגן צו גיין צו זשענקען, ביי איר איז קאַלט! דו דאַרפסט זיך דערוואַרעמען.

טאַניע האָט איבערגעלאָזט די קורטקע מיטן רוקזאַק ביי זשעניען און געגאַנגען נאָכן שליסל. דער הויפּט־אינזשעניער איז דאָרט נישט געווען. מוזע פּיליפּאָוונע, וועלכע איז געזעסן אין וואַרט־צימער, אַ שמאָלס און לאַנגס, ווי אַ קאָרידאָר, האָט איר וויכטיק מיטגעטיילט:

— די אָנפירערשאַפט איז אויפן „סטאַרט". היינט האָט זיך אָנגע־הויבן די אַרבעט ביים אָפּרייניקן דעם אייז־וועג.

— ס׳גייט מיר נישט, — האָט זיך טאַניע געערגערט און געבליבן שטיין אומאַנטשלאָסן. — וואָס באַטראַכט איר מיך אַזוי? — האָט זי גע־פרעגט אומצופרידן.

— איר האָט מיר זייער שטאַרק דערמאָנט נאַטעטשקען, מיין טאָכ־טער. זי איז פאַרפאַלן געוואָרן בעת דער עוואַקואַציע, און כ׳קאָן זי נישט אויסזוכן. זי איז אויך אַזאַ שיינהייט. — די פרוי האָט מיט אַ פינגער אַראָפּגעמאַכט די פּענסנע פון דער נאָז, און זיי זיינען העגגען געבליבן אויפן שנירל. אירע אויגן האָבן געקוקט מיט אַ מידן אומעט. — אפשר זיינט איר טאַקע מיין נאַטעטשקאַ?

— אפשר. קוקט זיך איין בעסער אַ ביסל, — האָט איר טאַניע געענט־פערט אין איר טאָן. — נאָר דערווייל זאָגט מיר: דער הויפּט־אינזשעניער האָט נישט צוגעזאָגט צו קומען איינגיכן? צי לוינט זיך וואַרטן אויף אים?

— אייך איז נישט שרעקלעך, טאָכטערקע? — האָט מוזע פּיליפּאָוו־נע פּלוצעם געפרעגט מיט אַ געשעפּטש, דערנענטערנדיק איר פּנים מיט די ברייט צעעפנטע אויגן צו טאַניעס פּנים. — איך בין אַן אַלט אומבאַ־האָלפן מענטש — דערפאַר, קאָן זיין, איז מיר שרעקלעך? איר זענט אַזאַ רויקע.

— וועגן וואָס רעדט איר? וואָס האָט אייך איבערגעשראָקן? — האָט טאַניע נישט פאַרשטאַנען.

— אין דער פּאַרוואַלטונג שמועסן אַלע: די יאַפּאַנער האָבן אָנגע־הויבן קעגן אונדז אַ מלחמה. צוליב עפּעס־וואָס דערקלערט מען עס נישט אָפיציעל. אויפן רעכטן ברעג, אין דער טייגע, זאָלן זיך האָבן אַרויסגע־זעצט פּאַראַשוטיסטן, מע יאָגט זיך ערשט נאָך זיי... באָמבעס איבערן קאָפּ, געשרייען, קרעכצן, איר פאַרשטייט וואָס דאָס הייסט?

— כ׳פאַרשטיי נישט. איר דערציילט נאַרישע קלאַנגען. ווען יאַ־פּאַנער וואָלטן אַרויסגעטרעטן, וואָלט מען וועגן דעם תיכף געמאָלדן אָפיציעל. מע דאַרף זיך נישט דענערווירן. מע טאָר זיך נישט דענערווירן, באַזונדערס מיר, פרויען.

— יאָ. יאָ. איר זייט גערעכט, טאָכטערקע.

מוזע פיליפּאָוונע האָט צערטלעך אַ קוק געטאָן אויף טאַניען. משמעות, אַז דאָס מיידל האָט איר באמת מיט עפּעס־וואָס דערמאָנט איר טאָכטער.

— גוט, וואָס איר זיינט געקומען. ס׳איז גלייך רויקער געוואָרן מיט אייך, — האָט זיך די פרוי מודה געווען. וואָס איז דאָ געווען זיך צו דער־שרעקן? אַרום זיינען דאָ אַזעלכע שטאַרקע און קלוגע מענטשן, מיט זיי איז קיין זאַך נישט שרעקלעך. ווייסט איר, אַמאָל האָב איך געוויינט עפּעס ענג אַזוי — אין צימערן. און דאָ איז דער אַדון. טוסט אַ קוק אויף אים — און דאָס האַרץ שטאַרבט אָפּ אין דיר, ווי דו וואָלסט אויף אַ באַרג געשטאַנען. וועגן גרויסע בויונגען האָב איך בלויז אין ביכער געלייענט. ווי אינטערע־סאַנט דאָס איז אין לעבן! יעדער טאָג, יעדע שעה — איז אַ קאַמף! ס׳איז גוט, וואָס אויף דער וועלט זיינען פאַראַן אַזעלכע מענטשן, ווי אונדזער בערידזע, אמת? איר קאָנט אים שוין פון לאַנג? כ׳שטעל זיך פאָר אייך ביידע ביינאַנד — אַ שיין פּאָרל.

— איך קאָן אים בכלל נישט, פון וואַנען האָט איר עס גענומען? „אַ פּאָרל"! איך בין געקומען מיט אים זיך באַקענען און אַ שמועס טאָן וועגן געוויסע ענינים. איך קום פון דער טראַסע.

— פון דער טראַסע? אויב איר ווילט, וועל איך אייך צופירן צו זיין פּאַרטרעטער, אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטש קאָוושאָוו, איר קאָנט שמועסן מיט אים.

די פרוי האָט זיך צוגעאיילט, און טאַניע איז אויטאָמאַטיש איר נאָכגעגאַנגען. קאָוושאָוון האָבן זיי געטראָפן אין אַ גרויס צימער, וואָס איז ענג באַשטעלט געווען מיט טישן, אויף וועלכע ס׳זיינען געשטאַנען משו־פּעדיקע טאָוולען צום צייכענען. לעבן זיי זיינען אויף הויכע טאַבורעטן געזיצן די אינזשיניערן און די טעכניקער.

— די פּראָיעקטירער אַרבעטן איבער דעם פּראָיעקט, — האָט מיט רעספּעקט מיטגעטיילט מוזע פּיליפּאָוונע. — ערשט איז דאָס די הויפּט־אויפגאַבע.

זיי האָבן זיך דורכגעשטופּט דורך אַ שמאָלן דורכגאַנג צווישן די טישן צו אַ ווינקל אין צימער. האַלב־ליגנדיק אויפן שרייבטיש, האָט אַלעקסיי אויפמערקזאַם באַטראַכט אַ וואַטמאַן־בויגן, וואָס איז געווען צוגענאָגלט מיט קנאָפּקעס. קאָבזעוו, דער אָנפירער פון דער פּראָיעקטירער־גרופּע, וועלכער איז געזעסן בײַם טיש, די הענט פאַרשטעקט אין די צעזויבערטע האָר, האָט אויך געקוקט, נישט אָפּרייסנדיק זיך, אויף די ציינונגען, ווי געהאָפטענע שפּיצן, וואָס ער האָט דאָ אויסגעפלאָכטן.

— צו אײַך, אַלעקסיי ניקאָלאַיעוויטש. אַ מענטש פון דער טראַסע. — ווען אַ דרינגענדיקן ענין, — האָט מוזע פּיליפּאָוונע געזאָגט און מיט הדר־ארץ זיך אָפּגערוקט, אַ מורמל טוענדיק צו טאַניען: — קומט אַרײַן. נישט צום הויפּט־אינזשיניער, פּשוט צו מיר.

אַלעקסיי האָט אַ קוק געטאָן אויף טאַניען און ווידער אַראָפּגעלאָזט די אויגן אויף דער צייכנונג. זײַן האַנט איז געלאָפן איבערן וואַטמאַן־בויגן, צייכענענדיק מיט אַ בלייפעדער אַ לאַנגע שורה ציפערן. טאַניע האָט זיך אַרומגעקוקט. פון אַלע זײַטן האָבן זיך מיט איר שווײַגנדיק באַגריסט באַקענטע. נעענטער פון אַלע איז געזעסן פּעטקע גרודקין — אין דער פאַרוואַלטונג האָט מען אים גערופן פּעטיונטשיק, און די מיידלעך־מאַשיניסטקעס האָבן געשפּאַסט: „שטעלט אײַך פאָר — אַזאַ יונגער, און שוין דער עלטסטער טעכניק־צייכנער”. פּעטקע האָט זיך מיט איר באַגריסט פון ווייטן, אַ הויך טוענדיק מיט זײַן רעכטער האַנט די לינקע, אין וועלכער ער האָט געהאַלטן פּעסט אַ ווירע.

„ווײַזט אויס, אַז דער קאָווּשאָוו איז אַ שטרענגער!” — האָט טאַניע אַ טראַכט געטאָן, אויפמערקנדיק די שטילקייט אין צימער, וואָס איז צום באַוווּנדערן בײַ אַזאַ גרויסן עולם.

— ס’איז דאָ דושנע בײַ אײַך, זעט, די לופט אַפילו איז גרין געוואָרן! — האָט זי אומיסטן געזאָגט אויף אַ קול.

— עפנט די לופטשיקעס, דורכלופטערן! — האָט קאָווּשאָוו באַפוילן, נישט אויפהייבנדיק דעם קאָפּ.

פּעטקע האָט זיך מיט אַ ריש אָפּגעריסן פון דעם טאַבורעט און אַרויף אויפן פּאַראַפּעט.

— מיר האָבן מורא פאַר אַ פאַרקילונג. טוט אַ קוק, ווי טאַטיאַנע איז פאַרוויטלט פון דער דאָזיקער פאַרקילונג, — האָט ער געזאָגט פון דעם פּאַראַפּעט צו זײַן שכן, אַ מענטש מיט אַ ציכטיקן אויסזעען, מיט אַ גרינעם

שאַרף אַרומגעוויקלט דער האָלדז. — אַך, סאַראַ געשמאַקע לופט! — פּעט־קע האָט מיטן מויל און מיט די הענט געכאַפּט דורך דעם לופטשיק די ווייסע פּראָסט־פּאַרע.

טאַניע האָט זיך צוגערירט צו די באַקן, — זיי האָבן געגליט, אָנגע־שמיסן פון ווינט.

— מע דאַרף ווייניקער זיצן אין שטוב. די נאַפט־לייטונג וועט מען נישט אויפבויען אין די קאַבינעטן, זי איז אינדרויסן. — טאַניע האָט עס גערעדט אין דער ריכטונג פון פּעטקען, נאָר געווענדט האָט זי זיך צו אַלעק־סייען. זי האָט אים געוואָלט אַ שטאָך טאָן.

קאָוושאָוו האָט פּאַרדריסלעך אַ וואָרף געטאָן דעם בלייער אויפן טיש און זיך אויפגעשטעלט. פּעטקע האָט זיך שנעל אומגעקוקט אויפן אָרט.

— איר האָט צו מיר אַ דרינגענדיקן ענין? — די פראַגע האָט גע־קלונגען סקעפּטיש.

—איינגעלעך האָב איך געזוכט דעם הויפּט־אינזשיניער. די סעקרע־טאַרין האָט מיך געבראַכט צו אייך.

— צוליב וואָס־זשע האָט איר דאָ בחינם געמאַכט אַ טומל? גייט צום הויפּט־אינזשיניער.

— אַז דאָס גליק האָט מיר שוין צוגעשפּילט זיך צו באַקענען מיט אייך, דערלויבט מיר צו שטעלן איין פראַגע.

— אויב איינע, שטעלט.

— איר זיינט נישט זייער העפלעך. איר האָט זיך נאָך זיכער ווייניק אָנגעטישעט מיט די צייכנונגען. כ'וועל צוּוואַרטן, טישעט זיך אָן נאָך אַ ביסל.

פּעטקע האָט אַריינגעלאָכט אין פויסט אַריין.

— רעדט נענטער צום ענין. מיר זיינען נישט אין טאַנצזאַל.

— איך בין פון דעם ניינטן באַצירק. מיר האָבן באַקומען אַ דירעקטיוו פונעם הויפּט־אינזשיניער: רייסט איבער די גרונטיקע אַרבעטן און טראָגט זיך איבער אויפן צווייטן ברעג. אין וואָס האַנדלט זיך?

קאָוושאָוו איז געשטאַנען מיט אַן אויסדרוק פון צעשטרייטקייט, טראַכ־טנדיק עפּעס קאָנצענטרירט. נישט געבנדיק קיין ענטפער דעם מיידל, האָט ער זיך ווידער צוגעבויגן צו דער צייכנונג. ער האָט נישט געוואָלט צעשלאָגן זיך דעם געדאַנק. טאַניע האָט געקנייטשט מיט די אַקסל:

— מעגלעך, אַז אייערע מיטאַרבעטער האָבן זיך אויסגעלערנט צו רופן אייערע געדאַנקען אָן ווערטער, נאָר איך האָב אייך נישט פאַרשטאַ־נען; און כ'וואָלט וועלן הערן אַן ענטפער.

פעטקע האָט זיך צעלאַכט. דער טיש איז טרוקן געוואָרן אויף זיין רייספעדער, ער האָט מיט איר אַ שאָקל געטאָן, אויסדריקנדיק דערמיט מיטגעפיל טאַטיאַנען.

— לאָמיר נישט פאַרלירן די טייערע צייט, לאָמיר בעסער פלייסיקער צייכענען, — האָט אים טאַניע שטיל געראָטן.

— וואָס? — האָט פעטקע איבערגעפרעגט, נאָר קאָווּשאָוו האָט זיך אָפּגעריסן פון טיש, און דער טעכניק-צייכנער איז פאַרגליווערט געוואָרן.

— קוים איז געמאַכט געוואָרן אַ פאַראָרדנונג איבערצורייסן די אַר־בעטן, דאַרף מען זיי איבעררייסן, — האָט אַלעקסיי געזאָגט. — לוינט זיך צו פרעגן, פאַרוואָס און צו וואָס?

— ס'לוינט זיך צו פרעגן! — האָט זיך טאַניע צעבייזערט. — מי־זיינען מענטשן, נישט קיין מעכאַניזמען, אונדז איז טייער די אַרבעט, וואָס מיר האָבן שוין געמאַכט. גלאַט אין דער וועלט אַריין הייסט מען זי אונדז צוועקוואַרפן. לאָמיר אָננעמען, אַז דאָס האָט אַ וועלכן ס'איז זין, אָבער מיר דאַרפן עס פאַרשטיין. וואָס? איר האָט באַשלאָסן, אַז בלויז איר וועט פאַראַנטוואָרטלעך זיין פאַר דער בויונג?

אַלעקסיי האָט זיך מיטאַמאָל ברייט צעשמייכלט און באַקומען אַ פולשטענדיק יונג און העפלעך אויסזעען.

— גוט געזאָגט, ערנוואָרט! וויאַזוי האָט איר זיך אַהער דערשלאָגן, קריגעריש מיידל? ס'איז דאָך קיין וועג נישטאָ, אויף וויפל מיר איז באַוווּסט.

— ווער עס זוכט אַ וועג, דער געפינט אים. מע קאָן זיך דען דער־וואַרטן ביז איר וועט צו אונדז אַ וועג געפינען?

— ריכטיק! ריכטיק! — האָט מיט אויפריכטיקער הנאה געזאָגט אַלעקסיי. — איר זיינט וואָרשיינלעך געקומען אויף דער פאַרטיי־קאָנפע־רענץ! אַ ביסל צו פרי. ווי רופט מען אייך?

— וואַסילטשענקאָ.

— און אויפן נאָמען און פאָטער־נאָמען?

— טאַטיאַנע פעטראָוונע.

— איך וואָלט קאָנען, טאַטיאַנע פעטראָוונע, אייך געבן געוויסע אויפקלערונגען. נאָר צוליב געוויסע טעמים וויל איך, איר זאָלט זיך פריער ווענדן צום הויפּט־אינזשעניער. נאָך אַ שמועס מיט אים קומט אומבאַדינגט צו מיר, מיר וועלן באַהאַנדלען אַלע ענינים פון אייער באַ־צירק. גוט?

אין קאָרידאָר האָט טאַניע אָנגעיאָגט פעטקע.

— טאַטיאַנע, לאָמיר זיך נאָכאַמאָל באַגריסן, דו ביסט פונקט גוט געקומען. וואָס ביי אונדז טוט זיך דאָ! סידאָרענקאָ איז אַוועקגעפאָרן

אין אן אומבאוווסטער ריכטונג, דיין פיינד, גרובסקין, האָט מען פאַרי יאָגט אונטער דער באַנק! אַ נייע ערע אין דער געשיכטע פון דער בווגג!

— קאָך זיך נישט, פעטיונטשיק, די זומערשפּרענקעלעך וועלן דיר נאָך אראָפּפאַלן. — טאַניע האָט אַ פיר געטאָן מיט דער האַנט איבערן צייכנטערס פּנים, וואָס איז פול געווען מיט זומערשפּרענקעלעך. — מאָד־נע, אפילו אום ווינטער ווערן זיי ביי דיר נישט פאַרפאַלן...

— מאַכסט חוזק? — האָט פעטקע געפרעגט, שטעלנדיק זיך אין אַ פאַרטיידיקונג־פּאָזיציע: זע, ברענג מיך נישט אריין אין צאָרן: וועסט פון מיר קריגן! און איך האָב צו דיר אַן ענין. ביי קאָליע סמירנאָוון ביסטו געווען? ער איז ערשט דער קאָמסאָרג. ער מאָביליזירט יונגע כּוחות. דו קאָנסט אויך ברענגען נוצן.

— אַזוי! — האָט טאַניע אויסגערופן און שנעל אוועקגעגאַנגען, צוּוואַרפנדיק פּעטקען איבער דער פּלייצע: — גיי, העלד איינער, צו דיין קאָנציעלאַרישן ווערקשטעל, כּל־זמן דיין נאַטשאַלניק האָט דיר נישט אַריינגעלייגט פאַר דיין לײדיקרשטיין. אין אָוונט וועלן מיר שמועסן וועגן דער נייער ערע, וועגן דער מאָביליזירונג פון יונגע כּוחות און וועגן דעם, ווער וועמען ס׳קאָן ברענגען נוץ.

טאַניע האָט פאַרגעסן וועגן איר געדאַנק צו גיין זיך אָפּרוען. די באַגעגענישן מיט די פאַרוואַלטונג־מיטאַרבעטער און דאָס אַלץ וואָס זי האָט געהערט, האָבן זי אויפגערודערט. קודם־כּל דאַרף מען אַ שמועס טאָר מיטן פאַרטאָרג און אויפקלערן, פאַרוואָס איז פון זייער נייעם באַ־צירק קיינער נישט ארויסגערופן געוואָרן אויף דער פּאַרטיי־קאָנפע־רענץ. נאָך אין וועג קיין נאָווינסק האָט זי שוין געהערט וועגן דעם דאָר־זיקן געשעעניש. איצטער האָט זיך איר אירע געדאַנקען דאָס דרינגענדי־קע צוזאַמענרופן די קאָנפערענץ עפּעס געבונדן מיט די היסטערישע פּראַזן פון מוזע פיליפּאָוונען וועגן די יאַפּאַנער.

אין דעם וואַרט־צימער פונם פאַרטאָרג האָט דער טעכנישער סעק־רעטאַר, אַ יונג מיידל מיט אַ קינדעריש פּנים, לעבעדיק זיך איבערגע־שעפּטשעט מיט עפּעס אַ בחור. איר שמייכל האָט זיך גלייך פאַרטוישט אויפן אויסדרוק פון שטרענגער אָפיציעלקייט, ווי נאָר טאַניע האָט זיך צו איר געווענדעט.

— איר זענט צו פרי געקומען, — האָט דאָס מיידל געזאָגט. — כ׳וועל אייך פאַררעגיסטרירן און ארויסגעבן טאַלאָנען אין דער גאָר־קיך, נאָר איילן זיך איז פונדעסטוועגן נישט געווען צוליב וואָס.

— פאַררעגיסטרירן מיך איז נישט נייטיק, און קיין טאַלאָנען בעט איך נישט.

— איר זענט נישט קיין דעלעגאט?

— נישט קיין דעלעגאט, און וויל זיך דערוויסן — פאַרוואָס?

— מיר איז נישט באוווסט, פאַרוואָס איר זענט נישט קיין דעלעגאט, — דאָס מיידל האָט געצויגן מיט די אַקסל.

— איר זענט — פון וואנען, פון וועלכן באַציר? — האָט דער בחור געפרעגט, באַטראַכטנדיק אויפמערקזאַם דאָס אומבאַקאַנטע שיינע מיידל.

— איך בין פון ווייט, פון נייִנטן. וואָס איז דען?

— פון די ווייטע באַצירקן האָט מען אויף דער קאָנפערענץ נישט אַרויסגערופן, — האָט דאָס מיידל געזאָגט, נישט אויסבאַהאַלטנדיק איר אומצופרידנקייט דערמיט, וואָס דער בחור האָט זיך פאַראינטערעסירט מיט דעם דאָזיקן גאַסט מיט באַלעבאָסטישע פּאָסטעמפּקעס.

— פאַרוואָס האָט מען נישט אַרויסגערופן? — האָט טאַניע ווי־דער געפרעגט.

— מסתּמא איז אַזוי נייטיק געווען. איר וועט שוין אַנטשולדיקן דעם חבר זאַלקינד. ער האָט פאַרגעסן זיך צו פאַרשטענדיקן מיט אייך וועגן דאָזיקן פּראָבלעם.

דאָס מיידל האָט געענטפערט עזותדיק, מיט אַרויספאָדערונג, ווי ס׳ריידן צווישן זיך נישט זאָלטן פרויען אויף דינסטלעכע טעמעס. דער־הערט דעם באַקאַנטן פאַמיליע־נאָמען פונעם פאַרטאָרג, האָט טאַניע פאַרלוירן דעם אינטערעס צו דער סעקרעטאַרין און, אויסמייַדנדיק זי, זיך אַריינגעגליטשט אין קאַבינעט.

דאָרט זיינען געזיצן, מיטן רוקן צו דער טיר, צוויי מענטשן און גע־ציילט אַ צייטונג־שפּאַלטע. נישט באַמערקט פון זיי, איז טאַניע צוגע־גאַנגען נענטער און איבער זייערע קעפּ גענומען באַטראַכטן דעם טיפּאָגראַפישן בויגן מיט די אַריינגעקוועטשטע שוואַרצע קאָלומנעלעך זאַץ. אין דעם לייט־אַרטיקל האָט זיך גערעדט וועגן די אויפגאַבעס פון דער בוידונג, וועגן דער אַפּערוויליקער אַרבעט אין די מלחמה־טעג, וועלכע איז מיט איר העלדנמוט גלייך צו די העלדנטאַטן אויפן שלאַכטפעלד, וועגן וואַכזאַמקייט. וועגן אַן איבערפאַל פון די יאַפּאַנער איז קיין וואָרט נישט געווען.

— צי קאָן מען שטעלן אַ פראַגע? — האָט טאַניע געפרעגט אויף אַ קול, נאָכן איבערלייענען דאָס אַרטיקל ביזן סוף. איינער פון די זשור־נאַליסטן האָט מחמת אומדערוואַרטקייט אַ ציטער געטאָן. — פאַרוואָס רופט איר אָן די צייטונג דער אָרגאַן פון דער גאַנצער בוידונג?

— זייטיקע טאָרן נישט לייענען די צייטונג ביז זי דערשיינט פון דרוק, — האָט אַ זאָג געטאָן אַ בלאַסער יונגערמאַן מיט העלבלויע אויגן און איבערגעדרייט דעם בויגן מיט דער ווייסער זייט אַרויף.

— דרייט נישט איבער, כ'האָב שוין באַוויזן אַלץ איבערצולייענען.

— ווער זענט איר און וואָס דאַרפט איר? — האָט אויפגערעגט געפרעגט דער בלויאויגיקער.

— באַמרויקט זיך נישט, כ'בין נישט קיין זייטיקע: דער זעלביקער באַלעבאָס, ווי אַלע אַנדערע. איר זענט דער רעדאַקטאָר?

— דער רעדאַקטאָר, אויב איר ווילט. מיין פאַמיליע איז פּושטשין.

— פּאַרוואָס, חבר פּושטשין, רופט זיך די צייטונג אָן דער נאָמען פון דער בויונג, אויב זי ווערט געשריבן אין דער פאַרוואַלטונג און נאָר וועגן דער פאַרוואַלטונג? ס'זאָל זיין כאָטש איין נאָטיץ וועגן די באַצירקן. למשל, וועגן אונזערן!

— איר זענט פון אַ באַצירק? אַ דעלעגאַט? אויסגעצייכנט! זעצט זיך, שרייבט אָן אַ נאָטיץ. מירן עס אָפּדרוקן.

די זשורנאַליסטן האָבן זיך אויפגעהייטערט. איינער פון זיי האָט אונטערגערוקט אַ שטול, דער צווייטער האָט אַנידערגעלייגט פאַר איר אַ בויגן פּאַפּיר מיט אַ פּען.

— איך בין נישט קיין דעלעגאַט. כ'בין געקומען זיך דערוויסן ביי זאַלקינדן, פאַרוואָס מ'האָט אונדזער באַצירק געלאָזט אין אַ זייט.

— אָבער איר זענט פון דער טראַסע?

— פאַרשטייט זיך. צי דען איז נישט קענטיק אויף מיר, אַז איך בין נישט קיין קאַבינעטוואָר?

— מע זעט, מע זעט. ס'איז נישט וויכטיק, וואָס איר זענט נישט קיין דעלעגאַט. שרייבט אָן וועגן וואָס איר ווילט, אַבי נאָר וועגן דער טראַסע. מיר הייבן אָקאָרשט אָן צו לעבן. דאָס איז אונדזער צווייטער נומער. ס'האָט זיך דערווייל נישט איינגעשטעלט קיין פאַרבינדונג מיט די באַצירקן, מ'איז געצוווּנגען צונויפצוזאַמלען מאַטעריאַל דאָ, ווי מע זאָגט, נישט אָפּגייענדיק פון דער קאַסע.

— טויג עס טאַקע נישט. מע דאַרף זאַמלען מאַטעריאַל נישט אין די קאַבינעטן, נאָר אויף די באַצירקן. לערנט זיך ביי די מלחמה־קאָרעספּאָנדענטן, זיי שרייבן נאָטיצן אונטער די קוילן און לאָזן אַרויס צייטונגען. אָט בין איך דאָך געקומען צו אייך פון דעם נייסטן באַצירק, און פאַרוואָס קאָנט איר צו מיר נישט קומען?

— אויף נארטעס, אליין? — האָט זיך פּושטשין אָנטציקט. — שרייבט אָן, ווי איר זיינט געגאַנגען, נאָך וואָס איר זיינט געגאַנגען, ווי איר זיינט דערגאַנגען?

טאָניע האָט זיך, צו פּושטשינס פאַרוואונדערונג, נישט דערווידערנ־דיק מיט קיין וואָרט, גענומען שרייבן אַ נאָטיץ.

— ווייניקלעך! — האָט פּושטשין געזאָגט מיט באַדויערונג, באַ־קומענדיק פון איר אין צוואַנציק מינוט אַרום אַ בייגעלע פּאַפּיר, באַ־שריבן מיט אַ גרויסער נאַכלאַזיקער שריפט.

— ס'וועט קלעקן. אייך דאָס וועט נישט אַנטשפּרעכן. איר וועט זיך נישט באַשליסן דאָס אָפּצודרוקן.

די נאָטיץ האָט אין שאַרפע אויסדרוקן געפאָדערט פון דער אָנ־פירונג פון דער בויונג אויפמערקזאַמקייט צו די באַצירקן: „שוין צייט אַרויסצוגיין פון צווישן די ווענט פון דער פאַרוואַלטונג אויף די חבֿרות פון דער טראַסע". פּושטשין האָט זיך ווירקלעך פאַרטראַכט איבער דער נאָטיץ — אַזאַ פראַגע איז באמת כדאַי אויפצוהייבן אין צייטונג.

טאָניע האָט נאָכאַמאָל געכאַפּט אַ קוק צום הויפּט־אינזשיניער, ער האָט זיך נאָך אַלץ נישט געהאַט אומגעקערט. איבערמישנדיק אין זכרון די אויפטראָגן פון דעם באַצירק, האָט זי באַשלאָסן אַריינצוגיין צו ליבערמאַנען. דער אינטענדאַנט האָט געשמועסט מיט אַ מענטשן אין אַ פוטער־קורטקע, וועלכער איז געזעסן פאַר אים.

— מאַמעלע טייערע! מיט די ערשטע טראַנספּאָרטן וועט אַלץ צוגעשטעלט ווערן אויף אייער באַצירק! — האָט ער אויסגערופן. — איר פאַרשרייבט אויף אַ פּאַפּיר, איך וועל אויסרעכענען, וועלכע לאַר דונגען זיינען פאַרגרייט פאַר אייך...

„איז דאָס אַ חברה'ניק! — האָט טאָניע אַ טראַכט געטאָן. — דער מענטש איז געגאַנגען צו אים מיט דער כוונה זיך צו שלאָגן, און אַוועק־גיין וועט ער אַ גליקלעכער".

ווירקלעך, דער פאָרשטייער פון דעם באַצירק האָט פעסט געדריקט ליבערמאַנען די האַנט, צוויי מאָל אים באַדאַנקט און איז אַוועקגעגאַנ־גען אַ בפירוש צופרידענער.

— טאַנעטשקע! קעניגין! מלאך טייערער! — האָט לעבעדיק אויס־געשריגן דער אינטענדאַנט — און זיך אַ וואָרף געטאָן צו איר מיט פאַר־נאַנדערגענומענע הענט.

— צו טעמפּעראַמענטפול, ליבערמאַן, איך בעט אייך רויקער אַ ביסל, — האָט טאָניע געזאָגט, זיך אָפּרוקנדיק. — מיין באַציִונג צו אייך האָט זיך נישט געענדערט.

— וואָס קאָן מען מאכן, טייערע, כ'האָב שוין לאַנג שלום געמאכט מיט אייער גליכגילטיקייט. מאַמעלע טייערע, מיך וועט צופרידנשטעלן אפילו אַ פאַרבייפליִענדיקער בליק אייערער! פאַר מיר איז גענוג צו אָטעמען מיט דער זעלבער לופט, וואָס איר. „כאָטש זעלטן, כאָטש איין מאָל אין דער וואָך אייך זען אין אונדזער דאָרף", — האָט ליבערמאַן זיך נאַריש געמאכט. — זעצט זיך, מיין שיינע דאַמע אין גאַרטן־הויזן.

טאַניע האָט, צושאָקלענדיק מיטן קאָפּ, איראָניש געקוקט אויפן פאַרשמייעטן אינטענדאַנט.

— איך בין אויפריכטיק פאַרחידושט, פאַרוואָס מ'האָט אייך נישט אַרויסגעיאָגט פון דער בוויונג. מע זאָגט, באַטמאַנאָוו איז אַ קלוגער מענטש, נישט־שוין־זשע האָט ער זיך נישט פונאַנדערגעקליבן, מיט וועמען ער האָט צו טאָן? אייך האָט זיך, קענטיק, נישט געגלוסט פאַרלירן דאָס וואַרעמע, אויסגעבריטע אָרט, און איר האָט דעם נייעם נאַטשאַלניק פאַרבלענדט די אויגן, פונקט אזוי, ווי יענעם חבר פון דעם באַצירק, וועלכער איז געווען פון אייך באַצויבערט. צי אפשר האָט אייך סידאָרענקאָ נישט געוואָלט מיטנעמען מיט זיך, באַשלאָסן, ענדלעך, פטור צו ווערן פון אייך?

ליבערמאַן האָט זיך דין צעלאַכט און געקוקט אויף איר געריִרט.

— כ'וועל קיינמאָל נישט אויפהערן זיך צו אַנטציקן מיט אייך, מיין קעניגין. דאָס איז אַ זעלטענע צונויפפּאַרונג: אי אַ שיינע, אי אַ קלוגע. אפילו די שיינע העלענע האָט נישט פאַרמאָגט אזאַ שפע פון צוציִענדיקע מעלות... וואָס שייך מיר האָט איר שטענדיק אַ טעות געהאַט. מאַמעלע טייערע, וואָס פאַר אַן איבערלעבונג דאָס איז געווען פאַר יאַקאָוו טאַראַסאָוויטשן, ווען ער האָט זיך דערוווּסט, אַז מ'האָט מיך פאַרהאַלטן!

— ווער־זשע האָט אייך פאַרהאַלטן? ווער איז דאָס אזאַ אָריגינאַל?

— באַטמאַנאָוו, ער האָט זיך אין מיר בוכשטעבלעך פאַרליבט.

ווו, זאָגט ער, וועט איר געפינען נאָך איינעם אזאַ אינטענדאַנט?

— אזעלכן וועט מען נישט געפינען. און מע וואָלט טאַקע נישט באַדאַרפט אייך! הייסט עס, אַז צוויי נאַטשאַלניקעס האָבן זיך געשלאָגן פאַר אייך? איינער האָט נישט געוואָלט איר זאָלט איבערבלייבן, דער צווייטער האָט זיך אָפּגעזאָגט אייך צו נעמען מיט זיך? ס'האָבן אייך זיכער געהאָלפן אייערע קאָמערציעלע פעיִקייטן.

— מיינע פעיִקייטן לאָזט צו רו. איר ווייסט אויסגעצייכנט, אַז איך בין אַן אומגליקלעכער מענטש און יעדע מינוט בין איך גרייט אָפּצור־

טרעטן וועמען עס זאָל נישט זיין די דאָזיקע שטול. איך טרוים וועגן אַן אַנדער זאַך...

— שוין אַן אַלט לידל! — האָט זיך טאַניע צעלאַכט. — כ'האָב עס שוין נישט איינמאָל געהערט: טעאַטער, סצענע, דער ברודער לאַזאַר — אַ פּאָרדינסטפולער אַרטיסט, אַ בלוטפולער טאַלענט. איר וואָלט שוין דאַרפן עפּעס נייס צוטראַכטן. און וואָס שייך דער שטול — אַפילו מיט אַ זעקסאונזעכציקפערדיקן טראַקטאָר וועט מען אייך פון איר נישט אַוועקרייסן.

טאַניעס ווערטער האָבן ליבערמאַנען לחלוטין נישט געערגערט, ער האָט זיי אויסגעהערט מיט אַ בפירושער הנאה, ער האָט אפילו געמאַכט אַ פּרווו איר אַ קוש צו טאָן אין האַנט.

— כ'בין אַזוי צופרידן, וואָס איך זע אייך, טאַנעטשקע! אַ דאַנק פאַרוואָס איר האָט מיך נישט אויסגעמיטן, אַריינגעקומען.

— איך בין געקומען, ליבערמאַן, וועגן אַן ענין, און לאָמיר צו דעם איבערגיין. ווען וועט אַ סוף נעמען צו די חזירייען מיט די מאַטע־ריאַלן? נישט געקוקט אויף אייערע צוזאָגן, האָט איר ביזן סוף פון דער נאָוואַציע נישט קיין סך צוגעשטעלט אויפן באַצירק. אינסטרומענטן איז פאַראַן ווייניק, ברען־מאַטעריאַל הייבט אָן אויסצוגיין, דער אויטאָל איז אומטויגלעך, די פאַרקער־מעכאַניזמען זיינען נישט קאָמפּלעטירט. אָט גיט אַ קוק אַ רשימה, וואָס ביי אונדז פעלט אויס!

ליבערמאַן האָט געקוקט אויף דער רשימה, געשאָקלט מיטן קאָפּ און צוגעטאַקעוועט:

— חזיריי, אומדערהערט! משפּטן דאַרף מען דערפאַר, משפּטן! און ווי איז מיט דערנערונג, פאַראַן אָנקלאַגעס? ווי איז מיט באַקליידונג?

— פּראָדוקטן האָט מען געבראַכט אָנהייב זומער. פון הונגער שטאַרבן מיר נישט. מיר כאַפּן פיש. אויך קליידונג איז דערווייל פאַר ראַן, נאָר אויב איר וועט שיקן אויפן באַצירק נייע מענטשן — איז נישטאָ מיט וואָס זיי צו באַקליידן.

— די נייע מענטשן וועלן מיר שיקן באַקליידטע אין שפּאָגל־נייעם. מער קיין פּרעטענזיעס זיינען נישט פאַראַן?

— אייך איז נאָך ווייניק? ווו זיינען די מאַטעריאַלן, וואָס פעלן אויס?

—איך ראָט אייך זיך ווענדן מיט אַן אָנקלאַגע צו באַטמאַנאָוון. מאַמעלע טייערע, דער באַצירק איז דאָך אין אַ קאַטאַסטראָפאַלער לאַגע!

— איר מעגט מיר נישט אונטערזאָגן, כ'וועל אומבאַדינגט מאַכן אַן אָנקלאַגע און זיך דערשלאָגן, איר זאָלט באַקומען אייערס.

— ניין, איך וועל גאָרנישט באַקומען! — ליבערמאַן האָט צופרידן געכיכיקעט. — מיין זאַך איז ערשט — וויטאַמינען, קורטקעס, שטיוול. טעכנישע מאַטעריאַלן זיינען נישט אין מיין רשות. און גאָט צו דאַנקען.

— וואָס פּלויְדערט איר עס. איר האָט אַ נײַ פּאָרטל צוגעטראַכט?

— נישט איך האָב צוגעטראַכט, מיין קעניגין, נישט איך — באַט־מאַנאָוו אַליין. ער האָט פונאַנדערגעטיילט די באַזאָרגונג אויף צוויי טיילן. ס'האָט זיך אויסגעבילדעט אַ נייער אָפּטייל: „אָטב", אָפּטייל פון טעכני־שער באַזאָרגונג, מיטן שיינעם פאַרשויין פּעדאָסאָוון אין שפּיץ. און אָט איז דער רעזולטאַט! נישט אומזיסט האָט פּעדאָסאָוס אָפּטייל, נאָך איידער ער איז ליטיש אָרגאַניזירט געוואָרן, שוין באַקומען דעם סימ־פּאַטישן צונאָמען „אָטב", דאָס הייסט דער אָפּטייל, וואָס טאָרמאָזירט די בוויונג".

ליבערמאַן האָט אויסגעזען זייער אויפגעהייטערט און פריילעך. פונדעסטוועגן האָט טאַניע פּלוצעם דערשפּירט אַן אומקלאָרן רחמנות אויף דעם האָזיקן דיקן, טומלדיקן און רירעוודיקן מענטש, וועלכער איז אין פלוג תמיד צופרידן מיט זיין אייגענעם שאַרפן וואָרט און ספּריט.

— ס'איז עפּעס מאָדנע צו קוקן אויף אייך, ליבערמאַן, — האָט זי ערנסט געזאָגט. — אינטריגעלעך, שפּאַסעלעך. צי זעט איר נישט, אין וואָס פאַר אַ שווערער צייט מיר לעבן? פונוואַנען־זשע אַזאַ לצנות? צי אפשר באַהאַלט איר אויס אויף אַזאַ אופן אייערע אמתע געפילן און געדאַנקען?

אירע ווערטער האָבן געהאַט אַן אומדערוואַרטע ווירקונג. ליבערמאַן האָט זיך אָנגעכמורעט און איינגעשרומפּן.

— דער מענטש איז טשעקאַווע געבויט, טאַנעטשקע, — האָט ער נישט תיכף געענטפערט. נישט איך האָב אים אויסגעטראַכט. דער מענטש האַלט פאַר אַ שאַנד אויפצודעקן פאַר אַנדערע דאָס סאַמע מענטשלעכע אין זיך. צי בין איך דען שולדיק, וואָס איך בין אַזעל־כער, און נישט קיין אַנדערער? האַלט מיר, אויב איר ווילט, פאַר אַ לייכטזיניקן. ס'אַ שווערע צייט — זי איז פאַר מיר אויך אַ שווערע, גלייבט מיר. איך האָב עס קיינעם נישט געזאָגט, נאָר אייך וועל איך עס זאָגן, אויף וויפל איר האָט מיר אָנגעטראָפן מיטן פינגערל אויף אַ פיינ־לעכער סטרונע. מיין פאַמיליע איז פאַרבליבן איך מאַריופּאָל און בריאַנסק. דאָס ווייב מיט אַ טעכטערל זיינען שטעקנגעבליבן אין לענינגראַד — זיי זיינען אוועקגעפאָרן פאַר דער מלחמה און נישט באַוויזן זיך אומ־צוקערן. צי בין איך אַ שונא מיין אייגענער פאַמיליע?

ליבערמאַן, וואָס איז אין איין מינוט אַלט געוואָרן און זיך איינגע־שרומפּן, איז געזיצן הינטערן טיש מיט אַראָפּגעלאָזטע הענט. טאַניע האָט אויפגעפּאַסט אַ מאָמענט און איז אַרויס פון קאַבינעט.

אויפן צווייטן עטאַזש האָט זי געפונען דעם אָפּטייל פון טעכני־שער באַזאָרגונג. אין פעדאָסאָווס קאַבינעט איז געווען אַן עולם. ער האָט גערעדט אויפן טעלעפאָן, צודריקנדיק מיט דעם אַקסל דאָס טרייבל צום אויער, און גלייכצייטיק אונטערגעשריבן די טעלעגראַמעס, וואָס זיינען געלעגן פאַר אים אין אַ שטויס. אָפּלייגנדיק דאָס טרייבל, האָט ער גע־פירט אַ שמועס פאַראַמאָל מיט זיינע צוויי מיטאַרבעטער און ווייטער אונטערגעשריבן די טעלעגראַמעס. דער טעלעפאָן האָט געקלונגען כמעט אָן איבעררייס. טאַניע האָט זיך געגרייט לאַנג צו וואַרטן. נאָר פעדאָסאָוו האָט זיך שנעל דערשלאָגן אויך צו איר.

— וואָס הערט זיך ביי אייך?

טאַניע האָט אויסגעאיילט אויסגעלייגט פאַר אים די פּרעטענזיעס. פעדאָסאָוו האָט, נישט ליגנדיק אויף איר קיין אַכט, אַרויסגענומען פון אַ טעטשקע אייך פּאַפּיר נאָכן אַנדערן, איבערגעלייענט און געשטעלט רעזאָלוציעס.

— איר וואָלט בעסער אָוועקגעלייגט די פּאַפּירלעך, זיי וועלן נישט אַנטלויפן.

— איך הער יעדעס וואָרט, זאָלן אייך די פּאַפּירלעך נישט באַומ־רויקן. רעדט ווייטער. איר האָט פאַרענדיקט ביים קופּערנעם דראָט און עלעקטראָמאַטעריאַלן. אין וועלכן נייטיקט זיך דער באַצירק צום שטאַרק־סטן אין דער נאָענטסטער צייט?

פעדאָסאָוו האָט זיך אַ צי געטאָן צום טעלעפאָן. טאַניע האָט אַרויפ־געלייגט די האַנט אויפן טרייבל.

— האָט כאָטש אַ ביסל אַכטונג פאַר אַנדערע. בלויז גרויסע מענטשן איז מען מוחל אויסטערלישקייטן און אומאַכטונג צו די אַרו־מיקע, און דאָס אויך נישט תמיד. ווען איר וועט ווערן אַ גרויסער מענטש, וועט אייער מאַניר צו טאָן אַלץ פאַראַמאָל אַרויסרופן באַוווּנ־דערונג.

פעדאָסאָוו האָט זיך פאַראינטערעסירט:

— צי זיינט איר נישט צומאָל פון אַ קינדער־גאָרטן?

— פאַרוואָס גראָד פון אַ קינדער־גאָרטן?

— פאַררעדט זיך נישט. ענטפערט זאַכלעך.

— פירט איר אַליין זיך אויף זאַכלעך.

— וואָס? איך בעט ביי אייך ליפּן־פּאָמאַדע? איך פאָדער טעכני־שע מאַטעריאַלן פאַר אַ באַצירק.

— איך האָב זאַכלעך פאַרשריבן אייערע פּרעטענזיעס. כ'וועל זיך פונאַנדערקלייבן, אָנגעמען מאָסמיטלען. ליבערמאַן האָט מיר אונטערגע־רוקט אַ פאַרפּלאָנטערטע ירושה, תיכּף זיך פונאַנדערקלייבן איז אוממעג־לעך... אָט וואָס. אין אַ צוויי טאָג אַרום וועלן מיר ווייטער רעדן. און כאַפּן זיך פאַר מיין טעלעפאָן איז איבעריק.

— קלייבט זיך גלייך פונאַנדער, און מיין באַזיין.

— תיכּף וועל איך נישט, כ'בין פאַרנומען. איך דאַרף ביז פאַר־נאַכט דערלאַנגען דעם חבר זאַלקינד מאַטעריאַל פאַר אַ באַריכט אויף דער קאָנפערענץ, איך האָב נאָך גאָרנישט גרייט.

— דעם מאַטעריאַל פאַרן חבר זאַלקינד וועל איך צוגרייטן, אָנשטאָט אייך, געמאַכט? אגב, צי איז אייך באַוווּסט, וואָס פאַר אַ צונאָמען מע האָט געגעבן אייער אָפּטייל אויף דער טראַסע? „דער אָפּטייל, וואָס טאָר־מאָזירט די בויונג". ריכטיק!

— נישט אמת! — האָט פעדאָסאָוו לעבעדיק דערווידערט. — דעם צונאָמען האָט אויסגעטראַכט און פאַרשפּרייט ליבערמאַן. איר האָט עס פון אים געהערט, איר זיינט זיך מודה?

טאַניע האָט זיך מודה געווען:

— יע. צי איז עס נישט ריכטיק?

— טאַרטיוף! — פעדאָסאָוו איז רויט געוואָרן. — ער שטערט מיר אויף טריט און שריט!...

דאָס מיידל האָט זיך איין געדאַנק פאַרגעשטעלט ליבערמאַנס פּנים און אַ שמייכל געטאָן: „בפירוש טאַרטיוף". עס איז איר געפעלן געוואָרן פעדאָסאָוו און זיין אויפעריזיכטיקע באַציונג צו זיין אָפּטייל. זי האָט באַנומען, אַז פעדאָסאָוו האָט נישט לפּנים פאַרשריבן די באַדערפענישן פון איר באַצירק, האָט זי אים צו רו געלאָזן.

דער הויפּט־אינזשעניער האָט זיך נאָך אַלץ נישט באַוויזן. טאַניע איז געבליבן שטיין פאַרטראַכט — גיין צו זשעניע קאָזלאָווע אָדער צוואַרטן אויף בערידזען? גרובסקי, וועלכער איז דאָ פאַרבייגעגאַנגען, האָט זי באַגריסט מיט זיין קרום שמייכעלע:

— כ'האָב אייך שוין לאַנג נישט געזען, טאַטיאַנע פּעטראָוונע, בין איך נאָך מער צופרידן אייך צו זעען. נו, זייענדיק אויף דער טראַסע, האָט איר, ווי, ענדלעך, פאַרשטאַנען, אַז אייער טעלעפאָן־פאַרבינדונג — איז נישט די סאַמע עיקרדיקע זאַך אויף דער וועלט?

— איך קאָן אייך נישט ענטפערן מיט אזא ווערטפולער העפלעכ־קייט, חבר געוועזענער הויפט־אינזשיניער. — טאניע האָט אונטערגע־שטראָכן דאָס וואָרט „געוועזענער“. — איך בין נישט זייער צופרידן אייך צו זעען. איר האָט געטראָפן, איך האָב אויף דער טראסע א סך זאכן באנומען. איך האָב באזונדערס באנומען, ווי ווייניק נוצן עס ברענגט דער פארוואלטונגס־אפאראט, אויב ער איז א שלעכטער און ס'פירן אָן מיט אים גלייכגילטיקע, זעלבסטצופרידענע מענטשן. איך וואָלט אייך געראטן צו פארברענגען א ביסל אויף דער טראסע, דאָס איז באלערנדיק.

קאפיטל ניין

דער „סטאַרט“

דער געשלענגלטער ברייטער וועג האָט זיך אראָפּגעלאָזן פונעם אָפּ־ריס צו דעם משופּעדיקן פלאץ, ווו ס'האָט זיך געשפּרייט א ישוב פון פּאַלאַטקעס. צוויי שנירן אויטאָס האָבן זיך באגעגנט אויף דעם שיפּוע: די אָנגעלאָדעוועטע זיינען געגאנגען אראָפּ צו די סקלאדעס, די ליידיקע האָבן זיך מיט א רעש אויפגעהויבן נאָך פרישער לאָדונג צו דער באנ־ליניע; דאָרט איז פאָרגעקומען דאָס איבערלאָדעווען פון די וואגאָנעס אין די מאשינען. אין לאנגע רייען זיינען לעבן די פאלאטקעס געשטא־נען די טראקטאָרס און אויטאָס, פארפלאָמבירטע, וואַרטנדיק, אַז דער אויזרוועג זאָל פארטיק ווערן.

טאניע איז געווען אומעטום: אין די סקלאדעס, פולע מיט זעק, פעסלעך און פעק, אין די פאלאטקעס־באראקן מיט דער וואגאָנען־סיס־טעם פון שלאָף־פּלעצער, אין דער לאנגער שאָפע, מיט די ברייטע טויערן. אויף דער שאָפע האָט מען ערשט געדעקט דעם דאך, און אינעווייניק אריין האָט מען שוין געשלעפּט ווערקשטעלן און שלאָסער־טישן. דאר־לעבן, אונטערן פאָדאשעק, האָבן עטלעכע מענטשן צוזאמענגעשטעלט גרויסע שליטנס, אומגעווינלעכע לויט זייער פאָרעם. צוויי שאָפערס האָבן, אין דערוואַרטונג ביז מע וועט אָפּלאָדעווען זייערע מאשינען, זיך צוגעקוקט צו די שליטנס און זיך געטוישט מיט קורצע מיינונגען. טא־

ניע האָט דערקענט איינעם פון זיי — דעם מאָגערן, מיטן עטוואָס געשטופּלטן פּנים.

— גוט מאָרגן, סמאָרטשקאָוו! — איז זי צוגעגאַנגען צו אים.

דעם שאָפערס באַזאָרגט פּנים האָט זיך אויסגעגליטעט, ער האָט אַ וואָרף געטאָן אויף דריערד די לעדערנע הענטשקעס און ענערגיש אַ דריק געטאָן דעם מיידלס האַנט.

— וואָס זיינען דאָס פאַר אַ שליטנס? — האָט טאַניע געפרעגט.

— פאַר אונדז, די שאָפערס, באַמיט מען זיך דאָס. אַ שליטן־צוטשעפּ אויף איבערצופירן די רערן. די רערן זיינען שווערע: יעדע שטיק — אַ טאָן. די שליטנס דאַרפן זיין פעסטע, שטאַנדהאַפטיקע און דערביי לייכטע. דו האָסט זיך אומגעקוקט אין דער פאַרוואַלטונג, וואָס?

— מ׳האָט מיך געשיקט פון באַצירק אַ קוק טאָן, וואָס עס טוט זיך דאָ. ציפירסטו נישט, צופעליק, דעם נייעם הויפּט־אינזשיניער?

זי האָט דאָס געפרעגט, ווייל סמאָרטשקאָוו איז פריער געווען גרובסקיס שאָפער, נאָר אין די ערשטע מלחמה־טעג איז ער אריבער אויף אַ לאַסטאויטאָ.

— מ׳האָט מיר פאַרגעלייגט, נאָר מיך האָט נישט געלאָקט קיין לייכט לעבן. ס׳איז בעסער צו זיין אַ סטאַכאַנאָוועץ, — האָט דער שאָפער קוים אַ שמייכל געטאָן. — דאָ זיינען פאַרגעקומען אַ סך ענדערונגען. מיט אונדז פירט ערשט אָן פילימאָנאָוו, דו ווייסט וועגן דעם?

— כ׳ווייס. אַ פאַסיקער חבר פאַר אייערע לייט, שאָפערס.

— דו וואַרף זיך נישט מיט אונדזערע לייט, מיר זיינען היינט אַ גרויסע קראַפט אויף דער בויונג. דער נאַטשאַלניק באַטמאַנאָוו האָט אונדז פאַרזאַמלט און געזאָגט, אַז פון די שאָפערס און טראַקטאָריסטן הענגט אָפּ דער גאַנצער דערפאָלג. אויב מיר וועלן נישט צעפירן אין משך פון ווינטער די רערן און די מאַטעריאַלן — וועט די נאַפט־ליטונג נישט זיין. — ער האָט זיך האַסטיק אַ ווענד געטאָן צו טאַניען: — אָט ביסטו פון דער טראַסע. ווי פאַרקוקסטו זיך אויף אַזאַ ענין? איך לייג פאָר צו פירן די מאַשינען ביז די עקסטע באַצירקן. דאָרט איז אַ מאַנגל אין מאַשינען. פילימאָנאָוו קאָן זיך, פונדעסטוועגן, נישט באַשליסן: ס׳איז ווייט, פרעסט, נישטאָ קיין וועגן.

— מע דאַרף זיך פאַרטראַכטן, — האָט טאַניע געזאָגט און אויפמערקזאַם אַ קוק געטאָן אויף סמאָרטשקאָוון. ער האָט זיך, קענטיק, געטיילט מיט איר מיט אַ פאַרבאָרגענער מחשבה. — פילימאָנאָוו איז גערעכט, מע דאַרף דערוויף אַ גוטן וועג. ערשט ווועסטו אהין בלויז אויף נאַרטעס קומען.

— מע פּאַרטיקט שוין דאָרט אויס דעם וועג אויפֿן אדון! — האָט סמאָרטשקאָוו אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט אין דער ריכטונג פֿון טייך. — איך נעם זיך אונטער דער ערשטער אריבערצושפּרינגען זאָל זיין אַפילו מיט דעם דאָזיקן קאָליאַס, — ער האָט אַ וויז געטאָן אויף די שליטנס. בחור, דו מאכסט צו דינע אונטערשפּאַרעס, די רערן וועלן זיי אַרונטערדרייסן אַפילו ביי אַ לייכטן קער, — האָט ער אַ זאָג געטאָן צו איינעם פֿון די טעסליערס.

— סמאָרטשקאָוו! לאַנג נאָך וועט די מאַשין וואַרטן אויף דיר? — האָט מען אַ רוף געטאָן דעם שאָפֿער פֿון אַ נאָענטן סקלאַד.

— אויף ווידערזען, טאַטיאַנע פּעטראָוונע! — סמאָרטשקאָוו איז געלאָפֿן צו זיין מאַשין.

דער „סטאַרט" האָט פֿונקציאָנירט געהעריק, אומעטום האָבן זיך באַוועגט מענטשן, ס'האָבן זיך געהערט ווערטער פֿון קאָמאַנדע, אויסרופֿן. אין די באַוועגונגען פֿון די אויפֿלאָדעווער, טעסליערס און שאָפֿערס האָט זיך געשפּירט אַן אָנגעשטרענגטע איילִיקייט. אין איינעם פֿון די סקלאַדעס האָט אויפֿגעפֿלאַמט און זיך אויסגעלאָשן דאָס געזאַנג פֿון די נאָווינסקער בוי־אַרבעטער, וואָס איז דעם מיידל באַקאַנט געווען. טאַניע האָט זיך געלאָזט אַהין.

אירע אויגן, געוווינטע צו דער העלער שיין און דעם בלישטשענדיקן שניי, האָבן אין אָנהייב גאָרנישט געקאָנט אונטערשיידן אין דער טונקלקייט פֿון סקלאַד.

— זע נאָר, ניקאָלאַי, טאַטיאַנע איז געקומען! — האָט עמעץ אַ געשריי געטאָן, גענומען זי אונטערן אָרעם און געפֿירט צווישן רייען קאַסטנס.

זיך צוגעוווינט צו דער טונקלקייט, האָט טאַניע דערזען ביי דער טריבער שיין פֿון אַן עלעקטריש לעמפּל קאָליע סמירנאָוון. לייכט אָנגעטאָן, אין אַ פֿופֿייקע און נאַרטן־הויזן, איז ער געשטאַנען, ברייט פֿונאַנדערשפּרייטנדיק די פֿיס און מיט די הענט אָנגעשפּאַרט אויף די היפֿטן, און האָט אָפּוואַרטנדיק געקוקט, פֿון אויבן אַראָפּ, אויפֿן מיידל. דערלעבן, אויך אָנגעשפּאַרט אויף די היפֿטן, איז געשטאַנען גענקע פּאַנקאָוו, אַ פֿופֿציעריקער בחור, וועלכן מ'האָט גערופֿן „קאָליעס סמירנאָווס שאָטן".

— סאַראַ הויכער דו ביסט, חבר! — האָט זיך טאַניע אויפֿריכטיק געוווּנדערט, דורכנעמענדיק מיטן בליק סמירנאָווס פֿיגור. — צי ביסטו נאָך אונטערגעוואַקסן, אָדער איך האָב זיך פֿון דיר אָפּגעוווינט?

— אוודאי, אונטערגעוואקסן. דער מענטש דארף שטענדיק וואקסן און זיך אנטוויקלען. ווי האסטו זיך אנגעשטויסן, אז איך זוך דיך ארום?

— זוכסט מיך ארום? כ'האב וועגן דעם קיין אנונג נישט געהאט!

— איך האב וועגן דיר דער נאטשאלסטווע א פולן קאפ אנגע־קלאפט: ס'איז דא, הייסט עס, ביי אונדז א קעמפעריש מיידל, א טיכ־טיקער אינזשיניער פון פארבינדונג, א קרבן פון קאנסערוואטיזם. מ'האט דיך געוואלט ארויספאדערן.

— צי וואס האט מען מיך באדארפט האבן? — אין דעם טאן פון דער פראגע האט זיך געשפירט פארדרוס.

— אט א פראגע! מע דארף ציען א טעלעפאן־ליניע. אט קוק, וויפל מ'האט אלץ צוגעגרייט! ער האט אנגעוויזן אויף די פאכן, ווו ס'זיינען געלעגן טעלעפאן־ און סעלעקטאר־אפאראטן, אויף די קנוילן דראט, אויף די טונקל־שימערנדיקע בינטלעך איזאליאטארס.

— דו ביסט געגאנגען פאר א מאגאזינער, ניקאלע? — האט טאר־ניע געפרעגט, מיט צופרידנקייט באטראכטנדיק די מוסטערהאפטע אָרד־נונג, איך וועלכער עס געפינען זיך די מאטעריאלן.

— פאר קיין מאגאזינער בין איך נישט געגאנגען, אבער צוגרייטן די דאזיקע טעכניק איז ארויסגעפאלן מיר. ווי נאר ס'וועט זיך עפענען דער וועג, וועלן מיר זיך אלע לאזן אויף דער טראסע. דער נייער נאַ־טשאלניק פון דער בויונג און דער הויפט־אינזשיניער ווייזן ארויס א גרויסן אינטערעס פאר דער טעלעפאן־פארבינדונג, גארנישט אין פאר־גלייך מיט די פריערדיקע. ס'איז אונטערגעשריבן געווארן אזא באפעל: די ארבעטן ביי דער טעלעפאן־פארבינדונג האלטן פאר די עיקרדיקסטע.

— ווער וועט אויספירן דעם דאזיקן באפעל?

—די באצירקן גופא.

— און טעלעפאן־טעכניקער זיינען פאראן אויף די פלעצער? מ'האט זיי געשיקט אהין?

— אט האסטו דיר! דו האסט פלוצעם אנגעהויבן רעדן מיט גרוב־סקים ווערטער. קיין טעלעפאן־טעכניקער האט קיינער נישט צוגעשיקט. דערפאר אבער עפענען מיר הייַנטיקע וואך קורסן. מיר וועלן צוזאמען מיט דיר פירן לעקציעס.

— אינטערעסאנט! — האט טאניע געזאגט מיט כעס.

— וואס געפעלט דיר דא נישט הערין? — האט זיך קאליע גע־וואונדערט און זיך איינגעבויגן אריינצוקוקן דעם מיידל אין די אויגן.

— מיר געפעלט אלץ. נאָר מער פון אלץ אָט וואָס: איידער די טע־לעפאָן־טעכניקער וועלן דורכגיין דיינע אוניווערסיטעטן, וועט א רעגי־רונגס־קאָמיסיע קומען איבערנעמען די נאָפט־ליטונג. דעם טעלעפאָן דאַרף מען פאַרלייגן אין משך פון פינף־זעקס וואָכן.

— און דו האָסט אַן עצה דערויף?

— ס'איז פאַראַן אַן עצה. נאָר כ'וועל נישט זאָגן. דו ביסט מיר אַזוי אויך אומעטום דעם וועג פאַרלאָפן.

טאַניע האָט דערמיט מרמז געווען אויף דעם, אַז ביז איר אָפּפאָר איז זי געווען דער קאָמסאָרג ביי דער פאַרוואַלטונג. קאָליעס פּנים האָט אויסגעדריקט אויפריכטיקע פאַרווונדערונג.

— דו ביסט קראַנק געוואָרן, צי וואָס, טאַטיאַנע? כ'דערקען דיך נישט.

— מחמת קנאה צישעט זי! — האָט זיך אָנגעשטויסן געניקע און זיך פאַרשטעקט הינטער סמירנאָווס פּלייצעס, זיך ראַטעווענדיק פון טאַר־ניען: זי האָט זיך א לאָז געטאָן צו זיין האָרטן געלבלעכן שויבער, וואָס האָט זיך אים אַרויסגעדרוקט פון אונטער דער היטל.

— אויב דו וועסט אויף מיר אָנפאַלן, ווייסערחברהניק, וועל איך דיר נישט אָפּגעבן קיין גרוס פונעם טאַטן, — האָט טאַניע געזאָגט.

— דו האָסט אים געזען? — האָט געניקע געפרעגט אומצוטרויליך.

— וואָס מאַכט ער?

— ער לעבט, איז געזונט, און האָט געהייסן דיך א קוש טאָן.

— נו, יאָ, זייער נייטיק, — און צוליב פאַרזיכטיקייט האָט זיך געניקע פאַרדרוקט הינטער א טיש.

— דאָס יינגל האָט געזאָגט אַן אמת, ניקאָלע, — האָט זיך טאַניע מודה געווען. — כ'בין בייז מחמת קנאה. וויפל האָב איך דאָס גע־קעמפט מיט גרובסקין און מיט סידאָרענקאָן — און פּלוצעם בין איך שטיינגעבליבן אין דער זייט! איך דאַרף מיט דיר ערנסט א שמועס טאָן. איך האָב א געוויסע אידייע. נאָר נישט באַלד. איך זוך בערידזען, עפּעס לאָזט ער זיך נישט כאַפּן.

— גיי צום אַדון, ווו מע מאַכט דעם וועג, דאָרטן איז ער, — האָט געניקע געעצהט.

טאַניע האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויפן אייז. דער אַדון האָט אויף דעם אָרט אַרומגעכאַפּט די שטאָט מיט א מעכטיקן האַלבקרייז. איבער דעם גרויען בויך פון טייך האָט זיך ווייט אויסגעצויגן א שוואַרצער ליבעדיקער גאַרטל. ס'האָט זיך געלאָזט הערן א קריצעניש און א געפּלאַ־

צעריי: הונדערטער מענטשן האָבן אויפֿן טייך געבראָכן מיט מעטאַל די אייז־שטיקער. זיך פֿאַרוויסרוקנדיק, אויף אַ אַנדערהאַלבן־צוויי קילאָמעטער, האָבן די בוי־אַרבעטער איבערגעלאָזט הינטער זיך צווישן אייז־טורעמס אַ ברייטן און גלייכן, אַפֿילו צוגעקערטן וועג.

נישט געקוקט אויף איר מידקייט, איז דאָס מיידל מיט פֿאַרגעניגן זיך דורכגעגאַנגען איבערן אייז. די פּילצאַליקע צוגרייטונגען, וואָס זי האָט באַמערקט אין דער פֿאַרוואַלטונג, האָבן זיך פֿאַרענדיקט מיט דער אייז־מאַגיסטראַל, וואָס זיי האָבן אויסגעפּלאַסטערט צו די באַצירקן.

בערידזשע איז אין ערגעץ נישט געווען. דער גלייכער וועג האָט זיך פֿאַרענדיקט. טאַניע האָט זיך מיט מי דורכגעקריגן צווישן די מענטשן, וועלכע האָבן מיט לאָמען און קירקעס צעדרויבלט די אייז־אָנוווקסן. בלוילעכע אייז־שפּליטערס זיינען געפֿלויגן אין אַלע זייטן, פֿינקלענדיק קעגן דער זון.

אין דער נאָענט איז אייניזאַם געקראָכן אַ טראַקטאָר. ער האָט פֿאַרטויבנדיק געטאַראַכטעט, אָנגעגריפֿן די אייז־הויפֿנס מיט אַ קאָלאָסאַלן מעטאַלענעם אַקער, וואָס איז געווען ביי אים צוגעפּעסטיקט פֿונפֿאָרנט, זיך אָפּגעשטעלט און ווידער אָנגעגריפֿן. די אייז־שטיקער האָבן זיך איינגעבראָכן ביי די פֿונדאַמענטן מיט אַן אומדערטערגלעכן קלאַנג, אַז טאַניען האָבן דערפֿון אַזש די ציין אָנגעהויבן ווי צו טאָן: זי האָט נאָך קיינמאָל נישט געזען קיין טראַקטאָר אין אַזאַ ראָל. „אַן איינשטעלערישער עולם, זיי האָבן זיך נישט געשראָקן אַראָפּצולאָזן אַזאַ מאַכינע אויפֿן אייז”.

דעם טראַקטאָר האָט באַגלייט אַ קליינע גרופּע מענטשן. אין דער האָפֿנונג צו געפֿינען צווישן זיי דעם הויפּט־אינזשיניער, וואָס לאָזט זיך נישט כאַפּן, איז טאַניע צוגעגאַנגען צום טראַקטאָר. נאָר זיי האָבן זיך נישט אָפּגעשטעלט, פֿאַרטאָן אין אַכטונג געבן אויף דער אַרבעט פֿונעם טראַקטאָר. טאַניע האָט צווישן זיי דערקאָנט פּילימאָנאָוון: ער איז געווען אָנגעטאָן אין אַ צעשפּיליעטן שוואַרצן טולעפּ און אין אַ היטל מיט אַראָפּגעלאָזטע לאַפּנס. אין דער גרופּע זיינען געווען צוויי מענטשן, וואָס זיינען טאַניען געווען אומבאַקאַנט, לויט אַלע סימנים — נאַטשאַלניקעס.

דער טראַקטאָריסט, פֿאַרכאַפּט פֿון דעם פּרוּוו, האָט נאָך יעדן אָפּשטעל געטאָן אַ קוק אַראָפּ, און יעדעס מאָל האָט פּילימאָנאָוו, אַ בליק געבנדיק אויף דער וויטערער שטערונג, קורץ אים צוגעוואָרפֿן:

— דריק אָן, סילין, נאָר פּאַמעלעך, נישט מיט אימפּעט.

סילין האָט מיט הסכמה צוגעשאָקלט מיטן קאָפּ, און דער טראַקטאָר, געהאַרכזאַם דעם געניטן פירער, האָט זיך אָן אימפּעט געלאָזט פאָרויס און גלאַטיק צעשניטן די אייז־גרודע.

פילימאָנאָוו האָט געהייסן דעם טראַקטאָריסט זיך אָפּשטעלן און באַנאַנד מיט אים זיך פאַרנומען מיטן קאָנטראָלירן דעם טראַקטאָר. דאָס האָט טאַניע אויסגענוצט און צוגעגאַנגען צו די צוויי. אָראָפּציִענדיק די הענטשקעס, האָבן זיי איילִיק פאַררייכערט.

— צי קאָן מען זעען דעם הויפּט־אינזשעניער בערידזע? — האָט דאָס מיידל געפרעגט, קוקנדיק אויף באַטמאַנאָוון, וועלכער האָט אויך אָנגעטאָן דעם טולעפּ אויפן לעדערנעם פּאָלטן.

— דאָס רויטע היטעלע! — האָט בערידזע אויסגערופן. זיין באָרד איז גרוי געווען פונעם פראָסט. דער שמייכל האָט זיך אויף זיין פאַרגליווערט פּנים נישט אַרויסבאַקומען, ס'האָבן געשמייכלט בלויז די אויגן. — איך בין דער הויפּט־אינזשעניער, כ'בין בערידזע.

טאַניע האָט געוואָלט ביי אים בעטן דעם שליסל פון אַלגעס קוואַרטיר, נאָר זי האָט זיך אונטערגעשעמט.

— איך בין פונעם ניינטן באַציִרק. איך האָב צוּן אייך צוויי פראַגעס — פונעם באַציִרק, און אן אייגענע.

— פונעם ניינטן? אַהאַ! — האָט זיך בערידזע געוווּנדערט.

— הערסט, וואַסילי מאַקסימאָוויטש, דאָס רויטע היטעלע איז געקומען פונעם ניינטן באַציִרק. מיר האָבן אייך געזען פונוויטנס. איז אייך נישט געווען שרעקלעך אַליין?

טאַניען איז נישט געפעלן באַטמאַנאָווס דורכדרינגענדיקער בליק, זי האָט זיך אָוועקגעקערט.

— איר קלייבט זיך נישט אומצוקערן אין דער פאַרוואַלטונג? — האָט זי געפרעגט בערידזען.

— ס'איז שוין טאַקע צייט זיך אומצוקערן, — האָט באַטמאַנאָוו געענטפערט פאַרן הויפּט־אינזשעניער און אוועק פאָרויס, פאָכענדיק מיט די ריזיקע הענטשקעס.

— איך הער אייך. שטעלט די פראַגן, — האָט בערידזע געזאָגט, גייענדיק גלייך מיט טאַניען.

— מיר האָבן באַקומען אייער דירעקטיוו אָפּצושטעלן די אַרבעטן אויפן רעכטן ברעג און איבערגיין מיטן פאַרמעגן פונעם באַציִרק אויפן לינקן. אונדז האָט צערודערט דער דאָזיקער באַפעל, ער איז אומפאַרשטענדלעך.

— די דאָזיקע פראַגע איז פונעם באַצירק, אָדער איירע פער־זענלעך?

— פונעם באַצירק. מיר, פאַרשטייט זיך, אינטערעסירט זי אויך. פאַרוואָס דאַרף מען איבערלאָזן דעם רעכטן ברעג נאָך אַזויפיל מי און מאַטערנישן?

— מיט וואָס נאָך אינטערעסירט מען זיך אויפן באַצירק?

— מיט אַ סך זאַכן. אונדז איז, פאַרשטענדלעך, באַוווּסט וועגן די ענדערונגען אין דער פאַרוואַלטונג. אין אָנהייב האָט מען זיך אויף דער טראַסע דערפרייט: ס'איז געקומען אַ נייע אָנפירערשאַפט, וועגן איך האָט מען גוט געהערט. מ'האָט געקומען וואַרטן... און די טעג גייען און גייען... ערלעך געהערט, אונדז דאַכט זיך, אַז אויף דער בויונג איז נישט בעסער געוואָרן.

— ערגער? — האָט בערידזע אונטערגעכאַפּט. — קומט אויס, אַז מיר האָבן נישט דערפילט די האָפענונגען פון דער טראַסע? וואַסילי מאַקסימאָוויטש, עס ווייזט זיך אַרויס, אַז די טראַסע האָט שוין באַוויזן זיך צו אַנטוישן אין אונדז! — האָט אַ געשריי געטאָן דער הויפּט־אינזשעניער צו דער פּלייצע פון באַטמאַנאָוו, וועלכער איז געגאַנגען פאָרויס.

— איז וואָס: איר האָט באַשלאָסן נישט אויסצופירן די פאַראָרד־נונגען, כּל־זמן מיר וועלן אייך נישט אויפקלערן זייער זין? — האָט זיך וואַסילי מאַקסימאָוויטש אויסגעדרייט.

טאַניע האָט אויף אים אַ קוק געטאָן מיט ביטול.

— איך וועל זיך באַמיען צו באַריכטן וועגן דעם דעם הויפּט־אינ־זשעניער.

— באַמיט זיך. נאָר מאַכט זיך אויך פון מיר נישט אַוועק, איך וויל אויך הערן.

— דאָס איז באַטמאַנאָוו, דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג, — האָט בערידזע אַ שעפּטש געטאָן צום מיידל.

טאַניע איז אַ ביסל צעמישט געוואָרן.

— גוט מאָרגן, חבר באַטמאַנאָוו! איר וועט מיר אַנטשולדיקן, — זי האָט מיט פאַרדרוס אָפּגעזיפצט, — אין אַ הייסער מינוט וואַרפט איך זיך אויף אַלעמען.

— איך זע. דעם הויפּט־אינזשעניער האָט איר נאָר איבערגעשראָקן, די באָרד איז ביי אים פאַר שרעק גרוי געוואָרן. נו, דערציילט וועגן דעם באַצירק.

ערשט איז בערידזע געגאנגען פאָרויס, טאַניע און באטמאנאָוו הינטער אים.

דער באַצירק פירט אויס, פארשטייט זיך, די פאַראָרדנונגען פון דער פארוואַלטונג. איר זאָלט קיין שלעכטס נישט טראַכטן. ביי אונדז דאָרט פירט אָן פאנקאָוו — ער איז אַ שטרענגער באַלעבאָס, האָט ליב אָרדנונג. מיר האָבן זיך באַצייטנס צוגעגרייט צום אַריבערטראָגן זיך אויפן צווייטן ברעג, כדי אַז ווי נאָר דער אַדון וועט זיך שטעלן, זאָל מען מאַכן דעם וועג, אַריבערפירן דאָס פאַרמעגן און איינאָרדענען זיך אויפן נייעם פּלאַץ. אַ סך שוועריקייטן. אויפן באַצירק פעלן אויס עלע־מענטאַרע זאַכן, אָן זיי קאָן מען קיין טראָט נישט מאַכן. איך בין אַרײַנגעגאַנגען צום נאַטשאַלניק פון באַזאָרגונג, ער האָט פאַרשריבן אין וואָס מיר נייטיקן זיך און צוגעזאָגט העלפן... דער סאַמע עיקר — די מענטשן ווילן וויסן, ווּהין און וויאַזוי וועט איר פירן די בויונג. עס מאַטערט די פראַגע: צי וועלן מיר באַוויַיזן אַרויסצוקומען צו דער צייט.

— איך האָט מען געשיקט אַהער, צי איר האָט אַליין באַשלאָסן זיך הורכצושפּאַצירן? — האָט באטמאנאָוו געפרעגט.

— אויף אַ פּאַרטיי־ישער פאַרזאַמלונג איז באַשלאָסן געוואָרן צו שיקן צו איך אַ מענטשן מיט אַ בריוו. דעם בריוו האָב איך ביי זיך, פאַרשטייט זיך, נאָר צי איז דען מעגלעך אין אַ בריוו אַלץ אַרויסצוזאָגן? געשיקט האָט מען מיך, דערפאַר וואָס איך קאָן פאָרן אויף נאַרטעס — מע וועט דאָך נישט וואַרטן, ביז ס'וועט זיך אײַנשטעלן אַ וועג! מ'האָט גענומען אין אַכט, וואָס איך האָב צו איך אַ פּערזענלעכע פראַגע. נו, און אויך מיין כאַראַקטער האָט געשפּילט אַ ראָל. — זי האָט זיך צעלאַכט.

— אַ כאַראַקטער האָט איר אַן ערנסטן, — האָט באטמאנאָוו אַ שמייכל געטאָן און געבעטן טאַניען, זי זאָל דערציילן אויספירלעך, וואָס זי האָט געזען אין וועג. — מיך אינטערעסירט אַלץ. די שטימונגען פון די מענטשן, זייערע טענות און פּרעטענזיעס, מיט וואָס איז יעדער באַצירק פאַרנומען...

טאַניע האָט אים געוויסנהאַפטיק איבערגעגעבן איר באַאָבאַכטונגען. דעם נאַטשאַלניק האָט פאַראינטערעסירט איר דערמאָנונג וועגן ראָגאָוון. טאַניע האָט זיך מיט אים געזען אין וועג. דערפירנדיק די לעצטע באַרזשעס צום פינפטן באַצירק, האָט דאָרט ראָגאָוו דערוווּשט גרויסע אומאָרדנונגען. ס'האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז די מענטשן, וואָס שטייען אין שפּיץ פון דעם באַצירק, זיינען העמאָראַליזירטע לייט. אויף דער פאָדערונג פון דעם קאָמוניסט קאָטעניעוו און אַנדערע האָט

דער רייקאָם פון דער פּאַרטיי צוגעשיקט אַ פּאַרשטייער, כדי צו העלפן דעם קאָלעקטיוו. ראַגאָוו האָט געטראָפן פּונקט צו דער געהעריקער צייט, ער האָט געמוזט פאַרבלייבן אויף דעם באַצירק און פירן די באַלעבאַטישקייט.

— און עס גייט ביי אים? ווי זעט אויס דער באַצירק?

— דערווייל איז, פאַרשטייט זיך, אַלץ אין באַוועגונג, כאַאָטיש. אָבער די מענטשן זיינען צונויפגענומען, אָרגאַניזירט. ראַגאָוו האָט באַוויזן זיך צו באַפריינדן מיט די נאַנאַיצעס, און זיי העלפן אים. אין טיוולין, אין זייער ישוב, איז ער ווי ביי זיך אין דער היים. דער עיקר איז דאָס, וואָס די בוי־אַרבעטער, אַריבערקומענדיק אויפן לינקן ברעג, באַקומען אַ דאַך.

— מענטשן זיינען אים נייטיק?

— ער האָט גאָרנישט נישט געבעטן, — האָט טאַניע געזאָגט, אַ טראַכט טוענדיק. — נאָר מיר דאַכט זיך, אַז ער דאַרף האָבן אַ געניטן טעכנישן געהילף. דער נאַטשאַלניק פון די אַרבעטן איז ביי אים דער אינזשיניער פּריביטקאָוו. ער איז אַ ביסל אַקאַדעמיש, וואָלט איך געזאָגט. צופיל האָט ער ליב זיך צו פאַרנעמען מיט גראַפיק.

— הייסט עס, אַז ראַגאָוו איז צופרידן? ער האָט אַלץ ביי מיר געבעטן אַ וואָס שווערערע אויפגאַבע. אַ זשעדנער, — באַטמאַנאָוו האָט צוגעשאָקלט מיטן קאָפּ, דערמאָנענדיק זיך זיין שמועס מיט ראַגאָוון.

— ער האָט געהייסן איבערגעבן, — האָט טאַניע געזאָגט, באַשטעטיקנדיק זיין געדאַנק, — אַז איר האָט צוגעזאָגט אָפּצולאָזן אים אין דער אַרמיי דעם ערשטן טאָג מלחמה מיט די יאַפּאַנער, — וועגן די יאַפּאַנער האָט טאַניע דערמאָנט מיט אַ כוונה.

— יאָ, כ'האָב צוגעזאָגט. איר האָט עפּעס דערמאָנט וועגן פּאַנקאָוון. איר קאָנט אים גוט. מע זאָגט אַז ער איז אַן ענערגישער און זייער זאַכלעכער מענטש. ס'איז ריכטיק?

טאַניע האָט געענטפערט לעבעדיק און זאַכלעך, דאָס איז באַטמאַנאָוון געפעלן.

— פּאַנקאָוו איז אַ ווערטפולער מענטש. איך קאָן ערב זיין, אַז דער נייטער באַצירק איז דער בעסטער אויף דער טראַסע. פּאַנקאָוו קאָן פאַר יעדן געפינען זיין פּאַסיק אָרט. מע אַכטעט אים און מע האָט אים ליב.

— אויסגעצייכנט, — האָט באַטמאַנאָוו באַגיטיקט. — איך האָב בדעה אַרויסצופאָדערן פּאַנקאָוון פונעם בעסטן באַצירק און שיקן אויפן סאַמע ערגסטן. שטייט נאָר אַ מינוטקעלע, איך וועל אַ קוק טאָן.

דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט זיך דורכגעכאַפּט פאַרביי אַן אײַז־הויפן און, שטרויכלענדיק און אויסגליטשנדיק זיך, דערקליבן זיך צון אַ הײַפל מענטשן, צונויפגעזאַמלטע אַרום אַ קײַלעכיקער פּאַר לאַנקע. אַ מענטש פון קאָלאָסאַלער הייך, דער טעכניק כלינאָוו, האָט גע־מאָסטן די טיף צום גרונט און די דיק פון עם אײַז. די איבעריקע האָבן אַרומגערינגלט זאַלקינדן. אַרומגעבונדן דאָס פּעלצל מיט אַ זעלנערישן רימען, האָבן אים די שוואַרצע ווויליקעס ביז אַריבער די קני און די גרויסע הענטשקעס ביז די עלנבויגנס געמאַכט אויסזעען נאָך מיזערנער.

דער פּאַרטאָרג האָט געפירט אַ פּלי־שמועס, אפשר שוין צום צענטן מאָל אין משך פון היינטיקן טאָג. אַלע האָבן אים געקאָנט, און ס'איז געווען ער זאָל זיך באַווייזן, זיינען גלייך צוגעקומען צוויי, דריי, און אין אַ מינוט אַרום איז אַרום אים אויסגעוואַקסן אַן עולם.

ער האָט געקאָנט אַרויסרופן אויף אַ שמועס, און מ'האָט אים גע־שטעלט אַ גוזמאַ פראַגן. באַזונדערס האָט אַלעמען באַאומרויקט דריי פּראַגעס. צי וועט די רויטע אַרמיי אײַנהאַלטן מאָסקווע, אָדער זי וועט ווייטער אָפּטרעטן? צי וועלן די פאַרבינדעטע עפענען דעם צווייטן פראָנט, צי קאָן מען זיי גלייבן? פאַרוואָס גייען אַרום קלאַנגען, אַז די יאַפּאַנער טרעטן אַרויס; אויב דאָס איז מלחמה, פאַרוואָס רעדט מען נישט וועגן איר אָפן. אויב ס'איז נישט מלחמה, איז וועו דאַרף מען דערוואַרטן דעם איבערפאַל?

באַטמאַנאָוו האָט, זיצנדיק אונטערגעשפּאַרט מיט די קני לעבן כלינאָוון, זיך צוגעקוקט, ווי די שוואַרצע וואַסער קאָכט און וואַרפט זיך אין דער פּאָלאַנקע. די מעטערדיקע דיקו פון דעם בלויען אײַז האָט גע־שטעקט אין אַ לעבעדיקן, זידנדיקן תהום.

— איך בין אינדערפרי צוגעקומען ביז נאַמפּי, — האָט כלינאָוו דערציילט דעם נאַטשאַלניק. — דער שטח מיט די אײַז־שטיקער ענדיקט זיך אַ קילאָמעטער פאַרן ישוב. ס'וועט אויסקומען זיך דורכצושלאָגן דורך די אײַז־שטיקער צען קילאָמעטער. ווייטער איז דאָס אײַז גלאַט, צוגעדעקט מיט שניי, — ס'וועט נייטיק זיין בלויז לייכט עס אָפּצורייניקן. די מענטשן פונעם ערשטן באַציִרק זיינען שוין אַרויסגעגאַנגען אויפן אײַז, ס'העלפן זיי די נאַנאַיצעס.

— חבר כלינאָוו, — האָט, זיך אויפהייבנדיק, געזאָגט באַטמאַנאָוו.

— איך וויל אייך שיקן אויפן באַציִרק צו ראַגאָזין. דאָ אונטער דער נאָז וועלן מיר שטענדיק געפינען מענטשן, און ראַגאָזין דאַרף מען העלפן. איך האָב בכלל בדעה צו פאַרברייטערן אייערע פליכטן. ווען איר וועט זיך שטעלן אַרבעטן מיט ראַגאָזין, באַמיט זיך אַרייַנצודרינגען אין אַלע

געביטן פון דערווירטשאפט. כאפט זיך אריין צו מיר אין אוונט, וועלן מיר בפרטיותדיקער איבערשמועסן.

די זון, וואס האט זיך שוין אראפגעלאזט צום האריזאנט, האט אנגעהויבן רויט ווערן. דאס ווינטל אויפן טייך האט זיך איינגעשטילט. אין דער אויסערגעוויינלעך לויטערער לופט האט זיך שארף אנגעזעען דער אומבאפעלקערטער, ווילדער, באוואלדיקטער רעכטער ברעג. איבער דעם גלייכן און הויכן וואלד איז געהאנגען די העלע בעז־בלויע שיין פון א בארג־קייט, א צארטע און ציטריקע, ווי א מיראזש, וועלכע איז גרייט א ליאדע רגע צו צעגיין, צעפליסן אין דער לופט.

באטמאנאוו האט, איינרייבנדיק דאס פנים מיט א הענטשקע, א רוף געטאן זאלקינדן:

— לאמיר גיין, מיכאיל, איך בין דורכגעפרוירן. אויפן פראסט וועסטו זיך מיט מויל־מלאכה נישט דערוואַרעמען, בעסער מיט א לאם א רודער טאן! אגב, עס ווארט אויף דיר א שליחטע פון דער טראסע. זי איז געקומען פונעם ניינטן באצירק — אונדז מיטצוטיילן פארשיידענע אומאנגענעמלעכקייטן.

בערידזע האט פונוייטנס געדראט זאלקינדן:

— מיר ווארטן אויף דיר, מיכאיל באריסאוויטש. קום אויף א משפט.

— גוט מארגן, חבר פארטאג. כ׳האב קיינמאל נישט דערווארט פון אייך... — האט טאניע געזאגט.

זאלקינד האט זיך איינגעקוקט אין איר:

— טאניע? פונוואנען האסטו זיך אהער דערנומען? מיט וואס האב איך זיך פאר דיר פארשולדיקט?

— מ׳האט מיך פערזענלעך באליידיקט — מילא. מ׳האט דאך אבער באליידיקט דעם באצירק. ס׳קומט זיך צונויף א פארטיי־קאנפערענץ, — און גאר אן אונדזער באצירק. וואלט איך נישט געקומען אין דער פארוואלטונג, וואלט איך זיך נישט דערוווסט וועגן דער קאנפערענץ.

— מיר האבן נישט געקאנט ,טאניע, ארויסרופן די ווייטע באצירקן. מיר האבן אויך א צענטן, אן עלפטן, א צוועלפטן, זיי זיינען נאך ווייטער פון אייך. אמת? צי האט עס א זין זיי צוזאמענצורופן? ס׳וואלט אויסגעקומען אפצולייגן די קאנפערענץ, און דאס טאר מען נישט. ביסט מסכים? ביסט מוחל די עוולה?

— כ׳בין נישט מסכים.

בערידזע האט געלאכט:

— ביסט א פארפאלענער, מיכאיל באריסאוויטש!

— מילא, כ'וועל פרווון דיך פארגיטיקן — איך פארבעט דיך אויף דער קאָנפערענץ ווי א פארשטייער פון דעם ניינטן באצירק. כ'בין אפילו מסכים צו געבן דעם ניינטן באצירק דאָס ערשטע וואָרט. מאַכן מיר שלום אויף די דאָזיקע באַדינגונגען?

— אפשר. אמת, מיינע פּרעטענזיעס זיינען נאָכנישט אויסגעשעפּט. אין דער פאַרוואַלטונג האָב איך באַוויזן זיך צו צעקריגן מיט אַלע אייערע. כּאַראַ אומאָרדנונג! אַ ריזיקע בוויונג האָט מען אַריינגעשפּאַרט אין אַ פירשטאָקיק געמויערט הויז. מע שרייבט, מע שמועסט, מע שושקעט זיך, מע דערציילט זיך באָבע־מעשות וועגן יאַפּאָנישע פּאַראַשוטיסטן. קיינער געדענקט נישט, קיינער טראַכט נישט וועגן דער טראַסע, ווי זי עקזיסטירט גאָרנישט!... זי עקזיסטירט, חברים נאַטשאַלניקעס, אומזיסט־אומנישט האָט איר אין איר פאַרגעסן!

— זייער גוט, טאַניע, אויסגעצייכנט, — האָט זאַלקינד געזאָגט און לייכט באַרירט מיט דער הענטשקע דעם מיידלס פּלייצע.

— איך זע דאָ נישט קיין שום גוטס.

— דו ביסט צוּן אונדז געקומען — דאָס איז גוט. מאַכמעד גייט צום באַרג. די טראַסע הייבט אָן דריקן אויף דער פאַרוואַלטונג — דאָס איז גוט. און דער עיקר, טאַניע, אונדזער פאַרוואַלטונג וועט ערשט אויס־האַלטן יעדן דרוק — דאָס איז זייער גוט! — זאַלקינד האָט קוים באַוועגט מיט די ליפּן, אָפּגעשטאָרבענע פון פראָסט.

— איר זיינט נישט גערעכט מיט אייער טאַדלען די פאַרוואַלטונג, — האָט זיך באַטמאַנאָוו אויסגעדרייט צו טאַניען. ער איז געגאַנגען פאָרויס מיט בערידזען.

— און פונדעסטוועגן בעט איך זי, זי זאָל זיך אויף דער קאָנפערענץ אַרויסזאָגן קעגן דער פאַרוואַלטונג, וואָס האָט זיך פאַרשלאָסן אין די פיר ווענט, — האָט זאַלקינד געזאָגט. טאַדל שאַרפער, קלוגער, טאַניע. איך דאַרף דיר זאָגן, וואַסילי מאַקסימאָוויטש, אַז טאַניע איז אַ היסטאָרישע פּערזענלעכקייט אויף דער בויונג. זי איז געקומען צו מיר אין שטאָטקאָם און געפאָדערט אַנטשיידן זיך אַריינצומישן אין די ענינים פון דער נאַפט־ליניע, נאָך אַ סך פריער, איידער מיר אַליין האָבן באַנומען די נייטיקייט דערפון. — ער האָט ליבלעך אַ קוק געטאָן אויפן מיידל און גענומען זי אונטערן אָרעם. — אָט, טאַטיאַנקע, מיט בשותּפותדיקע אָנשטרענגונגען האָבן מיר אַ ריר געטאָן דעם וואָגן פון אָרט.

באַטמאַנאָוו איז שטיין געבליבן, האָט אָפּגעשטופּט זאַלקינדן פון טאַניען. זי האָט אים אויסגעכאַפּט:

— כ'פאַרשטיי, חבר נאַטשאַלניק, איר ווילט מיר פאָרוואַרפן פאָראורטייל און איבערפלעכלעכקייט. „דאָס מיידל האָט אין דער פאַרוואַלטונג גאָרנישט דערזען. נאָר ווי מע זאָל נישט חקירהן, הייבט זיך אָן דער אָרגאַניזירנדיקער ווילן אין די קאַבינעטן. שטאַב פאַרבלייבט שטאַב, מיט וואָס ער זאָל נישט אָנפירן — צי מיט אַ שלאַכט, צי מיט בוּיונג. טעלעפאָן, טעלעגראַף און דאָס קענטעניש פון שרייבן — דאָס זיינען די גרעסטע דערפינדונגען פון דער מענטשהייט, וועלכע האָבן פאַרפולקאָמט די קענטעניש פון אַרבעט". כ'האָב ריכטיק איבערגעגעבן?

— אין אַלגעמיין, ריכטיק, — האָט זיך באַטמאַנאָוו מודה געווען.

בערידזע און זאַלקינד האָבן זיך צעלאַכט. דער נאַטשאַלניק פון דער בויונג האָט זיך אויפמערקזאַם איינגעקוקט אין טאַניעס פנים. די לעקלעך טונקעלע האָר, וואָס האָבן זיך אַרויסבאַקומען פון אונטער דעם געשטריקטן היטעלע, זיינען ווייס געוואָרן און אַראָפגעפאַלן אויפן קלאָרן, דורכווים גלייך אָפגעבריוונטן שטערן. אירע אויגן, אַרומגערעמט מיט די פאַרפראָסטיקטע ברעמען, טיפע, כמעט שוואַרצע, האָבן דרייסט באַגעגנט זיין בליק.

— מיר טאָרן זיך נישט באַווייזן אויף דער טראַסע ווי געסט — טויטרינקען, פלוידערן אויף אינטערנאַציאָנאַלע טעמעס און אויסדריקן מיטגעפיל צוליב דעם שלעכטן גאַנג פון די ענינים. בערידזע און קאָוושאָוו זיינען צוגעשטאַנען שוין פון ערשטן טאָג: מיר ווילן אויף דער טראַסע!.. איך האָב זיי נישט געלאָזן. מיר וועלן קומען אויף די באַצירקן ווי באַלעבאַטים. צו דעם דאַרף מען זיך באַוואָפענען, אָנזאַמלען כוחות. אויף דער באַוואָפענונג, אויף דער צוגרייטונג איז באַשטימט געוואָרן אַ חודש, העכסטנס אָנדערהאַלבן. דאָס איז אַ סך? איך קאָן אָפגעבן אַ חשבון פון יעדן טאָג צוגרייטונג.

טאַניע האָט נישט געענטפערט. זי האָט פאַרדעקט דאָס פנים ביז סאַמע די אויגן מיט די דיק געשטריקטע הענטשקעס.

— כ'מיין, ס'איז נישט נייטיק עס אייך אויפצוקלערן, — האָט שטיל געזאָגט באַטמאַנאָוו. — איר האָט גוטע אויגן, איר מוזט עס דערזעען.

— עפעס וואָס האָב איך דערזען. — טאַניע האָט אָפגעדעקט דאָס פנים. — דאָס וואָס כ'האָב פאַרשטאַנען, — איז מיר געפעלן. און, זיכער, וועט מיר אויך דאָס איבעריקע, וואָס כ'האָב נישט פאַרשטאַנען, שפעטער געפעלן. שטעלט זיך פאָר, חבר באַטמאַנאָוו, אַפילו ליבערמאַן איז מיר געפעלן. כ'האָב געמיינט דערמיט צו זאָגן, אַז ער איז מיר געפעלן מער, ווי פריער.

זי האָט דערציילט וועגן די אינטענדאַנטן, זייער פיינדשאַפט, אין וועלכער זי האָט איינגעזען אַ קערן פון אַרבעטס־פאַרמעסט, וועגן טאַר־טיופן און וועגן „דעם אַפּטייל, וואָס טאַרמאָזירט די בויונג". באַטמאַנאָוו האָט זיך צעלאַכט און פונאַנדערגעהוסט, זיך פאַרכלינענדיק מיט דער פּראָסטיקער לופט.

— זאָגט־זשע שוין, שליחטע פון דער טראַסע, ווי הייסט איר פונ־דעסטוועגן, מיט וואָס פאַרנעמט איר זיך אויף דעם באַצירק ? — האָט ער געפרעגט, נאָכן אויסהוסטן זיך. — איך שטוים זיך אָן, אַז איך האָב צו טאָן מיט טאַניע וואַסילטשענקאָ.

— אַנטשולדיקט, איך האָב זיך אָפּגעוווינט זיך פאָרצושטעלן. מע פרעגט ביי מיר קיינמאָל נישט דעם נאָמען — מע קומט צו און מע באַגייט זיך ווי מיט אַ באַקענטער. איר האָט געטראָפן : איך בין וואַסילטשענקאָ, אינזשיניער פון פאַרבינדונג.

— אַהאַ ! האַלט זיך, ערשט וועלן מיר אייך אַריינזאָגן ! — האָט זיך בערידזע דערפרייט. — ביז היינט איז אויף דער בויונג נישט פאַראַן קיין טעלעפאָן און טעלעגראַף, דאָס איז אומאָרדנונג !

— נישט מיר דאַרף מען דערפאַר זידלען. מיר איז אויסגעקומען זיך צו פאַרנעמען מיט וואָס איר ווילט, נאָר נישט מיט טעלעפאָן און טעלעגראַף.

— פאַרוואָס־זשע ?

— דאָס איז טאַקע מיין צווייטע פראַגע ביי אייך. די פערזענלעכע. די פאַרבינדונג דאַרף גיין פאַר דער פונאַנדערוויקלונג פון די אַנדערע אַר־בעטן — אַזוי האָב איך געטראַכט און טראַכט אויך ערשט. גרובסקי האָט געהאַט אַן אַנדער שטאַנדפּונקט. מיר האָבן געהאַט צווישן זיך שטאַרקע סקאַנדאַלן. — איך קאָן נישט אויסקומען מיט קיין מענטשן, וואָס איך האָב נישט ליב. ער האָט מיך, לויט זיין אויסדרוק, אַרויסגעטריבן פונעם אַפּאַראַט אויף דער טראַסע. פאַרוואָס האָט איר אים איבערגעלאָזט אויף דער בויונג, חבר באַטמאַנאָוו? איך האָב אים אָנבאַגעגנט אין קאָרידאָר, און ער האָט שוין באַוויזן צו פרעגן מיט אַ שמייכלקע: „נו, זאָגט ער, איצט האָט ער שוין פאַרשטאַנען, אַז אייער דראָט־פאַרבינדונג איז נאָך־נישט די סאַמע וויכטיקסטע זאַך אויף דער וועלט?".

— און איר האָט באמת פאַרשטאַנען ? — האָט בערידזע געפרעגט, ער האָט זיך געוואָלט רייצן מיט איר אַ ביסל.

דאָס מיידל איז אין כעס געוואָרן, אַ געדיכטע רויטקייט איז אויפגע־גאַנגען דורך איר כמעט שאָקאָלאַד־קאָלירענער אָפּגעברוינטקייט.

— איך האָב אומהעפלעך געענטפערט דעם געוועזענעם הויפּט־אינזשיניער. עס וואָלט זיך נישט וועלן גלייך ביי דער ערשטער באַקאַנט־

שאַפט אַרויסוויזן זיך אומהעפלעך אויך בנוגע אייך, — בערידזעס רעפּליק האָט טאַניען דערנערווירט. ס'האָט זיך איר אויסגעדאַכט, אַז ער איז איינגעשטעלט קעגן איר.

בערידזע האָט איבערבעטנדיק גענומען דאָס מיידל אונטערן אָרעם:

— זייט נישט אין כעס, רויט היטעלע. איך האָב נישט געוואָלט זיך אַ וויצל געטאָן.

— גייט שנעלער! — האָט אַ געשריי געטאָן זאַלקינד, וועלכער איז אָנגעקומען פאַר זיי און געוואַרט ביי דער מאַשין.

זיי האָבן זיך קוים אַריינגעשטופּט אין אויטאָ מיט זייערע טולעפּעס. טאַניען איז ענג געווען צווישן זאַלקינדן און בערידזען. זי האָט דערפילט, אַז די פיס, וואָס האָבן זיך אַ סך אָנגעמאַטערט פאַרן טאָג, האָבן איר פּלוצעם אָנגעהויבן וויי צו טאָן.

— גרובסקי האָט געהאַלטן, אַז קיין פאַרבינדלער זיינען ביי אונדז נישטאָ, און מע דאַרף וואַרטן, ביז מע וועט זיי אַהער שיקן, — האָט טאַניע געזאָגט. — ער איז בכלל קעגן ציען צייטווייליק אַ טעלעפאָן־ליניע דורך די ביימער. „ס'איז גלייכער תיכף אויפן אָרט ציען אַ ליניע איבער סלופּעס". אין הונדערט יאָר אַרום, ווען די נאַפט־לייטונג וועט שוין זיין אויסגעלייגט!

באַטמאַנאָוו האָבן פאַראינטערעסירט אירע געדאַנקען. ער איז געזעסן מיטן שאָפער און האָט זיך אומגעווענדט:

— ווי מיינט איר: צי איז מעגלעך שנעל צוצוגרייטן מענטשן אויף קורסן און שאַפן אַ צייטווייליקע פאַרבינדונג, לאָמיר זאָגן, אין דריי חדשים אַרום?

— די פאַרבינדלער דאַרף מען צוגרייטן נישט אויף קיין קורסן, נאָר גלייך אויף דער פּראַקטישער אַרבעט. איך בין פעסט איבערצייגט: מע קאָן פאַרלייגן אַ טעלעפאָן־ליניע ביז טאַיסין אין משך פון אָנדערהאַלבן חדשים. איך האָב אַ פּלאַן, און מיט אים בין איך צון אייך געקומען.

— דאָס איז אַן ענין! — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט און נאָכאַמאָל זיך אומגעווענדט, כדי אַ קוק צו טאָן אויף זאַלקינדן און בערידזען.

— וואָס־זשע איז דער תוך פון דיין פּלאַן, טאַניע? — האָט זאַלקינד געפרעגט.

— נישט צעשטויבן די פאַרבינדלער איבער די באַצירקן, זיי זיינען זייער ווייניק. שאַפן איין שלאָגערישע בריגאַדע, וואָס דער פּראָצעס פון דער אַרבעט זאָל ביי איר פונאַנדערגעשלאָגן ווערן אויף פּשוטע אָפּעראַציעס. דער עיקר איז — הונדערט קאָמיוגיסטן, וועלכע דאַרפן פרייוויליק גיין אין דער טייגע.

טאַניע האָט געוואָרט, וואָס וועלן די אָנפירער פון דער בויונג זאָגן אויף איר פאָרשלאָג. זיי האָבן געשוויגן, טראַכטנדיק נישט אַזוי פיל וועגן דעם, וואָס דאָס מיידל האָט געזאָגט, ווי וועגן איר גופא. באַטמאַנאָוון איז געוואָרן עפּעס יום־טובדיק אויף דער נשמה. ער האָט זיך אין געדאַנק געזאָגט: „אָט זיינען זיי, די גאָלדענע קאַדרען — זיי קומען אַליין צו דיר, וואַסילי, גענעץ נישט, באַמי זיך וואָס בעסער אויסצוניצן זיי אין דער אַ־בעט". בערידזע האָט נאָכגעשפּירט דאָס מיידל פון איבער דעם אויפגעהויבענעם קאָלנער פון טולעפּ.

— איך וויל ענטפערן אויף אייער ערשטער פראַגע, — האָט ער געזאָגט. — איר זיינט גערעכט: דער באַצירק האָט דאָס רעכט צו וויסן אונדזערע פּלענער, זיי דאַרפן האָבן אַ קלאָרע פּערספּעקטיוו...

טאַניע האָט אים געהערט, נישט אויסדרייענדיק דעם קאָפּ. בערידזע האָט גערעדט וועגן איבערבויען דעם פּראָיעקט, וועגן דעם לינקברעגיקן יואַ־יאַנט פון דער טראַסע.

— מע דאַרף זיך פאָרשטעלן די אויפגאַבע אינגאַנצן גענומען, און נישט אַ טייל אירן. דער נייַנטער באַצירק — איז נישט קיין געוויינטלעכע הייך, פונוואַנען מע זאָל קאָנען אַרומכאַפּן דאָס גאַנצע בילד. ערשט איז אייך שווער צו באַנעמען אונדזערע באַשלוסן, איר וועט זיי באַנעמען שפּעטער.

— איך האָב, דאַכט זיך, שוין פאַרשטאַנען, — האָט דאָס מיידל געזאָגט און, ענדלעך, אומגעווענדט דאָס פּנים צו בערידזען. — איר האָט זיך אַליין דערטראַכט צו דער אידיי פון דעם לינקן ברעג, אָדער איר האָט וועגן איר געלייענט אין אונדזערע צושריפטן?

— אין צושריפטן? כ'האָב קיינע צושריפטן נישט געזען!

באַטמאַנאָוו האָט פאַראינטערעסירט אַ קוק געטאָן אויף טאַניען. זי האָט דערקלערט:

— פון די ערשטע מלחמה־טעג אָן האָבן זיך אויף דער טראַסע געלאָזט הערן שטימען, אַז מע דאַרף איבערקוקן דעם פּראָיעקט. ס'איז געווען אַזאַ מענטש, אַ געוויסער קאַרפּאָוו — ער האָט דערוויזן, אַז מע דאַרף די טראַסע איבערטראָגן אויפן לינקן ברעג.

— ווער איז ער אַזעלכער, אַן אינזשעניער?

— ניין. ער איז אַ פישער, אַ תושב פון דעם אַדון, פון דעם דאָרף ניזשניאַיאַ סאַזאַנקאַ. ער האָט אָנגעפירט מיט אַ גרויסן קאָלווירט. איינמאָל איז ער געקומען אויף אַ באַצירק און זיך געבעטן אויף אַרבעט: „איך וויל זיך אויסלערנען ביי אייך אַ ביסל קלוגן פאַרשטאַנד". זייער אַ טאַלענטירטער מענטש! זיין בילדונג איז נישט קיין גרויסע, זיבן קלאַס, נאָר אַלץ קאָן

ער, און דעם סאַמע קאָמפּליצירטסטן ענין לייזט ער מאָמענטאַל. אין אונ־דזער בויונג האָט אים מער פון אַלץ פאַראינטערעסירט דער וועג. ער האָט דערוויזן: דער לינקער ברעג פון דעם אַדון איז נישט צופעליק געוואָרן דאָס אָרט פון אַ סך ישובים, בעת אויפן רעכטן ברעג זיינען זיי כמעט נישט בנמצא. דער לינקער ברעג האָט זיך אויסגעבילדעט געזעצמעסיק, ער האָט גינסטיקע נאַטור־באַדינגונגען. די טראַסע אויפן רעכטן ברעג איז אין סתירה מיט דער געשיכטע פון דעם אַדון. דער וועג איז נעמלעך נייטיק אויפן לינקן ברעג, ער וועט פאַרבינדן נאַמפּי, אַלגאַכטע, טשילמע, טשאָמי און אַ סך אַנדערע ישובים מיט נאָווינסק, וועט געבן אַ שטויס דער אַנטוויקלונג פון דעם ראַיאָן אויף צפון. אויפן רעכטן ברעג אָבער איז דער וועג נייטיק דעם איינאיינציקן ישוב אוליאַגיר. חוץ דעם ווערט די טראַסע אויפן רעכטן ברעג איבערגעשניטן מיט אַ כסדרדיקער שנור פון סאָפּקעס, באַ־וואַקסענע מיט וואַלד. אויפן לינקן ברעג אָבער וועט זי זיך ציען איבער דער משופּעדיקער ברייטער טעראַסע פון טייך. דאָ וועט די בוי־אַרבעטער פון דער נאַפט־לייטונג העלפן די גאַנצע באַפעלקערונג פון אַדון, אָבער אויפן רעכטן ברעג איז ליידיק, און קיינער וועט נישט העלפן!

— צום טייוול! איר לייגט דאָ אויס מיינע באַווייזן לטובת דעם לינקן ברעג! — האָט זיך בערידזע אַ באַוועג געטאָן אויפגערודערט. — נישט־שוין־זשע האָט דער דאָזיקער פישער אַליין אויסגעמוטשט די דאָזיקע אידעי?

— אַהאַ, ס'האָט אַ שטאָך געטאָן! — האָט זיך טאַניע צעלאַכט צופרידן. — באַאומרויקט זיך נישט, ער וועט ביי אייך דעם רום נישט אַוועקנעמען. ערלעך גערעדט, האָב איך קאַרפּאָווס געדאַנק דערגאַנצט מיט פאַרשלאָגן פון אַנדערע חברים. — טאַניע האָט הויך אַ ניס געטאָן: זי האָט זיך פאַרט פאַרקילט. — איר האָט גערעדט וועגן אַ הויכן שטאַנדפּונקט און וועגן קליינע אינטערעסן פון איין באַצירק. ווי איר זעט, איז אַ פרוו צו פאַראינטערעסירן זיך מיט דעם אַלגעמיינעם גורל פון דער בויונג געווען.

— קאַרפּאָוו — ווו איז ער איצט, אויפן באַצירק? — האָט זאַלקינד געפרעגט.

— ער איז אַוועק פון דער בויונג, אומגעקערט זיך אין זיין גיזש־גיאיא סאַזאַנקאַ. איך האָב זיך מיט אים באַגעגנט אין אַלגאַכטע, כ'האָב אים דערציילט וועגן די ענדערונגען ביי אונדז. ער האָט אויסגעהערט, אָפּגעזיפצט. ער גלייבט נישט, קענטיק, אין די ענדערונגען. מיר ליגן אים נישט אין קאָפּ ערשט, ער איז ווידער פאַרזיצער פונעם פישער־קאָלווירט, ער האָט צרות מיטן פּלאַן. ער האָט מיר די גאַנצע צייט געגעבן צו פאַרשטיין די פאָרטלען ביים פאַנגען פיש אונטערן אייז.

— איז געווען א וועלכער ס'איז ענטפער אויפן פארשלאג? — האט באטמאנאוו געפרעגט.

— מיר האבן באקומען, ווי דען אנדערש. דער אלטער טאפאליעוו האט געענטפערט: „איידער איר קריטיקירט דעם פראיעקט, לערנט זיך אויס אים אויסצופירן". שטופט נישט די נעז, מיט איין ווארט, אין גרויסע ענינים, ווען איר האט אויסצופירן קליינע.

— מע דארף אויפזוכן די צושריפטן. געפינט זיי אומבאדינגט און ווייזט זיי מיר, — האט באטמאנאוו געזאגט דעם הויפט־אינזשיניער. — דער אלטער וועט זיך דערווארטן, איך זאל אים שיקן אין קאלווירט צו קארפאוון כאפן פיש.

ארויסגייענדיק פון מאשין, האט טאניע דערפילט א שרעקלעכע מידקייט. ס'איז איר אפילו שווער געווען צו שטעלן א טראט. אויף בערידזעס איינלאדונג אריינצוגיין צוזאמען מיט אים צו טאפאליעוון, האט זי אים, דערלאנגנדיק די האנט, געבעטן:

— גיט־זשע מיר שוין ענדלעך דעם שליסל.

— וואסער שליסל?

— דעם שליסל פון דער קווארטיר, וווּ ס'ליגט דאס געלט. איך קאן נישט אריינגיין אין ראדיאנאוועס קווארטיר און כ'יאג זיך דעם גאנצן טאג נאך אייך, דאס הייסט נאכן שליסל.

גערגי דאווידאוויטש האט איליק אנגעהויבן צו נישטערן אין די קעשענעס. און ער האט זיך דערמאנט: דער שליסל איז פארבליבן אין דער קעשענע פון פאלטן, אין קאבינעט. טאניע האט געמוזט באגלייטן בערידזען אין דער פארוואלטונג. זי איז ארויפגעגאנגען אויף די שטיגלעך און געווארטשעט. ביי איינעם פון די קאבינעטן איז זי שטיינגעבליבן:

— דא, מיין איך, זיצט טאפאליעוו. לאמיר אריינגיין. ביי דער געלעגנהייט וועל איך זיך מיט אים באגריסן. ער איז א גוטער אלטער און מיינער א פריינד, נעמט עס אין אכט און טוט אים נישט קיין עוולה.

קאפיטל צען

אַ גאַסטפריינדלעך הויז

טאַפּאַליעוו איז איינזאם געזעסן אין אַ לער און טונקל צימער. פון אַ געוויסער צייט איז דאָס געוואָרן ביי אים אַ געוווינהייט. די ענדערונגען אויף דער בויונג האָבן נישט אַריינגעבראַכט קיין ענדערונג אינעם סדר־כון זיין לעבן. גרובסקיס פּרוּוו אָפּצושרעקן דעם אַלטן מיט דער נייע־אָנפירונג האָט קיין פּעולה נישט געהאַט.

— דער גרויער וואָלף איז נישט שרעקלעך, — האָט אים קוזמאַ קוזמיטש געענטפערט. — איך בין שוין אַלט זעכציק יאָר מיט אַ שמיצל, איך האָב שוין מיינס ממלא געווען מיט אַן עודף. מיך איז יעדע נאַטשאַל־סטווע מחויב צו רעספּעקטירן, אויב זי איז נישט נאַריש, די דאָזיקע נאַ־טשאַלסטווע.

אַריינקומענדיק אין צימער, האָבן טאַניע און בערידזע באַמערקט, ווי דער אַלטער האָט שטאַרק אַ טרעסל געטאָן מיטן קאָפּ און אויפגעציטערט מחמת דעם סקריפּ פון דער טיר. געאָרגי דאַווידאָוויטש האָט מיט דער האַנט צוגעדעקט אַ שמייכל. קאָושאָוו האָט אים דערציילט אַן אַנעקדאָט, וואָס האָט קורסירט אין דער פּאַרוואַלטונג וועגן טאַפּאַליעוון, אַז דער אַלטער אינזשעניער זאָל כלומרשט שלאָפן אין קאַבינעט, זיצנדיק מיטן טעלעפאָן־טרייבל אָדער מיט דער פעדער אין האַנט.

דער רעדאַקטאָר פון דער וואַנטצייטונג האָט געגעבן אין דעם נומער, וואָס איז געווען געווידמעט פראַגן פון דיסציפּלין, אַ קאַריקאַטור אויפן אַלטן. די כאַראַקטעריסטישע שטריכן פון טאַפּאַליעווס אויסערלעכקייט — אַ הויכע וווקס, איינגעהויקערטקייט, וואָנצעס — האָבן געדינט דעם קינ־סטלער ווי אַ דאַנקבאַרער מאַטעריאַל. דער אינזשעניער איז געווען אויס־געמאָלט אַ שלאָפנדיקער ביים טיש אין קאַבינעט. ווי אַ „גוטערפריינד" האָט גרובסקי געוויזן די קאַריקאַטור טאַפּאַליעוון, נאָך איידער מע האָט זי, לויט זאַלקינדס עצה אַראָפּגענומען. אין אָנהייב האָט קוזמאַ קוז־מיטש נישט באַנומען דעם זין פון דער צייכנונג, נאָר ווען ער האָט באַ־נומען — איז ער געוואָרן פּאָנס־רויט, האָט שווער געאָטעמט און, זיך איינהויקערנדיק, אַוועקגעגאַנגען אין דער איינזאמקייט פון קאַבינעט.

ווען דער הויפּטאינזשעניער האָט זיך באַוויזן, האָט זיך טאַפּאַליעוו, אַ הויכער, אַ קנאָכיקער, אויפגעהויבן פון הינטערן טיש און אויסגעווישט מיט אַ רויט שנופּטיכל די גרוי־גרינע וואָנצעס. מיט ביידע הענט האָט ער

געדריקט טאַניען די האַנט, איבער זיין פּנים איז ווי פאַרבייגעלאָפן אַ ליכט־שטראַל, ס׳איז געוואָרן כמעט פריינדלעך.

בערידזע האָט געבעטן טאַפּאַליעוון אויפצוזוכן די באַריכט־צושריפטן פונעם ניינטן באַצירק מיט די פאָרשלאָגן וועגן ענדערונגען אין דעם פּראָיעקט. קוזמאַ קוזמיטש האָט זיך אַ רגע גענומען דערמאָנען, באַוועגנדיק מיט די ליפּן, דערנאָך איז ער צוגעגאַנגען צו דער שאַפע און גענומען איבערלייגן די טעקעס. די צושריפטן זיינען געווען צוזאַמענגענייט אין אַ טעקע פאַר קאָרעספּאָנדענץ מיט די באַצירקן.

גערגי דאַווידאָוויטש האָט זיך גלייך פאַרטיפט אין לייענען. כאַפּנדיק פון צייט צו צייט אַ בליק אויפן אינזשיניער, האָבן דער אַלטער און דאָס מיידל שעפּטשענדיק געשמועסט.

— איר האָט נישט געוואָלט פאָרן מיט סידאָרענקאָן? — האָט טאַניע געפרעגט. — אַנומלטן זיינען צווישן אייך געווען, געדענקט זיך, מיינונגס־פאַרשיידנהייטן.

— איך האָב מיט קיין פינגער נישט קיין ריר געטאָן, כדי אָוועקצופאָרן, און קיין איין וואָרט נישט געזאָגט וועגן בלייבן. מיך באַמערקט מען ערשט נישט: פאַרעלטערט געוואָרן. קיינער האָט מיך נישט פאַרבעטן אַוועקצופאָרן, און איך געדענק נישט, אַז עמעץ זאָל מיר איינרעדן נישט אָוועקצופאָרן. מיר איז אַלץ איינס, טייערינקע. איך בין פאַראינטערעסירט אין אַ רויק לעבן. נישט לאַנג צוריק האָב איך געלייענט ביי דזשעק לאָנדאָן אַן אויסגעצייכנטע פראַזע: „באַפרייענדיק זיך פון פאַרלאַנגען, ווייסן מיר נישט פון קיין האָפנונגען און נישט פון קיין שרעקן". ס׳איז גוט, ווען דו ביסט קיינעם נישט נייטיק. גלייב מיר, טאַטיאַנעטשקע.

— איבערצייגט מיך נישט, קוזמאַ קוזמיטש, כ׳וועל נישט גלייבן. איך וואָלט אַבי נישט געוואָלט לעבן, ווען כ׳וואָלט זיך איבערצייגט, אַז איך בין לחלוטין נישט נייטיק די מענטשן, קיינעם נישט נייטיק. — ס׳האָט איר אַפילו אונטערגעטראָגן. — סאַראַ ווילדע, טרויעריקע אידייע!... איר באַרעדט זיך אַליין, איך גלייב אייך נישט, זיידעשי. איר זיינט ערשט פשוט שלעכט אויפגעלייגט, דערצייל׳ט בעסער וועגן וואָלאָדיען. ווי געפינט ער זיך, וואָס שרייבט ער וועגן זיך?

— ער שרייבט נישט וועגן זיך. ער שרייבט וועגן דער אַרטילעריע און זיין גענעראַל: „די רוסישע אַרטילעריע איז די בעסטע אין דער וועלט. אונדזער גענעראַל — אַ כוואַט, ער איז דיר נישט קיין פּאָר, אַלטער זיידע. ער געדענקט דיך, אַ פּאָר מאָל דיך דערמאָנט, געבעטן דיך גריסן". ס׳איז אַ בריוו פון הינטער מינסק. כ׳האָב פאַרשטאַנען זיין רמז: „מיר האַקן די פריצן אין די מקומות, ווו דו, זיידע, האָסט געבויעט דעם זאַוואָד".

— צי דער אויספיר אויף די צושריפטן איז אייערער? — האָט בערידזע געפרעגט, אויפהייבנדיק די שווערע טעקע.

— מיינע, — האָט קוזמאַ קוזמיטש געענטפערט.

געאָרגי האַווידאָוויטש האָט ווייטער געלייענט. ער האָט געהאַט אַ געוווינהייט — תמיד צו באַשעפטיקן מיט עפּעס די הענט. באַקענענדיק זיך מיט די צושריפטן און טאַפּאָליעווס באַשלוס, האָט ער זיך געשפּילט מיט דער באָרד, וויקלענדיק די קרויזיקע האָר־לאָקן אַרום אַ בלייפעדער. טאַניע האָט זיך צעלאַכט.

— פון וואָס לאַכסטו? — האָט קוזמאַ קוזמיטש געפרעגט.

— דער נייער הויפּט־אינזשעניער איז אַ טייערער חברה־מאַן.

— דו האָסט אַ טעות. ער איז מיר נישט צום האַרצן, און אויך נישט די איבעריקע: מענטשן אָן טאַקט, האָבן ליב אַ טומל צו טאָן. אַלץ האָבן זיי מיט דער האַנט אָוועקגעמאַכט, זיי לערנען, ווי אַזוי צו לעבן, ווי אַזוי צו אַרבעטן. אָבער צי קאָנען זיי אַליין? דער הויפּט־אינזשעניער — דאָס איז אַ נייער בעזעם אין געשטאַלט פון אַ באָרד.

— איך בין נישט אַלט קיין הונדערט יאָר, און כ'האָב נישט די געוווינהייט פון די חכמים צו שטעלן אומבאַדינגט אַלץ אונטער אַ ספק. אַט וועט איר לעבן, וועט איר זיך איבערצייגן: בערידזע איז אַ טייערער חברה־מאַן. איך ראָט אייך, וואָס שנעלער אים צו דערזען אין זיין אמתער ליכט. ער האָט אייך, אוודאי, געזאָגט עטלעכע ריכטיקע אומאָנגענעמע ווערטער, און אייך, קוזמאַ קוזמיטש, געפעלן אויסשליסלעך יענע מענטשן, וועלכע ריידן מיט איינגענומענע ווערטער. צום ביישפּיל אייער גרובסקי. איך פאַרשטיי נישט, ווי מע קאָן זיין באַפריינדעט מיט אַזאַ מענטשן.

דער הויפּט־אינזשעניער האָט אָוועקגעלייגט די פּאַפּירן און צוגעגאַנגען צו זיי.

— איר האָט אָנגעשריבן אַ גרויסן דורכגעטראַכטן אויספיר. — האָט ער זיך געווענדעט צו טאַפּאָליעוון. — קאָרפּאָוווס אידייע האָט איר בפירוש באַגיטיקט, איר האָט זי, וואָלט איך געזאָגט, אפילו אַנטוויקלט.

— בערידזע האָט אַפוואָרטנדיק געשוויגן.

— די געדאַנקען, וואָס זיינען אויסגעדריקט געוואָרן אין די צושריפטן, האָבן מיר זיך אויסגעוויזן פאַר ריכטיקע און צייטמעסיקע, — האָט טאַפּאָליעוו באַשטעטיקט.

— פאַרוואָס־זשע האָט איר אַרויסגעוויזן צו זיי אַזאַ ביוראָקראַטישע באַציונג? איר האָט זיי אָפּגעוואָרפן מיט אַ נישט־אײדל פּאַפּירל פון דריי שורות. נישט שוין־זשע בלויז דערפאַר, וואָס עמעצער אַ צוויי־

טער האָט קריטיקירט אייער פּראָיעקט, האָט איר אָוועקגעמאַכט מיט דער האַנט אַ קלוגן ווערטפולן פאָרשלאָג?

דער אַלטער איז געשטאַנען, און עס זיינען אים אַראָפּגעהאָנגען די שווערע גרויסע הענט מיט אַרויסגעזעצטע בלויע אָדערן. זיין געזיכט איז פלאַנס־רויט געוואָרן. ער האָט הויך געאָטעמט. — כ׳קאָן בשום־אופן נישט באַנעמען, צו וואָס־זשע האָט איר זיך גענומען אָנצושרייבן אַזאַ באַריכות־דיקן אויספיר? ס׳באַקומט זיך אומפאַרשטענדלעך: איר זיינט פאַר, און איר גופא זיינט קעגן. — בערידזע האָט געהויבן די אַקסל.

טאַניע האָט באַמערקט: דעם הויפּט־אינזשעניערס בליק, וואָס איז געווען אָנגעשטעלט אויף טאָפּאָליעוון, איז ווייכער געוואָרן. בערידזע האָט קעגן איינעם ווילן געפילט אַ סימפּאַטיע צו דעם דאָזיקן בייזן און שווערן אַלטן, ער האָט נישט געקאָנט פועלן ביי זיך, צו באַציען זיך צון אים, ווי צו גרובסקין, הגם זיי האָבן זיך געהאַלטן צוזאַמען. בערידזע האָט נישט געקאָנט רעספּעקטירן טאָפּאָליעוון מחמת זיין פאַרבאַנגענער טעטיקייט, וואָס איז ברייט באַוווּסט געווען צווישן בויער.

— ס׳איז פאַרדריסלעך, — האָט געלאָזט פאַלן בערידזע, — ס׳איז פאַרדריסלעך זיך אָנצוטרעפן אויף אַזעלכעס. לויט מיר נאָך פילט איר אַליין די אומגערעכטיקייט פון אייער תשובה דעם נייַנטן באַציַרק.

— צי מעג איך ענטפערן פאַר קוזמאַ קוזמיטשן? — האָט טאַניע נישט אויסגעהאַלטן. — קוזמאַ קוזמיטש איז אַן אַלטער אינטעליגענט. אין זיין האַנדלונג לאָזט ער זיך אָפּט פירן פון נישט ריכטיקע לאָיאַליטעט־פּרינציפּן.

— טאַטיאַנע פּעטראָוונע! — האָט טאָפּאָליעוו בייז אַ כריפּע געטאָן, אויפהייבנדיק די געדיכטע ברעמען.

— אַצינד שווייגט שוין אויב איר האָט זיך אַליין נישט געקאָנט פאַרענטפערן! — האָט טאַניע געזאָגט מיט ברען. — דער אויטאָר פון דעם העסלעכן פּאַפּירל איז נישט טאָפּאָליעוו, נאָר גרובסקי. דאָס איז זיין נוסח!... איך קאָן לויט דער השערה אויפשטעלן די געשעענישן. קוזמאַ קוזמיטש, פול מיט גוטע כוונות, האָט גרובסקין געבראַכט זיין אויספיר. יענער האָט קוזמאַ קוזמיטשן אויסגעלאַכט און אים דיקטירט די דריי באַרימטע פראַזעס. — זי האָט זיך אויסגעדרייט צו טאָפּאָליעוון. — איר ווילט נישט, קוזמאַ קוזמיטש פאַרשטיין: הגם גרובסקי איז אייער שעף און אייער לאַנגיאָריקער פריינד, איז ער נישט דער מענטש, וואָס איז ווערט מע זאָל אים געהאָרכן.

טאַניע האָט אָפּגעהאַקט: ס׳האָט איר איבערראַשט דער בליק, פול מיט פירהאַלט, וואָס דער אַלטער האָט אויף איר אָנגעשטעלט.

— דאָס פּאַפּירל שפּילט דאָ, זיכער, א קליינע ראָל, — האָט טאַניע ווייטער גערעדט אָן דער פריערדיקער היציקייט. — די בווינג האָט זיך פאַרהאַלטן אומאָפּהענגיק דערפון. און ווען זי וואָלט זיך נישט געווען פאַרהאַלטן, וואָלט איך נישט געווען אויסגעקומען צו פאָרן אהער און יעק וועלט. קומט אויס, אז ס'איז נישטאָ קיין שלעכטס אָן קיין גוטס.

טאַניע האָט מיט א שפּאַס געוואָלט לינדערן דעם מצב, נאָר דער אַלטער האָט זיך אוועקגעקוקט פון איר און איז געשטאַנען אין אָנגעכמורעטער און גרויזאַמער...

דער שליסל, וואָס איז אָנגעקומען מיט אזויפיל מי, האָט זיך אַרויסגעוויזן פאַר איבעריק — סע האָט זיך אַרויסגעוויזן, אז סעראַפימע, ראַדיאָנאָוועס מומע, וועלכע האָט געוווינט מיט אָלגען, איז געווען אין שטוב. א קאָלאָסאַלע, ווי זי וואָלט געווען צוזאַמענגעשטעלט פון באַרלעמס אָנגעבלאָזענע מיט ווינט, האָט זי דורכויס פול געמאַכט די קיך און קוים זיך אויסגעדרייט פון טיש צו דער פּליטע און צוריק. א קלאַפּטוענדיק זיך איבער די היפטן, האָט זיך סעראַפימע א לאָז געטאָן קעגן טאַניען און זיי צוגעדריקט צו איר מאַסיווער ברוסט.

— גוטמאָרגן, שאָנקייט, טייערס, טאַנעטשקע, גאָלד מיינער, — האָט די דיקע געזאָגט מיט א ניגון. דאָס גאַסטפריינדלעכע סעראַפימעס אַרומנעמען, און די וואַרעמקייט פון דעם פייערדיקן איוועלע, וואָס איז, קענטיק, קיינמאָל נישט אויסגעלאָשן געוואָרן, האָבן דאָס מיידל דערוואַרעמט. זי האָט שנעל אַראָפּגעצויגן פון זיך דעם נאָרטן־קאָסטיום און, איינרייבנדיק ענערגיש די פּלייצעס און די פיס, זיך איינגעוויקלט אין אָלגעס באַקאַנטן בלייען באַרכענעם כאַלאַט. אויסציִענדיק זיך אויפן דיוואַנטשיק, האָט דאָס מיידל א טראַכט געטאָן מיט דאַנקבאַרקייט, כמעט מיט גערירטקייט וועגן דער חברטע.

אין צימער האָט זיך קיין איין זאַך נישט געענדערט: אומעטום העפטעריען, סערוועטקעס, דיוואַנטשיקעס. אין האַנטאַרבעט האָט אָלגע פאַרוואונדערט אפילו סעראַפימען מיט דער שנעלקייט פון דער אַרבעט און דער איינפאַלערישקייט פון דער צייכנונג. עס זיינען צוגעקומען נייע העפטערייען — נאַנאַישע אויסגעפּוצטע אָרנאַמענטן; זיי

האָבן פאַרנומען דאָס צענטראַלע אָרט איבער דער באַלעבאָסטעס אַקוראַט פאַרשפּרייטן בעט. אויפן פריערדיקן אָרט איז געווען דאָס פּאַבל מיט די מעדיציניש ביכער, דאָס טומבעטשקעלע מיטן פּאַטעפאָן און פּלאַסטינקעס, דאָס טואַלעטטישל — אַ מתנה פון דעם שפּיטאָל־סטאָליער, דער דיקער שפּיגל, און פּאָר אים אויף אַ שפּיצן־סערוועטקעלע — די פּיצעלעך העלפאַנטן מיט אויפגעהויבענע נעז, די פלעשעלעך אָדעקאָלאָן און פּערפום, דאָס גרויסע בערשטל. אויפן טיש — קאָנסטאַנטינס ביכער און העפטן. זיי האָבן איבערגעוואַנדערט פון זיין צימער אַהער. איבערן טיש, אין אַן אויסגעהאָפטן זעקעלע — בריוו, צעטעלעך, רעצעפּטן, אויסשניטן פון צייטונגען, און העכער איבער אַלץ — קאָנסטאַנטינס, אייביק דער זעלביקער, פּאָרטרעט: אַ קאָפּ מיט שטערנווינקלען, גרויסע האָרענע ברילן און אַ פאַרגליווערטע איראָניע אויף די דינע ליפּן.

— ער איז אַלץ דער זעלבער, קאָנסטאַנטין אַנדריעוויטש. אַ קאַלטער פילאָזאָף, אַ פּסיכאָלאָג, — האָט טאַניע אַ זאָג געטאָן פאַרדריסלעך.

— אַלץ דער זעלבער, אַלץ דער זעלבער — אַ ליידאַק, — האָט אונטערגעכאַפּט סעראַפימע. זי איז געשטאַנען אויף דער שוועל, אויספילנדיק מיט זיך דעם גאַנצן חלל פון דער טיר.

— וואָס קומט צווישן זיי פאָר? פון אַלגעם בריוו האָב איך גאָרנישט געקאָנט פאַרשטיין. זי שווייגט, ווען ס'האַנדלט זיך וועגן קאָנסטאַנטינען.

—רעדט שוין גאָרנישט! איך אַליין פאַרשטיי זי נישט. ער וואַרעמט זי נישט און לייכט איר נישט. זי לעבט ווי אַ יתומה, כלומרשט אַ חתונה געהאַטע — און האָט קיין מאַן נישט. צי פאַרשטייט זי נישט, ווער ער איז? צי זי פאַרשטייט יאָ, נאָר זי קאָן זיך נישט באַפרייען פון דער פינצטערער ליבע? דערקלער עס מיר, טייערינקע, טו אַ טובה!

— זי האָט זיך צון אים צוגעוווינט, מיין איך. זיי האָבן דאָך שוין, ווי דאָס זאָל נישט זיין, דריי יאָר אָפּגעלעבט צוזאַמען. דו מיינסט, אַז זי ליידט?

— וואָרן וואָס, איך האָב קיין אויגן נישט?

די גראָבע האָט אַרונטערגעשטעקט די הענט אונטערן פאַרטעך און ווידער גענומען שיטן שנעל־שנעל:

— ווי זיי האָבן געלעבט אין רובעזשאַנסק — ווייס איך נישט. נאָר אַוועקגעפאָרן איז זי פון דאָרט נישט גלאַט אַזוי. מ'האָט מיר גע־

זאָגט, אַז דער פּראָפעסאָר האָט זיך נישט געקאָנט פון איר אָפּליבן, זי איז ביי אים געווען די בעסטע געהילפין. ווי האָט זיך עס אָנגערופן איר אַמט?

— אַסיסטענט?

— נו, יאָ. מיט איין וואָרט, זי איז געווען ביי אים די בעסטע. און פּלוצעם האָט זי געוואָרפן דאָס לערנען און אַוועקגעפאָרן. אמת, דאָ איז זי דער הויפּט־דאָקטאָר אין שפּיטאָל, און אַלע אַכטן זי — כ'מיין נישט צו זאָגן, אַז זי האָט אַן ערגערע אַרבעט באַקומען. פונדעסטוועגן פאַרשטיי איך מיט מיין נאַרישן קאָפּ: אָלגע האָט מיט קאָנסטאַנטינען נישט געקאָנט לעבן. מיר דאַכט זיך, אַז ער האָט זי פאַרראַטן. אָט איז דאָס אַ הונט אַזאַ!... זיי האָבן אָנגעהויבן לעבן צעשיידט, און זי וואָלט אים געהאַרפט פאַרגעסן. איז נישט... זי פייניקט זיך. דערנאָך איז ער אַריבערגעפאָרן אַהער — מ'האָט נייטיק געדאַרפט לאָזן, און זי האָט געלאָזט. זיי האָבן געלעבט אַ שטיקל צייט. ביסט דאָך געווען ביי זיי, האָסט געזען.

— בלויז צוויי מאָל בין איך געווען. איך קאָן אים נישט אָנקוקן! — טאַניע האָט זיך מיט עקל פאַרקרימט.

— ער איז צוריק אַוועקגעפאָרן קיין רובעזשאַנסק, געלויבט צו גאָט. צי ס'איז אים לאַנגווייליק געוואָרן, צי זיי האָבן זיך צעווערטלט. ער איז קוים אַוועקגעפאָרן, און ס'האָבן זיך ווידער אָנגעהויבן די שטורמען. ער שיקט בריוו. „ס'איז לאַנגווייליק, איך נעם אַרום, איך קוש". און צווישן אַנדערן: „שיק אַ קאָסטיום — כ'גיי אָפּגעריסן", קריג אַ קופּאָן אויף הויזן — ביי אייך אויף דער באַוויזונג קאָן מען קריגן", „שיק צו געלט, כ'וועל רייך ווערן — וועל איך אומקערן". אַ צווייטע וואָלט אַבי אויף דעם אַלץ אַ שפּיי געטאָן, זי — נישט! זי האָט זיך באַמיט, פון דער הויט געקראָכן, עפּעס־וואָס איינגעפּאַקט אין פאַרקויפט בסוד פאַר מיר — און אים געשיקט אַלץ, וואָס ער האָט געבעטן.

— ער איז, דאַכט זיך, נישט לאַנג צוריק ווידעראַמאָל געקומען? — האָט טאַניע געפרעגט מיט אַ פאַרשלאָפענער שטים, איינדרימלענדיק אונטער סעראַפימעס פּלוידעריי.

— ער איז געקומען צו פאָרן... אינמיטן זומער, אום אויגוסט. מיר איז נישט גוט געוואָרן, און אָלגע האָט זיך פאַרלוירן. זי האָט מיר דערקלערט — ער איז געקומען אין אַ קאָמאַנדירונג. נאָר איך בין אויך נישט קיין בלינדע און זע — דער מענטש צעליגט זיך דאָ, ווי שוין אויף שטענדיק. נאָר צווישן זיי איז דאָ עפּעס פאָרגעקומען. אַ סקאַנדאַל עפּעס. איך בין אַ גאַנצן טאָג אין שטוב נישט געווען. ווען כ'בין גע־

קומען, איז אָלגע פאַרשפאַרט ביי זיך אין צימער, און קאָנסטאַנטין בינדט אַרום דעם טשעמאָדאַן. זי איז אפילו נישט אַרויסגעקומען זיך מיט אים געזעגענען. ער האָט אויפגעעפנט די טיר און זאָגט איר פון דער שוועל: „האָסט אַרויסגעטריבן? וועסט עס באַדויערן"...

— אַ כוואַט! — האָט טאַניע געזאָגט, זיך אויסשמייכלענדיק.

— אַ כוואַט, אַ כוואַט, אָבער איך זע, זי לײַדט ווידער. איך פאַר־שטיי שוין גאָרנישט — האָט רחמנות אויף אים, צי וואָס?... און דעם פאַרגאַנגענעם חודש, דעם צוואַנציקסטן, האָט ער געשיקט דעם לעצטן בריוו. אָט שטעקט ער דאָרט אינעם ראָזן קאָנווערט. ער האָט מודיע געווען ניַיס, ווי מיט אַ דראָנג איבער די פיס: „כ'פאָר אַוועק פריוויליק אויפן פראָנט. כ'וויל פאַרגיסן מיין בלוט פאַרן היימלאַנד!".

טאַניע האָט זיך פאַרוווּנדערט. זי האָט זיך אפילו אויפגעזעצט. דאָס האָט זי שוין בשום־אופן נישט דערוואַרט!

— אפשר האָט ער געמאַכט בלויז אַן אָנשטעל?

— ניין, ס'זעט אויס, ווי ער וואָלט אויף אַן אמת אַוועקגעפאָרן.

— אויסטערליש, זייער אויסטערליש! — טאַניע האָט אומצוטרויִ־לעך געכאַפּט אַ קוק אויפן ראָזלעכן קאָנווערט, וואָס האָט אַרויסגעקוקט פונעם אויסגעהאַקטענעם זעקעלע.

— און ערשט באַקלער ווייטער. אַוועק אויפן פראָנט — נו, זאָל זיין. אפשר וועט ער קלוגער ווערן.

— נאָר זי איז ווידער עפּעס נישט אַזוי. זי פּייניקט זיך...

סעראַפימע איז אַרויס אין קיך אַריין — אַ קוק טאָן, וואָס הערט זיך אויף דער פּליטע און איילִיק צוריקגעקומען. איר שמועס האָט ווייטער געשטראָמט, ווי אַ גלייך טייכל:

— וועגן וואָס טראַכט זי, וועגן וואָס חלומט זי? צי קאָן זי דען נישט געפינען קיין בעסערן מענטשן? איז ראָגאָוו אַ שלעכטע פּאָר פאַר איר? אַ פיינער מאַנצפאַרשוין, אַ שטאַרקער, אַ גוטער, אַ האַרציקער, ער האָט זי שוין ליב פון לאַנג, נאָך פון רובעזשאַנסק. און נאָך ווי אַזוי ער האָט זי ליב — זאָל זיך איר פאַרגלוסטן, וועט אַלעקסאַנדער איוואַ־נאָוויטש דאָס טעלערל פון הימל איר דערלאַנגען. ווען ער איז געווען דירעקטאָר פון אַ פיש־זאַוואָד, פלעגט ער איר צושיקן פאַרשיידנערליי געווענדלטע פיש, כ'האָב נישט געוווּסט, וווּ זיי אַהינצוטאָן, די גאַנצע שפּייזקאַמער אָנגעשטאָפּט. ער האָט זיך שוין פאַר מיר פאַרקלאָגט: „אין רובעזשאַנסק האָב איך זיך נישט דערלויבט אַ קוק צו טאָן אויף איר: זי האָט געהאַט אַ מאַן. דערנאָך האָב איך אויפגעלעבט: זי איז פריי.

אָבער ס׳האָט זיך קיין זאַך נישט געענדערט״. ער פרעגט מיך: „מיט וואָס געפעלט איך איר נישט?״ וואָס קאָן מען אים זאָגן. דער מענטש איז דאָך א גוטער. און מיר דאַכט זיך, אַז אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש גע־פעלט איר יאָ. אָלגען. איז גיי פאַרשטיי זי: זי האַלט אים פאַנוויטנס, ראָ־גאָוון. ער איז צייטנווייז ווי מטורף...

טאַניע האָט זיך דערמאָנט וועגן ראָגאָווס בריוו פאַר אָלגען. ס׳האָט זיך איר נישט געגלוסט אויפהייבן, האָט זי געבעטן סעראַפימען, זי זאָל אַרויסנעמען דעם קאָנווערט פון רוקזאַק. נישטערנדיק אין רוקזאַק, האָט די באַלעבאָסטע נישט אויפגעהערט צו מאָלן מיטן צונג:

— לאָמיר זאָגן, אַז עפּעס שטעלט איר אין ראָגאָוון נישט צו־פרידן. איז דאָ אַן אַנדער געלעגנהייט. ס׳וווינט ביי אונדז דער הויפּט־אינזשעניער, א סימפּאַטישער, זעלבשטענדיקער מענטש. א גוטער, א צוגעלאָזטער, און אַן איינזאַמער. מיט וואָס טויג ער נישט? פאַרוואָס געפעלט ער איר נישט? וואָס פאַר א מענטש איז זי?

טאַניע האָט זיך פאָרגעשטעלט בערידזען ביינאַנד מיט אָלגען, ס׳איז איר נישט געפעלן געוואָרן, און זי האָט געזאָגט אומצופרידן:

— בערידזע פּאַסט זיך נישט פאַר אָלגען.

— ער פּאַסט זיך נישט פאַר איר? פאַר וועמען דען פּאַסט ער זיך יאָ?

— פאַר קיינעם נישט, דו שפּרינג נישט איבער פון איינעם אויפן צווייטן.

— און דו ביסט אַלץ אַליין, טאַנעטשקע? וואַרטסט אַלץ אויף א פּרינץ? — האָט סעראַפימע לעבהאַפט געפרעגט. — כ׳וועל א קוק טאָן — זשענקע איז קלוגער פון אייך, ביידע שוטים. זי באַגייט זיך אָן אַי־בערלעבענישן און ליידענישן, איר איז תמיד פריילעך.

— דו זעסט נישט ווי עס דאַרף צו זיין, מומע, — האָט טאַניע געזאָגט מיט ערגערניש. — האָסט געשמועסט ווי א קלוגע פרוי, און זיך פון וועג אַראָפּגעשלאָגן. מען קאָן מיט דיר קיין ערנסטן שמועס נישט פירן.

סעראַפימע האָט מיט שטאָלץ דערציילט טאַניען וועגן דעם באַלעבאַטישקייט, וואָס זי האָט איינגעשטעלט: חזירימלעך, הינער מיט א האָן, דריי געענדז; א פעסל אוגערקעס, א פעסל קרויט; עטלעכע זעקלעך קאַר־טאָפליעס אין קעלער. טאַניע האָט זיך געמוזט אויפהייבן און באַ־טראַכטן דאָס גאַנצע האָב און גוטס.

זיי האָבן געכאַפּט אַ קוק אין דעם צימער, וואָס בערידזע האָט ערשט פאַרנומען. עטלעכע קליינינקייטן האָבן געענדערט די דאָזיקע קאָנ־סטאַנטינס געוועזענע וווינונג, וואָס איז טאַניען געווען אומסימפּאַטיש. אַ געמיישטער ריח פון טאַבאַק און אָדעקאָלאָן („ער רייכערט אַ סך און פּוצט די באָרד, באַשפּריצט זי מיט פּאַרפומען", — האָט דערקלערט די הערעסנדיקע סעראַפימאַ); פרישע טעכנישע זשורנאַלן מיט פּאַפּירענע אריינליינגלעך („ער קומט שפּעט און ליינט ביז באַגינען"); אַן אָפענער באַנד פון מאַיאַקאָווסקין, עטלעכע לולקעלעך, אַ יעגער־ביקס אויף דער וואַנט און אונטער איר אַ פאָטאָאַפּאַראַט אויף אַ רימען („ער האָט פאַרבעטן אָלגען זי צו פאָטאָגראַפירן — האָט זי אָפּגעזאָגט, מיך האָט ער פאָטאָגראַפירט, ער לאַכט — איך האָב קוים אַ פּלאַץ געפונען אויפן קאַרטעלע"); אַ פאָטאָגראַפיע פון אַ סימפּאַטישער זקנה („זיין מאַ־מע, זי וווינט אין גרוזיע, אין דער שטאָט, וווּ סטאַלין איז געבוירן גע־וואָרן; ער רעדט זייער איידל וועגן דער מאַמען, ער שיקט איר געלט און בריוו"); קינסטלעריש אויסגעפּערטיקטע מאַקעטן פון בריקן, אַ מאָדעל פון עפּעס אַ צילינדערישן מעכאַניזם, אַ שטויס פאָטאָגראַפיעס פון דער ווייט־מזרחדיקער טייגע און דעם אַדון („ער האָט אונדז דערציילט — דעם גאַנצן קאַנט איז ער אַדורכגעגאַנגען, געאַרבעט אויף אַ סך בויונ־גען, ער לאַכט — איך וועל בויען, ביז וואַנען ס'וועלן קיין בלויזע ער־טער אויף אונדזער ערד נישט איבערבלייבן, דעמלט וועל איך פאַר זיך אליין אויפבויען אַ דענקמאָל און זיך לייגן אונטער אים").

אָלגע האָט זיי דערוויסט שמועסנדיקע.

— איר פליאָטקעוועט? — האָט אָלגע געפרעגט, אַ קוק טוענדיק מיט חשד אויף סעראַפימען, אויף דער חברטע און אויפן מאַנס פאָר־טרעט. — דו האָסט אַוודאי, באַלעבאָסטע, נישט געלאָזט אַ מענטשן זיך אָפּרוען מיט דיין פּלוידעריי.

סעראַפימע איז גלייך שטיל געוואָרן, האָט אונטערגעכאַפּט דער פּלי־מעניצעס פוטער און פאַרשוווּנדן. די חברטעס האָבן זיך אַרומגענומען.

— עגיפּטערין, ביסט מאָגער געוואָרן, די אויגן זיינען נאָך גרע־סער געוואָרן, — האָט טאַניע צערטלעך געזאָגט.

— איך קרענק ווידער, — אָלגע האָט אויפגעהויבן אירע פאַרבאַנ־דאַזשירטע הענט. עס פלעגן זיך ביי איר איבערחזרן צוויי מאָל אין יאָר אַטאַקעס פון געלענקרעוומאַטיזם. זי האָט רויק געקוקט אויף טאַניען מיט די גרויסע העלבלויע אויגן. אין איר גלאַטער פריזור מיט אַ שרינט אינמיטן, אין די קוים באַמערקטע ביטערע פאַלדן אַרום די ליפּן, אין

איר גאַנצן אײדעלן פּנים האָט זיך אױסבאַהאַלטן אַן אױסדרוק פֿון שטרענגער זאָרג.

טאַניע האָט נאָכאַמאָל מיט ברען אַרומגענומען אַלגען. אַלצײנע אין דער װאָקס, האָבן זײ זיך שאַרף אונטערגעשײדט אײנע פֿון דער צװײטער: טאַניע האָט אױסגעזען פֿעסטער, שטאַרקער פֿון דער דעליקאַטער, אײדעלער און ברױנער אַלגען.

— האָסט מיטלײד מיט מיר, טײַערע חברטע? איך זע, סעראַפֿימע האָט דיר אָנגעפּלױדערט אַלערלײ שטותים — ביסטו צעקראָכן געװאָרן.

אַלגע האָט זיך באַפֿרײַט פֿון טאַטיאַנעס אַרומנעמונג און זי געבעטן, זי זאָל איר אױפֿבינדן אױף דער פּלײצע די בענדעלעך פֿונעם דאָקטאָרישן כאַלאַט. די טונקלקײט איז גיך געדיכטער געװאָרן, צו די פֿענצטער איז צוגעקומען די נאַכט. די חברטעס זײַנען געזעסן אין דער פֿינצטער, ביז װאַנען די עלעקטריע־סטאַנציע האָט נישט געגעבן קײן ליכט. אַלגע האָט געװיגט, װי אַ קינד, דאָ אײן האַנט אירע, דאָ די צװײטע.

— דו דאַרפֿסט ליגן, נישט גײן אין שפּיטאָל אַרײַן, — האָט טאַניע געזאָגט. — כ'שטעל זיך פֿאָר, װיפֿל קלאָפּאָטן דו האָסט דאָרט. כ'האָב געהערט, אַז אַ העלפֿט פֿון דעם מעדיצינישן פּערסאָנאַל האָט מען גערופֿן אין דער אַרמײ...

װי געװײנלעך נאָענטע פֿרײַנד, װען זײ באַגעגענען זיך נאָך אַ צערשײדונג, האָבן זײ אין דעם געשפּרעך באַרירט אַ סך טעמעס, שנעל איבערשפּרינגענדיק פֿון אײן קעגנשטאַנד אױפֿן צװײטן.

— דער קװאַרטיראַנט שטערט דיר נישט? — האָט טאַניע געפֿרעגט באַרזיכטיק: בערײַהזע האָט איר דאָך עפּעס פֿאַראינטערעסירט.

— נײן. ער איז נישט קײן צודרינגלעכער, אַ דעליקאַטער מענטש. אין שטוב איז ער װײניק. ער איז זײער אױפֿמערקזאַם צו די אַרומיקע.

— צו דיר?

— צו מיר אױך. ער פֿאַרמאָגט אַ סך גוטסקײט — זי קאָן קלעקן פֿאַר צען. סעראַפֿימע קאָן זיך פֿון אים נישט אָפּלױבן אָן, װיפֿל כ'זאָל זיך נישט קריגן מיט איר, עקספּלאָאַטירט זי אים. דאָ זאָל ער איר האָלץ אַרײַנברענגען, דאָ זאָל ער עפּעס קריגן פֿאַר איר. ס'איז צוליב אים רויִקער אין שטוב געװאָרן, איך װײס אַלײן נישט פֿאַרװאָס. צי איז אונדז, פֿרױען, אומבאַדינגט נײטיק צו האָבן אַ מאַנצפּאַרשױן אין דער נאָענט?

— כ'װײס נישט, איך האָב נישט קײן דערפֿאַרונג אױף דעם געביט, — האָט טאַניע שפּאַסיק געזאָגט.

— דו זאָלסט מיר גאָר נישט אומאָנשטענדיק פאַרשטיין. צי ליגן מיר אַזעלכע זאַכן אין זינען?

דאָס איז געזאָגט געוואָרן אָן פּאַרהדרוס, מיט אומעט. טאַניע האָט פינדלעך א קוק געטאָן אויף ראַדיאָנאָווס פּאָרטרעט, באַמערקנדיק, אַז אַלע קוקט אויף אים.

— פאַרוואָס טראָגסטו אַזוי שווער אַריבער זיין אַפּפאָרן אויפן פראָנט? איר האָט דאָך סיוווי געלעבט אין צעשיידונג, און פריער אָדער שפּעטער וואָלט מען געמוזט א סף מאַכן צו אַזא לעבן. סעראַפימע זאָגט, אַז ער איז אַוועק א פריוויליקער. דאָס איז איידל, איך האָב פון אים נישט דערוואַרט אַזעלכעס. זיי מיר מוחל מיין אָפנהאַרציקייט.

— אָט דאָס איז עס טאַקע, וואָס שוין צופיל איידל, — האָט אָל־גע אומדערוואַרט פאַר טאַניען מסכים געווען. — ווען ער וואָלט אַוועק־געגאַנגען אויפן פראָנט, ווי ס׳גייען אַוועק אָרנטלעכע מענטשן! — אָל־גע האָט א קוק געטאָן צו דער טיר און אָנגעהויבן רעדן שטילער: — ער איז דאָך געקומען צו פאָרן אהער, און איך האָב אים געגלייבט, אַז מ׳האָט אים צוגן אונדז אַריבערגעפירט, דערפאַר וואָס ער קאָן נישט לעבן אין צעשיידונג מיט מיר. און ער האָט עפּעס אַנדערש געהאַט אויפן זי־נען. ער האָט זיך פּראָסט־פּשוט דערוווּסט, אַז מע דאַרף אים אויס־שליסן פון רעזערוו און מאָביליזירן, און זיך אונטער א וועלכן אויס־רייד אַריבערגעכאַפּט אהער. איך האָב אים יאָ געגלייבט און נישט גע־גלייבט. דערנאָך האָט ער מיך געבעטן, איך זאָל אים איינאָרדענען אויף אַרבעט. זאָג איך צו אים: „גיי אויפן פראָנט. דו ביסט א דאָקטאָר און א געזונטער מענטש". וואָלסטו באַדאַרפט זעען מיט וואָס פאַר א בליק ער האָט מיך באַשאָנקען — א לעבן לאַנג אים נישט צו פאַרגעסן! „און דו, זאָגט ער, ווען מיר געבן א צוויייטו לעבן? ס׳וועלן זיך אָפּגעפינען בעריעס אויך אָן מיר. דו העלף מיר בעסער צו באַקומען א ווייסן בי־לעט, האָסט דאָ גרויסע פאַרבינדונגען און ביסט א מיטגליד פון דער אָפּקלייב־קאָמיסיע. דו ביסט מיין איינציקע האָפנונג". רויק און חוצ־פּהדיק האָט ער עס מיר געזאָגט — ווי איבערן פּנים א פּאַטש געטאָן. אויסער זיך, האָב איך אים געהייסן תיכּף־ומיד זיך פאַרנעמען!

— ריכטיק! — האָט טאַניע געזאָגט אין צאָרן.

— מיר איז, וואָס אָן אמת, לייכטער געוואָרן, ווען ער איז אַוועק־געפאָרן. און פּלוצעם דער דאָזיקער בריוו. ער איז פאַלש דורך און דורך, קאָנסט זיך אַליין איבערצייגן. איך קאָן נישט פאַרשטיין — וואָס האָט

ער דאָ צוגעטראַכט? נישט־שוין־זשע ווידעראַמאָל אַ שקר? אָדער ער איז סוף־כל־סוף צום פֿאַרשטאַנד געקומען? ס׳איז אַזוי שווער!...

די לעצטע ווערטער האָבן זיך ביי איר אַרויסגעריסן כמעט מיט אַ קרעכץ. טאַניע האָט זיך אויטאָמאַטיש אַ בייג געטאָן צו דער פֿריינדין.

— זעסט וויפֿל איך האָב צוליב מיין ווייבערישער געקריוודעטקייט באַרעדט אַ מענטשן! — האָט זיך אָלגע, ווי זי וואָלט צום זינען געקומען, פֿירגעהאַלטן. זי איז ווי מיטאַמאָל פֿאַרהאַרטעוועט געוואָרן. — אַ מענטש ריזיקירט אויפֿן פֿראָנט מיטן לעבן, און איך וואַש אים דאָ איבער די ביינדעלעך.

אָלגע האָט זיך אויפֿגעהויבן, דערהערנדיק שטימען אין פֿאָדערצימער. בערידזע איז געקומען, און נישט אַליין — מיט קאָוושאָוון.

— אַנטשולדיקט מיר, באַלעבאָסטעלעך. איך קאָן נישט אָפּלאָזן דעם דאָזיקן הימלאָזן. דערלויבט אים הערוואַרעמען די נשמה אין אייער פֿריינדלעכן הויז.

ס׳איז געקומען צו לויפֿן זשעניע און פֿול געמאַכט די שטוב מיט טומל, אויסגעשרייען, מיט אַ געדיכט, זינגענדיק געלעכטער. סעראַפֿימע האָט געשיינט — זי האָט ליב געהאַט אויפֿצונעמען געסט — און פֿייער־לעך געדעקט דעם טיש אין בערידזעס צימער. ס׳האָט זיך באַוויזן גע־זאַלצענער סיבירער לאַקס, געזאַלצן גרינוואַרג, קאַלט הערינג־פֿלייש.

— אַ באַשיידן צוביסן, נאָר דערפֿאַר איינגאַנצן אייגנס, ווייט־מזרחדיקס. איך ווייס נישט צי דער ספּירט איז היגער? — די דאָזיקע פֿראַגע האָט זי געשטעלט בערידזען, אָנווייזנדיק אויף אַ גרויסן ברוין־גלעזערנעם בוטל מיט ספּירט. — צעפּירט אים, איך בעט אייך, געאָרגי דאַווידאָוויטש, לויט אייער אייגענעם.

בערידזע האָט זיך, אַריינשמייכלענדיק אין דער באָרד, פֿאַרנומען מיט „דער כימיע". — ער האָט צעפּירט דעם ספּירט. אַלעקסיי, וועלכער איז געווען אָנגענומען איבערראַשט פֿון דער וואַרעמקייט און געמיטלעכ־קייט, וואָס ער האָט נישט דערוואַרט צו טרעפֿן, האָט געטראַכט וועגן דעם, אַז דער מענטש, אויב ער איז אַ גוטער מענטש, קאָן מאַכן דאָס לעבן וואַרעם אַפֿילו אין אַ הויז פֿון אייז. זעצנדיק זיך לעבן קאָוושאָוון הינטערן טיש, האָט אים בערידזע אַריינגעשעפּטשעט אין אויער:

— דאַכט זיך, איך האָב זיך פֿאַרליבט, אַליאָשע. כ׳שפּיר אַציינד ווי קופּידאָנס באַרימטע פֿייל שטעכט זיך אַריין אין מיין בחורישׁ האַרץ. טרעף, אין וועלכער פֿון די דאָזיקע פּרעכטיקע פֿרויען האָב איך זיך פֿאַרליבט? — ער האָט נישט אָראָפּגענומען די אויגן פֿון טאַניען.

— ס'איז נישט קיין שווער רעטעניש, — האָט זיך קאָוושאָוו צע־לאַכט.

— ס'איז נישט פיין זיך איבערצושעפּטשען, נאַטשאַלניקעס, — האָט טאַניע אַ זאָג געטאָן מיט פירהאַלט. זי האָט פאַרשטאַנען, אַז זיי שמועסן וועגן איר, און איז צופרידן געווען פון בערידזעס אויפמערקזאַמקייט.

געאָרגי דאַווידאָוויטש האָט מיר פאָרגעגעבן אַ רעטעניש, — האָט אַלעקסיי געזאָגט.

— און נישט קיין שווערס. — האָט בערידזע צוגעגעבן.

— אונדז אינטערעסירן רעטענישן! — איז זשעניע לעבעדיקער געוואָרן.

— דאָס רעטעניש איז אַזאַ: אין וועלכע פון די אַכוועזנדיקע פרויען וואָלט איך זיך גיכער פון אַלע פאַרליבט?

— איר האָט געזאָגט — נישט זייער קיין שווערע, און אַ קוק גע־טאָן אויף טאַניען. קלאָר און פאַרשטענדלעך, — האָט זיך זשעניע פאַר־קרימט אומצופרידן.

— ס'איז שווער צו זאָגן, ס'זאָל אייך זיין קלאָר און פאַרשטענד־לעך. איך קאָן קיין אויסוואַל נישט מאַכן, ווייל איך האָב זיך פאַרליבט אַ סך פריער איידער כ'בין אַהער געקומען.

— איך האָב לחלוטין פאַרגעסן! ס'איז דאָך ביי אים דער האָניק־חודש.

זשעניען האָט זיך געגלוסט רעדן אַ ביסל לשון־הרע, זי האָט זיך קוים איינגעהאַלטן אונטער אַלעקסייס בליק.

— אין דער פאַרוואַלטונג האָט איר מיר איבערגעשראָקן. כ'האָב געציטערט, שמועסנדיק מיט אייך, — האָט טאַניע געזאָגט קאָוושאָוון. — שטרענגקייט, שטאָלציקייט און מעטאַל אין דער שטים. אין דער ווירק־לעכקייט זיינט איר אַן אַנדערער.

— נעמלעך?

— אַזעלכער, ווי ערשט. ווען איר וואָלט געשריבן לידער, וואָלט מען אייך אָנגערופן ליריקער.

זשעניע האָט אויסגעשאָסן אַ געלעכטער, אַלעקסיי האָט זיך אויך צעלאַכט.

— לאַכט נישט, איך רעד עם ערנסט. אין מיינע אויגן איז דער ליריזם פון דער נשמה, אויב ער איז גאָר ערנסט, אַ גוטע איינשאַפט אינעם מענטשן.

— זי האָט זיך צעלאַזט! — האָט זשעניע געזאָגט מיט פּאַרדראָס.
— אַ מיידל — אַ פילאַזאָף. סעראַפימע, ראַטעווע!
— טאַנטעשקע, רייס איבער דיינע לירישע שמועסן! — האָט סע־ראַפימע אַ קאָמאַנדעווע געטאָן. נאָכן אַנלויפן זיך און די זאָרגעניש האָט זי זיך איינגעאָרדנט אין ווינקל טיש לעבן אָלגען און האָט אויפגעהויבן אַ קעליושאָק מיט צעפירטן ספּירט. — געאָרגי דאַווידאַוויטש, איר זיינט באַלעבאָס, דאָס וואָרט געהער אייך.
— איך בין נישט קיין באַלעבאָס, סעראַפימע ראָמאַנאָוונע, נאָר אייער גליקלעכער מיטה־זיצער און ציטווייליקער קוואַרטיראַנט אין דעם דאָזיקן גוטן הויז, ווי מיר האָבן זיך אומגעריכט פאַרזאַמלט. נאָר כ׳וועל אויסנוצן דאָס רעכט, וואָס מיר איז געגעבן געוואָרן, צו האָבן דאָס ער־שטע וואָרט. — בערידזע האָט זיך אויפגעשטעלט. — ס׳זיינען פאַראַן אַ סך טעמעס פאַר פריילעכע טאָסטן. איך וועל זיי היינט נישט באַרירן. איך מיין, אַז דער ערשטער טאָסט דאַרף אויסדריקן דאָס בעסטע, וואָס לעבט אצינד אין אונדזערע הערצער און געדאַנקען, איך בעט אייך אויסטרינקען פאַר אונדזער מאָסקווע...

זיי האָבן אויסגעטרונקען. אַ רגע איז אריבער אין שטילשווייגן. ס׳איז איבערגעריסן געוואָרן דורך סעראַפימען. זי האָט דערציילט וועגן אירן אַ צוזאַמענשטויס מיט איינער אַ פרוי, וועלכע האָט פאַרזיכערט, אַז מאָסקווע זאָל כלומרשט אָפּגעגעבן ווערן די דייטשן. די דאָזיקע פרוי האָט זיך פאַררופן אויף דער טאַקטיק פון דער מלחמה אין יאָר 1812.
— איך האָב איר אויפגעקלערט די טאַקטיק. די פיס האָבן זי קוים אוועקגעטראָגן, די האַדיענע!
— סעראַפימע האָט אויפגעהויבן אַ מעכטיקע פויסט.
זי איז לייכט אויפגעשפרונגען, געלאָפן אין קיך אריין און צוריק־געקומען מיט אַ פּאַלומיסעק, אויף וועלכן ס׳האָט געפּאַרעט אַ באַרג הייסע קרעפּלעך.
— איך האָב אַ גוטן טאָסט, — האָט זיך זשעניע אויפגעשטעלט.
— איך לייג פאָר אויסצוטרינקען פאַרן ווייטן מזרח, פאַרן סאַמע טיפסטן הינטערלאַנד, וועלכער קאָן זיך צו יעדער צייט פאַרוואַנדלען אין אַ פאָדערשטער ליניע. זאָל דער חבר פון מאָסקווע פרייוון נישט אויס־טרינקען!
זשעניע האָט אָנגעשלאָגן איר גלעזל אין אַלעקסייס קעלישאָק, בריהש אויסגעטרונקען דעם בראָנפן, זיך פאַרקרימט, און אַ שוועב געטאָן מיט די הענט.

— אייער טאַטע נעם איך אָן מיטן גאַנצן האַרצן, — האָט קאָוור־שאָוו געזאָגט ערנסט.

נאָך אים האָבן די איבעריקע אויסגעטרונקען.

טאַניע און בערידזע זײַנען געזעסן אײנער קעגן צװײטן. געאָרגי דאַװידאָװיטש האָט זיך בפירוש אינטערעסירט מיט טאַניען און געטראַכט: „זאָל אַ קינסטלער מאָלן אַזאַ פּנים, — װעט מען אים נישט גלײבן, ס׳איז שױן צו שײן".

— טאַטיאַנע פּעטראָװנע, איר זײַנט אַ צוגעפּאָרענע, צי אַ װײט־מזרחדיקער תּושבֿ? — האָט ער געפרעגט.

— אַ תּושבֿ, איך בין געבױרן געװאָרן אין רובעזשאַנסק. די מאַמע װױנט נאָך הײַנט אױך דאָרט. אַ לערערין, שױן אַן אַלטינקע. איך בעט זי כּסדר צו זיך, נאָר זי קאָן זיך נישט שײדן מיט דער שול.

— און דער טאַטע?

— ער איז אומגעקומען הינטער װאָלאָטשאַיעװקע. — טאַניע האָט אַ קוק געטאָן אױף בערידזען, װי באַשליסנדיק, צי לוינט זיך װײטער צו דערצײלן. — איך בין דעמאָלט אַלט געװען פיר יאָר. איך געדענק אים נישט. דערפאַר אָבער האָב איך אַ סך געהערט. איך שטאָלציר מיטן טאַטן. בײַ אונדז אין שטוב איז געװען באָיקאָ־פּאָװלאָװ... איר װײסט אַװדאַי, װער דאָס איז... ער האָט גוט גערעדט װעגן טאַטן. באָיקאָ־פּאָװלאָװ איז געקומען צו אונדז אין אינסטיטוט אױפן אַרױסלאָז־אָװנט און געהאַלטן אַ גרױסע רעדע, און צו מיר האָט ער זיך געװענדט באַ־זונדער: „דײַן טאַטע, פּיאָטר װאַסילטשענקאָ, איז געװען אַ געטרײַער קאָמוניסט און דרײַסטער פּאַרטיזאַן. דו פּאַרגעס נישט, װאָס דו האָסט אים צו פֿאַרדאַנקען... ס׳אַ שאָד, װאָס ער האָט נישט דערלעבט דעם הײַנטיקן טאָג, מײַן בראַװער שלאַכט־חבֿר!"... זעט נאָר, װי כ׳האָב זיך צעלאָזט! — האָט זיך טאַניע געכאַפּט, — ס׳איז אײַך לחלוטין נישט טשעקאַװע צו הערן אַזעלכע פּרטים.

אָבער בערידזען איז אינטערעסאַנט געװען צו הערן טאַניען. ס׳האָט אים געגערט איר דערצײלונג. ער האָט זיך. צום האַרצן גענומען אַלץ, װאָס האָט אַ שײַכות געהאַט צום מײדל. אין דעם טומל פון די שטימען האָט ער אַצינד פאַרנומען בלױז איר שטים.

סעראַפימע האָט זיך געערגערט: די געסט זײַנען צו פרי אַװעק פון טיש, די װאַרעניקעס אין קיך האָבן זיך נישט דערװאַרט אױף זײער רײ. זי האָט געדראָט געבן אַ גאָב זשעניען — יענע איז די ערשטע

ארויסגעשפרונגען פון אונטערן טיש און אנטלאָפן צו אַלגען אין צימער אריין. ס'האָט זיך דערהערט פון דאָרט דער פּאטשפּאַן.

— דער וואלס „אויף די סאָפּקעס פון מאנדזשוריע", — האָט זשעניע געמאָלדן, זיך באוויזנדיק. זי האָט זיך פארוויטלט, אירע אויגן און באקן האָבן געגליט. — ס'פארבעטן די דאַמען, ווייל זיי זיינען מער. איר באוויליקט, טייערער מאָסקוועווער? — זי האָט פארבעטן אלעקסייען.

— איך קאָן נישט.

— איר קאָנט נישט? דאָס איז אפילו לעכערלעך — א מאָסקוועווער, וואָס קאָן נישט טאַנצן!

— איך קאָן נישט, — האָט אלעקסיי איבערגעחזרט.

— נו, וואָס פאַר א פּנים האָט עס? — האָט זשעניע געפרעגט, באטראכטנדיק אלע. מיט א שפּאַס האָט זי געפרוווט פארבאָרגן איר פארלעגנהייט. — צי זעט עס נישט אויס ווי א פּערזענלעכע באליידיקונג? אַט סאַרא מענטש ער איז, דער לירליקער! ס'וועט אויסקומען צו טאַנצן מיט סעראפימען.

— מיר וועלן קאָנטראָלירן, — האָט טאָניע געזאָגט, זיך אויפגעהויבן און צוגעגאַנגען צו אלעקסייען. — איך פארבעט אייך.

אלעקסיי האָט זיך אויפסניי אָפּגעזאָגט. אויך בערידזע האָט זיך פארוווּנדערט:

— וואָס טוט זיך מיט דיר, ליבער?

— איך האָב געזאָגט: כ'קאָן נישט! אנטשולדיקט! — האָט שוין ביינזלעך א ביסל אָפּגעשניטן קאָוושאָוו.

— פארבעט מיך, — האָט געאָרגי דאווידאָוויטש פארגעלייגט. — כ'בין נישט פון די בעסטע טענצער, נאָר דרייען זיך קאָן איך ביז צום טויט.

טאָניע האָט אויפמערקזאַם א קוק געטאָן אויף אלעקסייען, וואָס האָט זיך אַנגעכמורעט, און דערלאַנגט די האַנט בערידזען:

— לאָמיר זיך א דריי טאָן. נאָר פארדרייט מיר נישט דעם קאָפּ.

זשעניע איז נישט אָפּגעטרעטן פון קאָוושאָוון:

— סאַרא לעכערלעכער איר זיינט, א נאַיווער. איר טראַכט אויס פארשידענע קאָמפּליצירטקייטן. קומט, לאָמיר טאַנצן.

— זשעניע, לאָז צו רו! — האָט שטיל געזאָגט אַלגע מיט איר ברוסטיקער, לייכט וויברירנדיקער שטים.

קאָזלאָווע האָט א קוק געטאָן אויף איר, אויף אלעקסייען, א מאַך געטאָן פארדריסלעך מיט דער האַנט און אוועקגעלאָפן צו די טאַנצנדיקע.

אָלגע האָט מיט גרויס סימפּאַטיע געקוקט אויף קאָוושאָוון. זי האָט א סך געהערט וועגן אים פון בערידזען.

— העלפט מיר פאַרריכערן, — האָט זי אים א בעט געטאָן: די באַנדאַזשן אויף די הענט האָבן איר געשטערט.

צוקומענדיק מיטן אָנגעצונדענעם שוועבעלע, האָט זיך אַלעקסיי נישט ווילנדיק באַגעגנט מיט איר בליק. אים האָט זיך אויסגעוויזן, אַז אין אירע ברייט צעעפנטע אויגן, אין דער טיף, באַהאַלטן זיך ליידן.

„געוויינלעך שפּיגלט זיך אין די אויגן אָפּ די אַרבעט פונעם פאַר־שטאַנד, און אין די דאָזיקע ווי עס וואָלט זיך אָנגעזעען האַרץ", — האָט קאָוושאָוו א טראַכט געטאָן.

— איך האָב נישט ליב, ווען פרויען רייכערן, — האָט ער געזאָגט, אָפּטרייבנדיק דעם טאַבאַקרויך. — ווען איך וואָלט אַרויסגעגעבן געזעצן, וואָלט איך פאַרווערט פרויען צו רייכערן.

— מעדיקער רייכערן א סך, ס'איז א פּראָפעסיאָנעלע געוווינהייט. פּערזענלעך בין איך כמעט גלייכגילטיק צו טאַבאַק. — זי האָט פאַר־לאָשן דעם פּאַפּיראָס. — איר טאַנצט באמת נישט?

ער האָט איר געענטפערט נישט תיכף:

— איך טאַנץ. מעגלעך, אַז אויך אייך וועט זיך דאָס אויסדאַכטן לעכערלעך און נאַיוו, נאָר איך בין איצטער ווירקלעך עפּעס... נו, פשוט איך קאָן נישט טאַנצן. מיין פרוי איז אויפן פראָנט. אפילו נישט אויפן פראָנט, נאָר הינטערן פראָנט...

— דאָס איז בכלל נישט לעכערלעך און נישט נאַיוו! — האָט אָלגע געזאָגט געזאָגט און אים א דריק געטאָן די האַנט מיט איר פאַרבאַנ־דאַזשירטער.

זיי האָבן געשוויגן, איינהערנדיק זיך צו דער פאַמעלעכדיקער און אומעטיקער וואַלס־מעלאָדיע.

— איך האָב שטאַרק חשק זיך מיט אייך צו באַפריינדן, — האָט אָלגע געזאָגט. — צומאָל איז זייער נייטיק א קלוגער און געטרייער פריינד! וואָס האָב איך אייך געוואָלט זאָגן? יאָ! איך בין צופרידן פאַר אייך, זייער צופרידן. איר זיינט א גליקלעכער מענטש, הגם ערשט איז אייך נישט אַזוי לייכט. אין אייער ליבע קאָן מען נישט צווייפלען, און איך האָט מען, וואָרשיינלעך, אויך ליב געטריי און ריין, ווי איר האָט ליב. אָבער עס טרעפט אַן אַנדער מין ליבע — א פינצטערע, א דריקנ־דיקע. שטעלט אייך פאָר, איר האָט ליב באַקומען, דאָס ערשטע מאָל אין לעבן — איבערגעגעבן, הייס. און אָט דערזעט איר אַמאָל — אייער לי־

בע איז נישט קיין ריכטיקע, זי איז — אן אומגליק. אָבער זי עקזיס־טירט, דו קאָנסט זיך פון איר אַזוי לייכט נישט אָפּזאָגן. איר האָט נישט געהערט דאָס שפּריכוואָרט: „אויב דו ווילסט געליבט זיין — האָב ליב"? משמעות, אַז דאָס איז אַ פאַלש שפּריכוואָרט. נאָר איך האָב אין דעם געגלייבט. איך האָב באַשלאָסן ליב צו האָבן אַזוי, אַז מיין ליבע זאָל מאַכן אַ ווערטלאָזן מענטשן פאַר אַ גוטן. — אָלגע האָט צוגעמאַכט די אויגן. אויסגעפּייניקט זיינען געלעגן אויף אירע קני די פאַרבאַנדאַזשירטע הענט. — און שפּעטער איז אויסגעקומען זיך צו איבערצייגן, אַז די ליבע איז נישט קיין ריכטיקע, זי איז האָפענונגסלאָז... איז איבערגעבליבן בלויז איינס: זיך ראַנגלען מיט איר. סאַראַ שרעקלעכער געראַנגל! קיינער קאָן אים צו הילף נישט קומען, און דער זיג וועט קיין פרייד נישט פאַרשאַפן.

אָלגע איז אַוועקגעגאַנגען צו דער טיר און געשטאַנען דאָרט פאַר־יתומט. דאָס קלעמענדיקע געפיל האָט זיך פון איר איבערגעגעבן אַלעק־סייען. ער האָט נישט געקאָנט נישט צוגיין צו אָלגען, און, צוקומענדיק, האָט ער נישט געוווּסט, מיט וואָס פאַר אַ ווערטער זי צו טרייסטן.

— אָלגע פיאָדאָראָוונע... איך בין צופרידן, וואָס איך האָב זיך מיט אייך באַגעגנט, — האָט אַלעקסיי געזאָגט, — מיר ווילט זיך, איר זאָלט גלייבן אין אונדזער פריינדשאַפט. ווייסט, אַז איך בין תמיד גרייט צו קומען אייך צו הילף. טאָן אַלץ, אַבי אייך זאָל זיין בעסער.

ער האָט זיך איינגעבויגן צו איר האַנט, צוגעדריקט די ליפּן צום באַנדאַזש, וואָס האָט געשמעקט מיט רפואות, און, פון קיינעם נישט באַמערקט, זיך געלאָזט צו דער אַרויסגאַנג־טיר.

קאַפּיטל עלף

וועגן אַלטע זינד

אויף טאַטיאַנע וואַסילטשענקאָס פֿאָדערונג האָט קאָליע סמירנאָוו גערופֿן אַ קאָמיוגיסטישע פֿאַרזאַמלונג. ווי נאָר ער האָט געמאָלדן דעם סדר־היום און געגעבן דאָס וואָרט טאַניען, זײַנען אַרײַנגעקומען באָט־מאַנאָוו, זאַלקינד, בעריחזע, דער גאַנצער באַשטאַנד פֿון דער פּאַרטיי־ביוראָ און עטלעכע נאַטשאַלניקעס פֿון אָפּטיילן. די קאָמיוגיסטן, אַלע בײַז געניקע פּאַנקאָוו, האָבן פֿאַרשטאַנען, אַז די אָנפֿירערשאַפֿט פֿון דער בויונג גיט צו אַ גרויסע באַדײַטונג דעם פֿאָרשלאָג פֿון זייער געוועזענעם קאָמסאָרג.

— מיר זעצן פֿאָר אונדזער אַרבעט, — האָט סמירנאָוו געזאָגט מיט ווירדע, און מיט אַ קאָפּשאָקל פֿאַרבעטן טאַטיאַנען צו רעדן.

אַרומרייִדנדיק אויף אַ זאַכלעכן אופֿן דעם תּוך פֿון איר פּראָיעקט, האָט זיך דאָס מיידל געווענדן צו אַלע קאָמיוגיסטן מיטן רוף צו פֿאַר־שרײַבן זיך פֿרײַוויליק אין דער קאָלאָנע פֿון די פֿאַרבינדלער.

— מיר האָבן ערשט דאָס מעגלעכקייט אַרויסצוווײַזן אונדזער פּאַט־ריאָטיזם אויף דער וואָר, — האָט טאַניע גערעדט.

ס'האָט געבעטן אַ וואָרט באַטמאַנאָוו.

— מע קאָן ווײַטער נישט אויסקומען, פֿרײַנד מײַנע, אָן אַ טעלע־פֿאָנישער פֿאַרבינדונג — האָט געזאָגט דער נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג. — זי איז אונדז נייטיק, ווי אַ מענטשן זײַנען נייטיק די אויגן און די אויערן. איר האָט געהערט וואַסילטשענקאָן — מע קאָן די פֿאַרבינדונג דורכציִען אין משך פֿון זעקס וואָכן.

נאָענטער פֿון אַלעמען צו באַטמאַנאָוון איז געזעסן געניקע פּאַנקאָוו, ער האָט מיט זשעדנער אויפֿמערקזאַמקייט, עפֿענענדיק אַ ביסל דאָס מויל, נײַגעריק געקוקט אויף וואַסילי מאַקסימאָוויטש. באַטמאַנאָוו האָט באַ־מערקט דאָס ייִנגל און אָפֿט געקוקט אין זײַן ריכטונג.

— מע קאָן, פֿאַרשטייט זיך, מיט אַ באַפֿעל באַשטימען אין דער קאָלאָנע אַלע, וועמען וואַסילטשענקאָ וועט אָנרופֿן. איך וויל דאָס נישט טאָן. די פֿאַרבינדלער שטייען פֿאַר גרויסע שוועריקייטן, ס'וועט אויס־קומען צו אַרבעטן אין דער טייגע אין ברענענדיקע פֿרעסט. פֿאַר אַזאַ זאַך דאַרף מען זיך נעמען פֿרײַוויליק, מיט אויפֿריכטיקייט און אַנטשלאָסנ־

קייט. אזוי גייען די שלאכטלייט אויפן פראָנט אויסצופירן א וויכטיקע אויפגאַבע. ווער עס פילט זיך נישט זיכער אין זיינע כוחות, ווער עס האָט נישט אזא אנטשלאָסנקייט, — זאָל דער בעסער פארבלייבן אויף זיין איצטיק אָרט.

— ווער וויל זיך ארויסזאָגן, ווער האָט א פאָרשלאָג? — קאַליע האָט פון דער הייך פון זיין וווקס באַטראַכט די חברים.

— ס'איז נישטאָ, וואָס זיך ארויסצוזאָגן, הייב אָן צו פארשרייבן!

— האָט עמעץ א געשריי געטאָן.

— פארשרייב מיך!

סמירנאָוו האָט א קלאַפּ געטאָן מיטן בלייער אין טיש:

— טומלען דארף מען נישט. מיר וועלן ארבעטן רויק.

מ'האָט אָנגענומען א באשלוס: אונטערהאַלטן טאַטיאַנע וואָסיל־טשענקאָס איניציאַטיוו, בעטן די אָנפירונג איבערצוגעבן דעם קאָלעקטיוו פון די קאָמיוגיסטן אויף דער בויונג די טעלעפאָן־פארבינדונג ווי א זעלבשטענדיקן אָביעקט.

—איצט וועלן מיר אָנהייבן צו פארשרייבן! — האָט קאַליע געזאָגט.

עס זיינען צוגעגאַנגען בחורים און מיידלעך — צייכנער, בוכפירער, מאַשיניסטקעס. טאַניע האָט צווישן זיי דערזען זאַלקינדס סעקרעטאַרין, א יונגינקע מיידל מיט א קיילעכיק פנימל.

— ריכטיק, זינע! — האָט באַגיטיקט דער פארטאָרג.

דערהערנדיק דעם געליבטן נאָמען, האָט אלעקסיי אויפגעציטערט און אויפמערקזאַם א קוק געטאָן אויפן מיידל. פּעטיע הודקין האָט צערודערט געשושפּטשעט וואָסילטשענקאָן אויפן אויער:

— מיר גלוסט זיך זייער גיין מיט דיר, טאַטיאַנע. נאָר כ'האָב דיר געזאָגט: קאָווּשאָוו פירט מיך אריבער אין דער פראָיעקטירונג־אָפּטיילונג. דאָס איז דאָך מיין טרוים!

— פארבלייב, איך בעט דיך, מיט דיין טרוים! — טאַניע האָט זיך אוועקגעקערט פונעם צייכנער.

— גיין, אָדער נישט גיין, ווי מיינט איר? — האָט זשעניע געפרעגט ביי אלעקסייען.

— ווי איר ווילט. און ווי מיינט איר אליין?

— מיר איז אלץ איינס! — האָט זשעניע געהויבן די פּלייצעס.

— איך בין אן עקאָנאָמיסט, איך פיר אויס א נייטיקע ארבעט. ערלעך

גערעדט, גלוסט זיך מיר נישט זייער אוועקגיין פון דאנען.

קאָוושאָוון איז איר ענטפער נישט געפעלן.

— און גרעטשקין וועט מיך סיווי נישט פרייליאָזן, — האָט זי צוגעגעבן. — ער זאָגט — איך בין זיין אָנשפּאַר. כ'קאָן ערב זיין, אַז דאָס שעפּטשעט ער איצט וועגן מיר מיט דעם נאַטשאַלניק פון דער בוויונג.

ווירקלעך, גרעטשקין האָט זיך צוגערוקט צו באַטמאַנאָוו און אים דערוויזן: ס'איז גוט, וואָס אַלע קאָמיוגיסטן זיינען גרייט צו גיין מיט טאַטיאַנע וואַסילטשענקאָ, נאָר איניקע קאָן מען נישט אָפּלאָזן, זיי זיינען נייטיק ווי ספּעציאַליסטן.

— מיר וועלן באַשטעטיקן דעם באַשטאַנד פון דער קאָלאָנע און דעמלט וועלן מיר זען, — האָט באַשלאָסן דער נאַטשאַלניק פון דער בוויונג.

קאָליע סמירנאָוו האָט איבערגעגעבן זאַלקינדן די רשימה. איבער־געלייענט זי, איז מיכאיל באָריסאָוויטש צוגעגאַנגען צו באַטמאַנאָוון.

— סמירנאָוו בעט, מע זאָל אויך אים אָפּלאָזן. איך האַלט אונטער די ביטע: ער וועט זיין אַ געטרייער געהילף טאַטיאַנען.

— ריכטיק, — האָט באַטמאַנאָוו מסכים געווען און אָנגעוויזן זאַל־קינדן מיט די אויגן אויף געניקע פּאַנקאָוון.

דאָס בחורל האָט אויפגעפּאַסט אַ מינוט, צוגעגאַנגען צו סמירנאָוון און אים געבעטן, ער זאָל אויך אים אַריינגעמען אין דער רשימה.

— ווער איז דאָס קליינע יינגל? — האָט באַטמאַנאָוו געפרעגט מיט אַ כוונה הויך און שטרענג.

—דאָס איז פּאַנקאָוו געניע. איך דערהויז, אַז ער טאָר נישט גיין מיט אונדז, — ער איז נישט מסכים.

— איך בין נישט קיין קליינינקער. איך האָב כוח, איך וועל אַר־בעטן נישט ערגער פון אַנדערע. און קעגן די מידלעך וועל איך אוודאי נישט בלייבן הינטערשטעליק, — האָט געניקע געמאָלן מיט צאָרן, צע־מישט מחמת דער אויפמערקזאַמקייט פון דעם נאַטשאַלניק פון דער בוויונג.

— איך פּאָרווער צו נעמען נישט־פּוליעריקע! — האָט באַטמאַנאָוו שאַרף געזאָגט, זיך ווענדנדיק צו סמירנאָוון און טאַניע וואַסילטשענ־קאָן. — איך חזר איבער: איך שטעל פאַר אַ שווערער מאַרש, נישט קיין שפּילכל.

אויפן צווייטן טאג האט דער נאטשאלניק פון דער בוויונג, אין ביי־זיין פון זאלקינדן און בערידזען, ארויסגערופן טאניען מיט סמירנאָוון.

— כ'האָב באשטעטיקט די רשימה פון דער קאָלאָנע. דער הויפּט־אינזשיניער וועט אליין אכטונג געבן, אז אין משך פון פינף טעג זאָל מען אייך באזאָרגן מיט אלדעם נייטיקן. פונקט אין פינף טעג ארום גייט איר ארויס. — באטמאנאָוו האָט זיך אויפגעהויבן פון הינטערן טיש און צוגעגאנגען צו טאניען: — לאָמיר שליסן אן אָפּמאך, טאטיאנע פּעטראָוונע. איר וועט מיר צושטעלן די גראַפיק פון אייער באוועגונג — אזויפיל און אזויפיל קילאָמעטער דראָט פאַרן מעת־לעת — איך באַ־שטעטיק זי, און יעדן טאג וועל איך אייך נאכקאָנטראָלירן. אויב איר וועט נישט דערגעבן כאָטש איין קילאָמעטער — האָט טענות צו זיך אליין, וועט איר ארײנכאַפּן.

— מיט פריד שרייב איך אונטער אזאן אָפּמאך! — האָט טאניע געזאָגט.

— אונטערשרייבן דארף מען נישט, מיר וועלן אים פּשוט באַ־פעסטיקן מיט א האנטדרוק.

—נו, טאטיאנע, איצט זיי פאָרזיכטיק! — האָט איר זאלקינד געוואָרנט האלב ערנסט, האלב אין שפּאס.

גייענדיק צוריק פון דעם נאטשאלניק, האָבן סמירנאָוו און טאניע באמערקט געניקען אין קאָרידאָר. ער האָט זיך צוגעדריקט צו דער וואנט און זיי באגעגנט מיט א כמורנע, בייזלעכן בליק.

—מע קאָן נישט! פארשטייט, מע קאָן נישט! צי דען גלייבסטו מיר נישט? — האָט געזאָגט דער קאָמסאָרג און ארומגענומען דאָס בחורל.

— לאָמיר עס מאכן אין דער שטיל, קיינער וועט זיך וועגן דעם נישט דערוויסן, — האָט געניקע געוואָרטשעט און זיך געריסן, נאָר קאָ־ליע האָט אים נישט פריי געלאָזט.

— זיי נישט אין כעס. דו ווייסט דאָך, דאָס איז אָפּהענגיק פונעם נאטשאלניק, ער האָט פארווערט דיך מיטצונעמען.

—ווייסט וואָס? אויב דו האָסט נישט קיין מורא, גיי אליין צו באטמאנאָוון און בעט אים, — האָט טאניע פארגעלייגט. — אויב ער וועט דערלויבן — וועלן מיר דיך מיטנעמען. מיר וועלן אים דאָך מיט־נעמען? — האָט טאניע צוגעווונקען צו סמירנאָוון.

— רעדט איר אליין מיט אייער באטמאנאָוון. איך דארף אייך נייטיק האָבן! — האָט זיך געניקע אויפגעקאָכט, שפּירנדיק א נישט־אויפ־ריכטיקייט אין טאניעס און סמירנאָווס ווערטער.

נאָר אין אָוונט האָט די סעקרעטאַרין געמאָלדן דעם נאַטשאַלניק פון דער בוויונג:

— ס'בעט זיך צו אייך אַ ייִנגל, געגנע פּאַנקאָוו. מע קאָן?

— רופט אים אַריין.

דאָס ייִנגל איז מבולבל אַריינגעגאַנגען אין גרויסן קאַבינעט און שטיינגעבליבן ביי דער טיר. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט זיך מיט חידוש מודה געווען אין האַרצן, אַז זיין אַריינקום האָט אים אויפגערודערט.

— קום אַריין דרייסטער, חבר. וואָס ווילסטו זאָגן?

גענקע האָט מחמת שרעקעוודיקייט נישט אויפגעהויבן די אויגן, וואָס זיינען וואַסילי מאַקסימאָוויטשן אַזוי געפעלן געוואָרן מיט זייער נייגעריקייט און פאַרשטאַנד, וואָס האָט געשטעקט אין זיי.

— דו האַלטסט זיך ביי דעם דיניקן? — האָט באַטמאַנאָוו געפרעגט.

— אַלע יאָטן גייען, און איך איינער זאָל איבערבלייבן? — האָט גענקע געזאָגט מיט באַליידיקונג אין דער שטים.

— אָבער ווער איז שולדיק, אַז דו ביסט מער נישט אַלט ווי פופצן יאָר? די אַרבעט איז אַ שווערע, איז נישט יעדן דערוואַקסענעם אפילו לויט די כוחות.

— כ'וועל אויסהאַלטן.

— און אויב מיט דיר וועט עפּעס געשען? דיין טאַטע וועט עס מיר נישט שענקען דעמלט.

— דער טאַטע וואָלט מיך שוין גראָד געלאָזט, — האָט גענקע געזאָגט פעסט און, ענדלעך, אויפגעהויבן די אויגן אויף באַטמאַנאָוון.

— דיין טאַטע וואָלט דיך געלאָזט, זאָגסטו?

— נו יאָ, ער וואָלט מיך געלאָזט. ער האָט מיך צוויי מאָל מיטגענומען אין עקספּעדיציעס.

באַטמאַנאָוו האָט זיך נישט־געאיילט געשפּאַצירט איבערן צימער, גענקע האָט אים שאַרף נאָכגעשפּירט. דער נאַטשאַלניק פון דער בוויונג איז שטיינגעבליבן און אַרויפגעלייגט די הענט אויף גענקעס פּלייצעס, דערשפּירנדיק מיט די האַנט־פּלאַכן זייער ייִנגלשע מאָגערקייט.

— וואָס־זשע מאַכט מען מיט דיר, גוט! זאָלסטו זיך האַלטן, זאָלסט זיך נישט קלאָגן און נישט כניקען.

— נו, זעט איר! — גענקע האָט זיך אַ ריס געטאָן צו דער טיר.

באטמאנאָוו האָט אים נישט געערן אָפּגעלאָזט און לאַנג אים נאָכ־געקוקט. זייער לאַנג. אויף וואסילי מאקסימאָוויטשעס קלונג איז אריינ־געקומען די סעקרעטארין.

— מער לאָזט צו מיר קיינעם נישט אריין, — האָט ער געזאָגט מיט א דומפּער שטים.

די דעלעגאטן זיינען זיך צונויפגעפאָרן אויף דער קאָנפערענץ. ס'איז געווען עפּעס־וואָס אידענטישעס אין די דאָזיקע פארשיידענע מענטשן: זייע־רע דורכגעווינטיקטע פנימער, די אומרויקע אויגן, די קריגערישע שטי־מונג. ס'האָבן זיך ביי זיי אָנגעזאמלט א סך פּרעטענזיעס צו דער פאַר־וואלטונג, און זיי האָבן זיך געאיילט זיי פירצובריינגען, פארגעסנדיק, אז זיי האָבן צו טאָן מיט א נייער אָנפירערשאפט.

באטמאנאָוו און זאלקינד האָבן גלייך אויפגעכאפּט דעם דאָזיקן אלגעמיינעם גייסט פון די פאָרשטייער פון דער טראסע.

— זיי שטעלן אונדז אויס רעכענונגען, וואָס זיינען נישט געצאָלט געוואָרן פון סידאָרענקאָן און גרובסקין, — האָט אומצופרידן געזאָגט וואסילי מאקסימאָוויטש, באפרייענדיק איינעם פון די באצירקנאטשאל־ניקעס. — זיי זיינען גרייט אראָפּוואַרפן די פאַרוואלטונג מיט שטורעם. מע וועט דארפן רעדן וועגן דעם אויף דער קאָנפערענץ, אנישט וועט אלץ אוועק נישט געהעריק.

— ביסט נישט גערעכט, לויט מיר נאָך, — האָט זאלקינד דערווי־דערט. — זאָלן זיי שטורעמען די פאַרוואלטונגס־מיטארבעטער, באזונ־דערס פעדאָסאָוון און ליבערמאנען. מיר האָבן איצט אזא שטאב, וואָס וועט אויסהאלטן יעדן אָנגריף. די מענטשן פון די באצירקן זיינען בייז אויף דער פאַרוואלטונג דערפאַר, וואָס זי האָט מיט זיי נישט געקאָנט אָנפירן, איז גלייכגילטיק געווען צו זייערע נויטן. א סך וועלן, וואָרשיינלעך, ארויסטרעטן מיט באשולדיקונגען, וואָס וועלן זיין באליידיקנדיק פאַר אונדז, צום ביישפּיל, טאַניע וואסילטשענקאָ, און עמעץ וועט זיכער אויך ארויסטרעטן אין שוץ פונעם שטאב. איך זע א גרויסן זין אין דעם דאָ־זיקן צוזאמענשטויס צווישן די פאַרוואלטונגס־מיטארבעטער און די טראַ־סע־לייט. — דער פאַרטאָג האָט זיך צעלאכט. — מיר וועלן זיי דאָך

נישט זאָגן, וואָס צו ריידן. מע וועט מוזן הערן און נעמען זיך אין זינען אריין.

— איך בין דערפאַר, מע זאָל זיך נישט פאַרנעמען מיט געשיכטע. צי איז פאַראַן א נויטווענדיקייט צו דערמאָנען אלטע זינד?

— מע טאָר זיי שנעל נישט פאַרגעסן, וואסילי מאקסימאָוויטש, — איז באַשטאַנען זאַלקינד. — דו האָסט אליין געזאָגט, אז מיר זיינען איצט פאַראַנטוואָרטלעך פאַר דער איבערגענומענער ירושה...

באַטמאַנאָוו האָט וואַרעם באַגעגנט ראָגאָוון, זיי האָבן זיך נישט געזען פון זינט דעם מאָמענט, ווען יענער איז אָפּגעפאָרן פונעם „סטאַרט” אויפן קוטער נאָך דער געשעדיקטער באַרזשע.

—א דאַנק, אלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש, פאַר דער איניציאַטיוו און דער אַנטשלאָסענער וויכטיקער טעטיקייט אויפן פינפטן באַצירק! — האָט באַטמאַנאָוו געדאַנקט מיט האַרץ, באַטראַכטנדיק ראָגאָווס פעסטע פיגור אין דעם גוט אויפגעניטן מיליטערישן קאָסטיום.

ראָגאָוו האָט בפּרטיות באַריכטעט וועגן די ענינים פון דעם באַצירק, און דערנאָך אָפּנהאַרציק אַרויסגעזאָגט זיינע פּרעטענזיעס און אָנגעגריפן די אינטענדאַנטן. וואסילי מאקסימאָוויטש האָט מיט אים מסכים געווען און געמאַכט נאָטירונגען אין א גרויסן נאָטיץ־בוך. פאַרביייִענדיק האָט ראָגאָוו פאַרטשעפּעט די אינזשינייערן:

— אן עולם האָט זיך אָנגעקליבן א גרויסער, זיי זיצן אלע, האָב איך געזען, און צייכנען, און דערווייל קיין פּראָיעקטן זעט מען נישט.

אין זיינע ווערטער האָבן אויסדריקלעך געקלונגען טענער פון גרינגשעצונג.

— פּראָיעקטן ווערן געשאַפן אין משך פון יאָרן, — האָט באַטמאַנאָוו געענטפערט טרוקן. — בערידזע און זיינע געהילפן נעמען אָן אלע מאָסמיטלען, אַרויסצוגעבן אייך א פּראָיעקט אין משך פון צוויי־דריי חדשים. אויב דאָס וועט זיך זיי איינגעבן דאַרף עס באַטראַכט ווערן, אז זיי האָבן איינגעשטעלט א מין רעקאָרד. אגב, דער פּראָיעקט איז שוין אָנזיכטיק פאַר די, וועלכע ווילן אים זען. דו מיט דיין באַצירק אויפן לינקן ברעג — דאָס איז שוין א טייל פונעם נייעם פּראָיעקט.

באַטמאַנאָווס שטימונג האָט זיך געענדערט, ער איז אַנטשוויגן געוואָרן און זיך פאַרטיפט אין די פּאַפּירן.

...דער גרויסער הילציערנער קלוב פון דער פאַרוואַלטונג האָט אָן אַנדער פּנים באַקומען. מ'האָט אין אים געווייסט די ווענט, געטוישט

דאָס מעבל, איס באַפּוצט מיט לאָזונגען. פון ערגעץ־ווו האָט מען געבראַכט בלומען און זיי געשטעלט לעם סטאַלינס בילד אויף דער סצענע.

די קאָנפערענץ איז געעפנט געוואָרן פייערלעך. די דעלעגאַטן האָבן אין א געהויבענער שטימונג אויסגעוויילט א פרעזידיום, אן ערן־פרעזידיום, א מאַנדאַט־קאָמיסיע, א סעקרעטאַריאַט. זאַלקינד האָט אָנגעהויבן זיין רעפעראַט מיט א באַגריסונג די דעלעגאַטן צום עפענען די ערשטע פּאַרטיי־קאָנפערענץ פון דער בוּיונג. דער פּאַרטאָרג האָט גערעדט פּשוט, זיכער און מיט יענער באַזונדערער קראַפט פון לאָגישער איבערצייגונג, וועלכע איז תמיד כאַראַקטעריסטיש פאַר דערפאַרענע פּאָליטישע אָנפירער — באָלשעוויקעס. ער האָט דערציילט וועגן דער אויסערסט שווערער לאַגע אויפן פראָנט, וועגן דעם, אז דאָס גאַנצע לאַנד איז, לויטן רוף פון דעם פירער, פאַרוואַנדלט געוואָרן אין איין מיליטערישן לאַגער. די בויונג איז נאָך נישט אינגאַנצן ענלעך אויף א טייל פונעם דאָזיקן גיגאַנטישן שלאַכט־לאַגער. אויב פאַרגלייכן מיט דעם גאַנצן לאַנד, איז דער פּראָצעס פון מאָביליזירן די כוחות אויף דער בויונג הינטערשטעליק. דער פּאַרטאָרג האָט זיך געניי אָפּגעשטעלט אויף די אויפגאַבן פון די פּאַרטיי־אָרגאַניזאַציעס פון די באַצירקן.

—מע דאַרף שנעלער פאַרענדיקן די איבערבויונג. יעדער באַצירק דאַרף אין משך פון א קורצער צייט ווערן אן איינגעאָרדנטע אונטערנעמונג, וואָס לאָזט ארויס פאַרן פראָנט איר פּראָדוקציע — קילאָמעטערס אויסגעלייגטע רערן. און נאָכאַמאָל זאָג איך אייך, חברים קאָמוניסטן: גייט ארויס אויף דער ערשטער ליניע פון אונדזער שעפערישן קאַמף פאַר דער נאַפט־לייטונג.

געטריי זיין צוזאָג, האָט זאַלקינד געוואָלט אָנהייבן די דעבאַטן מיט וואַסילטשענקאָס ארויסטריט. נאָר טאַניע האָט אים איבערגעגעבן א צעטעלע: זי האָט זיך באַדענקט, זי וועט נישט ארויסטרעטן. זי איז ערשט געזעסן לעבן אלעקסייען און ליכט געשפּאַסט איבער אים. דער אינזשעניער מעלניקאָוו פון דעם פערטן באַצירק — א יונגער מענטש, א שנעל־רייַדנדיקער, מיט האסטיקע באַוועגונגען — וועלכער איז ערשט ארויסגעטרעטן, האָט קריטיקירט דעם הויפּט־אינזשעניער מיט זיין אַפּאַראַט דערפאַר, פאַרוואָס זיי פירן די ארבעט איבערן פּראָיעקט אָפּגעשלאָסן פאַר אנדערע.

— מע דאַרף אויפעפענען די שליוזן פאַרן שטראָם פון מאַסעווער איניציאַטיוו, — האָט געזאָגט דער אָראַטאָר. — דער נייער פּראָיעקט — דאָס איז נישט בלויז די גרונט־באַשלוסן, ווי די טראַסע זאָל דורכגיין, נאָר

אויך טויזנטער פֿאַרשידענע ראַציאָנאַליזאַטאָרישע פֿאָרשלאָגן, וועלכע פֿאַרגרעסערן דעם פֿאָנד פֿון דעם מלוכהשן פּאַרטיידיקונג־קאָמיטעט.

— ריכטיק! — האָט אויסגעשריגן קאָוושאָוו פֿונעם אָרט.

— מע זידלט אים, און ער פֿרייט זיך, — האָט זיך טאַניע שטיל צעלאַכט. זי האָט שוין באַמערקט דעם האָזיקן שטריך ביי אַלעקסייען. ער האָט אויפֿריכטיק, אָן פֿאַרדראָס און ווידערשטאַנד אויפֿגענומען קריטיק.

— זאַכלעכע קריטיק — איז אַ גרויסע זאַך — האָט איר אַלעקסיי איינגערוימט, פֿאַרשרייבנדיק עפּעס אין דעלעגאַטן־בלאָקנאָט. — איך קאָן אייך אויך באַדאַנקען באַצייטנס פֿאַר אַ גיפֿטיקער רעדע.

— און אויב ס'וועט קיין רעדע נישט זיין?

— איך צווייפֿל! איר האָט שוין אַזאַ כאַראַקטערל, אַז איר וועט זיך נישט איינהאַלטן.

— זאָגט, און ווו איז דער הויפּט־אינזשעניער? פֿאַרוואָס איז ער נישטאָ אויף דער קאָנפֿערענץ? איך האָב אים באַגעגנט, ווען איך בין געגאַן אַהער, אויף מיין פֿראַגע האָט ער געענטפֿערט עפּעס סודותדיק.

— בערידזע איז אַן אומפּאַרטייאישער, — האָט אַלעקסיי געענט־פֿערט, קומענדיק נישט ווילנדיק אין פֿאַרלעגנהייט.

— פֿאַרוואָס איז ער אַן אומפּאַרטיייִשער?

— איך קאָן נישט ענטפֿערן אויף אַזאַ פֿראַגע. איר מעגט מיר, פֿונ־דעסטוועגן גלייבן: בערידזע איז אַן אמתער אומפּאַרטייישער באָלשעוויק.

— איך וועט אויסקומען אַרויסצוטרעטן נישט בלויז פֿאַר זיך אַליין.

— איך ווייס. — אַלעקסיי האָט אַ קוק געטאָן אויף איר מיט דאַנקבאַרקייט — ס'איז אים געווען אָנגענעם, וואָס טאַניע טראַכט וועגן גע־אָרגי דאַווידאָוויטש.

דער אַרויסטריט פֿון דעם סעקרעטאַר פֿון דער פּאַרטאָרגאַניזאַציע פֿון פֿינפֿטן באַציִרק, פֿון קאָטעניעוון, האָט אָפּגעצויגן טאַניען פֿון די געדאַנקען וועגן בערידזען. אַלע פֿאָרשטייער פֿון דער טראַסע האָבן אַזוי אָדער אַנדערש באַרירט די אַרבעט פֿון דער פֿאַרוואַלטונג. קאָטעניעווס רעדע איז געווען באַזונדערס שאַרף. די אומטעטיקייט און דער אומ־גלויבן פֿון דער אַלטער אָנפֿירערשאַפֿט אין דער איילִיקייט פֿון דער בויונג האָט פּאַראַליזירט דעם קאָלעקטיוו פֿון דעם פֿינפֿטן באַציִרק. ריכטיקער, דער קאָלעקטיוו, נישט האָבנדיק פֿאַר זיך קיין קלאָרן ציל, האָט זיך דע־מאָבילִיזירט, אויפֿגעהערט צו זיין אַ קאָלעקטיוו. די סיגנאַליזירונגען פֿון די קאָמוניסטן, אַז מע דאַרף פֿאַרטוישן דעם באַציִרק־נאַטשאַלניק און זיינע

צוויי געהילפן, זיינען נישט גענומען געוואָרן אין אכט. צי וואָס האָט סידאָרענקאָ געדאַרפט צונעמען וועלכע־ס׳איז שלעכטע אַרבעטער, בעת ער האָט געטראַכט וועגן דער ליקווידאַציע פון דעם באַצירק גופא און פון דער בויונג אײַנגאַנצן?

— צי קאָן מען דאָס מוחל זיין, וואָס הונדערטער בוי־אַרבעטער, וועלכע האָבן געקאָנט ניצן ברענגען אויפן פראָנט ווי זעלנער, האָבן זיך געפונען אין דער לאַגע פון אומנוציקע מענטשן? — האָט מיט פאַר־ביטערונג געפרעגט קאָטעניעוו.

זאַלקינד האָט געכאַפּט אַ קוק אויף באַטמאַנאָוון, וועלכער איז געזעסן לעבן אים. יענער האָט אויפמערקזאַם און רויק געהערט, נישט דורכלאָזנדיק קיין איין וואָרט פון דער רעדע. טאַניע וואַסילטשענקאָ איז קאָטעניעווס אַרויסטריט נישט געפעלן.

— צו וועמען איז דאָס געווענדט? — האָט זי זיך געוווּנדערט.

און גלייך האָט זי צוגעשיקט אַ צעטעלע צום פּרעזידיום מיט דער ביטע, מע זאָל איר געבן אַ וואָרט.

—דאָס וואָרט האָט חבר סמאָרטשקאָוו, ס׳גרייט זיך וואַסילטשענקאָ, — האָט שמייכלענדיק געמאָלדן זאַלקינד.

דער שאָפער האָט זיך נישט לאַנג פאַרהאַלטן אויף דער טריבונע, טאַניע האָט נישט באַוויזן אַפילו אָנצוּוואַרפן אַ סכעמע פאַר איר רעדע.

—איך פאַרשטיי אַזוי אונדזער ווינטערדיקע הויפּט־אויפגאַבע, — האָט סמאָרטשקאָוו געזאָגט: — מיר מוזן ביז פרילינג פונאַנדערפירן די רערן איבער דער טראַסע. פאַרשטייט זיך, אַז דערצו זיינען נייטיק גוט־אַרבעטנדיקע מאַשינען און קוואַליפיצירטע שאָפערן. מאַשינען און שאָ־פערן האָבן מיר, אויך די וועגן ווערן מער־ווייניקער געבראַכט אין אָר־דענונג — אמת, נישט קיין אידעאַלע, אין די גרענעצן פון די מעגלעכ־קייטן. אָבער אויך דערמיט קאָן זיין ס׳זאָל זיך גאָרנישט באַקומען.

— פאַרוואָס? — האָט באַטמאַנאָוו געפרעגט פון פּרעזידיום.

— פירן גרויסע לאַדונגען אויף אַ וויטן מהלך אום ווינטער, אין ברענענדיקע פרעסט, ווען די וועגן ווערן כסדר פאַרשאָטן מיט שניי, — איז שווער, זייער שווער. און מיט די רערן וועט פשוט זיין אַ פּיין. איר האָט זיי געזען? יעדע רער דאָס איז אַ גולם פון עלף מעטער די לענג און טויזנט קילאָגראַם די וואָג. משלט איך אויס עטלעכע אַזעלכע אנטיק־לעך אויף אַ מאַשין — און מע דאַרף זיי דערפירן בשלום איבער אַ שלעכטן וועג פון אַ, לאָמיר זאָגן, הונדערט קילאָמעטער. דאָס איז אַן אויפגאַבע!

— איר צווייפֿלט דערין, צי זי איז אויספֿירבאַר? — האָט באַטמאַנאָוו געפֿרעגט.

— ניין, איך צווייפֿל נישט, — האָט דער שאָפֿער שנעל געענטפֿערט. — מע דאַרף אָבער ווייזן אַלע שאָפֿערן, אַז די אויפֿגאַבע איז אויספֿירבאַר.

— ווי מאַכט מען דאָס?

— ס'איז פֿאַראַן אַ פֿאָרשלאָג דורכצומאַכן דעם וועג מיט אַן אויטאָ פֿון איין עק טראַסע ביזן צווייטן, נישט געקוקט אויפֿן וועטער און צושטאַנד פֿון דעם וועג. אויב מע וועט מיר דערלויבן, נעם איך זיך אונטער צו פֿירן אַן אָנגעלאָדעוועטן מאַשין פֿון נאָווינסק ביזן דזשאַנגדינסקער אייננגוס. איך גיב דאָס וואָרט פֿון אַ קאָמוניסט פֿאַר דער פּאַרטייקאָנפֿערענץ, אַז איך וועל דאָס אויספֿירן. אויך מיין חבר, דער טראַקטאָריסט סילין, האָט געבעטן איבערגעבן דער קאָנפֿערענץ, אַז אויך ער נעמט זיך אונטער צו מאַכן אַזאַ רייס אויפֿן טראַקטאָר.

דער ענטפֿער סמאָרטשקאָוון זיינען געווען אַפּלאָדיסמענטן. דער ערשטער האָט אָנגעהויבן אַפּלאָדירן דער נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג.

טאַניעס באַווייזן זיך אויף דער טריבונע האָט אַרויסגערופֿן אַ לעבהאַפֿטן טומל — אַ סך האָבן זי געקאָנט און מיט אינטערעס דערוואַרט איר אַרויסטריט. וואַסילטשענקאָס רעדע איז געווען אַ סורפּריז, און נישט בלויז פֿאַר באַטמאַנאָוון.

—חבר קאָטעניעוו האָט דאָ גערעדט מיט איידעלן צאָרן וועגן דער פֿאַרוואַלטונג, — אַזוי האָט טאַניע אָנגעהויבן. — נאָר מיר איז נישט קלאָר: וואָסער אָנפֿירערשאַפֿט האָט ער געהאַט אין זין? די נייע צי די אַלטע? אויב סידאָרענקאָס, בין איך מסכים זיך אונטערצושרייבן אונטער זיין דערקלערונג. מיר אַלע האָבן זיך דערוווּסט אויף דער ביטערער פּראַקטיק, וואָס דאָס איז אַזוינס — אַ שלעכטע אָנפֿירונג. מיר האָבן זיך אָנגעפּייניקט, זאָל זי צום גוטן נישט דערמאָנט ווערן. אין איר שוץ וועט קיינער קיין גוט וואָרט נישט זאָגן. וועגן איר האָט דאָס קאָטעניעוו גערעדט?

טאַניע האָט געמאַכט אַ פּויזע, און פֿון טומל אַרויס האָבן זיך דערהערט אויסגעשרייען:

— ביטרעווע נישט וואַסילטשענקאָ, דו ווייסט אויסגעצייכנט, וועמען איך האָב אין זין געהאַט!

— קלאָר, ער האָט גערעדט וועגן דער אַלטער פֿאַרוואַלטונג!

— וועגן דער אלטער? גוט! אָבער צו וואָס רעדן וועגן דער אלטער פאַרוואַלטונג, אויב פון איר איז שוין קיין זכר נישטאָ? לויט מיר, האָט עס קיין זין נישט צו באַומרויקן טויטע. חבר קאָטעניעוו האָט א ביסל פאַרשפּעטיקט מיט זיינע פּרעטענזיעס! משמעות, אז וועגן דער נייער אָנפירונג האָט ער דערווייל נישט וואָס צו זאָגן. דערלויבט מיר אויסצופילן דעם דאָזיקן בלויז.

אין זאַל האָבן זיך דערהערט געלעכטערן און אויסרופן:

— פיל אויס, טאַטיאַנאַ פּעטראָוונאַ!

— זי האָט מאַניערן פון א דערפאַרענעם אָראַטאָר, — האָט זיך באַטמאַנאָוו איינגעבויגן צו זאַלקינדן.

—מעגלעך, חברים, אז דאָס וועט זיך אויסווייזן מאָדנע, — האָט טאַניע ווייטער גערעדט, — נאָר מיין רעדע וועט זיין א פאַרטיידיקונגדיקע. איך וויל זאָגן א גוט וואָרט וועגן דער נייער פאַרוואַלטונג.

און טאַניע האָט דערציילט, ווי זי איז געגאַנגען קיין נאָווינסק, כדי זיך צו קריגן פאַר איר פאָרשלאָג און בכלל פאַר דער טראַסע. ווי פאַר איר האָט זיך אויפגעוויקלט דער טעטיקייט־פּלאַן פון דעם באַטמאַנאָווישן שטאַב, זיין סטראַטעגיע און טאַקטיק אין דער צוגרייטונג צו דער בויונג אין ברייטן פאַרנעם.

— מיר זיינען געווינט אוועקצומאַכן מיט חוזק די פאַרוואַלטונג־מיטאַרבעטער. —ביי די ווערטער האָט טאַניע געמאַכט א גרינגשעצנדיקע באַוועגונג מיט דער האַנט. — נאָר מע זאָל נאָר דערביי אליין נישט בלייבן קיין חוזק! מיר האָבן ערשט א שטאַב, וועלכער קאָן גוט באַפעלן און שטרענג פאָדערן.

אינמיטן טומל פון די אַפּלאָדיסמענטן האָט זיך זאַלקינד איינגעבויגן צו באַטמאַנאָוון און געזאָגט מיט בפירושן יובל.

— אָט אַזוי געשעט עס אין אונדזער לעבן, מיין טייערער! נישט אַזוי, ווי דו דערוואַרטסט, נאָר א סך בעסער, קלוגער!

לאַכנדיק און אין גאַנג זיך איבערוואַרפנדיק מיט די דעלעגאַטן מיט גלייכווערטלעך, איז טאַניע צוריקגעגאַן צון איר אָרט. באַטמאַנאָוו האָט זי באַגלייט מיט א מילדן בליק פלוצעם האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש געבעטן זאַלקינדן, ער זאָל אים געבן א וואָרט אויף א קורצער אויסערגעוויינטלעכער דערקלערונג:

— איך בין אויפריכטיק דאַנקבאַר טאַטיאַנע פּעטראָוונען פאַר איר הייסער פאַרטיידיקונגס־רעדע, — האָט זיך באַטמאַנאָוו אויפגעהויבן איבערן טיש. — נאָר איך וויל פון מיין זייט זאָגן א וואָרט אין פאַרטיי־

דיקונג פון חבר קאָטעניעוו און אנדערע, וועלכע זיינען ארויסגעטרעטן מיט א שאַרפער קריטיק. מיר — זיינען די יורשים פון דער אַלטער פאַר־וואַלטונג און מיר קאָנען זיך נישט אָפּגרענעצן פון איר ע פליכטן, פון אירע חטאים, זייט דרייסטער אין אייער קריטיק.

וואסילי מאקסימאָוויטש האָט זיך געזעצט אויפן אָרט און מיט פאַר־מרוזשעטע אויגן געקוקט אויף זאַלקינדן. יענער האָט געשמייכלט. דער פּאַרטאָרג איז געווען צופרידן — אַלץ איז געגאַנגען גוט. ס'האָבן זיך אויסגעקלאָרט די באַציונגען צווישן די מענטשן, ס'איז פעסטער געוואָרן זייער פריינדשאַפט. ס'האָט אים דערפרייט אַלעקסיי קאָוושאָוו מיט זיין ערלעך אויפריכטיק דערציילן וועגן די דערגרייכונגען און דורכפאַלן אין דער אַרבעט איבער דעם פּראָיעקט. גרעטשקין האָט דרייסט און זאַכלעך פירגעהאַלטן די אָנפירער פון די נאָענטסטע באַצירקן פאַרן סיסטעמלאָזן פונאַנדערשטעלן די אַרבעט־כוחות. ראָגאָוו האָט זיך געטיילט מיט דער דערפאַרונג פון אָרגאַניזירן די באַצירקן אויפן לינקן ברעג און ארויס־געזאָגט א גוטן געדאַנק, אַז מע דאַרף אין א ברייטערן פאַרנעם צוציען צו דער בויונג די נאַייִצעם און די גאַנצע באַפעלקערונג פון דעם אַדון.

דער קאָנפערענץ זיינען געקומען באַגריסן די פאָרשטייער פון א נייער פּאַרטיע אַרבעטער, וואָס זיינען נאָר וואָס געקומען פון רובע־זשאַנסק. אין זייער נאָמען האָט גערעדט דער אַלטער ערד־גרעבער זיאַט־קאָוו. נאָך אים איז ארויסגעטרעטן דער סעקרעטאַר פון דער פּאַרטאָרגאַ־ניזאַציע פון דריטן באַצירק, טעמקין. ער האָט באַרירט די וויכטיקע פראַ־גע וועגן דעם אָרט פונעם אָנפירער פון אַן אונטערשטן קאָלעקטיוו, וועגן דעם סטיל פון זיין אַרבעט, וועגן זיינע באַציונגען מיט דער פּאַרטיי־אָר־גאַניזאַציע.

טעמקינען, א מענטש פון נידעריקער וווּקס, האָט מען כמעט נישט ארויסגעזען פון הינטער דער טריבונע. צוגלעטנדיק די העלע שיטערע האָר אויף ביידע זייטן פון דעם גלייכן שרייטל, האָט ער זיך געקלאָגט אויף יע־פימאָוון, דעם נאַטשאַלניק פון זיין באַצירק. גערעדט האָט טעמקין אויס־טערליש — מיט א שטילער, קוים הערבאַרער און עפּעס שולדיקער שטים.

— דער נאַטשאַלניק האָט אַלץ צעטרעטן אונטער זיך. טאָג און נאַכט גוואַלדעוועט ער, קאָכט זיך. קיינעם טרויט ער נישט, ווייל אַלץ אָפּטאָן פערזענלעך. מיט קיינעם רעכנט ער זיך נישט. די פאַראָרדענונג וועגן איבערגיין אויפן לינקן ברעג האָט ער דערפילט אויף זיין שטייגער: האָט געשיקט אַהין די אַרבעטער, און אַליין מיטן קאָנטאָר און אַלע אַמטן

פארבליבן אויפן אלטן אָרט. אויף דער פּארטיי־קאָנפערענץ איז ער נישט געפאָרן: ער האָט נישט וועלן, מע קאָן זיך דען אָפּרייסן פון די ענינים? וואָס איז פון דעם מענטשן געוואָרן? איך האָב מיט אים געארבעט פאר דער מלחמה — ער איז גאָר אן אנדערער געווען, מיר האָבן געלעבט אין גרויס פריינדשאפט. און היינט קריגן מיר זיך ארום אומרחמנותדיק.

— מיר שטעלן זיך פאָר, ווי דאָס קומט ארויס ביי אייך: ער שרייט, פארשטייט זיך, און דיך הערט מען נישט! — האָט מען א געשריי געטאָן פון זאל.

זאלקינד האָט זיך נישט איינגעהאלטן א שמייכל צו טאָן, הגם צו טעמקינס רייד האָט ער זיך באצויגן ערנסט. ער האָט געקאָנט יעפימאָוון לויט זיין ארבעט אין נאָווינסק, און טעמקינס אָפּרוף וועגן אים האָט אים אומאָנגענעם איבערראשט.

„וואָס שנעלער זיין אויף יעפימאָווס באצירק", — האָט דער פּארטאָרג פאראייכנט ביי זיך. מיט אזעלכע באמערקונגען איז געווען אויסגעשפּרענקלט זאלקינדס בלאָקנאָט. יעדער ארויסטריט האָט געבוירן אלץ נייערע און נייערע געדאנקען. „סארא קאָמפּליצירטע מאכינע ס'איז די דאָזיקע בוועגונג", — האָט אומרויק און גלייכצייטיק מיט באפרידיקונג אָפּגעמערקט זאלקינד און איז געקומען צום אויספיר, אז ער דארף אומבאדינגט בעטן דעם געגנט־קאָמיטעט אין מאָסקווע, מע זאָל אים באפרייען פון די פליכטן פון סעקרעטאר פון שטאָטקאָם. ווייטער פאריניקן די ביידע ארבעטן איז געווען אוממעגלעך.

צוויי טעג האָט געארבעט די קאָנפערענץ. צו איר שלוס האָבן די דעלעגאטן באשטעטיקט א בריוו צום חבר סטאלין — זיי האָבן געגעבן א קאָמוניסטיש וואָרט, אז זיי וועלן אויספירן צום טערמין די רעגירונגס־אויפגאבע ביים אויסלייגן די ווייטמזרחדיקע נאפט־ליניע.

קאַפּיטל צוועלף

אומאַראַ מוכאַמעד רייסט זיך צו דער טראַסע

א טונקעלער, כמעט שוואַרצער וועג האָט זיך געצויגן איבער דער ווייסער פלאַך פון דעם אדון. אָנגעלאָדעוועטע מאַשינען האָבן זיך אַלץ צען מינוט אַראָפּגעלאָזן פון דעם אויסגעפּאָרענעם משופּעדיקן ברעג אויפן אייז און זיינען שנעל פאַרשוואונדן ביים וועג־אויסבייג.

אויסנוצנדיק דאָס גוטע וועטער, האָט מען אינטענסיוו אַרויסגעפירט פון דעם „סטאַרט" אויף דער טראַסע פּראָוויאַנט און מאַטעריאַלן. פון דער גאַנצער געגנט זיינען כסדר צוגעקומען גרופּעס אַרבעטער — זיי האָט מען אויך באַדאַרפט אַריבערוואַרפן אויף דער טראַסע, איידער ס'הייבן זיך אָן די בוראַנעס.

ס'איז פאַרגעשטאַנען דער אַרויסמאַרש פון א ווייטערער פּאַרטיע בוי־אַרבעטער אויף א וויטן באַצירק — ביים איינגוס. די מענטשן האָבן באַדאַרפט דורכמאַכן א מהלך פון עטלעכע הונדערט קילאָמעטער. זיי אויסצוריכטן אין וועג האָט באַטמאַנאָוו באַשטימט קאָוושאָוון, ליבערמאַנען און ראַדיאָנאָווען. העכבי איז אָנטשלאָסן געזאָגט געוואָרן: זיי זיינען פאַראַנטוואָרטלעך פאַר דער זיכערקייט פון יעדן מענטשן. אין פריען באַגינען זיינען זיי זאַלבעדריט געקומען אויפן „סטאַרט".

אין דעם רחבותדיקן באַראַק איז געשטאַנען אַן אומדערטרעגלעכע היץ פון די צוויי אָנגעגליטע אויוונס. ס'האָט העל געלויכטן א ריזיקער עלעקטרישער לאָמפּ, אויפגעהאָנגען אויף א שנור אונטער דעם הילצערנעם דאַך. אין דעם געביי האָט געהערשט א טומל. די קאָלאָנע פון דריי הונדערט מענטשן האָט זיך געגרייט אין וועג אריין. אָלגע ראָדיאָנאָווע — אין א ציגייקען פוטערל און א פוכיק גרוי היטעלע — האָט באַטראַכט די מענטשן: ווי זיי זיינען באַקליידט און באַשוכט. א פעלדשער האָט יעדן באַזאָרגט מיט וואַזעלין, טאָמער מאַכט זיך אַן אָפּפרירונג.

פאַרן באַראַק האָט ליבערמאַן מיט טענות־און־מענות קאָנטראָלירט די אויסשטאַטונג פון דער קאָלאָנע, וואָס איז אויפגעלאָדעוועט געוואָרן אויף צוויי אויטאָמאַשינען, — דעם פּראָוויאַנט, די פעלד־קיכן, די רעזערוו־מונדירונג, די פערזענלעכע זאַכן פון די אַרבעטער. ניושט־רייִ רעוודיקייט, אומאָרדנונגען! ער האָט געזידלט דעם צענטליקראויפזעער גאַנטשאַרוק, דעם אָנפירער פון דער קאָלאָנע, — א הויכער, לויטן אויס־

זען בייזער מענטש, מיט געדיכטע שווארצע ברעמען און בלוילעכע באקן נאָכן ראזירן.

— פון וואנען האָב איך געזאָלט וויסן, אז איר האָט בדעה געהאט צו געבן אונדז נאָך פיש אויך! איר האָט עס אליין נישט צוגעהיט, און ערשט זידלט איר זיך, — האָט זיך גאָנטשארוק דערנערווירט.

— מאמעלע טייערינקע, מע טאָר קיין מענטשן קיין וואָרט נישט זאָגן! איר דארפט פאָדערן. וואָס מער איר וועט פאָדערן, אלץ מער וועט מען אייך געבן — אזוי איז דאָס געזעץ פון דער נאטור.

קאָוושאָוו האָט אוועקגערופן גאָנטשארוקן און צוזאמען מיט אים ארומגעגאנגען צווישן די אַפּאַראנדיקע, קאָנטראָלירט זיי לויט די רשימות, פארשריבן אויפטראָגן. דער טראקטאָריסט רעמניעוו, א יונג א רייז, האָט אויסגעפרעגט, וווהין זיי פאָרן, וויפל צייט זיי וועלן זיין אין וועג — דאָס האָט אלעמען אינטערעסירט.

— אייער באצירק איז דער סאמע ווייטסטער און שווערסטער, — האָט אלעקסיי געזאָגט. — איר וועט זיך באוועגן פון איין באצירק אין צווייטן. ווו דער וועג וועט דערלויבן — מיטן מאשין, ווו נישט — מיט די אייגענע צוויי. אָפּנארן וויל איך נישט: סיי אין וועג, סיי אויפן אָרט, וועט אוודאי אויסקומען נישט ווייניק זיך אָנצולײדן.

— פאר שוועריקייטן האָבן מיר קיין מורא נישט, זון, מע איז שוין צו אַלע פורעניות צוגעוווינט, — האָט זיך אָנגערופן דער סוטולע־וואטער און לייטן אויסזען פעסטער אלטער, דער ערד־גרעבער זיאט־קאָוו. — אבי מיר זאָלן זיך וואָס שנעלער דערקלייבן צו דעם דאָזיקן דורכגוס. וויכטיק איז זיך איינצופונדעווען אויף אַן אָרט און זיך איינ־קלאמערן אין דער ארבעט, דאָס איבעריקע וועט שוין קומען פון זיך אליין.

אָלגע האָט זיך געשפּארט מיט א קליינעם מענטשן, א ברייטן אין די פּלייצעס:

— איך קאָן אייך נישט לאָזן, איר זיינט צוגעקילט, — האָט זי גערעדט רויק, נאָר אנטשלאָסן. — איר וועט קראנק ווערן אין וועג. גלייכער דורכמאכן די קראנקהייט דאָ. ס'וועט קיין אומגליק נישט גע־שעען, אויב איר וועט זיך דאָ פאָרהאלטן דריי טעג.

— כ'וועל לחלוטין נישט קראנק ווערן, — איז דער מענטש ארויס מיט טענות: וואָס דארף איך עפּעס קרענקען? כ'בין געזונט, ווי א ביק. אויפן הוסט קוק זיך נישט אום, איך האָב אים תמיד, פון דרויך איז ער, איך בין א דרייכערער.

— לאָמיר מער וועגן דעם נישט רעדן. איך קאָן אייך נישט לאָזן, — האָט ראָדיאָנאָווע געזאָגט אַנטשיידן און געגאַנגען ווייטער.

דער מענטש איז איר פאַרויסגעלאָפן און האָט איר פאַרצוימט דעם וועג, זיך שטעלנדיק פּנים־אל־פּנים צו איר. א צעקאָכטער האָט ער אַראָפּגענומען דאָס היטל, ס'האָבן זיך אָפּגעדעקט גרויסע אויערן און שטאַרצנדיקע שויבערס שוואַרצע האָרטע האָר.

— מיר וועלן יאָ וועגן דעם רעדן! דאָ וועל איך גיכער קראַנק ווערן. פאַר מיר איז דאָס זיצן אָן אַרבעט — א היניטיש לעבן. מיך האָט געשיקט אויף דער בוינג דודין אליין, דער סעקרעטאַר פון דעם געגנט־לעכן פּאַרטיי־קאָמיטעט. און דו הייסט מיך קראַנק ווערן! — ער איז אַלץ שטאַרקער אין כעס געוואָרן. — פאַרוואָס ביסטו אַזאַ נשמהלאָזע, דאָק־טאָר? איך קאָן נישט אָפּשטיין פון די חברים. מיר ווילן זיין אַלע צו־זאַמען. דעם זיבעטן נאָוועמבער ווילן מיר שוין זיין אויפן באַציריק, מיר ווילן אויספילן אונדזער פּלאַן. מיר פאַרלירן אַזוי אויך צייט. איך מוז פאָרן. שטער נישט.

— איך וויל אייך טאָן גוטס, נישט קיין שלעכטס, — האָט אים ראָדיאָנאָווע איינגערעדט.

— איך דאַרף נישט אַזאַ גוטס, זאָל זיין שלעכט.

די מענטשן, גרייטע צום אַרויסמאַרש, האָבן זיך צוגעהערט צום סיכסוך און אונטערגעשמייכלט.

— לאָזט אים, ס'וועט אים גאָרנישט געשען! — האָט רעמניעוו געבעטן פאַרן חבר.

— דאָס איז אומאַרא מאַהאָמעט, א שווייסער. איך לאָז אים נישט אָפּ, ער איז צוגעקילט. ער מאַכט סקאַנדאַלן, — האָט אָלגע געזאָגט צו דעם צוקומענדיקן קאָנוואָוואָן.

— א שטות, ס'טוט גאָרנישט נישט ווי, זיך גאָרנישט פאַרקילט. זאָג איר, חבר אינזשעניער, זאָל זי נישט שטערן. אויפן פראָנט וועט מען צוליב א קאַטאַר אָדער הוסט פון שלאַכט נישט באַפרייען.

אומאַרא האָט זיך שוין איצט אָנגעזעצט אויף קאָנוואָוואָן, פאַנטע־דיק זיין בליק מיט די קליינינקע גלאַנצנדיקע אייגעלעך. אלעקסיי האָט מיט תּהומות באַטראַכט דעם שווייסער, וועלכער איז געווען וואַרעם אָנגעטאָן אין א נייעם וואַטענעם גאַרניטער.

— פאַרהאַלטס אים נישט, זאָל ער פאָרן אויף מיין פאַראַנטוואָרט־לעכקייט. אויב ער וועט קראַנק ווערן, וועל איך אים אויסהיילן, ווען כ'וועל קומען צום דורכגוס.

— אָט אַ דאַנק, אינזשיניער! כ'וועל קיינמאָל נישט פאַרגעסן. איי, אַ דאַנק! — האָט אומאַראָ מאַהאָמעט אויסגעשריגן, ליכט אַ כאַפּ געטאָן דעם זאַק מיט זאַכן און זיך דער ערשטער געוואָרפן איינצו־שטייגן.

די מענטשן האָבן זיך אויסגעזעצט אין צוויי געדעקטע מאַשינען־לאַסטוועגן. פאָרן סאַמע אָפּפאָר פון דער קאָלאָנע איז אויף אַן אויטאָ צוגעפאָרן זאַלקינד. ער איז געווען אין אַ טולעפּ און פוטערנע שטיוול. ס'האָט זיך אַרויסגעוויזן, אַז דער פּאַרטאָרג קליַיבט זיך צו פאָרן אויפן דריטן באַציִרק. ס'האָט אים באַגלייט טעמקין. זאַלקינד האָט אָפּגעשיקט זיין אויטאָ אין גאַראַזש און איז אַריינגעקראָכן באַנאַנד מיט טעמקינען אין איינעם פון די לאַסטוועגן, צו די אַרבעטער. די שווערע מאַשינען האָבן זיך פּאַמעלעך באַוועגט איבערן אייז. אומאַראָ מאַהאָמעט האָט זיך אַרויסגעהויבן פון וואָגן און אַ געשריי געטאָן צו אָלגען:

— עהעי, דאָקטער! קום צו פאָרן צו מיר אויפן באַציִרק, איך בעט דיך, צו גאַסט. וועסט מיר פאַרשאַפן נחת! וועסט כאַפּן אַ קוק ווי איך שוויסעווע, וועסט זיך דערוואַרעמען. וועסט אַ קוק טאָן אויף מיין געזונט. כ'על וואַרטן!

אַלעקסיי און אָלגע, ווי פאָלגנדיק אומאַראָס רוף, זיינען אַ ביסל נאָכגעגאַנגען די מאַשינען. אָלגע האָט אויסגעזען אָנגעכמורעט. אַלעקסייען איז געווען נישט אָנגענעם זי אויסצופרעגן; פון יענעם געהעריק־ליכן אָוונט אָן האָט ער זיך מיט איר נישט געזען.

— איך דאַרף מיט אייך רעדן, — האָט אָלגע געזאָגט נישט זי־כער, אויפהייבנדיק אויף אים אירע גרויסע טרויעריקע אויגן. אין דעם היטעלע מיט די לאַנגע אויערן־לאַפּן האָט זי אויסגעזען ווי אַ גרויס מיי־דעלע... — איך דאַרף מיט אייך נייטיק רעדן.

— גוט.

— איר האָט אונדז פאַרגעסן. סעראַפימע האָט שוין נישט איינ־מאָל דערמאָנט. זי און בעריאָזע זיינען ווי ניאַנקעס. ביי זיי ביידע איז פאַראַן אַ מוטערלעכע באַדערפעניש אויף עמעצן השגחה צו האָבן. איך האָב אייך דערמלט אָנגעשריִען, דערפאַר קומט איר נישט, יאָ? איר דאַרפט פאַר מיר זיך נישט שרעקן. שפּאָטישע פינקעלעך האָבן געבליש־טשעט אין אירע אויגן. — כ'וועל וואַרטן אויף אייך.

זי האָט אַ שמייכל געטאָן און אָנגעהויבן גיין שנעלער. אַלעקסיי, אַ ביסל אַ געפּלעפּטער, איז נאָכגעגאַנגען זוכן פילימאָנאָוון, נאָר אָלגע האָט אים אַ רוף געטאָן.

— אלעקסיי איוואנאָוויטש, איר וועט מיר מוחל זיין. איך בין צעד־רייט און רעד נישט דאָס, וואָס איך וויל. איך דאַרף האָבן אייער שטי־צע. איר געדענקט, אַז איר האָט זי מיר צוגעזאָגט? איז אָט בעט איך זי ביי אייך. — זי האָט אַרויסגעצויגן פון דער הענטשקע די פאַרבאַנ־דאַזשירטע האַנט און זיך צוגעריירט צו זיין ברוסט. — כ'האָב מער קיי־נעם נישט, מיט וועמען זיך צו באַראָטן. פאַר בעריידזען שעם איך זיך עפעס. טאַניע פאַרשטייט מיך דערין נישט פולשטענדיק. ראַגאָזו איז נעכטן אַוועקגעפאָרן, כ'ו, און גראָד אים קאָן איך וועגן דעם נישט זאָגן. איך פאַרטרוי אייך...

— וואָס איז געשען, אָלגע פיאָדאָראָווגע?

— צו מיר האָט אָנגעקלונגען איינער אַ באַקאַנטער, כמאַרע. דעם מאַנס אַ פריינד. איך קאָן אים פון רובעזשאַנסק. אַ טונקעלער שלעכ־טער מענטש! — אָלגע האָט זיך איינגעשרומפן. — ער האָט מיר מיט־געטיילט, אַז מיין מאַן, קאָנסטאַנטין ראָדיאָנאָוו... איז געשטאָרבן אין וועג צום פראָנט... פּלוצעם...

זי האָט זיך אָנגעכאַפּט פאַרן האַלדז. קאָוושאָוו האָט אָפּגעלענקט איר האַנט.

— רויקער, אָלגע פיאָדאָראָוונע... איר זיינט דאָך אַ שטאַרקע...

— ניין, ניין. איך ווייס נישט, צי ער איז געשטאָרבן אָדער...

— איר אַליין זאָגט דאָך...

— ווען כמאַרע האָט עס מיר געזאָגט, האָב איך זיך פאַרלוירן.

ער האָט אַ מאָל פינף געריעדט צו מיר, ביז איך בין צו זיך גע־קומען. דערנאָך האָט זיך צווישן אונדז אָנגעהויבן אַ זינלאָז געשפּרעך. איך חזר איבער: „ס'קאָן נישט זיין!" און ער: „פאַרוואָס קאָן נישט זיין? אַלע מענטשן זיינען שטערבלעך"...

אַלעקסיי האָט זי געהערט, זיך אויפרעגנדיק און נישט אַרויסלאָזנ־דיק איר האַנט פון זיינער.

— איך גלייב נישט, אַז ער איז געשטאָרבן. דאָ איז עפעס אויס־טערליש. אויסטערליש און שרעקלעך! ס'איז שרעקלעך, אויב ער איז געשטאָרבן, נאָר נאָך שרעקלעכער איז דאָס, וואָס איך גלייב נישט דערין! כמאַרע דאַרף קומען צו מיר שפּעט אין אָוונט.

ס'האָט זיך דערנענטערט פיליִמאָנאָוו.

— כ'וועל אומבאַדינגט זיין ביי אייך אין אָוונט, — האָט אַלעקסיי געזאָגט אָלגען.

די טראַקטאָריסטן אין פאָרפּעטסטע האַלבע פעלצלעך האָבן גע־וואַרט אויף קאָוושאָוון און פילימאָנאָוון לעבן וואַרשטאַט.

— געוואַרט זיך! — האָט פילימאָנאָוו א געשריי געטאָן. — די „שנעקן" וועלן גיין דערנאָך, ווען מע וועט זיי קאָנטראָלירן.

ס'האָבן געקוויטשעט די בויגנס פון שוואַראָנגעלאָדענע, מיט ברע־זענט געדעקטע שליטן־צוטשעפּן. די טראַקטאָרס האָבן זיך איינער נאָכן צווייטן, שקראַבענדיק מיט די רעדער־קייטן, געריסן פון אָרט און זיי־נען אַרויס אויפן אייזוועג. זיי איז פאָרגעשטאַנען צו דערשלעפּן די לאַ־דונג אויף די באַצירקן, דורכמאַכנדיק א וועג פון א הונדערט־צוויי הונדערט קילאָמעטער.

ס'זיינען איבערגעבליבן פיר „שנעקן" — אַזוי האָט מען גערופן אויפן „סטאַרט" די גרויסע געדעקטע הילצערנע צוטשעפּ־הייזלעך אויף שליטן־בויגנס. יעדעס האָט געהאַט א טיר און צוויי קליינע פענצטער־לעך, איבערן דאַך האָט אַרויסגעשטאַרצט א קוימען מיט א קאַלפּאַק.

לויט דעם טראַקטאָריסט סילינס אידיי איז דער „שנעק", א צוגאָב צום טראַקטאָר, באַשטימט געוואָרן צו באַדינען די אייז־טראַסע. דער טראַקטאָריסט און זיין געהילף האָבן באַדאַרפט דערהאַלטן דעם וועג אין אן איינגעפּאָרענעם צושטאַנד, צוטיילן הילף די אויטאָס אין פאַל פון אן אַוואַריע. דאָס הייזל האָט געקאָנט דינען סיי פאַר א וואַרשטאַט, סיי פאַר א וווינונג, סיי פאַר א סקלאַד.

לעבן איינעם פון די „שנעק" האָט קאָוושאָוון און פילימאָנאָוון אָפּגעוואַרט סילין — א יאָדערדיקער בחור מיט אן אָפּן פּנים און קליינע ביטערוואַטע אויגן.

— נו, ס'זיינען שוין גרייט אייערע וואַנדער־הייזער, — האָט אים קאָוושאָוו געזאָגט. — לאָמיר א קוק טאָן ווי זיי זיינען אין גאַנג. סמאַר־טשקאָוו וועלן מיר אָפּשיקן היינט, דערנאָך וועט שוין קומען אייער ריי.

— כ'בין גרייט צו פאָרן כאָטש שוין...

סמאָרטשקאָוום און סילינס פאָרשלאָג וועגן הורכוויסיקע רייסן מיט א מאַשין און טראַקטאָר איבער דער גאַנצער טראַסע איז אָנגענומען געוואָרן, און עטלעכע טעג האָבן זיך דער שאָפער און דער טראַקטאָ־ריסט ווי ס'דאַרף צו זיין געגרייט צו דער שווערער נסיעה.

— ווייז דיין קוואַרטיר, סילין, — האָט פילימאָנאָוו געזאָגט.

דער טראַקטאָריסט איז אַריינגעלאָפן איבער א הילצערן לייטערל אין דעם „שנעק" אַריין. נאָך אים זיינען, איינבייגנדיק זיך, כדי זיך

נישט אָנצושטויסן אין דער סטעליע, אריינגעגאנגען די אינזשיניערן. אין הייזל האָט געשמעקט מיט פריש געהעבליעוועטע ברעטער, מיט אייזן און באַרשט. אין דרייען איז דאָ אומעטומעדיק געווען זיך אויסצודרייען. דעם קליינעם רוים האָבן פאַרנומען צוויי שלאָף־פּלעצער — איינער איבערן אַנדערן, לויטן וואַגאָנען־סיסטעם, אַן אייזערן אייוועלע מיט א רער־קני, א ווארשטאט און א פרעס, צוויי טאַבורעטן, קעסטלעך מיט שפּיז, קוילן און האָלץ, פאַרשיידן אייזנבראָכוואַרג, קעסטלעך מיט אינסטרומענטן און רעזערוו־טיילן.

סילין, וועלכער איז אריין פאַר די אינזשיניערן, האָט זיך באַמיט אויפצוראַמען זיין ענגע קוואַרטיר: ער האָט פאַרשטופּט מיט א פוס אונטער די נאַרעס עפּעס א זאַק, אראָפּגענומען פון ווארשטאט א שיסל און ברויט, פאַרריכט די קאָלדרע אויפן בעטל.

— אנטשולדיקט, כ'האָב נישט געוווסט, אז איר וועט זיך פאַר־אינטערעסירן, ווי ס'זעט אויס אינעווייניק, — האָט זיך דער טראַקטאָריסט פאַרענטפערט.

— וואָס, פאַר אונדז מאַכסטו דאָ אָרדנונג? מע דאַרף עס טאָן פאַר זיך אַליין, — האָט פילימאָנאָוו א שמייכל געטאָן. — מיר וועלן דאָ זיצן א ביסל, פיר אונדז צו צו דער טעכנישער באַזע.

סילין איז ארויסגעלאָפן, און אין א מינוט ארום האָט דער טראַק־טאָר אָנגעהויבן צו טאַראַכקען, דאָס הייזל האָט א ציטער געטאָן, א סקריפּע געטאָן, זיך א שאָקל געטאָן אהין און צוריק — און גערירט פון אָרט. קאָווּשאָוו און פילימאָנאָוו זיינען שיר נישט אראָפּגעפאַלן צו־ליב דעם שטויס. צוזעצנדיקן זיך אויף די טאַבורעטן לעבן אייוועלע, ווי ס'האָבן געפלאַמט די קוילן, האָבן זיי געקוקט איינער אויפן צווייטן, ווי שכנים אין א צוג פאַרן באַקענען זיך. אין משך פון א קורצער צייט האָבן זיי זיך באַקאַנט און, טרעפנדיק זיך אָפט ביי דער אַרבעט, זיך צוגעוווינט א סך זאַכן צו מאַכן צוזאַמען אָדער עצהנדיק זיך איינער מיטן צווייטן. דער „שנעק" איז געווען איינע פון א סך אויסבעסערונ־גען, וועלכע זיינען איינגעפירט געוואָרן אויף דער בויונג. איצט איז איינגנטלעך געמאַכט געוואָרן די אויספּרוּווונג.

— ס'איז א גוטע זאַך, — האָט זיך אָפּגערופן אַלעקסיי. — מיר וועלן מאַכן נאָך עטלעכע אַזעלכע. נאָר מע דאַרף גוט צוטראַכטן ווי איינצואָרדענען די בעבעכעס אינעווייניק. אַלץ איז דאָ אָנגעוואָרפן אָן א סדר.

— מיר וועלן עפּעס צוביסן? — האָט פילימאָנאָוו געפרעגט אין

אַרויסגענומען פון דער קעשענע פון האַלב־פּעלציל רייפּטליעך ברויט,
איינגעוויקלט אין אַ צייטונג.

זיי האָבן ענערגיש געקריטיקט דאָס קאַלטע ברויט מיט פאַרהאַרטעטע
וועטן רויטן רויג און געשמועסט וועגן דעם שווייסעווען די רערן אום
ווינטער. דער געוועזענער הויפּט־אינזשעניער, גרובסקי, האָט, פאַרהויבנ־
דיק זיך אויף טעכנישע אויטאָריטעטן, דערוויזן, אַז שווייסעווען רערן
אום ווינטער איז נישט דערלאָזבאַר. אַז די קאָנטאַקטן, וואָס ווערן גע־
שווייסעוועט אום ווינטער ביי אַ נידריקער טעמפּעראַטור, זאָלן כלומרשט
זומערצייט ליידן פון אַן איבערלעכער שפּאַנונג און דעם מעטאַל צוליב
דעם אונטערשייד פון די טעמפּעראַטורן. צוליב דעם וועט די פעסטער
קייט פון דער רערן־ליטונג שוואַכער ווערן, און ס'קאָנען פאָרקומען
אויפרייסן אין די קאָנטאַקטן אונטער דרוק פון דעם נאַפט, וואָס ווערט
דורך זיי דורכגעפּאָמפּעוועט.

אַלעקסייען האָבן זיך די דאָזיקע אַרגומענטן אויסגעוויזן איבער־
צייגנדיק. ער האָט פאַרגעלייגט, זיך נישט אָפּזאָגנדיק פון דעם שוויי־
סעווען אום ווינטער, ליינדערן די באַדינגונגען פון דעם שווייסעווען.
נישט איבערשמועסנדיק פריער מיט בערידזען, האָט ער באַאַרבעט די
טעכנאָלאָגיע פון ליינדערן דאָס שווייסעווען אום ווינטער. כדי אויס־
צומיידן די ווירקונג פון דער דרויסנדיקער נידריקער טעמפּעראַטור,
האָט קאָווּשאָוו באַשלאָסן אויסצופירן דאָס שווייסעווען אין ספּעציעלע
קאַמערן, וואָס לאָזן זיך צענעמען און איבערטראָגן, מיט אינעווייניק־
סטער אָנגעוואַרעמטער לופט. די דאָזיקע אידיי איז אויך פּילימאָנאָוון
געפעלן.

דער רעזולטאַט האָט זיך באַקומען אַן אומדערוואַרטעטער. בערי־
דזע האָט גלייך אָפּגעוואָרפן דאָס שווייסעווען אין די קאַמערן, ער האָט
לייכט דערוויזן, אַז דאָס איז סיי טעכניש, סיי עקאָנאָמיש נישט רענ־
טאַבל. גרובסקיס באַטראַכטונגען האָט ער אָנגערופן אינזשעניערישע
איבערגעשפּיצטקייט, ווייל אינדעראמתן ווירקט נישט דאָס שווייסעווען
אום ווינטער, לויט זיין מיינונג, אויף דער פעסטקייט פון די קאָנטאַקטן.
על־כּולם האָט ער נאָך קאָווּשאָוון אַריינגעזאָגט פאַרן פּטרן צייט אויף
אומזיניקע פּראָיעקטן. אַלעקסיי האָט אָן ערגערניש, אַפילו מיט בפירושער
הנאה דערציילט איצט פּילימאָנאָוון זיין געשפּרעך מיטן הויפּט־אינזשי־
ניער.

דאָס סקריפּען און דאָס שאָקלעניש פון דעם „שנעק" האָט אויפ־
געהערט. די אינזשיניערן זיינען אַרויסגעגאַנגען. דער גלאַנץ פון דער

זון אויפֿן שניי, און אומדערטרעגלעכער נאָך דער האַלב־פֿינצטערניש, האָט זיי געצוווּנגען צו פֿאַרזשמורען די אויגן.

ס'איז צוגעקומען סילין און געוואַרט אויף אַן אָפּשאַצונג. אַלעקסיי האָט געזאָגט:

— דער „שניק" איז גוט. גרייט זיך צום אָפּפֿאָר.

אויף דער טעכנישער באַזע איז אָנגעגאַנגען דאָס אויפֿלאָדעווען די ראָרן. זיי זײַנען געלעגן שטאַבעלווײַז אויף קאָזלעס איבער דער ערד, וואָס האָבן זיך געצויגן אויף אַ קילאָמעטער לענגערויס דעם טײַך. די אויטאָמאַשינען מיט די צוטשעפּ־שליטנס זײַנען צוגעפֿאָרן צו די קאָזלעס און זיך אָפּגעשטעלט צום אויפֿלאָדעווען. צוויי אַרבעטער האָבן אָפּגעוואָרפֿן די דיקע אונטערשפּאַר־העלצלעך פֿון דעם צוטשעפּ. צוויי אַנדערע האָבן, פֿאַרטשעפּענדיק אַ ראָר פֿון בײַדע זײַטן מיט האָקעס, זי געשלעפּט איבער אַלכסונדיקע רעלסן צום אַראָפּלאָז. ענלעך צו אַ שיסער פֿון אַ גרויסן האַרמאַט, האָט זי זיך מיט קריצעניש און גרילץ געגליטשט איבער די רעלסן און גלאַטיק אַראָפּגעקײַקלט אויף דער ראַם פֿון דעם צוטשעפּ. אויף יעדע מאַשין האָט מען אויפֿגעלאָדעוועט צו פֿיר ראָרן.

— ערשט זעט עס שוין אויס גאָר אַנדערש: דרײַ מינוט — און פֿאַרטיק, — האָט אַלעקסיי געזאָגט, אָבסערווירנדיק דאָס אָנלאָדעווען אויפֿן זײַגער. — און ס'גייט לגמרי לײַכט, און פֿריִער האָבן זיי אויפֿן האָרב געשלעפּט אַזאַ משׂא!...

— קום צו סמאָרטשקאָוון, ער איז דאָ, — האָט פֿאָרגעלייגט פֿירלימאָנאָוו.

דער שאָפֿער האָט מיט אַ באַזאָרגט פּנים געזען, און קענטיק שוין נישט צום ערשטן מאָל, באַטראַכט דעם צוטשעפּ, די אונטערשפּאַר־העלצלעך, וואָס האַלטן אויף די אָנלאָדונג פֿון פֿינף ראָרן, די פֿאַרקייטלונג פֿון דעם צוטשעפּ צום מאַשין.

אַרום זײַנען געשטאַנען און דערוואַרטונג די איבעריקע שאָפֿערן

— סמאָרטשקאָווס חברים. זיי האָבן זיך איבערגעשמועסט.

— ער דאַרף פֿאָרן ביז צום סאַמע דורכגאַנג. און אַהין איז אַפֿילו קיין וועג נישט פֿאַראַן.

— נישט־שוין־זשע וועט ער שלעפּן די ראָרן ביז צום סוף.

— ניין, צו וואָס! ער וועט אָפּלאָדעווען די ראָרן אויפֿן זיבעטן באַצירק און דאָרט נעמען אַ געוויינלעכע לאָדונג.

— ס'איז אַ ריזיקאַלישער ענין!

— א „ריזיקאַלישער"! צווישן אונדזערע שאָפערן זײַנען פאַראַן אַזעלכע אָדלערס, וואָס האָבן מורא אַרויסצופאָרן אויף אַ רייס פון צוויי הונדערט קילאָמעטער. זיי טראַכטן אויס פאַרשיידענע תּירוצים, אַבי נאָר נישט צו פאָרן. זאָלן זיי נאָר פּרוּוון זיך אַרויסדרייען, ווען סמאָרטשקאָוו מאַכט אַ רייס איבער דער גאַנצער טראַסע!

— נו, ווי האַלט עס, חבר סמאָרטשקאָוו? — האָט פּילימאָנאָוו געפרעגט.

— כ'בין גרייט, כ'וואַרט אויף אײַער קאָמאַנדע, — האָט דער שאָפער געענטפערט.

— אויב איר זײַנט גרייט — לאָזט זיך אין וועג.

— איך ווינטש אײַך דערפאָלג, פון גאַנצן האַרצן! — אַלעקסיי האָט דערלאַנגט דעם שאָפער די האַנט. — איך האָף זיך צו באַגעגענען מיט אײַך בײַם דורכגוס.

סמאָרטשקאָוו האָט זיך געזעגנט מיט די אינזשעניערן און חברים, אַרײַן אין דער קאַבינע, צוגערופן דעם געהילף און ליכט אָנגעדריקט אויפן באַוועגער. די מאַשין האָט מאָמענטאַל גובר געווען די שווערקייט פון דעם צוטשעפּ, דערנאָך האָט זי מיט מערקלעכער אָנשטרענגונג אים אַ ריר געטאָן פון אָרט. פאַר די אינזשעניערן האָט זיך פאַרביגערוקט סמאָרטשקאָווס פּראָפיל, וועלכער האָט געקוקט גלײַך פאַר זיך. אין זײַן לאָפּן־היטל איז ער ענלעך געווען צוזן אַ פּילאָט.

דער נאָענטער וועג איבערן אַדון איז געווען, ווי מ'האָט טאַקע גערעדט אויפן „סטאַרט", פולשטענדיק פאַרבאַר. די מאַשינען מיט גאַנטשאַרוקס קאָלאָנע האָבן זיך ביז נאַכט דערקליבן צום דריטן מאַציירק, וווהין זאַלקינד איז געפאָרן. אין וועג האָט דער פּאַרטאָרג נישט געפּטרט די צייט אומזיסט: איבערזעצנדיק זיך פון איין מאַשין אין דער צווייטער, האָט ער זיך באַקענט מיט די מיטרייזנדער, דערציילט זיי וועגן דער בויונג, געענטפערט זיי אויף אָן אַ שיר פראַגעס.

די מענטשן האָבן זיך געהאַלטן ווי איין פאַמיליע, וועלכע קלייבט זיך אַריבער פון אַן אַלט וווינונג־אָרט אויף אַ נײַעם, — ס'האָט זיי פאַרקריוויושט דער אומרו פאַר מאָסקווע און דער באַווּסטזײַן, אַז זיי האָבן זיך אין דער דאָזיקער האַרבער צייט פאַרייניקט פאַר אַן אַלגעמיינער אויפגאַבע. נישט אומזיסט האָבן זיי מיט אַזאַ האָפענונג אָפּגעוואַרט דעם פּאַרטאָרגס ענטפערס, יעדער פון זיי איז אויך מיט זײַן פערזענלעכן גורל פאַרבונדן געווען מיט די שלאַכטן, וואָס זײַנען געגאַנגען אויף מערב. דעם אַלטן זיאַטקאָווס זון האָט געקעמפט הינטער

לעני נגראַד, אַ יונגערער ברודער — אויפֿן שוואַרצן ים. גאַנטשאַרוקס עלטערן און שוועסטער זיינען פֿאַרבליבן אויף אוקראַינע ביים דייטש. דער טראַקטאָריסט רעמניעוו האָט דערציילט, אַז נישט לאַנג צוריק האָט ער באַגלייט אויפֿן פֿראָנט זיינע האַרציקע פֿריינד. דער שוויסער אומאַראַ מוהאַמעטאָוו און צוויי ברידער האָבן דורכגעמאַכט דעם שווערן וועג פֿון צו־ריקטרעטן פֿון די ווייסרוסישע גרענעצן ביז מאָסקווע...

די ציטוויליקע אומטעטיקייט האָט געמאַטערט די בוי־אַרבעטער פֿון דער נאַפֿט־ליטונג, מ'איז שוין געווען אומגעדולדיק זיך צו דער־קלייבן צום דורכגוס און זיך נעמען פֿאַר דער אַרבעט. די מענטשן האָט דערמוטיקט דאָס אומגעשטערטע פֿאָרויסגיין איבער דער אייז־מאַגיס־טראַל, זיי זיינען בפֿירוש פֿריילעכער געוואָרן.

— אומזיסט, קומט אויס, האָט מען פֿאַר אונדז געמאָלט די אַר־בעט ווי אַ שווערע, — האָט רעמניעוו געזאָגט, זיך אויסדרייענדיק פֿאַר־זיכטיק אין דעם מאַשין־קאַסטן, בדי נישט ענג צו מאַכן מיט זיין ריי־זיקן קערפּער די חברים, וואָס ליגן דערלעבן. — מיר וועלן אייניכן דער־פֿאָרן.

פֿון דער טיף פֿון וואָגן האָט זיך ווידער דערהערט זאַלקינדס שטים:

— נאַרט זיך נישט אָפּ, חברים. פֿאָרויס שטייט אייך פֿאַר אַ לאַנגער און שווערער וועג. ס'וועט אייך נאָך אויסקומען זיך צו מאַטערן.

אויפֿן באַציריק האָט דער פֿאַרטאָרג איבערגעגעבן טעמקינען איינ־צוהאַלטן אויף אָפּרו די מענטשן, וואָס זיינען אויסגעמאַטערט פֿון וועג. זיך געזעגענענדיק מיט אים, האָט ער זיך געלאָזט צום קאָנטאָר, באַהויערנדיק, וואָס צוליב דער שפּעטער צייט קאָן ער נישט תיכּף־ומיד באַטראַכטן די ווירטשאַפֿט פֿון דעם באַציריק. טעמקינס ווערטער האָבן זיך באַשטעטיקט: יעפֿימאָוו האָט עובר געווען אויפֿן באַפֿעל פֿון דער פֿאַרוואַלטונג — ער איז ביז היינט פֿאַרבליבן מיטן שטאַב אויפֿן רעכטן ברעג.

באַלייכטנדיק דעם וועג מיט אַ לאַמטערנדל, האָט זאַלקינד געשפּאַנט איבערן נישט גלאַטן אייז פֿון דעם אַדון און געטראַכט וועגן יעפֿימאָוון. מיכאַיל באָריסאָוויטש האָט אים געדענקט: יעפֿימאָוו איז געקומען קיין נאָווינסק מיט די ערשטע קאָמיוניסטן. ער האָט גוט געאַרבעט און זיך אַרויסגערוקט פֿון צווישן די פּשוטע טעסליערס אויף אַן אָנפֿירנדיקער אַרבעט. נישט לאַנג צוריק פֿאַר דער מלחמה האָט מען יעפֿימאָוון געשיקט אויף דער בויונג פֿון דער נאַפֿט־ליטונג.

דער באַצירק האָט זיך געפֿונען אויפֿן אָרט פֿון דעם ישוב גאָריטשין, וועלכן די נאַציסטן האָבן מיט דריי יאָר צוריק פֿאַרלאָזן. זאַלקינד איז אַמאָל געקומען אַהער צו פֿאָרן אין שייכות מיט דעם, וואָס די איינוווינער פֿון גאָריטשין האָבן זיך אַריבערגעקליבן אויפֿן לינקן ברעג, פֿאַראייניקנדיק זיך אין איין קאָלווירט מיט אַ צווייטן ישוב. קליינע קיילעכיקע פּאַנזעס זיינען געשטאַנען געמישט מיט איינעטאַזשיקע ברייטע הייזער, וואָס דער באַצירק האָט אויפֿגעבויט. דער קאָנטאָר פֿון דעם באַצירק האָט, משמעות, געליבט אין רחבות — יעפֿימאָוו אַליין האָט פֿאַרנומען אַ גאַנץ הויז.

זאַלקינד האָט באַמערקט אַ געזעמל לאַסטאַווטאָס לעבן דעם דאָזיקן הויז און איז אַריין אין אַ שמועס מיט די שאָפֿערן, וואָס האָבן זיך געזאַמלט ביים גאַנעק.

— איר פֿרעגט ביי יעפֿימאָוון, פֿאַרוואָס מיר שטייען דאָ! — האָבן זיי אים געענטפֿערט. — ער טרייבט פֿון איין ברעג אויפֿן צווייטן, אַז ס'איז קיין טאָלק נישט צו דערגיין.

— נאָך אינדערפֿרי האָט מען אונדז געזאָגט, אַז דער נאַטשאַלניק פֿון באַצירק וועט אונדז מעלדן אַ נייעם באַפֿעל. — איז וואַרטן מיר.

ביי יעפֿימאָוון איז אַלץ געווען איינגעפֿירט, ווי אין אַ גרויסער אינסטיטוציע — אַ קאַבינעט, אַ גרויס וואַרט־צימער, אַ סעקרעטאַר. אין וואַרט־צימער האָבן זיך געשטויסן מענטשן — געזעסן, געשטאַנען, געשמועסט צווישן זיך, געאַמפּערט מיט דער ציוויר ענער פֿליגמאַטישער פֿרוי, וואָס איז געזעסן הינטערן סעקרעטאַרישן טיש. עטלעכע אירע זיינען געשטאַנען לעבן סמאַרטשקאָוון. דער שאָפֿער האָט דערציילט וועגן דער פּאַרטיי־קאָנפֿערענץ. דערזען זאַלקינדן, איז ער שנעל צו אים צוגעגאַנגען.

— סמאַרטשקאָוו? דו ביסט שוין דאָ?

— וואָס־זשע קומט אַרויס, חבר זאַלקינד? — האָט סמאַרטשקאָוו אָנגעהויבן צו ריידן אויפֿגערעגט. — איך דאַרף זיך דאָך צוגרייטן. מיטן טאָג גלייך דאַרף איך פֿאָרן ווייטער. און דאָ קאָן מען קיין טאָלק נישט דערגיין. קיין בענזין אויף זאַפּאַס געבן זיי נישט און וועגן אָפּצירעסן האָט מען אויך קיין טראַכט נישט געטאָן. די מאַכט האָט אויסשליסלעך דער נאַטשאַלניק פֿון דעם באַצירק, די איבעריקע זיינען ביי אים פּענדעלעך. און אָנקומען צון אים איז שווערער, איידער צום פּאָלקאָם. קומט אַ י ר שוין צו הילף...

— נישט געזאָרגט, סמאָרטשקאָוו, וועסט אַלץ באַקומען, האָב געדולד א ביסל.

זאַלקינד האָט זיך צוגעזעצט און פאַרפירט א שמועס מיט די מענטשן, וואָס וואַרטן אויפן אויפנעם. זיי האָבן אָן בושה געזידלט יעפימאָוון. די דעסאַטניקעס האָבן געוואַרט דעם גאַנצן אָוונט, ביז דער נאַטשאַלניק פון באַצירק וועט פערזענלעך באַטראַכטן און באַשטעטיקן דאָס פונאַנדערטיילן די בריגאַדעס אויף מאָרגן. דער עקספּעדיטאָר האָט זיך אויפגערעגט צוליב דעם, וואָס יעפימאָוו שרייבט נישט אונטער עפּעס א קבלה־פּאַפּירל אויף באַקומענעם ברויט פאַר די אַרבעטער פון לינקן ברעג: די בעקעריי, ווי אַלע אַנדערע באַזאָרגונגס־אונטערנעמונגען, איז נאָך פאַרבליבן אויפן רעכטן ברעג. דער קאָמענדאַנט פונעם אַרבעטער־ישוב האָט זיך דענערווירט: מ׳האָט באַדאַרפט באַוויזן ביז איבערמאָרגן צוצופירן האָלץ פון דעם האָלץ־סקלאַד, אָבער יעפימאָוו האָט צוליב עפּעס וואָס נישט געגעבן קיין דערלויבעניש אויף טראַנספּאָרט.

— מיט זיינע צוויי הענט און שלעכטן קאָפּ וויל ער פאַרטרעטן טויזנט הענט און פינף הונדערט גוטע קעפּ, — האָט א זאָג געטאָן סמאָרטשקאָוו.

אין יעפימאָווס קאַבינעט, אַזוי גלייך ווי אין וואַרטצימער, האָבן זיך געלאַגווילייקט עטלעכע באַזוכער, און אורטיילנדיק לויט זייערע בייזע פּנימער, שוין לאַנג. זאַלקינדס אויפמערקזאַמקייט האָט צוגעצויגן א נאָכלאַזיק פאַרבעט געלעגער, וואָס איז געשטאַנען ביים אויוון. ס׳איז געווען אויסטערליש צו זעען דאָס אין א דינסטלעכן קאַבינעט. יעפימאָוו האָט הויך אַריינגעשריגן אין דעם טעלעפאָן־טרייבל. ער האָט עס נישט אָוועקגעלייגט אויך ווען זאַלקינד איז אַריינגעקומען, האָט זיך בלויז אויפגעהויבן מיט אים זיך צו באַגריסן. פון יעפימאָווס קולות האָט מען געקאָנט פאַרשטיין: ער רעדט מיט דעם פאָרזיצער פון א פישפאַנג־קאָלווירט, פאָדערט פון אים, ער זאָל אָפּגעבן די פּופּציק קילאָגראַם טשוועקעס, וואָס מ׳האָט אים אויסגעבאָרגט. צוליב זיין אויסגעמאַטערט, נישט געראַזירט, ווי נישט געוואַשן פּנים, גרויע האָר און אונטערצונדערענע אויגן האָט ער אויסגעזען קראַנק.

זיך אָנגעהערט צו דער זעט, האָט יעפימאָוו אָפּגעלאָזט די אַרבעטער, וואָס האָבן געוואַרט אויף אים, און מיט א מידן שמייכל א קוק געטאָן אויף זאַלקינדן.

— כ׳האָב דיך שוין לאַנג נישט געזען, מיכאַיל באָריסאָוויטש. ביסט צו מיר אין געסט געקומען? טו זיך אויס, ס׳איז וואַרעם ביי מיר.

— וויפֿל ביסטו אַלט, חבֿר יעפּימאָוו? — האָט דער פּאָרטאָרג גע־פֿרעגט.

— דריי און דרייסיק. וואָס האָט עס אײַך פּאַראינטערעסירט?

— געדענקסט טערעכאָוון? דו ביסט זײַנער אַ בן־גיל, און לויטן אויסזען פּאַסטו אים פֿאַר אַ זיידן, און פֿאַר אַ טאַטן שוין אָפּגערעדט. אַ גרויער, שרעקלעכער, אַ זקן מיט אַלע קליפּערלעך. דו קרענקסט, צי וואָס?

— איך קרענק נישט — כ'האָב געפּטרט דאָס געזונט בײַם באַ־צירק. ס'איז שווער צו אַרבעטן מלחמה־צײַט. ס'פֿעלן דערפֿאַרענע מענטשן, דאָ איז דאָס נישטאָ, דאָ עפּעס אַנדערש. די פֿאַרוואַלטונג פּאַרשטייט איך נישט — צוליב וואָס עפּעס זיך איבערפּעקלען אויפֿן לינקן ברעג. מ'האָט זיך נאָר־וואָס אײַנגעאָרדנט — און נעם שטעל אַלץ אײַן אויפֿסניי. אַ גאַנצן מעת־לעת דרײַעוויר זיך, שרײַ, נישטאָ קיין רו אויף קיין מינוט. אָוונט־צו וווערט דער קאָפּ צעשפּאָלטן, און איך האַלט זיך בלויז אויף פּיראַמידאָן.

ווי אַ באַווײַז דערצו האָט יעפּימאָוו אַרויסגענומען פֿון טישקעסטל אַ פּאַקעטל פּיראַמידאָן, האָט אויסגעשאָטן אַ פּראָשעק אויפֿן צונג און אים פֿאַרטרונקען מיט וואַסער. זאַלקינד האָט אים אָבסערווירט, קוים באַ־הערשנדיק נישט אויפֿצורעגן זיך.

— הייסט עס, אַז דו האַלטסט זיך אויף פּיראַמידאָן? אַ שלעכט פֿערד האָסטו זיך אויסגעקליבן צו האַלטן זיך אויף דעם. וועסט אויף אים ווײַט נישט פֿאָרפֿאָרן.

— יאָ, איך וועל, זיכער אײַנגיכן פֿאָרן, כ'וועל אויסגליַען אויף דער אַרבעט, ווי מע זאָגט, — האָט יעפּימאָוו געירן מסכים געווען. — ס'וועט אײַך אויסקומען, חבֿר, צו זוכן אַן אַנדער באַצירק־נאַטשאַלניק.

עך, דו, נעווראַסטעניקער! שמאַטע! — האָט זיך זאַלקינד אָנגע־צונדן. — און איך האָב געטראַכט, אַז פֿון דיר וועט אַן אַרבעטער אַרויסקומען.

ער האָט זיך אויפֿגעהויבן און איז צוגעגאַנגען האַרט צו יעפּי־מאָווס טיש. יענער האָט זיך מבֿולבל פֿון אָרט אויפֿגעהויבן.

— פֿאַר וועלכן האָסטו זיך, מיכאַיל באָריסאָוויטש, אויף מיר אויפֿגעוואָרפֿן?

— דערפֿאַר, וואָס דו פּטרסט אַוועק די זאַך! דערפֿאַר, וואָס דו האָסט נישט באַרעכטיקט אונדזערע האָפֿנונגען!

כ׳האָב נישט באַרעכטיקט די האָפֿענונגען? כ׳טו אַלץ וואָס מעגלעך איז, אויב עפּעס איז נישט אַזוי... מערער וועט קיינער נישט טאָן.

— טוסט אַלץ נישט ווי ס׳דאַרף צו זיין. דו ווייסט אַליין נישט, וואָס דו טוסט.

— כ׳אַרבעט טאָג און נאַכט. כ׳גיב קיינעם קיין רו נישט. איך ווין אין קאַבינעט, אַפֿילו אַ בעטל דאָ אַוועקגעשטעלט.

— אַט, אַט! האָסט פֿאַרפֿייניקט זיך און די מענטשן. פֿאַרנעמסט זיך מיט יעדן קילאָגראַם בענזין אַנשטאָט דעם עקספּעדיטאָר אָדער דעם באַזאָרגונגס־אַגענט. האָסט מורא, די אַרבעטער זאָלן קיין איבעריק לעבל ברויט נישט אויפֿעסן. זיי זײַנען געצוווּנגען צו קומען צו דיר נאָך אַ דערלויבעניש אויף יעדן רייס מיט דער מאַשין. דאָס הייסט בײַ דיר — קאַמף פֿאַר עקאָנאָמיע: מיט איין וואָרט, האָסט באַשלאָסן צו אַרבעטן אויפֿן באַציִרק פּערזענלעך, אָן צוטרוי צו קיינעם. וואָס־זשע האָסטו זיך, אין דעם פֿאַל, אויסגעלערנט, אויב דו האָסט נישט באַנומען דעם עיקר: דער גאַנצער כּוח איז אין דעם קאָלעקטיוו? ס׳איז אמת, וואָס מע שמועסט, אַז מענטשן זײַנען פֿאַר דיר — פּענדעלעך.

— איך האָב קיינמאָל פֿון דיר אַזעלכעס נישט געהערט, — האָט אומבאַהאָלפֿן געברומט יעפּימאָוו.

— איז הער־זשע, ווען דו האָסט זיך דערויף פֿאַרדינט! איך האָב טערעכאָוו, דײַן חבר, נישט אומזיסט דערמאָנט. די באַדינגונגען זײַנען בײַ אים לײַכטערע, איידער בײַ דיר? ניין! ער איז אַן אמתער דירעקטאָר, דער קאָפּ פֿון אַ זאַוואָדישן קאָלעקטיוו, נישט קיין עקספּעדיטאָר. און ער ווערט נישט גרוי, שטעל זיך פֿאָר. טערעכאָוו איז שטענדיק אָפּגעראַזירט, פֿריש, אין אַ נײַעם קאָסטיום — זיצט אין קאַבינעט, ווי ער וואָלט געפֿייערט זײַן נאָמענס־טאָג. און ער קלײַבט זיך נישט צו שטאַרבן — ער ווייסט, אַז דער פּאַרטיי און דער מלוכה זײַנען נייטיק קלוגע און געזונטע אַרבעטער, כּדי צו באַזיגן דעם שונא. איך בין די טעג געווען בײַ אים אויפֿן זאַוואָד — און ווי כ׳וואָלט זיך מיט זויערשטאָף אָנגעאָטעמט. ווי לאַנג איז דאָ, אַז ער האָט די פֿאַראָרדנונג באַקומען, און ער שטעלט שוין צו געווער פֿאַרן פֿראָנט. און דיר איז אַ שאָד מיטן קאַבינעט זיך צו געזעגענען, און דו זיצסט אין אים, ווען דײַן ענין און דײַנע מענטשן זײַנען אויף יענעם ברעג. קומט אויס, ס׳איז גערעכט די פּאַרטיי־אָרגאַניזאַציע: מע דאַרף דיך אַראָפּנעמען פֿון דעם אַמט, דו קאָנסט זיך נישט קיין עצה טאָן.

יעפימאָוו האָט זיך געענדערט אויפן פּנים, זיינע ליפּן האָבן אָנגע־הויבן ציטערן, צוקן:

— פּאַרוואָס־זשע אַראָפּנעמען? פאַר מיין געטרייִשאַפט?

— געטרייִשאַפט אַליין איז ווייניק. פון דיר פאַרלאַנגט מען אַ סך — דו ביסט אן אָנפירער.

זאַלקינד האָט איבערגעפירט די האַנט איבערן פּנים און זיך געזעצט. ער איז געווען אויפגערעגט און זיך געצוווּנגען צו באַרויקן זיך. נישט־שוין־זשע האָבן זיי אין יעפימאָוון אַ טעות געהאַט, און ס'וועט ערשט אויסקומען אַראָפּנעמען אים פון דער אַרבעט? יעפימאָוו האָט מיט אַ גרימאַסע אַראָפּגעשלונגען נאָך אַ פּראָשעק.

— האָסט זיך פאַרפּלאָנטערט, אַראָפּגעשלאָגן זיך פון ריכטיקן וועג, — האָט זיך זאַלקינד געכעסט, — צי זעסטו אַליין נישט, אַז דו האָסט זיך פאַרפּלאָנטערט? וואָלסט זיך בעסער צוגעהערט צו טעמקינס רייד — ער האָט אַ שטילע שטים, אָבער אַ ריכטיקע. וואָלסט בעסער צו הילף גערופן די פאַרוואַלטונג. זי איז נישט הינטער די הרי־חושך, און ס'פירט ערשט צו איר אַ גוטער וועג. דו האָסט זיך אַפילו פון דער פאַר־טייקאָנפירערנס אַרויסגעמאַכט. ווייכטיקע ענינים, איר זעט נישט, האָבן געשטערט — פּופּציק גראַם טשוועקעס אָפּגעראַטעוועט! סאַראַ מאַכער! דאָס הייסט נישט פאַרשטיין, וואָס איז אַזוינס מלחמה!

יעפימאָוו איז נאָכאַמאָל געקראָכן צום שופלאָד.

— גענוג דיר שוין צו שלינגען די פּראָשקעס! איך וועל דיר פאַר־שרייבן אן אַנדער רפואה. זיי זיינען געווען אַ ביסל שווייגנדיק. פון דעם וואַרטצימער האָבן זיך געהערט שטימען. זאַלקינד האָט זיך אין זיי איינגעהערט.

— וואָס־זשע זאָל איך טאָן, מיכאַיִל באָריסאָוויטש? — האָט יע־פימאָוו געפרעגט פאַרצווייפלט. — דו האָסט מיך שוין פולשטענדיק דערהרגעט.

— שוין דערהרגעט אויך! — האָט זאַלקינד אַ שמייכל געטאָן. ער האָט זיך אָנגעבויגן איבערן טיש און אַ קוק געטאָן יעפימאָוון אין די אויגן. — באַטאַנאָוו וועט זיכער באַשטיין, מע זאָל דיך באַזייטיקן, און מיט רעכט. נאָר איך האָב דיך און דער פּאַרטיי אַריינגענומען, און עס קרענקט מיך פאַר דיר, איך וויל נישט, אַז דו אַליין זאָלסט זיך פאַר דער צייט באַגראָבן. דיין באַציִרק וועל איך נעמען אונטער מיין אויי־גענער השגחה. כ'וועל פּרוּוון דיך באַפרייַען מיטן קאָלעקטיוו, כ'וועל זען, צו וועסטו קאָנען אַרבעטן מיט טויזנט הענט, און נישט מיט

צווייִ. האָרעווען וועסטו, ווי איצט — טאָג און נאַכט, נאָר אָן פֿראָוש־קעס. אָדער דו וועסט ווערן אַ נאָרמאַלער נאַטשאַלניק פֿונעם באַצירק, אָדער דו וועסט מוזן אָנהייבן פֿון אָנהייב, ווי אַ געוויינלעכער טעס־לייער. פֿאַרשטאַנען? — פֿאַרשטאַנען, — האָט מיט אַ שוואַכער שטים געענטפֿערט יעפֿימאָוו.

— די שטים איז ביי דיר געוואָרן אַ שטילע, ווי ביי טעמקינען, — האָט זאַלקינד אַ שמייכל געטאָן. — און ער האָט עס זיך דאָרט עפּעס צעשריגן, הו הערסט? — זיי האָבן ביידע אַ קוק געטאָן צו הער טיר, — גיי רוף אריין די מענטשן, אַלע, וויפֿל עס זיינען דאָ. זיי ווילן אַרבעטן. נישטאָ וואָס זיי צו פֿאַרהאַלטן אין וואַרט־צימער.

ערשט האָט זאַלקינד אַראָפּגעצויגן פֿון זיך דאָס האַלב־פּעלצל. ער איז געשטאַנען אינמיטן צימער, געוואַרט אויף די מענטשן — און זיי זיינען אריינגעקומען, נישט זיבערע, אויפֿגעבראַכטע, פֿאַרוואָלקנטע...

די טיר האָט געעפֿנט ראָדיאָנאָווא אַליין. זי איז געווען אויפֿריכ־טיק דערפֿרייט, געשטאַנען לעם קאָוושאָוון, ביז ער האָט זיך אויסגעטאָן.

— סעראַפֿימע איז אוועק אין געסט. בערידזע איז אין שטוב, — האָט אָלגע געזאָגט. — נאָר איר קומט אריין צו מיר...

אין דער ליכטיקער שיין פֿון לאָמפּ אונטער אַ געלן זיידענעם אַבאַזשור האָט זיך אין קאָוושאָווס אויגן געוואָרפֿן, אַז די באַלעבאָסטע איז אָנגעטאָן נישט שטוב־מעסיק: אַ קאָסטיום, באָטן.

— איר האָט זיך געקליבן אוועקצוגיין? — האָט ער געפֿרעגט.

— זעט איר, דאָס שיין נישט. אין אַ פֿינף מינוט אַרום וואָלט איך אייך געגאַנגען זוכן. אַ דאַנק, וואָס איר האָט נישט פֿאַרגעסן.

אָלגע האָט זיך צוגערירט צו די שלייפֿן מיט די שפּיצן פֿינגער — זיי זיינען געווען ביי איר לאַנגע און דינע, אַ ביסל רויטלעכע אין די עלנבויגן. זי האָט זיך איינגעהערט.

— מע טאָר זיך נישט אַזוי דענערווירן, איר קאָנט זיך אַזוי צע־שרייען ביז היסטעריקע. קומט לאָמיר שמועסן רויק, אַלץ באַטראַכטן ניכטער.

— איר זיינט גערעכט. איך וועל זיך, זיכער דערפֿירן ביז משוגעת.

אינדערפרי האָט זיך אייך אויסגעראַכט מאָדנע, וויאַזוי איך האָב גערעדט וועגן טויט פון מיין מאַן...

פאַרפּלאָנטערט איז אָן א סדר האָט זי דערציילט וועגן קאָנסטאַנ־טינען. זיי האָבן זיך באַקענט אין דעם רובעזשאַנסקער מעדיצינישן אינסטיטוט, ווען אָלגע איז נאָך געווען א סטודענטין, און ער — א דערפאָלגרייכער, שיינרעדנדיקער דאָצענט פון דער נעוראָפּאַטאָלאָגישער קאַטעדרע. גלייך נאָך דער ערשטער לעקציע האָט ראָדיאָנאָוו אָנגעהויבן זי צו אָדאָרירן — איינגעשפּאַרט און עפּעס ווי נישט צום אַפּעלירן. נאָכן אַרויסלאָז־אָוונט האָט זיך אָנגעהויבן זייער צוזאַמענלעבן. ס׳איז געווען אין דעם גוטע טעג, און זי וואָלט איצט נישט קאָנען זאָגן וועגן זיי קיין שום שלעכטס. ווי אויפמערקזאַם, זאָרגעוודיק און אפילו צערט־לעך קאָנסטאַנטין האָט געקאָנט זיין, ווען ער האָט געוואָלט! און ער האָט זי געמאַכט אומגליקלעך. ביז דעמאָלט האָט זי נישט פאַרשטאַנען, אַז ס׳זיינען פאַראַן מענטשן, וועלכע זיינען פעיק אָפּצונאַרן דעם סאַמע נאָענטסטן מענטשן אפילו אין דעם, וואָס דאַרף זיין הייליק. ס׳איז נישט נייטיק צו דערמאָנען אַלע פּרטים, ווי זי האָט אים ביסלעכווייז אויפ־געהערט צו גלייבן. ענדלעך האָבן זיך איר געעפנט די אויגן. פולשטענדיק. דאָס איז געשען בעת זיין לעצט קומען אַהער. נאָך ליבלעכע און צערטלעכע פאַרעדעס האָט קאָנסטאַנטין אָנגעהויבן צו ריידן וועגן א ווייסן בילעט. צו דעם אַלעם איבעריקן האָט ער זיך נאָך אַרויסגע־וויזן פאַר א פּחדן.

— איך קאָן נישט, איך קאָן נישט תופס זיין, — האָט אָלגע גע־זאָגט מיט אומעט און אויפגעבראַכטקייט, — פון וואַנען האָבן זיך גע־נומען אין ראַטנפאַרבאַנד אַזעלכע מענטשן? פאַרוואָס האָבן זיי זיך דערהאַלטן? זיי באַציען זיך לייכטזיניק צום לעבן, חוזק אָפּ פון אַרבעט, פון געזעלשאַפטלעכער פליכט, פון פאַמיליעגלעבן, פון ליבע, פון קינ־דער... סיי קאָנסטאַנטין, סיי כמאַרע — ביידע זיינען זיי איינס און דאָס זעלבע. טרונקנהבֿרים. פריינד אין אַלץ. דער איינציקער אונטערשייד איז, וואָס איינער איז א דאָקטער, און דער צווייטער — א געזלאָן. איך פאַרהאַס זיי ביידע!

זי איז צוגעגאַנגען צו דער טיר. איר האָט זיך אַלץ געדאַכט, אַז כמאַרע גייט.

— פאַר אייער קומען האָב איך נאָכאַמאָל איבערגעלייענט קאָנ־סטאַנטינס בריוו. ס׳איז ליגן! געכטן האָט ער זיך אויסבאַהאַלטן פאַר דער מאָביליזאַציע. צי קאָן ער הײַנט אויפריכטיק אָנשרייבן אַזאַ בריוו?

ליענט אליין איבער, אויב ס'גלוסט זיך אייך, — זי האָט אַ נעם געטאָן דעם ראַזעווען קאָנווערט און אים דערלאַנגט אַלעקסייען.

— כ'וועל נישט לייענען. — קאָוושאָוו האָט מיט עקל אַ קוק געטאָן אויפן בריוו.

— איך גלייב נישט און וועל קיינמאָל נישט גלייבן! זיי האָבן צו־געטראַכט עפּעס אַ נבֿלה. און איך האָב דאָס געפֿיל, ווי איך וואָלט אויך געווען פֿאַרמישט דערין.

אָלגע האָט מיט האָפֿנונג געקוקט אויף אַלעקסייען. ער האָט געשפּירט, אַז זי זוכט ביי אים שוץ, און ער האָט זיך באַמיט זי צו באַרויקן. אין אַ געוויסער מאָס האָט זיך אים דאָס איינגעגעבן. נאָר איר אויפֿרעגונג און אומרויקייט האָבן זיך אויך אים איבערגעגעבן. נישט ווילנדיק האָט זיך אויך אַלעקסיי איינגעהאָרכט — צי קומט נישט דער גאַסט.

— ווי זאָל איך זיך האַלטן מיט כמאַרען? כ'וועל זיך, זיכער, נישט באַהערשן און אים אַרויסטרייבן.

אָלגע האָט מיט האָפֿנונג געקוקט אויף אַלעקסייען. אַ טראַכט טוענדיק, האָט ער געזאָגט:

— לאָמיר באַשליסן אַזוי. איר מוזט זיך באַהערשן. באַמיט זיך צו באַציִען צו דעם דאָזיקן מענטשן, וואָס וועט קומען צו אייך, אָן פֿאָר־אורטייל. ניכער פֿון אַלץ איז ער בלויז אַ שליח מיט אַ טרויעריקער בשׂורה. אין דעם פֿאַל איז אייער אומצופֿרידנקייט און חשד נישט פֿיין. אויב אָבער כמאַרע באַטייליקט זיך ווירקלעך אין עפּעס אַ שווינדל און זיין ציל איז — מאַכן אייך גלייבן אין דעם מאַנס טויט, וועט איר אים בלויז מאַכן וואַכזאַמער. איך בין גרייט ביי־צוזיין אייער באַגעגעניש. נאָר גלייכער איז פֿונדעסטוועגן אייך נישט צו שטערן. אָן מיר וועט ער זיך האַלטן אָפֿנהאַרציקער. איך וועל זיצן ביי בערידזען. ווען כ'וועל אייך נייטיק זיין, וועט איר מיך אַריינרופֿן.

— ריכטיק, אַליאָשע, ריכטיק. — אָלגע האָט זיך האַסטיק אויפֿ־געהויבן, ס'האָט זיך אין איר דערוועקט ענערגיע. — איר האָט גוט באַשלאָסן. זאָל זיין אַזוי. כ'וועל אַליין רעדן מיט אים.

— צי קאָן איך אייך שטעלן איין פֿראַגע?

— פֿרעגט, אַליאָשע.

— איר האָט זייער אַנטשלאָסן דערקלערט: האַדיאַנאָוו און דער דאָזיקער געשלאָג זיינען שלעכטע און אַפֿילו געפֿערלעכע מענטשן, צי אין שייכות צון אייך פּערזענלעך? אָדער איר האַלט זיי פֿאַר געפֿער־לעך אויך געזעלשאַפֿטלעך? וואָס קאָן מען פֿון זיי דערוואַרטן?

— א גערעכטע פֿראַגע. ס'איז נישט גוט, וואָס איך אַליין האָב זי זיך נישט געשטעלט. — אָלגע האָט געענטפֿערט נישט גלייך. — יאָ, מיר דאַכט זיך, אַז מע קאָן פֿון זיי דערוואַרטן שלעכטס, און אַפֿילו זייער שלעכטס. און נישט בלויז פֿאַר מיר, נאָר אין אַלגעמיין... איר דאַרפֿט נישט טראַכטן, אַז אין מיר רעדט די באַליידיקטע חשיבות אָדער די באַוווּלהטקייט. איך בין איצט אָביעקטיוו. משפּט אַליין. זיי זיינען עגאָיסטיש אין זייער יעדן שטריכעלע. דאָס וואָס מיר האַלטן פֿאַר דעם עיקרדיקסטן אין לעבן, איז פֿאַר זיי גלייכגילטיק. איך קאָן אין דעם אָדער אין יענעם אַ טעות האָבן, נאָר איך ווייס אויף וויפֿל זיי זיינען מאָראַליש פֿאַרדאָרבן. אַט די ליבע צו געלט, זאַכן און פֿאַרגעניגנס, אַט די חוזקשמייכעלעך איבער אַלץ, וואָס איז טייער דעם אמתן מענטשן, אַט די נאַרישע שוואַכקייט צו אַלץ, וואָס איז אויסלענדיש. אַט די אומאַכטונג צו מענטשן, ווי האָב איך דאָס פֿריער נישט דערזען! אמת, כמאַרען האָב איך שוין דעמלט תופס געווען. און כ'האָב זיך אַפֿילו באַמיט אָנצושטעלן קאָנסטאַנטינען קעגן אים.

אָלגע איז צוגעגאַנגען צום פּאָרטרעט און אים אויסגעדרייט מיטן פּנים צו דער וואַנט. אַ רגע איז זי געשטאַנען, זיך נישט אויסדרייענדיק, דערנאָך צוריקגעשטעלט דעם פּאָרטרעט אין דער פֿריערדיקער פּאָזיציע, אויפֿגעזוכט אַ שטיקל שוואַרצע לענטע און עס צוגעבונדן צום מאַנס פֿאָטאָגראַפֿיע.

— טרויער. צי ער לעבט, צי ער איז געשטאָרבן — אַלץ איינס, האָט זי געזאָגט מיט פֿינצטערער אַנטשלאָסנקייט. זי האָט באַמערקט אויף זיך די באָטן און באַשלאָסן: — איך דאַרף זיך איבערטאָן. איר וועט פֿאַרבלייבן אַליין, איך קום באַלד צוריק.

— כ'וועל בעסער אַריינגיין צו בערידזען, — האָט אַלעקסיי געזאָגט.

— אָבער זאָגט נישט בערידזען וועגן כמאַרען. עס זיצט האַרטמאַניע, און זי איז נישט גערן צו הערן וועגן אים. איך שרעק זיך, זי זאָל מיר נישט שטערן.

די טיר אין בערידזעס צימער אַריין איז געווען אַ ביסל אָפֿגעלענט. אַלעקסיי איז שטיינגעבליבן אין קאָרידאָר. טאַניע איז געזעסן לעבן בערידזען הינטערן טיש, דער טונקעלער אַבאַזשור פֿון דעם טיש־לאָמפּ האָט פֿאַרבאָרגן דאָס ליכט, זייערע פּנימער האָבן זיך געטונקען אין האַלב־טונקל.

„אַט אַ פֿיין פּאָרל! שוין צייט, געאָרגי זאָל זיך אַרומרינגלען מיט

א פאמיליע. מע זאל הונדערט יאר זוכן — און אזא ווי טאניע וועט מען נישט געפונען" — האט אלעקסיי א טראכט געטאן, זיך פרייענדיק פארן חבר.

— ס'איז גוט, וואס איר וועט דעם יום־טוב פארברענגען דא, — האט בערידזע געזאגט. — איך בין ארומגעגאנגען א צעדרייטער, ביז באטמאנאוו האט נישט מסכים געווען אפצולייגן דאס אפשיקן אייער קאלאנע. באטש די דאזיקע דריי טעג איך זעען, הערן אייך...

— דערפאר אבער בין איך נישט צופרידן. ס'וואלט בעסער זיין מיר זאלן מארגן זיך לאזן אין וועג. פארוואס באמרויקט איר מיך, געארגי דאווידאוויטש?

— איך האב אייך געזאגט. איך וועל עס אייך זאגן אן אויפהער: איך האב אייך ליב באקומען! איר פארשטייט, ליב באקומען! — בערידזע האט די דאזיקע ווערטער פון הערקלערן זיך ארויסגעבראכט מיט עפעס א יובלענדיקער קראפט.

— מע דארף נישט! — האט טאניע פראטעסטירט. — מע קאן דען אזוי, מיטאמאל? איך פארשטיי דאך אלץ. איר זייט איינזאם. און א כאראקטער איז ביי אייך אזעלכער: איר מוזט וועגן עמעצן זארגן. דאס וואס איר רופט אן ליבע צו מיר, דאס איז בלויז די גרייטקייט ליב צו האבן, צו זארגן וועגן עמעצן. כ'בעט אייך, רעדט נישט מיט מיר וועגן דעם.

— איר וועט אוועקגיין מיט דער קאלאנע, און מיר וועלן זיך לאנג נישט זען. פארוואס־זשע זאל איך ערשט נישט מארן ארויסזאגן דאס, וואס איך וועל סייווי מוזן ווען עס איז ארויסזאגן?

קאוושאוו האט זיך דערזען אין דער אומבאקוועמער לאגע פון א מענטשן, וועלכער האט צופעליק אונטערגעהערט א פרעמד געשפרעך. ער האט זיך אבער אויך נישט געקאנט אומקערן צו ראדיאנאווען אין צימער. ער האט געוואלט צולענען די טיר און נישט צוגעלענט: אלעקסיי איז מיטן גאנצן הארצן געווען אויף בערידזעס צד און געוואלט וויסן מיט וואס ס'וועט זיך ענדיקן די דערקלערונג.

— פארוואס גלייבט איר מיר נישט? — האט זיך דערהערט אן אויסגעשריי פון געארגי דאווידאוויטש. — איך זאג אויפריכטיק דאס, וואס איך פיל.

—איך גלייב אייער אויפריכטיקייט. און איך גלייב נישט, אז מע קאן ליב באקומען א מענטשן פון ערשטן בליק. ווי לאנג איז דא אז מיר האבן זיך באקענט?

בערידזע האָט, משמעות, געוואָלט ארומנעמען דאָס מיידל. טאַניע האָט זיך האַסטיק אָפּגערוקט צוזאַמען מיטן טיש.

— רירט זיך צו מיר נישט צו, געאָרגי דאַווידאָוויטש. אַנישט גיי איך אַוועק.

„אַרייַנגעפאַלן די באָרד!" — האָט אַלעקסיי אַ טראַכט געטאָן מיט אַ שמייכל.

— ווי קאָן מען ליב באַקומען, נישט קאָנענדיק דעם מענטשן? פאַרוואָס ליב באַקומען? — האָט טאַניע געפּרעגט פאַרלוירן. — קיין מענטשן קאָן מען אַזוי שנעל נישט דערקענען. מיר דאַכט זיך, אַז איר ליבט זיך איין מיטאַמאָל, נאָר זייער נישט אויף לאַנג.

זיי זייַנען שטיין געבליבן. אין דער שטילקייט האָט קלאָר געקלאַפּט דער זייגער.

— וואָס־זשע זאָל איך טאָן, טאַניע? — האָט בערידזע אָפּגעזיפצט.

— זאָגט, און איך וועל זיך אייך אונטערוואַרפן...

— מע דאַרף, פאַרשטייט זיך, וואַרטן. איך מיין, אַז דאָס וועט ביי אייך פאַריבער אַזוי שנעל, ווי ס'האָט זיך באַוויזן.

...פּלוצעם האָט זיך דערהערט אַ הויך קלאַפּן אין דער איינגאַנגטיר. אָלגע איז אַרויסגעלאָפן באַגעגענען דעם גאַסט. קאָוושאָוו האָט פאַרמאַכט די טיר צו בערידזען און פאַרבייגעגאַנגען אין קיך אַריין, אין סעראַפימעס קיכגרייך, ווו ס'איז געווען וואַרעם און ס'האָט געשמעקט מיט וואַרעניקעס.

דער שפּעטער גאַסט האָט אויסגעזען סאָליד. ער איז געווען אָנגעטאָן אין אַ לעדערנעם פּאַלטאָ! שווערצע פילצענע ווויליקעס מיט קלאַפּעס, אַ בלויע און גאָליפע־הויזן — דאָס געווייַנלעכע אָנטאָן, וואָס איז באַליבט ביי אַ סך סאָוויעטישע טוער. זיין אויסערלעכקייט האָט אַרויסגערופן צו זיך סימפּאַטיע: אַ ברייט אָפּגעווינטיקט פּנים, אַ פּשוטער בליק פון טונקעלע אויגן, האַרטע, עטוואָס פאַרביסענע ליפּן.

— גוטן אָוונט, אָלגע, טייערע! — האָט ער אויסגערופן, אַ קוק געטאָן ראַדיאַנצאָווען אין פּנים און אַ קוש געטאָן אין האַנט. — אַנטשולדיק, איך האָב נישט געשיקט דערפילט מיין שליחות. איך האָב אַ סך געטראַכט אויפן וועג, נאָר גאָרנישט אויסגעקלערט קיין קלוגס. ס'איז מיר אַ שאָד קאָנסטאַנטין! אויפריכטיק אַ שאָד!

ער האָט זיך געהאַלטן פריי, פּשוט און גלייכצייטיק מיט פאַרלעגנהייט, ווי עס דאַרף זיך האַלטן אַ מענטש אין זיין לאַגע. אָבער אָלגען, וועלכע האָט אויפגענומען פאַרשאַרפט כמאַרעס יעדעס וואָרט און באַ־

ווענונג, האָט זיך אויסגעדאַכט, אַז זי האָט שוין באַצייטנס אויפגע־כאַפּט עפּעס אַ געוויסע פאַלשקייט.

נישט דערוואַרטנדיק זיך אויף קיין פראַגן, האָט דער גאַסט זיך גענומען דערציילן. קאָנסטאַנטין האָט לאַנג דערוואַרט אַן ענטפער אויף זיין וואַנדערונג, און דערנאָך איז אַלץ פאָרגעקומען מיט דער שנעלקייט פון אַ בליץ: מ'האָט אים אַרויסגערופן אין מיליטקאָם און געגעבן צוויי שעה צייט זיך איינצופּאַקעווען. וועגן זיין טויט האָבן מודיע געווען זיי־נע מיטדיינזנדיקע פּוינעם עשעלאָן, זיי טאַקע האָבן צוריקגעשיקט זיין טשעמאָדאַן. אַלע באַקאַנטע זיינען איבעראַשט געוואָרן פון קאָנסטאַנ־טינס טויט, ער האָט נישט געמאַכט דעם איינדרוק פון אַ קראַנקן מענטשן. ס'האָט זיך אים זיער געוואָלט אויפן פראָנט, ער האָט זיך בוכשטעבלעך געריסן אַהין — און אָט איז ער נישט דערפאָרן. אַוודאי וואָלט שוין בעסער געווען אומצוקומען אויפן פראָנט. נאָר וואָס קאָן מען מאַכן — ס'איז באַשערט צו שטאַרבן נישט נאָר אין שלאַכטן.

אָלגע האָט אים אויסגעהערט מיט אַן אַראָפּגעלאָזטן קאָפּ. זי האָט אַליין קיין ליגן נישט געקאָנט זאָגן און נישט געקאָנט הערן, ווי אַנדערע זאָגן ליגן. ס'האָט זיך איר געוואָלט אים אָפּשטעלן, אַריינשרייען אים אין פּנים אַריין: „נישט אמת! קאָנסטאַנטין האָט זיך נישט געריסן צום פראָנט, ער איז אַ פּחדן — פּונקט ווי איר! און ער איז נישט געשטאָרבן!”.

כמאַרע האָט איר געגעבן דעם טשעמאָדאַן און אונטערגעשטראָכן: די זאַכן זיינען אין אַן אומבאַרירטן צושטאַנד. אָלגע האָט אוועקגעשטעלט דעם טשעמאָדאַן, נישט אויפעפענענדיק אים, הינטער דעם הענגער. ווי ער וואָלט האַלטן, אַז דער טרויער־טייל פון זיין וויזיט איז שוין פאַר־ענדיקט, האָט כמאַרע אַ זאָג געטאָן מיט אַ פריילעכער שטים:

— ס'וואָלט נישט געשאַדט מזכיר צו זיין דעם פריינד לויטן מנהג. צי געפינט זיך נישט ביי דיר אביסעלע בראָנפן מיט עפּעס וואָס צוצוביי־סן? איך האָב זיך ווי ס'דאַרף צו זיין אויסגעהונגערט. — כמאַרע האָט זיך, לאַכנדיק, דערמאָנט: — אין רובעזשאַנסק האָסטו מיך נישט גע־שאַנעוועט, ציטנוויז האָב איך מורא געהאַט צו אייך אַריינצוגיין. האָסט אָנגעשטעלט קעגן מיר קאָנסטאַנטינען. און אומפּאַרדינט: איך בין אַ טרייער פריינד אים און דיר.

אָלגע איז אַריינגעגאַנגען אין קיך, צונויפצושטעלן אַן אָוונטברויט, און זיך אָנגעשטויסן אויף אַלעקסייען, וואָס איז דאָ געזעסן.

— איך גלייב אים נישט! איר פאַרשטייט, איך גלייב אים נישט! ער זאָגט ליגן! — האָט זי אַריינגעשעפּטשעט קאָווּשאָון אין אויער.

ווען אָלגע האָט זיך אומגעקערט אין צימער אַריין, איז כמאַרע געזעסן בײַם טיש און גלײַך געקוקט אויפֿן פֿאַרטרעט אין טרויער, שעפּטשענדיק עפּעס און ווי אויסערגעשמייכלט.

ער האָט נישט פֿאַרבאָרגן דעם דאָזיקן אויסדרוק, איבערפֿירנדיק דעם בליק אויף דער באַלעבאָסטע, — און ווי מיט זודיק וואַסער איר אַ שפּריץ געטאָן אין פּנים. זי האָט די גאַנצע צײַט דערוואַרט, אַז כמאַרע זאָל זיך אויסגעבן, — און אַזוי איז עס טאַקע געשען. ערשט האָט זי זיך איבערצייגט: מע נאַרט זי אָפּ. ס'האָבן איר געקלעקט כּוחות זיך נישט צו פֿאַרלירן.

בעתן אָונטערוויט האָט כמאַרע געוויילט די באַלעבאָסטע מיט דערציילונגען פֿון דעם לעבן אין געגענטלעכן צענטער. כמאַרע האָט זיך מודה געווען: ער האָט ליב, פּונקט אַזוי ווי פֿריער, אויסצוטרינקען, גוט אָפּצועסן פֿאַרווײַלן זיך, נאָכלויפֿן פֿרויען, און בכלל איז אים קיין שום פֿאַרגעניגן נישט פֿרעמד. אין אַרבעט האָט ער אַ סאָלידע, נישט קיין דערנערווירנדיקע, דער פֿאַרדינסט און די מעגלעכקייטן זײַנען, אין אַלגעמיין, ווי פֿאַר דער מלחמה.

— דו ביסט אַ שיינע, געטײַן — האָט כמאַרע געזאָגט מיט אויפֿריכטיקער אַנטציקונג. — קאָנסטאַנטין האָט דיך נישט אָפּגעשאַצט. כ'וויל דיר עצהן, כאָטש דו וועסט אויף געוויס אין כעס ווערן אויף מיר: טרויער נישט צופֿיל נאָך אים. מיט טרערן וועסטו אים נישט צוריק לעבעדיק מאַכן. ער איז געווען אַ גרויסער בעל־עבירהניק. באַמי זיך בעסער צו ברענגען אין גלײַכגעוויכט זײַנע עבירות מיט דײַנע. גאָט וועט דיר מוחל זײַן! — נאָכן אויסטרינקען איז כמאַרע געוואָרן פֿרײַער אין זײַן האַלטונג, זײַן העפֿלעכקייט איז פֿאַרשוווּנדן. ער האָט אַרויפֿגעלייגט זײַן גרויסע שווערע האַנט אויף איר פּלייצע.

— הערט אויף! האָט זיך אָלגע האַסטיק אָפּגערוקט. זי האָט שוין לענגער נישט געקאָנט פֿאַרטראָגן כמאַרעס חוצפּהדיקע פּלוידערײַ און געוואַרט אויף אַלעקסייס אַרײַנקומען.

קאָווּשאָוו האָט, זיצנדיק אין קיך, געהערט געווי יעדעס וואָרט. כמאַרעס דערציילונג האָט אין אָנהייב געקלונגען אמתדיק, און אַלעקסיי האָט אַ טראַכט געטאָן, אַז אָלגען פֿאַרפֿירן די פֿאַראורטיילן בנוגע דעם מענטשן. נאָר אויף וויפֿל ביי כמאַרען איז לויזער געוואָרן דער צונג, האָט קאָווּשאָוו פֿאַרלוירן צו אים דעם צוטרוי און, נישט זעענדיק דעם געלאַג, איז ער דורכגענומען געוואָרן מיט אַנטיפּאַטיע צו אים. קאָווּשאָוו האָבן געהויבן די פּלייצעס. מיט וואָס דערקלערט זיך עס, פֿאַר־

וואָס די דאָזיקע מענטשן, וועלכע פאַרמאָגן פאַרשטאַנד און פעיקייטן, האָבן אַליין אויסגעוויילט פאַר זיך אַזאַ נישטיקן גורל? ווי נאַריש כמאַרע האָט אויסגעזען מיט זיינע קליינלעכע לײדנשאַפטן! און יענער, דער צווייטער, וועלכער האָט זיך אַראָפּגעלאָזן צו אַלע געמיינקייטן, אַבי זיך אַרויסצודרייען פונעם פראָנט... אויב אַפילו ראָדיאַנאָוו איז פיזיש נישט געשטאָרבן, איז ער סייווי אַ בר־מינן צווישן אונדז.

דערהערנדיק אָלגעס אויסגעשריי, איז קאָוושאָוו אַרויס פון קיך.

— מע קאָן צוון אייך אַריין, אָלגע פיאָדאָראָוונע? — האָט ער גע־פרעגט אויף אַ קול. כמאַרע האָט מיט אַ פראַגע אַ קוק געטאָן אויף די־באַלעבאָסטע.

— אַ ישכן. אַן אינזשעניער פון אונדזער פאַרוואַלטונג, — האָט זי געזאָגט.

אַלעקסיי האָט געמאַכט אויף כמאַרען, דאַכט זיך, אַ גוטן איינ־דרוק. דער געלאַגער האָט לייכט אָנגעבונדן מיט אים אַ שמועס. ער האָט אויפגעקלערט דעם דינסטלעכן צוועק פון זיין קומען קיין נאָווינסק. אַרויסגעוויזן באַקאַנטשאַפט מיט די ענינים פון דער בויונג, גערעדט וועגן גרובסקין ווי וועגן זיינעם אַן אַלטן חבר. לויט כמאַרעס מיינונג באַציט מען זיך היינט אין רובעזשאַנסק צו דער בויונג פון דער נאַפטלייטונג נעגאַטיוו, מע האַלט איצט פאַר איבריק, וויבאַלד אַלע כוחות דאַרפן אָפּ־געגעבן ווערן דעם פראָנט. מיט אַ קורצער צייט צוריק וואָלט אַלעקסיי פאַרביגעלאָזט די דאָזיקע ווערטער אומבאַמערקט. נאָר אַרויסגעבראַכט דורך כמאַרען, האָבן זיי אים אָנגעווירט, אויפגערעגט אים. דער איינ־זשעניער האָט זיך אָנגעטאָן אַ כוח צו דערהאַלטן און זיך דעם חשק אים שאַרף צו דערווידערן, לויט זיין געוויינלעכן שטייגער.

ענדלעך האָט זיך דער גאַסט אויפגעהויבן, ער האָט אויסגעדריקט זיין האָפענונג און באַגער צו זען אָלגען און אַלעקסייען ביי זיך אין רו־בעזשאַנסק. זיך אָנטווענדיק, האָט ער געזאָגט דער באַלעבאָסטע:

— מיין עצה פאַרגעס נישט...

קאָוושאָוו האָט צונויפגעדריקט די פויסטן — ס'האָט אים אויפ־געקאָכט דער ציניזם פון דאָזיקן מענטשן. ווי נאָר דער גאַסט איז אַוועק, האָט זיך אָלגע מיד אַנידערגעלייגט אויפן בעט. אירע אויגן האָבן זיך אָנגעפילט מיט טרערן.

— נעמט זיך אין די הענט אַריין, מע טאָר נישט אַזוי! — האָט קאָוושאָוו באַרירט איר פּלייצע.

— איך וועל אים אָנזאָגן, איך וויל נאָך ריידן וועגן אים.

— גוט, גוט, — האָט אָלגע גלייכגילטיק מסכים געווען.

...קאָווּשאָוו איז אַרויסגעגאַנגען אין דרויסן. כמאַרע איז געשטאַנען נישט ווייט פון הויז, לעבן דעם אויטאָ, וואָס האָט געוואַרט אויף אים.

— איך האָב דערנערוווירט די באַלעבאָסטע, — האָט אים אַלעקסיי געזאָגט.

— וואָס קאָן מען מאַכן? מע קאָן זי דאָך נישט אָפּנאַרן.

— איר זייט אַראָפּגעפאַלן אַזוי אומגעריכט. אָלגע פּיאָדעראָוונע גלייבט נישט, אַז ראַדיאָנאָוו איז געשטאָרבן, — האָט אַלעקסיי אַ זאָג געטאָן פּלוצעם, צוגייענדיק האַרט צו כמאַרען. דער געאָלאָג, אַ ברייטפּלייציקער און קרעפּטיקער, איז געשטאַנען די הענט פאַרשטעקט אין די קעשענעס און ברייט צעשטעלט די פיס.

— זי גלייבט נישט? זאָל זי, אויב אַזוי, קאָנטראָלירן. מ'האָט אים מקבר געווען ביי דער סטאַציע טאַרישעט. אָט אַ פרוי! וויפל ער האָט זי נישט אויסגעפּייניקט, און זי באַדויערט אים. ס'איז נישט גייטיק! זי דאַרף אים גלייך פאַרגעסן! — ער האָט אַ קוק געטאָן אויף אַלעקסייען און זיך צעשמייכלט: — און איך מיין, אַז זי וועט אים פאַרגעסן, וואַרשיינלעך מיט אייער הילף. ס'האָט אייך צוגעשפּילט, יונגערמאַן!

אַלעקסיי האָט נישט באַוויזן גאָרנישט צו ענטפערן. כמאַרע האָט זיך אַריינגעזעצט אין אויטאָ, געווונטשן אַ גוטע נאַכט און שנעל אָפּגעפאָרן.

קאַפּיטל דרייצן

דער מאָרגן פון זיבעטן נאָוועמבער

סטאַלינס שטים האָט זיך דערהערט פּלוצעם, געטראָפן די מענטשן אומגעריכט, הגם אויף זיין אַרויסטריט האָבן זיי שוין לאַנג געוואַרט. די מענטשן זיינען פאַרגליווערט געוואָרן אויף זייערע ערטער.

סטאַלין האָט גערעדט רויק, נישט געאיילט, מיט אַ קאָלאָסאַלער איבערלעבער קראַפט. טייל ווערטער זיינען, גובר זייענדיק טויזנטווערסטי־

קע שמחים, זיינען פארלוירנגעגאנגען אין דעם עפיר צווישן טומל און טראסקעריי. די פארזאמלטע אין קלוב האבן נישט געהערט דעם אָנהייב. ס׳האט זיך באקומען דער איינדרוק, אז די ראדיאָסטאציע האט פארשפּעטיקט איינצושליסן די טראנסמיסיע.

— מיר זיינען פארשלאָפן, שלימזלות! — האט הויך א שעפּטשע געטאָן גרעטשקין און שטיל געבליבן — קאָווישאָוו, וועלכער איז געשטאַנען הינטער אים, האט אים א שטויס געטאָן אין פּלייצע.

נישט אָפּרייסנדיק די אויגן פונעם רעפּראָדוקטאָר, האט דער בלאסגעוואָרענער קאָווישאָוו איינגעזאפּט יעדן קלאנג, וועלכן מ׳האט זיך גיבער אָנגעשטויסן, איידער געהערט. דאָס גאנצע באוווסטזיניקע לעבן פון אלעקסייס דור איז געווען נישט אָפּצוטיילן פון סטאלינען, פון זיין טעטיקייט, פון זיינע ביכער און ארויסטרעטונגען. פון די שול־יאָרן, פון יענעם טאָג אָן, ווען ס׳האבן אויפגעקלונגען די ווערטער: „מיר שווערן דיר, חבר לענין...", איז פאר אלעקסיי קאָווישאָוו און זיינע בני־גיל סטאלין געוואָרן אויף אייביק יענער איינאונאיינציקער לערער, וואָס זיין אויטאָריטעט איז געווען אומפארענדערלעך קלאָר און נישט־אָפּצופרעגן. ווען, ס׳האט זיך אָנגעהויבן די מלחמה, און ביי א סך מענטשן, אפילו די סאמע אויסגעפּרוווטע און דרייסטע, האבן א ציטער געטאָן די הערצער, האבן זיך זייערע געדאנקען מיט האָפענונג געוואָנדן צו סטאלינען. און זיי האבן דערהערט זיינע דורכנעמענדיקע ווערטער:

„חברים! ברידער און שוועסטער! שלאכטלייט פון אונדזער ארמיי און פלאָט! צו אייך ווענד איך זיך, פריינד מיינע!"

...ערשט האט סטאלין אויפסניי גערעדט מיטן פאָלק... אין די דאָזיקע מינוטן האט פאר קאָווישאָוו גאָרנישט עקזיסטירט, אויסער סטאלינס שטים. די דאָזיקע שטים האט אין אים ארייַנגעגאָסן גלויבן און ווילן.

סטאלין האט נישט באַרויקט. ער האט געוווּסט, אז דאָס פאָלק נייטיקט זיך נישט אין קיין טרייסט, עס נייטיקט זיך אין דעם אמת. און, ווי תמיד, האט דאָס פאָלק דערהערט דעם דאָזיקן אמת פון סטאלינען: „...די געפאר איז נישט נאָר נישט שוואַכער געוואָרן, נאָר פאַרקערט זיך נאָך מער פארשטאַרקט. דער שונא... באַדראָט אונדזער פּרעכטיקע רעזידענץ — מאָסקווע..."

ער, וועלכער האט באַפעסטיקט אין לאַנד דאָס באַוווּסטזיין, אז דער סאמע ווערטפולסטער קאפּיטאל אויף דער וועלט איז דער מענטש, האט דרייסט מיטגעטיילט דעם פאָלק וועגן דעם אומקום פון הונדערטער טויזנ־

טער סאָוויעטישע מענטשן אין די שלאַכטן פאַרן היימלאַנד. א טיפער צער האָט זיך געהערט אין זיין פאַרלאַנגזאַמטער שטים.

נישט שעמענדיק זיך פאַר די אַרומיקע האָט זיך זשעניע צעוויינט, פולשטענדיק ווי א קינד, כליפּענדיק און קלאָגנדיק. א הייסע קנויל האָט זיך צוגעקייקלט צו אַלעקסייס קעל, געשטיקט דעם אָטעם. באַטאַליאָן, וועלכער איז געשטאַנען לעבן זשעניען, האָט אויפגעהויבן די האַנט און שווייגנדיק איר א גלעט געטאָן איבערן קאָפּ: ס׳האָט זיך געדאַכט, ער האָט א גלעט געטאָן די אַלע, וואָס געפינען זיך דאָ, ווי פאַר זיי אַלץ וואָלט געגליטן זי איינע, דאָס פרייליכע און לעבהאַפטיקע מיידל.

„אונדזער זאַך איז א גערעכטע, — מיר וועלן זיגן!"

עטלעכע מינוט האָט אין דעם הילכער געשטורעמט פון אַפּלאָדיס־מענטן. און דאָ — ווייט פון מאָסקווע, אינמיטן מוטער־נאַכט — האָבן אויך די הדריי הונדערט מענטשן, וועלכע האָבן זיך פאַרזאַמלט אין דעם הילצערנעם קלוב אויפן ברעג אַדון, מיט ברען אַפּלאָדירט סטאַלינען. דער רויש אין רעפּראָדוקטאָר האָט זיך פלוצעם איבערגעריסן, ס׳האָבן אים פאַרטוישט די פייערלעכע הימן־קלאַנגען. דערנאָך האָט זיך איינגעשטעלט א שטי...

— וואָס פאַר א גליק דאָס איז, וואָס מיר האָבן סטאַלינען, חברים! וואָס וואָלט מיט אונדז געווען אָן אים? — האָט אין דער שטילקייט הויך א געשריי געטאָן מאַניע. און אויפסניי האָט מען אָנגעהויבן צו טומלען און פּאַטשן מיט די הענט.

אַלעקסיי האָט זיך ארויסגעקריגן פון דעם עולם. ס׳האָט אים אָפּגע־שטעלט בערידזע — אָן אויפגערודערטע, א בלאַסער, מיט אַנטציקנדיקע אויגן:

— קום צו מיר, אַלעקסיי. כ׳עט דאַרף א שמועס טאָן...

— אַנטשולדיק מיר, געאָרגי דאַווידאָוויטש, איך קאָן נישט. איך מוז זיין אַליין. ליינ אָפּ דעם שמועס אויף אינדערפרי. און ער האָט זיך שוין אָנגעהויבן, דער אינדערפרי. ווייסט געדולד האָבן א דריי שעה?

— כ׳וועל געדולד האָבן, — האָט בערידזע א ברום געטאָן, האַס־טיק זיך אויסגעדרייט און אַוועקגעגאַנגען, זיך נישט אומקוקנדיק.

קאָוושאָוון האָט א רוף געטאָן גרעטשקין:

— וואַרט אונטער, אַלעקסיי ניקאָלייעוויטש! לאָמיר גיין צוזאַמען אין צווייען איז לייכטער צו פאַרדייען...

דער אינזשעניער האָט אָנגעהויבן גיין גיכער, ווי ער וואָלט נישט דערהערט דעם רוף. ס׳האָבן אין אים געלעבט סטאַלינס רייד. און ער

האָט נישט געקאָנט דערלאָזן, אַז די וויכטיקייט פון דעם איבערגעלעבטן זאָל זיך אויפלייזן אין אומוויכטיקע זאַכן, אין ווייניק באַדייטנדיקע געווײנלעכע געשפּרעכן. פאַרקנעפּלט דאָס האַלב־פּעלצל און אַראָפּרוקנדיק דאָס היטל איבער די אויערן, איז ער געלאָפן איבער דעם אייגנפאַרנעם און גליטשיקן וועג אַהיים. די לבנה איז געשטאַנען הויך אין הימל; אומצאָליקע שטערן־טריפן האָבן אויסגעשפּרענקלט דעם קלאָרן הימל. שניי, שניי האָט זיך געשפּרייט אַרום, אַ גרינבלעכער און פּאָספאָרירנדיקער קעגן דער לבנה.

אַלעקסיי איז שטיינגעבליבן אַ ביסל ביי דער צוזאַמענווינונג, האָט עטלעכע מאָל טיף איינגעאָטעמט די פרישע פראָסטיקע לופט. פון דעם קלוב זיינען זיך די מענטשן צעגאַנגען אין פאַרשידענע ריכטונגען, זייערע שטימען האָבן געקלונגען גלאָזיק און אָפּגעריסן. דערזען גרעטשקינען זיך דערנענטערן מיט טאַניען און זשעניען, איז דער אינזשיניער שנעל אַריין אין שטוב. איינע פון די טירן איינעם קאָרידאָר האָט זיך אָפּגעלענט אים אַנטקעגן. פון איר האָט זיך אַרויסגעשטעקט ליזאָטשקעס קאָפּ מיט די העלע שיטערע האָר. זי האָט אויף אים אַ קוק געטאָן מיט שאַרפע אויגן און מיט אָפענעם אומצוטרוי זיך נאָכגעפרעגט:

— מיינעם האָט איר נישט געזען?...

— ער וועט באַלד קומען...

— אַז נאָר ער לויפט! פיר קינדער האָט ער זיך איינגעשאַפן, אינגיכן וועט צוקומען אַ פינפטס, און קיין זעלבשטענדיקייט קומט אים נישט צו פאַר קיין גראָשן.

— איך בין געווען מיט אים אויף אַ פייערלעכער זיצונג, דערנאָך האָבן מיר געהערט אַ רעדע פון חבר סטאַלין, — האָט אַלעקסיי געזאָגט מיט באַהערשטער דענערווירטקייט.

ליזאָטשקע האָט אַ ציטער געטאָן און גענומען געדיכט בלינצלען מיט די אויגן:

— טאַטעלעך! פאַרוואָס־זשע האָב איך נישט געוווסט? זאָגט כאָטש, וועגן וואָס האָט ער גערעדט? וועט זיך די מלחמה אינגיכן ענדיקן?

— דער מאַן וועט קומען, וועט ער אייך דערציילן, — האָט אַלעקסיי אַ וואָרטשע געטאָן און איילִיק זי פאַרבייגעגאַנגען.

ס'האָט זיך אים געוואָלט אייַנהיטן דאָס געפיל פון יום־טובדיקער דערהויבנקייט, וואָס האָט אים באַהערשט. ער איז אַריינגעגאַנגען אין זיין צימער און זיך אָפּגעשלאָסן. ווי געווייגלעך, איז דאָ קאַלט געווען: דער

אָטעם איז ארויס פון מויל אין ווייסער פארע, א סאַמעטענער שיכט טויפראָסט איז געלעגן אויפן סופיט און אויף דער דרויסנדיקער וואַנט.

דער אינזשיניער האָט זיך שנעל אויסגעטאָן און זיך לאַנג געדרייט אויפן הארטן, נישט גלייכן געלעגער, זיך איינגעהערנדיק אין דער קאָלדרע און האַלב־פעלצל. ליזאַטשקע האָט באַגעגנט גרעטשקינען מיט פירהאַלטן: פאַרוואָס האָט ער באַצייטנס נישט מיטגעטיילט וועגן דער רעדע און נישט געזאָגט, אז ער וועט זיך פארזאָמען. גרעטשקין האָט זיך אומזיבער און שרעקעוודיק פארטיידיקט.

ס'האָט זיך אריינגעמישט אויך זשעניע. איר האָט שטענדיק אויפגעבראכט, וואָס גרעטשקין, אַן אַנטשיידענער און זעלבשטענדיקער אויף דער ארבעט, האָט אַזוי קינדעריש מורא פאַר זיין ליזאַטשקען. די קולות האָבן זיך פארגרעסערט. דערנאָך האָט זיך מיט א טראַסק פארקלאַפט די טיר. דאָס קריגעריי האָט זיך אריבערגעטראָגן אין גרעטשקינס קוואַרטיר.

אַלעקסיי האָט דערהערט אַ ווייך שאַרוען פון ווויליקעס און אַ שטילן, זיכערן קלאַפ אין זיין טיר. ער האָט זיך נישט אָפּגערופן.

— ער שלאָפט. ער וועט פארשלאָפן אלץ אין דער וועלט, — האָט אומצופרידן געזאָגט זשעניע.

— לאָז אים צו רו, וואָס פארפאָלגסטו אים? — האָט איר טאַניע שטיל פירגעהאַלטן.

— איך דאַרף רעדן מיט אים. אין קלוב בין איך צוגעגאַנגען צו אים, האָט ער אויף מיר קיין אכט נישט געלייגט.

— נעם מאַך אים א סקאַנדאַל דאָ, אין קאָרידאָר, לויט ליזאַטשקעס מוסטער, — האָט איר מיט חוזק אין דער שטים געראָטן טאַניע.

די מיידלעך זיינען געשטאַנען א ביסל ביי דער טיר און אוועקגעגאַנגען. אין הויז איז שטיל געוואָרן, בלויז דער ווינט האָט געזונגען ווי א קאָמאַר, אריינדרינגענדיק אין א שפּאַלט צווישן צוויי פארייניקטע שטיקלעך גלאָז.

די נאַכט איז שוין געקומען צו איר סוף, און דער שלאָף האָט נאָך אַלעקסייען אלץ נישט גענומען. אין קאָפּ האָבן זיך אים פארבייגעטראָגן געדאַנקען, שטופנדיק איינער דעם צווייטן. ווידער און ווידער האָבן זיך געהערט די ווערטער: „דער שונא... באַדראָט אונדזער פּרעכטיקע ריזידענץ — מאָסקווע". ער האָט געפּרוווט זיך פאָרשטעלן: וואָס קומט דאָרט איצט פאָר?... וואָס טוען די עלטערן, מיטיענקאַ? ווו איז זינע? ווען מע זאָל קאָנען זיך זען מיט זיי, כאָטש א וואָרט זאָגן, ארומנעמען! אַלעקסיי האָט ערשט נישט געצווייפלט, אז די בויונג פון דער נאַפט־לייטונג

איז נייטווענדיק פאר דער מלחמה, און ער אליין איז נייטיק פאר דער בוויונג. זיין אָרט איז נישט ווייניקער וויכטיק און פאראנטוואָרטלעך, ווי דאָס, וואָס ער וואָלט פארנומען, פארטיידיקנדיק מאָסקווע. זאלקינד האָט ריכטיק געזאָגט: „קעמפן דארף מען דאָרט, וו עלטערע חברים האָבן אוועקגעשטעלט. אונדזער שלאכט־אויפגאבע איז — פארטיידיקן מאָסקווע ביי די ברעגן פון אדון". קעגן דעם דערווידערן איז פונקט ווי נעגירן דעם אומאָפּפרעגלעכן אמת וועגן דער איינהייט פונעם פראָנט מיטן הינטערלאנד.

דאָס אלץ איז אזוי, אלץ איז ריכטיק... ס'איז נישט נייטיק די דאָזיקע פראגעס נאָכאמאָל צו לייזן. און פונדעסטוועגן איז צייטנווייז שווער געווען (דעם הארץ, נישט דעם שכל), צו אָנערקענען פאר גלייכווערטיק די ראָל פון אן אינזשיניער, וועלכער קאָנטראָלירט אין דער שטילקייט פון קאבינעט דעם לויפנדיקן פּראָיעקט־בויען, און די ראָל פון א פלוטאָן־קאָמאנדיר, וועלכער הייבט אויף זיינע זעלנער צו גיין אין אטאקע אונטערן דונער פון ארטילעריע־פייער, ווען ס'זיינען אָנגעקומען באזונדערס אומרויקע ידיעות וועגן פראָנט הינטער מאָסקווע, האָט זיך געוואָלט זיין נישט קיין בויארבעטער, נאָר א שלאכטמאן.

אין קאָרידאָר, קעגנאיבער אלעקסייס קאבינעט, איז געהאָנגען א פלאקאט. ס'האָט פון אים אויפן פארבייגייער דראָענדיק אראָפּגעקוקט א פארווונדעטער זעלנער און שטרענג געפרעגט: „וואָס האָסטו געטאָן פאר פראָנט?" אזוי וואָלט אויסגעזען דער געוויסן אליין, ווען מע זאָל פרווון אים זיך אויסצומשלען: „דער שונא באדראָט מאָסקווע — און דו וואָס? אָדער דו האָסט נישט וואָס צו פארטיידיקן?..."

לסוף איז אלעקסיי איינגעשלאָפן אויף א שעה, צי אויף א מינוט. ס'האָבן זיך געחלומט פארשידענע שטותים. נאָר ווען ער האָט זיך אויפגעכאפּט, האָט ער דערפילט, אז דאָס פנים איז נאס פון טרערן. דער חלום האָט אים איבערגעטראָגן אויף דער מאָסקווער אויסשטעלונג אין צפון־פּאווילאָן. ער מיט זיינען זיינען געזעסן אויף דער טעראסע, געגעסן אייזקרעם מיט טרוסקאווקעס, פון ערגעץ־ווו האָט זיך דערטראָגן מוזיק. זינע האָט אויפגעהויבן מיטן לעפעלע א גרויסע טרוסקאווקע און זי דערלאנגט אלעקסייען:

„דאָס איז בעסער פון אייערע ווייטמזרחדיקע טייבעלעך?"

און אלעקסיי האָט נישט געקאָנט איינהאלטן די טרערן.

„פארוואָס וויינסטו, אליאָשע?" האָט זיך זינע באומרויקט און איינגעבויגן צו אים, אויסצווישן אים די אויגן מיט א שפּיצן־טיכעלע.

„וואָס פאַר אַ מענטשן מיר זיינען געווען! ווי מיר האָבן געלעבט, גליקלעכע קינדער!” — האָט אַלעקסיי געזאָגט.

„געווען? — האָט זיך זינע געוווּנדערט. — מיר זיינען דען געשטאָרבן? כ׳פאַרשטיי דיך נישט, אַליאָושע”.

„מיר זיינען ערשט נישט די זעלבע”, — האָט ער געזאָגט. ער האָט געוואָלט זאָגן, אַז די מלחמה האָט אַ סוף געמאַכט צו זייער מנוחה, און זיך איינגעהאַלטן: „מע דאַרף זי נישט פריצייטיק באַאומרויקן, זאָל זי נאָך אַ ביסל לעבן אין דער פרידלעכער צייט”...

נאָך סטאַלינס רעדע האָבן זיך דער נאַטשאַלניק פון דער בוויונג און דער פאַרטאָרג אומגעקוקט פון קלוב אין דער פאַרוואַלטונג.

— ווען מיר וואָלטן האָבן אַ טעלעפאָן ביזן אינדזל, וואָלטן מיר זיך באַלד פאַרבונדן מיט דער גאַנצער טראַסע און מע וואָלט זיך אָנגעשמועסט וויפל ס׳וואָלט זיך געגלוסט, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט, אַריינקומענדיק אין קאַבינעט.

אויפן טיש ביי אים איז געשטאַנען אַ סעלעקטאָר־אַפּאַראַט. ער האָט פאַרבונדן בלויז מיט די נאָענטע באַצירקן, ביז טיוולין, ווו ס׳האָט זיך געפונען ראָגאָווס שטאַב. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט זיך געזעצט ביים טיש און מיט זיין געוווינטן זשעסט צוגערוקט דעם אַפּאַראַט צו זיך. זאַלקינד האָט פאַרקלערט זיך אַרומגעדרייט שווייגנדיק איבערן קאַבינעט.

— מע דאַרף אויפזוכן בערידזען, זאָל ער קומען, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט. — זיכער, שלאָפט ער נישט.

— רוף אים נישט אַרויס, וואַסילי, — האָט זאַלקינד דערווידערט.

— איך האָב אים געגעבן אַ וואָרט, אַז נעמלעך היינט, דעם זיבעטן נאָוועמבער, וועלן מיר באַטראַכטן זיין וועגן אָנגענומען ווערן אין דער פאַרטיי. מע דאַרף אים היינט נישט באַאומרויקן.

— ריכטיק, כ׳האָב פאַרגעסן. הגם איך אַליין האָב אים געגעבן אַ רעקאָמענדאַציע. פאַרוואָס טוסטו זיך נישט אויס? — האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש געפרעגט. — טו זיך אויס, זעץ זיך אַנידער, מיר וועלן אַרויסרופן די באַצירקן. מיר וועלן געוואָר ווערן, מיט וואָס פאַר אַן אויפטוען האָט אונדזער עולם באַשלאָסן ענטפערן אויף דעם חבר סטאַלינס אַרויסטריט.

— איך וועל זיך באַטייליקן אין אַ שמועס מיט יעפימאָוו, דערנאָך וועל איך פאָרן אויפן „סטאַרט”. דאָרט האָט מען אויך באַשלאָסן צו פאַרערכענען דעם זיבעטן נאָוועמבער פאַר אַן אַרבעטס־טאָג.

זאלקינד האָט זיך צוגעזעצט אויפן פּאָרענטש פון א שטול, צעשפּיליעט די פּאלטע און אראָפּגענומען די היטל. באטמאנאָוו האָט איינגעשלאָסן דעם סעלעקטאָר. עמעצער אויף דער טראסע האָט אָפּגעגעבן א באריכט וועגן וועטער. א פרוי א דיספּעטשער פון צווייטן באצירק האָט אָפּגעהאקט און א ביסל דענערווירט מיטגעטיילט וועגן א פארלוירנגעגאנגענעם אויטאָ, וועלכער איז מיט דריי טאָג פריער ארויס פון נאָווינסק. העכער פון די איבעריקע האָבן זיך געהערט צוויי מענערישע שטימען: א נידריקע, א דומפּע — דעם אינזשיניער נעקראסאָווס פון דריטן באצירק, און א הויכע, א קלינגעוודיקע — דעם אינזשיניער מעלניקאָווס פון פערטן. מעלניקאָוו האָט איבערדערציילט דעם אינהאלט פון סטאלינס רעדע. נעקראסאָוו האָט זיך אלץ נישט געקאָנט בארויקן, וואָס אויף זייער באצירק האָט מען זיך שפּעט דערוווּסט וועגן סטאלינס ארויסטריט. חוץ די שטימען, האָט דער סעלעקטאָר דערטראָגן אומקלאָרע געמישטע גערוישן. — עס אָטעמט אונדזער טראסע, לעבט און ראנגלט זיך, — האָט באטמאנאָוו שטיל געזאָגט. ער איז אומבאוועגלעך געזיצן ביים אפּאראט, אונטערשפּארנדיק די באק מיט דער האנט, און האָט זיך אויפמערקזאם איינגעהאָרכט. הערן די טראסע איז געווען זיין באליבטע באשעפטיקונג.

— חבר מעלניקאָוו, איך ראָגאָוו. קודם־כל גראטוליר איך מיטן אָנקומענדיקן יאָרטאָג פון אָקטאָבער און מיט דער מתנה, וואָס ס'האָט אונדז אלעמען געשענקט יאָסיף וויסאריאָנאָוויטש, — האָט זיך דערהערט די הייזעריקלעכע שטים פון דעם נאטשאלניק פון פינפטן באצירק.

— א דאנק. ווי אן ענטפער נעמט צו די זעלבע גראטולאציעס פון מיר, — האָט זיך אָפּגערופן מעלניקאָוו. — יאָסיף וויסאריאָנאָוויטש האָט אונדז דערפרייט.

באטמאנאָוו האָט זיך שווייגנדיק איבערגעקוקט מיט זאלקינדן.

— אויף א מיטינג האָבן מיר באשלאָסן ארויסצורופן אויף א סאָצגעווועט אייער קאָלעקטיוו, — האָט ראָגאָוו ווייטער גערעדט. — מאָרגן וועט ביי אייך זיין מיט אן אָפּמאך דער סעקרעטאר פון אונדזער פארטארגאניזאציע קאָטיעניעוו, ערשט טייל איך עס אייך מיט פאָרלויפיק.

— איר הערט מיך?

— איך הער, — האָט מעלניקאָוו באשטעטיקט. — איר זיינט אונדז פאָרויסגעלאָפן, מיר דאָ קאָנען זיך בשום־אופן נישט דערהערן: וועמען ארויסצורופן — אייך, אָדער דעם דריטן באצירק.

— אונדזערע פארפליכטונגען זיינען אזעלכע, פארנאָטירט זיך עס, — האָט ראָגאָוו גערעדט דייטלעך. — דרינגענדיק פארענדיקן די ארבעטן

ביים ווינטער־וועג, אין משך פון צוויי וואָכן ברענגען אים אין אָרדנונג. די סאַמע נייטיקסטע געביידעס, די געוויינלעכע און די אַמטלעכע — די סקלאַדעס, וווינונגען, דעם גאַראַזש, די בעקעריי — אויפבויען ביז סוף הייַנטיקן חודש.

— דו הערסט! — האָט, אויסדרייענדיק זיך צו זאַלקינדן, אויסגע־רופן באַטמאַנאָוו.

— חוץ דעם, האָבן אונדזערע שאָפערן, מאַכאָוו, סאָלנצעוו און אַנדערע, נאָכן באַגעגענען זיך מיט דעם סטאַכאַנאָווער סמאָרטשקאָוו, גענומען אויף זיך אַן אַנדערע פאַרפליכטונג: תיכף־ומיד אָנהייבן דאָס פונאַנדערפירן די רערן, נישט אָפּוואַרטנדיק ביז דער וועג וועט זיין א פולשטענדיק גוטער. איר האָט זיך פאַרנאָטירט? — ראָגאָוום טאָן איז געווען א פאָדערנדיקער, ער האָט גערעדט ווי אן עלטערער צו א יינגערע.

— איך האָב פאַרנאָטירט, פאַרוואָס נישט פאַרנאָטירן, — האָט שוין וואָרטשנדיק געזאָגט מעלניקאָוו.

— הייסט עס, איך קאָן מיטטיילן דער פאַרוואַלטונג, אַז איר האָט אָנגענומען אונדזער אַרויסרוף?

— נא דיר א פראַגע! כ׳האָב גאָרנישט געהערט, אַז עמעץ זאָל אָפּ־וואַרפן אן אַרויסרוף אויף א סאָציגעוועט. שיקט אייער קאָטיעניעוון.

— איר האָט געהערט, חבר פּאַרטאָרג? — האָט באַטמאַנאָוו צו־פרידן איבערגעחזרט און אָנגעלענט די פּלייצע אויפן רוקנבאָרעטש פון דער שטול.

— מיך באַאומרויקט דער דריטער באַציִרק, אָט דער יעפימאָוו, — האָט זיך זאַלקינד אויפגעהויבן. — רוף אַרויס אים און טעמקינען.

נאָר דאָ האָט ראָגאָוו גענומען רופן נאָווינסק. ער האָט זיך דער־פרייט, ווען ס׳האָט זיך אָפּגערופן באַטמאַנאָוו, — לויט דער שטים איז געווען קענטיק, ווי ראָגאָוון איז איינגענעמען צו ריידן אין אַזא שעה מיטן נאַטשאַלניק פון דער בויונג.

— מיר אַרבעטן היינט. אין צוויי שעה אַרום וועלן מיר זיך קאָ־לעקטיוו שטעלן אויף דער וואַכטע, — האָט ראָגאָוו ראַפּאָרטירט. — מיר ווילן מיט דער הילף פון די סטאַכאַנאָווצעס אָפּטאָן פאַרן טאָג צוויי זאַכן... דורכפירן ביי־וועגן פון דעם אייז־וועג אויפן אַדון צו דער טראַ־סע און אָנהייבן בויען א ישוב פאַר דער אויטאָ־קאָלאָנע. איך זאָג אייך צו, וואַסילי מאַקסימאָוויטש, אויסצושטאַטן ביז אייער קומען אַהער אויפן באַציִרק א מוסטערהאַפטע צוזאַמענוווינונג פאַר די שאָפערן.

— זאָג נישט צו, איך קאָן שוין מאָרגן אַריינפֿאַלן. איך וועל זאָגן אַ דאַנק, אויב דו וועסט אויפֿבויען אַ געוויינלעכע צוזאַמענוווינונג, אַז די מענטשן זאָל זיין וואַרעם און ריין.

זאַלקינד האָט אומגעדולדיק אַרומגעשפּאַצירט אַהין און צוריק, און באַטמאַנאָוו האָט אונטערגעאײַלט.

— אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש. דו האָסט געזען גאַנטשאַרוקס מענטשן? — האָט ער איבערגעריסן ראַגאָוון.

— זיי האָבן איבערגענעכטיקט ביי מיר. און אייערנעכטן אַוועק ווייטער.

— אויף די מאַשינען?

— יאָ. כ'האָב מורא, אַז פֿון זעקסטן באַצירק וועלן זיי זיך מוזן שלעפּן צופֿוס, מע קאָן ווייטער נישט פֿאָרן.

— און וואָס פֿאַר אַ שטימונג זיינען זיי? זיינען אַלע געזונט?

— קיין קראַנקע זיינען נישט געווען. כ'האָב זיי געוואָלט פֿאַרהאַלטן אויפֿן יום־טוב, האָבן זיי נישט געוואָלט. ביי זיי איז דאָרט פֿאַראַן איינער אַ היציקער בחור — אומאַראַ מאַהאָמעט, ער איילט זיך צום דורכגוס, גלייך ווי מע וועט אים דאָרט מיט האָניקלעקעכלעך מכבד זיין. ס'איז בכלל אַ שאָד, וואָס כ'האָב זיי אָפּגעלאָזט, זיי וואָלטן מיר הייַנט געבראַכט נוצן.

— נאָך אַ פֿראַגע, — האָט זיך וואַסילי מאַקסימאָוויטש צוגעאײַלט. — איך האָב מיט אַ שטאַפֿעט געשיקט אַ פּאַקעט אויפֿן ניינטן באַצירק — פּאַנקאָוון. איך רוף איר דריגענדיק אַרויס אין דער פֿאַרוואַלטונג, האָט ער אים באַקומען?

— באַקומען און באַוויזן אים איבערצוגעבן סמאַרטשקאָוון. ער איז אַ פֿאַרלאָזלעכער יונג, ער וועט אים צושטעלן אויפֿן אָרט.

— אויסגעצייכנט! דאָס איז ביי מיר העכערוויל אַלץ, אַלעקסאַנדער איוואַנאָוויטש. רוט זיך אָפּ אַ ביסל, און אויף דער וואַכטע!

דעם דיספּעטשער פֿון דער פֿאַרוואַלטונג האָט זיך נישט גלייך איינגעגעבן אַרויסצורופֿן יעפֿימאָוון, זאַלקינד האָט שוין געוואָלט אַוועקגיין, ווען די שאַרפֿע שטים פֿון דעם נאַטשאַלניק פֿון דריטן באַצירק האָט זיך דערהערט פֿון דעם אַלגעמיינעם טומל אַרויס. באַטמאַנאָוו איז אָפּגעגאַנגען פֿון טיש און מיט אַ זשעסט פֿאַרבעטן זאַלקינדן, ער זאָל פֿאַרנעמען זיין אָרט. יעפֿימאָוו האָט אין אַ פּאַטעטישן טאָן אָנגעהויבן צו גראַטולירן דעם נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג און דעם פּאַרטאָרג מיטן יום־טוב. זאַלקינד האָט אים נישט דערהערט...

— פון וועלכן ברעג רעדט איר? — האָט דער פּאַרטאָרג געפרעגט.

— דערווייל פון רעכטן, — האָט זיך יעפּימאָוו פאַרהיקעט. — מיר האָבן זיך שוין כמעט אַריבערגעצויגן. די זאַכן זיינען שוין אַלע אויף יענער זייט. איך קלייב זיך שוין אויך.

זאַלקינד איז רויט געוואָרן, די אויגן האָבן זיך אים איינגעשמע־לערט און טונקל געוואָרן.

— איר וועט זיך נאָך אַזוי אַ גאַנץ יאָר אַריבערקלייבן! — האָט ער אַ געשריי געטאָן. — איך זע, אַז מיט גוטן וועט מען זיך מיט אייך צו קיין טאָלק נישט דערגרייכן. אויף דעם פאַרענדיקן מיר דאָס געשפּרעך און וועלן עס באַניַיען ביַיטאָג, ווען איר וועט שוין זיין אויפן לינקן ברעג. ווו איז טעמקין? ער העלפט אייך אוודאי „זיך קלייבן”?

— ער איז אויף יענער זייט. פון אינדערפרי פירן מיר אַ מיטינג, און גלייך פון מיטינג וועלן אַלע גיין אויף דער אַרבעט.

— זאָג דעם דאָזיקן מענטשן, — איז באַטמאַנאָוו צוגעגאַנגען צו זאַלקינדן: — אויב ער וועט נישט תיכף־ומיד פאַרמאַכן זיין עקלהאַפטן קאָנטאָר און אַריבערשפּרינגען אויפן לינקן ברעג, מעג ער זיך שוין בכלל נישט איילן. איך וועל געבן אַ באַפעל, מע זאָל אים פשוט נישט אַרויפלאָזן אויפן לינקן ברעג.

אויסגעהערט דעם פּאַרטאָרג, איז יעפּימאָוו נאָך געזעסן אַ מינוט ביים סעלעקטאָר אין אַ מין פאַרגליווערונג, דערנאָך האָט ער שנעל צו־נויפגענומען די פּאַפּירן, גענומען דעם קאַלענדאַר פון טיש, דעם זייגער און די שרייב־מכשירים, זיך מיט אַ בליק געזעגנט מיטן קאַבינעט און איז אַרויסגעגאַנגען צום אויטאָ, כדי צו פאָרן אויפן לינקן ברעג.

...דער אַרבעטס־טאָג — פון זיבעטן נאָוועמבער — האָט זיך אָנגע־הויבן זעקס אַזייגער. טעמקין איז געשטאַנען אויף אַן איינגעוואַליעטן בוים און מיט זיין שטילער שטים דערציילט די בוי־אַרבעטער פון דריטן באַצירק, וואָס האָבן זיך געזאַמלט אַרום אים, וועגן סטאַלינס אַרויסטריט. די טונקלקייט פון דעם פריען ווינטער־פרימאָרגן האָט פאַרשטעלט סיי דעם פלאַץ פונעם ברעג, סיי דעם לייוונטענעם ישוב פון פּאַלאַטקעס, און די מענטשן גופא. די רויטע שיין פון די לאַמטערנעס, „פלעדערמויז” אין די הענט פון נעקראַסאָוון און יעפּימאָוון האָט באַלויכטן בלויז די, וואָס זיינען געשטאַנען נעענטער.

...אין דער זעלביקער צייט האָבן ציטעריקע פייערן פון אַ סך שטור־קאַצן פון ברעזענער קאָרע העל באַלויכטן דעם נאַנאַיישן ישוב טיוולין.

א גרויסער עולם פון בוי־ארבעטער און נאנאיער האבן פארשפארט די ברייטע גאס פון דעם ישוב. מענטשן האבן זיך איבערגעשמועסט, איבערגערופן איינער דעם צווייטן, געלאכט, פארצויגן לידער. און צום אדון האט זיך דערטראגן דער מעכטיקער טומל פון די שטימען, וועלכע האבן זיך צוזאמענגעגאסן אינאיינעם. פון הויז פון דער קאלווירט־פארוואלטונג איז ארויסגעקומען ראגאוו, דער פארזיצער פון דארפס־ראט מאקסים כאדזשער, דער אינזשיניער פון באצירק פריביטקאוו, קאטיעניעוו און ראגאוס געהילפן — כלינאוו און פאלישטשוק. פון גאנעק, וו זיי זיינען געשטאנען, האבן זיי זיך אנטציקט מיט דער שפיל פון די טאנצנדיקע שטורקאצן.

— פירט פונאנדער די בריגאדעס, — האט ראגאוו געזאגט. — איך חזר איבער... דיין אביעקט, מאקסים, איז — דער וועג פון דער טראסע דורך קריוואיער פלוס צום אדון. פאלישטשוק וועט פירן זיינע מענטשן איבערן טייך ביזן שאמאנער אינדזל, און פון דעם דאזיקן ארט וועט ער דורכשלאגן א וועג צו דער טראסע איבערן שניי־שיכט. איך, פריביטקאוו און קאטיעניעוו גייען מיטן איבעריקן עולם צוגרייטן דעם פלאץ פארן ישוב פאר דער אויטא־קאלאנע.

כאדזשער, כלינאוו און פאלישטשוק זיינען אראפגעגאנגען פון גאנעק און זיך פאראייניקט מיטן עולם. דער עולם האט זיך א רודער געטאן, האט נאך שטארקער אנגעהויבן טומלען, און באלד האבן זיך פון אים אפגעטיילט און זיך צעגאנגען אין קעגנגעזעצטע ריכטונגען צוויי פייערדיקע שטראמען.

ראגאוון האט פארהאלטן א גרופע שאפערן. זיי האבן געהאט אין די הענט גראבאייזנס, קירקעס און שטורקאצן — קאנסערוון־פושקעס מיט פאקוליע, געגעצט אין קעראסין, ארויפגעזעצט אויף שטעקנס.

— צו וועמען־זשע זאלן מיר צושטיין? — האט דעם באצירק־נאטשאלניק געפרעגט דער שאפער מאכאוו, א יונגער בחור מיט א שיין, צערטלעך פנים, ווי ביי א מיידל. — סיי די וועגן זיינען אונדזערע א שאפערישע זאך, און אויך צום אויפבויען די אייגענע צוזאמענוווינונג ווילט זיך צולייגן א האנט.

— גוט, קומט מיט מיר, — האט ראגאוו דערלויבט געפעליק, — דעם וועג, זאל שוין זיין אזוי, וועלן אנדערע פאר אייך מאכן.

אלעקסייען האט אויפגעוועקט ליזעטשקעס האוועץ אין קארידאר. די קאפריזע שכנה האט זיך נישט גערעכנט מיט די ארומיקע. איינער פון

גרעטשקינס פיר שפּראַצלינגען האָט געדערוועט מיט א באָס, און ליזעטש־קע האָט אויף אים געשריגן מיט קולי־קולות.

א גלעט טוענדיק די פּאַרטוי־פּראָסטיקטע האָר, וואָס זיינען לייכט צוגעפּרוירן געוואָרן צו דער קישן, האָט דער אינזשעניער אָפּגעוואָרפן די קאָלדרע און דאָס האַלב־פּעלצל און, באַמיענדיק זיך נישט צו ליגן קיין אכט אויף דער קעלט, איינגעשלאָסן דאָס ליכט. ער האָט א קוק גע־טאָן אויפן זייגער: דער אַרבעטס־טאָג — דער זיבעטער נאָוועמבער — האָט זיך פאר אים אָנגעהויבן.

ווי א געוועזענער פּראַקטאָוויק, איז קאָווּשאָוו, ווי נאָר די האַנט האָט זיך אים פולשטענדיק פאַרהיילט, באַשטימט געוואָרן פאר א פּלוטאָן־קאָמאַנדיר פאַר אַלגעמיינער מיליטערישער אויסבילדונג. אין דעם אונ־טערהעמד און וואַטענע הויזן איז ער אַרויסגעשפּרונגען פון צימער, גע־לאָפן זיך וואַשן. אין קאָרידאָר זיינען געשטאַנען, אין ריי לויט דער וווּקס, דריי יינגלעך און איין מיידעלע, ענלעך איינער אויפן אַנדערן מיט דער זעלבער רויטקייט אויף די פּוכלע בעקלעך, מיט די פלאַקסענע האָר און העל־בלויע אויגן. דער עלטסטער, פון א יאָר זעקס, האָט מיט חשי־בות געהאַלטן אין די הענט א רויט פענדל. פאר דער קליינער ריי איז הויך געשטאַנען אין א וואַטענעם קאָסטיום דער באַלעם־אַרטיקער גרעטש־קין. ער האָט געטאָפּטשעט אויפן אָרט מיט די גרויסע גרויע ווויליקעס:

— איינס, צוויי... איינס, צוויי...

ליזעטשקע האָט אַרויסגעקוקט פון דער האַלב־אָפענער טיר און אָן בייזקייט געוואָרטשעט:

— ספּעקטאַקלען שטעלט ער, דער זעלנער פון דער אַלגעמיינער מי־ליטערישער אויסבילדונג.

אַלעקסיי האָט זיך באַגריסט מיט יעדן קינד באַזונדער פאַר דער האַנט, גראַטולירט מיטן פּיראָנצוואַנציקסטן אָקטאָבער־יאָרטאָג.

— וועסט פון מיר קריגן שאָקאָלאַד, — האָט ער צוגעזאָגט דעם מיידעלע.

— ס'איז היינט ביי אונדז נישט קיין פריילעכער יום־טוב, — האָט ליזעטשקע אונטערגעכאַפּט — אפילו די קינדער איז נישטאָ מיט וואָס צו דערפרייען.

— פעטער אַליאָשע, גיב מיר א פענדל, ווי קאָליעס, — האָט גע־בעטן דאָס מיידעלע.

— וועסט פון מיר קריגן א פענדל אויך, — האָט קאָווּשאָוו גע־

זאָגט, אויפגעהויבן דאָס פּוכלע, שווערע מיידעלע און איר געקושט אין קאַלטגעוואָרענעם בעקל.

גרעטשקין איז געגאַנגען הינטער אַלעקסייען, הינטער אים האָט אין אַ געזונדן־שורה געשפּאַנט די קינדערישע שערענגע.

— וואָס ביסטו נעכטן געווען אַזוי צעטראָגן, אַלעקסיי ניקאָלייעוויטש? — האָט זיך גרעטשקין פאַראינטערעסירט. — דו ביסט פון מיר אַנטלאָפן, ווי עפּעס אַן אומגליק וואָלט געשען.

— ס'איז גאָרנישט געשען... ס'האָט זיך פאַרגלוסט שלאָפן.

— די מיידלעך האָבן צו דיר אָנגעקלאַפּט...

גרעטשקין האָט זיך אָפּגעשטעלט לעבן דער וואַש־שיסל, די קינדער אויך. די פאַמיליע האָט מיט צען אויגן זיך צוגעקוקט ווי קאָוושאָוו וואַשט זיך, דערנאָך האָט זי אין דעם זעלבן סדר אים באַגלייט צום ציַ מער. אין קאָרידאָר איז אַרויסגעלאָפן זשעניע, אָנגעטאָן אין אַ גרינעם גאַרטן־קאָסטיום. זי האָט זיך, פאַרקעמענדיק אין גאַנג, געאײַלט צו דער וואַש־שיסל.

— כ'האָב ניט פאַרשפּעטיקט? מיין זייגער איז אַ רעטעניש, אָט לויפט ער, אָט פאַרשפּעטיקט ער.

אַלעקסיי האָט אָנגעטאָן אַ סוועטער, איינגעצויגן זיך מיט אַ לעדערנעם פּאַסעק, אַריבערגעוואָרפן איבער דער פּלייצע די קעגנגאַז־מאַסקע. אַ נעם טוענדיק די נאַרטעס, האָבן זיך קאָוושאָוו און גרעטשקין געאײַלט צום זאַמל־פּונקט. אינדרויסן איז נאָך געווען פינצטער, ס'האָט זיי גלייך אַרומגעכאַפּט אַ בריענדיקער פראָסט.

— מיט דעם פירצנצוואַנציקסטן יאָרטאָג פון אָקטאָבער, אַלעקסיי ניקאָלייעוויטש! — האָט זשעניע אַ געשריי געטאָן, זייענדיק אָנגעזאָגט. — דאָס ערשטע מאָל אין מיין לעבן איז דער זיבעטער נאָוועמבער אַן אַרבעטס־טאָג.

— ס'מאַכט נישט אויס, זשעניע, — האָט זיך אַלעקסיי אָפּגערופן.

— מיר וועלן די פאַשיסטן דערמאָנען דעם דאָזיקן אַרבעטס־טאָג.

די איבונגען האָבן זיך אָנגעהויבן מיט נאַרטעס־איבונגען. קאָוושאָוו איז געגאַנגען פאָרויס דעם פּלוטאָן, ציענדיק אַ נאַרטן־שפּור איבערן טיפן שניי. אַ וואַרעמקייט האָט צוגעשטראָמט צום קערפּער, דעם פראָסט האָט מען אינגיכן אויפגעהערט צו שפּירן, די הענטשקעס איז אויסגעקומען צו פאַרשטעקן הינטערן פּאַסעק — די הענט האָבן געברענט. דערווייל איז אַלעקסיי דער איינציקער גוט געפאָרן אויף די נאַרטעס, די איבעריקע האָבן זיך געלערנט. ער האָט דאָ פאַרשנעלערט, דאָ פאַרפּאַמע־

לעבט דעם גאנג, באַובאַכטנדיק די אָפּשטייענדיקע. ער האָט געקריזט איבערן שיטערן בערעזע־וועלדל, וואָס האָט זיך אָנגעפילט מיט ליכט. ער האָט זיך ארויפבאקומען אויף א שיפּועדיקער סאָפּקע. צעשפּרייטנדיק די הענט אין די זייטן, איז ער ווי א פויגל געפלויגן אראָפּ און געצוווּנגען די זעלנער זיך אראָפּצולאָזן איינער נאָכן צווייטן אויפן שיפּוע. די נארטלער זיינען געפאלן און אראָפּגעפאָרן זיצנדיק, אויפהייבנדיק אין דער לופט א לייכטן שניי־שטויב.

— איבערחזרן, נישט פאלנדיק! — האָט אלעקסיי א קאָמאנדעווע געטאָן. — און איר ווארט אויף א באַזונדער באפעל? — האָט ער געפרעגט גרעטשקינען, וועלכער האָט זיך געטאָפּטשעט אויף איין אָרט לעבן אים.

אויף די איבונגען האָט זיך אלעקסיי געהאלטן הארב, שטרענג און קיינעם נישט געפּאנקעוועט. סיי גרעטשקין, סיי פעדאָסאָוו, סיי קאָבזעוו, סיי פעטיע גודקין, אומאָפּהענגיק פון זייערע אמטן, זיינען פאר אים געווען געוויינלעכע זעלנער. ס'האָט אויף אים נישט געווירקט דער בעטנדיקער בליק פון דעם נאטשאלניק פון דער פלאנירונג־אָפּטייל. ס'האָט זיך נאָכאמאָל דערהערט די קאָמאנדע:

— זעלנער גרעטשקין, פילט אויס דעם באפעל!

גרעטשקין האָט זיך איינגעבויגן און זיך צוגערוקט צום שיפּוע, ווי ער וואָלט וועלן פון אים אראָפּקריכן. די נארטעס האָבן אים א ריס געטאָן פאָרויס, דער קערפּער איז געבליבן הינטערשטעליק, ער האָט זיך אויסגעצויגן און אראָפּגעפאָרן פונעם שיפּוע אויפן רוקן. אלעקסיי האָט באפוילן נאָכאמאָל זיך אראָפּלאָזן. כמעט מיט א צופרידענער מינע איז גרעטשקין אויפסניי נישקשהדיק אראָפּגעפאָרן פונעם בארג און געפאלן ערשט ביי זיין סאמע צופיסנס.

דער קאָמאנדיר האָט געמאָלדן אַן הפסקה צום פארדייכערן. די זעלנער האָבן געדייכערט, האלטנדיק אין די רויט־געוואָרענע הענט די אויגיך פארדרייטע פאפּיראָסן. קאָוושאָוו האָט פירגעהאלטן:

— קוים־קוים, וואָס איר רירט זיך! ווי איר וואָלט געגאנגען איבער א שטריק, אזוי האָט איר מורא צו פאלן. דאָס פאָריקע מאָל האָב איך געלייענט מיט אייך א לייטארטיקל אין „פראוודא" — עס פאָדערט זיך צו קענען קעמפן אויף נארטעס, און מיר האָבן זיך לעת־עתה נישט אויסגעלערנט אפילו צו פאָרן.

אומגעקערט זיך אין קלוב, דעם זאמל־פונקט, האָבן זיי זיך אָנגעוואַרעמט, אויסגעהערט די לעצטע ידיעות פון ראדיאָ. די צווייטע שעה

איז פֿאַרגעקומען די מושטרירונג. קאָווּשאָוו האָט ווידער נישט געגעבן די זעלנער קיין רגע רו. באַזונדערס האָט אַריינגעכאַפּט גרעטשקין. ער האָט שוואַך תּופֿס געווען די קאָמאַנדע, בשום־אופֿן נישט געקאָנט זיך אויסלערנען גיין אין טראָט, זיך אומגעווענדט נישט אין דער געהעריקער זייט. קאָווּשאָוו האָט אים באַפֿוילן אַרויסגיין פֿון דער ריי און עטלעכע מינוט אים געיאָגט אַליין, טרענירנדיק מיט באַפֿעלן איינער נאָכן אַנדערן. זיך אָנשטרענגענדיק מיט אַלע כּוחות, האָט זיך גרעטשקין באַמיט נישט צו מאַכן קיין פֿעלער. די מענטשן אין דער ריי האָבן געשמייכלט. אַלעקסיי גופֿא האָט קוים איינגעהיט דעם ערנסט, נאָכשפּירנדיק גרעטשקינס אומזיכערע באַוועגונגען און זיין בייז, אָנגעבלאָזן פּנים. אַלעקסיי האָט געזאָגט דעם פּלאַנירער:

— מע טאָר נישט זיין אומגעשיקט. טרענירט מערער אויך אויסער די איבונגען. ווען ס'וועט אויסקומען האָבן צו טאָן מיט אמתע פֿריצן, וועט מען קיין צייט אויף טרענירונג נישט געבן, און פֿון אייך וועט מען אויך קיין נחת נישט האָבן.

— באַמרויקט זיך נישט, מע וועט האָבן, — האָט גרעטשקין אַ וואָרטשע געטאָן מיט כּעס. — מיר וועלן קעמפֿן נישט ערגער פֿון אַנדערע טרענירטע!...

אין דער גאַרקיך האָט קאָווּשאָוו אָפּגעוואַרט זשעניע. זי האָט איינגעוויליק זיך גענומען די השגחה איבער אים. אויף ערשט האָט ער נישט באַדאַרפֿט וואַרטן אויף דער פֿאַרשמייעטער קעלנערין, וואָס האָט באַדינט אַ האַלבן זאַל, — דער פֿרישטיק איז געשטאַנען אויפֿן טיש. הייַנט האָט דעם מיידלס זאָרגן וועגן אים באַזונדער גערירט דעם אינזשיניער. אויסבאַהאַלטנדיק פֿאַר איר די אויגן, האָט ער זיך איינגעבויגן צום לייִמענעם שיסל, אין וועלכן ס'איז אויף צריבענע קאַרטאָפֿליעס געליגן אַ שטיקל העלרויטער געזאַלצענער לאַקס.

— ס'איז זיך אייך אוודאי היינט נישט געשלאָפֿן, טייערער מאָסקווער? — האָט זשעניע געפֿרעגט. זופּנדיק טיי, האָט זי איבער דעם גרויסן לייִמענעם טעפּעלע געקוקט אויף אים מיט טונקעלע אומרויקע אויגן. דעם מיידלס פֿול פּנים איז נאָכנישט אָפּגעגאַנגען פֿונעם פֿראָסט, און אירע באַקן האָבן געפֿלאַמט מיט רויזן. — איך צווייפֿל, צי עמעץ איז היינט רויק געשלאָפֿן.

— פֿאַרוואָס עפּעס? איך, למשל, בין געשלאָפֿן רויק און געהאַט פֿאַרמלחמהדיקע חלומות. איך האָב כּלומרשט אין אַ פּאַווילאָן אויפֿן מזרח, אויף אַן אויסשטעלונג, געגעסן אייזקרעם מיט טרוסקאַווקעס. און

ס'איז גאָר קיין מלחמה נישט. — אַלעקסיי האָט געוואָלט ענטפערן אין א טאָן פון דערווידערונג, נאָר, נישט ווילנדיק, האָבן די ווערטער וועגן דער אויסשטעלונג געקלונגען אומעטיק. — פון דעם אייזקרעם איז קאַלט געוואָרן, כ'האָב זיך אויפגעכאַפּט און דערזען, אַז מיין קאָפּ איז צוגע־פרוירן צו דער קישן.

— איך האָב אויך נישט צוגעטאָן קיין אויג, האָט זשעניע געזאָגט, נישט נעמענדיק אין אכט, וואָס קאָוושאָוו האָט געוואָלט דערפירן דאָס געשפּרעך צון א שפּאַס. — ווייסט איר, איך בין געבוירן געוואָרן אין דער נאכט פונעם זעקסטן אויפן זיבעטן, און כ'האָב שטענדיק דערמיט שטאָלצירט. אין איין טאָג זיינען אויסגעפאלן צוויי יום־טובים.

צוגעוואַרט, ביז ער האָט אויסגעטרונקען דעם לעצטן שלוק נישט־באַטעמטע, כמעט נישט זיסע טיי, האָט זי זיך אויפגעהויבן. אין משך פון פינף מינוט זיינען זיי פאַרטיק געוואָרן מיטן פרישטיק.

— איך גראַטולירט איך, יעווגעניע איוואַנאָוונע, פון גאַנצן האַרצן, פון דער טיף פון דער נשמה! — האָט אַלעקסיי געזאָגט מיט היץ. — אַ שאָד, וואָס איר האָט מיר נעכטן נישט געזאָגט וועגן אייער געבוירנטאָג. מיר וואָלטן געפּראַוועט א יום־טוב שטילערהייט.

— איר האָט געהערט, ווי איך האָב זיך נעכטן צעיאָמערט? ס'איז געווען אזא עולם ארום, און אין אזא מאָמענט האָב איך זיך נישט גע־קאָנט באַהערשן. ס'איז מיר שוין עפּעס צו שווער געוואָרן. מיר פלעגן דאָך תמיד פאַרגרייטן אזויפיל שמחות צום אָקטאָבער! און היינט איז ליידן, און בלוט, און אומקום פון אַט אזעלכע, ווי איר און איך.

ער האָט זי פריינדלעך גענומען אונטערן אָרעם. זיי זיינען אַרויפּ־געגאַנגען מיט די שטיגן. זשעניע האָט אים דאנקבאַר געענטפערט מיט אירע פולע פינגער.

— איך האָב נעכטן געוואָלט איך דערציילן וועגן דעם אַלץ, נאָר כ'האָב זיך נישט געקאָנט דערקלאָפּן — איר האָט געמוזט שלאָפן. איך בין גע־קומען באַנאַנד מיט טאַניען. דערנאָך איז זי אוועקגעגאַנגען צו אָלגען, און איך האָב זיך היפּש אָנגעוויינט אין איינזאַמקייט. — זי האָט א ווײַלע געשוויגן. — אַט וועלן מיר היינט אַלע גראַטולירן: „מיר ווינטשן איך, זשעניטשקע, צו געפינען אין קומענדיקן יאָר א גוטן מאן". גרעטשקין האָט מיר שוין גראַטולירט — געניי מיט אזעלכע ווערטער. גלייך ווי דאָס גאַנצע גליק איז אין א גוטן מאן! א דאנק איך, וואָס כאָטש איר זיינט זיך באַגאַנגען אָן דעם דאָזיקן ווונטש.

זי איז היינט לחלוטין נישט געווען ענלעך צו זיך: נישט קיין שמייכל, נישט קיין געלעכטערל, עפּעס אַן ערנסטקייט, וואָס איז נישט געווויינלעך פאַר איר. קאָוושאָוו האָט זי באַטראַכט מיט אַ פאַרחידושטן בליק.

טאָפּאָליעוו איז שוין געזעסן אויפן אָרט. ער פלעגט קומען אויפן פּרימאָרגן זייער פרי. לויט בערידזעס עצה האָט קאָוושאָוו אַוועקגעזעצט דעם אַלטן אין קאַבינעט — „ער וועט שנעלער אַריינגעצויגן ווערן אין דעם שטראָם". זיי האָבן זיך באַגריסט מיט דער האַנט, אָבער טרוקן און שווייגנדיק. ס'האָבן זיך צווישן זיי איינגעשטעלט אומפריינדלעכע באַציונגען — אַזוי האָט זיך פאַרגלוסט טאָפּאָליעוון, דעם עלטערן לויט די יאָרן. גאַנצע טעג פלעגט ער זיצן קעגנאיבער קאָוושאָוון און זעלטן, אָפּרייסנדיק זיך פון די פּאַפּירן, גלייכגילטיק כאַפּן אַ קוק מיט די איינגעפאַלענע אויגן אויף די מענטשן, וואָס קומען צו אַלעקסייען. דער יונגער אינזשעניער איז זיך באַגאַנגען מיט טאָפּאָליעוון אָפּגעהיט־איידל, און קיין זאַך נישט אַרויסגעוויזן זיינע רעכט ווי אַ נאַטשאַלניק פונעם אָפּטייל. די אויפגאַבן פלעגט ער דערלאַנגען דעם אַלטן אין נאָמען פונעם הויפּטאינזשיניער. טאָפּאָליעוו האָט זיי אויסגעפילט נישט איילויק און עפּעס קאַלט, הגם זייער פּינקטלעך. צייטנווייז פלעגט דעם אַלטנס גלייכגילטיקייט אויפרעגן קאָוושאָוון, און ער האָט קוים באַהערשט דעם פאַרלאַנג, וואָס איז אין אים אויפגעקומען, מיט האַרבע רייד אַ שמועס צו טאָן מיט זיין פאַרטרעטער. דער אַלטער איז, דער איינציקער אין דעם אַפּאַראַט, געשטאַנען מחוץ דעם האַוועניש און די דיסקוסיעס אַרום די פּראָיעקטן.

איבערקוקנדיק די פאַרנאָטירונג־רשימה פון די אומאָפּלייגבאַרע ענינים, וואָס איז נעכטן צוזאַמענגעשטעלט געוואָרן אויף היינט, האָט אַלעקסיי אַ זיפץ געטאָן. די רשימה איז געווען אַ גרויסע, און געוויסע זאַכן אין איר זיינען איבערגעגאַנגען פון איין פאַרנאָטירונג־ביכל אין אַ צווייט פאַרנאָטירונג־ביכל שוין עטלעכע מאָל.

ס'איז אים שוין מער נישט אויסגעקומען צו האָבן טענות אויף דער פאַרשווענדערישער אבידה פון צייט, אויף דעם, וואָס די נאַטשאַלסטווע וויקלט פּאַמעלעך פונאַנדער די אַרבעט. די אַרבעט האָט אַ פלייץ געטאָן,

ווי א געוויסער. ווי די אָנפירער פון דער בויונג וואָלטן זיך צוזאַמענגע־רעדט, מיט אַלע מיטלען צו פאַרגרעסערן זיין אַרבעט. דער דירעקטער נאַטשאַלניק איז געווען דער הויפּט־אינזשיניער, ער האָט אָפט און אייפעריק דערמאָנט וועגן דעם. אים האָט זיך רק אויסגעוויזן, אַז קאָווּשאָוו פאַרנעמט זיך מיט עפּעס זייטיקע זאַכן, וואָס האָבן נישט קיין שייכות צו אינזשיניערישער אַרבעט. באַטמאַנאָוו האָט אים צוגעשטעלט אויפ־גאַבעס, נישט פרייענדיק זיך — צי האָט ער א מעגלעכקייט זיי אויסצו־פילן. אויך זאַלקינד איז נישט געבליבן היכטערשטעליק, זעלטן איז אַרי־בער אַ טאָג אָן אַ פּאַרטייִשן אויפטראָג.

ס'וואָלטן געווען ווייניקער פליכטן און זאָרגן, פאַרשטייט זיך, ווען קאָווּשאָוו וואָלט זיך געווען פון עפּעס־וואָס אָפּ־זאָגן. ער האָט זיך אָבער נישט אָפּגעזאָגט. ער אַליין האָט פאַרלאַנגט וואָס מער אַרבעט: אין דעם האַוועניש האָבן זיך איינגעשטילט די זאָרגן. ער האָט געשמייכלט, ווען ער האָט פון באַט־מאַנאָוו, זאַלקינדן אָדער בערידזען באַקומען אין סאַמע ברען פונעם אַרבעטס־טאָג א נייע אויפגאַבע — אַן אומבאַדינגט דרינגענדיקערע און וויכטיקערע, איידער אַלע פריערדיקע. זאַלקינד האָט איינמאָל באַמערקט זיין שמייכל און מיט פאַרשטענדעניש געזאָגט:

— צום אינטערעסאַנטסטן איז צו לעבן, ווען אַרבעט איז דאָ איי־בערן קאָפּ. אמת? פאַרגעדענק, אַליאָשע טייערער, וואָס מער מע פאָדערט פון א מענטשן, וואָס מער פליכטן ער האָט, אַלץ נייטיקער איז ער, הייסט עס, דעם קאָלעקטיוו.

אין דעם קומענדיקן בריוו צו זינען האָט אַלעקסיי געשריבן: „איך האָב פאַר זיך און מיינע מענטשן געשטעלט די אויפגאַבע: זיך אָן עצה צו טאָן מיט יעדער מין אַרבעט. מיר דאַכט זיך ערשט — דעם מענטשנס כוחות האָבן נישט קיין גרענעץ, מע דאַרף נאָר פון אים א סך פאָדערן. דאָס איז א פשוטע פראָפּאָרץ: וואָס מער מע לאָדעוועט אויף — אַלץ מער ציט מען. אפשר האָב איך צופעליק אַנטדעקט א נייעם געזעץ וועגן דער נאַטור פון אַרבעטס־פּראָדוקטיווקייט?".

ער האָט איר געשיקט די בריוו אויף דער שוויגערס אַדרעס. נישט ווייסנדיק, ווען זיי וועלן דערגיין צו זינען און צי וועלן זיי בכלל דער־גיין, האָט ער דאָך נישט געקאָנט נישט שרייבן פון צייט צו צייט וועגן דעם ווי ער לעבט, ווי ער אַרבעט, וועגן וואָס ער טראַכט. דאָס איז גע־וואָרן עפּעס א גייסטיקע באַדערפעניש. פון א געוויסער צייט אָן האָט דאָס פאַרפיקסירן אָט די דאָזיקע אייגנאַרטיקע באַריכטן געפאָדערט נישט

וויניק ביינאַכטיקע שעהן: כדי געוויסנהאַפטיק אויסצורעכענען די געשעענישן פון דער לויפנדיקער וואָך, איז נייטיק געווען אָנצושרייבן אַ דיקן העפט. איינמאָל האָט ער געפּרוּווט באַשרייבן די געשיכטע בלויז פון איין טאָג — האָט זיך באַקומען איבער דער מאָס לאַנג, און ער האָט געהויבן מיט די אַקסל, איבערלייענענדיק די קאָנספּעקטיווע רשימה פון די ענינים, וואָס זיינען דערלידיקט געוואָרן אין משך פון אַ מעת־לעת. די קלאָפּאָטן פון דעם דאָזיקן געוויינלעכן וואָכעדיקן טאָג וואָלטן, דאַכט זיך, געקלעקט אויפן גאַנצן לעבן אַ וועלכן ס'איז זיך נודיענדיקן יונגן מאַן פון דעם פאַרגאַנגענעם יאָרהונדערט, איינעם פון די, וואָס זיינען דורך דעם געני פון די גרויסע שרייבער פאַראייביקט געוואָרן אין צענטליקער ביכער.

אויך היינט האָבן די זאָרגן גלייך מיטגעצויגן אַלעקסייען מיט זייער שטראָם. פון אינדערפרי אָן האָט ער זיך צוויי־דריי שעה נישט אוועקגעריסן פונעם פּראָיעקט. די דאָזיקע ערשטע שעהן זיינען געווען די בעסטע צייט פונעם מעת־לעת — דער קאָפּ איז פריש, עס שטערן ווייניקער די באַזוכער. דער ווינט האָט זיך אַריינבאַקומען דורך די שפּאַלטן אין די ווענט און די טאָפּל־פענצטער, אַרויסגעיאָגט דאָס וואַרעמקייט פון צימער. אָפּגעזיצן אַ האַלבע שעה אויסגעטאָן, האָט אַלעקסיי אויפסני אָנגעטאָן דאָס האַלבע פּעלצל. דער צעשויבערטער קאָבזעוו און דריי אַנדערע אינזשעניערן זיינען געזעסן אַרום קאָוושאָוון און גערייכערט ציגאַרן פון מאַכאָרקע.

אַלעקסיי האָט, קנייטשנדיק דעם שטערן און קלאַפּנדיק מיטן בלייער אין שלייף, קאָנטראָלירט די אויסרעכענונג פון אַ פּיעזאָמעטרישן שיפוע, וועלכע איז צוזאַמענגעשטעלט געוואָרן פאַר דעם באַצירק פון דער נאַפט־לייטונג אויפן לינקן ברעג. די דאָזיקע אויסרעכענונג האָט געדינט ווי איינער פון די באַווייזן פאַר די מעלות פון דער נייער ריכטונג פון דער טראַסע. בערידזע האָט געהאַט בדעה צו בויען אויפן קאָנטינענט אָנשטאָט צוויי פּאָמפּע־סטאַנציעס בלויז איינע. די צווייטע סטאַנציע האָט געזאָלט געבויט ווערן לויט גראָבסקיס פּראָיעקט, כדי גובר צו זיין די רייען סאָפּקעס אויפן רעכטן ברעג. אויף וויפל דער לינקער ברעג האָט די דאָזיקע שטערונג נישט געהאַט, איז אָפּגעפאַלן די נויטווענדיקייט אין אַ צוגאַב־סטאַנציע.

— וויפל איז ביי אייך פאַרבליבן דריקונג אויפן לעצטן פּונקט? אַנדערהאַלבן? — האָט קאָוושאָוו געפרעגט, נישט קוקנדיק אויף די אינזשעניערן.

— אָנדערהאַלבן אַטמאָספער, — האָט קאָבזעוו געענטפערט, באַגלייטנדיק מיט אַ פליסיקן בליק יעדע באַוועגונג פון דעם אַפּטייל־נאַטשאַלניק, דאָ צוגעבנדיק ציפערן אויף דער לאָגאַריטמישער ליניע, דאָ פאַרשרייבנדיק זיי אויף אַ פּאַפּיר.

— און וואָס איז דער אויספיר? — האָט אַלעקסיי געפרעגט.

— קיין צווייטע סטאַנציע איז נישט נייטיק.

— אַ גוטער אויספיר, — האָט אַלעקסיי געזאָגט און אַ קוק געטאָן אויף טאַפּאָליעוון. — עס וועט קלעקן איין סטאַנציע אויף איבערצופּאָמפּעווען דעם נאַפט פון דעם דזשאַגדינסקער דורכגוס ביז סאָמענאָווינסק.

קוזמאַ קוזמיטש האָט מיט אַן אומצופרידן פּנים אָפּגעטריבן די קרייזן מאַכאָרקע־רויך, וואָס זיינען אויף אים אָנגעשוועמט, און זיך אויף אַלעקסייס באַמערקונג נישט אָפּגערופן. אַלעקסייען, וועלכער איז צופרידן געווען פון דעם סאַכאַקל, האָט זיך געגלוסט אַ שטאָך טאָן דעם אַלטן, און ער האָט געזאָגט אויף אַ קול:

— בלויז אויף עלעקטרישער ענערגיע אַליין וועט מען עקאָנאָמירן הונדערט קילאָוואַט־שעה אויף אַ טאָן נאַפט. דאָס איז אַן ענין! דאָס איז אויסער דעם, וואָס מיר פאַרקירצערן דעם טערמין פון דער בויונג, שפּאָרן איין אַרבעטס־קראַפט און מאַטעריאַלן.

דאָס איז בפירוש געווענדט געווען צו טאַפּאָליעוון און, דאָס זעענדיק, האָט זיך אויך קאָבזעוו אויסגעדרייט צום אַלטן. קוזמאַ קוזמיטש האָט רויק אָפּגעשאָטן פון אַ גרויסער פלאַש אין אַ טאַבעקפּושקע אַ גרינעם שמעקטאַבעק און אויף זיי קיין שום אכט נישט געלייגט.

אין קאַבינעט האָט שוין לאַנג געקלונגען דער טעלעפאָן. די קלונגען זיינען אָפטערע געוואָרן, זיינען געוואָרן לענגערע און שאַרפערע. נישט אויפהייבנדיק דאָס טרייבל, האָט אַלעקסיי, זשמורענדיק, געוואָרפן אַ בליק אויפן אַפּאַראַט און אַ שמייכל געטאָן:

— ס'קלינגט בערידזע. ער וועט זיך נישט אָפּטשעפּען! מיט אייער אויסרעכענונג, קאָבזעוו, וועט מען אים ערשט נישט באַרויקן. ער וועט זידלען פאַרן דורכגוס. דערלאַנגט די מאַטעריאַלן וועגן דעם דורכגוס, שנעלער!

דער טעלעפאָן איז אַנטשוויגן געוואָרן. קאָבזעוו האָט צעלייגט איבערן טיש אַ הויפן צייכענונגען און טאַבעלעס. אין דער גאַנצער אַרבעט איבערן פּראָיעקט איז דער שווערסטער עטאַפּ פאַרבליבן דער איבערגאַנג דורכן דורכגוס צווישן דעם קאָנטינענט און דעם אינדזל. די דאָ־

זיקע צוועלפקילאָמעטערדיקע וואסער־צוים האָט מען נישט געקאָנט נישט אריבערשפּרינגען, נישט ארומגיין. אינעם דורכגוס האָט די נאַפט־ליטונג געקאָנט פאַרבייגיין בלויז אונטער דער וואסער. דאָס אויסלייגן זי, וואָס איז אויך שווער געווען אויף דער יבשה, איז פיל מערער פאַרקאָמפּליצירטער געוואָרן אינעם דורכגוס.

דער פּראָיעקט האָט פאָרויסגעזען, מע זאָל זומער שווייסעווען אויפן ברעג צוועלפמעטערדיקע איינגוסיקע רערן אין א שנור פון הונדערט — צוויי הונדערט מעטער אין דער לענג. דערנאָך האָט מען געדאַרפט די דאָזיקע עלאסטיש זיך אויסבייגנדיקע מאכינעס פון א פופצן־צוואָנציק טאָן ארייַנציען פונעם ברעג אויף גרויסע באַרזשעס. דאָס צוזאמענשווייסעווען דעם ברעג פון איין אראָפּגעלאָזטער שנור אין דורכגוס צו א נייער האָט מען געפּלאַנעוועט צו מאכן דירעקט אויף דעם וואסער, וואָס ס'איז געווען אויסערסט אומבאַקוועם און ס'זיינען נישט געווען קיין מעגלעכקייטן זיך צו באַנוצן מיט מעכאַניזמען. דער ערשטער פּרוּוו צוזאמענצושווייסעווען צוויי שנורן אויף דער תּמיד באַוועגלעכער אויבערפלאַך פונעם דורכגוס האָט זיך פאַרענדיקט מיט א קאַטאַסטראָפע. ביידע שנורן רערן זיינען אראָפּ צום גרונט. דער גרויסער ים־קאַטער, אויף וועלכן מ'האָט אָנגעהויבן דאָס שווייסעווען, האָט זיך איבערגעקערט, ווי א שפּילכל.

אויסער די שוועריקייטן פון דעם שווייסעווען איז אנטשטאַנען א צווייט פּראָבלעם. כּדי איינצוהיטן די רערן זיי זאָלן אום ווינטער נישט געפרוירן ווערן, האָט מען זיי געדאַרפט פאַרגראָבן אויף דער גאַנצער לענג אויף צוויי מעטער אין דער טיף. די פלאַכוואַסערדיקע טייל פונעם דורכגוס — פיר קילאָמעטער פון איין זייט ברעג און פיר קילאָמעטער פון צווייטן — איז געפרוירן געוואָרן ביז צום גרונט. דערפאַר האָט מען אויך דאָ, ווי אויף דער יבשה, באַדאַרפט פאַרגראָבן די רערן אינעם גרונט, און בלויז אין דער טיפער טייל פונעם דורכגוס, וואָס ווערט נישט פאַרפרוירן דורכויס, אויסלייגן זיי גלייך אויפן גרונט. כּדי צו פאַרבאַהאַלטן די נאַפט־ליטונג אין דער פלאַכוואַסערדיקער טייל האָט מען קודם געמוזט אויסגראָבן אויפן גרונט א טראַנשיי. אום זומער האָט מען זי געגראָבן מיט שווימענדיקע ערד־שעפּערס, אָבער איידער דאָס איז האָט זיך געשטעלט האָט מען זיי אוועקגענומען, בעת זיי האָבן באַוויזן אָפּצוטאָן בלויז א טייל פון דער ארבעט.

נישט צופעליק איז די אויפמערקזאַמקייט פון דעם הויפּט־אינזשיניער שוין פון די ערשטע טעג אָן געווען צוגעשמידט צום דורכגוס. דאָס

גראָבן אַ טראַנשיי מיט ערד־שעפּערס און דאָס שווייסעווען די רערן האָט מען געהאַלטן פאַר מעגלעך נאָר אום זומער. דערצו האָט מען באַדאַרפט האָבן צוויי זומער־סעזאָנען, און דערצו זיינען נאָך בכלל אַנטשטאַנען ספקות, צי וועט טויגן דער אָנגענומענער מעטאָד צו שווייסעווען די רערן־שנורן אויף דער וואַסער.

אויסרעכענען אויף צוויי זומער־סעזאָנען האָט מען נישט געהאַט וואָס, די בויער האָבן געהאַט אין זייער רשות בלויז איין ווינטער און איין זומער. דערפאַר האָט בערידזע באַשלאָסן צו פירן די אַרבעט אויפן דורכגוס, להיפּוך די איינגעשטעלטע געזעצן, אָנשטאָט זומער — אום ווינטער.

די ערשטע אויפגאַבע — דאָס שווייסעווען די רערן אום ווינטער — איז געלייזט געוואָרן, לויט גאָרגי דאַווידאָוויטשעס פּאַרטראַכט, גיגאַנטיק: ער האָט פאָרגעלייגט מע זאָל עס דורכפירן אויפן ברעג און דערנאָך אַראָפּפירן די רערן־שנורן מיט טראַקטאָרן אויפן אייז פונעם דורכגוס. קאָווּשאָוו האָט דערפאָלגרייך באַאַרבעט די טעכניק פון אַזאַ שווייסעווען. די לייזונג פון דער צווייטער אויפגאַבע האָט זיך נישט איינגעגעבן צו געפינען. נישט בערידזע, נישט קאָווּשאָוו האָבן נישט געוווּסט, אויף וואָס פאַר אַן אופן זיי וועלן אום ווינטער גראָבן אַ טראַנשיי איבעם דורכגוס.

— ווער האָט געצייכנט און אויסגערעכנט? — האָט קאָווּשאָוו געפרעגט קאָבזעוון, אוועקרוקנדיק דעם בויגן מיט דער סכעמע און דער אויסרעכענונג וועגן דער באַוועגונג פון די געשווייסעוועטע רערן־שנורן איבערן אייז. זיין פּנים האָט באַקומען אַ נישט פריינדלעכן אויסדרוק.

— וואָס איז דען? — האָט זיך קאָבזעוו פאַראינטערעסירט, זיך איינבייגנדיק מיט דער נידריקער ראיה צום בויגן מיט די צייכענונגען.

— פעלערן און פּאַטשקעריי!

קאָבזעוו האָט זיך נאָך נידריקער איינגעבויגן, די האָר זיינען אים געפאַלן אויפן פּנים.

— וועמעס אַרבעט איז עס? פּעטקינס? רופט אים אַריין, כ׳וועל אים זאָגן עטלעכע ווערטער.

— זאָגט זיי מיר. איך האָב קאָנטראָלירט און צוגענומען די צייכענונג, בין אויך איך שולדיק. אָט קוק איך ערשט אויך און זע נישט קיין פעלערן.

— איך זאָג, רופט אַריין גודקינען! — האָט אַלעקסיי פּעסט אי־

בערגעטהרט — און נעמט נישט אויף זיך די פליכטן פון א גוט פערטעל, איר וועט צופיל פלימעניקעס באקומען!...

קאבזעוו האט זיך אומצופרידן אויסגעגליכט און געגאן נאך פעטקען. אלעקסיי האט באמערקט אויף זיך דעם בליק פון דעם אלטן, וועלכער איז געזעסן קעגן אים. אים האט זיך געדאכט צו זעען אין דעם בליק מיטגעפיל און פאראינטערעסירונג.

— וואס וועלן מיר טאן מיטן גראבן די טראנשיי אינעם דורכגוס, קוזמא קוזמיטש? — האט אלעקסיי געפרעגט אונטערן דרוק פון דער רגע.

— עס טראכט זיך ביי אונדז גארנישט צו. אין אייער דערפארונג האט זיך נישט געמאכט עפעס אזעלכעס?

טאפאליעוו האט נישט צוגענומען דעם בליק און זיך פארטראכט. עס זיינען אריינגעקומען קאבזעוו און פעטקע — זיי האבן צוגעצויגן אלעקסייס אויפמערקזאמקייט. ביידע האבן אויסגעזען צערודערט. קאבזעוו האט מסתם באוויזן אויסצוזידלען דעם טעכניק. דער אלטער, וועלכער האט זיך געקליבן עפעס צו זאגן, האט א שאקל געטאן מיטן קאפ און זיך אוועקגעדרייט צום פענצטער.

— איר האט איינגעבעטן קאבזעוון און מיך, מע זאל אייך געבן זעלבשטענדיקע פראיעקטירונגס־ארבעט, — האט קאוושאוו טרוקן געזאגט צו פעטקען. — אייך האט דערעסן צו צייכענען און קאפירן. איר זאלט כלומרשט האבן געלערנט ערנסטערע זאכן. נו, גוט, האבן מיר אין אכט גענומען אייער ביטע, און איר זיינט פארפליכטעט געווען זיך צו באמיען צו מאכן א גוטקוואליטאטיווע ארבעט. נו, האט איר זיך באמיט!

— אלעקסיי האט אים צוגעווארפן דעם וואטמאן־בויגן. — ס׳איז געמאכט מיט דעם לינקן פוס. צי מעג מען אזוי ארבעטן מלחמה־צייט?

— כ׳וועל איבערמאכן, אלעקסיי ניקאליעוויטש, — האט נעבעכדיק געזאגט פעטקע און א צי געטאן צו זיך די צייכענונג.

— ניין — האט אלעקסיי נישט מסכים געווען און געלייגט די האנט אויפן בויגן. — דאס טויג אויך נישט. זיך אונטערשרייבן דארף מען אונטער אזא ארבעט, וואס מע דארף זי שוין נישט איבערמאכן. קוים האט איר זי געהאלטן פאר פארענדיקט און זיך אונטערגעשריבן — פארטיידיקט זי. אפשר בין איך אומגערעכט.

— קלאר, אז איר זיינט גערעכט, נישטא וואס צו זאגן, — האט קאבזעוו דערווידערט.

ער האט געפונען א פעלער אין דער אויסרעכענונג און ענערגיש איבערגעשטראכן די קאלומנעס ציפערן און די שורות פארמולעס מיט א

פעטן שוואַרצן בלייער. דער אינזשיניער האָט זיך אויפגעקאָכט און גע־נומען זידלען פעטקען:

— איך האָב דאָך דיך געוואָרנט: די אויסרעכענונג פון דער לאַ־דונג אויפן אייז, די אויסרעכענונג פון דער פעסטקייט פונעם אייז — איז אַ פאַראַנטוואָרטלעכער ענין, זאָלסט נישט פאַרטאַטשעווען!

— צי קאָן מען דאָס דאָזיקע פאַטשקערײַ אָנרופן צייכענונג? פאַר־ווישט, אָנגעשמירט, פאַרשטראָכן, דער טעקסט איז געשריבן ווי מיט אַ הינעריש פיסל. — האָט צוגעגעבן אַלעקסיי. — איך האָב הונדערט מאָל געזאָגט: יעדע צייכענונג דאַרף אויסזעען דורכויס אָן פעלערן.

— איך האָב געטראַכט איבערצוצייכענען, נאָר נישט באַוויזן, — האָט זיך פעטקע פאַרענטפערט.

— מע דאַרף יאָ באַווייזן! — האָט אַלעקסיי זייטיק אַ קוק געטאָן אויפן טעלעפאָן, וואָס האָט ווידער געלאָזט הערן לאַנגע קלונגען. — מיט מאַנגל אין צײַט קאָן מען בכלל גאָרנישט און קיינמאָל נישט פאַר־ענטפערן. חבר קאָבזעוו וועט מיר אין עטלעכע טעג אַרום אָפּגעבן אַ באַריכט. אפשר וועט מען מוזן אייך אויפסניי פאַרוואַנדלען אין אַ געוויינלעכן צייכנער.

— אַלעקסיי ניקאָלײַעוויטש! — האָט פעטקע אויסגעשריגן מיט אַן אויפקלינגענדיקער שטים — איך גיב אייך דאָס וואָרט. איר וועט זיין צופרידן. זייט מוחל דאָס ערשטע מאָל. פון היינט אָן וועל איך זיך עם אַליין נישט מוחל זיין.

און ער האָט זיך בייז אַ קלאַפּ געטאָן מיטן פויסט אין שלייף. די אינזשיניערן האָבן זיך איבערגעקוקט, טאָפּאָליעווס גראָהגעלע וואָנסן האָבן אַ צוק געטאָן.

ברייט צעעפענדיק די טיר, איז אין צימער אַריינגעלאָפן אַ פאַרסאַ־פעטע מוזע פיליפאָוונע:

— דער הויפּט־אינזשיניער רופט אייך תיכף־ומיד. ער האָט אייך געקלונגען טויזנט מאָל, איר האָט זיך נישט אָפּגערופן. גייט ש ו י ן טאַקע.

— גוט, האָט קאָווּשאָוו געזאָגט און אויפסניי זיך אויסגעדרייט צו גודקינען: — האָב אָן אויג אויף זיך, פעטוניעק!

— אָן אייך גיי איך נישט אוועק, — האָט מוזע פיליפאָוונע גע־מאָלדן. — ער ווייסט, אַז איר זיצט אין קאַבינעט און נעמט נישט דאָס טרייבל. ער האָט באַפוילן ברענגען אייך צו פירן אַ טויטן אַפילו.

אַלעקסיי האָט צונויפגענומען די צייכענונגען און אוועקגעגאַנגען נאָך דער סעקרעטאַרין.

פון אינדערפרי אָן איז ער פון עפּעס באַאומרויקט, — האָט זי אים דערציילט אין גאַנג. — ער איז אַריינגעגאַנגען צו מיר און אָנגעטראָפן אויף טעפּאָליעוון, יענער האָט אים עפּעס אָנגערעדט. מ'האָט געמוזט טוישן די מעמבראַנע פון זיין טעלעפּאָנישן אַפּאַראַט: ער האָט געקלונגען צו מיר, געקלונגען און מחמת ערגערניש א זעץ געטאָן מיטן טרייבל אין טיש.

בערידזע איז שווער געזיצן אינעם פוטער הינטערן שרייבטיש. אויפן טיש איז געשטאַנען אַן עלעקטרישע פּליטקע, ער האָט געוואַרעמט די הענט איבערן אָנגעגליטן ספּיראַל.

איבערן גאַנצן צימער האָט הויך געטומלט דער סעלעקטאָר אויף דער טומבעטשקע לעבן טיש. דער הויפּט־אינזשעניער האָט שנעל א קוק געטאָן אויפן אַריינגעקומענעם אַלעקסייען און, זיך איינבייגנדיק צום מיקראָפאָן, א געשריי געטאָן:

— חבר פּריביטקאָוו, איך קאָן בשום־אופן נישט פאַרשטיין, אין וואָס איר זיינט זיך צעגאַנגען מיט ראַגאָזין?

פּריביטקאָווס שטים האָט זיך קוים געהערט. אַלעקסיי האָט שטאַרק אָנגעשטרענגט דאָס געהער, אַז אויך ער זאָל זיך פונאַנדערקלייבן אין די ווערטער פון דעם אינזשעניער פונעם פינפטן באַצירק.

— איך זאָג דאָך... מ'האָט צוגעגרייט א פּלאַץ פאַר דעם אויטאָ־שטעטל: מ'האָט אויסגעהאַקט די ביימער, אויסגעקאָרטשעוועט די פּניאָ־קעס, אויסגעגראָבן ראָוועס פאַר די פונדאַמענטן. ראַגאָזין האָט גלייך גע־הייסן בויען די צוזאַמענוווינונג אין דעם גאַראַזש. „איך, זאָגט ער, האָב צוגעזאָגט כאַטמאַנאָוון אויפצובויען ביז זיין קומען א מוסטערהאַפטע צוזאַמענוווינונג. און טאָמער טוט ער אין א דריי טאָג אַרום א פאַל אַריין...”.

— זייער גוט, וואָס שנעלער — אַלץ בעסער! — האָט בערידזע באַגיטיקט. — איר זיינט דערפאַר, אַז דאָס שטעטל זאָל זיך לאַנג בויען?

— איך בין פאַר דעם, אַז דאָס שטעטל זאָל מען בויען שנעל, נאָר גלייכצייטיק לויט די פאָדערונגען פון דער טעכניק.

— נעמלעך? — האָט דער הויפּט־אינזשעניער אונטערגעאיילט פּרי־ביטקאָוון.

— ראַגאַוו האָט פאַראָרדנט צו בויען די צוזאַמענוווינונג אויף פונדאַמענטן פון געוויינלעכן טיפּ און אן אונטערערדישער ווענטילאַציע. אויף אַזאַ אופן האָט ער געענדערט אייער טיפּישן פּראָיעקט. אויב אויפן דאָזיקן פּלאַץ איז פאַראַן אייביק געפרירעכץ, וועט דאָס הויז נישט לאַנג שטיין. ס׳וועט שפּעטער אויסקומען צו בויען אַ נייעס פאַר די מענטשן, וואָס וועלן קומען נאָך אונדז. איר אַליין זאָגט די גאַנצע צייט: יעדע צווילע געביידע דאַרף געבויט ווערן מאַסיוו, עס זאָלן זיך מיט איר קאָנען באַנוצן לאַנגע יאָרן די עקספּלאָאַטירער — די קומענדיקע באַלעבאַטים פון דער נאַפט־ליטונג.

— וואָס האָט איר, ווי דער אינזשיניער פון באַצירק, פאָרגעשלאָגן ראַגאַוון?

— איך האָב קאַטעגאָריש געפאָדערט זיך צו האַלטן ביי דעם טיפּישן פּראָיעקט, וואָס איר האָט באַשטעטיקט.

— נו?

סיי דער טאָן פון דעם געשפּרעך, סיי די שאַרפע זשעסטן, סיי דאָס פּנים פון דעם אינזשיניער, וועלכער האָט שלעכט געקאָנט אויסבאַהאַלטן זיינע שטימונגען, האָבן אויסגעזאָגט אַלעקסייען, אַז בערידזע איז אויסער זיך. „נישט־שוין־זשע איז ער אַזוי אין כעס געוואָרן אויף מיר? ס׳האָט זיכער עפּעס פּאַסירט", — האָט קאָוושאָוו געטראַכט.

— ראַגאַוו האָט מיך נישט געוואָלט האָרכן, — האָט זיך פּריביטקאָוו פאַרקלאָגט. — ער האָט דערקלערט, אַז ער ווייסט ווי צו בויען הייזער אויך אָן פּראָיעקטן. לויט זיין מיינונג איז אין ראַיאָן פון טיוולין נישט פאַראַן קיין אייביק געפרירעכץ. ווי אַ ביישפּיל ברענגט ער די הייזער פון די גאַנאַיצעס.

— לויט אייער מיינונג איז דאָרט יאָ פאַראַן אייביק געפרירעכץ?

— איך זאָג עס נישט אויף זיכער, נאָר ס׳איז מעגלעך, ס׳איז אַ ציפּון־ראַיאָן. מע דאַרף קאָנטראָלירן.

— וואָס־זשע פאַרלאַנגט איר פון מיר? — האָט מיט כעס געפרעגט בערידזע און געקלאַפּט מיטן דיקן בלייער אין טיש.

— באַפעלט ראַגאַוון, ער זאָל זיך האַלטן פּינקטלעך ביי דעם טיפּישן פּראָיעקט.

— איך קאָן דאָס נישט טאָן! — האָט זיך געאָרגי דאַווידאָוויטש אָפּגעזאָגט.

— פאַרוואָס קאָנט איר נישט? — האָט זיך פּריביטקאָוו פאַרוווּנ־

דערט. — פאַרוואָס האָט איר, אויב אַזוי, געגעבן דעם באַצירק אַ טיפּישן פּראָיעקט?

— אַזעלכע פראַגעס האָב איך פון אייך נישט דערוואַרט, חבר פּריביטקאָוו. איר זייַנט אַן אינזשיניער נישט קיין יונגער, אַ דערפאַרענער. אַ טיפּישער פּראָיעקט ווערט געגעבן ווי דער סכום פון אונדזערע גרונטפּאָדערונגען צו דער בויונג אויף אַ באָדן, וווּ ס'איז פאַראַן אייביק געפרירעכץ. דאָס איז פונדעסטוועגן נישט קיין דאָגמע, נישט קיין רעצעפּט פאַר אַלע פאַלן. מעגלעך, אַז ראַגאָוו איז גערעכט. מיר דאַכט זיך אויך, אַז אין טיוולינער ראַיאָן איז נישטאָ קיין אייביק געפרירעכץ. אין דעם פאַל דאַרף מען זיך פון אייניקע פאָדערונגען פונעם פּראָיעקט אָפּזאָגן. פון דער צווייטער זייט קאָן זיין, אַז ראַגאָוו האָט אַ טעות.

— איך פאַרשטיי אייך נישט, — האָט פּריביטקאָוו געזאָגט. — וואָס־זשע בלייבט איבער צו טאָן?

— ס'איז זייער שלעכט, אויב איר גופא ווייסט נישט, וואָס צו טאָן. דער אינזשיניער פונעם באַצירק איז דער באַלעבאָס פון דער פּראָדוציר־אונטערנעמונג און איר טעכנישער הויפּט־געזעצגעבער, נישט עפּעס אַ קנעכטישער אויספירער און נאָכקאָפּירער פון די פּראָיעקט־צייכנונגען. איר זייַנט פאַרפליכטעט געניי צו וויסן, צי איז פאַראַן אייביק געפרירעכץ אויפן אָרט פון דער געביידע. אויב יאָ — ליגט איר פאַר צו בויען לויטן פּראָיעקט. אויב נישט — גיט איר צוגאָב־לייזונגען.

דערין גייט דאָך עס טאַקע, וואָס ראַגאָוו וויל נישט וואַרטן אויף קיין קאָנטראָל.

— איך פאַרשטיי אים, — האָט בערדיזע אַ שמייכל געטאָן. — ער וויל בויען שנעל, בעת איר זייט, ווייזט אויס, אַ פאַמעלעכדיקער מענטש.

— לויט אייך דאַרף איך אים אָפּטרעטן? נישט אַזוי?

— ניין, בשום אופן נישט! אָפּטרעטן דערלויב איך נישט! מע דאַרף צווינגען ראַגאָוון ער זאָל אָנערקענען דעם אויטאָריטעט פון דעם באַצירק־אינזשיניער.

— טאָ העלפט מיר צו פאַרפעסטיקן מיין אויטאָריטעט!

— איך בין מסכים אייך צו העלפן. נאָר איך וויל נישט זיין אייער ניאַנקע. דעמאָלט וועט ער שוין זיכער אויפהערן מיט אייך זיך צו רעכענען. קעמפט אַליין אויס פאַר זיך אויטאָריטעט. באַשטייט אויף אייערן, שלאָגט זיך. נאָר פאַרלירט פונדעסטוועגן נישט דעם געזונטן פאַרשטאַנד.

אייערע רייסערייען דארפֿן נישט פֿאַראַלאַנגזאַמערן די טעמפּן פֿון דער בויונג...

פֿאַרענדיקט דעם געשפּרעך, האָט בערידזע אויסגעשלאָסן דעם סעקרעטאַר און זיך גענומען אָנשטאָפּן מיט טיטון אַ גרויסע ליולקע.

— אים איז שווער מיט ראָגאָוון, — האָט אַלעקסיי געזאָגט. — פּריביטקאָוו איז אַקאַדעמיש און מסוגל צו פּראָיעקטן־אַרבעט. ראָגאָוו ווידער איז, לויט איך האָב באַמערקט, בכלל גענייגט צו פֿאַרקלענערן די ראָל פֿון די אינזשעניערן אויף דער בויונג.

בערידזע האָט אויפֿגעהויבן צאָרנדיקע אויגן אויף אַלעקסייען, ווי ער וואָלט אים ערשט איצט דערזען.

— וואָס זאָל דאָס הייסן, חבר קאָוושאָוו? פֿאַרוואָס דאַרף איך פּטרן אויף אייך אַזויפֿיל צייט? אַט זייַנט איר בכלל נישטאָ, אַט קאָן מען זיך צו אייך נישט דעררופֿן. וואָס איז דאָס פֿאַר אַ מאַניער נישט צו ענטפֿערן אויף קיין טעלעפֿאָן־קלונג? — בערידזע האָט דאָס אַלץ אַרויסגעלייגט פֿאַר איין מאָל. אין ענלעכע פֿאַלן איז ער איבערגעגאַנגען פֿון „דו" אויף „איר".

— איך הער אייך, — האָט אַלעקסיי געזאָגט.

— איר הערט מיך אַלץ, אָבער, צום באַדויערן, קומט דערפֿון קיין טאָלק נישט אַרויס. דער גענעראַלער פּראָיעקט רירט זיך ביי אייך לחלוטין נישט.

— פֿאַרוואָס מיינט איר אַזוי? — האָט קאָוושאָוו דערווידערט. לויט מיר נאָך רירט ער זיך.

— בלויז נאָך אייך נאָך! — האָט בערידזע אויסגעשאָסן.

— דערלויבט מיר צו באַריכטן, — האָט אַלעקסיי געזאָגט רויק, אָנשטעלנדיק די גראָע אויגן אויף בערידזעס פּנים, וואָס איז געווען אויסגעקרימט מחמת צאָרן.

— איך בין אומצופֿרידן, פֿולשטענדיק אומצופֿרידן, — האָט געענטפֿערט דער הויפּט־אינזשעניער, אָבער מיט פֿאַראינטערעסירונג געקוקט אויף די וואַטמאַן־בויגנס, וואָס קאָוושאָוו האָט פֿאַר אים אַנידערגעלייגט.

— די אויסרעכענונג האָט באַשטעטיקט די מעגלעכקייט פֿון באַגיין זיך מיט איין סטאַנציע אויפֿן קאָנטינענט, אויב די טראַסע זאָל גיין איבערן לינקן ברעג. — האָט אַלעקסיי באַריכטעט.

— איך האָב אין דעם נישט געצווייפֿלט. פֿאַר מיר פּערזענלעך איז די אויסרעכענונג נישט נייטיק, — בערידזע האָט גלייכגילטיק אָפּגע־

וואָרפֿן דעם בויגן, נאָר נאָך דעם, ווי ער האָט אים פֿריער שנעל איי־בערגעקוקט. — מיך אינטערעסירט דער דורכגוס.

אלעקסיי האָט אויספֿירלעך דערציילט, וואָס ער טוט וועגן דעם דורכגוס. בערידזע האָט דערזען פֿעטקעס צייכענונג מיט דער איבערגע־שטראָכענער אויסרעכענונג און איז ווידער אין כעס געוואָרן.

— איך בין נישט צופֿרידן. ביי דעם פּראָבלעם פֿונעם דורכגוס זיינט איר אינגאַנצן שטעקנגעבליבן. — ער האָט זיך אויפֿגעהויבן און זיך אָנגעשפּאַרט מיט די הענט אויפֿן טיש. — איר זיינט אפֿילו נישט צוגעגאַנגען צו דער לייזונג פֿון דער פֿראַגע וועגן דער טראַנשיי.

— זאָגט אונטער, אין וואָסער ריכטונג צו לייזן די אויפֿגאַבע פֿון דער טראַנשיי.

— פֿאַרוואָס דאַרף איך אונטערזאָגן? — בערידזע האָט אַ מאַך געטאָן מיט דער האַנט, דער פֿוטער האָט זיך אים אַראָפּגעגליטשט פֿון דער פּלייצע, ער האָט אים אַרויפֿגעהויבן. — איר אַליין טראַכט נישט, איר וואַרט ביז איך וועל אונטערזאָגן און אויסזאָגן. איך איינער אַליין קאָן נישט אַלץ צוטראַכטן. צווינגט אייערע אינזשיניערן צו אַרבעטן, זיי זיצן ביי אייך מיט פֿאַרלייגטע הענט. אַפֿילו שלום־צייט האָט זיך נישט רעקאָמענדירט צו באַקומען געלט פֿאַר נישט אַרבעטן.

— וועמען מיינט איר דאָס? — האָט אַלעקסיי איילִיק געפֿרעגט.
— נאָר ווייזט אָן קאָנקרעט און ערלעך. לויט מיר אַרבעטן די מענטשן אַ סך און געוויסנהאַפֿטיק.

— לויט אייך אַרבעט טאָפּאָליעוו אַ סך און געוויסנהאַפֿטיק? — האָט בערידזע אַ געשריי געטאָן. — אַן אַלטער סאַבאָטאַזשניק!

— דאָס איז שוין נישט קיין אַלגעמיינע באַשולדיקונג. נאָר מיט טאָפּאָליעוון קאָן איך גאָרנישט מאַכן. איך האָב אייך איינִיקע מאָל געזאָגט וועגן אים.

— איך האָב נישט וואָס צו רעדן וועגן איינעם אַ צעדרייטן אַלטן עטלעכע מאָל. זייט אַזוי גוט אַליין זיך אַן עצה צו טאָן מיט די, וואָס אונטערליגן אייך. איר קאָנט נישט אַרויסבאַקומען פֿון אים קיין עכטע נוצן — שיקט אים אָפּ צו דעם קאַדרען־אָפּטייל, זאָל מען אים באַפֿרייען לויט אַ פּונקט פֿונעם סטאַטוט אָן געלטלעכער פֿאַרגיטיקונג. ביי אונדז איז נישט קיין שוצהויז פֿאַר פֿאַרעלטערטע לײדיקגייער.

אַלעקסיי האָט געשוויגן, פֿאַרשטייענדיק, אַז דערווידערונגען וועלן קיין פּעולה נישט האָבן. קלאָר, אַז אַן אָנגעזעענעם אינזשיניער קאָן

מען נישט אָפּשיקן אין קאַדרען־אָפּטייל און שוין אָפּגערעדט פון באַפרייען.

— שטעלט זיך פאָר, וואָס עס באַקומט זיך! — האָט זיך ווייטער אויפגעקאָכט דער הויפּט־אינזשעניער. — דער פּראָיעקט פאַרהאַלט די גאַנצע בויונג, און אין דער דאָזיקער צייט פאַרנעמט זיך דער נאַטשאַלניק פונעם פּראָדוציר־אָפּטייל מיט זייטיקע זאַכן און רעקט זיין פאַרטרעטער.

— איך פאַרנעם זיך נישט מיט קיין זייטיקע זאַכן און כ'רעק לגמרי נישט טאָפּאָליעוון.

— איך בין געווען ביי אייך האַלב ניין אזייגער, פון אייך איז קיין זכר נישט געווען. איר קומט צו דער אַרבעט, ווי אַ באַאַמטער, געוויינען און געמאָסטן פּונקט צו דער באַשטימטער צייט!

— כ'בין געווען אויף די אַלגעמיינע מיליטערישע איבונגען און געקומען צו דער אַרבעט פינף מינוט צו ניין.

— אַטראָט, איר האָט אַ סך באַשעפטיקונגען, וואָס האָבן נישט קיין שייכות צו דער זאַך. איך קאָן אייך באַפרייען פון די אַלגעמיינע מיליטערישע איבונגען.

— פאַרוואָס עפּעס? צי בין איך ערגער אָדער בעסער פון אַנדערע? צי די אַלגעמיינע מיליטערישע איבונגען זיינען אַ שטער פאַר דער אַרבעט?

— אַ לעבעדיקער שטער זיצט ביי אייך אין קאַבינעט. ווען איך האָב פאַרפירט אַ שמועס מיט טאָפּאָליעוון, איז מיר קלאָר געוואָרן, אַז ער איז לחלוטין נישט אין קורס פון די ענינים. איר ציט אים נישט אריין אין דער אַרבעט.

קאָווּשאָוו האָט איבערגעוואַרט אַ נייעם אויפברויז און באַמערקט:

— טאָפּאָליעוו פאַרדינט אַ באַזונדערן צוגאַנג. מיר זיינען אַלע אין אים פאַראינטערעסירט. נאָר מיר האָבן צו אים דעם צוגאַנג נישט געפונען. מע דאַרף נישט פאַרגעסן, אַז דער מענטש איז שוין אַלט זעכציק יאָר.

— אַ פריילן אין אַ פּרעכטיקן גאַזענעם קליידל! מע דאַרף האָבן אַ באַזונדער צוגאַנג, מע זאָל איר נישט אָנטרעטן אויפן זוים! — האָט נעאָרגי דאַווידאָוויטש געוועדט מיט גיפט.

— אין באַציונג צון אים האָבן מיר דערלאָזט אַ ריי אומטאַקטישקייטן, — האָט קאָווּשאָוו ווייטער גערעדט: — איר האָט אים אָפּגעשמיסן גלייך ביי דער ערשטער באַקאַנטשאַפט — איז איינס. מ'האָט אים באַשטימט צו מיר פאַר אַ פאַרטרע־

טער, נישט איבערשמועסנדיק מיט אים — איז צוויי. איך האָב אים אוועקגעזעצט ביי זיך אין קאַבינעט און געצוווּנגען זיצן קעגן מיר, ווי א יינגל — איז דריי. אין דער וואַנט־צייטונג האָט מען אים באַליידיקט — איז פיר... אויב זאָגן דעם אמת, וואָלט איך ערשט נישט דערוויזערט, ווען מע נעמט אים ביי מיר צו. ער קרעמפּירט מיך. ער היפּנאָטיזירט מיט די צאָרנדיקע אויגן, שמעקט גרינעם טאַבעק און שווייגט, ווי א שטיין. איך האָב געפּרוּווט רעדן מיט אים ערנסט — איז גאָרנישט אַרויסגעקומען, ער האָט מיר איבערגעריסן און זיך אַרויסגעזאָגט בערך אַזוי: „איך האָב שוין מיין פּלאַן אין לעבן אויסגעפּילט. מיר וועלן זען, וואָס פאַר א ציינער וועט זיין ביי אייך...".

— איך וויל מער נישט האָרכן וועגן אים! — האָט בערידזע געזאָגט.

— איר קאָנט אים אַרונטערשטעלן אונטער א גלאָז, ווי א זעלטענעם מין קאַקטוס. איך האָב אייך גערופן נישט צוליב אים.

בעתן געשפּרעך האָט דער הויפּטראַיאָנזשיניער אָנגעגריפן די פּאָר פּירענע בלעטלעך, וואָס זיינען געווען אָנגעשטאָכן אויף דער גרויסער סכעמאַטישער מאַפּע פון דער בויונג. דאָס איז ביי אים געווען אַזא מין נאָטעס־קאַרטאָטעקע. אויף די בלעטלעך זיינען פאַרשריבן געוואָרן די סאַמע וויכטיקסטע פראַגעס. דאָס אָדער יענץ בלעטל איז נישט אַראָפּגענומען געוואָרן פון דער מאַפּע, כל־זמן די פּראַגע, וואָס איז געווען אויף דעם פאַרצייכנט, איז נישט געלייזט געוואָרן. אלעקסיי האָט זיך דערמאָנט, וואָס פאַר א טומל ס'האָט זיך הייגטיקע וואָך אויפגעהויבן צוליב בערידזעס בלעטלעך: די נייע רוימערין, מיינענדיק אז זיי זיינען מיסט, האָט זיי אַריינגעוואָרפן אין קוישל.

געאָרגי דאַווידאָוויטש האָט אויפגעכאַפּט א שמייכל אין קאָווּשאָווס אויגן און געזאָגט אומפריינדלעך:

— מע דאַרף שנעלער פאַרענדיקן די אַרבעט איבערן פּראָיעקט. זאַלקינד האָט מיר געוואָרנט, אז סע שטייט פאַר א קאַמף מיט גרובסקין ביי דער געגנט־נאַטשאַלסטווע. איך האָב בדעה אליין צו קאָנטראָלירן אונדזערע גרונט־הנחות. אין די נאָענטסטע טעג פאָר איך אַרויס אויף דער טראַסע. איך וועל דורכגיין דעם גאַנצן צווייפלהאַפטן קאָנטינענט־באַציריק אויף נאַרטן, איך וועל אַרומטאַפּן סיי דעם רעכטן, סיי דעם לינקן ברעג. ס'וואָלט בעסער געווען, ווען איר זאָלט גיין מיט מיר. איך קאָן, פאַרשטייט זיך, זיך באַגיין אָן אייך אויך.

ער האָט א קוק געטאָן אויף אלעקסייען מיט א פּראַגע. א קלונג פון טעלעפאָן האָט געשטערט.

— בײַ מיר, ביטע, — האָט בערידזע געזאָגט און דערלאַנגט דאָס טרײַבל קאַוושאָוון.

— גוט מאָרגן, יונגערמאַן, כ׳גראַטולירט אײַך מיטן יום־טוב! — האָט זיך דערהערט זאַלקינדס דומפּע שטים, און אַלעקסײ האָט נישט װילנדיק אַ טראַכט געטאָן, אַז שױן בלױז אין דער שטים פֿון פּאַרטאָרג פֿילט זיך גוטסקײט. — ביסט ערשט שטאַרק פֿאַרנומען?

— װי געװײנלעך. נישט זײער.

— קאָנסט אַרײַנקומען?

— כ׳װעל באַלד אַרײַנקומען.

אװעקלײגנדיק דאָס טרײַבל, האָט ער געװאַרט אױפֿן המשך פֿונעם געשפּרעך מיט בערידזען, אַלעקסײ האָט געפֿילט: געאָרגי דאַװידאָװיטש װיל אים זאָגן עפּעס־װאָס װיכטיקס.

— גײט, איר זײַנט פֿרײַ, — האָט זיך בערידזע אױפֿגעהױבן.

— איר האָט מיר געװאָלט עפּעס זאָגן...

— גײט צו זאַלקינדן, — האָט בערידזע איבערגעחזרט קאַטעגאָריש. — איר האָט צוגעזאָגט צו קומען באַלד. ער דאַרף דאָך נישט װאַרטן אױף אײַך!

בערידזע האָט אַרױפֿגעכאַפּט דעם פֿוטער אױף די פּלײצעס, זיך געזעגנט און זיך פֿאַרגראָבן אין די פּאַפּירן. נישט פֿאַרשטײענדיק די סיבה פֿון זײַן אױפֿרעגונג, איז קאַװשאָװ נאָך אַ רגע געשטאַנען. נאָר בערידזע האָט, דאַכט זיך, אױפֿגעהערט אים צו באַמערקן.

קאַפּיטל פֿערצן

דער טאָג און דער אָװנט פֿון זיבעטן נאָװעמבער

בײַ זאַלקינדן איז געװען גרױבסקי. ער האָט געהאַט אַ יום־טובדיק אױסזען אין אַ נײַעם פֿײַנעם גרױען קאָסטיום און גרױען פּולאָװער, פֿון װעלכן ס׳האָט זיך אַרױסגעװיזן אַ שנײ־װײַס אױבערהעמד און אַ זײַדע־נער קראַװאַט. זײַן ברוסט איז באַפּוצט געװען מיט דעם אָרדן „ערן־צײכן". זאַלקינד איז אױך געװען אין אָרדענס — „לענין־אָרדען", „אָרדען

פון רויטער פאָן" און „אָרדען פון רויטן שטערן" און איז אויך געווען אָנגעטאָן יום־טובדיק. קאָווּשאָוו האָט זיך געפילט קרעמפירט אין זיין געווינלעכן וואָכעדיקן קאָסטיום.

— זעץ זיך, אלעקסיי ניקאָלייעוויטש, — האָט אים זאַלקינד פאַרבעטן, פעסט א דריק געטאָן קאָווּשאָוון די האַנט און זיך אויסגעדרייט צו גרובסקין. — איך הער אייך.

— איך בין ווידער געקומען צו אייך, ווי צום פּאַרטייאישן אָנפירער. מיין ווענדונג צום נאטשאַלניק פון דער בויונג האָט קיין פּעולה נישט געהאט. — גרובסקי האָט געהערט מענטאַריש, וויכטיק און אפילו א ביסל פייערלעך. — אין אָנהייב האָב איך באַשלאָסן אָפּצוואַשן זיך די הענט. דאָס געוויסן פון א בירגער האָט מיך אָבער געצוואונגען נאָכאמאָל צו דערקלערן א פּראָטעסט קעגן די באַשלוסן פון חבר בערידזע. זיי זיינען נישט אויסגעצייטיקט, פּעלעדיק און וועלן דערפירן די בויונג צו א טעמפּן ווינקל. איך האָב גענוי אַדורכגעטראַכט מיינע דערווידערונגען און זיי אויסגעדריקט אין א מעמאָריאַל אויף אייער נאָמען.

„נאָך איין מעמאָריאַל", — האָט אַלעקסיי געוואָלט זאָגן.

— צו וואָס אויף מיין נאָמען? — האָט זאַלקינד באַמערקט. — כ'האָב אייך שוין געזאָגט און זאָג אייך נאָכאמאָל: איך בין פאַר בערידזעס פאָרשלאָגן און וועל זיי מיט אַלע מיטלען אונטערהאַלטן.

איר מאַכט א טעות! — האָט גרובסקי אויסגעשריגן און זיך אויפגעהויבן. זיין אַזוי אויך טונקל פּנים איז נאָך טונקעלער געוואָרן. — איך בעט אייך — גיט זיך נישט אונטער קיין אויבערפלעכע עפעקטן און שיינע רעדעס. זיי וועלן דערפירן די בויונג צו א באַלדיקן קראַך. איר וועט באַדויערן שפּעטער, ווען ס'וועט שוין שפּעט זיין.

אַלעקסייען האָט זיך געגלוסט אַריינצומישן. זאַלקינד האָט אים מיט א בליק פאַרהאַלטן. דער פּאַרטאָרג האָט איבערגעפירט מיט ביידע הענט איבערן פּנים, ווי ער וואָלט זיך געוואַשן, און א וויַיל געשוויגן.

— איר, חבר גרובסקי, זיינט, קענטיק, אויפריכטיק אין אייער איינגעשפּאַרטקייט. נאָר דאָס פאַרענטפערט אייך נישט. איך וואָלט וועלן אייך שטעלן איין פראַגע: און וואָס, אויב בערידזע איז גערעכט? לאָמיר אָננעמען, אַז מיר איז קלאָרער, ווער פון אייך ס'האָט א טעות, הגם כ'בין נישט קיין אינזשעניער?

— אויב איך האָב א טעות, — האָט זיך נישט גלייך אָפּגערופן גרובסקי, — קאָנט איר מיך איבערגעבן צום קריגס־געריכט. און איך

וועל דעמלט מוחל זיין בעליידזען, אויב ער וועט מיר א שפיי טאָן אין פּנים.

— נאָר איידער וואָס און ווען, באמת איר זיך צו שפּייען בעליידזען אין פּנים אריין, — האָט קאָוושאָוו נישט אויסגעהאַלטן.

— אייל זיך נישט, — האָט אים זאלקינד אָפּגעשטעלט. — דעם טעות האָט איר, חבר גרובסקי, און נישט בעליידזע און נישט איך. ס'איז זייער שלעכט פאַר אייך, פאַרשטייט זיך, וואָס איר קאָנט נישט אזוי לאַנג באַווייזן די פולערהאַפטיקייט פון אייער פּאָזיציע. אויף וויפל איר האָט זיך געווענדט צו מיר, זאָג איך אייך צו צו שיקן אייער מאַטעריאַל דעם באַפולמעכטיקטן פון דעם מלוכהשן פּאַרטיי־דירעקטיווס קאָמיטעט, אָדער דעם סעקרעטאַר פון דעם געגנטלעכן פּאַרטיי־קאָמיטעט. זאָלן זיי אָנטשיידן, ווער פון אייך ס'איז גערעכט, ווער שולדיק. אָבער, איך חזר איבער, קעמפן וועל איך פאַר בעליידזעס פּראָיעקט. שטעלט דאָס אייך צופרידן?

— איך פאַרלאָז זיך אויף אייך און וויל האָפן, אז אין ריבעזשאַנסק וועט מען מיך פאַרשטיין. — האָט גרובסקי געענטפערט. — איך האָב געגעבן דעם מאַטעריאַל איבערצוקוקן און אונטערצושרייבן דעם אינזשעניער טאָפּאָליעוו. ער איז דער מיטאַרבעטער פון דעם פּראָיעקט און אן אנהענגער פון מיינע אָנשויונגען. כ'וועל נעמען ביי אים דעם מאַטעריאַל און אייך איבערגעבן.

נאָכן ארויסבאַגלייטן גרובסקין האָט זיך זאַלקינד איבערגעזעצט אויפן דיוואַן צו אלעקסייען און אים דערלאַנגט דעם לעדערנעם בייטל מיט טיטון.

— פאַררייכער, טייערער אליאָשע, אליין איז מיר לאַנגווייליק צו רייכערן.

אלעקסיי האָט אומגעשיקט פאַרדרייט א פּאַפּיראָס. זאַלקינד האָט גענומען ביי אים דעם טיטון־בייטל און אין אן אויגנבליק פאַרדרייט טיטון אין צוויי קליינע שטיקלעך צייטונגס־פּאַפּיר.

— ווי איז דיר געפעלן גרובסקי? — האָט זאַלקינד געפרעגט, ארויסלאָזנדיק א גרויסן קרייז רויך.

— ער איז מיר לחלוטין נישט געפעלן געוואָרן. ער פּלאָנטערט זיך פאַר די פיס, שטערט. אן אומסימפּאַטישער מענטש און, אפשר, אפילו א שעדיקער. — אלעקסיי האָט זיך צעהוסט, פאַרכלינענדיק זיך מיטן רויך.

— וואָס פאַר אַ שעדיקער איז ער! — האָט זאַלקינד דערווידערט.

— איינדערפרי בין איך געווען אויפן „סטאַרט”, ס'איז געווען אַזאַ מי־נוט, ווען אַלץ האָט זיך באַרויקט. איך האָב אַ טראַכט געטאָן: מיט וואָס צייכנט זיך אויס דער הייַנטיקער טאָג? — אויף זאַלקינדס פּנים האָט זיך באַוויזן אַן אויסדרוק פון פאַרטרוימטקייט. — איך האָב זיך פאָר־געשטעלט די מאָסקווער און די שוצגרובנס הינטער וואָלאָקאָלאַמסק, די מאַטראָסן צווישן די שטיינער פון סעוואַסטאָפּאָל, די מענטשן פון וויַיטן צפון, די לענינגראַדער. איך האָב זיך פאָרגעשטעלט אונדזערע מענטשן פון וויַיטן צפון אויף די גרענעצן. הייַנט, דאַכט מיר, דאַרפן די מענטשן זיין נישט אינגאַנצן קיין געוויינלעכע. נישט, אַז זיי זיינען פּלוצעם גע־וואָרן נישט די, וועלכע זיי זיינען תּמיד געווען, — ניין! אַזוי צו מיינען איז נאַיוו. זיי בלייבן טאַקע די זעלבע, נאָר אַלדאָס בעסטע, וואָס איז אין זיי פאַראַן, דאַרף זיך הייַנט אַרויסווייַזן.

— דאָס האָט עפּעס אַ שייכות צו גרובסקין?

— יאָ, צו אים אויך. הייַנט האָט זיך מיר גרובסקי אויסגעוויזן נישט געוויינלעך. ביי אים שטייט דאָך אויפן ערשטן פּלאַן לאָיאַליטעט און דאָס אָפּהיטן די אויסערלעכע פאָרמען. זיין מיינונג קעגן אונדזערע מאַניפּולא־ציעס מיטן פּראָיעקט האָט ער שוין לאַנג דערקלערט. נאָר האָסט געהערט? אויך ער האָט אָנגעהויבן צו רעדן וועגן בירגערלעכן געוויסן! ער גלייבט אין זיין גערעכטיקייט און באַמיט זיך אַקטיוו דאָס צו באַווייַזן.

— גוט, לאָמיר אָננעמען, אַז גרובסקי איז הייַנט נישט געוויינלעך פאַר זיך אַקטיוו. נאָר צי מיינסטו נישט גלייכצייטיק, אַז זיין אַקטיוויטעט איז לרעה דער בוייונג, הגם ער איז נישט קיין שעדיקער? מע וואָלט אים באַדאַרפט אַרויסטרייבן, אויב שוין נישט איבערגעבן אין געריכט.

— ענערגיש! נישט מער, אונדזער לאַגע איז קאָמפּליצירטער, ווי דיר דאַכט זיך, טייערער אַליאָשע. אַרויסיאָגן אים וועלן מיר שטענדיק באַווייַזן. אָבער ווי־נישטווי איז ער אַן אָנגעזעענער אינזשעניער, אַן אויטאָריטעט צווישן די בויער און דער אויטאָר פון אַ פּראָיעקט, וואָס איז נאָכנישט אָפּגעוואָרפן געוואָרן. מיר האָבן צעשטערט די אַלטע טעכני־שע קאָנצעפּציע פון דער בוייונג און אויפגעשטעלט כמעט אַ נייע. נאָר אָפיציעל וועט אונדזער נייער פּראָיעקט אַריין אין זיין פולער קראַפט ערשט אין דעם מאָמענט, ווען ער וועט באַשטעטיקט ווערן אין רובע־זשאַנסק מיט דער הסכּמה פון מאָסקווע.

— הייסט עס, זאָל גרובסקי שטערן?

— נו, ווער וועט עס אים עפּעס דערלויבן צו שטערן! און אויב דו ווילסט וויסן, זע איך א געוויסע אָביעקטיווע נוץ פון גרובסקיס זיין דאָ. כּנגד זיינע כּוונות העלפט ער שאַפן דעם נייעם פּראָיעקט, — מיכאַיל באָריסאָוויטש האָט כּיטרע געזשמורעט מיט די אויגן.

— עפּעס האָב איך נישט באמערקט זיין הילף! — האָט זיך אַלעקסיי צעלאַכט.

— צי ברענגט גרובסקי נישט אריין דעם עלעמענט פון אומרויקייט אין אייער ארבעט? איר רעווידירט זיין פּראָיעקט, ער קריטיקירט אייער נאָוואַטאָרישקייט. צי דאָס צווינגט אייך נישט ערנסטער אַלץ דורכצוטראַכטן? און געשלעג מיט אים באמיט איר זיך צו מאַכן דעם נייעם פּראָיעקט סאָלידער, באַגרינדעטער. אפילו זיין לעצטער מעמאָריאַל — אפילו ער וועט ברענגען נוצן. איך וועל אים מוזן שיקן קיין רובעזשאַנסק. דאָס וועט צואיילן דאָס באַטראַכטן דעם פּראָיעקט. אָן דעם דאָזיקן מעמאָריאַל וואָלט מען אין רובעזשאַנסק געוואַרט ביז מיר אליין וועלן פאָרשטעלן דעם פּראָיעקט. און אַזוי וועט פּיסאַרעוו מוזן דרינגענדיק אַרויסרופן גרובסקין און אונדז אַלע אויך און ערנסט געשפּרעך. דערפאַר זאָג איך בערידזען און דיר: איילט זיך צו!

— ערשט פאַרשטיי איך, פאַרוואָס בערידזע האָט זיך אײליק אויסגעקליבן צו מאַכן א נאַרטעס־מאַרש איבער דער טראַסע און זיך אַזוי אָנגעוועצט אויף מיר, — האָט אַלעקסיי געזאָגט. — ביי אונדז איז שוין א סך פּאַרטיק, מיר האָבן בלויז שוועריקייטן מיטן אריבערגיין דעם דורכגוס. און בנוגע גרובסקין האָסטו מיך נישט איבערצייגט — ער איז פּאָרט א לײדאַק.

— דו האָסט קיין געדולד נישט אָפּצושאַצן א מענטשן? ביי די פאָטאָגראַפיסטן איז פאַראַן אַזא טערמין: א קאָנטראַסט־פאָטאָגראַפיע, שוואַרץ און ווייס, אָן האַלבע טענער. דו באַמיסט זיך אומזיסט צו זען מענטשן קאָנטראַסט־אַרטיק. פאַרשטייט זיך, ס'איז פּשוטער און לייכטער אַריינצושרייבן אַלע צווייפלהאַפטע מענטשן און די, וואָס האָבן זיך נאָכנישט פולשטענדיק אויסגעקלאָרט, אין דער רשימה פון די שעדיקער. אין לעבן איז עס נישט אַזוי. אין אונדזער לאַנד זיינען די שעדיקער — יחידים, און מענטשן, וועלכע קאָנען נישט געפעלן ווערן צוליב א סך זייערע חסרונות — היפּש. מע קאָן זיי מיט דער האַנט נישט אוועקמאַכן! גרובסקי איז נישט קיין שונא, און אויף זיין שטייגער איז ער אָרנטלעך. זיין אומגליק באַשטייט דערין, וואָס ער איז זעלבסטצופרידן, קאָנסערוואַטיוו, ס'איז ביי אים נישט אַנטוויקלט דאָס געפיל פון זעלבסט־

קריטיק. אַן אינזשעניר איז ער אַ גענימער. ער קאָן אפשר נישט ווייניקער פון בערעזין. דער אונטערשייד צווישן זיי איז דער, וואָס בערעזין איז אַ נאָוואַטאָר, גרובסקי — אַן עפּיגאָן. מ'האָט מיר דערציילט, אַז ביי אים איז אָנגעפּרעגלט יעדע מיינונג פון די אויסלענדישע אויטאָריטעטן אויפן געביט פון וויסנשאַפט און טעכניק.

— וואָס־זשע וועט זיין מיט אים, מיט גרובסקין? — האָט אַלעקסיי געפרעגט. — האָסט באַשלאָסן אים איבערצורעדן?

— פאַרוואָס איך? ביי אונדז ענדערט דעם מענטשן און שטעלט אים אויף זיין אָרט דער קאָלעקטיוו, אונדזער גאַנצער סיסטעם. צווישן אים מיט בערעזין וועט, וואַרשיינלעך, פאָרקומען אַן אַנטשיידנדע שלאַכט. ער וועט באַזיגט ווערן, און דעמאָלט וועט ער מוזן אויסוויילן: אָדער ער וועט אָנהייבן אַרבעטן צוזאַמען מיט בערעזין אויף צו פאַרווירקלעכן זיין פּראָיעקט, אָדער ער וועט מוזן פאַרלאָזן די בויונג.

— דו מיינסט, אַז אויב גרובסקי וועט סוף־כּל־סוף איינזעען זיין אומגערעכטיקייט, וועט ער זיך ענדערן?

— אומבאַדינגט. פאַר אים וועט דאָס אָנערקענען זיין אומגערעכטיקייט זיין דאָס זעלבע ווי אַ גרויסע אויפטרייסלונג. ווען גרובסקי וועט דאָס אַדורכמאַכן, וועט ער פאַרוואַנדלט ווערן אין אַן ענטוזיאַסט פון דער בויונג.

אַלעקסיי האָט געשאָקלט אומצופרידן מיטן קאָפּ און צונויפגעקוועטשט די ליפּן:

— כ'האָב מורא, מיר וועלן זיך דעם דאָזיקן ענטוזיאַזם נישט דערוואַרטן, מיר וועלן אויפבויען די נאַפט־ליטונג אָן אים. און אויך אָן מיין אַלטן פּאַרטרעטער. לויט דיין טעאָריע דאַרף זיך אויך טאָפּאָליעוו, די דאָזיקע קאַלטע פאַרשטיינערטקייט, אַרויסווייזן היינט פאַר עפּעס אַן אומגעוויינלעכן?

— ער דאַרף: איך ראָט דיר, זיך צוקוקן צו אים. היינט איז אַזאַ טאָג, טייערער אַליאָשע, וואָס יעדער, ווער עס האָט אַ נשמה, אַנטפּלעקט זי נישט ווילנדיק. אָבער דו דערוואַרט נישט פון טאָפּאָליעוון גלייך אויפן אָרט אַ וועלכע ס'איז העלדישקייטן, זוך דאָס אומגעוויינלעכע אין דעם טאָג־טעגלעכן, פּשוטן, כּמעט נישט באַמערקלעכן. דער דאָזיקער אַלטער איז אַ סך ווערט...

— מיך האָט היינט איינע אַ מיידל פאַרוווּנדערט, — האָט זיך אַלעקסיי מודה געווען. — זי האָט זיך אויסגעוויזן צו זיין אַ לייכטזי־

ניקער פויגל, און פּלוצעם האָט זי אַרויסגעזאָגט ערנסטע און גוטע ווער־טער. דאָס שטימט מיט דיין טעאָריע?

— עס שטימט. — זאַלקינד האָט זיך צעלאַכט מיט זיין שטיל האַרציק געלעכטער. — איך קאָן אויך דערציילן וועגן איינער אַ מיידל — וועגן טאַניע וואַסילטשענקאָ. אמת, שוין נישט ווי אַ באַווייז פון מיין טעאָריע. איינדערפרי האָב איך זיך באַגעגנט מיט טאַניען אויפן „סטאַרט״ — זי שטאַט דאָרט אויס איר קאָלאָנע. מיר האָבן געכאַפּט אַ קורצן שמועס, און כ׳האָב געפילט — דער מענטש איז עפּעס צעררודערט. ס׳איז נישט שווער צו באַמערקן. געוויינלעך איז זי אַ האַרטע, מיט אַ שאַרפן צונג, אַגרעסיוו אין בעסערן זין פון דעם וואָרט. וואָס איז דאָ געשען, טראַכט איך? „נו, טאַטיאַנע, דו ביסט ערשט צופרידן?״ — פרעג איך. זאָגט זי: „זייער צופרידן״. און אין דער שטים איז פאַראַן אַן אומזיכער־קייט. און מיר האָט זיך עפּעס געדאַכט, אַז זי האָט ערשט קיין חשק נישט צו פאַרלאָזן די פאַרוואַלטונג. איך האָב געפרעגט: „פון וואָס ביסטו צעד־רודערט?״ זאָגט זי: „פון גאָרנישט״. און ס׳איז קענטיק, אַז זי ווייסט אַליין נישט קלאָר, וואָס ס׳איז מיט איר. אפשר האָט זיך דאָ אַריינגע־מישט עפּעס אַ ליריש ער ענין?

„עך, געאָרגי האָט צעשטערט די מיידלשע רו״ — האָט אַלעקסיי אַ טראַכט געטאָן און זיך אָנגערופן:

—אונדזער באָרד האָט מיך היינט פאַרוווּנדערט.

— יאָ, פאַר אים איז דער היינטיקער טאָג באַזונדערס באַדייטנדיק און וויכטיק.

— ער איז בייז, ווי אַ מכשפה, רייסט זיך און וואַרפט זיך.

— בייז? — האָט זיך זאַלקינד פאַרוווּנדערט. — לויט מיר קאָן מען היינט קיין בעסערן מענטשן פון בערידזען נישט געפינען. — ער האָט אַ קוק געטאָן אויפן זייגער און זיך אויפגעהויבן. — נו, טייערער אַליאָשע, לאָמיר אָניאָגן די צייט. איך האָב דיך גערופן, כדי מודיע צו זיין: איילט צו מיטן פּראָיעקט. חוץ דעם דאַרף מען זיך אָפּרעדן וועגן דער צייט פון דער היינטיקער ביוראָ־זיצונג. אָננעמען בערידזען מוז מען געמליעך היינט. איך מיין, מיר ווילן זיך צוזאַמענקומען דריי אַזייגער.

— אָננעמען בערידזען? ווהין אָננעמען?

— ער האָט דיר גאָרנישט נישט געזאָגט? מאָדנע! — האָט זיך זאַלקינד פאַרחידושט. — נעכטן ביינאַכט האָט ער מיר געבראַכט אַ ווענ־דונג וועגן אָנגענומען ווערן אין דער פּאַרטיי. איך האָב אים אָנגעשריבן

א רעקאָמענדאַציע, די צווייטע האָט געגעבן באַטמאַנאָוו. איך האָב געטראַכט, אַז די דריטע וועט ער נעמען ביי דיר.

אַלעקסיי איז געווען דערשיטערט. ער האָט זיך דערמאָנט, ווי בערידזע איז צו אים צוגעקומען אין קלוב, וואָרשיינלעך נאָך אַן עצה און אַ רעקאָמענדאַציע, ער, אַלעקסיי, האָט זיך פון אים אַוועקגעקערט. אויך אינדערפרי איז געאַרגט צון אים אַריינגעקומען נישט גלאַט אַזוי. ס'איז פאַרשטענדלעך געוואָרן דעם חברס נערוועזיטעט, זיין גאַנצע אויפפירונג היינט. אַן אויפגערודערטער, האָט אַלעקסיי שוואַך פאַרשטאַנען, וואָס דער פאַרטאָרג האָט ווייטער גערעדט. גוט, וואָס זאַלקינדן האָט אַוועקגערופן דער טעלעפאָן. ער האָט גערעדט מיטן דריטן באַצירק: קיין סעלעקטאָראַפּאַראַט איז ביי אים נישט געווען, און ער האָט געפירט די געשפּרעכן דורכן טעלעפאָניסט.

— פרעגט טעמקינען, ווי ס'גייען די ענינים? היינט דאַרף פאָרקומען אַן איבערברוך אויפן באַצירק. אין אַזאַ טאָג קאָן מען פירן די מענטשן צו יעדן מין העלדנטאַט.

זאַלקינד האָט געהערט, און לויט זיין פּנים איז לייכט געווען צו פאַרשטיין, ווי בלוטיק ער איז פאַראינטערעסירט אין דעם, וואָס מע טיילט אים מיט. טעמקין האָט איבערגעגעבן: די מענטשן אַרבעטן אָן אָפּרו, זשעדנע... אינדערפרי איז נישט געגאַנגען כשורה, נאָר נעקראַסאָוו האָט אין גאַנג אַנדערש פונאַנדערגעשטעלט די בריגאַדעס, און ערשט איז אַוועק בעסער. ס'גייט אָן ענערגיש דאָס אַריבערוואַרפן די זאַכן פון דעם רעכטן ברעג. די גוטע געבײַדעס האָט מען באַשלאָסן צו צענעמען און אַריבערצושלעפּן. גלייכצייטיק מאַכן די בוי־אַרבעטער אַ וועג איבער דער טראַסע פון באַצירק און פאַרברייטערן דעם פּלאַץ ביים ברעג אויפן נייעם אָרט.

— וואָס איז מיט יעפימאָוון? ווו איז ער, מיט וואָס פאַרנעמט ער זיך? — האָט זאַלקינד געפרעגט.

— צוזאַמען מיט אַלע, — האָט דער טעלעפאָניסט איבערגעגעבן אַ קאַרגן ענטפער, און זאַלקינד האָט פאַרשטאַנען: טעמקין וויל זיך נישט אַריינלאָזן אין פּרטים.

אַלעקסיי האָט זיך אויפגעהויבן. זאַלקינד האָט פאַרדעקט מיט דער האַנט דאָס טעלעפאָן־טרייבל און אים געזאָגט:

— דאָס איז נאָך נישט אַלץ, אַלעקסיי... איך דאַרף האָבן פון דיר אַ זאַכלעך אַרטיקל וועגן דעם פּראָיעקט אין דעם קומענדיקן נומער פון דער צייטונג. מע דאַרף דערציילן אונדזער עולם, אין וואָס איז דער אָפּהאַלט, וואָס איז געטאָן געוואָרן, וואָס איז נישט געטאָן געוואָרן און

פאַרוואָס. ווי אַן ענטפער אויף אַזאַ אַרטיקל וועלן קומען פאָרשלאָגן פון דער טראַסט. דו געדענקסט, וואָס מעלניקאָוו האָט געזאָגט אויף דער קאָנפערענץ? דאָס אַרטיקל איז נייטיק מאָרגן. מיר האָבן זיך דערהערט? און פאַרנאַכט, אויב ס'וועט קיין שטערונג נישט זיין, וועלן מיר ביידע פאָרן אין שטאָט, אין טערעכאָווס זאַוואָד. האָסט גאָרנישט דאַקעגן? איז אויסגעצייכנט. אויף ווידערזען, ביז דריי אַזייגער!...

לויטן ערשטן אימפּולס האָט זיך אַלעקסיי געלאָזט צו בערידזען, נאָר ער איז שטיינגעבליבן לעבן מוזע פיליפּאָווּנען, נישט געקאָנט זיך באַשליסן צו ווייזן זיך פאַר גאָרגי דאַווידאָוויטשעס אויגן. ער האָט זיך נישט געקאָנט אויסמאָלן, ווי דער הויפּטאינזשעניער וועט אים אויפנעמען, און נישט געקאָנט צוטראַכטן אַן אויסרייד פאַר זיין באַזוך. ס'האָט זיך אים נישט געוואָלט, אַז זיין אַריינקומען זאָל אַרויסרופן אַ פרישן אויפברויז פון צאָרן ביים חבר. ס'איז בעסער איבערצוואַרטן, ביז ער וועט זיך באַרויקן. מוזע פיליפּאָווּנע, וועלכע האָט באַמערקט קאָווּשאָווס פאַרלוירנקייט, איז פון איגענער איניציאַטיוו אַריינגעגאַנגען צו בערידזען און האָט זיך צוריקגעקערט אַ פאַרחידושטע:

— ער האָט געזאָגט — „ער איז פאַרנומען". איך הייב נישט אָן צו פאַרשטיין. איר האָט זיך צוקריגט, אַלעקסיי ניקאָלייעוויטש?

— עפּעס אַזעלכעס, — האָט אַלעקסיי געענטפערט און, אַ דענער־ווירטער, זיך אומגעקערט צו זיך.

לעבן טאָפּאָליעווס טיש האָט אַרומגעשפּאַנט גרובסקי. „זיי האָבן אונטערגעשריבן דעם מעמאָריאַל, די כלבים!" — האָט אַלעקסיי אַ טראַכט געטאָן. ביידע אינזשעניערן זיינען מחמת עפּעס געווען אויפגערעגט. גרובסקיס נעזל איז אינגאַנצן בלוי געוואָרן און ער האָט, דין און טערפּיפנדיק, זיך אויסגעשנייצט אין נאָזטיכל אַריין. טאָפּאָליעוו איז געזעסן אומבאַוועגלעך, מיט אַ צאָרנדיק פּנים, זיינע וואָנסן, ווי ביי אַ ים־פערד, האָבן זיך באַוועגט.

— זענט איר, קוזמאַ קוזמיטש, נישט מסכים, הייסט עס? — האָט גרובסקי געפרעגט מיט אַ פראָקוראָרישן טאָן.

— נישט מסכים, פּיאָטר יעפימאָוויטש. בשום־אופן נישט מסכים, — האָט דער אַלטער האַרט אָפּגעהאַקט און זיך אָוועקגעדרייט פון זיין געוועזענעם פּאַטראָן צום פענצטער.

— כ'וועל נישט פאַרהוילן, כ'בין פאַרוואונדערט און געקרענקט, — האָט גרובסקי געזאָגט, צונויפגעדרייט די בויגנס פון דעם מעמאָריאַל אין אַ טרייבל און אַוועקגעגאַנגען.

„א שפּאַלטונג אין שונאס לאַגער! — האָט זיך אַלעקסיי אָנגע־שטויסן. — מיכאַיל באָריסאָוויטש איז גערעכט: דאָס פאַרשטיינערט־קייט האָט אויפגעלעבט, זיך א באַוועג געטאָן, אַנטפּלעקט נשמה".

די שטימונג האָט זיך ביי אַלעקסייען אויפגעהויבן. ער האָט א קוק געטאָן אויפן אַלטן אַזוי דורכדרינגענדיק, אַז אויך טאָפּאָליעוו האָט אויפגעהויבן אויף אים די אויגן פון אונטער די געדיכטע ברעמען. מ'האָט באַדאַרפט אָנהייבן רעדן, און אַלעקסיי האָט געזאָגט:

— העלפט מיר צו, קוזמא קוזמיטש! דער פּאַרטאָרג האָט אונדז ביידן געהייסן אָנשרייבן אַן אַרטיקל פאַר דער צייטונג וועגן דעם פּראָ־יעקט. מע דאַרף דערקלערן דעם קאָלעקטיוו אונדזערע שוועריקייטן. דאָס קאָן דינען פאַר א נייעם שטויס צו איניציאַטיוו אויף דער טראַ־סע.

— איך קאָן קיין אַרבעטער־קאָרעספּאָנדענט נישט זיין, כ'האָב זיך מיט שרייבעריי קיינמאָל נישט באַשעפטיקט, — האָט דער אַלטער א וואָרטשע געטאָן.

אַלעקסיי האָט פאַרשטאַנען, אַז ער האָט נישט געהעריק אויסגע־נוצט דעם גינציקן מאָמענט אויף זיך צו דערנענטערן. טאָפּאָליעוון האָט שטאַרק אויפגערעגט דער שמועס מיט גרובסקין, און מ'האָט נישט באַדאַרפט ערשט אָנהייבן מיט אים. דאָס דערמאָנען די צייטונג איז געווען נישט אויפן אָרט. ביים אַלטן איז נאָכנישט אָפּגעגאַן די באַליידיקונג צוליב דער קאַריקאַטור.

— גיט מיר, צום ווייניקסטן, אַן עצה, וויאַזוי צו דערציילן די מענטשן וועגן דעם דורכגוס. ס'איז דאָך נאָך גאָרנישט באַשלאָסן גע־וואָרן וועגן דער טראַנשיי — ווי וועלן מיר זי גראָבן, די פאַרשאָלטענע?

טאָפּאָליעוו האָט זיך אויפגעהויבן און, גאָרנישט זאָגנדיק, אַרויס־געגאַן. קאָוושאָוו האָט פון ערגעץ וואו געשלאָגן מיט א קלאַפּ. גערעדט א ריס ... פּוין מי ...

— אַלטער כריין, — האָט ער א זאָג געטאָן אָנשטאָט „האַלאָ" און זיך צעלאַכט, ווען ער האָט דערהערט טאַניע וואַסילטשענקאָס שטים. — ניין, נישט אייך. איר זענט אַ יונג מיידל, אויב מע זאָל רעדן, פאַר־גלייכנדיק מיט גרינוואַרג. קומט אַריין כאָטש שוין, אייערע ענינים טאָר מען נישט אָפּלייגן...

טאַניע איז אַריינגעקומען צוזאַמען מיט פּעדאָסאָוון. זיי האָבן זיך געאַמפּערט — פּעדאָסאָוו שפּאַסיק, טאַניע אויפגערעגט.

— זעט, אלעקסיי ניקאָלייעוויטש, וואָס נאָך דאָס ליבע מיידל פאָדערט. ס'איז ממש שרעקלעך! — פעדאָסאָוו האָט פונאנדערגעלייגט פאר קאָוושאָוון די פאָדערונג־צעטלען. — און דערלאנג גלייך אלץ פאראמאָל. זי נעמט נישט אין אכט דעם סדר פון די ארבעטן, נישט אונדזערע מעגלעכקייטן. גיב — און פטור!

— איך וויל נישט אין אכט נעמען קיין מעגלעכקייטן. — טאניע האָט זיך ארייננגעזעצט אין פאָטעל און קאלט געקוקט אויפן שמייכלענדיקן אינטענדאנט. — מיר מארשירן מאָרגן ארויס, און דאָס סאמע נייטיקסטע דארף שוין היינט ארויסגעגעבן ווערן. דאָס איבעריקע דארף מען ארויסשיקן דערנאָך.

— מ'האָט נאָר וואָס באשטימט דאָס מיידל פאר א נאטשאלניק, און זי האָט שוין פארלוירן א העלפט פון אירע אנגענעמע מעלות, — האָט פעדאָסאָוו געשפילט מיט די טונקעלע גלאנציקע אויגן. אין טאָניעס בייזיין איז ער געווען אויפגעלעבטער, ווי תמיד, און בעתן רעדן אנגעקוואָלן פון איר.

— מיינע מעלות ווערן נישט בייגעלייגט צו די פאָדערונג־צעטלען און זיי דארפן אייך נישט אינטערעסירן. כ'בין גרייט זיך צו פארוואנדלען אין א מכשפה, אבי צו באקומען די מאטעריאלן. גיט זיי מיר ארויס. איר האָט א פאראָרדענונג. אָדער איך דארף נאָכאמאָל גיין צו בערידזען זיך קלאָגן אויף אייך?

— שטעלט זיך עס פאָר, אלעקסיי ניקאָלייעוויטש! טאניעטשקע האָט שוין באוויזן אנצורעדן אויף מיר ביים הויפט־אינזשיניער, און ער, זיך נישט רעכענענדיק מיטן היינטיקן יום־טובדיקן טאָג, האָט מיר ארייננגעזאָגט א ים מיט באליידיקנדיקע ווערטער. איך גיי ארום, ווי מיט א בראנדהווונד, ווי איך וואָלט זיך איבערגעפרעסן מיט געזאלצענעם לאקס.

— זי איז גערעכט, — האָט קאָוושאָוו געמאכט דעם אויספיר, א קוק טוענדיק אויף דער רשימה מאטעריאלן, וואָס טאניע האָט געפאָדערט. — אויסשטרייכן קאָן מען בלויז קלייניקייטן, איך האָב זיי דאָ אנגעמערקט. אגב, אויף דעם פאָדערונג־צעטל איז פאראן דעם הויפט־אינזשיניערס רעזאָלוציע. צי איז זי דען נישט פארפליכטנדיק פאר אייך, פארוואָס דינגט איר זיך?

— פארפליכטנדיק, אומבאדינגט פארפליכטנדיק. — פעדאָסאָוו האָט גענומען די רשימות פון טיש און אָפגעזיפצט. — אך, וואָס פאר א מענטשן איר זענט! מע קאָן דען רעדן מיט אייך? איר וואָלט בעסער געפרעגט — פון וואנען זאָל איך נעמען דאָס דאָזיקע גאנצע גוטס?

— מאכט נישט קיין אָנשטעלן, איר האָט עס פארבאהאלטן אין אייערע שפּייכלערס, — האָט טאַניע געזאָגט כמעט מיט שאָדנפריייד. — ס'איז אייך פּשוט א שאָד עס אוועקצוגעבן. אייך חלומט זיך אוודאי, אז די נאַפט־לייטונג בויט זיך פון לופט, און אייערע סקלאַדעס שטייען אונטערן שלאָס, אָנגעפּילט מיט כל־טוב. איר ווערט נאָך עקלדיקער פון ליבערמאַנען.

— נו, גוט, כעסט זיך נישט, טאַניעטשקע. איך וועל קריכן פון דער הויט, און אייך וועל איך באַזאָרגן פולשטענדיק, — דער אינטענ־דאַנט האָט זיך איינגעבויגן צום מיידל און זי צערטלעך אַרומגענומען.

— כ'וועל זאָגן א דאַנק, ווען כ'וועל קריגן אַלץ, — האָט זיך טאַניע פון אים אָפּגערוקט.

— הייסט עס, מאָרגן מאַרשירט איר אַרויס? — האָט אַלעקסיי געפרעגט. — און א געזעגענונגס־פאַרווייַלונג?

— א געזעגענונגס־פאַרווייַלונג? — האָט טאַניע איבערגעפרעגט און אָפּגעזיפצט. — ס'זיינען פאַראַן פאַרשידענע קלעמענישן. און איך בין דאָך א היימלאָזע — וווּ־זשע קאָן מען זי איינאָרדענען?

— ביי מיר! — האָט זיך פעדאָסאָוו דערהפּרייט — ס'וועט זיך צו־נויפקומען א גוטע קאָמפּאַניע. מיר וועלן פאַרבעטן אויך געאָרגי דאַווי־דאָוויטשן.

— ווי קומט אַהער געאָרגי דאַווידאָוויטש? — האָט טאַניע א קוק געטאָן אויף אים מיט חשד.

דאָס געשפּרעך האָבן איבערגעריסן פּילימאָנאָוו און ליבערמאַן. ווי זיינען געקומען צו אַלעקסייען, כדי צו פאָרן צוזאַמען אויפן „סטאַרט". דערזעענדיק ליבערמאַנען, האָט זיך פעדאָסאָוו אויסגעלאָשן. ליבערמאַן האָט זיך באַגריסט מיט אַלעקסייען, מיט טאַניען, און אויף אים האָט ער אפילו קיין קוק נישט געטאָן. צווישן די אינטענדאַנטן איז נאָך אַלץ אָנגעגאַנגען א שנאה, און אין דער פאַרוואַלטונג זיינען אומגעגאַנגען אַנעקדאָטן וועגן די שפּיצלעך, וואָס זיי טוען זיך אָפּ איינער דעם צווייטן.

פעדאָסאָוו האָט אויף א רגע אָפּגערופן אַלעקסייען אויף א זייט:

— באמת, קומט צו גיין אין אָוונט. ס'איז דאָך היינט יום־טוב! מיר וועלן א ביסל אויסטרינקען, כאַפּן א שמועס, ליבהאָבער וועלן קאָנען מאַכן א קערטל. איר דאַרפט קומען צווישן מענטשן, איר לעבט ווי א מאָנאַך, דאָס טויג נישט. כ'וועל אויך געאָרגי דאַווידאָוויטשן ברענגען צו פירן. און טאַטיאַנע וועט קומען.

— כ'ווייס נישט, — האָט קאָווּשאָוו געזאָגט.

— איינע אַ מיידל אינטערעסירט זיך מיט אייך, — האָט אים פּעדאָסאָוו צוגעגעבן חשק. ער האָט שפּאַסיק צוגעגעבן: — אגב, איך אַ־אָריר אויך דאָס דאָזיקע מיידל, און איר שטעלט מיר אונטער אַ פוס. איבעריקנס, צוליב געזעלשאַפט וועל איך זיך נישט פילן געקריוודעט.

— דאָס וועט זיך מיר קוים איינגעבן היינט, עס שטייט מיר נאָך פאַר אַ סך אַרבעט, — האָט זיך אַלעקסיי אָפּגעזאָגט. ער האָט אַ טראַכט געטאָן, אַז דאָס פאַראינטערעסירטע מיידל איז אוודאי זשעניע. — פאַר דעם פאַרבעטן אַ דאַנק. כ׳וועל זיך באַמיען קומען.

טאַניע האָט געקייכט פאַר געלעכטער, פאַרוואָרפנדיק דעם קאָפּ, ליבערמאַן האָט געוואָרטשעט:

— ס׳איז לחלוטין נישט לעבערלעך. אייך געפעלט, וואָס דער דאָזיקער עקזעמפּלאַר מאַכט חוזק פון מיר.

— ווער מאַכט עס חוזק פון אייך? — האָט זיך קאָוושאָוו אויסגע־דרייט צו אים. ער האָט מיט פאַרגעניגן געקוקט אויפן מיידלס שיין פּנים, וואָס האָט געלויכטן מיט אַ שמייכל. ער האָט געטראַכט: „מע דאַרף אומ־באַדינגט גיין צו פּעדאָסאָוון צוזאַמען מיט בערידזען און טאַניען".

— נעכטן אין אָוונט האָט מען צו אים געקלונגען אין טעלעפאָן, — האָט טאַניע דערקלערט אַלעקסייען, ווינקענדיק אויפן אינטענדאַנט. — ער האָט אויפגעהויבן דאָס טרייבל: „ליבערמאַן, הערט". און עמעצער דער־קלערט מיט אַ מאַנצבילישער שטים: „איר זייט אַן אייזל". ליבערמאַן איז, נאַטירלעך, אין כעס געוואָרן און אָנגעהויבן שרייען: „ווער רעדט?" דער אומבאַקאַנטער ענטפערט: „אַלע רעדן", — און ער האָט אויפגעהאָנגען דאָס טרייבל.

— איך וועל אים קיין בעל־חוב נישט בלייבן. איך וועל צוטראַכטן אַ שאַרפזיניקער חכמהלע! — האָט ליבערמאַן געדראָעט.

— אפשר איז דאָס נישט פּעדאָסאָוו, נאָר עמעץ אַנדערש האָט אַ שפּאַס געמאַכט? איר האָט אים דערקאָנט אין קול? — האָט אַרויסגע־זאָגט זיינע ספקות דער ערנסטער פילימאָנאָוו.

— ס׳איז נישט געווען זיין שטים, ער האָט אַ צווייטן חוצפּהניק אונטערגעשטעלט.

אַלעקסיי האָט איבערגעלאָזט אַ בריוועלע אויף טאָפּאָליעוום טיש, אין וועלכן ער האָט אים געבעטן, ער זאָל אויפסניי קאָנטראָלירן די קאָסט־חשבונות אויף אַלע טיפּן הילצערנע געביידעס און דורכקוקן עטלעכע, אין משך פון טאָג אָנגעקומענע, ראַציאָנאַליזאַטאָרישע פאָרשלאָגן, און ער איז אַוועקגעפאָרן אויפן „סטאַרט" צוזאַמען מיט טאַניען, פילימאָנאָוון און ליבערמאַנען. זיי האָבן אַרויסבאַגלייט אין וועג אַריין סיליגען. ער

האָט אַליין געפֿירט דעם טראַקטאָר. זיין געהילף האָט אַ מאָך געטאָן מיטן דער היטל, אַרויסרוקנדיק זיך פֿון דער טיר פֿונעם „שנעק". דאָס הייזל אויף שליטן־בויגנס האָט זיך באַוועגט נישט געאיילט און עס האָט זיך נאָך לאַנג געזעען אויפֿן גראָ־ווייסן שטח פֿון טייך.

טאַניע האָט געבראַכט צו פֿירן אַלעקסייען צום מאַגאַזין, וווּ די פֿאַרבינדלער האָבן זיך געגרייט צום אַרויסמאַרש אויף דער טראַסע. ביזן פֿינפֿטן באַצירק, וווּ דער טעלעפֿאָן האָט זיך געענדיקט, האָט טאַניע מיט דער קאָלאָנע געזאָלט זיך דערקלייבן מיט אויטאָס און אָנהייבן זייער אַרבעט פֿון טיוולין. אַלעקסיי האָט אויפֿן אויפֿמערקזאַמסטן אופֿן קאָנטראָלירט די אויסגעשטאַטע פֿאַרבינדלער און גענוי פֿעסטגעשטעלט, אין וואָס זיי וועלן זיך נייטיקן אין הילף מצד דער פֿאַרוואַלטונג אין דער נאָענטסטער צייט. די קאָמיוניסטן זיינען געווען אויפֿגערעגט און האָבן אומגעדולדיק אָפּגעוואַרט דעם מאָרגנדיקן טאָג. טאַניע האָט אויסגעזען פֿאַרכמורעט, פֿאַרזאָרגט. מיט פֿאַרבאָרגענער אומרו האָט זי געקוקט אויף די יונגע חברים, וועלכע האָבן נאָכנישט געהעריק באַנומען, וויפֿל שוועריקייטן עס שטייען זיי פֿאַר איבערצוטראָגן...

— נישט געזאָרגט, טאַניע, — האָט קאָוושאָוו שטיל געזאָגט, זיך אַנשטויסנדיק וועגן איר געמיטצושטאַנד. — וואָס שווערער, אַלץ רויקער דאַרף זיין דאָס געמיט. זאָלן די חברה אָפּטער דערמאָנען זיך נישט נאָר וווינסק, נאָר מאָסקווע און זייערע בני־גיל, וועלכע שלאָגן זיך פֿאַר איר. דו ווער נאָר נישט צעשמאָלצן גלייך אין אָנהייב, געפֿין אין זיך אייזן, זיי פֿעסטער, איידער דו ביסט עס אין דער ווירקלעכקייט.

אין דער אַרבעט און אין דעם שמועס מיט די פֿאַרבינדלער האָט אַלעקסיי שיִר נישט פֿאַרגעסן וועגן דער זיצונג פֿון דער פּאַרטיי־ביוראָ און זיך געכאַפּט, ערשט, ווען צו זיי אין מאַגאַזין איז אַריינגעקומען פֿילימאָנאָוו.

בערידזע איז געזעסן מיט אַן אַראָפּגעלאָזטן קאָפּ און האָט אים נישט אויפֿגעהויבן בעת קאָוושאָוו און פֿילימאָנאָוו אַריינקומען. חוץ זיי זיינען שוין אַלע מיטגלידער פֿון ביוראָ געווען פֿאַרזאַמלט.

— איר זיינט אונדז שולדיק צען מינוט, — האָט זאַלקינד געזאָגט מיט פֿאַריבל די פֿאַרשפּעטיקטע און געעפֿנט די זיצונג.

פֿון בערידזעס אומעטיקער פּאָזע האָט אַלעקסיי אַרויסגעלייענט אַ פֿאָרוואָרף פֿאַר זיך: „אַפֿילו אין אַזאַ מאָמענט אין מיין לעבן ביסטו נישט געקומען צו דער צייט". זאַלקינד האָט געלייענט די ווענדונג: „היינט, ווען אַ טויט־געפֿאַר הענגט איבערן היימלאַנד, קאָן איך נישט פֿאַרבלייבן מחוץ די רייען פֿון דער פּאַרטיי פֿון לענינען און סטאַלינען", און דערנאָך די אַנקעטע. אַלעקסיי האָט דעם גאַנצן טאָג איבערגעלעבט דעם ברוגז מיטן

הבר און איצט מיט אַ באַזונדערער אויפמערקזאַמקייט אויסגעהערט בערי־
דזעס אַנקעטע־אָנגאָבן, אויפסניי זיי באַזייניקנדיק.

„ער איז שוין אַלט פינף און דרייסיק יאָר, — האָט ער געטראַכט אין
האַרצן. — איך האָב פאַרהאַנט: אַכט יאָר לעבן. זיין ווייב איז מיט זעקס
יאָר צוריק געשטאָרבן בעתן גיין צו קינד. געאָרגי האָט וועגן דעם קיינמאָל
נישט גערעדט. זיין פאָטער איז אומגעקומען אין דעם בירגער־קריג. די
מוטער — וועגן איר האָט ער נישט איין מאָל גערעדט — וווינט אין גאָרי".

די רשימה פון געאָרגי דאַווידאָוויטשעס אַמטן איז געווען אַ לאַנגע.
אין זיינע געשפּרעכן פלעגט אַמאָל בערידזע דערמאָנען: „געאַרבעט דאָרט־
און־דאָרט" — און אויך דאָס פלעגט זיך פאַרביגליטשן דורכן באַ־
ווסטזיין, ווי אַ ווייניק באַדייטנדיקער פּרט. איצט האָט זיך פון דעם
טרוקענעם אויסרעכענען דאַטעס, וווינונגס־ערטער און נעמען פון אַר־
בעטס־פּלעצער צונויפגעשטעלט אַ לעבעדיקע כאַראַקטעריסטיק פון אַ
מענטשן.

ער האָט געענדיקט דעם אינסטיטוט אין יאָר 1929. אַלעקסיי האָט
זיך דערמאָנט, ווי בערידזע האָט אַמאָל געזאָגט, אַז דער אָנהייב פון זיין
אינזשעניערישער אַרבעט איז צוזאַמענגעפאַלן מיטן אָנהייב פון די
סטאַלינישע פינפיאָרפּלאַנען. ער האָט פּראָיעקטירט אַ זאַוואָד אין זאַפּאָראָ־
זשע. געאַרבעט אויפן דניעפּרבוי ווי אַן אַרבעטס־לייטער. געבויעט די
ברעג־גאַסן פון טייך־מאָסקווע. זיך באַטייליקט אין דער פּראָיעקטירונג פון
דעם הערעזניאַקאָווער כעמישן קאָמבינאַט. אין סעמיפּאַלאַטינסק געבויט
אַן אייזנבאַן־ליניע. אויף דער דזשיגדע האָט ער פונאַנדערגעאַרבעט אַ פּראָ־
יעקט צו באַזאָרגן מיט וואַסער די גאָלד־גרובנס.

דערנאָך איז ער פרייוויליק אַוועקגעפאָרן אויפן ווייטן מזרח — אויף
אויסצופאָרשן די טראַסע פון דער גרויסער מאַגיסטראַל פון דעם בייקאַל
ביזן שטילן אָקעאַן. ביי דער געלעגנהייט האָט ער זיך פאַראינטערעסירט
מיט דער הידראָ־ענערגעטיק פונעם ווייטן מזרח און געשאַפן צוויי פּראָיעקטן
פון הידראָסטאַנציעס — אויף דער אַלגאַכטע און דער טשאָנגאַרי. ערגעץ־
ווו אין די געגנטן פון אַרסעניעוו האָט זיך בערידזע באַגעגנט מיט באַט־
מאַנאָוון, וועלכער איז צו דער צייט באַשטימט געוואָרן פאַרן נאַטשאַלניק
פון דער בויונג פון דער מאַגיסטראַל און האָט געבאַלעבאַטעוועט אין די
ווילדע אוראַלטע מקומות. זיי האָבן זיך שנעל באַפריינדעט, און געאָרגי
דאַווידאָוויטש האָט איינגיכן געאַרבעט אַלס הויפּט־אינזשעניער פון דער
בויונג אונטער באַטמאַנאָווס אָנפירונג. נישט לאַנג פאַר דער מלחמה זיינען
זיי ביידע באַשטימט געוואָרן צו פאָרן אויף מערב. דריי יאָר האָט בערידזע
געאַרבעט אויף דער דרום־בויונג — דאָרט האָט זיך מיט אים באַקענט

אַלעקסיי. מיטן צוריקקומען אויפֿן ווייטן מזרח האָבן זיך פֿאַרענדיקט בעריזדעס לעבנסוועגן.

דער פּאַרטאָרג האָט, לויט ווי ס'איז אָנגענומען, נישט דורכגעלאָזט קיין איין זאַך אין דער אַנקעטע: ער איז באַשאָנקען געוואָרן מיט צוויי אָרדענס — „רויטע אַרבעטס־פֿאָן" און „ערן־צייכן"; אַ סך מאָל איז ער דערמאָנט געוואָרן אין די באַפֿעלן און פּרעמירט געוואָרן; קיין פֿאָרוואָרפֿן האָט ער נישט באַקומען; צו קיין שום אַנדערע פּאַרטיי האָט ער פֿריער נישט געהערט; פֿאַר קיין געריכט איז ער נישט געשטאַנען. רעקאָמענדאַציעס אויף אַריינצוטרעטן אין דער פּאַרטיי האָבן בערידזען געגעבן זאַלקינד, באַטמאַנאָוו און פּיסאַרעוו — דער באַפֿולמעכטיקטער פֿון דעם מלוכהשן פּאַרטיידיקונס־קאָמיטעט. אַלע רעקאָמענדירנדיקע האָבן געקאָנט בערידזען אַ סך יאָר. איבערלייענענדיק פּיסאַרעווס רעקאָמענדאַציע, האָט זאַלקינד באַמערקט:

— דער באַפֿולמעכטיקטער האָט זי היינט צוגעשיקט מיט אַ געלעגנהייטלעכן אַעראָפּלאַן. אַלע דאָקומענטן זיינען איבערגעלייענט געוואָרן, און בערידזע האָט דערציילט וועגן זיך. דער פּאַרטאָרג האָט געבעטן צו שטעלן פֿראַגן. עס זיינען אַזעלכע נישט געווען, בלויז גרעטשקין האָט זיך פֿאַראינטערעסירט מיט עפּעס אַ דעטאַל פֿון דעם פּראָיעקט פֿון דער אָלגאָכטער הידראָסטאַנציע.

— איך האָב דערוואַרט און זיך געשראָקן פֿאַר איין פֿראַגע, חברים, — האָט בערידזע אָנגעהויבן ריידן אין פֿאַרלעגנהייט, מיט פֿאַרב אין די באַקן. — אַ פֿולשטענדיק געזעצמעסיקע פֿראַגע: פֿאַרוואָס טרעט איך ערשט היינט אַריין אין דער פּאַרטיי. איך בין דאָך שוין אַלט פֿינף און דרייסיק יאָר, אינזשעניער בין איך געוואָרן פֿאַר דער סאָוועטישער צייט... איר האָט מיר די דאָזיקע פֿראַגע נישט געשטעלט. פֿונדעסטוועגן קאָן איך זי נישט פֿאַרבייגיין. איך בין זיך ערלעך מודה: עס באַהאַלט זיך נישט אונטער דעם קיין שום עפּעס־וואָס ערנסטע סיבה. מיר האָט זיך תמיד געדאַכט, אַז דאָס אַריינטרעטן אין דער פּאַרטיי איז בלויז אַ פֿאָרמאַליטעט, און ס'איז געווען אינערלעך אָפּצופֿילן די אייגענע פּאַרטיייִשקייט... אין אינסטיטוט און די ערשטע יאָרן פֿון מיין אַרבעט האָב איך געהאַלטן אַזוי: אויב כ'וועל אַריינטרעטן אין דער פּאַרטיי, וועלן מיר די געזעלשאַפֿטלעכע אַרבעט און פֿאַרשידענע התחייבותן אַוועקרייסן פֿון שטודיום, פֿון פֿאַרטיפֿטערן שטודירן די טעכניק. פֿאַר מיינע אויגן איז ווירקלעך פֿאָרגעקומען אַן ענלעכער פֿאַל מיט מיינעם אַ חבר. ס'איז נישט באַקוועם צו ריידן וועגן אַזאַן אַרויסווייז פֿון לייכטזיניקייט, נאָר, ווייזט אויס, אַז ביז אַ געוויסער מאָס איז זי מיר געווען אייגן ביז דער לעצטער צייט, נישט געקוקט אויף

מיין עלטער. איר קאָנט, זיכער, אַ טראַכט טאָן — אָט טרעט בערידזע עפּעס פּלוצעם אַריין אין דער פּאַרטיי! אָבער דאָס איז נישט קיין צופעליקער שריט. פאָרשט מיך, חברים, פון וועלכער זייט איר ווילט — איך בין אַ קאָמוניסט! — בערידזע האָט זיך אויפגערעגט און, הערנדיק אים, האָט זיך אויך אויפגערעגט אַלעקסיי. — פון ערשטן טאָג פון דער מלחמה האָב איך זיך דערפילט זייער נישט גוט נעמלעך דערפאַר, וואָס איך בין פאַרבליבן מחוץ דער פּאַרטיי. און באַזונדערס, ווען איך האָב געהערט איינעם אַ ליידאַק זיך אויסדריקן אין דעם זין, אַז אין פאַל פון אַ זיג פון די דייטשן זאָל זיין אַ מעלה דאָס זיין אַן אומפּאַרטייישער. מיין אומפּאַרטייישקייט איז פאַר מיר געוואָרן אַ כסדרדיקער פאָרוואורף...

בערידזע האָט איבערגעכאַפּט דעם אָטעם.

— נישט לאַנג צוריק איז ביי אונדז פאָרגעקומען די פּאַרטיי־קאָנפערענץ. כ׳וועל זאָגן פּשוט: איך האָב זיך קיין אָרט נישט געפונען, ביז זי האָט זיך נישט פאַרענדיקט. איך האָב זיך געפרעגט: „ווי ביסטו דאָס פאַרבליבן אין עק, צי קליידט עס דיר?" מיר האָט איינער אַ מענטש, כ׳וועל זאָגן, ווער — וואַסילטשענקאָ טאַניע — געפרעגט: „פאַרוואָס זענט איר נישט, געאָרגי דאַווידאָוויטש, אויף דער קאָנפערענץ?" און ס׳האָט מיר נישט געקלעקט קיין דרייסטקייט זיך מודה צו זיין, אַז איך בין אַן אומפּאַרטייאישער. נעכטן, ווען חבר סטאַלין איז אַרויסגעטרעטן, האָב איך זיך געזאָגט: „בערידזע, דו קאָנסט לענגער נישט פאַרבלייבן מחוץ דער פּאַרטיי קיין איין טאָג, קיין איין שעה!..."

געאָרגי דאַווידאָוויטש האָט גערעדט מיט ברען און לויט זיין געוויינהייט אָדער געצופּט מיט די פינגער דאָס בערדל, אָדער באַרירט פאַרשיידענע זאַכן. פאַר אָננעמען אים אין דער פּאַרטיי האָט מען אָפּגעשטימט איינשטימיק. גרעטשקין האָט, שמייכלענדיק, אויפגעהויבן ביידע הענט.

— אַ רגעלע, איין וואָרט, — האָט זאַלקינד געזאָגט, ווען אַלע האָבן זיך אַ באַוועג געטאָן, מיינענדיק, אַז די זיצונג איז פאַרענדיקט. לויט מיכאיל באָריסאָוויטשעס אויגן און איינגעהאַלטענעם שמייכל, לויט דעם, ווי ער האָט אָנגעהויבן ריידן, האָט אַלעקסיי פאַרשטאַנען, אַז אויך דער פּאַרטאָרג איז אויפגערעגט. — ס׳איז ערשט אַ שווערע צייט, חברים, פאַר אונדזער לאַנד, פאַרן פאָלק און דער פּאַרטיי. אַ צייט פון אַ געפאַר, וואָס מיר האָבן נאָך אַזעלכע נישט איבערגעלעבט.. אַזאַ צייט שטעלט דעם מענטשן אויף פּראָבע. זי איז ווי אַ זוויערקוואַס, וואָס באַשטימט גענוי, וואָס עס איז ווערטפולער שטיין און וואָס — דאָס מיסט, וואָס ס׳האָט זיך צו אים צוגעקלעפּט. אונדזערע בעסערע מענטשן האָבן דעם באַוווסטזיין: זייער גורל איז נישט אָפּטיילבאַר פון דער באָלשעוויסטישער פּאַרטיי —

און זיי שטעלן זיך אונטער אירע פֿענער. זיי שטרעבן צו טײלן מיטן דער־פּאַרטיי אַלע נסיונות פֿונעם קאַמף. די זעלנער אויפֿן פֿראָנט, גייענדיק אין שלאַכט, דערלאַנגען וועגדונגען: „איך בעט מיך פֿאַררעכענען פֿאַר אַ קאָמוניסט". אויך אויפֿן חבר בערידזע קוק איך ווי אויף אַ זעלנער פֿון אונדזער אַרמיי, וואָס עס שטייט אים פֿאָר צו דערפֿילן אַ שווערע אויפֿגאַבע אין נאָמען פֿון נצחון, און ער וויל צוטרעטן צון איר, זייענדיק אַ קאָמוניסט. פֿון האַרצן גראַטוליר איך דיך, חבר בערידזע!...

ער האָט מיט ביידע הענט געדריקט די האַנט דעם הויפּט־אינזשיניער, האָט אים אַרײַנגעקוקט אין די אויגן און אים אַרומגענומען. נאָך אים איז צוגעגאַנגען באַטמאַנאָוו און האָט אויך אַרומגענומען בערידזען, אַ שעפּטשע טוענדיק: „ס'איז שוין לאַנג צײַט געווען, טײַערער". נאָך די איבריקע האָט זיך דערנענטערט אויך אַלעקסיי. בערידזע האָט אויף אים אַ קוק געטאָן און זיך צעשמייכלט: ווי תּמיד, האָט מען אויף אַלעקסייס פּנים געקאָנט איבערלייענען אַלץ, מיט וואָס ס'איז פֿול געווען זײַן האַרץ. אַלעקסיי האָט זיך סיי געפֿרייט פֿאַר זײַן חבר, סיי געווען אין פֿאַרלעגנהייט. בערידזע האָט אים צוגעצויגן צו זיך. זיי האָבן זיך צעקושט.

דער טאָג איז שוין געגאַנגען צו זײַן סוף. אַלע זײַנען זיך אײַליק פֿונאַנדערגעגאַנגען אין זייערע קאַבינעטן. קאָווּשאָוו האָט אין קאָרידאָר אָנגעיאָגט זאַלקינד, שוין אָנגעטאָן:

— מיר פֿאָרן צו טערעכאָוו. האָסט פֿאַרגעסן, אַז מיר האָבן זיך אָפּגעשמועסט? קוק נישט אַזוי רחמנותדיק אויפֿן זייגער — דו וועסט דערנאָך אָניאָגן...

דער אויטאָ איז געלאָפֿן איבערן וועג, ווי איבער אַ דנאָ פֿון אַ טראַנשיי, צווישן הויכע שניי־וואַלן. האַלטנדיק דאָס הענטל פֿונעם קירעווער, און אײַנקוקנדיק זיך דורך דער פֿאַרפֿרוירענער שויב, האָט זאַלקינד פֿון צײַט צו צײַט געוואָרפֿן אַ באַדײַטנדיקן בליק אויפֿן אינזשיניער, וואָס איז געזעסן לעבן אים:

— איך חזר איבער נאָכאַמאָל: ס'איז הײַנט אַ גוטער טאָג, פֿרײַנד אַליאָשע!.. בערידזע האָט מיר הײַנט ווי אַ מתּנה געגעבן. כ'האָב דורכגעלעבט אַ באַזונדער שטאָלצקייט פֿאַר אים. איך לייען די אַנקעטע און טראַכט: אויסגעצייכנטע מענטשן האָט דערצויגן די סאָוויעטישע מאַכט! אַן אַ שיעור מייסטער, זאַבקענער, לגמרי נײַע מענטשן סיי לויט זייער אידעאָלאָגיע, סיי לויט זייער אינערלעכן וועזן. די דײַטשן פֿאַרטיליקן ערשט דאָס לעבעדיקסטע און ווערטפֿולסטע אין אונדזערע לענדער. ס'וועט נעמען אַ סוף צו דער מלחמה... מע וועט דאַרפֿן צוריק אויפֿשטעלן דאָס צעשטערטע. און מיר וועלן אויפֿשטעלן שנעל און נאָך בעסער, ווי ס'איז גע־

וועג! פאַרוואָס? דערפאַר וואָס מיר פאַרמאָגן צענדליקער און הונדערטער טויזנטער מייסטער, וואָס זיינען איבערגעגעבן סטאַלינען, אַ סך בעריזעם, וואָס באַזיצן דערפאַרונג און וויסן. ס'איז ריכטיק, צי נישט, אַליאָשע?

— יאָ, — האָט קאָוושאָוו מסכים געווען. — איך האָב אויך וועגן דעם געטראַכט, נאָר אויף אַן אַנדערן שטייגער.

— למשל? — זאַלקינד האָט אויף אַ רגע אָפּגעריסן דעם בליק פון וועג.

— מיר, די יונגע מענטשן, וואָס זיינען דערצויגן געוואָרן דורך דער סאָוויעטישער מאַכט, דאַרפן ערשט האָבן צו זיך גרויסע פאָדערונגען.

— אין וואָס? אין זין פון באַזיניקן די אייגענע פליכט?

— ניין, דאָס איז זעלבסטפאַרשטענדלעך, דאָס איז דער יסוד פון אַלץ — די איבערגעגעבנקייט דעם היימלאַנד, די גרייטקייט אָפּצוזאָגן זיך פון דעם פּערזענלעכן, אַפילו פונעם לעבן, אויב דאָס פאָדערט די פליכט. איך האָב אין זין עפּעס אַנדערש. צו דרייסיק יאָר, לאָמיר זאָגן, האָט דער סאָוויעטישער יונגער מענטש נישט קיין רעכט צו זיין נישט דערלערנט. ער איז מחויב צו ווערן דער באַלעבאָס אויף דעם געביט, וואָס ער האָט פאַר זיך אויסגעוויילט! עס זיינען ביי אונדז אויסגעוואַקסן טויזנטער אָנפירער, אינזשעניערן, אַרכיטעקטן, כעמיקער, לערער, מעדיקער — אמתע מייסטער. נאָר ביי אונדז זיינען אויך פאַראַן נאָך אַ סך נישט דערלערנטע, פּשוט שלעכט אויסגעבילדעטע מענטשן. און אַלע האָבן דאָך געהאַט גלייכע מעגלעכקייטן.

דער אויטאָ, אַרויפפאָרנדיק מיטן גאַנצן אימפּעט אויף אַ שטיקל נישט איינגעקלאַפּטן וועג, איז שטעקנגעבליבן אין דעם ווייכן שניי. פלינק איבערשליסנדיק די שנעלקייטן און הרייענדיק דאָס הענטל, האָט זיך זאַלקינד באַמיט אַרויסצופירן דעם אויטאָ פונעם געפערלעכן אָרט. דאָס האָט זיך אים איינגעגעבן נישט תיכף.

— כ'האָב געמיינט, מיר וועלן דאָ פאַרזינקען, — האָט אַלעקסיי געזאָגט.

— אַן אומזיסטיקע מורא. איר האָט אַ שאַרפער ערשטע קאַטעגאָריע, — האָט זאַלקינד באַמערקט מיט חשיבות.

דער אויטאָ איז אַוועק גלייך. זאַלקינד האָט נישט פאַרגעסן וועגן וואָס זיי האָבן געפירט דעם שמועס:

— דו האָסט אַרויסגעזאָגט אַן אינטערעסאַנטן געדאַנק, אַליאָשע. איך בין אויך פאַרנומען מיט דער דאָזיקער פראַגע: פאַרוואָס קומען אונדזערע מענטשן, ביי אַלציינע ביאָגראַפיעס, גלייכע רעכט אין דער געזעלשאַפט און אַפילו, לאָמיר זאָגן, גלייכווערטיקע אָנגעבוירענע פעיקייטן, צו פאַרשיידענע

רעזולטאַטן? איך קאָן זיך נישט דערמאָנען אָן אומרו אין יעפימאָוון. איך טראַכט וועגן אים די אַלע טעג, און כ'קאָן אים נישט פאַרגלייכן... אַט זאָל זיין מיט טערעכאָוון, צו וועלכן מיר פאָרן. זיי זיינען מענטשן פון איין עלטער, צוזאַמען געקומען קיין נאָווינסק. דאַכט זיך, געווען אויך אין איין קאָמיוגישער גרופּע. דאָ האָבן זיי זיך געלערנט אַרבעטן, זיך אויסגעצייטיקט, געוואָרן קאָמוניסטן. אויך איצט קאָן מען זיי אפשר פאַרגלייכן, אָבער נישט שטעלן אין איין ריי. טערעכאָוו איז אַ בריה, וועסט אַליין זען... וועגן יעפימאָוון האָב איך דיר דערציילט. פאַרוואָס איז היינט טערעכאָוו אַן אויסגעצייכנטער קאָמאַנדיר פון אַן אַרבעטס־אַרמיי, אָדער, באַשיידענער, פון אַ דיוויזיע, בעת יעפימאָוון, ערלעך גערעדט, דאַרף מען אַראָפּנעמען פון דער אַרבעט. פאַרוואָס האָט זיך אַנטפּלעקט אַזאַ אונטערשייד צווישן זיי אין אַ שווערער צייט פון נסיונות? — זאַלקינד האָט פרעגנדיק אַ קוק געטאָן אויף אַלעקסייען.

—זייער ביישפּיל איז, זיכער, ענלעך צום ביישפּיל פון באַטמאַנאָוון מיטן סידאָרענקאָן.

— כ'מיין אַזוי. מעגלעך, אַז די מעשה באַשטייט נעמלעך אין זייער באַציונג צו זיך, העריץ, וואָס ביי איינעם איז אָפּגעטעמפּט געוואָרן דאָס געפיל פון פאָדערן פון זיך? וואָרשיינלעך האָט זיך טערעכאָוו אַנטוויקלט געזעצמעסיק, און יעפימאָוו נישט רעגלמעסיק. לכתחילה האָבן זיי זיך ביידע גוט אַרויסגעוויזן, מען האָט זיי אַרויסגערוקט אויף אָנפירנדיקער אַרבעט... טערעכאָוו האָט אין העם דאָזיקן אַרויסרוקן אים דערזען עפּעס אַן אַוואַנס, פאַר וועלכן מע דאַרף נאָך אָפּאַרבעטן. ער האָט די גאַנצע צייט שטודירט און באַוויזן הינטעראויגיק צו פאַרענדיקן דעם מאָסקווער אינסטיטוט. יעפימאָוון אָבער האָט זיך אויסגעוויזן, אַז דאָס אַרויסרוקן אים איז אַ נאַטירלעכע אָנערקענונג פון זיינע מעלות. ער האָט באַשלאָסן, אַז ער האָט שוין אַלץ דערגרייכט. אין אַ געוויסן מאָמענט האָט ער אויפגעהערט צו וואַקסן — און איז אָפּגעשטאַנען. צי בין איך אומגערעכט, אַלעקסיי?

זאַלקינד האָט געהויבן די פּלייצעס און, באַמערקנדיק אַן אויסגעפּאָרענע גרוב אויפן וועג, האָט ער טאָרמאָזירט דעם אויטאָ, געפירט איבער אַרום. — מעגלעך, אַז שולדיק איז נישט יעפימאָוו גופא, נאָר מיר, וואָס האָבן אים פריצייטיק אַרויסגערוקט? ווי איינגענעם דאָס איז, פריינד אַליאָשע, אָפּצומערקן די דערפאָלגן פון מענטשן און ווי פאַרדריסלעך ס'איז צוצוזען זייערע מפּלות!

די שויב איז פאַרפרוירן געוואָרן און האָט געשטערט זאַלקינדן נאָב־

צושפּירן דעם וועג — ער האָט מיט איין האַנט אָפּגעווישט דעם טויפּראָסט. אַלעקסיי האָט פאַרוואָרפן דעם קאָפּ און געשלאָסן די אויגן.

די שטאָט מיט איר לאַנגע קוואַרטאַלן פון סטאַנדאַרטע הילצערנע הייזער איז שוין לאַנג געבליבן הינטער זיי. אַ שטיקל צייט האָט זיך דער וועג געשלענגלט צווישן צוויי רייען פאַרשנייטע סאָפּקעס. נאָך דער לעצטער סאָפּקע האָט זיך גלייך אויפגעדעקט אַ זאַוואָדישער ראַיאָן אויף אַ ברייטן פּליין: גלייך אויסגעפּלאַנירטע גאַסן, אַ ברוקירטער וועג אַ טראָטואַר פון אַספאַלט, גרויסע פיר־ און פינף־עטאַזשיקע ציגל־הייזער, צענטליקער גע־מויערטע קאָרפּוסן, אַרומגערינגלט מיט אַ הויכן צאַם.

— ווי מיינסטו, אַליאָשע, וווּהין האָב איך דיך געבראַכט? — זאַל־קינד האָט זיך נישט אָפּגעהאַלטן פון אַ לייכט חוזק־שמייכעלע. — גע־דענקסט, ווען דו ביסט געקומען, האָסטו געוואָרטשעט: צופיל האָט מען געטומלט וועגן נאָווינסק, ס'איז לחלוטין נישט קיין שטאָט, נאָר אַ פּראָס־טער בויונגס־פּלאַץ! קוק זיך אָקערשט צו! זאַוואָדישע קאָרפּוסן, באַוווינטע קוואַרטאַלן, קלובן, שפּיטעלער, מע זעט עס אפילו פון אויטאָ. און ווען דיר וואָלט איינגעפאַלן צו זיין דאָ מיט אַכט יאָר צוריק, וואָלסטו געזען עטלעכע נאַנאַישע פאַנזעס און אַ טויבע טייגע...

אין דעם גרויסן וואַרט־צימער האָט זיי אָפּגעשטעלט אַ מיידל, די סעקרעטאַרין:

— ביים דירעקטאָר האָט זיך ערשט נישט לאַנג אָנגעהויבן אַ באַראַ־טונג. איר וועט מיר אַנטשולדיקן, חבר זאַלקינד, איך וועל ביי אים פרעגן, וואָס צו טאָן. — זי האָט זיך גלייך צוריקגעקערט, לאַזנדיק אָפן די טיר אין קאַבינעט אַריין. — ער בעט אַריינגיין.

טערעכאָוו — אַ שטייפער און שטאַלטנער, מיט אַ ריין־געראַזירט יונג פּנים, אין אַ נייעם בלויען קאָסטיום, האָט זיך אויפגעשטעלט פון הינטער זיין שרייבטיש זיי צו באַגעגענען. ס'האָבן זיך אויפגעשטעלט אויך אַלע, וואָס זיינען דאָ בייגעווען.

— מיר האָבן דאָ אַ קורצן שמועס, — האָט טערעכאָוו געזאָגט זאַל־קינדן. — אויב איר האָט נישט דאַקעגן, וועלן מיר פאַרזעצן, מיר דאַרפן האָבן נאָך צען מינוט.

— פאַרשטענדלעך, — האָט זאַלקינד מסכים געווען. — מיר וועלן זיך צוהערן. ס'איז אינטערעסאַנט צוליב וואָס פאַר אַ סיבה ס'קומט פאַר אַ באַראַטונג אויף אַ וויטמזרחדיקן זאַוואָד פון געווער אין דעם דערהוי־בענעם טאָג פון זיבעטן נאָוועמבער.

— דיר איז באַוווסט, מיכאל באָריסאָוויטש. אַז די לעצטע צייט האָבן מיר זיך אינטענסיוו באַשעפטיקט מיטן צוגרייטן דעם זאַוואָד אױ־

בערצוגיין אויף א נייער מדרגה ביים ארויסלאָזן ספּעציעלע פּראָדוקציע.

— טערעכאָוו האָט גערעדט רויק, זיך איינקוקנדיק דאָ אין זאַלקינדן, דאָ אין קאָוושאָוון. — נעמלעך היינט, דעם זיבעטן נאָוועמבער, פירן מיר איין דריי גרויסע נייסן: אַ קאָנווייער אין גוס־צעך, דעם שטראָם־סיסטעם — אין מעכאַנישן אָפּטייל און אַ שעהדיקע אָפּעראַציע־גראַפיק אויפן גאַנצן זאַוואָד. אַלע צעכן האָבן זיך געשטעלט פון אינדערפרי אויף דער סטאַלינישער וואַכטע. ערשט פאַרענדיקט זיך דער ערשטער אומבייט, און מיר וועלן געניי פּעסטשטעלן די רעזולטאַטן.

די באַראַטונג איז פאַרגעזעצט געוואָרן. טערעכאָוו האָט זי געפירט שנעל. פאַר אַ באַריכט איז צוגעטיילט געוואָרן איין אָדער צוויי מינוט, ווער עס זאָל נישט באַריכטן — אַ צעך־מייסטער, אַ טעכנעלאָג אָדער אַ הויפּט־אינזשעניער. דעם תוך פון דער זאַך האָבן אַלע פאַרשטאַנען פון אַ האַלבן וואָרט, מע האָט מער נישט ווי באַדאַרפט מיטטיילן דעם סאַכאַקל, פאַר־שטעלן די שוועריקייטן און די פּרעטענזיעס.

נישט אויפהייבנדיק דאָס קול, נישט באַנוצנדיק קיין איין זיידל־וואָרט, האָט ער אָפּגעצוואָגן דעם נאַטשאַלניק פון דער טעכנישער באַזאָרגונג:

— איך מאַך אייך היינט אַ פאַרוואָרף אין נאָמען פונעם גאַנצן זאַוואָד. איר האָט נעכטן צוגעזאָגט צוצושטעלן אַליווע אינדערפרי. ווו איז זי? איר האָט אונדז פאַרפירט. אויב איר האָט נישט געקאָנט קריגן, האָט איר נישט באַדאַרפט צוזאָגן. אונדזער זאַך וועט זיך נישט רירן, אויב איך און דער הויפּט־אינזשעניער וועלן זיך אָנשטעלן ביי אייך פאַר געהילפן. אייער זאַך פירט איר אַליין.

נאָך אַ ווייליקער פּויזע האָט ער זיך אויסגעדרייט צום הויפּט־אינ־זשיניער און דעם נאַטשאַלניק פון מעכאַנישן־אָפּטייל:

— און איר האָט נישט פאַרשטאַנען דעם תוך פון דער שעהדיקער אָפּעראַציע־גראַפיק. זי באַשטייט דערין, אַז יעדע שעה זאָל מען פּינקטלעך וויסן — צי גייט די פּראָדוקציע ריטמיש, וויפל דעטאַלן זיינען געמאַכט געוואָרן פאַר די שעה, אין וועלכער אָפּעראַציע שטייט מען אָפּ, ווו איז פאַראַן אַן אומגעזוגטער שפּרונג פאַרויס. און איר האָט אַפילו נישט באַוויזן צו באַרעכענען די דעטאַלן, וואָס זיינען געמאַכט געוואָרן אין משך פון דעם אומטויש.

באַפרייענדיק די מענטשן, איז טערעכאָוו צוגעגאַנגען מיט אַ שמייכל צו זאַלקינדן און קאָוושאָוון, וואָס זיינען געזעסן אין אַ זייט.

— פון דעם, וואָס איך האָב דאָ געוואָרטשעט און געזידלט, זאָלט איר נישט מאַכן דעם אויספיר, אַז ביי אונדז גייט די אַרבעט גאָר שלעכט. פּינקט פאַרקערט. דער ערשטער אומטויש האָט אונדז היינט געגעבן הונ־

דערט פערציק פּראָצענט פון דער נאָרמע אין די גרונט־צעכן, דאָס איז מיט צוואַנציק פּראָצענט מער ווי נעכטן. אַן איינגעגעבענער טאָג, און כ׳בין זייער צופרידן. אגב, פאַרגעס נישט, מיכאַיל באָריסאָוויטש, אַז מיר גייען איבער — די ערשטע אין לאַנד — אויף אַ שטראָם־סיסטעם און שעהדי־קער גראַפיק.

— מע קאָן דאָס נישט פאַרגעסן, איוואַן קאָרנילאָוויטש, — האָט זאַלקינד אויסגערופן.

— איר ווילט, אוודאי, קאָנטראָלירן, צי פירט טערעכאָוו אויס אייערע באַשטעלונגען? — האָט זיך טערעכאָוו געווענדט צו אַלעקסייען. — איך שרעק זיך נישט — קאָנטראָלירט... די באַשטעלונג אויף די פּרעס־אַגרע־גאַטן האָב איך אָנגענומען און איבערגעגעבן דער קאָנסטרוקציע־ביוראָ.

— היינט וועלן מיר נישט קאָנטראָלירן. האָסט פאַרבעטן אין געסט. — זיינען מיר געקומען צו פאָרן. אונדזער בווונג איז אין דעם פּעריאָד פון וועלט־באַשאַפונג, אַלץ איז נאָך אין פאַרע און אין זאָט. ביי אייך איז שוין אַן אַנדערע סטאַדיע — אַלץ האָט זיך פונאַנדערגעבונדן. וועסט אַליין ווייזן?

— נאָר אַליין. ס׳וועט לייכטער זיין זיך צו פאַרטיידיקן, אויב עפּעס!... נאָר פריער הער אויס מיין אָנקלאַגע. כ׳האָב צו דיר געקלונגען, און דיך בשום־אופן נישט געטראָפן אין קאַבינעט.

— אַן אָנקלאַגע? מ׳האָט דיך באַוווּלהט? עפּעס לייגט זיך עס נישט אויפן שכל. אויף וועמען קלאָגסטו זיך?

— אויפן שטאָטקאָם. זיי דערגייען מיר די יאָרן, די חברים...

— אינטערעסאַנט, — איז זאַלקינד לעבעדיקער געוואָרן.

— איך האָב דיר אַנומלטן דערציילט. די טעכנישע קענטעניש באַזיץ איך גוט, און כ׳קאָן פריי אָנפירן מיט דער דאָזיקער טייל פון דער ווירט־שאַפט אפילו אָן אַ הויפּט־אינזשיניער. נאָר איך האָב זיך אַרויסגעוויזן פאַר שוואַך אין די פראַגן פון עקאָנאָמיק. דערין מוז איך זיך בלינד פאַרלאָזן אויף מיינע עקאָנאָמיסטן און בוכהאַלטערס. זיי ברענגען מיר, למשל, אַ פּלאַן אָדער אַ בילאַנס, און איך מוז, באין־ברירה, צושאָקלען. כ׳האָב געפּרוּווט אין דעם אַריינדרינגען — קומט גאָרנישט אַרויס: איך באַנעם נישט, איך כאַפּ זיך אָן פאַר דעם צווייטראַנגיקן, פאַר ציפערן, וואָס קריכן אַליין אין די אויגן אַריין. איך האָב געטראַכט, געטראַכט און באַשלאָסן צו פאַרפול־קאָמען מיין בילדונג: האָב אויסגעפאָרעמט מיינע דאָקומענטן און אַריינגע־טרעטן אין דעם הינטעראָויגיקן פאַקולטעט פון דעם פּלאַניר־עקאָנאָמישן אינסטיטוט, אויפן דריטן קורס.

טערעכאָוו האָט אַרויסגענומען אַ זילבערנעם פּאָרטסיגאַר, פּאַרגעלייגט די געסט פּאַפּיראָסן און אַליין פאַררייכערט פון אַ קליינינקער צינדמאַשינקע — אַ כראָמירט גלאַנציק מאָדעלעכל פון אַ מינע.

— די טעג זיינען אָנגעקומען פון אינסטיטוט די ערשטע קאָנטראָל־אַרבעטן, — האָט ער ווייטער גערעדט. — אָוונטצייט האָב איך צונויפגעזאַמלט עטלעכע בוכהאַלטערס און עקאָנאָמיסטן און אָנגעהויבן צוזאַמען שטודירן. ס'וועט זיי אויך צוניצקומען. און דאָ האָט זיך, ווי אויף צו להכעיס, געפונען אויפן זאַוואָד עמעצער פון די אינסטרוקטאָרן פון דעם שטאָטקאָם. און אָט האָט זיך אָנגעהויבן אַ גערעדעריי: „טערעכאָוו איז פון זינען אַראָפּ, פאַרטראַכט אַ פאַרווײַלעניש מלחמה־צייט!"... מע קאָן זיך אין שטאָט נישט ווייזן — חוזק־ווערטעלעך: „קוקט אָן דעם דירעקטאָר דעם סטודענט!" — ער האָט געהויבן די פּלייצעס און אַ קוק געטאָן אויף זאַלקינדן. — מיין שטודיום וועט דאָך קיין שאָדן נישט ברענגען, און שפּעטער וועט ער זיכער געבן גוטע רעזולטאַטן. די חברים באַמיִען זיך פאַר מיין צייט; ס'הייסט, איך רייס זי אַוועק פון דער עיקרדיקער זאַך. נאָר וועמעס דאגה איז דאָס מיין צייט? איך נעם זי נישט צו ביי קיינעם און איך פאַרלאַנג נישט, מע זאָל אַ טייל פון מיינע פליכטן אַרויפלייגן אויף עמעצן אַנדערש. זאָל מען פון מיר פאָדערן דעם פּלאַן און די אָרדנונג אויפן זאַוואָד אַזוי, ווי איך וואָלט נישט זיין קיין סטודענט־דירעקטאָר, נאָר פּשוט אַ דירעקטאָר.

— קלאָר, איוואַן קאָרנילאָוויטש, — האָט זיך זאַלקינד אויפגעשטעלט. — דיין סטודענטעריי געפעלט מיר, איך באַגיטיק עס. די חוזק־טרייבער וועל איך צום פאַרשטאַנד ברענגען, זיי וועלן דיך צו רו לאָזן.

מיכאַיל באָריסאָוויטש האָט אַ קוק געטאָן אויף קאָושאָוון, און יענער האָט דערזען אויפן פּנים פונעם פּאַרטאָרג דעם זעלבן אויסדרוק פון שטאָלץ, מיט וועלכן ער האָט מיט אַ שעה צוריק אָנגענומען בערידזען אין דער פּאַרטיי.

זיי זיינען געגאַנגען איבערן זאַוואָד. דער דירעקטאָר האָט געשפּאַנט פאָרויס, די הענט פאַרשטעקט אין די זייטן־קעשענעס פון דער טוכענער קורטקע. אין דעם רחבותדיקן און קאַלטן צעך, וווּ מע באַאַרבעט רוי־מאַסע, האָט זיי פאַרטויבט אַ גערויש — ווי פון ווייטן וואָלטן געלאָפן איבער רעלסן אַ צוויי הונדערט רעדער פּאַראָמאָל. מיידלעך האָבן דורכגעזיפּט אויף גרויסע רעשעטעס זאַמד און רויטע ליים. דערנאָך האָט מען די ליים און דעם זאַמד אַרויפגעשיט אויף מילשטיינער — גרויסע מעטאַלענע באַראַבאַנעס, וועלכע האָבן זיך שנעל געדרייט, צעמאָלנדיק די מאַסע, און פון זיי האָט זיך עס גענומען דאָס פאַרטויבנדיקע קראַכעניש. אויף איינעם

פון די מילשטיינער האָבן צוויי יינגלעך צוגעגעבן באַהעפטנדיקע מאַטע־ריעס — דעקסטרין און אַליוואַ.

דעם גרעסטן טייל פון צעך האָבן פאַרנומען לאַנגע, העל באַלויכטע־נע טישן. די אַרבעטערינס, וואָס זיינען געשטאַנען איןביידע זייטן, האָבן אַריינגעשטאָפּט די געקנעטענע מאַסע אין פורעמס, איינגעמאָנטירטע אין די טישן.

— ווי גייט עס, אַרבעטער־קלאַס? — האָט זאַלקינד געפרעגט ביי אַ יונג מיידל. זי האָט געכאַפּט אַ שמועס מיט אַ חברטע, נישט איבעררייסנ־דיק די אויסער־געוויינלעכע באַוועגונגען מיט די הענט, און צוגעשמייכלט, נאָכשפּירנדיק מיט די אויגן דעם דירעקטאָר.

— גוט, וואָס גוט הייסט! וואָס איז דען?

— גאָרנישט. איך פאַרשטיי אַזוי אויך: „גוט, וואָס גוט הייסט". פּופּציק פּראָצענט אַרבעטסטו אויס ?

— אַזויפיל האָט אויסגעאַרבעט מיין באַבעשי מאַטרענע, ווען זי איז אַלט געוואָרן זיבעציק יאָר.

— אַ ציינגל אויף שרייפּעלעך! — האָט זיך זאַלקינד צופרידן צע־לאַכט.

— האָסט איר אָנגערירט דעם האָנער, — האָט זיך פאַר איר איינגע־שטעלט טערעכאָוו. — זי און די חברטע אַרבעטן אויס צו הונדערט פופ־ציק פּראָצענט.

אַריבערפירנדיק דעם בליק איבערן צעך און די וואָס אַרבעטן אין אים, האָט טערעכאָוו געזאָגט:

— אָט דאָס איז ער, אונדזער אַרבעטער־קלאַס. אויב נישט רעכענען די ספּעציאַליסטן, האָבן מיר די מאַנצביל איבערגעלאָזן בלויז ביי די שווערסטע אַרבעטן, וואָס זיינען נישט פאַר די כוחות פון פרויען און אונטערוואַקסנדיקע. מיר האָבן געגעבן דער רויטער אַרמיי אַ גאַנצן פּאָלק שלאַכטלייט.

אַ דאַרינקער אַלטינקער אין אַ פאַרפּעצטן שפּענצער און אַ קעפּקע, ווי אַ פּלעצל, האָט זיי באַגעגנט ביים אַריינגיין אין גוס־צעך.

— דער עלטערער מעכנאָלאָג באַטורין איוואַן איוואַנאָוויטש, דער קיניג פון דער וואַגראַנקע.*) — האָט אים טערעכאָוו פאָרגעשטעלט און מיט אַ ליבלעכן בליק אַ קוק געטאָן אויפן אַלטן.

באַטורין האָט אויסגעזען שרעקלעך אויסגעמאַטערט, זיין פּנים איז געווען איינגעשרומפּן, קליין, די רויטלעכע אויגן האָבן געטרערט.

---

*) וואַגראַנקע — אַזאַ אויוון

— נאָך דעם אומטויש, איוואַן איוואַנאָוויטש, זייט מוחל גייט אַהיים זיך אָפּרוען. איך פֿאַרוועט אייך נאָכאַמאָל צו געפֿינען זיך אין צען עטלע־כע טעג נאָכאַנאַנד. מיר וועלן לאַנג נישט אָנציען, אויב מיר וועלן אַרבעטן איבער די כוחות.

— איך בעט אייך, איוואַן קאָרנילאָוויטש, טשעפּעט מיך נישט היינט, — האָט באַטורין געענטפֿערט מיט אַ שטאַרקער שטימע, וואָס האָט אויסגעזען אומדערוואַרטעט ביי זיין אויסגעצערטקייט.

— פֿון דער סטאַלינישער וואַכטע קאָן איך נישט אַוועקגיין, איר פֿאַר־שטייט עס אַליין. — ער האָט צוגעגעבן מיט אַ שמייכל: — אויף וויפֿל מיר איז באַוווסט, זיינט איר אויך נישט אַהיימגעקומען די גאַנצע וואָך.

— איר האָט נישט פּינקטלעכע ידיעות, איוואַן איוואַנאָוויטש. אַט זעט איר — איך בין זויבער, געראַזירט, יום־טובדיק אָנגעטאָן, ביי מיר איז אַלץ אין אָרדנונג, — האָט דער דירעקטאָר געענטפֿערט.

— דער אַלטער איז זיין שווער, — האָט זאַלקינד איינגערוימט אַלעק־סייען.

מיט די געדרייטע שטיגעלעך, וואָס שלענגלען זיך אַרום דעם צילינ־דערישן הייסן און הודזשענדיקן אייזערנעם קערפּער פֿון דער וואַגראַנקע, האָבן זיי זיך אַרויפֿגעהויבן אינדערהייך. אין דעם גרויסן הייץ־פֿענצטער האָט געווילדעוועט אַ בלוילעכער פֿלאַם. די אַריינגעקומענע האָט אַרומגע־נומען אַ היץ, זיי האָבן זיך גלייך דערוואַרעמט.

— דער אָנהייב פֿון דער שמעלצונג. דאָס האַלץ האָט זיך שוין אָנגע־כאַפּט, די לופֿט ווערט אַריינגעלאָזן. מ'האָט שוין אַריינגעלייגט קאָקס, באַלד וועט מען אַריינוואַרפֿן מעטאַל, — האָט באַטורין דערקלערט.

אַ הויכער יונג מיט אַ פֿאַרדיסט פּנים האָט זיך אויף אַ וויילע אויסגע־גלייכט — אַ קוק צו טאָן אויף די געסט און זיך באַגריסן — און ווייטער געוואָרפֿן מיט אַ שופֿלע־רידל שטיקער מעטאַל אין דעם פֿייעראָטעמדיקן פּיסק. אַלעקסיי האָט פֿאַרצויבערט געקוקט, ווי דער פֿלאַם האָט געוואָיעט. געקלאַקאָטשעט, געצישעט, זיך געשלענגלט און געריסן. פֿאַרענדיקט מיטן הויפֿן מעטאַלענעם ברוך, האָט דער יונג זיך גענומען אָפּוועגן קאָקס.

— איר זיינט שוין לאַנג באַקאַנט מיט דער וואַגראַנקע? — האָט אַלעקסיי געפֿרעגט ביי באַטורינען.

— שוין לאַנג. מיטן ווייב לעב איך שוין פֿערציק יאָר, מיט דער וואַגראַנקע האָב איך זיך נאָך פֿריער באַקאַנט.

— פֿון וואַנען זיינט איר אַליין? אַן אוראַלער?

— ניין, אַ היגער. מיין טאַטע האָט געשטאַמט פֿון די איבערגעוואַנ־דערטע, אַ פּויער. דערפֿאַר אָבער איך האָב זיך אויפֿן גאַנצן לעבן פֿאַר־

בונדן מיטן זאוואָד. פריער האָב איך געאַרבעט אין דעם רובעזשאַנסקער אַרסענאַל. איר האָט געהערט וועגן אים?

— איוואַן איוואַנאָוויטש איז דער פּאַטריאַרך פון דעם גרויסן באַטור־רינישן שבט, — האָט זאַלקינד געזאָגט. — ער האָט דאָ אומעטום שוועס־טער און ברידער, זין און אייניקלעך. די זין, איוואַן איוואַנאָוויטש, זייַנען אַוועקגעפאָרן?

— צוויי זייַנען אַוועקגעפאָרן צו ראָקאָסאָווסקין, איינער איז דאָ געב־ליבן — אַ גרענעצלער. ער איז אומצופרידן. „מיך וואָלט מען אויך באַ־דאַרפט, זאָגט ער, שיקן מיט די ברידער, אַזוי שטייען מיר אָן אַ טאָלק". — דער אַלטער האָט פאַרמרוזשעט די אויגן און אַ קוק געטאָן אויף זאַלקינדן:

— ווי מיינט איר, מיכאַיל באָריסאָוויטש: דער יאַפּאַנער וועט שטיין אויף איין אָרט, אָדער וועט אַ שפּאַר טאָן אויף אונדז?

— דו, איוואַן איוואַנאָוויטש, קאָנסט דאָך דעם יאַפּאַנער בעסער פון מיר — געווען אין דער פּאַרטיזאַנקע ביי באָיקאָ־פּאַוולאָוון. ווי טראַכסטו אַליין: דער יאַפּאַנער וועט גיין קעגן אונדז אָדער ניין?

זיי האָבן געשמועסט, אַראָפּגעלאָזט זיך פון אונטן און אַריבערגעגאַנ־גען אין הויכן גוס־צעך. דאָ איז געווען טונקל. דער בליצנדיקער גלאַנץ פון דעם פליסיקן מעטאַל האָט פאַרטונקלט די עלעקטרישע באַלייכטונג. אין האַל האָט זיך אַוואַל־אַרטיק באַוועגט אַ קאָנווייער — אַן אומענדלעכע קייט פון צווישן זיך באַהעפטע וועגעלעך אויף רעלסן. טערעכאָוו איז שנעל, זיך אייַנקוקנדיק, פאַרבייגעגאַנגען צו דעם טאָוול פון דער פאַרוואַלטונג, איבערגעבנדיק באַטורינען ער זאָל פירן די געסט איבערן צעך.

ביים אַרייַנגאַנג האָט מען צוגעגרייט קאָקילן־פורעמס, וואָס נעמען זיך פונאַנדער, אויף אויסצוגיסן די קאָרפּוסן פון מינעס. די צונויפגענו־מענע קאָקילן, מיט אַרייַנגעלייגטע יאָדערן אינעווייניק, האָבן זיך באַוועגט מיטן קאָנווייער צו דער וואַגראַנקע.

אַ הויכוויקסיקער מאַן אין בלויע ברילן האָט מיט אַ לאָם דורכגע־קלאַפּט דאָס לייַמענע ווענטל, און דער צעשמאָלצענער מעטאַל האָט זיך אַ גאָס געטאָן איבער דער קאָריטע, פאַרשפּרייטנדיק אַ שיין אַרום זיך. צוויי גיסער האָבן קאָנצענטרירט געהאַלטן אַ קרוג, וועלכער האָט זיך אָנגעפילט מיט מעטאַל. דעם ערשטן קרוג האָבן זיי אויסגעגאָסן און מיטן צווייטן געלאָפן צום אַ קאָקיל אין דער ריי און אָנגעהויבן אים אָנצופילן. פון דער הינטערשטער טייל איז מיט אַ געציש אַרויסגעפלויגן אַ גאַזענער פלאַם. דערנאָך האָבן זיי אָנגעפילט אַ צווייטן קאָקיל, דעם רעשט פייערדיקע פליסיקייט אויסגעגאָסן אויף דרערד און זיך אומגעקערט צו פאַרטרעטן אַ צווייטע פּאָר גיסער.

— נעמט ווייניקער מעטאַל — צופּיל גיסט זיך אויס! — האָט באַטורין צו זיי אַ געשריי געטאָן.

די געסט זיינען נאָכגעגאַנגען דעם קאָנווייער. די אַרבעטער האָבן אַראָפּגענומען די איבערשטע טייל פֿונעם קאָקיל. ס'האָט זיך באַוויזן אַ קאָרפּוס פֿון אַ מאַלינע־קאָליר. איינער פֿון די אַרבעטער האָט אים מיט אַ געמאָסטענער באַוועגונג אַרויסגעשטויסן פֿונעם קאָקיל אין אַ האַנטוועגעלע אַריין. אויפֿן וועגעלע האָט מען די גליענדיקע קאָרפּוסן צוגעפֿירט צום וויבראַטאָר און אַריינגעשטעלט אין אַ דרוק־ווערקשטעל. דאָס מעטאַלענע העמערל פֿונעם וויבראַטאָר האָט דריבנע געקלאַפּט איבערן קאָרפּוס, ביז ס'האָט זיך פֿון אים נישט אַראָפּגעשיט די ערד־מאַסע, וואָס האָט שוין אָפּגעשפּילט איר ראָל. דער מינע־קאָרפּוס, ליידיק פֿון אינעווייניק, איז שוין געווען אין גראָבע שטריכן פֿאַרטיק.

זיי האָבן זיך דערנענטערט צום טאָוול פֿון דער פֿאַרוואַלטונג, ווו טערעכאָוו איז געשטאַנען.

— וואָרענען אַלע אַרבעטער, — האָט ער אָפּגעגעבן אַ פֿאַראָרדנונג דעם נאַטשאַלניק פֿון צעך. — איך פֿאַרשנעלער דעם גאַנג פֿונעם קאָנווייער. — ער האָט באַמערקט זאַלקינדן און אים צוגערופֿן מיט אַ קאָפּשאָקל. — איך דערוויס, אַז מע דאַרף לאָזן דעם קאָנווייער שנעלער. מע דערווידערט מיך, אַז ס'וועט זיין בראַק צוליב דעם, וואָס די מענטשן וועלן נישט באַוויזן. אָבער אויך איצט איז פֿאַראַן אַ סך בראַק — צוליב דעם, וואָס די וואַגראַנקעס גיסן זיך איבער. איז דאָך שוין גלייכער תיכּף צוצואייגענען אַזאַ באַוועגונג פֿונעם קאָנווייער, וואָס ביי איר וועלן די וואַגראַנקעס נישט איבעריאָגן. און די מענטשן וועלן זיך גלייך צוגעוווינען צו אַ שנעלערן טעמפּ, און מע וועט נישט דאַרפֿן שפּעטער זיי אויפֿסניי לערנען.

זאַלקינד האָט אַ טאָרקע געטאָן אַלעקסייען, וועלנדיק זיין אויפֿמערקזאַמקייט אויף טערעכאָוון. דער גלאַנץ פֿון דעם בלאַנקענדיקן מעטאַל איז געפֿאַלן אויפֿן פּנים פֿונעם יונגן דירעקטאָר, ס'איז שיין געווען צוליבן אויסדרוק פֿון ענערגיע און אַנטשלאָסנקייט. פֿאַרשנעלערנדיק דעם גאַנג פֿונעם קאָנווייער, איז ער שנעל אַקעגנגעגאַנגען דער באַוועגונג, זיך צוגעקוקט צו דער אַרבעט ביי פֿאַרשיידענע אָפּעראַציעס און זיך געטוישט מיט קורצע באַמערקונגען מיט די אַרבעטער.

ביים אַרויסגיין פֿון גוס־צעך האָבן זיי זיך פֿאַרהאַלטן. באַטורין האָט זיך געזעגנט מיט די געסט, ער האָט זיך געמוזט אומקערן צו די וואַגראַנקעס. פֿאַרהאַלטנדיק זיין האַנט, האָט זאַלקינד געזאָגט:

— אַז איר וועט שרייבן צון אייערע זין — גיט איבער אַ גרוס פֿון

מיר. איך האָב זיי אין דער פּאַרטיי אַריינגענומען. און אייער געזונט, איוואַן איוואַנאָוויטש, היטסט אָפּ. דער דירעקטאָר איז גערעכט: מיר דאַרפֿן האָבן אַ סך געזונט, ס'וועט אויסקומען לאַנג צו פֿירן מלחמה.

ביים טיש פֿונעם עלטערן בראַקער האָט טערעכאָוו אָפּגעשטעלט די געסט. אַ דאַרינקע, שטומפּנאָזיקע פֿרוי, וועלכע האָט מיט מאַטערניש גע־האַלטן אַ שווערן מינע־קאָרפּוס אין די הענט, האָט זיך געקריגט מיט אַ היפּשן יונג אין אַ רויטאַרמייישן מונדיר:

— מיט דיין טשעפּען זיך צו קלייניקייטן ברענגסטו שאָדן און מע פֿאַרקלענערט אונדז די נאָרמע. ווו האָסטו דאָ אויסגעזוכט אַ ראַיז? איך קאָן דיך, דו ווילסט פּשוט, אַז מיר זאָלן נישט אויספֿילן דעם פּלאַן צום זיבעטן נאָוועמבער!

זי האָט מיט אָנשטרענגונג אויפֿגעהויבן דעם מעטאַלענעם קאָרפּוס צום פּנים פֿונעם עלטערן בראַקער. יענער האָט אים רויק אָפּגעווענדט אין אַ זייט און איינגעטענהט:

— איך וויל נישט ווייניקער פֿון דיר, אַז דער זאַוואָד זאָל אַריבער־שטייגן דעם פּלאַן. איך בין קעגן בראַק. קוק זיך צו בעסער, וועסטו אַליין דערזען דעם ראַיז. פֿאַרשטיי — מיט די מינעס וועט אויסקומען צו שיסן, נישט טשוועקעס אַריינצושלאָגן!

— מאַן און ווייב. זי איז אַ קאָנטראָליאָר, ער — אַ בראַקער פֿון דער מיליטערישער קאָמיסיע. אויסגעצייכנט צונויפֿגעפּאָרט! — האָט טע־רעכאָוו אונטערגעשמייכלט. — זיי קריגן זיך יעדע ווייל און בעטן אַלץ מע זאָל זיי פֿונאַנדערשיידן אין דער אַרבעט.

די קאָנטראָליאָרשע האָט באַמערקט דעם דירעקטאָר און, אַראָפּגע־וואָרפֿן אויף דער ערד דעם שווערן קאָרפּוס, צו אים צוגעלאָפֿן.

— חבר דירעקטאָר! איוואַן קאָרנילאָוויטש! ווען־זשע וועט צו דעם אַ סוף נעמען? ער האָט מיר שוין אַלע נערוון אויסגעטריבערט. פֿירט מיך אַריבער פֿון דאַנען, כ'קאָן מער נישט קוקן אויף אים!

— איך בין נישט מסכּים, ס'איז מיר נישט באַקוועם דיך אַריבער־צופֿירן. בעסער גיט זיך מיט אים, זוך זיך אויס אַ צווייטן מאַן, — האָט איר טערעכאָוו שפּאַסיק געעצהט.

צולעצט האָבן זיך די געסט געפֿונען אין מאָנטאַזש־צעך. דאָ האָבן די מינעס באַקומען זייער ענדגילטיק געשטאַלט און פֿאַרפּאַקט געוואָרן אין קאַסטנס — צו צוויי אין יעדן. אַ יינגל פֿון אַ יאָר צען האָט אויף די דעק־לעך פֿון די קאַסטנס פֿלייסיק געמאָלן דעם אויפֿשריפֿט: „אַ מפּלה אויף היטלערן!"

די געסט זיינען ארויסגעגאנגען פון מאנטאזש־צעך, ווען די מוזיק פון ראדיא, קוים צו הערן אין גערויש פון דער ארבעט, האט זיך ראפטעם איבערגעריסן, און דער ספיקער האט מיט א שטארקער שטים פייערלעך געמאלדן, אז ער שליסט איין דעם „רויטן פלאץ". טערעבאוו האט פאר־ארדנט אפצושטעלן די ארבעט, דארט ווו ס'איז מעגלעך געווען. אין דער שטילקייט, וואס האט זיך איינגעשטעלט, האט זיך דערהערט דער געמאס־טענער טראט פון קאלאנעס איבערן ברוק, דאס קראכעניש און גרילצעניש פון טאנקען, דער דונער פון ווייטע אויסרופן.

קאווּשאוו האט א קוק געטאן אויפן זייגער: פינף אונט. הייסט עס, אין מאסקווע — צען אינדערפרי. פינקטלעך צען — ווי תמיד! און די דאזיקע ווערטער, וואס ער האט אומדערוואַרט ארויסגעזאגט פאר זיך אליין „ווי תמיד", האבן אים דערשיטערט. וואלאקאלאמסק, מאזשאיסק, נארא־פאמינסק — די טרויעריקע קאמוניקאטן פון די לעצטע טעג — און פלוצעם, ווי תמיד צען אזייגער, קומט פאר אויפן „רויטן פלאץ" א פא־ראד. און סטאלין רעדט פון דער מאווזאליי־טריבונע מיטן פאלק.

„צי קאן מען צווייפלען דערין, אז מיר קאנען און מוזן באזיגן די דייטשע פארכאפערס?"...

איבער אלעקסייס באקן האבן זיך נישט צום פארהאלטן אראפגע־קייקלט הייסע טרערן פון פרייד.

... אויף די קארפוסן פונעם זאוואדישן ראיאן האט זיך אנגערוקט די נאכט. דער אויטא מיט זאלקינדן און קאווּשאוון איז, אנטאפנדיק מיט די העלע שטראלן פון די רעפלעקטארן דעם וועג פארויס, געלאפן אין דער פינצטער. זאלקינד האט אן אויפגערודערטער גערעדט:

— ווי אינטערעסאנט ס'איז צו לעבן, אלישע, — ס'פארכאפט דעם אטעם! אונדזערע קינדער און אייניקלעך וועלן אונדז מקנא זיין. פרעכטיק האט עס געזאגט גארקי, אז בעסער קאן מען שוין נישט זאגן: „דאס איז א דערהויבענע אויפגאבע — זיין א מענטש אויף דער ערד!"

אין שטאט האט זאלקינד אפגעשטעלט דעם אויטא לעבן א הייזל מיט א גלייכן שטאכעטן־צוים. הויכע שניי־בערגלעך האבן דערגרייכט ביז די פענצטער.

— קום ארויס, אלישע, מע דארף עסן מיטיק, — האט זאלקינד פארגעלייגט.

דער אינזשיניער האט זיך געקווענקלט: ס'האט אים שוין לאנג גע־מאטערט דער הונגער, נאר גלייכצייטיק האט אים באומרויקט די איבער־געלאזענע ארבעט. זאלקינד האט אים גענומען פאר דער האנט און ארויס־געשלעפט פון אויטא.

— פֿאָלג עלטערע חבֿרים, וויפֿל מאָל דאַרף מען דיר איבערחזרן דעם דאָזיקן הייליקן געבאָט!

אויף מיכאל באָריסאָוויטשן האָבן אין דער היים געוואַרט דאָס ווײַב, אַ קליינע פֿרוי מיט שוואַרצע לעבעדיקע אויגן, און אַ טעכטערל, אַ פּינפּיעריק מיידעלע מיט געקרײַזלטע טונקעלע האָר און אַ קײַלעכיק פּנימל.

— טוט זיך אויס, פֿעטער, טוט זיך אויס, — האָט אים דאָס מיידעלע פֿאַרבעטן, נאָכטוענדיק דער מאַמען.

— מיר אײַלן זיך, פֿאַלינע יאַקאָווליעוונע, — האָט דער באַלעבאָס געזאָגט, און זי האָט גענומען אַרומשמייען.

אַלעקסיי האָט זיך נישט אײַנגעהאַלטן און אויף אַ קול זיך געפֿרייט מיט דער וואַרעמקייט, באַקוועמלעכקייט און זויבערקייט אין דעם פֿאַמיליע־הויז, אין וועלכן ער, אַן אײַנזאַמער, אַ היימלאָזער כּמעט, האָט געפֿונען אַן אָפּרו־אָרט כאָטש אויף אַ שעה. גייענדיק שטיל אין די פּוכיקע פֿוטערנע שטיוול, וואָס ער האָט אָנגעטאָן אָנשטאָט די ווּוּליקעס, האָט זאַלקינד געהאָלפֿן דער פֿרוי דעקן דעם טיש. מירע — אַזוי האָט געהייסן דאָס מיידעלע — האָט באַקענט אַלעקסייען מיט איר ווירטשאַפֿט — די ליאַלקעס. מיכאל באָריסאָוויטש האָט באַמערקט, ווי דעם אינזשיניערס פּנים איז פֿריילעכער געוואָרן, ווי עס וואָלט זיך דערוואַרעמט.

אין צוויי צימערן זײַנען לענגויס די ווענט, פֿון דער פּאָדלאָגע ביזן סופֿית, געשטאַנען ביכער אויף פּאָליצעס. ס'האָט אַלעקסייען אַ ציי געטאָן צו זיי. ער האָט מיט אומעט אַ טראַכט געטאָן, אַז ער האָט שוין לאַנג נישט גענישטערט אין קיין ביכער, ער לייענט ווייניק.

— כ'האָב לאַנג געזאַמלט, אַ ביכל צו אַ ביכל. גוט, וואָס די לעצטע יאָרן ווין איך אויף איין אָרט, — האָט זאַלקינד געזאָגט.

מער פֿון אַלץ איז דאָ געווען ליטעראַטור וועגן דעם ווײַטן מזרח — אָנהייבנדיק פֿון איבערגעזעצטע ביכער פֿון פֿאַרריסענע יאַפּאַנישע גענעראַלן וועגן דער עקספּאַנסיע אויפֿן אוראַל ביז נײַע ביכער וועגן דער לאַנדווירטשאַפֿט אויף די געביטן פֿון אייביקן פֿאַרפֿרירעכץ. אַלעקסיי האָט איבערגעבלעטערט איין בוך נאָכן צווייטן. אַ סך פֿון זיי האָט ער געזען צום ערשטן מאָל. ער האָט זיך געגעבן דאָס וואָרט איבערצולייענען זאַלקינדס גאַנצע ביבליאָטעק, און פֿאַר אַן אָנהייב אָפּגעקליבן די ביכער פֿון אַרסעניעוון.

אויף אַ באַזונדערער פּאָליצע, אין דער זײַט פֿון שרײַבטיש, איז געלעגן נישט קיין גרויסער שטויס באַשיידן אַרויסגעגעבענע ביכער פֿון ווײַטמזרחדיקע שרײַבער און אַ קאָמפּלעט פֿון אַן אָרטיקן זשורנאַל. די

דעדוקאַציעס אויף די טיטל־בלעטער האָבן עדות געזאָגט וועגן דער פריינד־שאַפט פונעם באַלעבאָס מיט די אויטאָרן.

— זיי קומען אַריין צו מיר, און איך רייס זיי דערמיט, וואָס איך האַלט אַלע זייערע ביכלעך אין איין האַנט, — האָט דער באַלעבאָס דער־ציילט. — ס'האָט זיך ביי מיר אַרויסגעוויזן עפּעס אַזאַ מין איינפּערזוכט: איך דענערווויר זיך, ווען איך זע אַ גוט בוך, אָנגעשריבן פון אַ שרייבער נישט קיין ווייטמזרחדיקן. די סאַמע בעסטע און אמתדיקע ביכער וועגן אונדזער קאַנט דאַרפן געשאַפן ווערן ביי אונדז. ווער־זשע, אויב נישט מיר דאַרפן זאָגן דאָס סאַמע אויטאָריטעטע וואָרט וועגן דעם ווייטן מזרח? נעם, בלעטער איבער די דאָזיקע ביכלעך אין אַ פרייער צייט.

מיט אַ געוויסער באַדויערונג האָט דער פּאַרטאָרג גערעדט:

— די ליטעראַטן — די, וואָס זיינען נישט אַוועק אויפן פראָנט, — פאַרנעמען זיך מיט באַשרייבן קריגס־עפּיזאָדן, וואָס זיי האָבן קיינמאָל נישט געזען. אונדזער קאַנט איז היינט טיף הינטערלאַנד, און זיי האָבן וועגן אים פאַרגעסן. טאַקע וועגן הינטערלאַנד דאַרפן זיי שרייבן, וועגן דעם, ווי דער ווייטער מזרח באַטייליקט זיך אין דער מלחמה.

— דער ווייטער מזרח באַטייליקט זיך אין דער מלחמה? — האָט אַלעקסיי געבייצט דעם באַלעבאָס. ווי אַן ענטפער האָט אים זאַלקינד גע־דראָט מיט אַ פינגער.

בעתן מיטיק האָט אַלעקסיי אויסגעלויבט אַלץ, מיט וואָס מ'האָט אים מכבד געווען.

— פאַרוואָס עסטו אַזוי ווייניק? — האָט זאַלקינד געפרעגט אויף אַ קול דאָס טעכטערל. — די פיש געפעלן דיר נישט? אָט הערסטו, ווי דער פעטער אַלעקסיי לויבט זיי. און ער, מעגסט שוין זיין רויק, איז אַ מבין אויף מאכלים — אַ מאָסקווער!

— זי האָט געוויינט, ווייזט זיך אַרויס, דעם גאַנצן פרימאָרגן. זי איז געגאַנגען שפּאַצירן און האָט זיך שיר נישט אָפּגעפרוירן די פיסלעך, — האָט פּאָלינע יאַקאָווליעוונע געזאָגט. — איך מוז זי לאָזן אַליין, — כ'בין אַ לערערין, איך לערן רוסיש און רוסישע ליטעראַטור אין דער שול. עס זיינען אויך פאַראַן אַ סך אַנדערע קלאָפּאָטן.

— זי האָט געוויינט? — האָט זאַלקינד איבערגעפרעגט מיט שפּאַסיקן כעס. — אַ שאָד, וואָס איך בין נישט געווען, איך וואָלט פאַרווערט. וואָס איז עס עפּעס פאַר אַ מאָדע — וויינען? לענקע — ער האָט קיינמאָל נישט געוויינט.

— ס'האָט אַזוי ווי געטאָן! — האָט זיך דאָס מיידעלע געקלאָגט. — ווען ס'וואָלט נישט געווען אַזוי ווי טאָן, וואָלט איך נישט געוויינט.

— מאלע וואס סע טוט ווי. אויף צו־להכעיס האלט זיך איין, שמייכל.

זאלקינדס פאמיליע האט, אפנים, פארבונדן א גוטע, רויקע און אויסגעפרוווטע פריינדשאפט. מ׳האט דא געלעבט פריילעך, מיט הומאר, מיט אומאכטונג צו קליינלעכע אומבאקוועמלעכקייטן און מיט אומגינציקייט צו די פארשיידענערליי אנטפלעקונגען פון שוואכקייט. די אויפמערקזאמקייט פון איינעם צום אנדערן איז געווען א נאטירלעכע און געוויינלעכע, און נישט קיין ספעציעל געשפילטע פאר געסט, ווי דאס טרעפט אמאל אין פאמיליעס.

זאלקינד האט פרעגנדיק א קוק געטאן אויפן ווייב, זי האט אים פארשטאנען:

— ניין, נישט קיין בריוו, נישט קיין טעלעגראמעס...

— אויך אין שטאטקאם איז גארנישט אנגעקומען...

— פון וועמען דערווארט איר? — האט אלעקסיי געפרעגט.

— פון מיינע ברידער. זיי זיינען ביי מיר דריי, און אלע אויפן פראנט, שרייבן שוין נישט פון לאנג. פון אירע עלטערן און שוועסטער. זיי האבן געוווינט אין מאריופאל, פון די ערשטע מלחמה־טעג קיינע ידיעות. פונעם זון, פון לעניקען — אין הארבסט האט ער פארענדיקט די ים־שול אין וולאדיוואסטאק און איז גלייך אפגעשווומען, קיין אמעריקע, — האט זאלקינד אויסגערעכנט. — איך האב אויך א צווייטע טאכטער, פעטער אליאשע, — האט ער געשמייכלט. — זי שרייבט אויך נישט, דערפאר אבער קלינגט זי יעדן טאג. זי איז אין רובעזשאנסק, שטודירט אין מעדיצינישן אינסטיטוט.

— אין שטאט רעדט מען, אז די יאפאנער האבן דערטרונקען אונדזערן א דאמפער לעבן קוריל. איז דאס אמת? — האט פאלינע יאקאוליעוונע געפרעגט. א שאטן פון אומרו איז אריבער איר פנים.

— יא, ס׳איז אמת, — האט מיכאיל באריסאוויטש געזאגט און אריינגעקוקט דעם ווייב אין די אויגן.

— כ׳וועל באלד צוגרייטן קאווע, — האט זי זיך אויפגעהויבן.

— זיץ, איך וועל אליין.

ער האט גענומען קאכן קאווע אויף אן עלעקטרישער פליטקע. א געשמאקער אראמאט האט זיך פארשפרייט איבערן גאנצן הויז.

— אך, וואס פאר א פורעניות דאס זיינען — די יאפאנער! — האט זאלקינד געזאגט. — א פורעניות, וואס גיט אונדז נישט קיין רו שוין אזוי פיל יאר. — ער האט זיך אויסגעדרייט צו אלעקסייען. — איך האב מיט זיי מיינע חשבונות. מיט צוואנציק יאר צוריק איז מיר אויסגעקומען זיין א קאמיסאר אין א פארטיזאנישן אטריאד. לויט זייער אכזריות און בעסטיא־

לישקייט בלייבן די יאַפּאַנער נישט הינטערשטעליק די היטלעריסטן. אויב זיי וועלן אויף אונדז אָנפאַלן, וועט מען מוזן די פרויען מיט די קינדער אַרויספירן אין דער טייגע. אָבער זיי וועלן נישט אָנפאַלן. דער אַלטער באַטורין האָט ריכטיק געזאָגט: זיי וואַרטן אויפן פאַלן פון מאָסקווע. און זיי וועלן זיך נישט דערוואַרטן...

— אין איינאונצוואַנציקסטן יאָר האָבן די יאַפּאַנער צעריסן פאַר מיכאַיל באָריסאָוויטשן אין די אויגן זיינעם אַ נאָענטן חבר, — האָט פאַר לינע יאַקאָוולעוונע געזאָגט שטילערהייט. — לענקע — דאָס איז יענעם חברס אַ זון. מיר האָבן אים אַדאָפּטירט, ווען ער איז נאָך קיין דריי יאָר נישט אַלט געווען.

אומגעקערט זיך אין דער פאַרוואַלטונג, האָט זיך אַלעקסיי אומגעדולדיק גענומען פאַר דער אַרבעט. טאָפּאָליעוו איז שוין געווען אוועקגעגאַנגען, איבערלאָזנדיק אויף קאָוושאָוס טיש די אויספירן, אָנגעשריבן מיט אַ קיילעכיקער דייטלעכער שריפט, וועגן דעם קאָסט־חשבון און די ראַציאָנאַליזאַטאָרישע פאָרשלאָגן. אינעם קאָסט־חשבון האָט דער אַלטער געהאַלטן פאַר נייטיק אַריינצופירן ענדערונגען, וואָס פאַרביליקערן די קאָסטן פון די הילצערנע געביידן. פון די פאָרשלאָגן פון דער טראַסע האָט טאָפּאָליעוו אונטערגעשטיצט צוויי: דעם אופן פון אַ פּשוטן און שנעלן צוגרייטן שינדלען אויף צו דעקן די דעכער און אַ מעכאַניזם אויף אויפצולאָדעווען די רערן אויף די אויטאָמאַשינען. אַלעקסיי האָט אַרויסגערופן אַן אינזשעניער און פאַראָרדנט, ער זאָל דעראַרבעטן די טעכנישע פאָרפּולקומונגען, וואָס טאָפּאָליעוו האָט באַגיטיקט, און צעשיקן איבער די באַצירקן.

אין קאַבינעט האָט אומאַנטשלאָסן אַריינגעקוקט פּעטיע גודקין. ער האָט שוין לאַנג מיט אומגעדולד דערוואַרט דעם נאַטשאַלניק פון אָפּטייל. אַלעקסיי האָט קאָנטראָלירט דעם רעכנונג און די צייכענונג, און פּעטקע האָט מיט אומרו געקוקט אויף אים. צום טעכניקערס פאַרווונדערונג האָט קאָוושאָוו קיין באַמערקונגען נישט געמאַכט און אפילו געלויבט די אויסגעבעסערטע אַרבעט. וועגן אינדערפריענדיקן אינצידענט האָט ער אפילו נישט דערמאָנט. אַלעקסיי, וועלכער איז אַליין אַזוי וואַרעם צוגעטוליעט געוואָרן ביי זאַלקינדן אין הויז, האָט צוגעצויגן צו זיך דעם יונגן טעכניקער:

— ביסט א כוואַט, זון. ערשט גיי זיך פאַרווײַלן, אין קלוב איז הײַנט אַ ספּעקטאַקל און טענץ.

פּעטקע, וועלכער איז מבולבל געוואָרן, האָט נישט געפונען קיין ווערטער צו ענטפערן און זיך אַ ריס געטאָן צו דער טיר, איבערקערנדיק אין וועג אַ שטול.

אַלעקסיי איז געגאַנגען צו די פּראָיעקטירער. זיי האָבן גענומען צוזאַמען באַהאַנדלען די נאָכנישט באַאַרבעטע ערטער אין פּראָיעקט. די גרעסטע זאָרג האָט אַרויסגערופן די נישט געלייזטע אויפגאַבע — ווי צו גראָבן די טראַנשיי אין דעם דורכגוס. די אינזשעניערן האָבן זיך פאַראינטערעסירט, ווען אַלעקסיי האָט זיי איבערגעגעבן, אַז גרובסקי האָט אָפיציעל באַלייגט אַ פּראָטעסט קעגן די גרונט־הנחות פון דעם נייעם פּראָיעקט.

— יעדן טאָג קאָן מען אַרויסרופן קיין רובעזשאַנסק. מע מוז זיך צואיילן, מע טאָר נישט פאַרציען קיין איין מינוט, — האָט אַלעקסיי געזאָגט באַזאָרגט.

אין זײַן ביזײַן האָבן די אינזשעניערן נישט אַרויסגעזאָגט זייער באַציונג צו גרובסקיס האַנדלונג, אָבער ווי נאָר אַלעקסיי איז אַוועקגעגאַנגען צו דער פאַרבינדונגס־סטאַנציע, כדי צו האָבן אַ שמועס מיטן צווייטן באַצירק, האָט זיך אין פּראָיעקטן־צימער צעפלאַקערט אַ מחלוקת. די מערהייט אַרבעטער פון דעם אָפּטייל האָבן געוויסנהאַפט און אַ סך געהאָרעוועט איבערן נייעם פּראָיעקט, אָבער נישט אַלע זײַנען געווען ענדגילטיק איבערצייגט אין בערידזעס אידיי. אייניקע אינזשעניערן האָט זיך נאָך אַלץ, ווי פריער, אויסגעדאַכט, אַז ס׳זײַנען צווייפלהאַפט די פאָרשלאָגן וועגן אַריבערטראָגן די טראַסע אויפן לינקן בר/עג פון דעם אַדון און וועגן אויסלייגן די רערן אין דעם דורכגוס אום ווינטער. קאַטעגאָריש פאַראורטיילט דעם פּראָיעקט האָט איין פורסאָוו — אַ גוט געקליידטער מאַן מיט אַ שיין געגאָליעט פּנים און גרויען קאָפּ.

— פּיאָטר יעפימאָוויטש גרובסקי האָט גענומען אויף זיך אַן אומדאַנקבאַרע מיסיע, און איך בין אַנטציקט פון זײַן דרייסטקייט, — האָט זיך פורסאָוו אַרויסגעזאָגט מיט גדלות. — אַ סך פון אונדז זײַנען מסכים מיט אים אין האַרצן, נאָר מען אַנטשליסט זיך נישט אים אונטערצושטיצן.

— רעדט נישט אין נאָמען פון אַ סך! — האָט קאָבזעוו אים שאַרף דערווידערט, אויפהייבנדיק דעם צעשויבערטן קאָפּ פון דער צייכענונג. — דאָס איז די צרה, וואָס גרובסקין איז נישטאָ פאַר וואָס אונטערצושטיצן. צי קאָן מען ערשט פאַרטיידיקן דעם אַלטן פּראָיעקט, בעת דאָס לעבן גופא וואַרפט אים אָפּ?

— איר אַליין, אַנאַטאָלי סערגייעוויטש, האָט דאָך אָפּגעפרעגט די

אידייען פון דעם דאָזיקן היציקן קאַווקאַזער, — האָט פּורסאָוו דערמאָנט.

— איך האָב אָפּגעפרעגט אין די ערשטע צייטן, ערשט פרעג איך נישט אָפּ. מיר איז טייער דער גורל פון דער בוווּנג. זי איז אָפּהענגיק פונעם פּראָיעקט, און איך בין גרייט אַריינצולייגן אין אים אַלץ, וואָס איך פאַרמאָג.

— און איר זיינט אויך פאַרן לינקן ברעג? איר, וואָס אייך איז גוט באַוווּסט, פאַרוואָס גרובסקי האָט זיך בשעתו פון אים אָפּגעזאָגט?

— ס'איז שוין צייט, אַז מיר, די פּראָיעקטירער, זאָלן אויפהערן צו רעדן וועגן לינקן און רעכטן ברעג, — האָט קאָבזעוו פעסט געזאָגט. — דער באַשלוס איז אין תוך אָנגענומען, און דעם רעכטן ברעג דאַרף מען פאַרגעסן. דאָס לעבן וועט באַווייזן, צי בעריהזע איז גערעכט. דערקענענ־דיק דעם דאָזיקן מענטשן נעענטער, האָב איך אָנגעהויבן גלייבן אין אים און כ'בין איבערצייגט: אינגיכן וועט ער אונדז געבן נייע און ענדגילטיקע באַווייזן פאַר דער ריכטיקייט פון זיין באַשלוס.

— געבענטשט זיינען די, וואָס גלייבן, — האָט פּורסאָוו גיפטיק א שמייכל געטאָן און פאַרריכט דעם שאַליק אויפן האַלדז. — איך גלייב נישט אין בערידזען.

קאָבזעוו איז אויפגעשפּרונגען, האָט א וואָרף געטאָן די ווירע מיטן צירקל — דער שפּיץ פון צירקל האָט זיך פאַרשטאָכן אין דער צייכענונג.

— אין די ערשטע אַרבעטס־טעג מיט בעריהזען און קאָווראַשאָוון איז נאָך געווען צום מוחל זיין געוויסע אונדזערע וואַקלענישן. ערשט קאָן מען זיי נישט מוחל זיין. — דער געוויינלעך ווייכער קאָבזעוו האָט גערעדט אָנגרייפעריש און האַרב. — די טעג האָט אין דעם צימער געזאָגט קאָוו־ראַשאָוו: „מיר דאָ זיינען די מיטאויטאָרן פונעם פּראָיעקט. א סך איז אונדז אין אים נאָכנישט קלאָר, נאָר מיר וועלן אים פונדעסטוועגן דאָך מאַכן".

איך האָב קאָווראַשאָוון נישט דערוווידערט, כ'בין געווען מיט אים מסכים. וואַרשיינלעך, האָבן אויך די איבעריקע נישט דערוווידערט דערפאַר, וואָס זיי אַרבעטן איבערן פּראָיעקט פון ריינעם האַרצן, אָן הינטער־כוונות. אונ־דזערע ספקות — דאָס זיינען ספקות פון מענטשן, וואָס ווייטיקן פאַר דער בוווּנג. און זאָגט מיר, פּורסאָוו, פאַרוואָס האָט איר נישט דערוווידערט קאָווראַשאָוון? איר האַלט זיך דאָך נישט פאַר א מיטאויטאָר פונעם נייעם פּראָיעקט. איר פילט מיט גרובסקין, דעם אויטאָר פונעם אַלטן פּראָיעקט.

— וואָס האָט איר זיך אויפגעקאָכט, אַנאַטאָלי סערגייעוויטש? — האָט רודף־שלומדיק א זאָג געטאָן פּורסאָוו — צי קאָן איך נישט האָבן קיין אייגענע מיינונג, וועלכע מיר איז דערלויבט אַרויסצוזאָגן, ווען מיר גלוסט זיך? קאָכט זיך נישט, איך בעט אייך זייער, איך וויל זיך לחלוטין מיט אייך נישט קריגן.

— און איך האָב נישט בדעה מער מיט אייך שלום צו מאַכן, און כ׳וועל בעטן דעם הויפּט־אינזשיניער און דעם נאַטשאַלניק פון אָפּטייל, ער זאָל אונדז באַפרייען פון אייער צווייפּנימדיקער באַטייליקונג אין דער־אַרבעט איבערן פּראָיעקט!

— ריכטיק! צוואַנציק מאָל אין טאָג לויפט ער צו גרובסקין. זאָל ער אײַנגאַנצן צו אים אַוועקגיין! — האָט זיך פּעטקע געלאָזט הערן. זיצנדיק בײַ זײַן טיש, האָט דער טעכניקער מיט אויפגעבראַכטקייט געהערט פּור־סאָוון און איז געווען צופרידן דערמיט, וואָס קאָבזאָוו האָט אים געגעבן אַ גאָב.

בעת זײַנע מיטאַרבעטער האָבן זיך אַרומגעקריגט, האָט אַלעקסיי אין צימער פון דער פאַרבינדונגס־סטאַנציע געפירט געשפּרעכן מיט די באַ־צירקן. ס׳האָט אים אַרויסגערופן דער טראַקטאָריסט סילין, — ער האָט זיך בשלום דערקריגן מיט זײַן „שנעק” צום צווייטן באַצירק און געפרעגט, צי האָט ער רעכט צו פאַרהאַלטן זיך אויף די באַצירקן, אויב מע פאַרלאַנגט פון אים הילף, אָדער ער איז מחויב, נישט לייגנדיק קיין אַכט אויף גאָר־נישט, פאָרן גלײַך צום דורכגוס. אויפן צווייטן באַצירק האָט מען אים גע־בעטן העלפן אויסצופּערטיקן אַן אײַזאַקער אויף אָפּצודרייִניקן די וועגן און קאָנטראָלירן צוויי טראַקטאָרן, וועלכע זײַנען אַרויס פון דער ריי.

— איך האָב דאָ אַ פּערזענלעכן אינטערעס, אויב ערלעך גערעדט, — האָט סילין דערקלערט. — דאָ נאָענט געפינט זיך אַ וואַלד־אינדוסטרי־ווירט־שאַפט, וווּ איך האָב געאַרבעט ביז דער בוווּנג... אָנשטאָט מיר איז דאָרט פאַרבליבן פאַר אַ טראַקטאָריסט מײַן ווײַב. איך וואָלט דאַרפן מיט איר אַ וויכטיקן ענין אַרומשמועסן.

— איך האַלט, אַז איר דאַרפט אומבאַדינגט זיך אָפּשטעלן אויף די באַצירקן, ווען אייער הילף איז נייטיק, האָט אַלעקסיי געענטפערט. — אויף לאַנג, פאַרשטענדלעך, בלײַבט נישט שטעקן, אַנישט וועט איר זיך צום דורכגוס קיינמאָל נישט דערשלאָגן. אין אייערע פאַמיליע־ענינים מיש איך זיך נישט אַרײַן. אויב איר דאַרפט אַרומרעדן מיטן ווײַב אַ וויכטיקן ענין — רעדט אייך אַרום געזונטערהייט.

אויף דער ליניע האָט זיך עמעצער צעלאַכט. סילין האָט, אַפּנים, אָנ־גענומען, אַז דאָס לאַכט פון אים קאָוושאָוו.

— איר זאָלט זיך דאָרטן נאָר נישט טראַכטן עפּעס, — האָט זיך דער־הערט זײַן שטים. — קיין שטיפּערייען קריכן מיר אפילו נישט אין קאָפּ אַרײַן. איך וויל זיך מיט איר דערעדן — דאָס ביסל געלט, וואָס מיר האָבן אָפּגעשפּאָרט, אָפּצוגעבן אויף אַ טאַנק... ס׳וועט אפשר קלעקן אויף אַ גאַנצן טאַנק.

עמעץ האט פארוואונדערט א פייף געטאן, זיך איינהארכנדיק אין זייער געשפרעך.

— פיין, חבר סילין. נישט איך, נישט פילימאנאוו צווייפלען נישט אין אייער ערלעכקייט. האנדלט לויט אייער אייגענער איניציאטיוו, אפהענגיק פון די אומשטענדן. וואס שייך דעם טאנק — באגרים איך אייך דורכויס. איך קאן אפילו דערלייגן א ביסל געלט, אויב ס׳איז נייטיק...

דעם געשפרעך מיט אלעקסייען דורכן סעלעקטאר האט וויטערגעצויגן מעלניקאוו. ער האט געפרעגט:

— האט איר דערהאלטן מיין ווערק?

— ניין. וואס פאר א ווערק?

— כ׳האב רעפערירט א געוויסן געדאנק. אפשר וועט ער אונטערזאגן ווי צו גראבן די טראנשיי אינעם דורכגוס.

— דיין ווערק וועט קריכן אהער דריי יאר. דו זאג מיר אין צוויי ווערטער, וואס האסטו צוגעטראכט.

— די ערשטע סטאדיע פון דער ארבעט — דאס אנטבלויזן דעם גרונט פונעם דורכגוס, — האט מעלניקאוו איבערגעשריגן אנדערע שטימען, — וועט דערגרייכט ווערן דורך בהדרגהדיקער אויספירונג פון דעם וואסער־אויבערפלאך. אין גאנג פון דער איינפרירונג פון דעם וואסער ווערט דאס אייז באזייטיקט, און עס בילדעט זיך אויס א מין קארידאר אין העם אייז. ווען דער גרונט ווערט אנטבלויזט, קומט די צווייטע סטאדיע פון דער ארבעט — דאס גראבן די טראנשיי אויף עפעס א מעכאניזירטן אופן.

אלעקסיי האט געשוויגן, באטראכטנדיק דעם פארשלאג.

— האלא, חבר קאוושאוו, ווו האסטו זיך אהינגעטאן? — האט מעלניקאוו געשריגן.

— אין ערגעץ נישט! איך טראכט וועגן דער ווערט פון דיין פארשלאג. עפעס געפעלט ער מיר נישט אזוי שטארק!

— פארוואס?

— מיט אויספירונג קאן מען דורכגיין א נישט גרויסן טייך, אבער מיר דארפן גובר זיין א צוואנציקקילאמעטערדיקן דורכגוס. דיין פארשלאג וועלן מיר, פארשטענדלעך, באהאנדלען, ווען מיר וועלן באקומען דעם פאקעט. איך זאג דיר ארויס מיין ערשטן איינדרוק.

...און איבערריים האט זיך געצויגן אין א ריי איין ענין נאכן צווייטן. אלעקסיי האט זיך גענומען שרייבן דאס ארטיקל פאר דער צייטונג. ס׳האט געשטערט גרעטשקינס ארייננקומען.

דער פלאנירער האט נישט געקאנט לאנג טראגן קיין כעס און האט

שוין פאַרגעסן די אינדערפריענדיקע אומאָנגענעמלעכקייטן אויף די מיליטערישע איבונגען.

— ס׳האָט אונדז ביידן אַרויסגערופן באַטמאַנאָוו, געפרעגט, ווו ס׳איז דער ענטפער אויף דער טעלעגראַמע פון פּאָלקאָם און דער באַפעל וועגן דער ווינטערדיקער אָרגאַניזירונג פון דער אַרבעט. דער נאַטשאַלניק האָט זיך געבייזערט, געהייסן קומען צו זיך...

זיי האָבן איינאיינעם צוזאַמענגעשטעלט אַ גרויסע טעלעגראַמע צום פּאָלקאָם. דערנאָך האָבן זיי איבערגעקוקט די רעכענונגען פון די רעסורסן, וואָס זיינען נייטיק פאַר די ווינטערדיקע אַרבעטן, אַרומגעשמועסט דעם עווענטועלן אינהאַלט פון באַפעל. פון זייער באַשעפטיקונג האָט זיי אַוועקגעריסן אַ קלונג — ס׳האָט ווידער אַרויסגערופן דער נאַטשאַלניק פון דער בווינג. זיי זיינען אַוועק צו אים, זיך אָפּרעדנדיק נישט צו דערמאָנען וועגן באַפעל.

ביי באַטמאַנאָוון איז געזעסן בערידזע און האָט קאָנצענטרירט גערעכנט עפּעס אויף אַ פּאַפּירל, פּיפּקענדיק די ליולקע. וואַסילי מאַקסימאָוויטש איז פאַרבייגעלאָפן די טעלעגראַמע מיט די אויגן; האָט זי אונטערגעשריבן און אָפּוואַרטנדיק אַ קוק געטאָן אויפן אינזשיניער און פּלאַנירער.

— נו? דאָס איז אַלץ?

— און וואָס נאָך? — האָט גרעטשקין געפרעגט תמימותדיק.

— גיב נאָר אַ קוק, געאָרגי דאַווידאָוויטש, אויף די דאָזיקע מלאָכים? זיי ווייסן כלומרשט נישט, נאָך וואָס כ׳האָב זיי אַרויסגערופן. זיי האָבן באַשלאָסן, פאַרשטייסט, יוצא צו זיין מיט דער טעלעגראַמקע. ווו איז דער באַפעל, ווו זיינען די רעכענונגען? זיי דאַרפן זיין ביי מיר אויפן טיש. פאַרשטייט איר, אַז דאָס איז אַ וויכטיקער דאָקומענט, דער דירעקטיוו וועגן צוגרייטן דעם אָנגריף? איר פאַרשטייט, צי נישט, פרעג איך?

— מיר פאַרשטייען, — האָט גרעטשקין געזאָגט.

— פאַרוואָס־זשע שלעפּט איר אָפּ? גיט אים אהער.

— דער באַפעל איז נישט פאַרטיק.

— איר קלערט אים צו דערלאַנגען אין פרילינג?

גרעטשקין האָט זיך פאַרענטפערט מיט מאַנגל אין צייט:

— מע ווייסט נישט, צו וואָס פריער זיך צו כאַפּן. אַלץ איז דרינגענדיק, איבערדרינגענדיק... די מאַשין האָט זיך אַ דריי געטאָן מיטן פולן גאַנג, מע קאָן נישט אָניאָגן...

— רעדט נישט אַזוי נעבעכדיק, איך וועל אייך סיווי פון אַ מעת־לעת קיין אַכט און פערציק שעה נישט מאַכן. זאָגט בעסער אָפּן: ווען וועט איר דערלאַנגען דעם באַפעל? אייך פעלט אויך אוים צייט, איר ווייסט אויך

נישט, צו וועלכן זיך פריער כאפן? — האט באטמאנאוו געפרעגט קאוורשאוון.

— צייט איז, פארשטייט זיך, פאראן וויניקלעך. נאר אויך איר וועט זי דאך נישט דערלייגן. און איך פון מיין זייט וויל פרעגן אייך: צי האט איר איבערגעטראגן דעם טערמין? מיר דארפן אייך ביילייגן דעם באפעל מארגן, און איר בייזערט זיך שוין היינט?

— כ'האב נישט איבערגעטראגן, אבער ס'וועט, ווארשיינלעך, אויסקומען. וויניקער ווי אין א וואך וועט מען מיט אייך צו קיין טאלק נישט דערגיין, און אפליגן קאן מען נישט.

— דעם באפעל וועלן מיר אייך ביילייגן מארגן, — האט קאוושאוו צוגעזאגט.

אין ווארט־צימער האט זיך גרעטשקין ארויפגעווארפן אויף קאווּרשאוון:

— וואס־זשע האסטו זיך אזוי געיאגט? ער האט אליין נישט אויסגערעכנט צו באקומען דעם באפעל מארגן. צוליב דיר וועט אויסקומען צו שטעקן דא ביז אינדערפרי. איך האב א פאמיליע, ס'גלוסט זיך פריער אהיימקומען, ס'איז דאך יום־טוב.

בעת זיי האבן זיך ארויפגעהויבן מיט די שטיגן, האט דער פרידלעכער פלאנירער זיך בארויקט און גאסטפריינדלעך פארגעלייגט:

— מיר וועלן ארבעטן ביי מיר, אין מיין קאבינעט איז א היץ.

ביי גרעטשקינען האט מען זיך באמת געקאנט אפילו אויסטאן: אין א ווינקל פון קאבינעט איז דורכגעגאנגען א רער פון דער האמפבאהייצונג. דער פלאנירער האט זיך געזעצט הינטערן שרייבטיש און גלייך באקומען א וויכטיקע און סאלידע מינע. עס זיינען אריינגעקומען דריי מיטארבעטער — זיי האבן זיך געקליבן אהיימצוגיין און אים מיטגערופן.

— גייט צום טיוול! — האט זיי גרעטשקין געזאגט אין ביזקייט. — איך חזר איבער: גייט צום טיוול און פארמאכט די טיר פון יענער זייט. — ער האט פונאנדערגעלייגט די פאפירן, ארויסגעזעצט די קיילעכיקע אויגן און זיך געקלאגט: — דער סאמע אומגליקלעכסטער גורל איז צו זיין א נאטשאלניק פון א פלאניר־אפטייל. מע יאגט דיך אן אויפהער, מע זידלט דיך אן אויפהער, עס זאל דאס כאטש עמעצער זאגן א גוט ווארט!... מענטשן זיינען געפארן אין אורלויב — איך בין זינט איך לעב קיינמאל נישט געפארן. איך בין באלוינט געווארן מיט צוויי ארדענס — און כ'קאן זיי נישט באקומען. אפילו אט דעם אנוווקס קאן איך נישט אפערירן — ער וואקסט און וואקסט! — ער האט א קנייטש געטאן דעם אנוווקס אויפן האלדז, ביי דער גאמבע. — איינמאל האבן זיי שוין באוויליקט, ענלעך, צו געבן

מיר אורלויב. ווי נאָר איך האָב זיך אויסגעקליבן, איינגעפּאַקט דעם טשע־מאָדאַן — האָט אויסגעבראָכן די מלחמה, און מיינע פּלענער זיינען זיך צעפלויגן.

זיי האָבן זיך פאַרשלאָסן פון אינעווייניק און אָפּגעשמועסט זיך נישט אָפּצורופן נישט אויף קיין קלאַפּן אין טיר, נישט אויפן קלינגען פונעם טע־לעפאָן. קאָוושאָוו האָט געצייכנט די גראַפיק, גרעטשקין האָט אָנגעוואָרפן דעם אַריינפיר־טייל פון באַפעל. זיי האָבן מיט חשק אָפּגעאַרבעט אַ דריי שעה דורכאַנאַנד, ביז ליזעטשקע, וואָס האָט זיך שוין מיאוס געוועו צו דערקלינגען זיך דורכן טעלעפאָן, איז אַליין נישט געקומען נאָך גרעטשקינען. ווי נאָר איר שטים האָט זיך דערהערט הינטער דער טיר, האָט זיך גרעטש־קין דערשראָקן, אַראָפּגעשאַרט די פּאַפּירן פון טיש און זיך געאײַלט אַהיים.

קאַפּיטל פופצן

נאָך האַלבער נאַכט

דער דעזשורנע פון אָפּטייל האָט זיך פאַרוואונדערט, דערזעענדיק אַלעק־סייען: ס׳איז לאַנג אַריבער האַלב־נאַכט, און אין דער פאַרוואַלטונג איז שוין קיינער נישט געווען. אַלע מיטאַרבעטער האָט זיך געגלוסט, אַזוי ווי גרעטשקינען, פאַרענדיקן דעם דאָזיקן אומגעווײנלעכן אַרבעטס־טאָג אין אַן אייגענעם קרייז, אויף אַ יום־טובדיקן שטייגער.

— בלויז דער נאַטשאַלניק פון דער בווונג און דער פּאַרטאָרג זיינען נאָך דאָ, — האָט דער דעזשורנע איבערגעגעבן. — חבר בערידזע איז אַריינגעקומען, האָט איבערגעלאָזט אַ צעטעלע, — ס׳ליגט אויף אייער טיש.

„וווהין ביסטו פאַרפאַלן געוואָרן? — האָט געאָרגי דאַווידאָוויטש געפרעגט. — כ׳האָב דיך געזוכט אומעטום. דו האָסט מיך אינגאַנצן פאַר־געסן. מע דאַרף דאָך ווי־עס־איז אָפּמערקן די הייַנטיקע געשעענישן. איך וויל דיך זייער זעען און וועל וואַרטן ביי פעדאָסאָוון. ער זאָגט, אַז די האָסט אים צוגעזאָגט צו קומען...“

דאָס צעטעלע איז אָנגעקומען מיט אַ בפירושער פאַרשפּעטיקונג — אין אַזאַ שעה גייט מען נישט צו געסט. דערצו נאָך האָט אַלעקסיי נישט

געוווסט, ווו פעדאסאוו וווינט. אהיים — אין קאלטן אומהיימלעכן צימער — האט נישט געצויגן, אלעקסיי איז געבליבן זיצן איינזאם אין קאבינעט. ער האט אנגעהויבן שרייבן דאס ארטיקל, וואס זאלקינד האט באשטעלט, אבער די איינדרוקן פון טאג זיינען געווען צו פריש און האבן געשטערט זיך צו קאנצענטרירן.

אין קארידאר האבן זיך דערהערט טריט. ס'האט זיך געעפנט די טיר, און ס'איז אריינגעקומען פעדאסאוו. א פרייליכער און כמעט שיכורער, מיט א רויט פנים און בלישטשענדיקע אויגן, האט ער דערציילט, אז ס'האט אים ארויסגערופן פון שטוב באטמאנאוו און זיך נישט געשטערט אפצוזאגן אים שוין צום דריטן מאל היינטיקן מעת-לעת.

— גוט נאך, וואס כ'האב דיך געטראפן, דאס איז א באלוינונג פאר אלע מיינע איבערלעבענישן און דער וואנדערונג אויפן פראסט, — האט פעדאסאוו געהקירהט, — קום, ס'האט זיך ביי מיר פארזאמלט א גרויסע גוטע געזעלשאפט. בלויז דו איינער פעלסט. געארגי דאווידאוויטש איז אויך דארט, ערווארט אויף דיר...

צו פעדאסאווס ערגעריניש האבן זיי שוין דארט נישט געטראפן קיין גרויסע געזעלשאפט. בעתן באלעבאס אפוועזנהייט זיינען זיך די געסט צעגאנגען אהיים. בלויז פיר פארברענטע פרעפעראנס-שפילער האבן געהאקט מיט די קארטן איבערן טיש, וואס איז געווען צוגערוקט צום אויוון. אויך זשעניע קאזלאווע איז דא געווען — זי האט זיך געלאנגווייליקט, אנגעשפארט אויפן דיוואן. דאס מיידל האט מיט אויפריכטיקער פרייד באגעגנט אלעקסייען.

— איך האב געפילט, אז איר וועט פארט קומען.

— זיי אים מכבד, באלעבאטעווע, — האט פעדאסאוו געזאגט.

זשעניע האט אין ארדנונג געבראכט א ווינקל טיש און דערציילט:

— בערידזע האט זיך געערגערט, וואס איר זיינט נישט געקומען. ער און טאניע זיינען נאר-וואס אוועקגעפארן אויפן „סטארט"! — זי מארשירט דאך באגינען ארויס מיט דער קאלאנע אויף דער טראסע.

פעדאסאוו האט זיך געווענדט צו אלעקסייען:

— דו טרונק אויס א ביסל מער, איך מיט זשעניען א ביסל ווייניקער. פאר פארשפעטיקן קומט לויט דער טראדיציע א שטראף.

אלעקסיי האט געהאלטן א גלאז מיט בראנפן און גוטמוטיק געקוקט אויף פעדאסאוון און זשעניען. ס'איז גוט, וואס זיין איינזאמקייט איז צעשטערט געווארן. ווען אויך געארגי דאווידאוויטש וואלט דא געווען! א שאד, וואס זיי האבן זיך נישט געטראפן.

— איך וויים אייער טאסט, איר קאנט אים נ י ש ט האלטן, — האט

זשעניע געזאָגט. — פֿאַר מאָסקווע? — זי האָט דערקלערט פּעדאָסאָוון: — ער טרינקט נישט, און אויב ער טרינקט שוין יאָ, איז בלויז פֿאַר מאָסקווע, נישט אַנדערש.

— די אַלע, וואָס ס'איז זיי אויסגעקומען אויפֿצוהייבן אַ באָקאַל ווײַן הײַנט, האָבן געטרונקען פֿאַר מאָסקווע, נישט אַנדערש, — האָט אַלעקסיי דערווידערט. — דערפֿאַר, וואָס סטאַלין איז אין מאָסקווע. פֿאַרן פּאַראַד אויפֿן „רויטן פּלאַץ".

— ריכטיק, פֿאַר דעם בין איך גרייט נאָך אויסצוטרינקען, — האָט פּעדאָסאָוו אונטערגעהאַלטן.

ער האָט גערעדט ערנסט און מיט געפֿיל: דער דאָזיקער זיבעטער נאָוועמבער וועט אים בלײַבן אין זכּרון אויפֿן גאַנצן לעבן. ער האָט אַזויפֿיל דורכגעטראַכט און דורכגעפֿילט אין משך פֿון איין טאָג. און ער האָט נאָך קיינמאָל נישט געאַרבעט אַזוי איפֿעריק.

אַלעקסיי האָט זיך דערמאָנט זײַן געשפּרעך מיט זאַלקינדן. נישט שוין־זשע איז דאָס געווען הײַנט? פֿונעם בראַנפֿן זײַנען איבער אַלעקסייס קערפּער דורכגעגאַנגען כוואַליעס וואַרעמקייט. זשעניע האָט אים פֿלײַסיק מכבּד געווען מיט צובײַסעכצן.

מע האָט דעם באַלעבאָס גערופֿן פֿון צווייטן צימער — בײַ די שפּילער האָט אויסגעבראָכן אַ געקריג.

— איך לאָז אײַך דאָ איבער. אין צווייען וועט אײַך אפֿשר זײַן אײַנגענעמער, — האָט פּעדאָסאָוו געזאָגט גאַסטפֿרײַנדלעך.

— ער איז גערעכט, אין צווייען איז אײַנגענעמער, — האָט זשעניע איבערגעחזרט, ווען פּעדאָסאָוו איז אַרויסגעגאַנגען. — הגם ס'קאָן זײַן, ס'איז בעסער בלויז פֿאַר מיר? — אַלעקסיי האָט זיך נישט אָפּגערופֿן אויף אירע ווערטער, און זשעניע האָט געפֿרעגט: — צי ווייסט איר, וואָס איך פֿאַרלאַנג פֿון אײַך? איר שטויסט זיך נישט אָן? זיצט, טוט אַ טראַכט — איך קום באַלד.

זי האָט זיך אומגעקערט מיט אַ טעלער געפּרווירענע ברוסניצעס.

— איר האָט זיך זיכער נישט אָנגעשטויסן. — זי האָט אים דערלאַנגט אַ בעכערל מיט אַ בלויליכער משקה, דאָס צווייטע האָט זי אַליין גענומען. — הײַנט איז מײַן געבורטסטאָג, איר האָט פֿאַרגעסן? ספּעציעל לכּבֿוד דעם וויל איך מיט אײַך אויסטרינקען. פּרוּווט אָקאָרשט זיך אָפּזאָגן!

— פֿאַרוואָס דאַרף איך זיך אָפּזאָגן? — האָט אַלעקסיי געפֿרעגט און אויסגעטרונקען מיט איין שלוק. — איצט איז אײַער ריי. איך גראַטוליר אײַך, זשעניע. וואָס זאָל איך אײַך ווינטשן? זאָל צו אײַער קומענדיקן געבורטסטאָג זיך שוין ענדיקן די מלחמה.

— איר האָט זיך צוגעאײַלט, איך האָב דאָך געוואָלט אויסטרינקען אויף ברודערשאַפט, — האָט זשעניע געזאָגט. — נו, גוט, זאָל זײַן אַזוי. זייט זיך מכבד מיט ברוסניצעס. איר האָט געזאָגט — מע האָט אײַך אין חלום מכבד געווען מיט טרוסקאַווקעס. דאָס האָב איך נישט, אָבער ברוס־ניצעס זײַנען אויך נישט קיין שלעכטע יאַגעדעס.

אַלעקסייען האָט געוויילט זשעניעס אומגעצוווּנגענע האַלטונג, איר זאָרגלאָזע פרייד, די פיינפיליקע גוטסקייט פון דעם מיידל האָט גערירט. זשע־ניעס פאַראינטערעסירטקייט מיט אים האָט ער אָנגענומען פאַר אַן אויס־דרוק פון איר צוגעלאָזנקייט צו מענטשן. זי איז מיט אַלע באַקענט געווען, אַלע האָבן ליב געהאַט מיט איר אַ פּלוידער צו טאָן. אויך אים איז געווען איינגענעם צו זיצן און פּלוידערן מיט זשעניען. „טאַניע איז אַן אַ שיעור שענער, נאָר זשעניע געפעלט די יאַטן, זיכער, נישט ווייניקער, אויב נישט מער — מיט איר לעבעדיקייט און טייערן כאַראַקטער" — האָט קאָווּשאָוו אַ טראַכט געטאָן.

— אין מײַן געבורטסטאָג דאַרפט איר מיר נישט אָפּזאָגן, — האָט זי דערקלערט.

— אוודאי.

— לאָמיר אַ טאַנץ טאָן!

— ס'איז דאָך נישטאָ קיין מוזיק.

— זי איז דאָ, אין מיר.

מיט אַ דינינק ריין קעלעכל האָט זי פריילעך אויפגעזונגען אַ לעבע־דיק לידל — מ'האָט אונטער דעם פּולשטענדיק געקאָנט טאַנצן.

— הייבט זיך אויף, — האָט זשעניע אונטערגעאײַלט.

אַלעקסיי האָט געשאָקלט מיטן קאָפּ:

— מע דאַרף נישט טאַנצן אויך. לאָמיר זיצן, מיר וועלן בעסער שמוע־סן...

— איר זײַנט אַן עקשן! איך וואָלט דאַרפן אויף אײַך בייז ווערן הײַנט, אין מײַן געבוירנטאָג, נאָר איך קאָן נישט. כ'וועל טאַנצן אַליין.

אונטערזינגענדיק, האָט זשעניע זיך לייכט געדרייט לעבן אַלעקסייען און כסדר געקוקט אויף אים מיט ליבלעכע אויגן. פּעדאָסאָוו האָט פון צווייטן צימער אָנגעהויבן צופּאַטשן מיט די הענט.

זשעניעס בליק און די דאַזיקע איינזאַמע אָפּלאָדיסמענטן זײַנען אַלעק־סייען נישט געפעלן געוואָרן. ער איז אָפּגעפרעמדט אָפּגעגאַנגען אין אַ זייט. זשעניע האָט אים באַאָבאַכטעט, דערנאָך איז עס איר געוואָרן לאַנגווייליק, און זי איז נאָכאַמאָל צוגעגאַנגען צו אים.

— ווי איר האָט זיך אין איין אויגנבליק געענדערט! און גרעטשקי?

לויבט אייער תמיד אומגעענדערטע שטימונג. נישט שוין־זשע זיינט איר אויף מ י ר ברוגז געוואָרן?

— ניין, פאַר וועלכן קאָן איך אויף אייך ברוגז ווערן!

— אפשר קאָנט איר נ י ש ט אומעטיק זיין, זיך נ י ש ט אָנכמורן, כאָטש צוליב מיין היינטיקן טאָג? פרייליכקייט גייט אייך בעסער צום פּנים.

— צי קאָן מען דען תמיד זיין פרייליך? דאָס איז שרעקליך: אַ מענטש, וואָס לאַכט תמיד.

— כ'האָב זיך אומזיסט געפרייט, וואָס פעדאָסאָוו איז אַרויסגעגאַן. מיר זיינען סיווי אין דרייען, — האָט זשעניע אומדערוואַרט אַ זאָג געטאָן. אויף זיין שטומער פראַגע האָט זי געענטפערט: — לעבן אייך — איז ז י, ריכטיק?

— יאָ. לעבן מיר — איז זי. ריכטיק.

— כ'האָב קיינמאָל נישט געדענקט, אַז ס'קאָן אַזוינס זיין: אַ מענטש איז נישטאָ, און ער איז פאָרט דאָ. פאַרוואָס האָט מיך קיינער אַזוי נישט ליב, ווי איר אייער זינען!

— מע וועט אייך נאָך ליב קריגן. איר אַליין וועט ליב באַקומען אויף דער אמת.

— און אפשר האָב איך שוין ליב באַקומען?

קאָוושאָוו האָט אויף איר אַ קוק געטאָן, ווי ער וואָלט קאָנטראָלירן אירע ווערטער.

— ניין, איר זיינט נישט ענלעך אויף אַ מענטשן, וועלכער טראָגט אין זיך אַ גרויסע ליבע. איר האָט אַ פאָרשטעלונג וועגן ליבע, ווי וועגן אַ פאַרוויילונג. ליבע — דאָס איז עפּעס אַנדערש. ווען זי וועט קומען צו אייך, וועט איר זי באַנעמען.

זשעניען האָבן געטראָפן זיינע ווערטער. נאָר שוין אין אַ מינוט אַרום האָט זי אַ טרייסל געטאָן מיטן געדיכטהאָריקן קאָפּ.

— און ס'איז גוט אַזוי, וואָס מיין ליבע איז אַזעלכע! מע דאַרף נישט קיין אַנדערע. צי דען איז עס גוט אַזוי צו מאַטערן און פּייניקן זיך, ווי איר אָדער אָלגע?

— אַ פאַרגלייך! איך פּייניק זיך נישט, איך בענק מחמת מיר זיינען צעשיידט. און אָלגעס ליבע — דאָס איז אַן אומגליק, פון וועלכן זי דאַרף זיך באַפרייען.

— ווי קאָמפּליצירט דאָס איז! — האָט זשעניע געזאָגט מיט אַן אומצופרידענער מינע. — ס'איז גלייכער נישט צו רעדן וועגן דעם, זיך נישט קאַליע מאַכן די שטימונג.

אַלעקסיי האָט זיך צעלאַכט און פֿריינדלעך אָנגענומען דאָס מיידל פֿאַר דער האַנט: ס'איז געווען רירנדיק דער דאָזיקער קינדערישער פֿאַרלאַנג אָפּצוקערן זיך פֿון דעם אַלץ, וואָס ס'איז קאָמפּליצירט און שווער.

— פֿון וואָס לאַכט איר? — האָט זשעניע געפֿרעגט, צופֿרידן דערפֿון, וואָס ס'איז צו אים צוריקגעקומען אַ גוטע שטימונג.

— יאָ... איך קוק אויף אייך און טראַכט... אַוואָסערער איך בין געווען...

— אַוואָסערער איר זיינט געווען אין דער יוגנט? — האָט זשעניע געפֿרעגט מיט איראָניע.

— יאָ, אין דער יוגנט... מיט אַ האַלב יאָר צוריק, לאָמיר זאָגן.

— אַוואָסערער־זשע זיינט איר געווען? דאָס איז טשעקאַווע. יענער יונגער אַליאָשע וואָלט מיר, זיכער, מער געפֿעלן געוואָרן. יענער האָט, זיכער...

— וואַרטסט צו, זשעניע, — האָט איר קאַוושאָוו איבערגעריסן.

ער האָט אַליין נישט געוווּסט, צו וואָס ער האָט עס איר דערציילט. אַלעקסיי האָט זיך ווי צוגעהערט צו עפּעס, וואָס איז פֿאָרגעקומען אין אים גופֿא. ער האָט אָנגעהויבן דאָס דערציילן דערפֿון, ווי ער האָט זיך אומגעקערט פֿון שפּיטאָל אַהיים. אַלץ איז געווען ווי אַמאָל: סיי דאָס הויקערדיקע געסל, סיי דאָס רויטע הויז מיט די אומבאַקוועמע, פֿאַרוואָרלאָזטע צימערן, סיי די עלטערן, סיי די זאַכן אויף זייערע פֿריערדיקע ערטער. נאָר קומענדיק אַהיים, האָט אַלעקסיי פֿאַרשטאַנען, אַז ער גופֿא האָט זיך געענדערט, געוואָרן נישט דער, וואָס ער איז פֿריער געווען. פֿון דער פֿאַרגאַנגענהייט האָט אים אָפּגעטיילט בלויז דריי חדשים, און די דאָזיקע פֿאַרגאַנגענהייט האָט זיך אים אויסגעדאַכט ווי די ווייטע זאָרגלאָזע קינדהייט...

— אָט קוק איך אַזוי אויף אייך, און כ'בין גערירט פֿון דער אומיטלבאַרקייט פֿון אייער פֿרייען זיך, פֿאַרוויילן זיך און טאַנצן. כ'פֿאַרשטיי דאָס: ביי מיר איז אויך אַזוי געווען. נאָר ערשט קאָן איך נישט זיין אַזעלכער, ס'איז מיר אַפֿילו מאָדנע זיך פֿאָרצושטעלן ווי אַזעלכן...

— אַליאָשע, און ווו איז אַהינגעקומען זינע? — האָט זשעניע געפֿרעגט. — איר רעדט גאָרנישט וועגן איר.

— אײדער כ'בין אַריין צו די עלטערן, בין איך געלאָפֿן צו איר. עפּעס האָב איך זיך געשראָקן, כ'זאָל זי נישט טרעפֿן... און כ'האָב זי נישט געטראָפֿן... זינע איז געווען דאָרט, פֿון וואַנען מ'האָט מיך אַרויסגעטראָגן אָפּגעגאַנגענעם מיט בלוט... זי איז אַן אַנטשלאָסענע, אַ שטאַנדהאַפֿטיקע... אין אַ וואָך נאָך מיין אַוועקגיין האָט זיך זינע דערשלאָגן, מע זאָל אויך זי אַרויסשיקן אויפֿן פֿראָנט.

אַלעקסיי האָט דערציילט... אין צימער, וווּ זיי האָבן געוווינט בסך־הכּל עטלעכע גליקלעכע טעג, האָט אַלץ אַזוי דערמאָנט אין איר. ער האָט צופֿעליק געפֿונען אַ קורץ בריוועלע, פֿאַרשטעקט צווישן די פּאַפּירן. ער האָט זיך אָנגעשטויסן אויף אַ וואַטמאַן־בויגן, וואָס איז געווען צוגענאָגלט צום צייכענונגס־טאָוול. צו צייכענען איז איר שוין נישט אויסגעקומען, די מלחמה האָט געשטערט, — דער בויגן איז געווען דורכויס באַשריבן מיט פֿאַרשיידענערליי נאַרישקייטן. אַ גאַנצן אָוונט האָט ער באַטראַכט דעם דאָזיקן בויגן, ווי אַ פּרעכטיק בילד. די שטריכעלעך, קעסטעלעך און בילדעלעך זיינען פֿול געווען מיט אַ טיפֿן, בלויז פֿאַר אים פֿאַרשטענדלעכן, זין. און אַרויסקומענדיק אינדרויסן, האָט ער זיך דערמאָנט — דאָ זיינען זיי געגאַנגען איינצווייען, זיך האַלטנדיק פֿאַר די הענט, און אַ פֿאַרבייגייענדיקע פֿרוי האָט זיי, אַ גערירטע, צוגעוווּנטשן, אַז זיי זאָלן אַזוי, האַנט בײַ האַנט, גליקלעך דורכגיין דאָס גאַנצע לעבן... אומוויכטיקע און פֿאַרגעסענע, קאָן זיין, אַפֿילו לעכערלעכע פּרטים פֿון זיין קורצן צוזאַמענלעבן מיט זינען, אָבער וויכטיקע און פֿילבאַדייטנדיקע פֿאַר אים, — האָבן זיך אים דערמאָנט אָן אַ סוף... ס'איז געווען אומפֿאַרשטענדלעך, ווי דאָס אַלץ איז אַזוי פֿעסט אַריין אין זכּרון, אויב דעמאָלט איז עס פֿאַרבייגעלאָפֿן, ווי מע וואָלט עס אַפֿילו נישט באַמערקט...

— אַליאָשע, — האָט אים זשעניע איבערגעשלאָגן. זי האָט פֿון קעלט אַ ציטער געטאָן מיט די אַקסלען. — אויב ס'איז אייך נישט שווער, ברענגט מיר אַריין דאָס שאַלעכל. ס'איז אין שכנותדיקן צימער, ס'גלוסט זיך מיר נישט אויפֿהייבן.

בלייבנדיק אַליין, האָט זשעניע זיך באַמיט צו באַנעמען: מיט וואָס האָט איר אָנגערירט אַלעקסייס דערציילן? פֿאַרוואָס האָט זי אים איבערגעריסן?

פּעדאָסאָוו האָט געוואָרפֿן די קאָרטן און געגאַן מיט אַלעקסייען זוכן זשעניעס שאַלעכל.

— אָט ווי מיר פֿאַרווײַלן זיך: אַ פּרעפֿעראַנסל, אַ ביסל ווײַן, אַ לייכטער פֿלירט און פֿאַרשיידענערליי לופֿטקושן. די אַלטע אופֿנים פֿון פֿאַרברענגען די צייט. כ'בין ערשט געזעסן בײַ די קאָרטן און געטראַכט: „און אין אַזאַ טאָג גיסטו זיך אָפּ מיט אַ פּרעפֿעראַנס!" ווייסט איר, אַלעקסיי ניקאָלייעוויטש, וואָס איך טראַכט? אונדזער לעבנסשטייגער איז פֿאַרהעלטניסמעסיק די סאַמע רעאַקציאָנערסטע זייט פֿון אונדזער לעבן. מיר אַרבעטן אויף אַ נייעם שטייגער, ס'איז אַנטשטאַנען אַן אַנדערע באַציִונג צו אייגנטום, אויך דאָס געפֿיל פֿון פֿליכט איז אַ נייס. אָבער דער לעבנס־שטייגער איז אין פֿיל פּרטים די־ער פֿריערדיקער...

— וויפל זיינט איר אלט, באַלעבאָס? — האָט אַלעקסיי געפרעגט.

— פיר און דרייסיק.

— שוין צייט צו באַזאָרגן זיך מיט אַ פאַמיליע. איר וועט האָבן אַ גוטע פאַמיליע — אַ ווייב, קינדער, — און ס'וועלן אייך נישט קריכן אין קאָפּ אַריין קיין געדאַנקען וועגן דער רעאַקציאָנערישקייט פונעם לעבנס־שטייגער. און ס'וועט זיך אייך נישט פאַרגלוסטן קיין ווייַן און לופּטקושן.

— איר רעדט עס אוודאי אויפן גרונט פון סאָלידער פאַמיליע־דערפאַרונג, — האָט פּעדאָסאָוו אַ שטאָך געטאָן און זיך גלייך אויפן אָרט מודה געווען נישט אָן אומעט: — איבריקנס, האָט איר, ליבער פריינד, אַריינגעטראָפן אין סאַמע פּינטל אַריין. אין אונדזער סביבה גייט אַרום אַזאַ פילאָסאָפיש ווערטעלע: „כּל־זמן ביסט יונג — הוליע, וואָרן אַנישט וועלן אַוועק די יאָרן, און וועסט נישט האָבן אין וואָס זיך צו דערמאָנען..." איך האָב שוין יאָ געהוליעט. אָבער דערמאָנען זיך איז נישטאָ אין וואָס. קומט אויס, אַז איך האָב פאַרביטן איינע אויף אַלע...

— האָט חתונה, וואָס טויג אייך פילאָסאָפירן?

— כ'האָב אַדאָרירט זשעניען, געוואָלט מיט איר חתונה האָבן, האָט איר געשטערט! — האָט זיך פּעדאָסאָוו צעלאַכט.

צוריקקומענדיק אין צימער, האָט אַלעקסיי אַרויפגעוואָרפן דאָס שאַ־לעכל אויף זשעניעס פּלייצעס. איר פּנים איז עפּעס פאַרטונקלט געוואָרן. האָט זי נישט צו מאָל געוויינט? אַלעקסיי האָט פאַרשנדיק אַ קוק געטאָן אויפן מיידל. אפשר איז אין פּעדאָסאָווס שפּאַס פאַראַן אַ קערנדל אמת?

— וואָס איז אייך, זשעניע? — האָט ער פאַרזיכטיק געפרעגט.

— ס'איז מיר אַ ביסל אומעטיק. איך ווייס נישט, פאַרוואָס. צי דערפאַר, וואָס ס'האָט אָנגעהויבן באַנג טאָן דאָס ביזמלחמהדיקע לעבן, צי דערפאַר וואָס די שטימונג איז היינט ביי מיר אַ צעשרויפטע.

— גוט, וועלן מיר זיך מער נישט פאַרנעמען מיט קיין זכרונות.

— ניין, דערציילט! איך וויל אויסהערן ביזן סוף.

— קיין סוף האָט זי נישט, די דאָזיקע געשיכטע.

— דערציילט!

קאָווּשאָוו האָט זיך אָפּגעזאָגט. נאָר דער באַגער אַ קוק צו טאָן מיט נייע אויגן נאָכאַמאָל אויף דעם, וואָס ס'איז געווען, האָט זיך אַרויסגעוויזן אַזוי שטאַרק, אַז ער איז נאָכאַמאָל פאַרזונקען אין די זכרונות. אַלץ האָט זיך ווי איבערגעחזרט אין אים.

אַלעקסיי האָט פאַרגעסן אין זשעניען. זיין דערציילן האָט זיך איבער־געריסן. ער איז געזעסן מיט אַן אַראָפּגעלאָזטן קאָפּ. נישט שוין־זשע איז דאָס אַלץ פאַרגעקומען ערשט נישט לאַנג?

זשעניע האט געקוקט אויף אים, צעעפענעדיק ברייט די טרויעריקע אויגן. דערנאך איז זי פלוצעם אויפגעשפרונגען און מיט א געוויין אוועקגע־לאפן צו דער טיר, שלעפנדיק נאך זיך דאס שאלעכל אויף דער פאדלאגע...

דער מבולבלער אלעקסיי האט זיך א ווארף געטאן נאך איר, געזוכט אין גאנצן הויז און נישט געפונען. ער איז ארויסגעגאנגען אין דרויסן. ס׳איז געווען ליכטיק פון דער לבנה, ווי ביי טאג. דער קופאל פון הימל, באשפרענקלט מיט אומצאליקע שטערן, האט אויסגעזען העל־גרין, מאטעווע. ביים האריזאנט האט זיך דער קופאל אנגעלענט אויף א דעליקאטן מאַ־לינע־קאלירן באוועגלעכן פאס שיין. דער שניי האט געפינקלט.

זיך איינקוקנדיק, האט אלעקסיי דערזען זשעניען. זי איז געזעסן אויף א פניאק, איר פיגור האט געטונקלט אויפן שניי.

— וואס איז מיט דיר? פארוואס ביסטו אנטלאפן?

— גארנישט, אליאשע, באומרויק זיך נישט, — האט זי געזאגט רויק, זיך אויפגעהויבן און אפגעטרייסלט פון זיך דעם שניי.

אויף דער שוועל האט זיי באגעגנט פעדאסאוו:

— איך האב געמיינט, איר האט אפגעצויגן, זיך נישט געזעגענענדיק. כ׳וויל גיין אויפן „סטארט”, צו קאנטראלירן ענדלעך, ווי עס זיינען אויס־געריכט געווארן טאטיאנע וואסילטשענקאס מענטשן. קומט, לאמיר גיין צוזאמען — מע דארף דאך זיי באגלייטן.

אין צען מינוט ארום האבן זיי שוין געשפריזט אויפן איינגעפארענעם גליטשיקן וועג צום „סטארט”.

שוין מער פון א מעת־לעת איז דער נאטשאלניק פון דער בוויונג גע־ווען אויף די פיס. ביי טאג האט ער זיך צוגעלייגט אפרוען טאקע דא, אין קאבינעט. נאר די רעיונות, וואס האבן אים באלאגערט, האבן אים נישט געלאזט אנטשלאפן ווערן.

ארום צוויי אזייגער בייננאכט האט זיך באטמאנאוו געגרייט אהיימצו־גיין. נישט ער זאל האבן דערפילט זיך אויסגעשעפט — ניין, וואסילי מאקסימאוויטש האט זיך תמיד אויסגעצייכנט מיט אויסהאלטעוודיקייט, און באזונדערס היינט האט ער, גלייך ווי א סך אנדערע, דורכגעלעבט א מעכטיקן, גייסטיקן און פיזישן ענערגיע־צופלוס. ס׳איז פשוט נייטיק געווען, ענדלעך, צו מאכן אן איבעדרייס אין דער ארבעט.

דעם גאַנצן טאָג, דעם גרויסן און דערהויבענעם, האָט באַטמאַנאָוו פאַרבראַכט אין אומאיבערגעריסענער טעטיקייט. כמעט אָן אויפהער האָט אויפן טיש געטומלט דער סעלעקטאָר — מע האָט דעם נאַטשאַלניק אַרויסגערופן פון די נאָענטע פינף באַצירקן. איינער נאָכן אַנדערן זיינען געקומען די מיטאַרבעטער, און וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט זיי פאַרגעבן אַלץ נייערע אויפגאַבן און צודרינגלעך, האַרבלעך אונטערגעטריבן אויסצופירן די פריער פאַרגעבענע. דריי מאָל האָט ער איבערגעקוקט די אָנגעקומענע פרישע פּאָטשט און דיקטירט טעלעגראַמעס, בריוו, קורצע פאַרנאָטירונגען. דעם אָדער יענעם אָפּטייל־נאַטשאַלניק. האָט דורכגעפירט די געוויינלעכע באַראַטונג פון די דיספּעטשערס. צוויי מאָל געווען אויפן „סטאַרט": זיך באַקענט מיט די נייע מענטשן, וואָס זיינען געקומען אויף דער בויונג, באַגלייט אין וועג אַריין סילינען, געשמועסט מיט טאַניע וואַסילטשענקאָס חברה, נאָכגעשפּירט דאָס אומאיבעררייסלעכע אָפּשיקן די פראַכטן אויף די באַצירקן, געווען צוזאַמען מיט בערידזען אויף אַן עקספּערימענט פון שווייסוועלן די רערן אין די באַדינגונגען פון נידעריקער טעמפּעראַטור. פאַרנאַכט איז ער געפאָרן צען קילאָמעטער הינטער דער שטאָט — קיין פּאָמפּי. דאָרט איז דער נאַטשאַלניק אַרויסגעטרעטן, אויף אַ לאַסטמאַשין, מיט אַ רעדע אויף אַ מיטינג פון די בוי־אַרבעטער פון ערשטן באַצירק, וועלכע האָבן זיך פאַרזאַמלט אויפן אייז פונעם אַדון.

דער טאָג איז נישט אַוועק אומזיסט פאַר דער בויונג. דאָס האָט באַטמאַנאָוו געזען און געפילט, ווען דעם האָבן גערעדט די שריפטלעכע באַריכטן. ביזן אָוונט האָבן זיי זיך אָנגעזאַמלט אַ גאַנצער שטויס. איינגעוואַלגערטע ביימער און אַדורכגעהאַקטע וועגן אין דער טייגע, קילאָמעטערס דורכגעגראָבענער וועג אין שנייפאַרשיטן, הונדערטער קובאָמעטערס נייאויפגעבויטע געביידעס צום באַוווינען און באַנוצן — אין דעם אַלץ איז שוין ווי פאַרקערפּערט געוואָרן דער ענטוזיאַזם פון די בויאַרבעטער, וועלכער איז אַרויסגערופן געוואָרן דורך סטאַלינס רעדעס. מע האָט נאָכנישט איינגעשטעלט קיין נאָרמאַלע פאַרבינדונג מיט די ווייטע באַצירקן, נאָר אויך פון דאָרטן זיינען אָנגעקומען ידיעות. פּאַנקאָוו פון ניינטן באַצירק האָט דורך אַן אומוועג צוגעשיקט אַ ראַדיאָגראַם וועגן דעם, אַז אין דאָזיקן טאָג האָבן זיי ענדגילטיק אַריבערגעפירט די באַזע אויפן לינקן ברעג. ראָגאָזין האָט זיך עפּעס אויף אַ געוויסן אופן איינגעגעבן צו דערוויסן נייעס וועגן גאָנטשאַרוקס בויאַרבעטער־קאָלאָנע. סטאַלינס ערשטע רעדע האָבן זיי געהערט אויפן זעקסטן באַצירק — און, דערפרייטע, דעם גאַנצן טאָג געהאָרעוועט ביים אויפבויען אַ סקלאַד.

בלויז איין זאַך האָט זיך באַטמאַנאָוו נישט איינגעגעבן צו פאַר־

ווירקלעכן דעם זיבעטן נאָוועמבער — צו פייערן אין דער היים דעם סאַמע גרעסטן יום־טוב אין לאַנד. ער האָט געטראַכט צו פאַרבעטן צו זיך זאַלקינדן מיטן ווייב, בעדידזשן און נאָך וועמען פון די חברים. ער האָט אַנגעקלונגען צו דער הויז־דינערין יעוודאָקיע סעמענאָוונע און פאַראָרדנט צוצוגרייטן אַן אומבאַרויט פאַר צען־צוועלף מענטשן. נאָר דאָס אַלץ האָט ער פאַרגעסן, דערזעענדיק צווישן אַ שטויס בריוו דעם דאַזיקן בריוו פון מאָסקווע. געגומען אין די הענט אַריין דעם בלויען קאָנווערט, האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש עפּעס תיכּף באַשלאָסן, אַז ס'איז פאַראַן אין אים — אַ ידיעה וועגן זיין פאַמיליע. ס'איז טאַקע אַזוי געווען.

איינער פון זיינע פריינד, וועלכער האָט אים געהאָלפן אויפזוכן דאָס ווייב מיטן זון, האָט געשריבן, אַז ער האָט געזען אַננע איוואַנאָוונען אין אַבאַס־טומאַן, אויף קאַווקאַז. ס'האָט זיך איר איינגעגעבן זיך אַרויסצובאַקומען פון קרים און אַרויספירן דעם קראַנקן זון. זי האָט אים איינגעאָרדנט אין אַ סאַנאַטאָריע פאַר לונגען־קראַנקע. נאָר די מאַטערנישן און גוויטן ביים איבערפאָרן אונטער דער באָמבאַרדירונג האָבן ענדגילטיק אונטערגעריסן קאָסטיען — ער איז געשטאָרבן.

„דאָס איז געשען דעם 10 אָקטאָבער. אַננע איוואַנאָוונע האָט מיר געזאָגט, אַז סע קלעקן איר נישט קיין כּוחות דיר אָנצושרייבן וועגן דעם זונס אומקום. זי האָט ביי מיר גענומען אַ וואָרט, אַז אויך איך וועל דערווייל שווייגן. נאָר איך האָב נישט דאָס רעכט דאָס צו פאַרהוילן פון דיר. דו ביסט אַ שטאַרקער מענטש און וועסט געהעריק איבערטראָגן דעם אומגליק. איך האָב אויך אַננען געזאָגט, אַז מע טאָר דיר נישט איבערלאָזן אין דער לאַגע פון נישט וויסן — דאָס איז ערגער פון וויסן דעם אמת. וואָרשיינלעך וועט זי דיר אַליין איינגיכן אָנשרייבן, לאָז איר קומען צו זיך. דער אומגליק האָט זי דערשלאָגן. זי האָט זיך איינגעשמועסט, אַז זי איז שולדיק קעגן דיר: דו האָסט איר אָנגעטרויט דאָס יינגל, און זי האָט אים נישט אויסגעהיט. זי האַלט זיך בראַוו: זי איז אַ מיליטערישער דאָקטער פון דריטן ראַנג, אַרבעט אין אַ שפּיטאָל און אין אַ סאַנאַטאָריע פאַר טובערקולאָזע און באַווייזט אומעטום. די נאַטשאַלסטווע לויבט זי זייער. פאָרן ערשט צו דיר איז איר נישט דערלויבט און ס'איז איר, אַוודאי, אויך שווער — כ'האָב מיט איר וועגן דעם נישט גערעדט גאָר. איך מיין, אַז דו דאַרפסט איר, נישט דערוואַרטנדיק זיך אויף איר אַ בריוו, אַליין שרייבן. אַזוי, מיין פריינד, אויף מיין גורל איז אויסגעפאַלן דיר מיטצוטיילן די ביטערע בשורה. וואָס קאָן מען מאַכן! די מלחמה — זי גייט קיינעם נישט פאַרביי, אַזוי אָדער אַנדערש פאַרטשעפּעט זי אַלעמען. שרייב אָדער טעלעגראַפיר, וואָס איך קאָן מאַן פאַר דיר...“

ביי באַטמאַנאָוון איז דעמלט געווען גרעטשקין. ער האָט נישט געקאָנט נישט באַמערקן, אַז דער בריוו האָט צערודערט דעם נאַטשאַלניק פון דער בויונג, אָבער די גאַנצע קראַפט פון דעם יאָמערלעכן געפיל, וואָס האָט אין אים אויפגעפלאַקערט, האָט זיך וואַסילי מאַקסימאָוויטשן איינגעגעבן נישט אַרויסצוווייזן. וואָלט דער פּלאַנירער געווען אויפמערקזאַמער און ווייניקער באַזאָרגט וועגן זיין באַריכט, וואָלט ער, אפשר, דערזען מיט וואָס פאַר אַן אָנשטרענגונג עס גיט זיך איין באַטמאַנאָוון צו באַהערשן די ליידן. זיין פּנים איז פאַרשטיינערט געוואָרן, און די הענט האָבן זיך מיט אַזאַ קראַפט איינגעקלאַמערט אין אָנלען פון פאָטעל, אַז ס'האָט זיך געדאַכט, אָט וועט פון די פינגער אַ שפּריץ טאָן בלוט. גרעטשקין איז אַוועקגעגאַנגען. ערשט דעמלט האָט זיך פון באַטמאַנאָווס ברוסט אַרויסגעריסן אַ קרעכץ. עמעצער האָט אָנגעקלאַפּט אין קאַבינעט אַריין... באַטמאַנאָוו האָט זיך שנעל אָנגעטאָן, אַרויסגעגאַנגען קעגן פילימאָנאָוון און פעדאָסאָוון און, צוזאָגנדיק זיי אויפצונעמען שפּעטער, אַוועקגעפאָרן אויפן ערשטן באַצירק. די בויאַרבעטער, דורכגעפרוירענע אויפן ווינט, האָט אויפגערודערט די ליידנשאַפטלעכקייט פון זיין ריידן, הגם זיי האָבן נישט געוווּסט, אַז אין די ווערטער וועגן די סאָוויעטישע מענטשן, וואָס זיינען אומגעקומען אויף דער מלחמה, הערן זיך נישט בלויז די יסורים פון אַ בירגער, נאָר אויך פון אַ טאַטן. די רייזע קיין פּאַמפּי האָט אים געהאָלפן זיך צו נעמען אין די הענט אַריין, און פאַרן גאַנצן רעשט טאָג האָט קיינער פון די מיטאַרבעטער נישט באַמערקט אינעם נאַטשאַלניק קיין שום ענדערונגען.

...די פאַרוואַלטונג איז שוין לאַנג לער געוואָרן, און ער איז אַלץ געזעסן, נישט באַשליסנדיק זיך אומצוקערן אין זיין גרויסן און איצט שוין אומייטיקן הויז. בלויז זאַלקינדס געזעלשאַפט וואָלט אים גוט געדינט אין דער דאָזיקער שווערער שעה. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט, קווענקלענדיק זיך אַ ביסל, אָנגעקלונגען צום פּאַרטאָרג:

— שוין צייט אָפּצוציִען, מיכאַיל באָריסאָוויטש. קום צו פאָרן צו מיר, איך בעט דיך, טיילן מיט מיר א בחורישן אָוונטברויט.

זאַלקינד האָט נאָר וואָס גערעדט מיטן ווייב און איר צוגעזאָגט אינגיכן קומען צו פאָרן, דערפאַר האָט ער געוואָלט זיך אָפּזאָגן פון דער איינלאַדונג, אָדער, פון זיין זייט, פאַרבעטן באַטמאַנאָוון צו זיך. באַטמאַנאָוו האָט דערשפּירט זיין וואַקלען זיך און געזאָגט מיט אַ טאָן פון געבעט:

— טו אַ טובה, מיכאַיל...

און וואַסילי מאַקסימאָוויטשעס שטים איז געווען עפּעס אַזעלכעס, וואָס דערלויבט נישט זאַלקינדן צו דערווידערן. ער האָט נאָכאַמאָל אָנגעקלונגען אהיים. פּאָלינע יאַקאָוולעוונע האָט זיך געערגערט:

— כ'האָב שוין געוואָלט אויפוועקן מירען. זי האָט ביי מיר געגומען אַ וואָרט, אַז מע וועט איר דערלויבן צו זיצן מיט אונדז ביים יום־טובדיקן טיש. קום צו פאָרן באַטש אין צוויי שעה אַרום, איך וועל וואַרטן.

באַטמאַנאָווס הויז איז געשטאַנען צווישן אָפּגעלעגענע שנייען, ווי אַ יתום. ווי אַזאַ איינזאַמער יתום, האָט זיך זאַלקינדן אויסגעוויזן דער באַלעבאָס אַליין אין דער לערער ווילע.

— וואָס קוקסטו זיך אַרום, ס'איז נישט געמיטלעך? — האָט באַט־מאַנאָוו געפרעגט.

— יאָ, נישט געמיטלעך, — האָט מיכאַיל באָריסאָוויטש מסכים גע־ווען.

די צימערן האָבן אויסגעזען נישט באַוווינט, ס'האָבן אין זיי געפעלט יענע קליינקייטן, וואָס פאַרוואַנדלען אַ לאָקאַל אין אַ וווינצימער.

— איר זיינט בלויז איינצווייען? — האָט זיך יעוודאָקיע סעמיענאָווגע פאַרחידושט. — און איך האָב פאַרגרייט אַן אָוונטברויט פאַר אַ גאַנצער קאָמפּאַניע.

— דאָס איז גוט. מיר זיינען פעסטע לייט, מיר וועלן זיך אין צווייען אַן עצה געבן, — האָט זאַלקינד זיך אַ וווערטל געטאָן.

בעת די פאַרשלאָפענע באַלעבאָסטע האָט געדעקט דעם טיש, האָבן זיי זיך אַרומגעוואַשן. וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט אויסגעטאָן די גימנאַס־טיאָרקע, אָנגעטאָן אַ קאָסאָוואָראָטקע אַן אַ פּאַסעק און זיך גלייך פאַר־וואַנדלט אין אַ הויכוווקסיקן, ברייטפּלייציקן יונג — „דער ערשטער אין דאָרף". צו פולשטענדיקער ענלעכקייט האָט צוגעפעלט בלויז אַ האַרמאָן. זאַלקינד אין די אומגעלומפּערטע פוטערנע שטיוול האָט לעבן אים אויסגע־זען, ווי אַ בחור'ל.

— מיר זיינען שוין לאַנג נישט געזעסן צוזאַמען ביי אַ היימישן טיש אַ יאָר פיר, דאַכט זיך, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט. — היינט האָט זיך געמאַכט אַזאַ געלעגנהייט. מיר וועלן אויסטרינקען פאַר אונדזער פריינד־שאַפט און אַ שמועס טאָן פון הארצן. וואָס קוקסטו אַזוי שרעקעוודיק אויפן גראַפין? כ'וויל האָפן, אַז די ביסט נישט געוואָרן קיין צבועק און אבסטינענט? זעסט, כ'גיס אַן צו ביסלעך. שרעק זיך נישט, איך וועל שיכור נישט ווערן. מיין טאַטע פלעגט אום יום־טוב איינער אַליין אויסטרינ־קען אַ פערטל שטאָף און שטיין פעסט אויף די פיס. איך בין, אוודאי, נישט פעיק אויף אַזאַ העלדנטאַט, פונדעסטוועגן קאָן איך היפּש אויס־טרינקען, נישט פאַרלירנדיק דעם פאַרשטאַנד. איך ווער, אפשר, צוליב דעם אָפנהאַרציקער, נאָר גראָד איצטער באַגער איך עס.

— איך שעץ אונדזער פריינדשאפט, וואסילי, און כ'וועל פאר איר מיט פרייד אויסטרינקען, האט זאלקינד אויפגעהויבן זיין קעלישאק.

זיי זיינען לאנג געזעסן. דער גראפין מיט די צובייסעכצן זיינען שוין פון לאנג געווען אוועקגערוקט. ערשט האבן זיי ביידע אומרחמנותדיק גערייכערט, דער גרינער טאבאק־נעפל האט זיך געוויגט איבער זיי, און אין גרויסן אש־מעסטל האט זיך אנגעזאמלט א בארג פון פאפיראסן־רעשטלעך.

— סטאלינס ארויסטרעטונגען האבן אונדז אלעמען צוגעגעבן קראפט און פארשטאנד. אין אזעלכע טעג וואקסטו אויס מיט א קאפ העכער! ער ווייסט, ווען זיין ווארט איז באזונדערס נייטיק דעם פאלק. ער האט געזאגט: מיר וועלן זיגן — און מיר וועלן זיגן. זיינע ווערטער ווערן תמיד מקויים. און זאל די צוויי־מיליאנדיקע באפעלקערונג פון דעם ערד־קיילעך זיך פארטראכטן דערמלט וועגן אונדזער קראפט.

— אין איצטיקן מאמענט זיינען בלויז סטאלין און זיינע נאענטסטע מיטקעמפער אימשטאנד צו זען פארויס, איבער די גרענעצן פון דער מלחמה. נאר אויך מיר, פשוטע סאוויעטישע מענטשן, דארפן זיך תמיד פארטראכטן וועגן דער צוקונפט. מיר וואלטן נישט זיין קיין לעניניסטן, ווען מיר וואלטן דענקען, אז מיטן באזיטיקן היטלערן וועט זיך שוין איינשטעלן שלום־ושלווה אויף דער וועלט. ניין, אין דער צוקונפט שטייט אונדז פאר א נאך מער אכזריותדיקער קאמף. ס'איז טשעקאווע זיך פארצושטעלן זיינע טערמינען, זיין פארנעם, זיינע פארמען. און וואס נעמלעך וועט אין דאזיקן קאמף אויספאלן אויף אונדזער חלק, און וואס אויפן חלק פון די קומענדיקע דורות באלשעוויקעס?

— איך מיט דיר, למשל, געהערן צום צווייטן אומטויש. ס'איז אויסגעוואקסן א פילמיליאניק חייל פון דעם דריטן אומטויש — יונגע לייט ווי קאָושאָוו, טאניע וואסילטשענקא, טערעכאוו, ראגאוו. און נאך זיי ציטיקט זיך אויס א פערטער, א פינפטער אומטויש. לויט סטאלינס ביישפיל זיינען מיר מחויב אפצוגעבן דאס בעסטע, וואס מיר פארמאגן, פאר זייער דערציונג. ס'וועט דאך קומען דער טאג און די שעה פון אונדזער פיזישן סוף, צי דו ווילסט צי נישט, וועט מען מוזן אריבערלייגן די גאנצע לאסט פון די ענינים אויף זייערע יונגע פלייצעס. אונדזער הייליקער חוב איז — מאכן אזוי, אז זיי זאלן תמיד זיין פעסטע, שטארקע, אומדערשראקענע, גרייטע צום קאמף פארן קאמוניזם ביז צום פולשטענדיקן זיג!...

נישט ווילנדיק זיינען די פריינד אריבער אויף טעמעס פון דער בוויונג. דא זיינען זיי געווען אנפירער, צומשטארקסטן פאראנטווארטלעך פאר די מענטשן, פאר זייער ארבעט. זיי האבן געשמועסט וועגן דער טאקטיק פון

גובר זיין די שוועריקייטן, וועגן די מעטאָדן פון דערווירטשאַפטלעכער און פּאַרטיייִשער אָנפירונג, וועגן די מענטשן...

— דו שעצסט די מענטשן און ציטערסט איבער יעדן איינעם — דאָס איז גוט, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט. — נאָר צי ביסטו נישט צו ווייך מיט אייניקע? כ׳פאַרשטיי: דו געדענקסט וועגן די אומגעקומענע אויף דער מלחמה, און דיין זאָרג פאַר די לעבעדיקע ווערט שטאַרקער. און אויך דאָס איז ריכטיק: דער אָדער יענער מיטלמעסיקער אַרבעטער — אַ נישט־קוואַליפיצירטער אָדער פּשוט אַ נאָכלאָזיקער — איז דאָך אַ סאָוויעטישער מענטש, און מע דאַרף אים העלפן, אונטערהציען, דערציען. נאָר צי באַקומט זיך נישט ביי דיר דערביי אַ שלום מאַכן מיט חסרונות פון מענטשן, וואָס אין תוך איז עס שעדלעך? צי מאַכסטו נישט עמעצן קאַליע מיט דיין מיטפילן?

— גיב ביישפילן, וואַסילי! — האָט זאַלקינד געפאָדערט. — אַנישט וועלן מיר איינער דעם צווייטן נישט פאַרשטיין און זיך נישט דערהערן...

— אַ ביישפּיל? יעפימאָוו. ער איז דיר אַ שאָד, דו פילסט זיך פאַראַנט־וואָרטלעך פאַר זיין גורל, און ס׳באַקומט זיך נישט ווי ס׳דאַרף צו זיין. מחמת אַכטונג צו דיר מיש איך זיך דערווייל נישט אַריין אין די ענינים פון דריטן באַצירק. זאָל דער דאָזיקער באַצירק פאַרבלייבן אונטער דיין שעפּטום.

— וואָס ווייזט זיך דיר אויס נישט ווי ס׳דאַרף צו זיין?

— אַ מענטש דאַרף זיך אויסקעמפן דאָס רעכט דערויף, ער זאָל זיך אָנרופן אָנפירער און זאָל עס זיין. וואָס מ׳שטייגס־געזאָגט פאַר אַן אָנ־פירער איז יעפימאָוו? דאָרט זיינען פאַראַן הונדערטער מענטשן, און ער האָט זיך פאַרלוירן, ער קאָן מיט זיי נישט אָנפירן. ער שטערט זיי, ווייל זיי האָבן אַ שווערע אויפגאַבע און נייטיקן זיך אין אַ שטאַרקן נאַטשאַל־ניק.

— דער באַצירק וועט אינגיכן זיין אין אָרדנונג.

— פאַרשטייט זיך. ביי דיר וועלן קלעקן כוחות דערויף. און ס׳קאָן דאָך אויך נישט אַזוי געשעען, אַז אַ באַצירק, וואָס איז נאָענט צו דער פאַרוואַלטונג, זאָל אַ לאַנגע צייט זיין אין אַ פאַרוואָרלאָזטן מצב. אָבער די אָרדנונג וועט זיך דאָרט איינשטעלן נישט אַדאַנק יעפימאָוון, נאָר גיכער אים אויף להכעיס. איך זע שוין לויט די היינטיקע געשפּרעכן מיטן באַ־צירק, וואָס פאַר אַ מצב ס׳וועט זיך באַקומען, אויב יעפימאָוו וועט בלייבן אויפן אָרט.

— וואָס פאַרא וועט זיך באַקומען?

— טעמקין, דער סעקרעטאַר פון דער פאַרטיי־אָרגאַניזאַציע, וועט

ענדגילטיק פאַרטרעטן דעם נאַטשאַלניק פון באַצירק. ער האָט דערפילט דיין אונטערשטיצונג און היינט גענומען די אָנפירונג אין זיינע הענט. און, זאָג מיר, וואָס פאַר אַ טאָלק וועט זיך באַקומען פון דיין מיטפילן? דער באַצירק וועט זיך געהעריק איינשטעלן, און יעפימאָוו וועט זיך דערפילן פאַר אַ העלד, זיך איינשמועסן, אַז ער, יעפימאָוו, דרייט דאָס דעם ערד־קיילעך אַרום זיין אַקס! און דערווייל וועט זיך אין אים גאָרנישט ענדערן צום בעסערן, ער וועט פאַרבלייבן אַ נאַטשאַלניק בלויז לויטן נאָמען. זיין שוואַכקייט וועט איבערבלייבן אין אים און זיך אַרויסווייזן ביי אַ נייעם ערנסטן נסיון. לאָמיר זאָגן, אונדזער בויונג וועט זיך ענדיקן און מע וועט אים אַריבערפירן אויף אַ צווייטער, אַ שווערערער. וואָס וועט דעמלט טאָן דער נעבעכדיקער יעפימאָוו, אויב דו וועסט נישט זיין לעבן אים? ווער וועט אים מיטפילן און מסכים זיין צו נעמען אויף זיך זיין לאַסט?

— דו לייגסט פאָר אַראָפּצונעמען אים פון דער אַרבעט?

— איך לייג פאָר אויסצוזוכן פאַר אים אַן אַנדער פּלאַץ אין לעבן. מיר האָבן געהאָלפן זיך שטעלן אויף זייערע ערטער ראָגאָוון, קאָוושאָוון און אַנדערע. לאָמיר העלפן אויך יעפימאָוון. דו האָסט געזאָגט — ער האָט גוט געאַרבעט אויף אַ זאַוואָד. לאָמיר אים שיקן אויף אַ זאַוואָד. אָדער לאָמיר אים אַריבערפירן אויף אַן אַנדער באַצירק, וווּ ס'פירט אָן אַ שטאַרקער, קלוגער נאַטשאַלניק, וווּ ס'אַרבעט אַ צוזאַמענגעשפּילטער קאָלעקטיוו. לאָמיר אים שיקן אין אָנהייב כאָטש צון אַזאַ פּאַנקאָוון.

— גוט וואַסילי, — האָט זאַלקינד געזאָגט, — כ'וועל אַ טראַכט טאָן וועגן דעם. מיר איז שוין איינגעפאַלן אַ געדאַנק — אַריבערוואַרפן יעפימאָוון אויפן זאַוואָד, צו מערכאָוון. נאָר פריער מוז איך זיך איבערצייגן, אַז יעפימאָוו וועט זיך שוין נישט פאַרבעסערן ווי אַן אָנפירער אויפן באַצירק. גיב מיר אַ שטיקל צייט, כ'וועל זיך אָריענטירן...

— אויסגעצייכנט. כ'וועל זיין צופרידן, אויב דו וועסט זיך אַרויסווייזן פאַר גערעכט.

באַטמאַנאָוו האָט פאַררייכערט אַ פרישן פּאַפּיראָס ביים אַלטן. זאַלקינד האָט זיך אַריבערגעטראָגן פון דער האַרטער שטול אויף דער טאַכטע. דאָס לאַנגע וואַכזיין האָט זיך פונדעסטוועגן געלאָזט פילן.

— איצט וועל איך דיר מאַכן אַ פאָרוואורף, פריינד וואַסילי, זיך נוקם צו זיין, אַזוי צו זאָגן, — האָט זאַלקינד געזאָגט. — צי ביסטו נישט צופיל האַרט און האַרב אין דיין באַציונג צו די מענטשן, צי דריקסטו זיי נישט צו צו־מאָל? צי דאַרף מען נישט זיין ווייכער, ליבלעכער? מיר זיינען נאָך פאַרשטענדלעך דיינע שטרענגע, טיילמאָל האַרבע פאָדערונגען בנוגע דעם אַפּאַראַט, די נאַטשאַלניקעס פון די אָפּטיילן. אָבער ווען דו ביסט אַזעל־

בער אויך מיט די פשוטע בויער, מיט די ארבעטער — איז דאָס שלעכט. ערשט ווען דו זיצסט אין דער פאַרוואַלטונג, טרעפסטו זיך נאָך מיט זיי ווייניק. אינגיכן וועט דיר אויסקומען צו וווינען און אַרבעטן צווישן זיי אַ לענגערע צייט... צי וועסטו קאָנען געפינען דעם שליסל צו זייער האַרץ?

— מיר וועלן זעען. דו מאַכסט אַ פּריציייטיקן אויספיר, נישט האָבנ־דיק קיינע פאַקטן דערויף.

— מעגלעך, כ׳וועל זיך דערווייל נישט שפּאַרן. נו, און אונדזערע נאַטשאַלניקעס פון די אָפּטיילן זיינען אויך מענטשן. דו האָסט איינגעפירט אַן אָרדנונג אין אונדזער שטאַב, אויפּסניי אים באַשאַפן, צעשטעלט די די מענטשן אויף זייערע פּלעצער — מיין נישט, אַז איך זע דאָס נישט. פונדעסטוועגן באַמי זיך צו זיין כאָטש אַ ביסעלע צוגעלאָזענער. צייטנווייז רעדסטו מיט אַ מענטשן, און איך זע: ער בייגט זיך אַזש אונטער דיינע מוסר־ווערטער. דיינע כוונות און ווילן זיינען גוט, פונדעסטוועגן דאַרפסטו צוליב זיי נישט צודריקן די מענטשן, וועלכע האָבן זיך נאָכנישט אויסגע־לערנט אַרבעטן, ווי דיר וואָלט זיך געגלוסט.

— דו האָסט מיך געשילדערט פּאַר אַ טיראַן, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט אָנגעכמורעט. — כדי ס׳זאָל קלאָר זיין, גיב אויך דו אַ ביישפּיל. וועמען האָב איך דאָס, נאָך דיר נאָך, דעם רוקן איבערגעבראָכן?

— אַזאַ ליבערמאַנען. אויך ער איז דאָך אַ לעבעדיקער מענטש, הגם, כ׳מוז מודה זיין, ער איז מיר נישט סימפּאַטיש. ער גייט פון דיר אַוועק אַ באַליידיקטער. איז נייטיק אַזוי צוצודריקן? בכלל זיינען אין דיין לעקסיקאָן עפּעס נישט פאַראַן קיין וואַרעמע ווערטער. איך קאָן ביז היינט נישט פאַר־געסן, ווי דו האָסט היינטיקע וואָך אָפּגעזאָגן קאָוושאָוון, — נו, צו וואָס אַזוי שאַרף? דיינע פּרעטענזיעס האָבן אייגנטלעך אַ שייכות געהאַט צום הויפּט־אינזשיניער, נאָר דיר איז נישט באַקוועם געווען אויף אים זיך צו בייזערן, האָסטו די גאַנצע קראַפט פון דיין סאַרקאַזם אַראָפּגעשליידערט אויף דעם דאָזיקן ווילן בחור. און דיין נעכטיקער געשפּרעך מיט גרעטשקינען? ס׳איז אַ רחמנות געווען צו קוקן אויף אים! ער שלעפּט דאָך פּאַר פינף, און מע קאָן אים אַמאָל מוחל זיין, אויב ער לאָזט עפּעס אַדורך. היינט האָסטו אונטערגעטריבן גרעטשקינען און קאָוושאָוון. איך צווייפל נישט — זיי זיצן ערשט, אוודאי, און האָרעווען... פאַרוואָס־זשע, חבר נאַטשאַלניק, האָסטו נישט אַ טראַכט געטאָן וועגן זיי — זיי האָט זיך דאָך אויך, זיכער, געוואָלט אַ ביסל פאַרווייַלן אין אָוונט לכבוד יום־טוב? גרעטשקין האָט אין דער היים אַ גאַנצע קאָלווירטשאַפט, — כ׳שטעל זיך פאָר, ווי ס׳האָבן דעם גאַנצן טאָג געוואַרט און נישט געקאָנט דערוואַרטן זיך אויף אים דאָס ווייב און די קינדער.

— דו האָסט מיך גערירט, מיכאַיל, — האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש געזאָגט. זיין פּנים איז ווירקלעך געווען צערודערט. — וואָרשיינלעך, בייג איך צייטנווייז איבער דעם שטעקן. פונדעסטוועגן זיי מודה — דאָס זיינען פּרטים, אָבער בכלל בין איך פונדעסטוועגן גערעכט. דו וועסט מיר שוין, מסתם, פאַר קיין ווייכן און ליבלעכן נישט מאַכן. נישט שוין־זשע זעט זיך נישט אַרויס קיין גוטסקייט אין מיין שטרענגקייט? דו האָסט אַזוי רירנדיק גערעדט וועגן גרעטשקינען און קאָוושאָוון. צעשניַיד מיך, און איך קאָן זיי נישט מוחל זיין אפילו די קלענסטע בלויזן. עס פאָדערט זיך ערשט פון זיי אַזויפיל! חוץ דעם זיינען זיי אַזעלכע פעסטע יונגען! גרעטשקין, וואָס אַן אמת, דענערווירט זיך, אַליאָשע אָבער — יענער שמייכלט אונטער, זוען מע בייזערט זיך אויף אים. מיך האָט אפילו איינמאָל אויפגעבראַכט עפּעס זיין שמייכל. „וואָס איז אייך לעכערלעך? מע דאַרף הערן און פאַר־געדענקען", — זאָג איך אים. און ער, קוקנדיק מיר גלייך אין די אויגן אַריין: „איך הער און פאַרגעדענק, כאָטש מיין זכרון איז נאָך יונג. און איך שמייכל דערפאַר, וואָס איר זידלט ווי ס'דאַרף צו זיין. עס נעמט אַזש דורך די ביינער! ווען עס נעמט דיך אַזוי דורך, דערזעסטו בעסער דיינע פעלערן, וועלכע האָסט פריער נישט באַמערקט"... דו האָסט מיר געמאַכט אַ פאָרוואורף, און כ'וועל אים נישט פאַרגעסן, כ'זאָג עס דיר צו. איבעריקנס, ס'איז דאָ אַ מיטל צו קאָנטראָלירן, ווער פון אונדז ס'איז גערעכט. גיב ווי־עס־איז אַ שמועס מיט גרעטשקינען און קאָוושאָוון וועגן מיין טיראַניש־קייט, סאַרקאַזם און די אַנדערע ווילדקייטן. קליַיב צו אַ פּאַסיקן מאָמענט, ווען זיי וועלן אַרויסגיין פון מיין קאַבינעט רויטע און פאַרשוויצטע, און פאַרפיר פאַרזיכטיק אַ געשפּרעך. אויב זיי וועלן זיך נעמען קלאָגן, וועל איך זיך באַמיען צו געפינען פאַר זיי אַ גוט וואָרט אָדער עפּעס־וואָס ענלעכס צו דעם.

— איך זע, דו האָסט אויסגעמיטן צו ריידן וועגן ליבערמאַנען.

— מיט ליבערמאַנען לאָז ביז אַ געוויסער צייט צורו. אויף דיין חוב־קאָנטע שטייט יעפימאָוו, אויף מיינעם זאָל שטיין ליבערמאַן. דאָס איז, זאָג איך דיר, אַ שווערער פאַרשוין, און דער אומגליק איז, וואָס זיין ביאָגראַפיע אַ אַ ביסל אַן ערגערע איידער יעפימאָווס. איבעריקנס — אויך ליבערמאַן איז אַ פעסטער, זיין רוקן וועט זיך נישט איבערברעכן. עפּעס־וואָס האָט ער שוין באַנומען אַדאַנק מיין הילף, נאָר אַ סך זעט ער נאָכנישט. איך וויל אים נעמען מיט זיך אויף דער טראַסע, געהעריק באַקענען מיטן עולם...

— ס'וואָלט נישט שאַטן קודם שלום מאַכן צווישן אים מיט פעדאָ־סאָוון, — האָט זיך זאַלקינד צעלאַכט.

דער ביינאַכטיקער שמועס פון די צוויי אָנפירער האָט זיך אויף אַ

רגע נישט אויסגעשעפּט. זיי האָבן זיך געאַמפּערט און אויסגעגלייכט, דערמאָנט דורכפאַלן, וואָס איינער האָט באַמערקט ביים צווייטן, און זיך נישט געשטערט אריינצוזאָגן שאַרפע ווערטער. ס'האָט זיי פאַראייניקט דאָס פאַרשטיין זיך קעגנזייטיק און יענע אמתע פריינדשאַפט, וואָס ווערט נישט צעשטערט אפילו פון דער סאַמע אומרחמנותדיקער אָפנהאַרציקייט.

— מיר זיינען אויף דער בוינג דורכגעגאַן דעם פעריאָד פון אָרגאַניזירונג, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט. — אונדזער קאָלעקטיוו קאָן, אָן מורא פאַר אַ דורכפאַל, איבערגיין אין אָנגריף. ערשט דאַרף אונדזער גאַנצע אויפמערקזאַמקייט זיין געווענדט נישט אויף דער פאַרוואַלטונג, נאָר אויף די באַצירקן...

— מיר דאַכט זיך, וואַסילי, אַז ביי אונדז האָט זיך היינט, ווי אומעטום, פאַרענדיקט די מאָביליזאַציע פון די כוחות, וועגן וועלכע חבר סטאַלין האָט גערעדט. נישט אמת?...

...דער אַקוראַטער זאַלקינד האָט צום צווייטן מאָל אַרויסגעטראָגן די פּאַפּיראָסן־רעשטלעך — זיי האָבן זיך שוין אַראָפּגעשיט פון אַש־מעסטל אויפן טישטעך.

— לאָמיר טרינקען טיי, — האָט באַטמאַנאָוו געזאָגט. — מיר האָבן פיין זיך אַדורכגעשמועסט, אַלץ באַהאַנדלט.

— אַלץ שוין? — האָט זאַלקינד געפרעגט. — מיר דאַכט זיך, אַז עס קלעמט דיך עפּעס... האָסט צוגעזאָגט צו זיין אָפנהאַרציק... דו ווילסט מיר נישט פאַרטרויען?

— פאַר דיר קאָן מען גאָרנישט פאַרבאָרגן, — האָט באַטמאַנאָוו אַ ברום געטאָן. ער האָט אַראָפּגעלאָזט דעם גרויסן קאָפּ, ווי ס'וואָלט אים שווער זיין צו האַלטן אים גלייך.

דער באַאומרויקטער זאַלקינד איז, שטיל טרעטנדיק, צוגעגאַן צו דער טאַכטע און זיך געזעצט.

— דיר קאָן מען אַלץ פאַרטרויען. דו ביסט דאָס געוויסן גופא. — באַטמאַנאָוו האָט זיך אויפגעשטעלט און צעשויבערט די האָר. — אָפט קומט דעם מענטשן אויס צו פאַרבאָרגן זיינע ליידן אָדער שוואַכקייטן. איינער שטאַרקט זיך מחמת שטאָלץ. אַ צווייטער האָט נישט קיין צוטרוי צו מענטשלעכער גוטהאַרציקייט. אַנפירער און קאָמאַנדירן ווידער זיינען פשוט מחויב צייטנווייז אין איינזאַמקייט זיך אַן עצה צו טאָן מיט זייערע שוואַכקייטן אָדער ליידן. אַן אָנפירער — דאָס איז, איבער אַלעמען, אַ מענטש מיט אַ שטאַרקן ווילן, ער מוז זיין שטאַרקער פון די, מיט וועלכע ער פירט אָן. און אויב ער האָט וווּנדן אָדער וועלכע־ס'איז גייסטיקע שוואַכקייטן — זאָל ער זיי בעסער מיט געדולד איבערטראָגן, נישט אַנטבלויזנדיק

זיי. אַ קלוגער קאָמאַנדיר, פאַרוואונדעט אין שלאַכט, וועט באַהערשן דעם ווייטיק, כּל־זמן דאָס איז מעגלעך, און זיך באַמיען נישט אַרויסצווייזן די זעלנער, אַז ער איז פאַרוואונדעט. דערמאָן זיך וועגן באַגראַטיאָנען: אַ טויט־פאַרוואונדעטער, האָט ער באַוויזן צו באַהערשן מיט דער קראַפט פון זיין גייסט די פיזישע שוואַכקייט...

— רעג זיך נישט אויף, וואַסילי, און זעץ זיך, כ'בעט דיך, דער קאָפ האָט מיר אָנגעהויבן ווי טאָן פון נאָכדרייען זיך נאָך דיר, — האָט זיך זאַלקינד געבעטן.

באַטמאַנאָוו האָט זיך געזעצט.

— איך בין נישט קיין מיליטער־פירער, נישט קיין היסטאָרישע פערזענלעכקייט — טראַכט נישט, אַז מחמת פאַררוסנקייט פיר איך דורך געוויסע פאַראַלעלן. איך בין אַ נאַטשאַלניק פון אַ בויונג, וואָס אַזעלכע זיינען ביי אונדז פאַראַן אַ סך. נאָר פונדעסטוועגן בין איך פאַראַנטוואָרטלעך פאַר אַ גרויסער זאַך און פאַר עטלעכע טויזנט גוטע סאָוויעטישע מענטשן. צי האָב איך דאָס רעכט אַרויסצווייזן פאַר זיי מיינע וווּנדן, אָדער קרעכצן פאַר ווייטיק? איך האָב עס, זיכער, נישט. וואָס פאַר אַן אָנפירער וועל איך זיין, אויב אין אַזאַ שווערער צייט וועל איך זיך ווייזן פאַר זיי אַן אָפּגעשוואַכטער און ליידנדיקער! זיי דאַרפן גלייבן אין מיין כּוח, איך בין זייער שטיצע אין אַ שווערער מינוט, זיי טאָרן מיר נישט מיטפילן.

באַטמאַנאָוו האָט זיך ווידער אויפגעהויבן, ער האָט נישט געקאָנט איינזיצן.

— איך האָב נישט קיין רעכט צו אַנטבלויזן מיינע וווּנדן און באַאומרויקן די מענטשן מיט מיין שוואַכקייט. גוט. נאָר אויב איך שריי נישט און קלאָג זיך נישט, ווי אַ קינד אָדער אַ פרוי, צי הייסט דאָס, אַז ס'טוט מיך נישט וויי? מיינע וווּנדן פאַרשאַפן מיר ווייטיק, זיי זיינען פון דעם מין, וואָס ס'איז נישטאָ קיין שום רפואה צו זיי. איך זע אין דיינע אויגן די פראַגע: „וואָס עפּעס פּלוצעם? וואָס איז געשען?" איך מוז זיך פּשוט אַראָפּרעדן פון האַרצן דאָס, וואָס ס'האָט זיך אין דעם אָנגעזאַמלט. שטעל זיך פאָר, ס'האָט דיר אָנגעהויבן ווי צו טאָן אַ האַנט — רעוומאַטיזם אָדער עפּעס אַן אַנדער קראַנקהייט האָט זיך צוגעטשעפּעט, — ס'טאָגט און נאַכט, אַז פּשוט נישט איבערצוטראָגן. און דו שפּאַצירסט אַרום איבערן צימער, שאָקלסט זי אַהין און אַהער, און האָסט אַליין נישט די האָפענונג, אַז דערפון וועט דער ווייטיק זיך איינשטילן. — באַטמאַנאָוו האָט זיך דורכגעשפּאַצירט איבערן צימער, פונאַנדערשאָקלענדיק די האַנט. — מיר טוט די האַנט נישט וויי, שטעל זיך פאָר, אַז איך שאָקל פונאַנדער פאַר דיר מיין צעווייטיקטע

נשמה... דו וועסט מיר נישט העלפֿן, כ׳ווייס. נאָר „האָב צו מיר באַציִונג״, ווי ס׳האָט געזאָגט מאַיאַקאָווסקי.

— אין וואָס גייט דאָ, וואַסילי, איך פֿאַרשטיי נישט? — זאַלקינד איז אַ צעטרודערטער אויפֿגעשפּרונגען פֿון דער טאַכטע, נאָר האָט זיך באַהערשט און צוריק געזעצט. — דו האָסט מיך אַזוי באַאומרויִקט מיט דער דאָזיקער פֿאַררעדע! וואָס פֿאַר אַן אומגליק האָט דיך געטראָפֿן?

— כ׳וועל אַלץ זאָגן, וואַרט. ווען מיר זײַנען אַהער אַרײַנגעקומען, האָסטו זיך אומצופֿרידן אַרומגעקוקט: „דו וווינסט שלעכט, באַטמאַנאָוו. אַליין, ווי אַ יתום!״ ריכטיק, כ׳וווין שלעכט. איך האָב זיך נישט איינמאָל געקליבן אַרײַנצונעמען אין הויז עמעצן פֿון די איינזאַמע. און כ׳האָב עס נישט געטאָן. איך האָב דאָך דערוואַרט, אַז אין הויז וועט וווינען מיט מיר מײַן פֿאַמיליע. די פֿאַמיליע, דו הערסט?

באַטמאַנאָוו האָט זיך שווער אַראָפּגעלאָזט אויף דער שטול, דאָס האַלדז האָט אַ קרעכץ געטאָן אונטער זײַן שווערקייט. וואָס שטאַרקער אַ מענטש איז, אַלץ ביטערער לעבט ער איבער מינוטן פֿון שוואַכקייט. זאַלקינדן איז געווען אַ צער צו קוקן אויפֿן חבֿר, וועלכער איז געזעסן מיטן אַן אַראָפּגעלאָזטן קאָפּ און פֿאַרמאַכטע אויגן, ס׳האָט זיך געוואָלט אים העלפֿן מיטן גאַנצן האַרצן. מיט וואָס? וואַסילי מאַקסימאָוויטש, אַ שטאַרקער אפֿילו אין זײַן שוואַכקייט, האָט זיך נישט געניטיקט אין קיין טרייסט. וועגן דעם בריוו, וואָס דער נאַטשאַלניק פֿון דער בויונג האָט באַקומען, האָט זאַלקינד נישט געוווּסט.

— דו וועסט זאָגן — לייד געדולדיק. מער וועסטו גאָרנישט צוטראַכטן, כ׳ווייס. נאָר ווי קאָן איך געדולדיק לײַדן, איך, אַ מענטש, וואָס דאָס לעבן האָט אים צוגעוווּנטשן צו קאַמף? לײַדן געדולדיק הייסט — גאָרנישט נישט טאָן, — דאָס איז דאָס אייגענע, ווי זעען פֿליסן בלוט פֿון אַ ווונד, און נישט פּרוּוון עס אָפּשטעלן. איך מוז שטענדיק, אין יעדער לאַגע, טעטיק זײַן, סײַ אין אַ פּערזענלעכן, סײַ אין אַ געזעלשאַפֿטלעכן ענין. אָבער וואָס קאָן איך אָנהייבן צו טאָן, מיט וואָס זיך העלפֿן? מיט גאָרנישט! — ער האָט אויפֿגעהויבן דעם קאָפּ און אַ קוק געטאָן אויף זאַלקינדן. אַ קרויז פֿון זײַנע אַש־קאָלירענע האָר איז אים געפֿאַלן אויפֿן שטערן, צוגעבנדיק זײַן פּנים אַ נישט געוויינלעכן אויסדרוק. — ווען מיר האָבן גערעדט דורכן טעלעפֿאָן, האָב איך דאָך דערפֿילט, אַז סע ציט דיך נישט צו גיין אַהער און ווילסט מיך פֿאַרבעטן צו זיך. כ׳האָב זיך דערשראָקן. איך ווייס דאָך, וואָס פֿאַר אַ וואַרעמע נעסט־ס׳איז בײַ דיר, און איך וויל נישט, איך קאָן ערשט נישט צוזעען דאָס גליק פֿון אַ פֿרעמדער פֿאַמיליע! ס׳קאָן זיך אויסדאַכטן,

צו וואָס טויג זי מיר, אַזאַ ווי איך, — די פֿאַמיליע? איך שטעק איבער די אויערן אין דער אַרבעט און קום אַהיים אויף פֿינף־זעקס שעה, בלויז איבערצושלאָפֿן. נאָר אויף די דאָזיקע פֿינף־זעקס שעה איז מיר נאָך מערער נייטיק די פֿאַמיליע. זאָל מיר דאָס ווייב באַגעגענען מיט אַ וואָרטשען, זאָל איך טרעפֿן די קינדער שוין שלאָפֿנדיקע, און בלויז שווייגנדיק וועל איך שטיין אַ ביסל איבער זיי, שמייכלענדיק און זיפֿצנדיק...

באַטמאַנאָוו האָט מיט אַ שאַרפֿער האַנט־באַוועגונג, ווי אַ קלאַפּ, אָפּגעוואָרפֿן די האָר פֿון שטערן און שווער איבערגעכאַפּט דעם אָטעם.

— צי קאָן איך דען זאָגן, אַז איך האָב געהעריק אָפּגעשאַצט די פֿאַמיליע? כ׳בין זיך ערלעך מודה: איך האָב זי אַזוי־ווי נישט באַמערקט! אין שטוב האָט דאָס ווייב געשאַפֿן אַרום מיר אַן אַטמאָספֿער פֿון איידעלער פֿאַרגעטערונג, זי האָט אַפֿילו די פֿליגן נישט דערלויבט צו פֿליען איבער מיר, בעת איך בין געשלאָפֿן. כדי קיינער זאָל מיר נישט שטערן, בעת איך אַרבעט אָדער לייען, כדי צו טרעפֿן אַלע מיינע פֿאַרלאַנגען...

ס׳איז אים טרוקן געוואָרן אין קעל, און ער איז דורשטיק צוגעפֿאַלן צו דער גלאָז טיי.

— דו שמייסט זיך מיט אַלע כוחות. — האָט זאַלקינד אַ זאָג געטאָן אומצופֿרידן. — האָסט אָנגערעדט אויף זיך וואָס אין דער קאָרט. גלייך איך קאָן דיך נישט.

— אום געטעס ווילן, מיכאַיל, פֿאַרטיידיק נישט באַטמאַנאָוון פֿאַר אים אַליין! — האָט וואַסילי מאַקסימאָוויטש אויסגעשריגן. — איך דערמאָן זיך אַלץ, ווי אָפֿט מיר האָבן זיך צעשיידט און געלעבט באַזונדער. לאָמיר זאָגן, אַז דאָס האָט געפֿאָדערט מיין אַרבעט. אָבער איך זע דאָך היינט, אַז דאָס האָט געקאָנט נישט געשען, ווען כ׳וואָלט געוועז וועלן ווי ס׳באַדאַרף צו זיין. צו לייכט גייען מיר איין צייטנווייז אויף צעשיידונגען און זאָגן זיך אָפּ פֿון דעם פֿערזענלעכן. איך האָב זיי איבערגעלאָזט אין קרים, אָבער צי האָב איך דען נישט געקאָנט זיי מיטנעמען מיט זיך און דאָ איינאָרדענען די היילונג פֿון מיין זון? איז אָט דער סאַכאַקל: איך האָב נישט געהעריק געשעצט מיין פֿאַמיליע און די ליבע, כ׳האָב זיך צו שפּעט אויסגעלערנט זיי צו שעצן...

באַטמאַנאָוו האָט אַ וויש געטאָן דעם שטערן מיט דער האַנט און זיך דערמאָנט:

— כ׳וועל דיר באַלד ווייזן עפּעס אַ זאַך. געדיכטן, אַזאַ בלוי ביכעלע. — ער איז אַרויסגעגאַן אין שלאָף־צימער אַריין און זיך אומגעקערט מיט אַ ביכל. — דאָס איז דער פּאָעט שטשיפּאַיעוו:

די ליבע זאָלט איר שאַצן טייער,
און מיט די יאָרן — טאָפּל שטאַרק.
זי איז נישט קיין שפּאַציר מיט זיפצן
אין אַ לבנה־נאַכט אין פּאַרק.
ס'וועט אַלץ זיין: טריבער וועטער, שנייען —
דאָס לעבן איז דאָך נאָך פאַרויס!
ס'איז ווי אַ גוטע ליד די ליבע,
און ס'קומט אַ ליד נישט לייכט אַרויס.

באַטמאַנאָוו האָט זיך מיד אַנידערגעזעצט און אַוועקגעלייגט דאָס ביכל.

— ביי דיר איז דאָס ליד אַרויסגעקומען, און ביי מיר — נישט. ביי אַן אָרנטלעכן מענטשן דאַרף עס אַזוי זיין, ווי ביי דיר: אַ געטרייע און גע־ליבטע פריינדין אויפן גאַנצן לעבן און קינדער.

— דו האָסט דאָך אַ גוטע, געטרייע פריינדין און אַ זון. זיי וועלן קו־מען אַהער צו פאָרן, און איר וועט לעבן אין גרויס נחת! — האָט מיכאַיל באַריסאָוויטש געזאָגט.

— הער אויף! — האָט באַטמאַנאָוו אַ געשריי געטאָן. — כ'האָב זיך געמאַטערט אין איינזאַמקייט און געוואַרט אויף זיי די גאַנצע צייט. געוואַרט, אַז אַט־אַט וועלן זיי קומען צו פאָרן. זיי וועלן נישט קומען, מיכאַיל. זיי וועלן נישט קומען...

— פאַרוואָס האָסטו אַזוי באַשלאָסן?

— קאָסטיע לעבט נישט... געשטאָרבן. כ'האָב אים נישט איינגעהיט, נישט איינגעהיט. אַננע איז אַליין... און זי שרייבט מיר נישט...

ער האָט די דאָזיקע ווערטער אַרויסגעבראַכט קוים צו דערהערן און אַוועקגעלייגט דעם קאָפּ אויפן טיש. זאַלקינד איז געזעסן אַן אויפגעטרייסל־טער. דערנאָך איז ער צוגעגאַן צו באַטמאַנאָוון און אים אָנגערירט פאַר דער פּלייצע:

— טרייסטן קאָן איך נישט און וויל נישט. דעם זון קאָן מען נישט צוריק לעבעדיק מאַכן מיט קיינע שום ווערטער. נאָר אַננען לאָז נישט איבער אַליין. זי האָט דיך ליב און דאַרף קומען אַהער. דאָס איז זייער גוט, וואָס דו האָסט שטאַרקער דערפילט די גרויסע ווערט פון דער פאַמיליע. איך גליב, אַז דו וועסט נאָך שאַפן דיין ליד, מיין טייערער חבר...

וואַסילי מאַקסימאָוויטש האָט אויפגעהויבן דעם קאָפּ און מיט טרו־קענע באַצערטע אויגן אַ קוק געטאָן אויף זאַלקינדן.

— זאָמל נישט אָן אין זיך די ליידן, — האָט זאַלקינד ווייטער גע־רעדט. — פאַרשלים זיך נישט אין זיך ערשט. לעב מיט אַן אָפענער נשמה.

פֿאַר שנעלער אַרויס אויף דער טראַסע און דערנענטער זיך שטאַרקער מיט די מענטשן. דו מיינסט, אַז די מענטשן וועלן דיך ווייניקער אַכטן, ווען זיי וועלן זיך הערווייסן וועגן דיין אומגליק? זיי וועלן דאָך נאָך מערער אָנהייבן גלייבן אין דיר, אין דיין קראַפֿט!...

באַטמאַנאָוו האָט זיך אויפֿגעהויבן און האַסטיק, אומגעשיקט אַרומגענומען זאַלקינדן, באַהאַלטנדיק פֿון אים דאָס פּנים. זיי זיינען געשטאַנען אַזוי אַן אויגנבליק — אומגלייכע לויט דער וווקס, שטאַרק נישט ענלעכע לויט דער אויסערלעכקייט. דערנאָך איז וואַסילי מאַקסימאָוויטש מיט שנעלע טריט אַוועק אין שלאָפֿצימער און פֿאַרמאַכט הינטער זיך די טיר.

בלייבנדיק אַליין, האָט זאַלקינד לאַנג אַרומגעשפּאַנט איבערן צימער מיטן פּאַפּיראָס, וואָס האָט זיך כּסדר געלאָשן, אין מויל. ער האָט אָנגעקלונגען אַהיים און דערציילט, פֿאַרוואָס ער איז פֿאַרבליבן ביי באַטמאַנאָוון, פֿאַלינע יאַקאָוולעוונע האָט אים געענטפֿערט בלויז מיט אַ קרעכץ. דער פּאַרטאָרג האָט זיך איינגעאָרדנט לעבן ראַדיאָ־אויפֿנעמער און זיך לאַנג געעסקט מיט אים, ביז ער האָט נישט אויפֿגעכאַפּט דורך די גערוישן אין דער אויפֿגערודערטער וועלט די שמים פֿון מאָסקווע: דער ספּיקער האָט געלייענט סטאַלינס ריידע.

זאַלקינד האָט זיך צוגעשפּאַרט אויף דער טאַכטע, זיך צוגעדעקט מיטן פּוטער און געהאָרכט. צום פֿענצטער איז, ווי אַ גרויער קראָליק, צוגעקראָכן דער נײַער דרייסטער ווינטערדיקער פֿרימאָרגן.

סוף פֿון ערשטן בוך.